GIFT OF
JANE K. SATHER

SIGILLVM · VNIVERSITATIS · CALIFORNIENSIS
FIAT LVX
MDCCCLXVIII

EX LIBRIS

750
F3R6
1885

Edw. B. Clark

1889.

Digitized by the Internet Archive
in 2008 with funding from
Microsoft Corporation

https://archive.org/details/fromgrselections00feltrich

SELECTIONS

FROM

GREEK HISTORIANS

(BASED UPON FELTON'S SELECTIONS).

WITH NOTES BY

O. M. FERNALD,

PROFESSOR OF GREEK IN WILLIAMS COLLEGE.

WITH THREE MAPS.

FOURTH EDITION, REVISED.

BOSTON:

JOHN ALLYN, PUBLISHER.

1885.

[*Copyright, 1878, by John Allyn.*]

University Press: John Wilson & Son,
Cambridge.

greek
Sather

TO VIEW
ARCHIVED

PREFACE.

It was at the request of the publisher that I undertook to prepare a new edition of the late President Felton's *Selections from the Greek Historians*. It soon became clear that in order to secure unity of treatment throughout it would be necessary to use the notes of the old edition in precisely the same way as any other notes; *i.e.*, to resort to them only when they answered my purpose, and to give credit to them in each instance. And it has been the design, both with reference to those notes and to all others, to give due credit for all matter directly borrowed or adapted from any source; but it is not always possible to acknowledge suggestions which the labors of many previous editors have made common property.

As regards the text, it has been my purpose to retain no reading which has not the authority of some standard modern edition; and, in order to reach this end, frequent changes have been necessary in the text and punctuation, particularly in the extracts from Herodotus, the text of which was in a bad condition in the old plates. In revising and annotating the text of Herodotus, I have depended mainly upon the editions of Stein and Abicht. In Thucydides, the editions of Classen and Krüger have furnished more aid, perhaps, than any others. In Xenophon, the old plates varied so widely from recent texts that new plates have been cast, in which the text of Dindorf's third edition has been strictly followed. A list of the other editions which have been consulted will be found on page 282.

President Felton's extracts have been retained without omission as far as page 297; *i.e.*, through Herodotus, the

360217

mythological selections from Diodorus, and two extracts from Thucydides; but, beyond that page, in order to bring the book within reasonable compass, large omissions have been made in the list of selections from Thucydides and Xenophon, and nothing has been retained from the later historians. It is believed, however, that enough has been kept for the historical reading of the Freshman year in college.

In the notes my aim has been to furnish aid to the student. The teacher will have access to more exhaustive commentaries. I have not intended to pass over any real difficulty unnoticed, and at the same time I have tried to avoid the mistake of giving unnecessary help. The notes assume that every student has at his elbow a Classical Dictionary, both of Biography and of Antiquities, a Classical Atlas, and a good history of Greece. At the head of the notes on the several selections have been placed references to those parts of Grote, Curtius, Smith (the larger history), and Cox (the General History), which elucidate the subject of the selection; and the student is strongly urged to read carefully the passage referred to, before beginning the Greek text. For this purpose Grote and Curtius are particularly recommended. In many cases it will be necessary to enlarge the portions referred to, both at the beginning and the end, in order to get an intelligent sense of the whole situation; though this will be less often true of Grote than of the others.

While frequent references have been given to the grammars of Goodwin and Hadley, and to Goodwin's *Greek Moods and Tenses*, the notes themselves will in most cases be found to state briefly the principle referred to; but the student should not for that reason fail to look up the references, particularly to the *Moods and Tenses*, which by its copious examples and explanations will often throw much light upon the difficulties of the text.

Owing to the considerable changes which have been made in the text and punctuation throughout, the reduction in the number of the selections, the new annotation of pages 1–188, and

the addition of notes upon the remaining pages where there were none before, it has not seemed proper to hold President Felton's name responsible for this work any further than is indicated upon the title-page.

The Maps are based upon those found in Cox's *General History of Greece*, but some changes of detail have been made in the two larger.

Suggestions and corrections of errors will be gratefully received by the publisher or editor.

O. M. FERNALD.

WILLIAMS COLLEGE, Williamstown, Mass.,
August 1, 1878.

NOTE TO THE FOURTH EDITION.

THE thanks of the editor are due to several friends, and especially to Dr. Charles F. Smith, of Vanderbilt University, for important corrections and suggestions.

NOVEMBER, 1884.

CONTENTS.

DIODORUS SICULUS.

		PAGE
I.	Introduction (Book IV., Chap. 1)	1
II.	The Muses (IV., 7)	2
III.	Herakles (IV., 10–18, 23–24)	4
IV.	Orpheus (IV., 25)	21
V.	The Argonauts (IV., 40–55)	21
VI.	The Seven at Thebes, and the Epigoni (IV., 61–67)	43
VII.	Oinomaos, &c. (IV., 73–75)	49

HERODOTUS.

I.	The Capture of Miletos (Book VI., Chaps. 1–21)	65
I.	Subjection of the other Ionians (VI., 31–33)	74
III.	Expedition of Mardonios (VI., 42–45)	76
IV.	Embassy sent by Darius to Greece (VI., 48–51)	79
V.	Expedition of Datis and Artaphernes (VI., 94–101)	81
VI.	Battle of Marathon (VI., 102–120)	85
VII.	The Succession of Xerxes (VII., 1–4)	95
VIII.	Debate upon the Invasion of Greece (VII., 8–18)	97
IX.	March of the Persians (VII., 19–60)	108
X.	Preparations of the Greeks (VII., 138–162, 169, 172–174)	127
XI.	Battle of Thermopylai (VII., 198–228), with Map	145
XII.	Sea-fights near Artemision (VIII., 1–17)	159

PAGE

XIII. Occupation of Salamis (VIII., 40–42) 166
XIV. Battle of Salamis (VIII., 78–95), with Map 167
XV. Battle of Plataia (IX., 58–65), with Map 176
XVI. Battle of Mykale (IX., 98–106) 180
XVII. Capture of Sestos (IX., 114–121) 185

THUCYDIDES.

I. Ancient Condition of Hellas (Book I., Chaps. 2–17) . 53–64
II. Growth of the Athenian Empire (I., 88–117) 189
III. Second Congress at Sparta (I., 118–125) 209
IV. Speech of Perikles (I., 139–146) 214
V. Resources of Athens (II., 13) 223
VI. Funeral Oration by Perikles (II., 34–47) 225
VII. Defence of Perikles, his Death and Character (II., 59–65) 235
VIII. Mutilation of the Hermai (VI., 26–29, 60, 61) . . . 243
IX. Final Scenes of the Sicilian Expedition (VII., 75–87) . 247
X. Effects of the Disasters in Sicily (VIII., 1–4) 259

XENOPHON.

I. Return of Alkibiades (Hellenica, Book I., Chap. 4) . . 263
II. Sea-fight near Arginousai (I., 6) 266
III. Battle of Aigospotamoi (II., 1) 269
IV. Taking of Athens by Lysandros (II., 2) 243

NOTES 281

ΔΙΟΔΩΡΟΣ ΣΙΚΕΛΙΩΤΗΣ.

I. INTRODUCTION.

Οὐκ ἀγνοῶ μὲν ὅτι τοῖς τὰς παλαιὰς μυθολογίας συν-
ταττομένοις συμβαίνει κατὰ τὴν γραφὴν ἐν πολλοῖς ἐλατ-
τοῦσθαι. Ἡ μὲν γὰρ τῶν ἀναγραφομένων ἀρχαιότης δυσ-
εύρετος οὖσα πολλὴν ἀπορίαν παρέχεται τοῖς γράφου-
σιν, ἡ δὲ τῶν χρόνων ἀπαγγελία τὸν ἀκριβέστατον ἔλεγ- 5
χον οὐ προσδεχομένη καταφρονεῖν ποιεῖ τῆς ἱστορίας
τοὺς ἀναγινώσκοντας· πρὸς δὲ τούτοις ἡ ποικιλία καὶ τὸ
πλῆθος τῶν γενεαλογουμένων ἡρώων τε καὶ ἡμιθέων
καὶ τῶν ἄλλων ἀνδρῶν δυσέφικτον ἔχει τὴν ἀπαγγελίαν·
τὸ δὲ μέγιστον καὶ πάντων ἀτοπώτατον, ὅτι συμβαίνει 10
τοὺς ἀναγεγραφότας τὰς ἀρχαιοτάτας πράξεις τε καὶ μυ-
θολογίας ἀσυμφώνους εἶναι πρὸς ἀλλήλους. Διόπερ τῶν
μεταγενεστέρων ἱστοριογράφων οἱ πρωτεύοντες τῇ δόξῃ
τῆς μὲν ἀρχαίας μυθολογίας ἀπέστησαν διὰ τὴν δυσχέ-
ρειαν, τὰς δὲ νεωτέρας πράξεις ἀναγράφειν ἐπεχείρησαν. 15
Ἔφορος μὲν γὰρ ὁ Κυμαῖος, Ἰσοκράτους ὢν μαθητής,
ὑποστησάμενος γράφειν τὰς κοινὰς πράξεις, τὰς μὲν
παλαιὰς μυθολογίας ὑπερέβη, τὰ δ' ἀπὸ τῆς Ἡρακλει-

δῶν καθόδου πραχθέντα· συνταξάμενος ταύτην ἀρχὴν ἐποιήσατο τῆς ἱστορίας. Ὁμοίως δὲ τούτῳ Καλλισθένης καὶ Θεόπομπος, κατὰ τὴν αὐτὴν ἡλικίαν γεγονότες, ἀπέστησαν τῶν παλαιῶν μύθων. Ἡμεῖς δὲ τὴν ἐναντίαν τούτοις κρίσιν ἔχοντες, καὶ τὸν ἐκ τῆς ἀναγραφῆς πόνον ὑποστάντες, τὴν πᾶσαν ἐπιμέλειαν ἐποιησάμεθα τῆς ἀρχαιολογίας. Μέγισται γὰρ καὶ πλεῖσται συνετελέσθησαν πράξεις ὑπὸ τῶν ἡρώων τε καὶ ἡμιθέων καὶ πολλῶν ἄλλων ἀνδρῶν ἀγαθῶν· ὧν διὰ τὰς κοινὰς εὐεργεσίας οἱ μεταγενέστεροι τοὺς μὲν ἰσοθέοις τοὺς δ' ἡρωικαῖς θυσίαις ἐτίμησαν, πάντας δ' ὁ τῆς ἱστορίας λόγος τοῖς καθήκουσιν ἐπαίνοις εἰς τὸν αἰῶνα καθύμνησεν. Ἐν μὲν οὖν ταῖς πρὸ ταύτης βίβλοις τρισὶν ἀνεγράψαμεν τὰς παρὰ τοῖς ἄλλοις ἔθνεσι μυθολογουμένας πράξεις καὶ τὰ περὶ θεῶν παρ' αὐτοῖς ἱστορούμενα, πρὸς δὲ τούτοις τὰς τοποθεσίας τῆς παρ' ἑκάστοις χώρας καὶ τὰ φυόμενα παρ' αὐτοῖς θηρία καὶ τἄλλα ζῷα καὶ καθόλου πάντα τὰ μνήμης ἄξια καὶ παραδοξολογούμενα διεξιόντες, ἐν ταύτῃ δὲ τὰ παρὰ τοῖς Ἕλλησιν ἱστορούμενα κατὰ τοὺς ἀρχαιοτάτους χρόνους περὶ τῶν ἐπιφανεστάτων ἡρώων τε καὶ ἡμιθέων καὶ καθόλου τῶν κατὰ πόλεμον ἀξιόλογόν τι κατειργασμένων, ὁμοίως δὲ καὶ τῶν ἐν εἰρήνῃ τι χρήσιμον πρὸς τὸν κοινὸν βίον εὑρόντων ἢ νομοθετησάντων.

II. THE MUSES.

Περὶ δὲ τῶν Μουσῶν, ἐπειδήπερ ἐμνήσθημεν ἐν ταῖς τοῦ Διονύσου πράξεσιν, οἰκεῖον ἂν εἴη διελθεῖν

ἐν κεφαλαίοις. Ταύτας γὰρ οἱ πλεῖστοι τῶν μυθογράφων καὶ μάλιστα οἱ δεδοκιμασμένοι φασὶ θυγατέρας εἶναι Διὸς καὶ Μνημοσύνης· ὀλίγοι δὲ τῶν ποιητῶν, ἐν οἷς ἐστι καὶ Ἀλκμάν, θυγατέρας ἀποφαίνονται Οὐρανοῦ καὶ Γῆς. Ὁμοίως δὲ καὶ κατὰ τὸν ἀριθμὸν διαφωνοῦσιν· 5 οἱ μὲν γὰρ τρεῖς λέγουσιν οἱ δὲ ἐννέα, καὶ κεκράτηκεν ὁ τῶν ἐννέα ἀριθμὸς ὑπὸ τῶν ἐπιφανεστάτων ἀνδρῶν βεβαιούμενος, λέγω δὲ Ὁμήρου τε καὶ Ἡσιόδου καὶ τῶν ἄλλων τῶν τοιούτων. Ὅμηρος μὲν γὰρ λέγει

Μοῦσαι δ' ἐννέα πᾶσαι ἀμειβόμεναι ὀπὶ καλῇ. 10

Ἡσίοδος δὲ καὶ τὰ ὀνόματα αὐτῶν ἀποφαίνεται λέγων

Κλειώ τ' Εὐτέρπη τε Θάλειά τε Μελπομένη τε
Τερψιχόρη τ' Ἐρατώ τε Πολύμνιά τ' Οὐρανίη τε
Καλλιόπη θ', ἥ σφεων προφερεστάτη ἐστὶν ἁπασέων.

Τούτων δ' ἑκάστῃ προσάπτουσι τὰς οἰκείας διαθέσεις 15 τῶν περὶ μουσικὴν ἐπιτηδευμάτων, οἷον ποιητικήν, μελῳδίαν, ὀρχήσεις καὶ χορείας, ἀστρολογίαν τε καὶ τὰ λοιπὰ τῶν ἐπιτηδευμάτων. Παρθένους δ' αὐτὰς οἱ πλεῖστοι γεγονέναι μυθολογοῦσι διὰ τὸ τὰς κατὰ τὴν παιδείαν ἀρετὰς ἀφθόρους δοκεῖν εἶναι. Μούσας δ' αὐτὰς 20 ὠνομάσθαι ἀπὸ τοῦ μυεῖν τοὺς ἀνθρώπους, τοῦτο δ' ἐστὶν ἀπὸ τοῦ διδάσκειν τὰ καλὰ καὶ συμφέροντα καὶ ὑπὸ τῶν ἀπαιδεύτων ἀγνοούμενα. Ἑκάστῃ δὲ προσηγορίᾳ τὸν οἰκεῖον λόγον ἀπονέμοντές φασιν ὠνομάσθαι τὴν μὲν Κλειὼ διὰ τὸ τὸν ἐκ τῆς ποιήσεως τῶν ἐγκωμιαζο- 25 μένων ἔπαινον μέγα κλέος περιποιεῖν τοῖς ἐπαινουμένοις, Εὐτέρπην δὲ ἀπὸ τοῦ τέρπειν τοὺς ἀκροωμένους ταῖς ἀπὸ τῆς παιδείας ἀγαθοῖς, Θάλειαν δὲ ἀπὸ τοῦ θάλλειν ἐπὶ πολλοὺς χρόνους τοὺς διὰ τῶν ποιημάτων ἐγκωμιαζομένους, Μελπομένην δὲ ἀπὸ τῆς μελῳδίας, δι' ἧς 30

τοὺς ἀκούοντας ψυχαγωγεῖσθαι, Τερψιχόρην δὲ ἀπὸ τοῦ τέρπειν τοὺς ἀκροατὰς τοῖς ἐκ παιδείας περιγινομένοις ἀγαθοῖς, Ἔρατὼ δὲ ἀπὸ τοῦ τοὺς παιδευθέντας ποθεινοὺς καὶ ἐπεράστους ἀποτελεῖν, Πολύμνιαν δὲ ἀπὸ τοῦ διὰ πολλῆς ὑμνήσεως ἐπιφανεῖς κατασκευάζειν τοὺς διὰ τῶν ποιημάτων ἀπαθανατιζομένους τῇ δόξῃ, Οὐρανίαν δὲ ἀπὸ τοῦ τοὺς παιδευθέντας ὑπ' αὐτῆς ἐξαίρεσθαι πρὸς οὐρανόν· τῇ γὰρ δόξῃ καὶ τοῖς φρονήμασι μετεωρίζεσθαι τὰς ψυχὰς εἰς ὕψος οὐράνιον· Καλλιόπην δὲ ἀπὸ τοῦ καλὴν ὄπα προΐεσθαι, τοῦτο δ' ἐστὶ τῇ εὐεπείᾳ διάφορον οὖσαν ἀποδοχῆς τυγχάνειν ὑπὸ τῶν ἀκουόντων.

III. HERAKLES.

Μετὰ δε ταῦτα ἡ μὲν Ἥρα δύο δράκοντας ἀπέστειλε τοὺς ἀναλώσοντας τὸ βρέφος· ὁ δὲ παῖς οὐ καταπλαγεὶς ἑκατέρᾳ τῶν χειρῶν τὸν αὐχένα σφίγξας ἀπέπνιξε τοὺς δράκοντας. Διόπερ Ἀργεῖοι πυθόμενοι τὸ γεγονὸς Ἡρακλέα προσηγόρευσαν, ὅτι δι' Ἥραν ἔσχε κλέος, Ἀλκαῖον πρότερον καλούμενον. Τοῖς μὲν οὖν ἄλλοις οἱ γονεῖς τοὔνομα περιτιθέασι, τούτῳ δὲ μόνῳ ἡ ἀρετὴ τὴν προσηγορίαν ἔθετο. Μετὰ δὲ ταῦτα ὁ μὲν Ἀμφιτρύων φυγαδευθεὶς ἐκ Τίρυνθος μετῴκησεν εἰς Θήβας· ὁ δ' Ἡρακλῆς τραφεὶς καὶ παιδευθεὶς καὶ μάλιστα ἐν τοῖς γυμνασίοις διαπονηθεὶς ἐγένετο ῥώμῃ τε σώματος πολὺ προέχων τῶν ἄλλων ἁπάντων καὶ ψυχῆς λαμπρότητι περιβόητος, ὅς γε τὴν ἡλικίαν ἔφηβος ὢν πρῶτον μὲν ἠλευθέρωσε τὰς Θήβας, ἀποδιδοὺς ὡς πατρίδι τὰς προσ-

ηκούσας χάριας. Ὑποστεναγμένων γὰρ τῶν Θηβαίων Ἐργίνῳ τῷ βασιλεῖ τῶν Μινυῶν καὶ κατ' ἐνιαυτὸν ὡρισμένους φόρους τελούντων μεθ' ὕβρεως, οὐ καταπλαγεὶς τὴν τῶν δεδουλωμένων ὑπεροχὴν ἐτόλμησε πρᾶξιν ἐπιτελέσαι περιβόητον· τοὺς γὰρ παραγενομένους τῶν Μινυῶν ἐπὶ τὴν ἀπαίτησιν τῶν δασμῶν καὶ μεθ' ὕβρεως εἰσπραττομένους ἀκρωτηριάσας ἐξέβαλεν ἐκ τῆς πόλεως. Ἐργίνου δ' ἐξαιτοῦντος τὸν αἴτιον, Κρέων βασιλεύων τῶν Θηβαίων καὶ καταπλαγεὶς τὸ βάρος τῆς ἐξουσίας ἕτοιμος ἦν ἐκδιδόναι τὸν αἴτιον τῶν ἐγκλημάτων. Ὁ δ' Ἡρακλῆς πείσας τοὺς ἡλικιώτας ἐλευθεροῦν τὴν πατρίδα κατέσπασεν ἐκ τῶν ναῶν τὰς προσηλωμένας πανοπλίας, ἃς οἱ πρόγονοι σκῦλα τοῖς θεοῖς ἦσαν ἀνατεθεικότες· οὐ γὰρ ἦν εὑρεῖν κατὰ τὴν πόλιν ἰδιωτικὸν ὅπλον διὰ τὸ τοὺς Μινύας παροπλιστὰς τὴν πόλιν, ἵνα μηδεμίαν λαμβάνωσιν οἱ κατὰ τὰς Θήβας ἀποστάσεως ἔννοιαν.

Ὁ δὲ Ἡρακλῆς πυθόμενος Ἐργῖνον τὸν βασιλέα τῶν Μινυῶν προσάγειν τῇ πόλει μετὰ στρατιωτῶν, ἀπαντήσας αὐτῷ κατά τινα στενοχωρίαν, καὶ τὸ μέγεθος τῆς τῶν πολεμίων δυνάμεως ἄχρηστον ποιήσας, αὐτόν τε τὸν Ἐργῖνον ἀνεῖλε καὶ τοὺς μετ' αὐτοῦ σχεδὸν ἅπαντας ἀπέκτεινεν. Ἄψιμα δὲ προσπεσὼν τῇ πόλει τῶν Ὀρχομενίων καὶ παρεισπεσὼν ἐντὸς τῶν πυλῶν τά τε βασίλεια τῶν Μινυῶν ἐνέπρησε καὶ τὴν πόλιν κατέσκαψε. Περιβοήτου δὲ τῆς πράξεως γενομένης καθ' ὅλην τὴν Ἑλλάδα καὶ πάντων θαυμαζόντων τὸ παράδοξον, ὁ μὲν βασιλεὺς Κρέων θαυμάσας τὴν ἀρετὴν τοῦ νεανίσκου τήν τε θυγατέρα Μεγάραν συνῴκισεν αὐτῷ καὶ καθάπερ υἱῷ γνησίῳ τὴν πόλιν ἐπέτρεψεν· Εὐρυσθεὺς δ' ὁ τὴν βασιλείαν ἔχων τῆς Ἀργείας ὑποπτεύσας τὴν

Ἡρακλέους αὔξησιν μετεπέμπετό τε αὐτὸν καὶ προσέταττε τελεῖν ἄθλους. Οὐχ ὑπακούοντος δὲ τοῦ Ἡρακλέους, Ζεὺς μὲν ἀπέστειλε διακελευόμενος ὑπουργεῖν Εὐρυσθεῖ, Ἡρακλῆς δὲ παρελθὼν εἰς Δελφοὺς καὶ περὶ τούτων ἐπερωτήσας τὸν θεὸν ἔλαβε χρησμὸν τὸν δηλοῦντα διότι τοῖς θεοῖς δέδοκται δώδεκα ἄθλους τελέσαι προστάττοντος Εὐρυσθέως, καὶ τοῦτο πράξαντα τεύξεσθαι τῆς ἀθανασίας.

Τούτων δὲ πραχθέντων ὁ μὲν Ἡρακλῆς ἐνέπεσεν εἰς ἀθυμίαν οὐ τὴν τυχοῦσαν. Τό τε γὰρ τῷ ταπεινοτέρῳ δουλεύειν οὐδαμῶς ἄξιον ἔκρινε [δεῖν] τῆς ἰδίας ἀρετῆς, τό τε τῷ Διὶ καὶ πατρὶ μὴ πείθεσθαι καὶ ἀσύμφορον ἐφαίνετο καὶ ἀδύνατον. Εἰς πολλὴν οὖν ἀμηχανίαν ἐμπίπτοντος αὐτοῦ, Ἥρα μὲν ἔπεμψεν αὐτῷ λύτταν· ὁ δὲ τῇ ψυχῇ δυσφορῶν εἰς μανίαν ἐνέπεσε. Τοῦ πάθους δ' αὐξομένου τῶν φρενῶν ἐκτὸς γενόμενος τὸν μὲν Ἰόλαον ἐπεβάλετο κτείνειν, ἐκείνου δὲ φυγόντος, καὶ τῶν παίδων τῶν ἐκ Μεγάρας πλησίον διατριβόντων, τούτους ὡς πολεμίους κατετόξευσε. Μόγις δὲ τῆς μανίας ἀπολυθείς, καὶ ἐπιγνοὺς τὴν ἰδίαν ἄγνοιαν, περιαλγὴς ἦν ἐπὶ τῷ μεγέθει τῆς συμφορᾶς. Πάντων δ' αὐτῷ συλλυπουμένων καὶ συμπενθούντων, ἐπὶ πολὺν χρόνον κατὰ τὴν οἰκίαν ἡσύχαζεν, ἐκκλίνων τὰς τῶν ἀνθρώπων ὁμιλίας τε καὶ ἀπαντήσεις. Τέλος δὲ τοῦ χρόνου τὸ πάθος πραΰναντος κρίνας ὑπομένειν τοὺς κινδύνους παρεγένετο πρὸς Εὐρυσθέα· καὶ πρῶτον ἔλαβεν ἆθλον ἀποκτεῖναι τὸν ἐν Νεμέᾳ λέοντα. Οὗτος δὲ μεγέθει μὲν ὑπερφυὴς ἦν, ἄτρωτος δὲ ὢν σιδήρῳ καὶ χαλκῷ καὶ λίθῳ τῆς κατὰ χεῖρα βιαζομένης προσεδεῖτο ἀνάγκης. Διέτριβε δὲ μάλιστα μεταξὺ Μυκηνῶν καὶ Νεμέας περὶ ὄρος τὸ

καλούμενον ἀπὸ τοῦ συμβεβηκότος Τριτών· εἶχε γὰρ περὶ τὴν ῥίζαν διώρυγα διηνεκῆ, καθ' ἣν εἰώθει φωλεύειν τὸ θηρίον. Ὁ δ' Ἡρακλῆς καταντήσας ἐπὶ τὸν τόπον προσέβαλει αὐτῷ, καὶ τοῦ θηρίου συμφυγόντος εἰς τὴν διώρυγα συνακολουθῶν αὐτῷ καὶ τὸ ἕτερον τῶν στομίων ἐμφράξας συνεπλάκη, καὶ τὸν αὐχένα σφίγξας τοῖς βραχίοσιν ἀπέπνιξε. Τὴν δὲ δορὰν αὐτοῦ περιθέμενος, καὶ διὰ τὸ μέγεθος ἅπαν τὸ ἴδιον σῶμα περιλαβών, εἶχε σκεπαστήριον τῶν μετὰ ταῦτα κινδύνων. Δεύτερον δ' ἔλαβεν ἆθλον ἀποκτεῖναι τὴν Λερναίαν ὕδραν, ἧς ἐξ ἑνὸς σώματος ἑκατὸν αὐχένες ἔχοντες κεφαλὰς ὄφεων διετυποῦντο. Τούτων δ' εἰ μία διαφθαρείη, διπλασίας ὁ τμηθεὶς ἀνίει τόπος· δι' ἣν αἰτίαν ἀήττητος ὑπάρχειν διείληπτο, καὶ κατὰ λόγον· τὸ γὰρ χειρωθὲν αὐτῆς μέρος διπλάσιον ἀπεδείδου βοήθημα. Πρὸς δὲ τὴν δυστραπελίαν ταύτην ἐπινοήσας τι φιλοτέχνημα προσέταξεν Ἰολάῳ τὸ ἀποτμηθὲν μέρος λαμπάδι καιομένῃ ἐπικαίειν, ἵνα τὴν ῥύσιν ἐπισχῇ τοῦ αἵματος. Οὕτως οὖν χειρωσάμενος τὸ ζῷον εἰς τὴν χολὴν ἀπέβαπτε τὰς ἀκίδας, ἵνα τὸ βληθὲν βέλος ἔχῃ τὴν ἐκ τῆς ἀκίδος πληγὴν ἀνίατον.

Τρίτον δὲ πρόσταγμα ἔλαβεν ἐνεγκεῖν τὸν Ἐρυμάνθιον κάπρον ζῶντα, ὃς διέτριβεν ἐν τῇ Λαμπείᾳ τῆς Ἀρκαδίας. Ἐδόκει δὲ τὸ πρόσταγμα τοῦτο πολλὴν ἔχειν δυσχέρειαν· ὅδει γὰρ τὸν ἀγωνιζόμενον τοιούτῳ θηρίῳ τοσαύτην ἔχειν περιουσίαν ὥστε ἐπ' αὐτῆς τῆς μάχης ἀκριβῶς στοχάζεσθαι τοῦ καιροῦ. Ἔτι μὲν γὰρ ἰσχύοντα ἀφεὶς αὐτὸν ἀπὸ τῶν ὀδόντων ἂν ἐκινδύνευσε, πλείω δὲ τοῦ δέοντος καταπολεμήσας ἀπέκτεινεν, ὥστε τὸν ἆθλον ὑπάρχειν ἀσυντέλεστον. Ὅμως δὲ κατὰ τὴν μάχην ταμιευ-

σάμενος ἀκριβῶς τὴν συμμετρίαν ἀπήνεγκε τὸν κάπρον ζῶντα πρὸς Εὐρυσθέα· ὃν ἰδὼν ὁ βασιλεὺς ἐπὶ τῶν ὤμων φέροντα, καὶ φοβηθείς, ἔκρυψεν ἑαυτὸν εἰς χαλκοῦν πίθον. Ἅμα δὲ τούτοις πραττομένοις Ἡρακλῆς κατη-
5 γωνίσατο τοὺς ὀνομαζομένους Κενταύρους διὰ τοιαύτας αἰτίας. Φόλος ἦν Κένταυρος, ἀφ᾽ οὗ συνέβη τὸ πλησίον ὄρος Φολόην ὀνομασθῆναι· οὗτος ξενίοις δεχόμενος τὸν Ἡρακλέα τὸν κατακεχωσμένον οἴνου πίθον ἀνέῳξε. Τοῦτον γὰρ μυθολογοῦσι τὸ παλαιὸν Διόνυσον παρατε-
10 θεῖσθαί τινι Κενταύρῳ, καὶ προστάξαι τότε ἀνοῖξαι ὅταν Ἡρακλῆς παραγένηται. Διόπερ ὕστερον τέτταρσι γενεαῖς ἐπιξενωθέντος αὐτοῦ μνησθῆναι τὸν Φόλον τῆς Διονύσου παραγγελίας. Ἀνοιχθέντος οὖν τοῦ πίθου, καὶ τῆς εὐωδίας διὰ τὴν παλαιότητα καὶ δύναμιν τοῦ οἴνου
15 προσπεσούσης τοῖς πλησίον οἰκοῦσι Κενταύροις, συνέβη διοιστρηθῆναι τούτους. Διὸ καὶ προσπεσόντες ἀθρόοι τῇ οἰκήσει τοῦ Φόλου, καταπληκτικῶς ὥρμησαν πρὸς ἁρπαγήν. Ὁ μὲν οὖν Φόλος φοβηθεὶς ἔκρυψεν ἑαυτόν, ὁ δ᾽ Ἡρακλῆς παραδόξως συνεπλάκη τοῖς βιαζομένοις· ἔδει
20 γὰρ διαγωνίζεσθαι πρὸς τοὺς ἀπὸ μὲν μητρὸς θεοὺς ὄντας, τὸ δὲ τάχος ἔχοντας ἵππων, ῥώμῃ δὲ δισωμάτους θῆρας, ἐμπειρίαν δὲ καὶ σύνεσιν ἔχοντας ἀνδρῶν. Τῶν δὲ Κενταύρων οἱ μὲν πεύκας αὐτορρίζους ἔχοντες ἐπήεσαν, οἱ δὲ πέτρας μεγίλας, τινὲς δὲ λαμπάδας ἡμμένας,
25 ἕτεροι δὲ βουφόνους πελέκεις. Ὁ δ᾽ ἀκαταπλήκτως ὑποστὰς ἀξίαν τῶν προκατειργασμένων συνεστήσατο μάχην. Συνηγωνίζετο δ᾽ αὐτοῖς ἡ μήτηρ Νεφέλη πολὺν ὄμβρον ἐκχέουσα, δι᾽ οὗ τοὺς μὲν τετρασκελεῖς οὐκ ἔβλαπτε, τῷ δὲ δυσὶν ἠρεισμένῳ σκέλεσι τὴν βάσιν ὀλισθηρὰν κατε-
30 σκεύαζεν. Ἀλλ᾽ ὅμως τοῖς τοιούτοις προτερήμασι πλεο-

νεκτοῦντας Ἡρακλῆς παραδόξως κατηγωνίσατο, καὶ τοὺς μὲν πλείστους ἀπέκτεινε, τοὺς δ' ὑπολειφθέντας φυγεῖν ἠνάγκασε. Τῶν δ' ἀναιρεθέντων Κενταύρων ὑπῆρχον ἐπιφανέστατοι Δόφνις καὶ Ἀργεῖος καὶ Ἀμφίων, ἔτι δὲ Ἱπποτίων καὶ Ὄρειος καὶ Ἰσοπλὴς καὶ Μελαγχαίτης, πρὸς δὲ τούτοις Θηρεὺς καὶ Δούπων καὶ Φρίξος. Τῶν δὲ διαφυγόντων τὸν κίνδυνον ὕστερον ἕκαστος τιμωρίας ἠξιώθη· Ὄμαδος μὲν γὰρ ἐν Ἀρκαδίᾳ τὴν Εὐρυσθέως ἀδελφὴν Ἀλκυόνην βιασάμενος ἀνῃρέθη. Ἐφ' ᾧ θαυμασθῆναι συνέβη τὸν Ἡρακλέα διαφερόντως· τὸν μὲν γὰρ ἐχθρὸν κατ' ἰδίαν ἐμίσησε, τὴν δὲ ὑβριζομένην ἐλεῶν ἐπιεικείᾳ διαφέρειν ὑπελάμβανεν. Ἴδιον δέ τι συνέβη περὶ τὸν Ἡρακλέους φίλον τὸν ὀνομαζόμενον Φόλον. Οὗτος γὰρ διὰ τὴν συγγένειαν θάπτων τοὺς πεπτωκότας Κενταύρους, καὶ βέλος ἔκ τινος ἐξαίρων, ὑπὸ τῆς ἀκίδος ἐπλήγη, καὶ τὸ τραῦμα ἔχων ἀνίατον ἐτελεύτησεν· ὃν Ἡρακλῆς μεγαλοπρεπῶς θάψας ὑπὸ τὸ ὄρος ἔθηκεν, ὃ στήλης ἐνδόξου γέγονε κρεῖττον· Φολόη γὰρ ὀνομαζόμενον διὰ τῆς ἐπωνυμίας μηνύει τὸν ταφέντα καὶ οὐ δι' ἐπιγραφῆς. Ὁμοίως δὲ καὶ Χείρωνα τὸν ἐπὶ τῇ ἰατρικῇ θαυμαζόμενον ἀκουσίως τόξου βολῇ διέφθειρε. Καὶ περὶ μὲν τῶν Κενταύρων ἱκανῶς ἡμῖν εἰρήσθω.

Μετὰ δὲ ταῦτ' ἔλαβε πρόσταγμα τὴν χρυσόκερων μὲν οὖσαν ἔλαφον, τάχει δὲ διαφέρουσαν, ἀγαγεῖν. Τοῦτον δὲ τὸν ἆθλον συντελῶν τὴν ἐπίνοιαν ἔσχεν οὐκ ἀχρηστοτέραν τῆς κατὰ τὸ σῶμα ῥώμης. Οἱ μὲν γάρ φασιν αὐτὴν ἄρκυσιν ἑλεῖν, οἱ δὲ διὰ τῆς στιβείας χειρώσασθαι καθεύδουσαν, τινὲς δὲ συνεχεῖ διωγμῷ καταπονῆσαι· πλὴν ἄνευ βίας καὶ κινδύνων διὰ τῆς κατὰ τὴν

ψυχὴν ἀγχινοίας τὸν ἆθλον τοῦτον κατειργάσατο. Ὁ δ' Ἡρακλῆς πρόσταγμα λαβὼν τὰς ἐκ τῆς Στυμφαλίδος λίμνης ὄρνιθας ἐξελάσαι, τέχνῃ καὶ ἐπινοίᾳ ῥᾳδίως συνετέλεσε τὸν ἆθλον. Ἐπεπόλασε γάρ, ὡς ἔοικεν, ὀρνίθων πλῆθος ἀμύθητον, καὶ τοὺς ἐν τῇ πλησίον χώρᾳ καρποὺς ἐλυμαίνετο. Βίᾳ μὲν οὖν ἀδύνατον ἦν χειρώσασθαι τὰ ζῷα διὰ τὴν ὑπερβολὴν τοῦ πλήθους, φιλοτέχνου δ' ἐπινοίας ἡ πρᾶξις προσεδεῖτο. Διόπερ κατασκευάσας χαλκῆν πλαταγήν, καὶ διὰ ταύτης ἐξαίσιον κατασκευάζων ψόφον, ἐξεφόβει τὰ ζῷα, καὶ πέρας τῇ συνεχείᾳ τοῦ κρότου ῥᾳδίως ἐκπολεμήσας καθαρὰν ἐποίησε τὴν λίμνην. Τελέσας δὲ καὶ τοῦτον τὸν ἆθλον ἔλαβε παρ' Εὐρυσθέως πρόσταγμα τὴν αὐλὴν τοῦ Αὐγέου καθᾶραι μηδενὸς βοηθοῦντος· αὕτη δ' ἐκ πολλῶν χρόνων ἠθροισμένην κόπρον εἶχεν ἄπλατον, ἣν ὕβρεως ἕνεκεν Εὐρυσθεὺς προσέταξε καθᾶραι. Ὁ δ' Ἡρακλῆς τὸ μὲν τοῖς ὤμοις ἐξενεγκεῖν ταύτην ἀπεδοκίμασεν, ἐκκλίνων τὴν ἐκ τῆς ὕβρεως αἰσχύνην· ἐπαγαγὼν δὲ τὸν Ἀλφειὸν καλούμενον ποταμὸν ἐπὶ τὴν αὐλήν, καὶ διὰ τοῦ ῥεύματος ἐκκαθήρας αὐτήν, χωρὶς ὕβρεως συνετέλεσε τὸν ἆθλον ἐν ἡμέρᾳ μιᾷ. Διὸ καὶ θαυμάσαι ἄν τις τὴν ἐπίνοιαν· τὸ γὰρ ὑπερήφανον τοῦ προστάγματος χωρὶς αἰσχύνης ἐπετέλεσεν, οὐδὲν ὑπομείνας ἀνάξιον τῆς ἀθανασίας. Μετὰ δὲ ταῦτα λαβὼν ἆθλον τὸν ἐκ Κρήτης ταῦρον ἀγαγεῖν, οὗ Πασιφάην ἐρασθῆναί φασι, πλεύσας εἰς τὴν νῆσον, καὶ Μίνω τὸν βασιλέα συνεργὸν λαβών, ἤγαγεν αὐτὸν εἰς Πελοπόννησον, τὸ τηλικοῦτον πέλαγος ἐπ' αὐτῷ ναυστοληθείς.

Τελέσας δὲ τοῦτον τὸν ἆθλον τὸν Ὀλυμπιακὸν ἀγῶνα συνεστήσατο, κίλλιστον τῶν τόπων πρὸς τηλικαύτην

πανήγυριν προκρίνας τὸ παρὰ τὸν Ἀλφειὸν ποταμὸν πεδίον, ἐν ᾧ τὸν ἀγῶνα τοῦτον τῷ Διὶ τῷ πατρίῳ καθιέρωσε. Στεφανίτην δ' αὐτὸν κατεσκεύασεν, ὅτι καὶ αὐτὸς εὐηργέτησε τὸ γένος τῶν ἀνθρώπων οὐδένα λαβὼν μισθόν. Τὰ δὲ ἆθλήματα πάντα αὐτὸς ἀδηρίτως ἐνίκησε, μηδενὸς τολμήσαντος αὐτῷ συγκριθῆναι διὰ τὴν ὑπερβολὴν τῆς ἀρετῆς, καίπερ τῶν ἀθλημάτων ἐναντίων ἀλλήλοις ὄντων· τὸν γὰρ πύκτην ἢ παγκρατιαστὴν τοῦ σταδιέως δύσκολον περιγενέσθαι, καὶ πάλιν τὸν ἐν τοῖς κούφοις ἀθλήμασι πρωτεύοντα [καταγωνίσασθαι] τοὺς ἐν τοῖς βαρέσιν ὑπερέχοντας δυσχερὲς καταπονῆσαι. Διόπερ εἰκότως ἐγένετο τιμιώτατος ἁπάντων τῶν ἀγώνων οὗτος, τὴν ἀρχὴν ἀπ' ἀγαθοῦ λαβών. Οὐκ ἄξιον δὲ παραλιπεῖν οὐδὲ τὰς ὑπὸ τῶν θεῶν δοθείσας αὐτῷ δωρεὰς διὰ τὴν ἀρετήν. Ἀπὸ γὰρ τῶν πολέμων τραπέντος αὐτοῦ πρὸς ἀνάσεις τε καὶ πανηγύρεις, ἔτι δὲ ἑορτὰς καὶ ἀγῶνας, ἐτίμησαν αὐτὸν δωρεαῖς οἰκείαις ἕκαστος τῶν θεῶν, Ἀθηνᾶ μὲν πέπλῳ, Ἥφαιστος δὲ ῥοπάλῳ καὶ θώρακι· καὶ πρὸς ἀλλήλους ἐφιλοτιμήθησαν οἱ προειρημένοι θεοὶ κατὰ τὰς τέχνας, τῆς μὲν πρὸς ἀρηικὴν ὑπόλαυσιν καὶ τέρψιν, τοῦ δὲ πρὸς τὴν τῶν πολεμικῶν κινδύνων ἀσφάλειαν. Τῶν δ' ἄλλων Ποσειδῶν μὲν ἵππους ἐδωρήσατο, Ἑρμῆς δὲ ξίφος, Ἀπόλλων δὲ τόξον τε ἔδωκε καὶ τοξεύειν ἐδίδαξε, Δημήτηρ δὲ πρὸς τὸν καθαρμὸν τοῦ Κενταύρων φόνου τὰ μικρὰ μυστήρια συνεστήσατο, τὸν Ἡρακλέα τιμῶσα. . . . . .

Μετὰ δὲ ταῦτα τῶν περὶ τὴν Πιλλήνην γιγάντων ἑλομένων τὸν πρὸς τοὺς ἀθανάτους πόλεμον, Ἡρακλῆς τοῖς θεοῖς συναγωνισάμενος, καὶ πολλοὺς ἀνελὼν τῶν γιγάντων, ἀποδοχῆς ἔτυχε τῆς μεγίστης. Ζεὺς γὰρ τοὺς

μὲν συναγωνισαμένους τῶν θεῶν μόνους ὠνόμασεν Ὀλυμπίους, ἵνα τῇ ταύτης τιμῇ ὁ ἀγαθὸς κοσμηθεὶς ἐπωνυμίᾳ διαφέρῃ τοῦ χείρονος· ἠξίωσε δὲ ταύτης τῆς προσηγορίας τῶν ἐκ θνητῶν γυναικῶν γενομένων Διόνυσον καὶ Ἡρακλέα, οὐ μόνον ὅτι πατρὸς ἦσαν Διός ἀλλ' ὅτι καὶ τὴν προαίρεσιν ὁμοίαν ἔσχον, εὐεργετήσαντες μεγάλα τὸν βίον τῶν ἀνθρώπων. Ζεὺς δέ, Προμηθέως παραδόντος τὸ πῦρ τοῖς ἀνθρώποις, δεσμοῖς κατελάβετο καὶ παρέστησεν ἀετὸν τὸν ἐσθίοντα τὸ ἧπαρ αὐτοῦ. Ἡρακλῆς δὲ ὁρῶν τῆς τιμωρίας αὐτὸν τυγχάνοντα διὰ τὴν τῶν ἀνθρώπων εὐεργεσίαν, τὸν μὲν ἀετὸν κατετόξευσε, τὸν δὲ Δία πείσας λῆξαι τῆς ὀργῆς ἔσωσε τὸν κοινὸν εὐεργέτην. Μετὰ δὲ ταῦτα ἔλαβεν ἆθλον ἀγαγεῖν τὰς Διομήδους τοῦ Θρᾳκὸς ἵππους. Αὗται δὲ χαλκᾶς μὲν φάτνας εἶχον διὰ τὴν ἀγριότητα, ἀλύσεσι δὲ σιδηραῖς διὰ τὴν ἰσχὺν ἐδεσμεύοντο, τροφὴν δ' ἐλάμβανον οὐ τὴν ἐκ γῆς φυομένην, ἀλλὰ τὰ τῶν ξένων μέλη διαιρούμεναι τροφὴν εἶχον τὴν συμφορὰν τῶν ἀκληρούντων. Ταύτας ὁ Ἡρακλῆς βουλόμενος χειρώσασθαι, τὸν κύριον Διομήδην παρέβαλε, καὶ ταῖς τοῦ παρανομεῖν διδάξαντος σαρξὶν ἐκπληρώσας τὴν ἔνδειαν τῶν ζῴων εὐπειθεῖς ἔσχεν. Εὐρυσθεὺς δέ, ἀχθεισῶν πρὸς αὐτὸν τῶν ἵππων, ταύτας μὲν ἱερὰς ἐποίησεν Ἥρας, ὧν τὴν ἐπιγονὴν συνέβη διαμεῖναι μέχρι τῆς Ἀλεξάνδρου τοῦ Μακεδόνος βασιλείας. Τοῦτον δὲ τὸν ἆθλον ἐπιτελέσας, μετ' Ἰάσονος συνεξέπλευσε συστρατεύσων ἐπὶ τὸ χρυσόμαλλον δέρος εἰς Κόλχους. Ἀλλὰ περὶ μὲν τούτων ἐν τῇ τῶν Ἀργοναυτῶν στρατείᾳ τὰ κατὰ μέρος διέξιμεν.

Ἡρακλῆς δὲ λαβὼν πρόσταγμα τὸν Ἱπολύτης τῆς

Ἀμαζόνος ἐνεγκεῖν ζωστῆρα τὴν ἐπὶ τὰς Ἀμαζόνας στρατείαν ἐποιήσατο. Πλεύσας οὖν εἰς τὸν ἀπ' ἐκείνου Εὔξεινον κληθέντα Πόντον, καὶ καταπλεύσας ἐπὶ τὰς ἐκβολὰς τοῦ Θερμώδοντος ποταμοῦ, πλησίον Θεμισκύρας πόλεως κατεστρατοπέδευσεν, ἐν ᾗ τὰ βασίλεια τῶν Ἀμαζόνων ὑπῆρχε. Καὶ τὸ μὲν πρῶτον ᾔτει παρ' αὐτῶν τὸν προστεταγμένον ζωστῆρα· ὡς δ' οὐχ ὑπήκουον, συνῆψε μάχην αὐταῖς. Τὸ μὲν οὖν ἄλλο πλῆθος αὐτῶν ἀντετάχθη τοῖς πολλοῖς· αἱ δὲ τιμιώταται κατ' αὐτὸν ταχθεῖσαι τὸν Ἡρακλέα μάχην καρτερὰν συνεστήσαντο. Πρώτη μὲν γὰρ αὐτῷ συνάψασα μάχην Ἄελλα καὶ διὰ τὸ τάχος ταύτης τετευχυῖα τῆς προσηγορίας ὀξύτερον εὗρεν αὐτῆς τὸν ἀντιταχθέντα. Δευτέρα δὲ Φιλιππὶς εὐθὺς ἐκ τῆς πρώτης συστάσεως καιρίᾳ πληγῇ περιπεσοῦσα διεφθάρη. Μετὰ δὲ ταῦτα Προθόῃ συνῆψε μάχην, ἣν ἐκ προκλήσεως ἔφασαν ἑπτάκις νενικηκέναι τὸν ἀντιταξάμενον. Πεσούσης δὲ καὶ ταύτης, τετάρτην ἐχειρώσατο τὴν ὀνομαζομένην Ἐρίβοιαν. Αὕτη δὲ διὰ τὴν ἐν τοῖς πολεμικοῖς ἀγῶσιν ἀνδραγαθίαν καυχωμένη μηδενὸς χρείαν ἔχειν βοηθοῦ, ψευδῆ τὴν ἐπαγγελίαν ἔσχε κρείττονι περιπεσοῦσα. Μετὰ δὲ ταύτας Κελαινὼ καὶ Εὐρυβία καὶ Φοίβη. Ἀρτέμιδος οὖσαι συγκυνηγοὶ καὶ διὰ παντὸς εὐστόχως ἀκοντίζουσαι, τὸν ἕνα σκοπὸν οὐκ ἔτρωσαν, ἀλλ' ἑαυταῖς συνασπίζουσαι πᾶσαι τότε κατεκόπησαν. Μετὰ δὲ ταύτας Δημόνειραν καὶ Ἀστερίαν καὶ Μίμπην ἔτι δὲ Τόκμησσαν καὶ Ἀλκίππην ἐχειρώσατο. Αὕτη δὲ ὀμόσασα παρθένος διαμένειν, τὸν μὲν ὅρκον διετήρησε, τὸ δὲ ζῆν οὐ διεφύλαξεν. Ἡ δὲ τὴν στρατηγίαν ἔχουσα τῶν Ἀμαζόνων Μελανίππη καὶ θαυμαζομένη μάλιστα δι' ἀνδρείαν ἀπέβαλε τὴν ἡγεμονίαν. Ἡρακλῆς

δὲ τὰς ἐπιφανεστάτας τῶν Ἀμαζονίδων ἀνελὼν καὶ τὸ λοιπὸν πλῆθος φυγεῖν συναναγκάσας κατέκωψε τὰς πλείστας, ὥστε παντελῶς τὸ ἔθνος αὐτῶν συντριβῆναι. Τῶν δὲ αἰχμαλωτίδων Ἀντιόπην μὲν ἐδωρήσατο Θησεῖ, Με-
5 λανίππην δὲ ἀπελύτρωσεν ἀντιλαβὼν τὸν ζωστῆρα.

Εὐρυσθέως δὲ προστάξαντος ἆθλον δέκατον τὰς Γηρυόνου βοῦς ἀγαγεῖν, ἃς νέμεσθαι συνέβαινε τῆς Ἰβηρίας ἐν τοῖς πρὸς τὸν Ὠκεανὸν κεκλιμένοις μέρεσιν, Ἡρακλῆς θεωρῶν τὸν πόνον τοῦτον μεγάλης προσδεόμενον
10 κακοπαθείας καὶ παρασκευῆς, συνεστήσατο στόλον ἀξιόλογον καὶ πλῆθος στρατιωτῶν ἀξιόχρεων ἐπὶ ταύτην τὴν στρατείαν. Διεβεβόητο γὰρ κατὰ πᾶσαν τὴν οἰκουμένην ὅτι Χρυσάωρ ὁ λαβὼν ἀπὸ τοῦ πλούτου τὴν προσηγορίαν βασιλεύει μὲν ἁπάσης Ἰβηρίας, τρεῖς δ' ἔχει συναγωνι-
15 στὰς υἱούς, διαφέροντας ταῖς τε ῥώμαις τῶν σωμάτων καὶ ταῖς ἐν τοῖς πολεμικοῖς ἀγῶσιν ἀνδραγαθίαις, πρὸς δὲ τούτοις ὅτι τῶν υἱῶν ἕκαστος μεγάλας ἔχει δυνάμεις συνεστώσας ἐξ ἀνδρῶν μαχίμων· ὧν δὴ χάριν ὁ μὲν Εὐρυσθεὺς νομίζων δυσέφικτον εἶναι τὴν ἐπὶ τούτους
20 στρατείαν, προσετετάχει τὸν προειρημένον ἆθλον. Ὁ δ' Ἡρακλῆς ἀκολούθως ταῖς προκατειργασμέναις πράξεσι τεθαρρηκότως ὑπέστη τοὺς κινδύνους. Καὶ τὰς μὲν δυνάμεις ἤθροισεν εἰς Κρήτην, κεκρικὼς ἐκ ταύτης ποιεῖσθαι τὴν ὁρμήν· σφόδρα γὰρ εὐφυῶς ἡ νῆσος αὕτη
25 κεῖται πρὸς τὰς ἐφ' ὅλην τὴν οἰκουμένην στρατείας· πρὸ δὲ τῆς ἀναγωγῆς τιμηθεὶς ὑπὸ τῶν ἐγχωρίων μεγαλοπρεπῶς, καὶ βουλόμενος ταῖς Κρησὶ χαρίσασθαι καθαρὰν ἐποίησε τὴν νῆσον τῶν θηρίων. Διόπερ ἐν τοῖς ὕστερον χρόνοις οὐδὲν ἔτι τῶν ἀγρίων ζῴων ὑπῆρχεν ἐν τῇ νή-
30 σῳ, οἷον ἄρκτων, λύκων, ὄφεων ἢ τῶν ἄλλων τῶν τοι-

ούτων. Ταῦτα δ' ἔπραξεν ἀποσεμνύνων τὴν νῆσον, ἐν ᾗ μυθολογοῦσι καὶ γενέσθαι καὶ τραφῆναι τὸν Δία. Ποιησάμενος οὖν τὸν ἐκ ταύτης πλοῦν κατῆρεν εἰς τὴν Λιβύην, καὶ πρῶτον μὲν Ἀνταῖον τὸν ῥώμῃ σώματος καὶ παλαίστρας ἐμπειρίᾳ διαβεβοημένον καὶ τοὺς ὑπ' αὐτοῦ 5 καταπαλαισθέντας ξένους ἀποκτείναντα προκαλεσάμενος εἰς μάχην καὶ συμπλακεὶς διέφθειρεν. Ἀκολούθως δὲ τούτοις τὴν μὲν Λιβύην πλήθουσαν ἀγρίων ζῴων, πολλὰ τῶν κατὰ τὴν ἔρημον χώραν χειρωσάμενος, ἐξημέρωσεν, ὥστε καὶ γεωργίαις καὶ ταῖς ἄλλαις φυτείαις ταῖς τοὺς 10 καρποὺς παρασκευαζούσαις πληρωθῆναι πολλὴν μὲν ἀμπελόφυτον πολλὴν δὲ ἐλαιοφόρον· καθόλου δὲ τὴν Λιβύην διὰ τὸ πλῆθος τῶν κατὰ τὴν χώραν θηρίων ἀοίκητον πρότερον οὖσαν ἐξημερώσας ἐποίησε μηδεμιᾶς χώρας εὐδαιμονίᾳ λείπεσθαι. Ὁμοίως δὲ καὶ τοὺς παρανο- 15 μοῦντας ἀνθρώπους ἢ δυνάστας ὑπερηφάνους ἀποκτείνας τὰς πόλεις ἐποίησεν εὐδαίμονας. Μυθολογοῦσι δ' αὐτὸν διὰ τοῦτο μισῆσαι καὶ πολεμῆσαι τὸ γένος τῶν ἀγρίων θηρίων καὶ παρανόμων ἀνδρῶν, ὅτι παιδὶ μὲν ὄντι νηπίῳ συνέβη τοὺς ὄφεις ἐπιβούλους αὐτῷ γενέ- 20 σθαι, ἀνδρωθέντι δὲ πεσεῖν ὑπ' ἐξουσίαν ὑπερηφάνου καὶ ἀδίκου μονάρχου τοῦ τοὺς ἄθλους προστάττοντος.

Μετὰ δὲ τὸν Ἀνταίου θάνατον παρελθὼν εἰς Αἴγυπτον ἀνεῖλε Βούσιριν τὸν βασιλέα ξενοκτονοῦντα τοὺς παρεπιδημοῦντας. Διεξιὼν δὲ τὴν ἄυδρον τῆς Λιβύης, 25 καὶ περιτυχὼν χώρᾳ καταῤῥύτῳ καὶ καρποφόρῳ, πόλιν ἔκτισε θαυμαστὴν τῷ μεγέθει, τὴν ὀνομαζομένην Ἑκατόμπυλον, ᾗ ἔθετο τὴν προσηγορίαν ἀπὸ τοῦ πλήθους τῶν κατ' αὐτὴν πυλῶν. Διαμεμένηκε δὲ ἡ ταύτης τῆς πόλεως εὐδαιμονία μέχρι τῶν νεωτέρων καιρῶν, ἐν οἷς 30

καὶ Καρχηδόνιοι δυνάμεσιν ἀξιολόγοις καὶ στρατηγοῖς ἀγαθοῖς στρατεύσαντες ἐπ' αὐτὴν κύριοι κατέστησαν. Ὁ δ' Ἡρακλῆς πολλὴν τῆς Λιβύης ἐπελθὼν παρῆλθεν ἐπὶ τὸν πρὸς Γαδείροις Ὠκεανόν, καὶ στήλας ἔθετο καθ' ἑκατέραν τῶν ἠπείρων. Συμπαραπλέοντος δὲ τοῦ στόλου διαβὰς εἰς τὴν Ἰβηρίαν, καὶ καταλαβὼν τοὺς Χρυσόρος υἱοὺς τρισὶ δυνάμεσι μεγάλαις κατεστρατοπεδευκότας ἐκ διαστήματος, πάντας τοὺς ἡγεμόνας ἐκ προκλήσεως ἀνελὼν καὶ τὴν Ἰβηρίαν χειρωσάμενος ἀπήλασε τὰς διωνομασμένας τῶν βοῶν ἀγέλας. Διεξιὼν δὲ τὴν τῶν Ἰβήρων χώραν, καὶ τιμηθεὶς ὑπό τινος τῶν ἐγχωρίων βασιλέως, ἀνδρὸς εὐσεβείᾳ καὶ δικαιοσύνῃ διαφέροντος, κατέλιπε μέρος τῶν βοῶν ἐν δωρεαῖς τῷ βασιλεῖ. Ὁ δὲ λαβὼν ἁπάσας καθιέρωσεν Ἡρακλεῖ, καὶ κατ' ἐνιαυτὸν ἐκ τούτων ἔθυεν αὐτῷ τὸν καλλιστεύοντα τῶν ταύρων· τὰς δὲ βοῦς τηρουμένας συνέβη ἱερὰς διαμεῖναι κατὰ τὴν Ἰβηρίαν μέχρι τῶν καθ' ἡμᾶς καιρῶν.

Ἡμεῖς δ' ἐπεὶ περὶ τῶν Ἡρακλέους στηλῶν ἐμνήσθημεν, οἰκεῖον εἶναι νομίζομεν περὶ αὐτῶν διελθεῖν. Ἡρακλῆς γὰρ παραβαλὼν εἰς τὰς ἄκρας τῶν ἠπείρων τὰς παρὰ τὸν Ὠκεανὸν κειμένας τῆς τε Λιβύης καὶ τῆς Εὐρώπης ἔγνω τῆς στρατείας θέσθαι στήλας ταύτας. Βουλόμενος δ' ἀείμνηστον ἔργον ἐπ' αὐτῷ συντελέσαι, φασὶ τὰς ἄκρας ἀμφοτέρας ἐπὶ πολὺ προσχῶσαι. Διὸ καὶ πρότερον διεστηκυίας ἀπ' ἀλλήλων πολὺ διάστημα, συναγαγεῖν τὸν πόρον εἰς στενόν, ὅπως ἀλιτενοῦς καὶ στενοῦ γενομένου κωλύηται τὰ μεγάλα κήτη διεκπίπτειν ἐκ τοῦ Ὠκεανοῦ πρὸς τὴν ἐντὸς θάλατταν, ἅμα δὲ καὶ διὰ τὸ μέγεθος τῶν ἔργων μένῃ ἀείμνηστος ἡ δόξα τοῦ κατασκευάσαντος, ὡς δέ τινές φασι, τοὐναντίον τῶν ἠπεί-

ρων ἀμφοτέρων συνεζευγμένων, διασκάψαι ταύτας, καὶ τὸν πόρον ἀνοίξαντα ποιῆσαι τὸν Ὠκεανὸν μίσγεσθαι τῇ καθ' ἡμᾶς θαλάττῃ. Ἀλλὰ περὶ μὲν τούτων ἐξέσται σκοπεῖν ὡς ἂν ἕκαστος ἑαυτὸν πείθῃ. Τὸ παραπλήσιον δὲ τούτοις ἔπραξε πρότερον κατὰ τὴν Ἑλλάδα. Περὶ μὲν γὰρ τὰ καλούμενα Τέμπη τῆς πεδιάδος χώρας ἐπὶ πολὺν τόπον λιμναζούσης, διέσκαψε τὸν συνεχῆ τόπον, καὶ κατὰ τῆς διώρυγος δεξάμενος ἅπαν τὸ κατὰ τὴν λίμνην ὕδωρ ἐποίησε τὰ πεδία φανῆναι τὰ κατὰ τὴν Θετταλίαν παρὰ τὸν Πηνειὸν ποταμόν. Ἐν δὲ τῇ Βοιωτίᾳ τοὐναντίον ἐμφράξας τὸ περὶ τὸν Μινύειον Ὀρχομενὸν ῥεῖθρον ἐποίησε λιμνάζειν τὴν χώραν καὶ φθαρῆναι τὰ κατ' αὐτὴν ἅπαντα. Ἀλλὰ τὰ μὲν κατὰ τὴν Θετταλίαν ἔπραξεν εὐεργετῶν τοὺς Ἕλληνας, τὰ δὲ κατὰ τὴν Βοιωτίαν τιμωρίαν λαμβάνων παρὰ τῶν τὴν Μινυάδα κατοικούντων διὰ τὴν τῶν Θηβαίων καταδούλωσιν. . . . . .

Μετὰ δὲ ταῦτα βουλόμενος ἐγκυκλωθῆναι πᾶσαν Σικελίαν, ἐποιεῖτο τὴν πορείαν ἀπὸ Πελωριάδος ἐπὶ τὸν Ἔρυκα. Διεξιόντος δ' αὐτοῦ τὴν παρίλιον τῆς νήσου, μυθολογοῦσι τὰς νύμφας ἀνεῖναι θερμὰ λουτρὰ πρὸς τὴν ἀνάπαυσιν τῆς κατὰ τὴν ὁδοιπορίαν γενομένης αὐτῷ κακοπαθείας. Τούτων δὲ ὄντων διττῶν, τὰ μὲν Ἱμεραῖα τὰ δ' Ἐγεσταῖα προσαγορεύεται, τὴν ὀνομασίαν ἔχοντα ταύτην ἀπὸ τῶν τόπων. Τοῦ δ' Ἡρακλέους πλησιάσαντος τοῖς κατὰ τὸν Ἔρυκα τόποις, προεκαλέσατο αὐτὸν Ἔρυξ εἰς πάλην, υἱὸς μὲν ὢν Ἀφροδίτης καὶ Βούτα τοῦ τότε βασιλεύοντος τῶν τόπων. Γενομένης δὲ τῆς φιλοτιμίας μετὰ προστίμου, καὶ τοῦ μὲν Ἔρυκος διδόντος τὴν χώραν, τοῦ δ' Ἡρακλέους τὰς βοῦς, τὸ μὲν πρῶτον ἀγανακτεῖν τὸν Ἔρυκα, διότι πολὺ λείπονται τῆς ἀξίας αἱ

βοῦς, συγκρινομένης τῆς χώρας πρὸς αὐτάς· πρὸς ταῦτα δὲ τοῦ Ἡρακλέους ἀποφαινομένου διότι, ἂν ταύτας ἀποβάλῃ, στερηθήσεται τῆς ἀθανασίας, εὐδοκήσας ὁ Ἔρυξ τῇ συνθήκῃ καὶ παλαίσας, ἐλείφθη καὶ τὴν χώραν ἀπέ-
5 βαλεν. Ὁ δ' Ἡρακλῆς τὴν μὲν χώραν παρέθετο τοῖς ἐγχωρίοις, συγχωρήσας αὐτοῖς λαμβάνειν τοὺς καρπούς, μέχρι ἄν τις τῶν ἐκγόνων αὐτοῦ παραγενόμενος ἀπαιτήσῃ· ὅπερ καὶ συνέβη γενέσθαι. Πολλαῖς γὰρ ὕστερον γενεαῖς Δωριεὺς ὁ Λακεδαιμόνιος καταντήσας εἰς Σικε-
10 λίαν καὶ τὴν χώραν ἀπολαβών, ἔκτισε πόλιν Ἡράκλειαν. Ταχὺ δ' αὐτῆς αὐξομένης, οἱ Καρχηδόνιοι φθονήσαντες ἅμα καὶ φοβηθέντες μήποτε πλεῖον ἰσχύσασα τῆς Καρχηδόνος ἀφέληται τῶν Φοινίκων τὴν ἡγεμονίαν, στρατεύσαντες ἐπ' αὐτὴν μεγάλαις δυνάμεσι καὶ κατὰ κράτος
15 ἑλόντες κατέσκαψαν. Ἀλλὰ περὶ μὲν τούτων τὰ κατὰ μέρος ἐν τοῖς οἰκείοις χρόνοις ἀναγράψομεν. Τότε δ' ὁ Ἡρακλῆς ἐγκυκλούμενος τὴν Σικελίαν, καὶ καταντήσας εἰς τὴν νῦν οὖσαν τῶν Συρακοσίων πόλιν, καὶ πυθόμενος τὰ μυθολογούμενα κατὰ τὴν τῆς Κόρης ἁρπαγήν,
20 εὐθὺς ἔθυσέ τε ταῖς θεαῖς μεγαλοπρεπῶς καὶ εἰς τὴν Κυάνην τὸν καλλιστεύοντα τῶν ταύρων καθαγίσας κατέδειξε θύειν τοὺς ἐγχωρίους κατ' ἐνιαυτὸν τῇ Κόρῃ καὶ πρὸς τῇ Κυάνῃ λαμπρῶς ἄγειν πανήγυρίν τε καὶ θυσίαν. Αὐτὸς δὲ μετὰ τῶν βοῶν διὰ τῆς μεσογείου διεξιών, καὶ
25 τῶν ἐγχωρίων Σικανῶν μεγάλαις δυνάμεσιν ἀντιταξαμένων, ἐνίκησεν ἐπιφανεῖ παρατάξει καὶ πολλοὺς ἀπέκτεινεν, ἐν οἷς μυθολογοῦσί τινες καὶ στρατηγοὺς ἐπιφανεῖς γεγενῆσθαι τοὺς μέχρι τοῦ νῦν ἡρωικῆς τιμῆς τυγχάνοντας, Λεύκασπιν καὶ Πεδιακράτην καὶ Βουφόναν καὶ Γλυ-
30 χάταν ἔτι δὲ Βυταίαν καὶ Κρυτιδᾶν.

Μετὰ δὲ ταῦτα διελθὼν τὸ Λεοντῖνον πεδίον τὸ μὲν κάλλος τῆς χώρας ἐθαύμασε, πρὸς δὲ τοὺς τιμῶντας αὐτὸν οἰκείως διατιθέμενος ἀπέλιπε παρ' αὐτοῖς ἀθάνατα μνημεῖα τῆς ἑαυτοῦ παρουσίας, ὧν ἴδιόν τι συνέβη γενέσθαι περὶ τὴν πόλιν τῶν Ἀγυριναίων. Ἐν ταύτῃ γὰρ τιμηθεὶς ἐπ' ἴσης τοῖς Ὀλυμπίοις θεοῖς πανηγύρεσι καὶ θυσίαις λαμπραῖς, καίπερ κατὰ τοὺς ἔμπροσθεν χρόνους οὐδεμίαν θυσίαν προσδεχόμενος, τότε πρώτως συνεδόκησε, τοῦ δαιμονίου τὴν ἀθανασίαν αὐτῷ προσημαίνοντος. Ὁδοῦ γὰρ οὔσης οὐκ ἄποθεν τῆς πόλεως πετρώδους, αἱ βοῦς τὰ ἴχνη καθάπερ ἐπὶ κηροῦ τινος ἀπετυποῦντο. Ὁμοίως δὲ καὶ αὐτῷ τῷ Ἡρακλεῖ τούτου συμβαίνοντος, καὶ τοῦ ἄθλου δεκάτου τελουμένου, νομίσας ἤδη τι λαμβάνειν τῆς ἀθανασίας, προσεδέχετο τὰς τελουμένας ὑπὸ τῶν ἐγχωρίων κατ' ἐνιαυτὸν θυσίας. Διόπερ τοῖς εὐδοκιμουμένοις τὰς χάριτας ἀποδιδούς, πρὸ μὲν τῆς πόλεως κατεσκεύασε λίμνην, ἔχουσαν τὸν περίβολον σταδίων τεττάρων, ἣν ἐπώνυμον αὐτῷ καλεῖσθαι προσέταξεν· ὡσαύτως δὲ καὶ τῶν βοῶν τοῖς ἀποτυπωθεῖσιν ἴχνεσι τὴν ἀφ' ἑαυτοῦ προσηγορίαν ἐπιθείς, τέμενος καθιέρωσεν ἥρωι Γηρυόνῃ, ὃ μέχρι τοῦ νῦν τιμᾶται παρὰ τοῖς ἐγχωρίοις. Ἰολάου τε τοῦ ἀδελφιδοῦ συστρατεύοντος τέμενος ἀξιόλογον ἐποίησε, καὶ τιμὰς καὶ θυσίας κατέδειξεν αὐτῷ γίνεσθαι κατ' ἐνιαυτὸν τὰς μέχρι τοῦ νῦν τηρουμένας. Πάντες γὰρ οἱ κατὰ ταύτην τὴν πόλιν οἰκοῦντες ἐκ γενετῆς τὰς κόμας ἱερὰς Ἰολάῳ τρέφουσι, μέχρι ἂν ὅτου θυσίαις μεγαλοπρεπέσι καλλιερήσαντες τὸν θεὸν ἵλεων κατασκευάσωσι. Τοσαύτη δ' ἐστὶν ἁγνεία καὶ σεμνότης περὶ τὸ τέμενος ὥστε τοὺς μὴ τελοῦντας τὰς εἰθισμένας θυσίας παῖδας ἀφώνους γίνεσθαι καὶ τοῖς τε-

τελευτηκόσιν ὁμοίους. Ἀλλ' οὗτοι μέν, ὅταν εὔξηταί τις ἀποδώσειν τὴν θυσίαν καὶ ἐνέχυρον τῆς θυσίας ἀναδείξῃ τῷ θεῷ, παραχρῆμα ἀποκαθίστασθαί φασι τοὺς τῇ προειρημένῃ νόσῳ κατεχομένους. Οἱ δ' οὖν ἐγχώριοι τούτοις ἀκολούθως τὴν μὲν πύλην πρὸς ᾗ τὰς ἀπαντήσεις καὶ θυσίας τῷ θεῷ παρέστησαν Ἡρακλείαν προσηγόρευσαν· ἀγῶνα δὲ γυμνικὸν καὶ ἱππικὸν καθ' ἕκαστον ἔτος μετὰ πάσης προθυμίας ποιοῦσι. Παυδήμου δὲ τῆς ἀποδοχῆς ἐλευθέρων τε καὶ δούλων γινομένης, κατέδειξαν καὶ τοὺς οἰκέτας ἰδίᾳ τιμῶντας τὸν θεὸν θιάσους τε συνάγειν καὶ συνιόντας εὐωχίας τε καὶ θυσίας τῷ θεῷ συντελεῖν. Ὁ δ' Ἡρακλῆς μετὰ τῶν βοῶν περαιωθεὶς εἰς τὴν Ἰταλίαν προῆγε διὰ τῆς παραλίας, καὶ Λακίνιον μὲν κλέπτοντα τῶν βοῶν ἀνεῖλε, Κρότωνα δὲ ἀκουσίως ἀποκτείνας ἔθαψε μεγαλοπρεπῶς καὶ τάφον αὐτοῦ κατεσκεύασε· προεῖπε δὲ τοῖς ἐγχωρίοις ὅτι καὶ κατὰ τοὺς ὕστερον χρόνους ἔσται πόλις ἐπίσημος ὁμώνυμος τῷ τετελευτηκότι. Αὐτὸς δὲ κυκλωθεὶς τὸν Ἀδρίαν καὶ πεζῇ περιελθὼν τὸν προειρημένον κόλπον κατήντησεν εἰς τὴν Ἤπειρον, ἐξ ἧς πορευθεὶς εἰς τὴν Πελοπόννησον, καὶ τετελεκὼς τὸν δέκατον ἆθλον, ἔλαβε πρόσταγμα παρ' Εὐρυσθέως τὸν ἐξ Ἅιδου Κέρβερον πρὸς τὸ φῶς ἀγαγεῖν. Πρὸς δὲ τοῦτον τὸν ἆθλον ὑπολαβὼν συνοίσειν αὐτῷ, παρῆλθεν εἰς τὰς Ἀθήνας καὶ μετέσχε τῶν ἐν Ἐλευσῖνι μυστηρίων, Μουσαίου τοῦ Ὀρφέως υἱοῦ τότε προεστηκότος τῆς τελετῆς.

IV. ORPHEUS.

Ἐπεὶ δ' Ὀρφέως ἐμνήσθημεν, οὐκ ἀνοίκειόν ἐστι παρεκβαίντας βραχέα περὶ αὐτοῦ διελθεῖν. Οὗτος γὰρ ἦν υἱὸς μὲν Οἰάγρου, Θρᾷξ δὲ τὸ γένος, παιδείᾳ δὲ καὶ μελῳδίᾳ καὶ ποιήσει πολὺ προέχων τῶν μνημονευομένων. Καὶ γὰρ ποίημα συνετάξατο θαυμαζόμενον καὶ κατὰ τὴν ᾠδὴν εὐμελείᾳ διαφέρον. Ἐπὶ τοσοῦτο δὲ προέβη τῇ δόξῃ ὥστε δοκεῖν τῇ μελῳδίᾳ θέλγειν τά τε θηρία καὶ τὰ δένδρα. Περὶ δὲ παιδείαν ἀσχοληθείς, καὶ τὰ περὶ τῆς θεολογίας μυθολογούμενα μαθών, ἀπεδήμησε μὲν εἰς Αἴγυπτον, κἀκεῖ πολλὰ προσεπιμαθὼν μέγιστος ἐγένετο τῶν Ἑλλήνων ἔν τε ταῖς τελεταῖς καὶ ταῖς θεολογίαις καὶ ποιήμασι καὶ μελῳδίαις. Συνεστρατεύσατο δὲ καὶ τοῖς Ἀργοναύταις, καὶ διὰ τὸν ἔρωτα τὸν πρὸς τὴν γυναῖκα καταβῆναι μὲν εἰς Ἅιδου παραδόξως ἐτόλμησε, τὴν δὲ Περσεφόνην διὰ τῆς εὐμελείας ψυχαγωγήσας ἔπεισε συνεργῆσαι ταῖς ἐπιθυμίαις, καὶ συγχωρῆσαι τὴν γυναῖκα αὐτοῦ τετελευτηκυῖαν ἀναγαγεῖν ἐξ Ἅιδου παραπλησίως τῷ Διονύσῳ· καὶ γὰρ ἐκεῖνον μυθολογοῦσιν ἀναγαγεῖν τὴν μητέρα Σεμέλην ἐξ Ἅιδου, καὶ μεταδόντα τῆς ἀθανασίας Θυώνην μετονομάσαι.

V. THE ARGONAUTS.

Περὶ δὲ τῶν Ἀργοναυτῶν, ἐπειδὴ τούτοις Ἡρακλῆς συνεστράτευσεν, οἰκεῖον ἂν εἴη διελθεῖν περὶ αὐτῶν.

Ἰάσονα γενέσθαι λέγουσιν υἱὸν μὲν Αἴσονος, ἀδελφιδοῦν δὲ Πελίου τοῦ Θετταλῶν βασιλέως, ῥώμῃ δὲ σώματος καὶ ψυχῆς λαμπρότητι διενέγκαντα τῶν ἡλικιωτῶν ἐπιθυμῆσαί τι πρᾶξαι μνήμης ἄξιον. Ὁρῶντα δὲ τὸν πρὸ
5 αὐτοῦ Περσέα καί τινας ἄλλους διὰ τὰς ὑπερορίους στρατείας καὶ τὸ παράβολον τῶν ἄθλων δόξης ἀειμνήστου τετευχότας, ζηλῶσαι τὰς προαιρέσεις αὐτῶν. Διὸ καὶ τὴν ἐπιβολὴν ἀνακοινωσάμενον τῷ βασιλεῖ ταχέως λαβεῖν αὐτὸν συγκύταινον, οὐχ οὕτω τοῦ Πελίου σπεύ-
10 δοντος προαγαγεῖν εἰς ἐπιφάνειαν τὸν νεανίσκον ὡς ἐλπίζοντος ἐν ταῖς παραβόλοις στρατείαις διαφθαρήσεσθαι. Αὐτὸν μὲν γὰρ ἐκ φύσεως ἐστερῆσθαι παίδων ἀῤῥένων, τὸν δ' ἀδελφὸν εὐλαβεῖσθαι μήποτε συνεργὸν ἔχων τὸν υἱὸν ἐπίθηται τῇ βασιλείᾳ. Κρύπτοντα δὲ τὴν ὑποψίαν
15 ταύτην, καὶ τὰ πρὸς τὴν στρατείαν χρήσιμα χορηγήσειν ἐπαγγειλάμενον, παρακαλεῖν ἆθλον τελέσαι στειλάμενον τὸν πλοῦν εἰς Κόλχους ἐπὶ τὸ διαβεβοημένον τοῦ κριοῦ δέρος χρυσόμαλλον. Τὸν δὲ Πόντον κατ' ἐκείνους τοὺς χρόνους περιοικούμενον ὑπὸ ἐθνῶν βαρβάρων καὶ παν-
20 τελῶς ἀγρίων ἄξενον προσαγορεύεσθαι, ξενοκτονούντων τῶν ἐγχωρίων τοὺς καταπλέοντας. Ἰάσονα δὲ δόξης ὀρεγόμενον καὶ τὸν ἆθλον δυσέφικτον μέν, οὐ κατὰ πᾶν δ' ἀδύνατον κρίνοντα, καὶ διὰ τοῦτο μᾶλλον αὐτὸν ἐπιφανέστερον ἔσεσθαι διαλαμβάνοντα, παρασκευάσασθαι
25 τὰ πρὸς τὴν ἐπιβολήν.

Καὶ πρῶτον μὲν περὶ τὸ Πήλιον ναυπηγήσασθαι τὸ σκάφος, πολὺ τῷ μεγέθει καὶ τῇ λοιπῇ κατασκευῇ τὴν τότε συνήθειαν ὑπερβάλλον, διὰ τὸ σχεδίαις πλεῖν τοὺς τότε ἀνθρώπους καὶ μικροῖς παντελῶς ἀκατίοις. Διὸ καὶ
30 τῶν ἰδόντων αὐτὸ τότε καταπληττομένων, καὶ τῆς φήμης

διαδοθείσης κατὰ τὴν Ἑλλάδα περί τε τοῦ ἄθλου καὶ τῆς κατὰ τὴν ναυπηγίαν ἐπιβολῆς, οὐκ ὀλίγους τῶν ἐν ὑπεροχαῖς νεανίσκων ἐπιθυμῆσαι μετασχεῖν τῆς στρατείας. Ἰάσονα δὲ καθελκύσαντα τὸ σκάφος καὶ κοσμήσαντα πᾶσι τοῖς ἀνήκουσι πρὸς ἔκπληξιν λαμπρῶς ἐκλέξαι τῶν ὀρεγομένων τῆς αὐτῆς προαιρέσεως τοὺς ἐπιφανεστάτους ἀριστεῖς, ὥστε σὺν αὐτῷ τοὺς ἅπαντας εἶναι πεντήκοντα καὶ τέτταρας. Τούτων δ' ὑπάρχειν ἐνδοξοτάτους Κάστορα καὶ Πολυδεύκην, ἔτι δ' Ἡρακλέα καὶ Τελαμῶνα, πρὸς δὲ τούτοις Ὀρφέα καὶ τὴν Σχοινέως Ἀταλάντην, ἔτι δὲ τοὺς Θεσπίου παῖδας καὶ αὐτὸν τὸν στελλόμενον τὸν πλοῦν ἐπὶ τὴν Κολχίδα. Τὴν δὲ ναῦν Ἀργὼ προσαγορευθῆναι κατὰ μέν τινας τῶν μυθογράφων ἀπὸ τοῦ τὸ σκάφος ἀρχιτεκτονήσαντος Ἄργου καὶ συμπλεύσαντος ἕνεκα τοῦ θεραπεύειν ἀεὶ τὰ πονοῦντα μέρη τῆς νεώς, ὡς δ' ἔνιοι λέγουσιν, ἀπὸ τῆς περὶ τὸ τάχος ὑπερβολῆς, ὡς ἂν τῶν ἀρχαίων ἀργὸν τὸ ταχὺ προσαγορευόντων.

Τοὺς δ' οὖν ἀριστεῖς συνελθόντας ἑλέσθαι σφῶν αὐτῶν στρατηγὸν Ἡρακλέα, προκρίναντας κατ' ἀνδρείαν. Ἔπειτα ἐκ τῆς Ἰωλκοῦ τὸν ἔκπλουν ποιησαμένους, καὶ παραλλάξαντας τόν τε Ἄθω καὶ Σαμοθρᾴκην, χειμῶνι περιπεσεῖν, καὶ προσενεχθῆναι τῆς Τρῳάδος πρὸς Σίγειον. Ἐνταῦθα δ' αὐτῶν τὴν ἀπόβασιν ποιησαμένων εὑρεθῆναί φασι παρθένον δεδεμένην παρὰ τὸν αἰγιαλὸν διὰ τοιαύτας αἰτίας. Λέγεται τὸν Ποσειδῶνα διὰ τὴν μυθολογουμένην τῶν Τρωικῶν τειχῶν κατασκευὴν μηνίσαντα Λαομέδοντι τῷ βασιλεῖ κῆτος ἀνεῖναι ἐκ τοῦ πελάγους πρὸς τὴν χώραν· ὑπὸ δὲ τούτου τοὺς παρὰ τὸν αἰγιαλὸν διατρίβοντας καὶ τοὺς γεωργοῦντας τὴν παραθαλάττιον παραδύξως

συναρπάζεσθαι· πρὸς δὲ τούτοις λοιμὸν ἐμπεσεῖν εἰς τὰ πλήθη καὶ καρπῶν παντελῆ φθοράν, ὥστε πάντας ἐκπλήττεσθαι τὸ μέγεθος τῆς περιστάσεως. Διὸ καὶ συντρεχόντων τῶν ὄχλων εἰς ἐκκλησίαν, καὶ ζητούντων
5 ἀπαλλαγὴν τῶν ἀτυχημάτων, λέγεται τὸν βασιλέα πέμψαι πρὸς τὸν Ἀπόλλω τοὺς ἐπερωτήσοντας περὶ τῶν συμβεβηκότων. Ἐκπεσόντος οὖν χρησμοῦ μῆνιν ὑπάρχειν Ποσειδῶνος, καὶ τότε ταύτην λήξειν ὅταν οἱ Τρῶες τὸ λαχὸν τῶν τέκνων ἑκουσίως παραδῶσι βορὰν τῷ κήτει,
10 φασὶν ἁπάντων εἰς τὸν κλῆρον ἐμβαινόντων ἐπανελθεῖν εἰς Ἡσιόνην τὴν τοῦ βασιλέως θυγατέρα. Διόπερ τὸν Λαομέδοντα συναναγκασθέντα παραδοῦναι τὴν παρθένον καὶ δεσμοῖς καταλαβόμενον ἀπολιπεῖν παρὰ τὸν αἰγιαλόν.

Ἐνταῦθα τὸν Ἡρακλέα μετὰ τῶν Ἀργοναυτῶν τὴν
15 ἀπόβασιν ποιησάμενον, καὶ μαθόντα παρὰ τῆς κόρης τὴν περιπέτειαν, ἀναῤῥῆξαι μὲν τοὺς περὶ τὸ σῶμα δεσμούς, ἀναβάντα δ' εἰς τὴν πόλιν ἐπαγγείλασθαι τῷ βασιλεῖ διαφθερεῖν τὸ κῆτος. Τοῦ δὲ Λαομέδοντος ἀποδεξαμένου τὸν λόγον καὶ δωρεὰν δώσειν ἐπαγγειλαμένου τὰς ἀνι-
20 κήτους ἵππους, φασὶ τὸ μὲν κῆτος ὑφ' Ἡρακλέους ἀναιρεθῆναι, τῇ δ' Ἡσιόνῃ δοθῆναι τὴν ἐξουσίαν εἴτε βούλοιτο μετὰ τοῦ σώσαντος ἀπελθεῖν εἴτε μετὰ τῶν γονέων καταμένειν ἐν τῇ πατρίδι. Τὴν μὲν οὖν κόρην ἑλέσθαι τὸν μετὰ τοῦ ξένου βίον, οὐ μόνον τῆς
25 συγγενείας τὴν εὐεργεσίαν προκρίνασαν, ἀλλὰ καὶ φοβουμένην μὴ πάλιν φανέντος κήτους πρὸς τὴν ὁμοίαν ὑπὸ τῶν πολιτῶν ἐκτεθῇ τιμωρίαν. Τὸν δ' οὖν Ἡρακλέα δώροις καὶ τοῖς προσήκουσι ξενίοις λαμπρῶς τιμηθέντα τὴν Ἡσιόνην καὶ τὰς ἵππους παραθέσθαι
30 τῷ Λαομέδοντι, συνταξάμενον μετὰ τὴν ἐκ Κόλχων

ἐπάνοδον ἀπολήψεσθαι ταῦτα, αὐτὸν δ' ἀναχθῆναι μετὰ τῶν Ἀργοναυτῶν κατὰ σπουδὴν ἐπὶ τὸν προκείμενον ἆθλον.

Ἐπιγενομένου δὲ μεγάλου χειμῶνος, καὶ τῶν ἀριστέων ἀπογινωσκόντων τὴν σωτηρίαν, φασὶν Ὀρφέα, 5 τῆς τελετῆς μόνον τῶν συμπλεόντων μετεσχηκότα, ποιήσασθαι τοῖς Σαμόθρᾳξι τὰς ὑπὲρ τῆς σωτηρίας εὐχάς. Εὐθὺς δὲ τοῦ πνεύματος ἐνδόντος, καὶ δυοῖν ἀστέρων ἐπὶ τὰς τῶν Διοσκούρων κεφαλὰς ἐπιπεσόντων, ἅπαντας μὲν ἐκπλαγῆναι τὸ παράδοξον, ὑπολαβεῖν δὲ θεῶν 10 προνοίᾳ τῶν κινδύνων ἑαυτοὺς ἀπηλλάχθαι. Διὸ καὶ τοῖς ἐπιγινομένοις παραδοσίμου γεγενημένης τῆς περιπετείας, ἀεὶ τοὺς χειμαζομένους τῶν πλεύντων εὐχὰς μὲν τίθεσθαι τοῖς Σαμόθρᾳξι, τὰς δὲ τῶν ἀστέρων παρουσίας ἀναπέμπειν εἰς τὴν τῶν Διοσκούρων ἐπι- 15 φάνειαν. Οὐ μὴν ἀλλὰ τότε λήξαντος τοῦ χειμῶνος ἀποβῆναι μὲν τοὺς ἀριστεῖς τῆς Θρᾴκης εἰς τὴν ὑπὸ Φινέως βασιλευομένην χώραν, περιπεσεῖν δὲ δυσὶ νεανίσκοις ἐπὶ τιμωρίᾳ διωρυγμένοις καὶ μάστιξι πληγὰς συνεχεῖς λαμβάνουσι· τούτους δ' ὑπάρχειν Φι- 20 νέως υἱοὺς καὶ Κλεοπάτρας, ἣν φασιν ἐξ Ὠρειθυίας τῆς Ἐρεχθέως γεννηθῆναι καὶ Βορέου, διὰ δὲ μητρυιᾶς τόλμαν καὶ διαβολὰς ψευδεῖς τυγχάνοντας ὑπὸ τοῦ πατρὸς ἀδίκως τῆς προειρημένης τιμωρίας. Τὸν γὰρ Φινέα γεγαμηκότα Ἰδαίαν τὴν Δαρδάνου τοῦ 25 Σκυθῶν βασιλέως θυγατέρα, καὶ διὰ τὸν πρὸς αὐτὴν ἔρωτα πάντα χαριζόμενον, πιστεῦσαι διότι τῇ μητρυιᾷ βίαν ἐφ' ὕβρει προσήγαγον οἱ πρόγονοι, βουλόμενοι τῇ μητρὶ χαρίζεσθαι. Τῶν δὲ περὶ τὸν Ἡρακλέα παραδόξων ἐπιφανέντων, φασὶ τοὺς μὲν ἐν ταῖς ἀνάγκαις 30

ὄντας ἐπικαλέσασθαι καθάπερ θεοὺς τοὺς ἀριστεῖς, καὶ τὰς αἰτίας δηλώσαντας τῆς τοῦ πατρὸς παρανομίας δεῖσθαι τῶν ἀτυχημάτων αὐτοὺς ἐξελέσθαι. Τὸν δὲ Φινέα πικρῶς ἀπαντήσαντα τοῖς ξένοις παραγ-
5 γεῖλαι μηδὲν τῶν καθ' ἑαυτὸν πολυπραγμονεῖν· μηδένα γὰρ πατέρα λαβεῖν παρ' υἱῶν ἑκουσίως τιμωρίαν, εἰ μὴ τῷ μεγέθει τῶν ἀδικημάτων ὑπερθοῖντο τὴν φυσικὴν τῶν γονέων εἰς τέκνα φιλοστοργίαν. Ἐνταῦθα συμπλέοντας τοῖς περὶ τὸν Ἡρακλέα τοὺς ἐπι-
10 καλουμένους μὲν Βορεάδας, ἀδελφοὺς δὲ ὄντας Κλεοπάτρας, λέγεται διὰ τὴν συγγένειαν πρώτους ὁρμῆσαι πρὸς τὴν βοήθειαν, καὶ τοὺς μὲν περικειμένους τοῖς νεανίσκοις δεσμοὺς περιῤῥῆξαι, τοὺς δὲ ἐναντιουμένους τῶν βαρβάρων ἀποκτεῖναι.

15 Ὁρμήσαντος δὲ τοῦ Φινέως πρὸς μάχην, καὶ τοῦ πλήθους τῶν Θρᾳκῶν συνδραμόντος, φασὶ τὸν Ἡρακλέα πάντων ἄριστα διαγωνισάμενον αὐτόν τε τὸν Φινέα καὶ τῶν ἄλλων οὐκ ὀλίγους ἀνελεῖν, τὸ δὲ τελευταῖον κρατήσαντα τῶν βασιλείων τὴν μὲν Κλεοπάτραν ἐκ τῆς φυλακῆς
20 προαγαγεῖν, τοῖς δὲ Φινείδαις ἀποκαταστῆσαι τὴν πατρῴαν ἀρχήν· βουλομένων δ' αὐτῶν τὴν μητρυιὰν μετ' αἰκίας ἀποκτεῖναι, πεῖσαι τῆς μὲν τιμωρίας ταύτης ἀποστῆναι, πρὸς δὲ τὸν πατέρα πέμψαντας εἰς τὴν Σκυθίαν ἐκεῖνον παρακαλέσαι τῶν εἰς αὐτοὺς ἀνομημάτων λαβεῖν
25 κόλασιν. Οὗ γενηθέντος τὸν μὲν Σκύθην τῆς θυγατρὸς καταγνῶναι θάνατον, τοὺς δ' ἐκ τῆς Κλεοπάτρας υἱοὺς ἀπενέγκασθαι παρὰ τοῖς Θρᾳξὶ δόξαν ἐπιεικείας. Οὐκ ἀγνοῶ δὲ διότι τινὲς τῶν μυθογράφων τυφλωθῆναί φασι τοὺς Φινείδας ὑπὸ τοῦ πατρός, καὶ τὸν Φινέα
30 τῆς ὁμοίας τυχεῖν συμφορᾶς ὑπὸ Βορέου. Ὁμοίως

δὲ καὶ τὸν Ἡρακλέα τινὲς παραδεδώκασι πρὸς ὑδρείαν ἐξελθόντα κατὰ τὴν Ἀσίαν ὑπὸ τῶν Ἀργοναυτῶν ἐπὶ τῆς χώρας ἀπολειφθῆναι. Καθόλου γὰρ τοὺς παλαιοὺς μύθους οὐχ ἁπλῆν οὐδὲ συμπεφωνημένην ἱστορίαν ἔχειν συμβέβηκε. Διόπερ οὐ χρὴ θαυμάζειν, ἐάν τινα τῶν 5 ἀρχαιολογουμένων μὴ συμφώνως ἅπασι τοῖς ποιηταῖς καὶ συγγραφεῦσι συγκρίνωμεν. Οὐ μὴν ἀλλὰ καὶ τοὺς Φινείδας λέγεται τὴν βασιλείαν παραδόντας τῇ μητρὶ Κλεοπάτρᾳ συστρατεῦσαι τοῖς ἀριστεῦσιν. Ἀναχθέντας δ' αὐτοὺς ἐκ τῆς Θρᾴκης καὶ κομισθέντας εἰς τὸν 10 Πόντον προσσχεῖν τῇ Ταυρικῇ, τὴν ἀγριότητα τῶν ἐγχωρίων ἀγνοοῦντας. Νόμιμον γὰρ εἶναι τοῖς τὴν χώραν ταύτην οἰκοῦσι βαρβάροις θύειν Ἀρτέμιδι ταυροπόλῳ τοὺς κατάπλεόντας ξένους· παρ' οἷς φασι τὴν Ἰφιγένειαν ἐν τοῖς ὕστερον χρόνοις ἱέρειαν τῆς εἰρημένης 15 θεοῦ κατασταθεῖσαν θύειν τοὺς ἁλισκομένους.

Ἐπιζητούσης δὲ τῆς ἱστορίας τὰς τῆς ξενοκτονίας αἰτίας, ἀναγκαῖον βραχέα διελθεῖν, ἄλλως τε καὶ τῆς παρεκβάσεως οἰκείας ἐσομένης ταῖς τῶν Ἀργοναυτῶν πράξεσι. Φασὶ γὰρ Ἡλίου δύο γενέσθαι παῖδας, 20 Αἰήτην τε καὶ Πέρσην· τούτων δὲ τὸν μὲν Αἰήτην βασιλεῦσαι τῆς Κολχίδος, τὸν δ' ἕτερον τῆς Ταυρικῆς, ἀμφοτέρους δὲ διενεγκεῖν ὠμότητι. Καὶ Πέρσου μὲν Ἑκάτην γενέσθαι θυγατέρα, τόλμῃ καὶ παρανομίᾳ προέχουσαν τοῦ πατρός· φιλοκύνηγον δ' οὖσαν ἐν 25 ταῖς ἀποτυχίαις ἀνθρώπους ἀντὶ τῶν θηρίων κατατοξεύειν. Φιλότεχνον δ' εἰς φαρμάκων θανασίμων συνθέσεις γενομένην τὸ καλούμενον ἀκόνιτον ἐξευρεῖν, καὶ τῆς ἑκάστου δυνάμεως πεῖραν λαμβάνειν μίσγουσαν ταῖς διδομέναις τοῖς ξένοις τροφαῖς. Ἐμπειρίαν δὲ 30

μεγάλην ἐν τούτοις ἔχουσαν πρῶτον μὲν τὸν πατέρα φαρμάκῳ διαφθεῖραι, καὶ διαδέξασθαι τὴν βασιλείαν, ἔπειτ' Ἀρτέμιδος ἱερὸν ἱδρυσαμένην, καὶ τοὺς καταπλέοντας ξένους θύεσθαι τῇ θεῷ καταδείξασαν, ἐπ' ὠμότητι διονομασθῆναι. Μετὰ δὲ ταῦτα συνοικήσασαν Αἰήτῃ γεννῆσαι δύο θυγατέρας, Κίρκην τε καὶ Μήδειαν, ἔτι δ' υἱὸν Αἰγιαλέα. Καὶ τὴν μὲν Κίρκην εἰς φαρμάκων παντοδαπῶν ἐπίνοιαν ἐκτραπεῖσαν ἐξευρεῖν ῥιζῶν παντοίας φύσεις καὶ δυνάμεις ἀπιστουμένας. Οὐκ ὀλίγα μὲν γὰρ ὑπὸ τῆς μητρὸς Ἑκάτης διδαχθῆναι, πολὺ δὲ πλείω διὰ τῆς ἰδίας ἐπιμελείας ἐξευροῦσαν μηδεμίαν ὑπερβολὴν ἀπολιπεῖν ἑτέρᾳ πρὸς ἐπίνοιαν φαρμακείας. Δοθῆναι δ' αὐτὴν εἰς γάμοι τῷ βασιλεῖ τῶν Σαρματῶν, οὓς ἔνιοι Σκύθας προσαγορεύουσι. Καὶ τὸ μὲν πρῶτον τὸν ἄνδρα φαρμάκοις ἀνελεῖν, μετὰ δὲ ταῦτα τὴν βασιλείαν διαδεξαμένην πολλὰ κατὰ τῶν ἀρχομένων ὠμὰ πρᾶξαι καὶ βίαια. Διόπερ ἐκπεσοῦσαν τῆς βασιλείας κατὰ μέν τινας τῶν μυθογράφων φυγεῖν ἐπὶ τὸν Ὠκεανόν, καὶ νῆσον ἔρημον καταλαβομένην ἐνταῦθα μετὰ τῶν συμφυγουσῶν γυναικῶν καθιδρυθῆναι, κατὰ δέ τινας τῶν ἱστορικῶν ἐκλιποῦσαν τὸν Πόντον κατοικῆσαι τῆς Ἰταλίας ἀκρωτήριον τὸ μέχρι τοῦ νῦν ἀπ' ἐκείνης Κίρκαιον ὀνομαζόμενον.

Τὴν δὲ Μήδειαν ἱστοροῦσι μαθεῖν παρά τε τῆς μητρὸς καὶ τῆς ἀδελφῆς ἁπάσας τὰς τῶν φαρμάκων δυνάμεις, προαιρέσει δ' ἐναντιωτάτῃ χρῆσθαι· διατελεῖν γὰρ τοὺς καταπλέοντας τῶν ξένων ἐξαιρουμένην ἐκ τῶν κινδύνων. Καὶ ποτὲ μὲν παρὰ τοῦ πατρὸς αἰτεῖσθαι δεήσει καὶ χάριτι τὴν τῶν μελλόντων ἀπόλλυσθαι σωτηρίαν, ποτὲ

δ' αὐτὴν ἐκ τῆς φυλακῆς ἀφιεῖσαν προνοεῖσθαι τῆς τῶν ἀτυχούντων ἀσφαλείας· τὸν μὲν γὰρ Αἰήτην τὰ μὲν διὰ τὴν ἰδίαν ὠμότητα, τὰ δ' ὑπὸ τῆς γυναικὸς Ἑκάτης πεισθέντα, προσδέξασθαι τὸ τῆς ξενοκτονίας νόμιμον. Ἀντιπραττούσης δὲ τῆς Μηδείας ἀεὶ μᾶλλον τῇ προ- 5 αιρέσει τῶν γονέων, φασὶ τὸν Αἰήτην ὑποπτεύσαντα τὴν ἐκ τῆς θυγατρὸς ἐπιβουλὴν εἰς ἐλευθέραν αὐτὴν ἀποθέσθαι φυλακήν· τὴν δὲ Μήδειαν διαδρᾶσαν καταφυγεῖν εἴς τι τέμενος Ἡλίου κείμενον παρὰ θάλατταν. Καθ' ὃν δὴ χρόνον τοὺς Ἀργοναύτας ἀπὸ 10 τῆς Ταυρικῆς κομισθέντας νυκτὸς καταπλεῦσαι τῆς Κολχίδος εἰς τὸ προειρημένον τέμενος. Ἔνθα δὴ περιτυχόντας τῇ Μηδείᾳ πλανωμένῃ περὶ τὸν αἰγιαλόν, καὶ μαθόντας παρ' αὐτῆς τὸ τῆς ξενοκτονίας νόμιμον, ἀποδέξασθαι μὲν τὴν ἡμερότητα τῆς παρθέ- 15 νου, δηλώσαντας δὲ αὐτῇ τὴν ἑαυτῶν ἐπιβολὴν πάλιν παρ' ἐκείνης μαθεῖν τὸν ὑπάρχοντα αὐτῇ κίνδυνον ἀπὸ τοῦ πατρὸς διὰ τὴν πρὸς τοὺς ξένους εὐσέβειαν. Κοινοῦ δὲ τοῦ συμφέροντος φανέντος, τὴν μὲν Μήδειαν ἐπαγγείλασθαι συνεργήσειν αὐτοῖς μέχρι ἂν 20 συντελέσωσι τὸν προκείμενον ἆθλον, τὸν δὲ Ἰάσονα διὰ τῶν ὅρκων δοῦναι πίστεις ὅτι γήμας αὐτὴν ἕξει σύμβιον ἅπαντα τὸν τοῦ ζῆν χρόνον. Μετὰ δὲ ταῦτα τοὺς Ἀργοναύτας ἀπολιπόντας φυλακὰς τῆς νεὼς νυκτὸς ὁρμῆσαι μετὰ τῆς Μηδείας ἐπὶ τὸ χρυσόμαλλον 25 δέρος· περὶ οὗ τὸ κατὰ μέρος οἰκεῖον ἂν εἴη διελθεῖν, ἵνα μηδὲν τῶν ἀνηκόντων εἰς τὴν ὑποκειμένην ἱστορίαν ἀγνοῆται.

Φρίξον τὸν Ἀθάμαντος μυθολογοῦσι διὰ τὰς ἀπὸ τῆς μητρυιᾶς ἐπιβουλὰς ἀναλαβόντα τὴν ἀδελφὴν 30

Ἕλλην φυγεῖν ἐκ τῆς Ἑλλάδος. Περαιουμένων δ' αὐτῶν κατά τινα θεῶν πρόνοιαν ἐκ τῆς Εὐρώπης εἰς τὴν Ἀσίαν ἐπὶ κριοῦ χρυσομάλλου, τὴν μὲν παρθένον ἀποπεσεῖν εἰς τὴν θάλατταν, ἣν ἀπ' ἐκείνης Ἑλλήσ-
5 ποντον ὀνομασθῆναι, τὸν δὲ Φρίξον εἰς τὸν Πόντον πορευθέντα καταχθῆναι μὲν πρὸς τὴν Κολχίδα, κατὰ δέ τι λόγιον θύσαντα τὸν κριὸν ἀναθεῖναι τὸ δέρος εἰς τὸ τοῦ Ἄρεος ἱερόν. Μετὰ δὲ ταῦτα βασιλεύοντι τῆς Κολχίδος Αἰήτῃ χρησμὸν ἐκπεσεῖν ὅτι τότε καταστρέψει τὸν
10 βίον ὅταν ξένοι καταπλεύσαντες τὸ χρυσόμαλλον δέρος ἀπενέγκωσι. Διὰ δὴ ταύτας τὰς αἰτίας καὶ διὰ τὴν ἰδίαν ὠμότητα καταδεῖξαι θύειν τοὺς ξένους, ἵνα διαδοθείσης τῆς φήμης εἰς ἅπαντα τόπον περὶ τῆς Κόλχων ἀγριότητος μηδεὶς τῶν ξένων επιβῆναι τολμήσῃ τῆς χώρας.
15 Περιβαλεῖν δὲ καὶ τῷ τεμένει τεῖχος καὶ φύλακας πολλοὺς ἐπιστῆσαι τῶν ἐκ τῆς Ταυρικῆς ἀφ' ὧν καὶ τερατώδεις παρὰ τοῖς Ἕλλησι πλασθῆναι μύθους. Διαβεβοῆσθαι γὰρ ὅτι πυρίπνοοι ταῦροι περὶ τὸ τέμενος ὑπῆρχον, δράκων δ' αὐτοῖς ἐτήρει τὸ δέρος, ἀπὸ μὲν
20 τῶν Ταύρων μετενεχθείσης τῆς ὁμωνυμίας ἐπὶ τὴν τῶν βοῶν ἰσχύν, ἀπὸ δὲ τῆς κατὰ τὴν ξενοκτονίαν ὠμότητος πῦρ πνεῖν τοὺς ταύρους μυθολογηθέντος· παραπλησίως δὲ τοῦ τηροῦντος τὸ τέμενος Δράκοντος ὀνομαζομένου, μετενηνοχέναι τοὺς ποιητὰς ἐπὶ τὸ τε-
25 ρατῶδες καὶ καταπληκτικὸν τοῦ ζῴου. Τῆς δ' ὁμοίας μυθολογίας ἔχεσθαι καὶ τὰ περὶ τοῦ Φρίξου λεγόμενα. Διαπλεῦσαι γὰρ αὐτόν φασιν οἱ μὲν ἐπὶ νεὼς προτομὴν ἐπὶ τῆς πρῴρας ἐχούσης κριοῦ, καὶ τὴν Ἕλλην δυσφοροῦσαν ἐπὶ τῇ ναυτίᾳ, καὶ διὰ τοῦτο ἐπὶ τοῦ
30 τοίχου τῆς νεὼς ἐκκύπτουσαν, εἰς τὴν θάλατταν προ-

πεσεῖν. Ἔνιοι δέ φασι τὸν βασιλέα τῶν Σκυθῶν, ὄντα γαμβρὸν Αἰήτου, παρὰ τοῖς Κόλχοις ἐπιδημῆσαι καθ' ὃν καιρὸν ἅλῶναι συνέβη τὸν Φρίξον μετὰ τοῦ παιδαγωγοῦ. Ἐρωτικῶς δὲ σχόντα τοῦ παιδὸς λαβεῖν αὐτὸν ἐν δωρεᾷ παρ' Αἰήτου, καὶ καθάπερ υἱὸν γνή- 5 σιον ἀγαπήσαντα καταλιπεῖν αὐτῷ τὴν βασιλείαν. Τὸν δὲ παιδαγωγὸν ὀνομαζόμενον Κριὸν τυθῆναι τοῖς θεοῖς, καὶ τοῦ σώματος ἐκδαρέντος προσηλωθῆναι τῷ νεῷ τὸ δέρμα κατά τι νόμιμον. Μετὰ δὲ ταῦτα Αἰήτῃ γενομένου χρησμοῦ, καθ' ὃν ἐσημαίνετο τελευτήσειν αὐτὸν 10 ὅταν ξένοι καταπλεύσαντες τὸ τοῦ Κριοῦ δέρος ἀπενέγκωσι, φασὶ τὸν βασιλέα τειχίσαι τὸ τέμενος καὶ φρουρὰν ἐγκαταστῆσαι, πρὸς δὲ τούτοις χρυσῶσαι τὸ δέρος, ἵνα διὰ τὴν ἐπιφάνειαν ὑπὸ τῶν στρατιωτῶν ἐπιμελεστάτης ἀξιωθῇ φυλακῆς. Ταῦτα μὲν οὖν ἐξέ- 15 σται τοὺς ἀναγινώσκοντας κρίνειν πρὸς τὰς ἰδίας ἑκάστου προαιρέσεις.

Τὴν δὲ Μήδειαν ἱστοροῦσι καθηγήσασθαι τοῖς Ἀργοναύταις πρὸς τὸ τοῦ Ἄρεος τέμενος, ἀπέχον ἑβδομήκοντα σταδίους ἀπὸ τῆς πόλεως, ἣν καλεῖσθαι μὲν 20 Σύβαριν, ἔχειν δὲ τὰ βασίλεια τῶν Κόλχων. Προσελθοῦσαν δὲ ταῖς πύλαις κεκλεισμέναις νυκτὸς τῇ Ταυρικῇ διαλέκτῳ προσφωνῆσαι τοῖς φρουροῖς. Τῶν δὲ στρατιωτῶν ἀνοιξάντων προθύμως ὡς ἂν βασιλέως θυγατρί, φασὶ τοὺς Ἀργοναύτας εἰσπεσόντας ἐσπα- 25 σμένοις τοῖς ξίφεσι πολλοὺς μὲν φονεῦσαι τῶν βαρβάρων, τοὺς δ' ἄλλους διὰ τὸ παράδοξον καταπληξαμένους ἐκβαλεῖν ἐκ τοῦ τεμένους, καὶ τὸ δέρος ἀναλαβόντας πρὸς τὴν ναῦν ἐπείγεσθαι κατὰ σπουδήν. Παραπλησίως δὲ τούτοις καὶ τὴν Μήδειαν ἐν τῷ τε- 30

μένει τὸν μυθολογούμενον ἄϋπνον δράκοντα περιεσπειραμένον τὸ δέρος φαρμάκοις ἀποκτεῖναι, καὶ μετ' Ἰάσονος τὴν ἐπὶ θάλατταν κατάβασιν ποιήσασθαι.

Τῶν δὲ διαφυγόντων Ταύρων ἀπαγγειλάντων τῷ βασιλεῖ τὴν γενομένην ἐπίθεσίν φασι τὸν Αἰήτην μετὰ τῶν περὶ αὐτὸν στρατιωτῶν διώξαντα τοὺς Ἕλληνας καταλαβεῖν πλησίον τῆς θαλάττης· ἐξ ἐφόδου δὲ συνάψαντα μάχην ἀνελεῖν ἕνα τῶν Ἀργοναυτῶν Ἴφιτον τὸν Εὐρυσθέως ἀδελφὸν τοῦ τοὺς ἄθλους Ἡρακλεῖ προστάξαντος, ἔπειτα τοῖς ἄλλοις τῷ πλήθει τῶν συναγωνιζομένων περιχυθέντα καὶ βιαιότερον ἐγκείμενον ὑπὸ Μελεάγρου φονευθῆναι. Ἔνθα δὴ πεσόντος τοῦ βασιλέως καὶ τῶν Ἑλλήνων ἐπαρθέντων, τραπῆναι τοὺς Κόλχους πρὸς φυγήν, καὶ κατὰ τὸν διωγμὸν τοὺς πλείστους αὐτῶν ἀναιρεθῆναι. Γενέσθαι δὲ καὶ τῶν ἀριστέων τραυματίας Ἰάσονα καὶ Λαέρτην ἔτι δὲ Ἀταλάντην καὶ τοὺς Θεσπιάδας προσαγορευομένους. Τούτους μὲν οὖν φασιν ὑπὸ τῆς Μηδείας ἐν ὀλίγαις ἡμέραις τισὶ ῥίζαις καὶ βοτάναις θεραπευθῆναι, τοὺς δ' Ἀργοναύτας ἐπισιτισαμένους ἐκπλεῦσαι, καὶ μέσον ἤδη τὸ Ποντικὸν πέλαγος ἔχοντας περιπεσεῖν χειμῶνι παντελῶς ἐπικινδύνῳ. Τοῦ δ' Ὀρφέως, καθάπερ καὶ πρότερον, εὐχὰς ποιησαμένου τοῖς Σαμόθρᾳξι, λῆξαι μὲν τοὺς ἀνέμους, φανῆναι δὲ πλησίον τῆς νεὼς τὸν προσαγορευόμενον θαλάττιον Γλαῦκον. Τοῦτον δ' ἐπὶ δύο νύκτας καὶ δύο ἡμέρας συνεχῶς τῇ νηὶ συμπλεύσαντα προειπεῖν μὲν Ἡρακλεῖ περὶ τῶν ἄθλων καὶ τῆς ἀθανασίας, τοῖς δὲ Τυνδαρίδαις, ὅτι προσαγορευθήσονται μὲν Διόσκουροι, τιμῆς δ' ἰσοθέου τεύξονται παρὰ πᾶσιν ἀνθρώποις. Καθόλου δ' ἐξ ὀνόματος προσφωνήσαντα

πάντας τοὺς Ἀργοναύτας εἰπεῖν ὡς διὰ τὰς Ὀρφέως εὐχὰς θεῶν προνοίᾳ φανεὶς αὐτοῖς σημαίνει τὰ μέλλοντα γενήσεσθαι. Συμβουλεύειν οὖν αὐτοῖς, ἐπὰν τάχιστα τῆς γῆς ἅψωνται, τὰς εὐχὰς ἀποδιδόναι τοῖς θεοῖς, δι' οὓς τετεύχασι δὶς ἤδη τῆς σωτηρίας. Ἔπειτα τὸν μὲν Γλαῦκον δῦναι πάλιν εἰς τὸ πέλαγος, τοὺς δ' Ἀργοναύτας κατὰ στόμα τοῦ Πόντου γενομένους προσπλεῦσαι τῇ γῇ, βασιλεύοντος τότε τῆς χώρας Βύζαντος, ἀφ' οὗ καὶ τὴν πόλιν τῶν Βυζαντίων ὠνομάσθαι. Ἐνταῦθα δὲ βωμοὺς ἱδρυσαμένους καὶ τοῖς θεοῖς τὰς εὐχὰς ἀποδόντας καθιερῶσαι τὸν τόπον τὸν ἔτι καὶ νῦν τιμώμενον ὑπὸ τῶν παραπλεόντων. Μετὰ δὲ ταῦτα ἀναχθέντας, καὶ διαπλεύσαντας τήν τε Προποντίδα καὶ τὸν Ἑλλήσποντον, προσενεχθῆναι τῇ Τροίᾳδι.

Ἐνταῦθα δ' Ἡρακλέους πέμψαντος εἰς τὴν πόλιν Ἴφικλον τε τὸν ἀδελφὸν καὶ Τελαμῶνα τάς τε ἵππους καὶ τὴν Ἡσιόνην ἀπαιτήσοντας, λέγεται τὸν Λαομέδοντα τοὺς μὲν πρεσβευτὰς εἰς φυλακὴν ἀποθέσθαι, τοῖς δὲ ἄλλοις Ἀργοναύταις δι' ἐνέδρας βουλεῦσαι θάνατον· καὶ τοὺς μὲν ἄλλους υἱοὺς ἔχειν τῇ πράξει συνεργούς, Πρίαμον δὲ μόνον ἐναντιοπραγοῦντά· τοῦτον γὰρ ἀποφήνασθαι δεῖν τὰ πρὸς τοὺς ξένους δίκαια πηδεῖν, καὶ τήν τε ἀδελφὴν καὶ τὰς ὡμολογημένας ἵππους ἀποδιδόναι. Οὐδενὸς δ' αὐτῷ προσέχοντός φασιν εἰς τὴν φυλακὴν δύο ξίφη παρενέγκαντα λάθρᾳ δοῦναι τοῖς περὶ τὸν Τελαμῶνα, καὶ τὴν τοῦ πατρὸς προαίρεσιν ἐξηγησάμενον αἴτιον γενέσθαι τῆς σωτηρίας αὐτοῖς. Εὐθὺς γὰρ τοὺς περὶ τὸν Τελαμῶνα φονεῦσαι μὲν τῶν φυλάκων τοὺς ἀντεχομένους, φυγόντας δ' ἐπὶ θάλατταν ἀπαγγεῖλαι τὰ κατὰ μέρος τοῖς Ἀργο-

ναύταις. Διόπερ τούτους μὲν ἑτοίμους γενομένους πρὸς μάχην ἀπαντῆσαι τοῖς ἐκ τῆς πόλεως ἐκχεομένοις μετὰ τοῦ βασιλέως. Γενομένης δὲ μάχης ἰσχυρᾶς, καὶ τῶν ἀριστέων διὰ τὰς ἀρετὰς ἐπικρατούντων, μυθολογοῦσι τὸν Ἡρακλέα πάντων ἄριστα διαγωνίσασθαι· τόν τε γαρ Λαομέδοντα φονεῦσαι, καὶ τῆς πόλεως ἐξ ἐφόδου κρατήσαντα κολάσαι μεν τοὺς μετασχόντας τῷ βασιλεῖ τῆς ἐπιβουλῆς, Πριάμῳ δὲ διὰ τὴν δικαιοσύνην παραδοῦναι τὴν βασιλείαν, καὶ φιλίαν συνθέμενον ἐκπλεῦσαι μετὰ τῶν Ἀργοναυτῶν. Ἔνιοι δὲ τῶν ἀρχαίων ποιητῶν παραδεδώκασιν οὐ μετὰ τῶν Ἀργοναυτῶν ἀλλ' ἰδίᾳ στρατεύσαντα τὸν Ἡρακλέα ναυσὶν ἐξ ἕνεκα τῶν ἵππων ἑλεῖν τὴν Τροίαν· προσμαρτυρεῖν δὲ τούτοις καὶ Ὅμηρον ἐν τοῖσδε τοῖς ἔπεσιν,

Ἀλλοῖόν τινά φασι βίην Ἡρακληείην
Εἶναι, ἐμὸν πατέρα θρασυμέμνονα, θυμολέοντα·
Ὅς ποτε δεῦρ' ἐλθὼν ἕνεχ' ἵππων Λαομέδοντος
Ἐξ οἴης σὺν νηυσὶ καὶ ἀνδράσι παυροτέροισιν
Ἰλίου ἐξαλάπαξε πόλιν, χήρωσε δ' ἀγυιάς.

Τοὺς δ' Ἀργοναύτας φασὶν ἐκ τῆς Τρῳάδος ἀναχθέντας εἰς Σαμοθράκην κομισθῆναι, καὶ τοῖς μεγάλοις θεοῖς τὰς εὐχὰς ἀποδόντας πάλιν ἀναθεῖναι τὰς φιάλας εἰς τὸ τέμενος τὰς ἔτι καὶ νῦν διαμενούσας.

Τῆς δὲ τῶν ἀριστέων ἀνακομιδῆς ἀγνοουμένης ἔτι κατὰ τὴν Θετταλίαν φασὶ προσπεσεῖν φήμην ὅτι πάντες οἱ μετὰ Ἰάσονος στρατεύσαντες ἐν τοῖς κατὰ Πόντον τόποις ἀπολώλασι. Διόπερ τὸν Πελίαν καιρὸν ἔχειν ὑπολαμβάνοντα τοὺς ἐφέδρους τῆς βασιλείας πάντας ἄρδην ἀνελεῖν. Τὸν μὲν γὰρ πατέρα τοῦ Ἰάσονος ἀναγκάσαι πιεῖν αἷμα ταύρου, τὸν δὲ ἀδελφὸν Πρόμαχον, παῖδα

τὴν ἡλικίαν ὄντα, φονεῦσαι· Ἀμφιτρύωνα δὲ τὴν μητέρα μέλλουσαν ἀναιρεῖσθαί φασιν ἔπανδρον καὶ μνήμης ἀξίαν ἐπιτελέσασθαι πρᾶξιν. Καταφυγοῦσαν γὰρ ἐπὶ τὴν ἑστίαν τοῦ βασιλέως καὶ καταρασαμένην παθεῖν αὐτὸν ἄξια τῶν ἀσεβημάτων ξίφει πατάξασαν ἑαυτῆς τὸ στῆθος ἡρωικῶς καταστρέψαι τὸν βίον. Τὸν δὲ Πελίαν τούτῳ τῷ τρόπῳ πᾶσαν τὴν Ἰάσονος συγγένειαν ἄρδην ἀνελόντα ταχὺ τὴν προσήκουσαν τοῖς ἀσεβήμασι κομίσασθαι τιμωρίαν. Τὸν γὰρ Ἰάσονα καταπλεύσαντα νυκτὸς τῆς Θετταλίας εἰς ὅρμον οὐ μακρὰν μὲν τῆς Ἰωλκοῦ κείμενον, ἀθεώρητον δὲ τοῖς ἐκ τῆς πόλεως, μαθεῖν παρί τινος τῶν κατὰ τὴν χώραν τὰ γενόμενα περὶ τοὺς συγγενεῖς ἀτυχήματα. Πάντων δὲ τῶν ἀριστέων ἑτοίμων ὄντων βοηθεῖν τῷ Ἰάσονι καὶ πάντα κίνδυνον ἀναδέχεσθαι, περὶ τῆς ἐπιθέσεως ἐμπεσεῖν αὐτοῖς ἀμφισβήτησιν· οὓς μὲν γὰρ συμβουλεύειν παραχρῆμα βιασαμένους εἰς τὴν πόλιν ἀπροσδοκήτως ἐπιθέσθαι τῷ βασιλεῖ, τινὰς δ' ἀποφαίνεσθαι δεῖν στρατιώτας ἀπὸ τῆς ἰδίας πατρίδος ἕκαστον συλλέξαντα κοινὸν ἄρασθαι πόλεμον· ἀδύνατον γὰρ εἶναι πεντήκοντα καὶ τρισὶν ἀνδράσι περιγενέσθαι βασιλέως δύναμιν ἔχοντος καὶ πόλεις ἀξιολόγους.

Τοιαύτης δ' οὔσης ἐν αὐτοῖς ἀπορίας, λέγεται τὴν Μήδειαν ἐπαγγείλασθαι δι' ἑαυτῆς τόν τε Πελίαν ἀποκτεῖναι δόλῳ καὶ τὰ βασίλεια παραδώσειν τοῖς ἀριστεῦσιν ἀκινδύνως. Ἐνταῦθα πάντων θαυμασάντων τὸν λόγον καὶ τὸν τρόπον τῆς ἐπιβολῆς μαθεῖν ζητούντων, εἰπεῖν ὅτι κομίζει μεθ' ἑαυτῆς πολλὰς καὶ παραδόξους δυνάμεις φαρμάκων ὑπό τε τῆς μητρὸς Ἑκάτης εὑρημένας καὶ τῆς ἀδελφῆς Κίρκης· καὶ ταύταις κὲν

μηδέποτε χρῆσθαι πρότερον πρὸς ἀπώλειαν ἀνθρώπων, νυνὶ δὲ δι' αὐτῶν ἀμυνεῖσθαι ῥᾳδίως τοὺς ἀξίους τιμωρίας. Προειποῦσαν δὲ τοῖς ἀριστεῦσι τὰ κατὰ μέρος τῆς ἐπιθέσεως, ἐκ τῶν βασιλείων αὐτοῖς ἐπαγγείλασθαι σημαίνειν τῆς μὲν ἡμέρας καπνῷ, τῆς δὲ νυκτὸς πυρί, πρὸς τὴν ὑπερκειμένην τῆς θαλάττης σκοπήν. Αὐτὴν δὲ κατασκευάσασαν Ἀρτέμιδος εἴδωλον κοῖλον εἰς μὲν τοῦτο παντοδαπὰς φύσεις φαρμάκων κατακρύψαι, ἑαυτῆς δὲ τὰς μὲν τρίχας δυνάμεσί τισι χρίσασαν ποιῆσαι πολιάς, τὸ δὲ πρόσωπον καὶ τὸ σῶμα ῥυτίδων πλῆρες, ὥστε τοὺς ἰδόντας δοκεῖν εἶναί τινα παντελῶς πρεσβῦτιν· τὸ δὲ τελευταῖον ἀναλαβοῦσαν τὴν θεὸν διεσκευασμένην καταπληκτικῶς εἰς ὄχλων δεισιδαιμονίαν εἰς τὴν πόλιν εἰσβαλεῖν ἅμ' ἡμέρᾳ. Ἐνθεαζούσης δ' αὐτῆς, καὶ τοῦ πλήθους κατὰ τὰς ὁδοὺς συντρέχοντος, παραγγέλλειν πᾶσι δέχεσθαι τὴν θεὸν εὐσεβῶς· παρεῖναι γὰρ αὐτὴν ἐξ Ὑπερβορέων ἐπ' ἀγαθῷ δαίμονι τῇ τε πόλει πάσῃ καὶ τῷ βασιλεῖ. Πάντων δὲ προσκυνούντων καὶ τιμώντων τὴν θεὸν θυσίαις, καὶ τὸ σύνολον τῆς πόλεως ἁπάσης συνθεαζούσης, εἰσβαλεῖν τὴν Μήδειαν εἰς τὰ βασίλεια, καὶ τόν τε Πελίαν εἰς δεισιδαίμονα διάθεσιν ἐμβαλεῖν καὶ τὰς θυγατέρας αὐτοῦ διὰ τῆς τερατείας εἰς τοιαύτην κατάπληξιν ἀγαγεῖν ὥστε πιστεῦσαι διότι πάρεστιν ἡ θεὸς εὐδαίμονα ποιήσουσα τὸν οἶκον τοῦ βασιλέως. Ἀπεφαίνετο γὰρ ἐπὶ δρακόντων ὀχουμένην τὴν Ἄρτεμιν δι' ἀέρος ὑπερπετασθῆναι πολλὰ μέρη τῆς οἰκουμένης, καὶ πρὸς καθίδρυσιν ἑαυτῆς καὶ τιμὰς αἰωνίους ἐκλελέχθαι τὸν εὐσεβέστατον ἁπάντων τῶν βασιλέων· προστεταχέναι δ' αὐτῇ καὶ τὸ γῆρας ἀφελοῦσαν τοῦ Πελίου διά τινων δυνάμεων νέον παντελῶς ποιῆσαι τὸ σῶμα καὶ

πολλὰ ἕτερα πρὸς μακάριον καὶ θεοφιλῆ βίον δωρήσασθαι. Ἐκπληττομένου δὲ τοῦ βασιλέως τὸ παράδοξον τῶν λόγων, ἐπαγγείλασθαι τὴν Μήδειαν παραχρῆμα ἐπὶ τοῦ σώματος ἑαυτῆς τὰς τούτων πίστεις παρέξεσθαι. Εἰποῦσαν γὰρ μιᾷ τῶν Πελίου θυγατέρων καθαρὸν ἐνεγκεῖν ὕδωρ, καὶ τῆς παρθένου τὸ ῥηθὲν εὐθὺς ἐπὶ τέλος ἀγαγούσης, φασὶν εἰς οἰκίσκον τινὰ συγκλείσασαν ἑαυτὴν καὶ περινιψαμένην τὸ σῶμα πᾶν ἀποκλύσασθαι τὰς τῶν φαρμάκων δυνάμεις· ἀποκατασταθεῖσαν δ' εἰς τὴν προϋπάρχουσαν διάθεσιν καὶ φανεῖσαν τῷ βασιλεῖ καταπλήξασθαι τοὺς ὁρῶντας, καὶ δόξαι τινὶ θεῶν προνοίᾳ μετηλλαχέναι τὸ γῆρας εἰς παρθένου νεότητα καὶ κάλλος περίβλεπτον. Ποιῆσαι δ' αὐτὴν καὶ διά τινων φαρμάκων εἴδωλα φαντασθῆναι δρακόντων, ἐφ' ὧν ἀποφαίνεσθαι τὴν θεὸν κομισθεῖσαν δι' ἀέρος ἐξ Ὑπερβορέων ἐπιξενωθῆναι τῷ Πελίᾳ.

Τῶν δὲ ἐνεργημάτων ὑπὲρ τὴν ἀνθρωπίνην φύσιν φανέντων, καὶ τοῦ βασιλέως μεγάλης ἀποδοχῆς ἀξιοῦντος τὴν Μήδειαν, καὶ τὸ σύνολον πιστεύσαντος ἀληθῆ λέγειν, φασὶν αὐτὴν κατὰ μόνας ἐντυχοῦσαν τῷ Πελίᾳ παρακαλέσαι ταῖς θυγατρίσι διακελεύσασθαι συνεργεῖν καὶ πράττειν ἅπερ ἂν αὐταῖς προστάττῃ· προσήκειν γὰρ τῷ τοῦ βασιλέως σώματι μὴ δουλικαῖς χερσὶν ἀλλὰ ταῖς τῶν τέκνων θεραπευθέντα τυχεῖν τῆς παρὰ θεῶν εὐεργεσίας. Διόπερ τοῦ Πελίου ταῖς θυγατρίσι διαῤῥήδην εἰπόντος πάντα πράττειν ὅσα ἂν ἡ Μήδεια προστάττῃ περὶ τὸ σῶμα τοῦ πατρός, τὰς μὲν παρθένους ἑτοίμους οὔσας τὸ κελευόμενον ἐπιτελεῖν, τὴν δὲ Μήδειαν νυκτὸς ἐπιγενομένης καὶ τοῦ Πελίου πρὸς ὕπνον τραπέντος λέγειν ὡς ἀναγκαῖον ἐν λέβητι

καθεψῆσαι τὸ σῶμα τοῦ Πελίου. Προσηνῶς δὲ τῶν παρθένων δεξαμένων τὸν λόγον, ἑτέραν αὐτὴν ἐπινοῆσαι πίστιν τῶν ὑπ' αὐτῆς λεγομένων. Τρεφομένου γὰρ κριοῦ πολυέτους κατὰ τὴν οἰκίαν, ἐπαγγείλασθαι ταῖς κόραις
5 τοῦτον πρότερον καθεψήσειν καὶ ποιήσειν ἀπ' ἀρχῆς ἄρνα. Συγκαταθεμένων δ' αὐτῶν, μυθολογοῦσι τὴν Μήδειαν κατὰ μέλη διελοῦσαν τὸ σῶμα τοῦ κριοῦ καθεψῆσαι, καὶ διά τινων φαρμάκων παρακρουσαμένην ἐξελεῖν ἐκ τοῦ λέβητος ἀρνὸς εἴδωλον. Ἐνταῦθα τῶν παρθένων
10 καταπλαγεισῶν, καὶ πίστεις τῆς ἐπαγγελίας ἡγησαμένων ἐνδεχομένας ἔχειν, ὑπουργῆσαι τοῖς προστάγμασι. Καὶ τὰς μὲν ἄλλας ἀπάσας τὸν πατέρα τυπτούσας ἀποκτεῖναι, μόνην δ' Ἄλκηστιν δι' εὐσεβείας ὑπερβολὴν ἀποσχέσθαι τοῦ γεννήσαντος. Μετὰ δὲ ταῦτα τὴν Μήδειάν
15 φασι τοῦ μὲν τὸ σῶμα κατακόπτειν ἢ καθέψειν ἀποστῆναι, προσποιησαμένην δὲ δεῖν πρότερον εὐχὰς ποιήσασθαι τῇ σελήνῃ, τὰς μὲν παρθένους ἀναβιβάσαι μετὰ λαμπάδων ἐπὶ τὸ μετεωρότατον τέγος τῶν βασιλείων, αὐτὴν δὲ τῇ Κολχίδι διαλέκτῳ κατευχήν τινα μακρὰν
20 διερχομένην ἐγχρονίζειν, ἀναστροφὴν διδοῦσαν τοῖς μέλλουσι ποιεῖσθαι τὴν ἐπίθεσιν. Διὸ καὶ τοὺς Ἀργοναύτας ἀπὸ τῆς σκοπῆς καταμαθόντας τὸ πῦρ, καὶ νομίσαντας συντετελέσθαι τὴν ἀναίρεσιν τοῦ βασιλέως, ὁρμῆσαι δρόμῳ πρὸς τὴν πόλιν. Παρεισελθόντας δ' ἐντὸς τοῦ
25 τείχους ἐσπασμένοις τοῖς ξίφεσιν εἰς τὰ βασίλεια καταντῆσαι καὶ τοὺς ἐναντιουμένους τῶν φυλάκων ἀνελεῖν, τὰς δὲ τοῦ Πελίου θυγατέρας ἄρτι καταβεβηκυίας ἀπὸ τοῦ τέγους πρὸς τὴν καθέψησιν, καὶ παραδόξως ἐν τοῖς βασιλείοις ἰδούσας τόν τε Ἰάσονα καὶ τοὺς ἀριστεῖς, περι-
30 αλγεῖς ἐπὶ τῇ συμφορᾷ γενέσθαι· οὔτε γὰρ ἀμύνασθαι

τὴν Μήδειαν ἔχειν ἐξουσίαν οὔτε τὸ πραχθὲν αὐταῖς μύσος δι' ἀπάτην διορθώσασθαι. Διόπερ ταύτας μὲν ὁρμῆσαι λέγεται στερίσκειν αὐτὰς τοῦ ζῆν, τὸν δὲ Ἰάσονα κατελεήσαντα τὰ πάθη παρακατασχεῖν αὐτάς, καὶ θαῤῥεῖν παρακαλέσαντα δεικνύειν ὡς ἐκ κακίας μὲν οὐδὲν ἥμαρτον, ἀκουσίως δὲ δι' ἀπάτην ἠτύχησαν. Καθόλου δὲ πᾶσι τοῖς συγγενέσιν ἐπαγγειλάμενον ἐπιεικῶς καὶ μεγαλοψύχως προσενεχθήσεσθαι συναγαγεῖν εἰς ἐκκλησίαν τὰ πλήθη. Ἀπολογησάμενον δὲ περὶ τῶν πεπραγμένων, καὶ διδάξαντα διότι τοὺς προαδικήσαντας ἠμύνατο, τιμωρίαν ἐλάττονα λαβὼν ὧν αὐτὸς πέπονθεν, Ἀκάστῳ μὲν τῷ Πελίου τὴν πατρῴαν βασιλείαν παραδοῦναι, τῶν δὲ τοῦ βασιλέως θυγατέρων ἀξιῶσαι αὐτὸν φροντίδα ποιήσασθαι. Καὶ πέρας συντελέσαι τὴν ὑπόσχεσιν αὐτόν φασι μετά τινα χρόνον συνοικίσαντα πάσας τοῖς ἐπιφανεστάτοις· Ἄλκηστιν μὲν γὰρ τὴν πρεσβυτάτην ἐκδοῦναι πρὸς γάμον Ἀδμήτῳ τῷ Φέρητος Θετταλῷ, Ἀμφινόμην δὲ Ἀνδραίμονι Δεοντέως ἀδελφῷ, Εὐάδνην δὲ Κάνῃ τῷ Κεφάλου, Φυλακέων τότε βασιλεύοντι Ταῦτα μὲν ὕστερον αὐτὸν πρᾶξαι, τότε δὲ μετὰ τῶν ἀριστέων εἰς Ἰσθμὸν τὸν ἐν Πελοποννήσῳ πλεύσαντα θυσίαν ἐπιτελέσαι τῷ Ποσειδῶνι καὶ καθιερῶσαι τὴν Ἀργὼ τῷ θεῷ. Ἀποδοχῆς δὲ μεγάλης τυγχάνοντα παρὰ τῷ βασιλεῖ τῶν Κορινθίων Κρέοντι μετασχεῖν τῆς πολιτείας καὶ τὸν λοιπὸν χρόνον ἐν τῇ Κορίνθῳ κατοικῆσαι.

Μελλόντων δὲ τῶν Ἀργοναυτῶν εἰς τὰς πατρίδας διαχωρίζεσθαί φασι τὸν Ἡρακλέα συμβουλεῦσαι τοῖς ἀριστεῦσι πρὸς τὰ παράδοξα τῆς τύχης ἀλλήλοις ὅρκους δοῦναι συμμαχήσειν, ἐάν τις βοηθείας προσδεηθῇ· ἐκλέξασθαι δὲ καὶ τῆς Ἑλλάδος τὸν ἐπιφανέστατον τόπον εἰς

ἀγώνων θέσιν καὶ πανήγυριν κοινήν, καὶ καθιερῶσαι τὸν ἀγῶνα τῷ μεγίστῳ τῶν θεῶν Διὶ Ὀλυμπίῳ. Συνομοσάντων δὲ τῶν ἀριστέων περὶ τῆς συμμαχίας, καὶ τὴν διάταξιν τῶν ἀγώνων ἐπιτρεψάντων Ἡρακλεῖ, φασὶ τοῦ-
5 τον τὸν τόπον προκρῖναι πρὸς τὴν πανήγυριν τῆς τῶν Ἠλείων χώρας τὸν παρὰ τὸν Ἀλφειόν. Διὸ καὶ τὴν παραποταμίαν καθιερώσαντα τῷ μεγίστῳ τῶν θεῶν Ὀλυμπίαν ἀπ' ἐκείνου προσαγορεῦσαι. Ὑποστησάμενον δ' ἱππικὸν ἀγῶνα καὶ γυμνικὸν τά τε περὶ τῶν
10 ἄθλων διατάξαι καὶ θεωροὺς ἀποστεῖλαι τοὺς ταῖς πόλεσι προεροῦντας τὴν θέαν τῶν ἀγώνων. Διὰ δὲ τὴν παρὰ τοῖς Ἀργοναύταις γενομένην ἀποδοχὴν αὐτοῦ κατὰ τὴν στρατείαν οὐ μετρίως δοξασθέντος, προσγενέσθαι τὴν ἐκ τῆς Ὀλυμπιακῆς πανηγύρεως δόξαν, ὥστε πάντων τῶν
15 Ἑλλήνων ἐπιφανέστατον ὑπάρχειν καὶ παρὰ ταῖς πλείσταις πόλεσι γνωσθέντα πολλοὺς ἔχειν ἐπιθυμητὰς τῆς φιλίας, οὓς προθύμους εἶναι μετασχεῖν παντὸς κινδύνου. Ταχὺ δ' ἐπ' ἀνδρείᾳ καὶ στρατηγίᾳ θαυμασθέντα στρατόπεδόν τε κρίτιστον συστήσασθαι, καὶ
20 πᾶσαν ἐπελθεῖν τὴν οἰκουμένην εὐεργετοῦντα τὸ γένος τῶν ἀνθρώπων· ἀνθ' ὧν τυχεῖν αὐτὸν συμφωνουμένης ἀθανασίας. Τοὺς δὲ ποιητὰς διὰ τὴν συνήθη τερατολογίαν μυθολογῆσαι μόνον τὸν Ἡρακλέα καὶ γυμνὸν ὅπλων τελέσαι τοὺς τεθρυλημένους ἄθλους.

25 Ἀλλὰ περὶ μὲν τοῦ θεοῦ τούτου τὰ μυθολογούμενα πάντα διήλθομεν, νυνὶ δὲ προσθετέον ἡμῖν ὑπὲρ Ἰάσονος τὸν ὑπολειπόμενον λόγον. Φασὶ γὰρ αὐτὸν ἐν Κορίνθῳ κατοικοῦντα καὶ συμβιώσαντα δεκαέτη χρόνον Μηδείᾳ γεννῆσαι παῖδας ἐξ αὐτῆς τοὺς μὲν πρεσβυτάτους
30 δύο διδύμους Θετταλόν τε καὶ Ἀλκιμένην, τὸν δὲ τρί-

τον πολὺ νεώτερον τούτων Τίσανδρον. Τοῦτον μὲν οὖν τὸν χρόνον ἱστοροῦσιν ἀποδοχῆς ἀξιωθῆναι τὴν Μήδειαν ὑπὸ τοῦ ἀνδρὸς διὰ τὸ μὴ μόνον κάλλει διαφέρειν αὐτήν, ἀλλὰ καὶ σωφροσύνῃ καὶ ταῖς ἄλλαις ἀρεταῖς κεκοσμῆσθαι· μετὰ δὲ ταῦτα ἀεὶ μᾶλλον τοῦ χρόνου τὴν φυσικὴν εὐπρέπειαν ἀφαιρουμένου, λέγεται τὸν Ἰάσονα Γλαύκης ἐρασθέντα τῆς Κρέοντος θυγατρὸς μνηστεῦσαι τὴν παρθένον. Συγκαταθεμένου δὲ τοῦ πατρὸς καὶ τάξαντος ἡμέραν τοῖς γάμοις, τὸ μὲν πρῶτον ἐπιβαλέσθαι φασὶν αὐτὸν πείθειν τὴν Μήδειαν ἑκουσίως παραχωρῆσαι τῆς συμβιώσεως· βούλεσθαι γὰρ αὐτὴν γαμεῖν οὐκ ἀποδοκιμάσαντα τὴν πρὸς αὐτὴν ὁμιλίαν, ἀλλὰ καὶ τοῖς τέκνοις σπεύδοντα συγγενῆ τὸν τοῦ βασιλέως οἶκον ποιήσασθαι. Ἀγανακτούσης δὲ τῆς γυναικὸς καὶ τοὺς θεοὺς μαρτυρομένης τοὺς ἐπόπτας γενομένους τῶν ὅρκων, φασὶ τὸν Ἰάσονα καταφρονήσαντα τῶν ὅρκων γῆμαι τὴν τοῦ βασιλέως θυγατέρα. Τὴν δὲ Μήδειαν ἐξελαυνομένην ἐκ τῆς πόλεως, καὶ μίαν ἡμέραν παρὰ τοῦ Κρέοντος λαβοῦσαν εἰς τὴν τῆς φυγῆς παρασκευήν, εἰς μὲν τὰ βασίλεια νυκτὸς εἰσελθεῖν ἀλλοιώσασαν τοῖς φαρμάκοις τὴν αὐτῆς ὄψιν, καὶ τὴν οἰκίαν ὑφάψαι, ῥίζιόν τι προσθεῖσαν, εὑρημένον μὲν ὑπὸ Κίρκης τῆς ἀδελφῆς, δύναμιν δ' ἔχον, ἐπὰν ἐξαφθῇ, δυσκατάσβεστον. Ἄφνω δὲ φλεγομένων τῶν βασιλείων, τὸν μὲν Ἰάσονα ταχέως ἐκπηδῆσαι, τὴν δὲ Γλαύκην καὶ τὸν Κρέοντα τοῦ πυρὸς περικαταλαβόντος διαφθαρῆναι. Τινὲς δὲ τῶν συγγραφέων φασὶ τοὺς μὲν υἱοὺς τῆς Μηδείας δῶρα κομίσαι τῇ νύμφῃ φαρμάκοις κεχρισμένα, τὴν δὲ Γλαύκην δεξαμένην καὶ τῷ σώματι περιθεμένην αὐτήν τε συμφορᾷ περιπεσεῖν καὶ τὸν πατέρα βοηθοῦντα καὶ τοῦ σώματος

ἀψάμενον τελευτῆσαι. Τὴν δὲ Μήδειαν ἀποτυχοῦσαν τοῖς πρώτοις ἐγχειρήμασιν οὐκ ἀποστῆναι τῆς Ἰάσονος τιμωρίας. Ἐπὶ τοσοῦτο γὰρ προελθεῖν αὐτὴν ὀργῆς ἅμα καὶ ζηλοτυπίας ἔτι δ' ὠμότητος, ὥστ' ἐπεὶ διέφυγε τὸν
5 μετὰ τῆς νύμφης κίνδυνον, τῇ σφαγῇ τῶν κοινῶν τέκνων ἐμβαλεῖν αὐτὸν εἰς τὰς μεγίστας συμφοράς· πλὴν γὰρ ἑνὸς τοῦ διαφυγόντος τοὺς ἄλλους υἱοὺς ἀποσφάξαι, καὶ τὰ σώματα τούτων ἐν τῷ τῆς Ἥρας τεμένει θάψαι, καὶ μετὰ τῶν πιστοτάτων θεραπαινίδων ἔτι πολ-
10 λῆς νυκτὸς οὔσης φυγεῖν ἐκ τῆς Κορίνθου, καὶ διεκπεσεῖν εἰς Θήβας πρὸς Ἡρακλέα· τοῦτον γὰρ μεσίτην γεγονότα τῶν ὁμολογιῶν ἐν Κόλχοις ἐπηγγέλθαι βοηθήσειν αὐτῇ παρασπονδουμένῃ.

Ἐν τοσούτῳ δὲ τὸν μὲν Ἰάσονα στερηθέντα τέκνων
15 καὶ γυναικὸς δόξαι πᾶσι δίκαια πεπονθέναι· διὸ καὶ μὴ δυνάμενον ἐνεγκεῖν τὸ μέγεθος τῆς συμφορᾶς ἐκ τοῦ ζῆν ἑαυτὸν μεταστῆσαι. Τοὺς δὲ Κορινθίους ἐκπεπληχθαι μὲν τὴν δεινότητα τῆς περιπετείας, μάλιστα δ' ἀπορεῖν περὶ τῆς ταφῆς τῶν παίδων. Διόπερ ἀποστειλάν-
20 των αὐτῶν Πυθῶδε τοὺς ἐπερωτήσοντας τὸν θεὸν ὅπως χρηστέον ἐστὶ τοῖς σώμασι τῶν παίδων, προστάξαι τὴν Πυθίαν ἐν τῷ τεμένει τῆς Ἥρας αὐτοὺς θάψαι καὶ τιμῶν ἡρωικῶν αὐτοῦς ἀξιοῦν. Ποιησάντων δὲ τῶν Κορινθίων τὸ προσταχθέν, φασὶ Θετταλὸν μὲν τὸν διαφυγόντα τὸν
25 ἀπὸ τῆς μητρὸς φόνου ἐν Κορίνθῳ τραφέντα μετὰ ταῦτα ἐπανελθεῖν εἰς Ἰωλκόν, οὖσαν Ἰάσονος πατρίδα· ἐν ᾗ καταλαβόντα προσφάτως Ἄκαστον τὸν Πελίου τετελευτηκότα παραλαβεῖν κατὰ γένος προσήκουσαν τὴν βασιλείαν, καὶ τοὺς ὑφ' ἑαυτὸν τεταγμένους ἀφ' ἑαυτοῦ
30 προσαγορεῦσαι Θεττάλους. Οὐκ ἀγνοῶ δὲ διότι περὶ τῆς

τῶν Θετταλῶν προσηγορίας οὐ ταύτην μόνην τὴν ἱστορίαν ἀλλὰ καὶ διαφώνους ἑτέρας παραδεδόσθαι συμβέβηκε· περὶ ὧν ἐν οἰκειοτέροις μνησθησόμεθα καιροῖς. Τὴν δ' οὖν Μήδειαν ἐν Θήβαις φασὶ καταλαβοῦσαν Ἡρακλέα μανικῷ πάθει συνεχόμενον καὶ τοὺς υἱοὺς ἀπεκταγκότα, φαρμάκοις αὐτὸν ἰάσασθαι. Τοῦ δ' Εὐρυσθέως ἐπικειμένου τοῖς προστάγμασιν, ἀπογνοῦσαν τὴν κατὰ τὸ παρὸν ἐκ τούτου βοήθειαν καταφυγεῖν εἰς Ἀθήνας πρὸς Αἰγέα τὸν Πανδίονος. Ἐνταῦθα δ' οἱ μέν φασιν αὐτὴν Αἰγεῖ συνοικήσασαν γεννῆσαι Μῆδον τὸν ὕστερον Μηδίας βασιλεύσαντα, τινὲς δ' ἱστοροῦσιν ὑφ' Ἱππότου τοῦ Κρέοντος ἐξαιτουμένην κρίσεως τυχεῖν, καὶ τῶν ἐγκλημάτων ἀπολυθῆναι. Μετὰ δὲ ταῦτα Θησέως ἐπανελθόντος ἐκ Τροιζῆνος εἰς τὰς Ἀθήνας ἐγκληθεῖσαν ἐπὶ φαρμακείᾳ φυγεῖν ἐκ τῆς πόλεως· δόντος δ' Αἰγέως τοὺς παραπέμψοντας εἰς ἣν βούλοιτο χώραν εἰς τὴν Φοινίκην κομισθῆναι. Ἐντεῦθεν δ' εἰς τοὺς ἄνω τόπους τῆς Ἀσίας ἀναβᾶσαν συνοικῆσαί τινι τῶν ἐπιφανῶν βασιλέων, ἐξ οὗ γεννῆσαι παῖδα Μῆδον· καὶ τὸν μὲν παῖδα μετὰ τὴν τοῦ πατρὸς τελευτὴν διαδεξάμενον τὴν βασιλείαν θαυμασθῆναί τε κατὰ τὴν ἀνδρείαν καὶ τοὺς λαοὺς ἀφ' ἑαυτοῦ Μήδους ὀνομάσαι.

VI. THE SEVEN AT THEBES, AND THE EPIGONI.

Ἡμεῖς δὲ περὶ τούτων ἀρκούντως εἰρηκότες τὰ περὶ τῶν ἑπτὰ ἐπὶ Θήβας ἱστορήσομεν, ἀναλαβόντες τὰς ἐξ

ἀρχῆς αἰτίας τοῦ πολέμου. Λάϊος ὁ Θηβῶν βασιλεὺς γήμας Ἰοκάστην τὴν Κρέοντος, καὶ χρόνον ἱκανὸν ἅπαις ὤν, ἐπηρώτησε τὸν θεὸν περὶ τέκνων γενέσεως. Τῆς δὲ Πυθίας δούσης χρησμὸν αὐτῷ μὴ συμφέρειν γενέσθαι τέκνα (τὸν γὰρ ἐξ αὐτοῦ τεκνωθέντα παῖδα πατροκτόνον ἔσεσθαι καὶ πᾶσαν τὴν οἰκίαν πληρώσειν μεγάλων ἀτυχημάτων), ἐπιλαθόμενος τοῦ χρησμοῦ καὶ γεννήσας υἱόν, ἐξέθηκε τὸ βρέφος διαπερονήσας αὐτοῦ τὰ σφυρὰ σιδήρῳ· δι' ἣν αἰτίαν Οἰδίπους ὕστερον ὠνομάσθη. Οἱ δ' οἰκέται λαβόντες τὸ παιδίον ἐκθεῖναι μὲν οὐκ ἠθέλησαν, ἐδωρήσαντο δὲ τῇ Πολύβου γυναικί, οὐ δυναμένῃ γεννῆσαι παῖδας. Μετὰ δὲ ταῦτα ἀνδρωθέντος τοῦ παιδός, ὁ μὲν Λάϊος ἔκρινεν ἐπερωτῆσαι τὸν θεὸν περὶ τοῦ βρέφους τοῦ ἐκτεθέντος, ὁ δὲ Οἰδίπους μαθὼν παρά τινος τὴν καθ' ἑαυτὸν ὑποβολήν, ἐπεχείρησεν ἐπερωτῆσαι τὴν Πυθίαν περὶ τῶν κατ' ἀλήθειαν γονέων. Κατὰ δὲ τὴν Φωκίδα τούτων ἀλλήλοις ἀπαντησάντων, ὁ μὲν Λάϊος ὑπερηφάνως ἐκχωρεῖν τῆς ὁδοῦ προσέταττεν, ὁ δ' Οἰδίπους ὀργισθεὶς ἀπέκτεινε τὸν Λάϊον, ἀγνοῶν ὅτι πατὴρ ἦν αὐτοῦ. Καθ' ὃν δὴ χρόνον μυθολογοῦσι σφίγγα, δίμορφον θηρίον, παραγενομένην εἰς τὰς Θήβας αἴνιγμα προτιθέναι τῷ δυναμένῳ λῦσαι, καὶ πολλοὺς ὑπ' αὐτῆς δι' ἀπορίαν ἀναιρεῖσθαι. Προτιθεμένου δὲ ἐπάθλου φιλανθρώπου τῷ λύσαντι γαμεῖν τὴν Ἰοκάστην καὶ βασιλεύειν τῶν Θηβῶν, ἄλλον μὲν μηδένα δύνασθαι γνῶναι τὸ προτεθειμένον, μόνον δὲ Οἰδίπουν λῦσαι τὸ αἴνιγμα.

Ἦν δὲ τὸ προτεθὲν ὑπὸ τῆς σφιγγός, τί ἐστι τὸ αὐτὸ δίπουν τρίπουν καὶ τετράπουν. Ἀπορουμένων δὲ τῶν ἄλλων ὁ Οἰδίπους ἀπεφήνατο ἄνθρωπον εἶναι τὸ προβλητέον· νήπιον μὲν γὰρ αὐτὸν ὑπάρχοντα τετράπουν εἶναι,

αὐξήσαντα δὲ δίπουν, γηράσαντα δὲ τρίπουν, βακτηρίᾳ χρώμενον διὰ τὴν ἀσθένειαν. Ἐνταῦθα τὴν μὲν σφίγγα κατὰ τὸν μυθολογούμενον χρησμὸν ἑαυτὴν κατακρημνίσαι, τὸν δὲ Οἰδίπουν γήμαντα τὴν ἀγνοουμένην ὑφ' ἑαυτοῦ μητέρα γεννῆσαι δύο μὲν υἱοὺς Ἐτεοκλέα καὶ Πολυνείκην, δύο δὲ θυγατέρας Ἀντιγόνην καὶ Ἰσμήνην. Τῶν δ' υἱῶν ἀνδρωθέντων, καὶ τῶν περὶ τὴν οἰκίαν ἀσεβημάτων γνωσθέντων, τὸν μὲν Οἰδίπουν ὑπὸ τῶν υἱῶν ἔνδον μένειν ἀναγκασθῆναι διὰ τὴν αἰσχύνην, τοὺς δὲ νεανίσκους παραλαβόντας τὴν ἀρχὴν ὁμολογίας θέσθαι πρὸς ἀλλήλους παρ' ἐνιαυτὸν ἄρχειν. Πρεσβυτέρου δ' ὄντος Ἐτεοκλέους, τοῦτον πρῶτον ἄρξαι, καὶ διελθόντος τοῦ χρόνου μὴ βούλεσθαι παραδιδόναι τὴν βασιλείαν. Τὸν δὲ Πολυνείκην κατὰ τὰς ὁμολογίας ἀπαιτεῖν τὴν ἀρχήν· τοῦ δὲ ἀδελφοῦ μὴ ὑπακούοντος φυγεῖν εἰς Ἄργος πρὸς Ἄδραστον τὸν βασιλέα. Καθ' ὃν δὴ χρόνον φασὶ Τυδέα τὸν Οἰνέως ἐν Καλυδῶνι τοὺς ἀνεψιοὺς ἀνελόντα Ἀλκάθουν καὶ Λυκωπέα φυγεῖν ἐκ τῆς Αἰτωλίας εἰς Ἄργος. Ἄδραστον δὲ ἀμφοτέρους φιλοφρόνως ὑποδεξάμενον κατά τι λόγιον συνοικίσαι τὰς θυγατέρας αὐτοῖς, Ἀργείαν μὲν Πολυνείκει, Δηιπύλην δὲ Τυδεῖ.

Εὐδοκιμούντων δὲ τῶν νεανίσκων καὶ μεγάλης ἀποδοχῆς ὑπὸ τοῦ βασιλέως τυγχανόντων, φασὶ τὸν Ἄδραστον χαριζόμενον αὐτοῖς ἐπαγγείλασθαι κατάξειν ἀμφοτέρους εἰς τὰς πατρίδας. Κρίναντος δ' αὐτοῦ πρῶτον καταγαγεῖν τὸν Πολυνείκην, ἄγγελον εἰς τὰς Θήβας ἀποστεῖλαι Τυδέα πρὸς Ἐτεοκλέα περὶ τῆς καθόδου. Ἐνταῦθά φασι τὸν μὲν Τυδέα ἐνεδρευθέντα κατὰ τὴν ὁδὸν ὑπὸ τοῦ Ἐτεοκλέους πεντήκοντα ἀνδράσιν ἅπαντας

ἀνελεῖν, καὶ παραδόξως εἰς τὸ Ἄργος διασωθῆναι, τὸν δὲ Ἄδραστον πυθόμενον τὰ συμβάντα παρασκευάσασθαι τὰ πρὸς τὴν στρατείαν, πείσαντα μετασχεῖν τοῦ πολέμου Καπανέα τε καὶ Ἱππομέδοντα καὶ Παρθενοπαῖον τὸν
5 Ἀταλάντης τῆς Σχοινέως. Τοὺς δὲ περὶ τὸν Πολυνείκην ἐπιβαλέσθαι πείθειν Ἀμφιάραον τὸν μάντιν συστρατεύειν αὐτοῖς ἐπὶ τὰς Θήβας· τοῦ δὲ προγινώσκοντος διὰ τῆς μαντικῆς ὡς ἀπολεῖται συστρατεύσας αὐτοῖς, καὶ διὰ τοῦτο μὴ συγχωροῦντος, Πολυνείκην φασὶ τὸν χρυσοῦν
16 ὅρμον, ὃν Ἀφροδίτην μυθολογοῦσιν Ἁρμονίᾳ δωρήσασθαι, δοῦναι τῇ γυναικὶ τοῦ Ἀμφιαράου, ὅπως τὸν ἄνδρα πείσῃ συμμαχῆσαι. Καθ' ὃν δὴ χρόνον Ἀμφιαράου πρὸς Ἄδραστον στασιάζοντος περὶ τῆς βασιλείας, ὁμολογίας θέσθαι πρὸς ἀλλήλους, καθ' ἃς ἐπέτρεπον κρῖναι
15 περὶ τῶν ἀμφισβητουμένων Ἐριφύλην, γυναῖκα μὲν οὖσαν Ἀμφιαράου, ἀδελφὴν δὲ Ἀδράστου. Τῆς δὲ τὸ νίκημα περιθείσης Ἀδράστῳ, καὶ περὶ τῆς ἐπὶ Θήβας στρατείας ἀποφηναμένης δεῖν στρατεύειν, ὁ μὲν Ἀμφιάραος δόξας ὑπὸ τῆς γυναικὸς προδεδόσθαι συστρατεῦσαι
20 μὲν ὡμολόγησεν, ἐντολὰς δὲ ἔδωκεν Ἀλκμαίωνι τῷ υἱῷ μετὰ τὴν ἑαυτοῦ τελευτὴν τὴν Ἐριφύλην ἀνελεῖν. Οὗτος μὲν οὖν ὕστερον κατὰ τὰς τοῦ πατρὸς ἐντολὰς ἀνεῖλε τὴν μητέρα, καὶ διὰ τὴν συνείδησιν τοῦ μύσους εἰς μανίαν περιέστη.

25 Οἱ δὲ περὶ τὸν Ἄδραστον καὶ Πολυνείκην καὶ Τυδέα προσλαβόμενοι τέτταρας ἡγεμόνας, Ἀμφιάραον καὶ Καπανέα καὶ Ἱππομέδοντα ἔτι δὲ Παρθενοπαῖον τὸν Ἀταλάντης τῆς Σχοινέως, ἐστράτευσαν ἐπὶ τὰς Θήβας, ἔχοντες δύναμιν ἀξιόλογον. Μετὰ δὲ ταῦτα Ἐτεοκλῆς
30 μὲν καὶ Πολυνείκης ἀλλήλους ἀνεῖλον, Καπανεὺς δὲ

βιαζόμενος καὶ διὰ κλίμακος ἐπὶ τὸ τεῖχος ἀναβαίνων ἐτελεύτησεν, Ἀμφιάραος δὲ χανούσης τῆς γῆς ἐμπεσὼν εἰς τὸ χάσμα μετὰ τοῦ ἅρματος ἄφαντος ἐγένετο. Ὁμοίως δὲ καὶ τῶν ἄλλων ἡγεμόνων ἀπολομένων πλὴν Ἀδράστου, καὶ πολλῶν στρατιωτῶν πεσόντων, οἱ μὲν Θηβαῖοι τὴν ἀναίρεσιν τῶν νεκρῶν οὐ συνεχώρησαν, ὁ δὲ Ἄδραστος καταλιπὼν ἀτάφους τοὺς τετελευτηκότας ἐπανῆλθεν εἰς Ἄργος. Ἀτάφων δὲ μενόντων τῶν ὑπὸ τὴν Καδμείαν πεπτωκότων σωμάτων, καὶ μηδενὸς τολμῶντος θάπτειν, Ἀθηναῖοι διαφέροντες τῶν ἄλλων χρηστότητι πάντας τοὺς ὑπὸ τῇ Καδμείᾳ πεπτωκότας ἔθαψαν.

Οἱ μὲν οὖν ἑπτὰ ἐπὶ Θήβας τοιοῦτον τῆς στρατείας τὸ πέρας ἔσχον. Οἱ δὲ τούτων παῖδες, Ἐπίγονοι ὀνομασθέντες, τὸν τῶν πατέρων θάνατον ἐπεξιόντες ἔγνωσαν στρατεύειν κοινῇ ἐπὶ τὰς Θήβας· ἔλαβον δὲ χρησμὸν παρ' Ἀπόλλωνος πολεμεῖν τὴν προειρημένην πόλιν στρατηγὸν ἔχοντας Ἀλκμαίωνα τὸν Ἀμφιαράου. Ὁ δ' Ἀλκμαίων αἱρεθεὶς ὑπ' αὐτῶν στρατηγὸς ἐπηρώτησε τὸν θεὸν περὶ τῆς ἐπὶ τὰς Θήβας στρατείας καὶ περὶ τῆς Ἐριφύλης τῆς μητρὸς κολάσεως. Τοῦ δὲ Ἀπόλλωνος χρήσαντος ἀμφότερα τὰ προειρημένα πρᾶξαι διὰ τὸ μὴ μόνον τὸν χρυσοῦν ὅρμον δέξασθαι κατὰ τῆς ἀπωλείας τοῦ πατρός, ἀλλὰ καὶ πέπλον λαβεῖν αὐτὴν κατὰ τῆς τοῦ υἱοῦ τελευτῆς· Ἀφροδίτης γάρ, ὥς φασι, τὸ παλαιὸν δωρησαμένης Ἁρμονίᾳ τῇ Κάδμου τόν τε ὅρμον καὶ πέπλον, ἀμφότερα ταῦτα προσδέξασθαι τὴν Ἐριφύλην, τὸν μὲν ὅρμον παρὰ Πολυνείκους λαβοῦσαν, τὸν δὲ πέπλον παρὰ τοῦ υἱοῦ τοῦ Πολυνείκους Θερσάνδρου, ὅπως πείσῃ τὸν υἱὸν στρατεύειν ἐπὶ τὰς Θήβας· ὁ δ' οὖν Ἀλκμαίων οὐ μόνον ἀθροίσας ἐξ Ἄργους στρατιώ-

τας ἀλλὰ καὶ ἐκ τῶν πλησίων πόλεων, ἀξιολόγῳ δυνάμει ἐστράτευσεν ἐπὶ τὰς Θήβας. Ἀντιταχθέντων δὲ τῶν Θηβαίων ἐγένετο μάχη καρτερά, καθ' ἣν ἐνίκησαν οἱ περὶ τὸν Ἀλκμαίωνα· οἱ δὲ Θηβαῖοι λειφθέντες τῇ μάχῃ καὶ πολλοὺς τῶν πολιτῶν ἀποβαλόντες συνετρίβησαν ταῖς ἐλπίσιν. Οὐκ ὄντες δ' ἀξιόμαχοι, σύμβουλον ἔλαβον Τειρεσίαν τὸν μάντιν, ὃς ἐκέλευσε φυγεῖν ἐκ τῆς πόλεως· μόνως γὰρ οὕτω σωθήσεσθαι.

Οἱ μὲν οὖν Καδμεῖοι κατὰ τὴν τοῦ μάντεως ὑποθήκην ἐξέλιπον τὴν πόλιν, καὶ νυκτὸς συνέφυγον εἴς τι χωρίον τῆς Βοιωτίας ὀνομαζόμενον Τιλφωσσαῖον. Ἔπειθ' οἱ μὲν Ἐπίγονοι τὴν πόλιν ἑλόντες διήρπασαν, καὶ τῆς Τειρεσίου θυγατρὸς Δάφνης ἐγκρατεῖς γενόμενοι ταύτην μὲν ἀνέθεσαν εἰς Δελφοὺς κατά τινα εὐχὴν ἀκροθίνιον τῷ θεῷ. Αὕτη δὲ τὴν μαντικὴν οὐχ ἧττον τοῦ πατρὸς εἰδυῖα, πολὺ μᾶλλον ἐν τοῖς Δελφοῖς διατρίψασα τὴν τέχνην ἐπηύξησε. Φύσει δὲ θαυμαστῇ κεχορηγημένη χρησμοὺς ἔγραψε παντοδαπούς, διαφόρους ταῖς κατασκευαῖς· παρ' ἧς φασι καὶ τὸν ποιητὴν Ὅμηρον πολλὰ τῶν ἐπῶν σφετερισάμενον κοσμῆσαι τὴν ἰδίαν ποίησιν. Ἐνθεαζούσης δ' αὐτῆς πολλάκις καὶ χρησμοὺς ἀποφαινομένης, φασὶν ἐπικληθῆναι Σίβυλλαν· τὸ γὰρ ἐνθεάζειν κατὰ γλῶτταν ὑπάρχειν σιβυλλαίνειν. Οἱ δ' Ἐπίγονοι τὴν στρατείαν ἐπιφανῆ πεποιημένοι μετὰ πολλῶν λαφύρων ἀνέκαμψαν εἰς τὰς πατρίδας.

Τῶν δὲ Καδμείων τῶν συμφυγόντων εἰς τὸ Τιλφωσσαῖον, Τειρεσίας μὲν ἐτελεύτησεν, ὃν θάψαντες λαμπρῶς οἱ Καδμεῖοι τιμαῖς ἰσοθέοις ἐτίμησαν· αὐτοὶ δὲ μεταναστάντες ἐκ τῆς πόλεως ἐπὶ Δωριεῖς ἐστράτευσαν, καὶ μάχῃ νικήσαντες τοὺς ἐγχωρίους ἐκείνους μὲν ἐξέβα-

λον ἐκ τῶν πατρίδων, αὐτοὶ δ' ἐπί τινας χρόνους κατοικήσαντες, οἱ μὲν ἐν αὐτῇ κατέμειναν, οἱ δ' ἐπανῆλθον εἰς τὰς Θήβας Κρέοντος τοῦ Μενοικέως βασιλεύοντος. Οἱ δ' ἐκ τῶν πατρίδων ἐξελαθέντες ὕστερόν τισι χρόνοις κατῆλθον εἰς τὴν Δωρίδα καὶ κατῴκησαν ἐν Ἐρινεῷ καὶ Κυτινίῳ καὶ Βοίῳ.

VII. ΟΙΝΟΜΑΟΣ, ΤΑΝΤΑΛΟΣ, ΠΕΛΟΨ, ΗΙΠΠΟΔΑΜΕΙΑ, ΝΙΟΒΕ, ΙΛΟΣ, ΓΑΝΥΜΕΔΕ.

Τούτων δ' ἡμῖν διευκρινημένων πειρασόμεθα διελθεῖν περὶ Πέλοπος καὶ Ταντάλου καὶ Οἰνομάου· ἀναγκαῖον δὲ τοῖς χρόνοις προσαναδραμόντας ἡμᾶς ἀπ' ἀρχῆς ἐν κεφαλαίοις ἅπαντα διελθεῖν· κατὰ γὰρ τὴν Πελοπόννησον ἐν πόλει Πίσῃ Ἄρης ἐγέννησεν Οἰνόμαον. Οὗτος δὲ θυγατέρα μονογενῆ γεννήσας ὠνόμασεν Ἱπποδάμειαν. Χρηστηριαζομένῳ δὲ αὐτῷ περὶ τῆς τελευτῆς ἔχρησεν ὁ θεὸς τότε τελευτήσειν αὐτὸν ὅταν ἡ θυγάτηρ Ἱπποδάμεια συνοικήσῃ. Εὐλαβούμενον οὖν αὐτὸν περὶ τοῦ γάμου τῆς θυγατρὸς κρῖναι ταύτην παρθένον διαφυλάττειν, ὑπολαμβάνοντα μόνως οὕτως ἐκφεύξεσθαι τὸν κίνδυνον. Διόπερ πολλῶν μνηστευομένων τὴν κόρην ἆθλον προετίθει τοῖς βουλομένοις αὐτὴν γῆμαι τοιοῦτον· ἔδει τὸν μὲν ἡττηθέντα τελευτῆσαι, τὸν δ' ἐπιτυχόντα γαμεῖν τὴν κόρην.

Ὑπεστήσατο δὲ ἱπποδρομίαν ἀπὸ τῆς Πίσης μέχρι τοῦ κατὰ Κόρινθον Ἰσθμοῦ πρὸς τὸν βωμὸν τοῦ Ποσειδῶνος· τὴν δ' ἄφεσιν τῶν ἵππων ἐποίησε τοιαύτην· ὁ μὲν

Οἰνόμαος ἔθυε κριὸν τῷ Διί, ὁ δὲ μνηστευόμενος ἐξώρμα τέθριππον ἐλαύνων ἅρμα. Ἁγισθέντων δὲ τῶν ἱερῶν, τότε ἄρχεσθαι τοῦ δρόμου τὸν Οἰνόμαον, καὶ διώκειν τὸν μνηστῆρα, ἔχοντα δόρυ καὶ ἡνίοχον τὸν Μυρτίλον· εἰ δ' ἐφίκοιτο καταλαβεῖν τὸ διωκόμενον ἅρμα, τύπτειν τῷ δόρατι καὶ διαφθείρειν τὸν μνηστῆρα. Τούτῳ δὲ τῷ τρόπῳ τοὺς ἀεὶ μνηστευομένους καταλαμβάνων διὰ τὴν ὀξύτητα τῶν ἵππων πολλοὺς ἀνῄρει. Πέλοψ δὲ ὁ Ταντάλου καταντήσας εἰς Πῖσαν, καὶ θεασάμενος τὴν Ἱπποδάμειαν, ἐπεθύμησε τοῦ γάμου· φθείρας δὲ τὸν ἡνίοχον τοῦ Οἰνομάου Μυρτίλον, καὶ λαβὼν συνεργὸν πρὸς τὴν νίκην, ἔφθασε παραγενόμενος ἐπὶ τὸν Ἰσθμὸν πρὸς τὸν τοῦ Ποσειδῶνος βωμόν. Ὁ δ' Οἰνόμαος τὸ λόγιον τετελέσθαι νομίζων, καὶ διὰ τὴν λύπην ἀθυμήσας, αὑτὸν ἐκ τοῦ ζῆν μετέστησε. Τούτῳ δὲ τῷ τρόπῳ Πέλοψ γήμας τὴν Ἱπποδάμειαν παρέλαβε τὴν ἐν Πίσῃ βασιλείαν, καὶ διὰ τὴν ἀνδρείαν καὶ σύνεσιν ἀεὶ μᾶλλον αὐξόμενος τοὺς πλείστους τῶν κατὰ τὴν Πελοπόννησον οἰκούντων προσηγάγετο, καὶ τὴν χώραν ἀφ' ἑαυτοῦ Πελοπόννησον προσηγόρευσεν.

Ἐπειδὴ δὲ Πέλοπος ἐμνήσθημεν, ἀναγκαῖόν ἐστι καὶ περὶ τοῦ πατρὸς αὐτοῦ Ταντάλου διελθεῖν, ἵνα μηδὲν τῶν ἀκοῆς ἀξίων παραλείπωμεν. Τάνταλος Διὸς μὲν ἦν υἱός, πλούτῳ δὲ καὶ δόξῃ διαφέρων κατῴκει τῆς Ἀσίας περὶ τὴν νῦν ὀνομαζομένην Παφλαγονίαν. Διὰ δὲ τὴν ἀπὸ τοῦ πατρὸς Διὸς εὐγένειαν, ὥς φασι, φίλος ἐγένετο τῶν θεῶν ἐπὶ πλεῖον. Ὕστερον δὲ τὴν εὐτυχίαν οὐ φέρων ἀνθρωπίνως, καὶ μετασχὼν κοινῆς τραπέζης καὶ πάσης παῤῥησίας, ἀπήγγελλε τοῖς ἀνθρώποις τὰ παρὰ τοῖς ἀθανάτοις ἀπόῤῥητα. Δι' ἣν αἰτίαν καὶ ζῶν ἐκολάσθη

καὶ τελευτήσας αἰωνίου κατὰ τοὺς μύθους τιμωρίας ἠξιώθη, καταχθεὶς εἰς τοὺς ἀσεβεῖς. Τούτου δ' ἐγένετο Πέλοψ υἱὸς καὶ Νιόβη θυγάτηρ· αὕτη δ' ἐγέννησεν υἱοὺς ἑπτὰ καὶ θυγατέρας τὰς ἴσας, εὐπρεπείᾳ διαφερούσας. Ἐπὶ δὲ τῷ πλήθει τῶν τέκνων μέγα φρυαττο- 5 μένη πλεονάκις ἐκαυχᾶτο, καὶ τῆς Λητοῦς ἑαυτὴν εὐτεκνοτέραν ἀπεφαίνετο. Εἷθ' ἡ μὲν Λητὼ κατὰ τοὺς μύθους χολωσαμένη προσέταξε τῷ μὲν Ἀπόλλωνι κατατοξεῦσαι τοὺς υἱοὺς τῆς Νιόβης, τῇ δ' Ἀρτέμιδι τὰς θυγατέρας. Τούτων δ' ὑπακουσάντων τῇ μητρὶ καὶ κατὰ 10 τὸν αὐτὸν καιρὸν κατατοξευσάντων τὰ τέκνα τῆς Νιόβης, συνέβη τὴν προειρημένην ὑφ' ἕνα καιρὸν ὀξέως ἅμα εὔτεκνον καὶ ἄτεκνον γενέσθαι. Ἐπεὶ δὲ ὁ Τάνταλος μισηθεὶς ὑπὸ τῶν θεῶν ἐξέπεσεν ἐκ τῆς Παφλαγονίας ὑπὸ Ἴλου τοῦ Τρωός, ἀναγκαῖόν ἐστι καὶ τὰ περὶ τὸν 15 Ἴλον καὶ τοὺς προγόνους αὐτοῦ διελθεῖν.

Τῆς Τρωάδος χώρας πρῶτος ἐβασίλευσε Τεῦκρος, υἱὸς ὢν Σκαμάνδρου τοῦ ποταμοῦ καὶ Ἰδαίας νύμφης, ἀνὴρ ἐπιφανής. Καὶ τοὺς λαοὺς ἀφ' ἑαυτοῦ Τεύκρους προσηγόρευσε. Τεύκρου δ' ἐγένετο θυγάτηρ Βάτεια· 20 ταύτην δὲ Δάρδανος ὁ Διὸς γήμας, καὶ τὴν βασιλείαν διαδεξάμενος, τοὺς μὲν λαοὺς ἀφ' ἑαυτοῦ ὠνόμασε Δαρδάνους, πόλιν δὲ οἰκίσας ἐπὶ θαλάττης ὠνόμασεν ἀφ' ἑαυτοῦ Δάρδανον. Τούτου δ' Ἐριχθόνιος υἱὸς γενόμενος εὐδαιμονίᾳ καὶ πλούτῳ πολὺ διήνεγκε· περὶ οὗ καὶ ὁ 25 ποιητὴς Ὅμηρός φησι

> Ὃς δὴ ἀφνειότατος γένετο θνητῶν ἀνθρώπων·
> Τοῦ τρισχίλιαι ἵπποι ἕλος κάτα βουκολέοντο.

Ἐριχθονίου δ' υἱὸς γενόμενος Τρὼς τοὺς λαοὺς ὠνόμασεν ἀφ' ἑαυτοῦ Τρῶας. Τούτου δ' ἐγένοντο τρεῖς υἱοί, 30

Ἶλος, Ἀσσάρακος, Γανυμήδης. Ἶλος μὲν οὖν ᾤκισεν ἐν πεδίῳ πόλιν ἐπιφανεστάτην τῶν ἐν τῇ Τρῳάδι, Ἴλιον ἀφ' ἑαυτοῦ θέμενος τὴν προσηγορίαν. Ἴλου δὲ γενόμενος υἱὸς Λαομέδων Τιθωνὸν καὶ Πρίαμον ἐγέννησεν· ὧν Τιθωνὸς μὲν στρατεύσας εἰς τὰ πρὸς ἕω μέρη τῆς Ἀσίας καὶ διατείνας ἕως Αἰθιοπίας, ἐμυθολογήθη μὲν ἐξ Ἠοῦς τεκνῶσαι Μέμνονα τὸν τοῖς Τρωσὶ βοηθήσαντα καὶ ὑπὸ Ἀχιλλέως ἀναιρεθέντα· Πρίαμος δ' Ἑκάβην γήμας σὺν ἄλλοις πλείοσιν υἱοῖς ἐγέννησεν Ἕκτορα τὸν ἐπισημότατον γενόμενον ἐν τῷ Τρωικῷ πολέμῳ. Ἀσσάρακος δὲ Δαρδίνων βασιλεύσας Κάπυν ἐγέννησεν· ἐξ οὗ τεκνωθεὶς Ἀγχίσης ἐξ Ἀφροδίτης Αἰνείαν ἐγέννησε τὸν ἐπιφανέστατον τῶν Τρώων. Γανυμήδης δὲ τῶν ἁπάντων εὐπρεπείᾳ διαφέρων ὑπὸ τῶν θεῶν ἀνηρπάγη τῷ Διὶ οἰνοχοεῖν.

ΘΟΥΚΥΔΙΔΗΣ.

ANCIENT CONDITION OF HELLAS.

Φαίνεται γὰρ ἡ νῦν Ἑλλὰς καλουμένη οὐ πάλαι βεβαίως οἰκουμένη, ἀλλὰ μεταναστάσεις τε οὖσαι τὰ πρότερα καὶ ῥᾳδίως ἕκαστοι τὴν ἑαυτῶν ἀπολείποντες, βιαζόμενοι ὑπό τινων ἀεὶ πλειόνων. Τῆς γὰρ ἐμπορίας οὐκ οὔσης οὐδ' ἐπιμιγνύντες ἀδεῶς ἀλλήλοις οὔτε κατὰ γῆν οὔτε διὰ θαλάσσης, νεμόμενοί τε τὰ αὑτῶν ἕκαστοι ὅσον ἀποζῆν καὶ περιουσίαν χρημάτων οὐκ ἔχοντες οὐδὲ γῆν φυτεύοντες, ἄδηλον ὂν ὁπότε τις ἐπελθὼν καὶ ἀτειχίστων ἅμα ὄντων ἄλλος ἀφαιρήσεται, τῆς τε καθ' ἡμέραν ἀναγκαίου τροφῆς πανταχοῦ ἂν ἡγούμενοι ἐπικρατεῖν, οὐ χαλεπῶς ἀπανίσταντο, καὶ δι' αὐτὸ οὔτε μεγέθει πόλεων ἴσχυον οὔτε τῇ ἄλλῃ παρασκευῇ. Μάλιστα δὲ τῆς γῆς ἡ ἀρίστη ἀεὶ τὰς μεταβολὰς τῶν οἰκητόρων εἶχεν, ἥ τε νῦν Θεσσαλία καλουμένη καὶ Βοιωτία Πελοποννήσου τε τὰ πολλὰ πλὴν Ἀρκαδίας τῆς τε ἄλλης ὅσα ἦν κράτιστα. Διὰ γὰρ ἀρετὴν γῆς αἵ τε δυνάμεις τισὶ μείζους ἐγιγνόμεναι στάσεις ἐνεποίουν, ἐξ ὧν ἐφθείροντο καὶ ἅμα ὑπὸ ἀλλοφύλων μᾶλλον

ἐπεβουλεύοντο. Τὴν γοῦν Ἀττικήν, ἐκ τοῦ ἐπὶ πλεῖστον διὰ τὸ λεπτόγεων ἀστασίαστον οὖσαν, ἄνθρωποι ᾤκουν οἱ αὐτοὶ ἀεί. Καὶ παράδειγμα τόδε τοῦ λόγου οὐκ ἐλάχιστόν ἐστι διὰ τὰς μετοικήσεις τὰ ἄλλα μὴ ὁμοίως
5 αὐξηθῆναι. Ἐκ γὰρ τῆς ἄλλης Ἑλλάδος οἱ πολέμῳ ἢ στάσει ἐκπίπτοντες παρ' Ἀθηναίους οἱ δυνατώτατοι ὡς βέβαιον ὂν ἀνεχώρουν, καὶ πολῖται γιγνόμενοι εὐθὺς ἀπὸ παλαιοῦ μείζω ἔτι ἐποίησαν πλήθει ἀνθρώπων τὴν πόλιν, ὥστε καὶ ἐς Ἰωνίαν ὕστερον ὡς οὐχ ἱκανῆς οὔσης
10 τῆς Ἀττικῆς ἀποικίας ἐξέπεμψαν. Δηλοῖ δέ μοι καὶ τόδε τῶν παλαιῶν ἀσθένειαν οὐχ ἥκιστα· πρὸ γὰρ τῶν Τρωικῶν οὐδὲν φαίνεται πρότερον κοινῇ ἐργασαμένη ἡ Ἑλλάς, δοκεῖ δέ μοι, οὐδὲ τοὔνομα τοῦτο ξύμπασά πω εἶχεν, ἀλλὰ τὰ μὲν πρὸ Ἕλληνος τοῦ Δευκαλίωνος καὶ
15 πάνυ οὐδὲ εἶναι ἡ ἐπίκλησις αὕτη, κατὰ ἔθνη δὲ ἄλλα τε καὶ τὸ Πελασγικὸν ἐπὶ πλεῖστον ἀφ' ἑαυτῶν τὴν ἐπωνυμίαν παρέχεσθαι.

Ἕλληνος δὲ καὶ τῶν παίδων αὐτοῦ ἐν τῇ Φθιώτιδι ἰσχυσάντων, καὶ ἐπαγομένων αὐτοὺς ἐπ' ὠφελίᾳ ἐς τὰς
20 ἄλλας πόλεις, καθ' ἑκάστους μὲν ἤδη τῇ ὁμιλίᾳ μᾶλλον καλεῖσθαι Ἕλληνας, οὐ μέντοι πολλοῦ γε χρόνου ἠδύνατο καὶ ἅπασιν ἐκνικῆσαι. Τεκμηριοῖ δὲ μάλιστα Ὅμηρος· πολλῷ γὰρ ὕστερον ἔτι καὶ τῶν Τρωικῶν γενόμενος οὐδαμοῦ τοὺς ξύμπαντας ὠνόμασεν, οὐδ' ἄλλους ἢ
25 τοὺς μετ' Ἀχιλλέως ἐκ τῆς Φθιώτιδος, οἵπερ καὶ πρῶτοι Ἕλληνες ἦσαν, Δαναοὺς δὲ ἐν τοῖς ἔπεσι καὶ Ἀργείους καὶ Ἀχαιοὺς ἀνακαλεῖ. Οὐ μὴν οὐδὲ βαρβάρους εἴρηκε διὰ τὸ μηδὲ Ἑλληνάς πω, ὡς ἐμοὶ δοκεῖ, ἀντίπαλον ἐς ἓν ὄνομα ἀποκεκρίσθαι. Οἱ δ' οὖν ὡς ἕκαστοι Ἕλληνες
30 κατὰ πόλεις τε ὅσοι ἀλλήλων ξυνίεσαν καὶ ξύμπαντες

ὕστερον κληθέντες, οὐδὲν πρὸ τῶν Τρωικῶν δι' ἀσθένειαν καὶ ἀμιξίαν ἀλλήλων ἀθρόοι ἔπραξαν. Ἀλλὰ καὶ ταύτην τὴν στρατείαν θαλάσσῃ ἤδη πλείω χρώμενοι ξυνῆλθον. Μίνως γὰρ παλαίτατος ὧν ἀκοῇ ἴσμεν ναυτικὸν ἐκτήσατο, καὶ τῆς νῦν Ἑλληνικῆς θαλάσσης ἐπὶ πλεῖστον ἐκράτησε· καὶ τῶν Κυκλάδων νήσων ἦρξέ τε καὶ οἰκιστὴς πρῶτος τῶν πλείστων ἐγένετο, Κᾶρας ἐξελάσας καὶ τοὺς ἑαυτοῦ παῖδας ἡγεμόνας ἐγκαταστήσας. Τό τε λῃστικόν, ὡς εἰκός, καθῄρει ἐκ τῆς θαλάσσης ἐφ' ὅσον ἠδύνατο, τοῦ τὰς προσόδους μᾶλλον ἰέναι αὐτῷ. Οἱ γὰρ Ἕλληνες τὸ πάλαι καὶ τῶν βαρβάρων οἵ τε ἐν τῇ ἠπείρῳ παραθαλάσσιοι καὶ ὅσοι νήσους εἶχον, ἐπειδὴ ἤρξαντο μᾶλλον περαιοῦσθαι ναυσὶν ἐπ' ἀλλήλους, ἐτράποντο πρὸς λῃστείαν, ἡγουμένων ἀνδρῶν οὐ τῶν ἀδυνατωτάτων κέρδους τοῦ σφετέρου αὐτῶν ἕνεκα καὶ τοῖς ἀσθενέσι τροφῆς· καὶ προσπίπτοντες πόλεσιν ἀτειχίστοις καὶ κατὰ κώμας οἰκουμέναις ἥρπαζον, καὶ τὸν πλεῖστον τοῦ βίου ἐντεῦθεν ἐποιοῦντο, οὐκ ἔχοντός πω αἰσχύνην τούτου τοῦ ἔργου, φέροντος δέ τι καὶ δόξης μᾶλλον. Δηλοῦσι δὲ τῶν τε ἠπειρωτῶν τινες ἔτι καὶ νῦν, οἷς κόσμος καλῶς τοῦτο δρᾶν, καὶ οἱ παλαιοὶ τῶν ποιητῶν, τὰς πύστεις τῶν καταπλεόντων πανταχοῦ ὁμοίως ἐρωτῶντες εἰ λῃσταί εἰσιν, ὡς οὔτε ὧν πυνθάνονται ἀπαξιούντων τὸ ἔργον, οἷς τ' ἐπιμελὲς εἴη εἰδέναι οὐκ ὀνειδιζόντων. Ἐληίζοντο δὲ καὶ κατ' ἤπειρον ἀλλήλους. Καὶ μέχρι τοῦδε πολλὰ τῆς Ἑλλάδος τῷ παλαιῷ τρόπῳ νέμεται περί τε Λοκροὺς τοὺς Ὀζόλας καὶ Αἰτωλοὺς καὶ Ἀκαρνᾶνας καὶ τὴν ταύτῃ ἤπειρον. Τό τε σιδηροφορεῖσθαι τούτοις τοῖς ἠπειρώταις ἀπὸ τῆς παλαιᾶς λῃστείας ἐμμεμένηκε. Πᾶσα γὰρ ἡ Ἑλλὰς ἐσιδηροφόρει διὰ τὰς

ἀφράκτους τε οἰκήσεις καὶ οὐκ ἀσφαλεῖς παρ' ἀλλήλους ἐφόδους, καὶ ξυνήθη τὴν δίαιταν μεθ' ὅπλων ἐποιήσαντο ὥσπερ οἱ βάρβαροι.

Σημεῖον δ' ἐστὶ ταῦτα τῆς Ἑλλάδος ἔτι οὕτω νεμό-
5 μενα τῶν ποτε καὶ ἐς πάντας ὁμοίων διαιτημάτων. Ἐν τοῖς πρῶτοι δὲ Ἀθηναῖοι τόν τε σίδηρον κατέθεντο καὶ ἀνειμένῃ τῇ διαίτῃ ἐς τὸ τρυφερώτερον μετέστησαν. Καὶ οἱ πρεσβύτεροι αὐτοῖς τῶν εὐδαιμόνων διὰ τὸ ἁβροδίαιτον οὐ πολὺς χρόνος ἐπειδὴ χιτῶνάς τε λινοῦς ἐπαύ-
10 σαντο φοροῦντες καὶ χρυσῶν τεττίγων ἐνέρσει κρωβύλον ἀναδούμενοι τῶν ἐν τῇ κεφαλῇ τριχῶν. Ἀφ' οὗ καὶ Ἰώνων τοὺς πρεσβυτέρους κατὰ τὸ ξυγγενὲς ἐπὶ πολὺ αὕτη ἡ σκευὴ κατέσχε. Μετρίᾳ δ' αὖ ἐσθῆτι καὶ ἐς τὸν νῦν τρόπον πρῶτοι Λακεδαιμόνιοι ἐχρήσαντο, καὶ ἐς τὰ
15 ἄλλα πρὸς τοὺς πολλοὺς οἱ τὰ μείζω κεκτημένοι ἰσοδίαιτοι μάλιστα κατέστησαν. Ἐγυμνώθησάν τε πρῶτοι καὶ ἐς τὸ φανερὸν ἀποδύντες λίπα μετὰ τοῦ γυμνάζεσθαι ἠλείψαντο. Τὸ δὲ πάλαι καὶ ἐν τῷ Ὀλυμπιακῷ ἀγῶνι διαζώματα ἔχοντες περὶ τὰ αἰδοῖα οἱ ἀθληταὶ ἠγωνίζοντο,
20 καὶ οὐ πολλὰ ἔτη ἐπειδὴ πέπαυται. Ἔτι δὲ καὶ ἐν τοῖς βαρβάροις ἔστιν οἷς νῦν, καὶ μάλιστα τοῖς Ἀσιανοῖς, πυγμῆς καὶ πάλης ἆθλα τίθεται, καὶ διεζωσμένοι τοῦτο δρῶσι. Πολλὰ δ' ἂν καὶ ἄλλα τις ἀποδείξειε τὸ παλαιὸν Ἑλληνικὸν ὁμοιότροπα τῷ νῦν βαρβαρικῷ διαιτώ-
25 μενον. Τῶν δὲ πόλεων ὅσαι μὲν νεώτατα ᾠκίσθησαν καὶ ἤδη πλωϊμωτέρων ὄντων, περιουσίας μᾶλλον ἔχουσαι χρημάτων ἐπ' αὐτοῖς τοῖς αἰγιαλοῖς τείχεσιν ἐκτίζοντο καὶ τοὺς ἰσθμοὺς ἀπελάμβανον ἐμπορίας τε ἕνεκα καὶ τῆς πρὸς τοὺς προσοίκους ἕκαστοι ἰσχύος· αἱ δὲ παλαιαὶ
30 διὰ τὴν ληστείαν ἐπὶ πολὺ ἀντισχοῦσαν ἀπὸ θαλάσσης

μᾶλλον ᾠκίσθησαν, αἵ τε ἐν ταῖς νήσοις καὶ ἐν ταῖς ἠπείροις· ἔφερον γὰρ ἀλλήλους τε καὶ τῶν ἄλλων ὅσοι ὄντες οὐ θαλάσσιοι κάτω ᾤκουν· καὶ μέχρι τοῦδε ἔτι ἀνῳκισμένοι εἰσί. Καὶ οὐχ ἧσσον λῃσταὶ ἦσαν οἱ νησιῶται Κᾶρές τε ὄντες καὶ Φοίνικες. Οὗτοι γὰρ 5 δὴ τὰς πλείστας τῶν νήσων ᾤκησαν. Μαρτύριον δέ· Δήλου γὰρ καθαιρομένης ὑπὸ Ἀθηναίων ἐν τῷδε τῷ πολέμῳ καὶ τῶν θηκῶν ἀναιρεθεισῶν ὅσαι ἦσαν τῶν τεθνεώτων ἐν τῇ νήσῳ, ὑπὲρ ἥμισυ Κᾶρες ἐφάνησαν, γνωσθέντες τῇ τε σκευῇ τῶν ὅπλων ξυντεθαμ- 10 μένῃ καὶ τῷ τρόπῳ ᾧ νῦν ἔτι θάπτουσι. Καταστάντος δὲ τοῦ Μίνω ναυτικοῦ πλωϊμώτερα ἐγένετο παρ' ἀλλήλους· οἱ γὰρ ἐκ τῶν νήσων κακοῦργοι ἀνέστησαν ὑπ' αὐτοῦ ὅτε περ καὶ τὰς πολλὰς αὐτῶν κατῴκιζε. Καὶ οἱ παρὰ θάλασσαν ἄνθρωποι μᾶλ- 15 λον ἤδη τὴν κτῆσιν τῶν χρημάτων ποιούμενοι βεβαιότερον ᾤκουν· καί τινες καὶ τείχη περιεβάλλοντο, ὡς πλουσιώτεροι ἑαυτῶν γιγνόμενοι. Ἐφιέμενοι γὰρ τῶν κερδῶν οἵ τε ἥσσους ὑπέμενον τὴν τῶν κρεισσόνων δουλείαν οἵ τε δυνατώτεροι περιουσίας ἔχοντες προσε- 20 ποιοῦντο ὑπηκόους τὰς ἐλάσσους πόλεις. Καὶ ἐν τούτῳ τῷ τρόπῳ μᾶλλον ἤδη ὄντες ὕστερον χρόνῳ ἐπὶ Τροίαν ἐστράτευσαν. Ἀγαμέμνων τέ μοι δοκεῖ τῶν τότε δυνάμει προὔχων, καὶ οὐ τοσοῦτον τοῖς Τυνδάρεω ὅρκοις κατειλημμένους τοὺς Ἑλένης μνηστῆ- 25 ρας ἄγων, τὸν στόλον ἀγεῖραι. Λέγουσι δὲ καὶ οἱ τὰ σαφέστατα Πελοποννησίων μνήμῃ παρὰ τῶν πρότερον δεδεγμένοι Πέλοπά τε πρῶτον πλήθει χρημάτων, ἃ ἦλθεν ἐκ τῆς Ἀσίας ἔχων ἐς ἀνθρώπους ἀπόρους, δύναμιν περιποιησάμενον τὴν ἐπωνυμίαν τῆς χώρας 30

ἐπηλύτην ὄντα ὅμως σχεῖν καὶ ὕστερον τοῖς ἐκγόνοις ἔτι μείζω ξυνενεχθῆναι, Εὐρυσθέως μὲν ἐν τῇ Ἀττικῇ ὑπὸ Ἡρακλειδῶν ἀποθανόντος, Ἀτρέως δὲ μητρὸς ἀδελφοῦ ὄντος αὐτῷ, καὶ ἐπιτρέψαντος Εὐρυσθέως ὥτ' ἐστρά-
5 τευε, Μυκήνας τε καὶ τὴν ἀρχὴν κατὰ τὸ οἰκεῖον Ἀτρεῖ, τυγχάνειν δὲ αὐτὸν φεύγοντα τὸν πατέρα διὰ τὸν Χρυσίππου θάνατον, καὶ ὡς οὐκέτι ἀνεχώρησεν Εὐρυσθεύς, βουλομένων καὶ τῶν Μυκηναίων φόβῳ τῶν Ἡρακλειδῶν καὶ ἅμα δυνατὸν δοκοῦντα
10 εἶναι καὶ τὸ πλῆθος τεθεραπευκότα, τῶν Μυκηναίων τε καὶ ὅσων Εὐρυσθεὺς ἦρχε τὴν βασιλείαν Ἀτρέα παραλαβεῖν, καὶ τῶν Περσειδῶν τοὺς Πελοπίδας μείζους καταστῆναι. Ἃ μοι δοκεῖ Ἀγαμέμνων παραλαβὼν καὶ ναυτικῷ τε ἅμα ἐπὶ πλέον τῶν ἄλλων
15 ἰσχύσας, τὴν στρατείαν οὐ χάριτι τὸ πλεῖον ἢ φόβῳ ξυναγαγὼν ποιήσασθαι. Φαίνεται γὰρ ναυσί τε πλείσταις αὐτὸς ἀφικόμενος καὶ Ἀρκάσι προσπαρασχών, ὡς Ὅμηρος τοῦτο δεδήλωκεν, εἴ τῳ ἱκανὸς τεκμηριῶσαι, καὶ ἐν τοῦ σκήπτρου ἅμα τῇ παραδόσει εἴρηκεν
20 αὐτὸν

Πολλῇσι νήσοισι καὶ Ἄργεϊ παντὶ ἀνάσσειν·

οὐκ ἂν οὖν νήσων ἔξω τῶν περιοικίδων, αὗται δὲ οὐκ ἂν πολλαὶ εἴησαν, ἠπειρώτης ὢν ἐκράτει, εἰ μή τι καὶ ναυτικὸν εἶχεν. Εἰκάζειν δὲ χρὴ καὶ ταύτῃ τῇ στρατείᾳ
25 οἷα ἦν τὰ πρὸ αὐτῆς.

Καὶ ὅτι μὲν Μυκῆναι μικρὸν ἦν, ἢ εἴ τι τῶν τότε πόλισμα νῦν μὴ ἀξιόχρεων δοκεῖ εἶναι, οὐκ ἀκριβεῖ ἄν τις σημείῳ χρώμενος ἀπιστοίη μὴ γενέσθαι τὸν στόλον τοσοῦτον, ὅσον οἵ τε ποιηταὶ εἰρήκασι καὶ ὁ
30 λόγος κατέχει. Λακεδαιμονίων γὰρ εἰ ἡ πόλις ἐρημω-

θείη, λειφθείη δὲ τά τε ἱερὰ καὶ τῆς κατασκευῆς τὰ ἐδιάφη, πολλὴν ἂν οἶμαι ἀπιστίαν τῆς δυνάμεως προελθόντος πολλοῦ χρόνου τοῖς ἔπειτα πρὸς τὸ κλέος αὐτῶν εἶναι· καίτοι Πελοποννήσου τῶν πέντε τὰς δύο μοίρας νέμονται, τῆς τε ξυμπάσης ἡγοῦνται καὶ τῶν ἔξω ξυμμάχων πολλῶν· ὅμως δὲ οὔτε ξυνοικισθείσης πόλεως οὔτε ἱεροῖς καὶ κατασκευαῖς πολυτελέσι χρησαμένης, κατὰ κώμας δὲ τῷ παλαιῷ τῆς Ἑλλάδος τρόπῳ οἰκισθείσης, φαίνοιτ' ἂν ὑποδεεστέρα· Ἀθηναίων δὲ τὸ αὐτὸ τοῦτο παθόντων διπλασίαν ἂν τὴν δύναμιν εἰκάζεσθαι ἀπὸ τῆς φανερᾶς ὄψεως τῆς πόλεως ἢ ἔστιν. Οὔκουν ἀπιστεῖν εἰκός, οὐδὲ τὰς ὄψεις τῶν πόλεων μᾶλλον σκοπεῖν ἢ τὰς δυνάμεις, νομίζειν δὲ τὴν στρατείαν ἐκείνην μεγίστην μὲν γενέσθαι τῶν πρὸ αὐτῆς, λειπομένην δὲ τῶν νῦν, τῇ Ὁμήρου αὖ ποιήσει εἴ τι χρὴ κἀνταῦθα πιστεύειν, ἣν εἰκὸς ἐπὶ τὸ μεῖζον μὲν ποιητὴν ὄντα κοσμῆσαι, ὅμως δὲ φαίνεται καὶ οὕτως ἐνδεεστέρα. Πεποίηκε γὰρ χιλίων καὶ διακοσίων νεῶν τὰς μὲν Βοιωτῶν εἴκοσι καὶ ἑκατὸν ἀνδρῶν, τὰς δὲ Φιλοκτήτου πεντήκοντα, δηλῶν, ὡς ἐμοὶ δοκεῖ, τὰς μεγίστας καὶ ἐλαχίστας· ἄλλων γοῦν μεγέθους πέρι ἐν νεῶν καταλόγῳ οὐκ ἐμνήσθη. Αὐτερέται δὲ ὅτι ἦσαν καὶ μάχιμοι πάντες, ἐν ταῖς Φιλοκτήτου ναυσὶ δεδήλωκε. Τοξότας γὰρ πάντας πεποίηκε τοὺς προσκώπους. Περίνεως δὲ οὐκ εἰκὸς πολλοὺς ξυμπλεῖν ἔξω τῶν βασιλέων καὶ τῶν μάλιστα ἐν τέλει, ἄλλως τε καὶ μέλλοντας πέλαγος περαιώσεσθαι μετὰ σκευῶν πολεμικῶν, οὐδ' αὖ τὰ πλοῖα κατάφρακτα ἔχοντας, ἀλλὰ τῷ παλαιῷ τρόπῳ ληστικώτερον παρεσκευασμένα. Πρὸς

5 10 20 25 30

τὰς μεγίστας οὖν καὶ ἐλαχίστας ναῦς τὸ μέσον σκοποῦντι οὐ πολλοὶ φαίνονται ἐλθόντες, ὡς ἀπὸ πάσης τῆς Ἑλλάδος κοινῇ πεμπόμενοι.

Αἴτιον δ' ἦν οὐχ ἡ ὀλιγανθρωπία τοσοῦτον ὅσον ἡ ἀχρηματία. Τῆς γὰρ τροφῆς ἀπορίᾳ τόν τε στρατὸν ἐλάσσω ἤγαγον καὶ ὅσον ἤλπιζον αὐτόθεν πολεμοῦντα βιοτεύσειν, ἐπειδή τε ἀφικόμενοι μάχῃ ἐκρίτησαν (δῆλον δέ· τὸ γὰρ ἔρυμα τῷ στρατοπέδῳ οὐκ ἂν ἐτειχίσαντο), φαίνονται δ' οὐδ' ἐνταῦθα πάσῃ τῇ δυνάμει χρησάμενοι, ἀλλὰ πρὸς γεωργίαν τῆς Χερσονήσου τραπόμενοι καὶ λῃστείαν τῆς τροφῆς ἀπορίᾳ. Ἥι καὶ μᾶλλον οἱ Τρῶες αὐτῶν διεσπαρμένων τὰ δέκα ἔτη ἀντεῖχον βίᾳ, τοῖς ἀεὶ ὑπολειπομένοις ἀντίπαλοι ὄντες. Περιουσίαν δὲ εἰ ἦλθον ἔχοντες τροφῆς καὶ ὄντες ἀθρόοι ἄνευ λῃστείας καὶ γεωργίας ξυνεχῶς τὸν πόλεμον διέφερον, ῥᾳδίως ἂν μάχῃ κρατοῦντες εἷλον, οἵ γε καὶ οὐκ ἀθρόοι, ἀλλὰ μέρει τῷ ἀεὶ παρόντι ἀντεῖχον. Πολιορκίᾳ δ' ἂν προσκαθεζόμενοι ἐν ἐλάσσονί τε χρόνῳ καὶ ἀπονώτερον τὴν Τροίαν εἷλον. Ἀλλὰ δι' ἀχρηματίαν τά τε πρὸ τούτων ἀσθενῆ ἦν καὶ αὐτά γε δὴ ταῦτα ὀνομαστότατα τῶν πρὶν γενόμενα δηλοῦται τοῖς ἔργοις ὑποδεέστερα ὄντα τῆς φήμης καὶ τοῦ νῦν περὶ αὐτῶν διὰ τοὺς ποιητὰς λόγου κατεσχηκότος. Ἐπεὶ καὶ μετὰ τὰ Τρωικὰ ἡ Ἑλλὰς ἔτι μεταναστατό τε καὶ κατῳκίζετο, ὥστε μὴ ἡσυχάσασαν αὐξηθῆναι. Ἡ τε γὰρ ἀναχώρησις τῶν Ἑλλήνων ἐξ Ἰλίου χρονία γενομένη πολλὰ ἐνεόχμωσε, καὶ στάσεις ἐν ταῖς πόλεσιν ὡς ἐπὶ πολὺ ἐγίγνοντο, ἀφ' ὧν ἐκπίπτοντες τὰς πόλεις ἔκτιζον. Βοιωτοί τε γὰρ οἱ νῦν ἑξηκοστῷ ἔτει μετὰ Ἰλίου ἅλωσιν ἐξ Ἄρνης ἀναστάντες

ὑπὸ Θεσσαλῶν τὴν νῦν μὲν Βοιωτίαν, πρότερον δὲ Καδμηΐδα γῆν καλουμένην ᾤκισαν (ἦν δὲ αὐτῶν καὶ ἀποδασμὸς πρότερον ἐν τῇ γῇ ταύτῃ, ἀφ' ὧν καὶ ἐς Ἴλιον ἐστράτευσαν), Δωριῆς τε ὀγδοηκοστῷ ἔτει ξὺν Ἡρακλείδαις Πελοπόννησον ἔσχον· μόλις τε ἐν πολλῷ χρόνῳ ἡσυχάσασα ἡ Ἑλλὰς βεβαίως καὶ οὐκέτι ἀνιστάμενη ἀποικίας ἐξέπεμψε· καὶ Ἴωνας μὲν Ἀθηναῖοι καὶ νησιωτῶν τοὺς πολλοὺς ᾤκισαν, Ἰταλίας δὲ καὶ Σικελίας τὸ πλεῖστον Πελοποννήσιοι τῆς τε ἄλλης Ἑλλάδος ἔστιν ἃ χώρια· πάντα δὲ ταῦτα ὕστερον τῶν Τρωικῶν ἐκτίσθη.

Δυνατωτέρας δὲ γιγνομένης τῆς Ἑλλάδος καὶ τῶν χρημάτων τὴν κτῆσιν ἔτι μᾶλλον ἢ πρότερον ποιουμένης τὰ πολλὰ τυραννίδες ἐν ταῖς πόλεσι καθίσταντο, τῶν προσόδων μειζόνων γιγνομένων· πρότερον δὲ ἦσαν ἐπὶ ῥητοῖς γέρασι πατρικαὶ βασιλεῖαι· ναυτικά τε ἐξηρτύετο ἡ Ἑλλὰς καὶ τῆς θαλάσσης μᾶλλον ἀντείχοντο. Πρῶτοι δὲ Κορίνθιοι λέγονται ἐγγύτατα τοῦ νῦν τρόπου μεταχειρίσαι τὰ περὶ τὰς ναῦς καὶ τριήρεις πρῶτον ἐν Κορίνθῳ τῆς Ἑλλάδος ναυπηγηθῆναι. Φαίνεται δὲ καὶ Σαμίοις Ἀμεινοκλῆς Κορίνθιος ναυπηγὸς ναῦς ποιήσας τέσσαρας. Ἔτη δ' ἐστὶ μάλιστα τριακόσια ἐς τὴν τελευτὴν τοῦδε τοῦ πολέμου ὅτε Ἀμεινοκλῆς Σαμίοις ἦλθε. Ναυμαχία τε παλαιτάτη ὧν ἴσμεν γίγνεται Κορινθίων πρὸς Κερκυραίους. Ἔτη δὲ μάλιστα καὶ ταύτῃ ἑξήκοντα καὶ διακόσιά ἐστι μέχρι τοῦ αὐτοῦ χρόνου. Οἰκοῦντες γὰρ τὴν πόλιν οἱ Κορίνθιοι ἐπὶ τοῦ ἰσθμοῦ ἀεὶ δή ποτε ἐμπόριον εἶχον, τῶν Ἑλλήνων τὸ πάλαι κατὰ γῆν τὰ πλείω ἢ κατὰ θάλασσαν, τῶν τε ἐντὸς Πελοποννήσου καὶ

τῶν ἔξω, διὰ τῆς ἐκείνων παρ' ἀλλήλους ἐπιμισγόντων, χρήμασί τε δυνατοὶ ἦσαν, ὡς καὶ τοῖς παλαιοῖς ποιηταῖς δεδήλωται· ἀφνειὸν γὰρ ἐπωνόμασαν τὸ χωρίον. Ἐπειδή τε οἱ Ἕλληνες μᾶλλον
5 ἐπλώιζον, τὰς ναῦς κτησάμενοι τὸ λῃστικὸν καθῄρουν· καὶ ἐμπόριον παρέχοντες ἀμφότερα δυνατὴν ἔσχον χρημάτων προσόδῳ τὴν πόλιν. Καὶ Ἴωσιν ὕστερον πολὺ γίγνεται ναυτικὸν ἐπὶ Κύρου, Περσῶν πρώτου βασιλεύοντος, καὶ Καμβύσου τοῦ υἱέος αὐτοῦ, τῆς
10 τε καθ' ἑαυτοὺς θαλάσσης Κύρῳ πολεμοῦντες ἐκράτησάν τινα χρόνον. Καὶ Πολυκράτης, Σάμου τυραννῶν ἐπὶ Καμβύσου, ναυτικῷ ἰσχύων ἄλλας τε τῶν νήσων ὑπηκόους ἐποιήσατο, καὶ Ῥήνειαν ἑλὼν ἀνέθηκε τῷ Ἀπόλλωνι τῷ Δηλίῳ. Φωκαῆς τε Μασσαλίαν οἰκί-
15 ζοντες Καρχηδονίους ἐνίκων ναυμαχοῦντες. Δυνατώτατα γὰρ ταῦτα τῶν ναυτικῶν ἦν. Φαίνεται δὲ καὶ ταῦτα, πολλαῖς γενεαῖς ὕστερα γενόμενα τῶν Τρωικῶν, τριήρεσι μὲν ὀλίγαις χρώμενα, πεντηκοντόροις δ' ἔτι καὶ πλοίοις μακροῖς ἐξηρτυμένα ὥσπερ
20 ἐκεῖνα.

Ὀλίγον τε πρὸ τῶν Μηδικῶν καὶ τοῦ Δαρείου θανάτου, ὃς μετὰ Καμβύσην Περσῶν ἐβασίλευσε, τριήρεις περί τε Σικελίαν τοῖς τυράννοις ἐς πλῆθος ἐγένοντο καὶ Κερκυραίοις. Ταῦτα γὰρ τελευταῖα πρὸ τῆς
25 Ξέρξου στρατείας ναυτικὰ ἀξιόλογα ἐν τῇ Ἑλλάδι κατέστη. Αἰγινῆται γὰρ καὶ Ἀθηναῖοι, καὶ εἴ τινες ἄλλοι, βραχέα ἐκέκτηντο καὶ τούτων τὰ πολλὰ πεντηκοντόρους· ὀψέ τε ἀφ' οὗ Ἀθηναίους Θεμιστοκλῆς ἔπεισεν Αἰγινήταις πολεμοῦντας, καὶ ἅμα τοῦ
30 βαρβάρου προσδοκίμου ὄντος, τὰς ναῦς ποιήσασθαι

αἷσπερ καὶ ἐναυμάχησαν· καὶ αὗται οὔπω εἶχον διὰ πάσης καταστρώματα.

Τὰ μὲν οὖν ναυτικὰ τῶν Ἑλλήνων τοιαῦτα ἦν, τά τε παλαιὰ καὶ τὰ ὕστερον γιγνόμενα. Ἰσχὺν δὲ περιεποιήσαντο ὅμως οὐκ ἐλαχίστην οἱ προσσχοντες αὐτοῖς χρημάτων τε προσόδῳ καὶ ἄλλων ἀρχῇ. Ἐπιπλέοντες γὰρ τὰς νήσους κατεστρέφοντο, καὶ μάλιστα ὅσοι μὴ διαρκῆ εἶχον χώραν. Κατὰ γῆν δὲ πόλεμος, ὅθεν τις καὶ δύναμις παρεγένετο, οὐδεὶς ξυνέστη· πάντες δὲ ἦσαν, ὅσοι καὶ ἐγένοντο, πρὸς ὁμόρους τοὺς σφετέρους ἑκάστοις· καὶ ἐκδήμους στρατείας πολὺ ἀπὸ τῆς ἑαυτῶν ἐπ' ἄλλων καταστροφῇ οὐκ ἐξήεσαν οἱ Ἕλληνες. Οὐ γὰρ ξυνεστήκεσαν πρὸς τὰς μεγίστας πόλεις ὑπήκοοι, οὐδ' αὖ αὐτοὶ ἀπὸ τῆς ἴσης κοινὰς στρατείας ἐποιοῦντο, κατ' ἀλλήλους δὲ μᾶλλον ὡς ἕκαστοι οἱ ἀστυγείτονες ἐπολέμουν. Μάλιστα δὲ ἐς τὸν πάλαι ποτὲ γενόμενον πόλεμον Χαλκιδέων καὶ Ἐρετριέων, καὶ τὸ ἄλλο Ἑλληνικὸν ἐς ξυμμαχίαν ἑκατέρων διέστη.

Ἐπεγένετο δὲ ἄλλοις τε ἄλλοθι κωλύματα μὴ αὐξηθῆναι, καὶ Ἴωσι, προχωρησάντων ἐπὶ μέγα τῶν πραγμάτων, Κῦρος καὶ ἡ Περσικὴ βασιλεία Κροῖσον καθελοῦσα καὶ ὅσα ἐντὸς Ἅλυος ποταμοῦ πρὸς θάλασσαν ἐπεστράτευσε καὶ τὰς ἐν τῇ ἠπείρῳ πόλεις ἐδούλωσε, Δαρεῖος δὲ ὕστερον τῷ Φοινίκων ναυτικῷ κρατῶν καὶ τὰς νήσους. Τύραννοι δὲ ὅσοι ἦσαν ἐν ταῖς Ἑλληνικαῖς πόλεσι, τὸ ἐφ' ἑαυτῶν μόνον προορώμενοι ἔς τε τὸ σῶμα καὶ ἐς τὸ τὸν ἴδιον οἶκον αὔξειν δι' ἀσφαλείας ὅσον ἐδύναντο μάλιστα τὰς πόλεις ᾤκουν, ἐπράχθη τε ἀπ' αὐτῶν οὐδὲν ἔργον ἀξιόλογον, εἰ μὴ εἴ τι

πρὸς περιοίκους τοὺς αὐτῶν ἑκάστοις. Οἱ γὰρ ἐν Σικελίᾳ ἐπὶ πλεῖστον ἐχώρησαν δυνάμεως. Οὕτω παντα-
χόθεν ἡ Ἑλλὰς ἐπὶ πολὺν χρόνον κατείχετο μήτε κοινῇ φανερὸν μηδὲν κατεργάζεσθαι, κατὰ πόλεις τε ἀτολμο-
5 τέρα εἶναι.

ΗΡΟΔΟΤΟΣ.

IONIAN WAR.

I. CAPTURE OF MILETOS. (Erato VI. 1–21 B. C. 494.)

Ἀρισταγόρης μέν νυν Ἰωνίην ἀποστήσας οὕτω τελευτᾷ. Ἱστιαῖος δὲ ὁ Μιλήτου τύραννος μεμετιμένος ὑπὸ Δαρείου παρῆν ἐς Σάρδις. Ἀπιγμένον δὲ αὐτὸν ἐκ τῶν Σούσων εἴρετο Ἀρταφέρνης ὁ Σαρδίων ὕπαρχος, κατὰ κοῖόν τι δοκέοι Ἴωνας ἀπεστάναι. Ὁ δὲ οὔτε εἰδέναι ἔφη, ἐθώυμαζέ τε τὸ γεγονός, ὡς οὐδὲν δῆθεν τῶν παρεόντων πρηγμάτων ἐπιστάμενος. Ὁ δὲ Ἀρταφέρνης ὁρέων αὐτὸν τεχνάζοντα εἶπε, εἰδὼς τὴν ἀτρεκείην τῆς ἀποστάσιος· "Οὕτω τοι, Ἱστιαῖε, ἔχει κατὰ ταῦτα τὰ πρήγματα· τοῦτο τὸ ὑπόδημα ἔρραψας μὲν σύ, ὑπεδήσατο δὲ Ἀρισταγόρης." Ἀρταφέρνης μὲν ταῦτα ἐς τὴν ἀπόστασιν ἔχοντα εἶπε. Ἱστιαῖος δὲ δείσας ὡς συνιέντα Ἀρταφέρνεα ὑπὸ τὴν πρώτην ἐπελθοῦσαν νύκτα ἀπέδρη ἐπὶ θάλασσαν, βασιλέα Δαρεῖον ἐξηπατηκώς· ὃς Σαρδὼ νῆσον τὴν μεγίστην ὑποδεξάμενος κατεργάσασθαι ὑπέδυνε τῶν Ἰώνων τὴν ἡγεμονίην τοῦ πρὸς Δαρεῖον πολέμου. Διαβὰς δὲ ἐς Χίον ἐδέθη ὑπὸ Χίων, κα-

ταγνωσθεὶς πρὸς αὐτῶν νεώτερα πρήσσειν πρήγματα ἐς ἑωυτοὺς ἐκ Δαρείου. Μαθόντες μέντοι οἱ Χῖοι τὸν πάντα λόγον, ὡς πολέμιος εἴη βασιλέϊ, ἔλυσαν αὐτόν. Ἐνθαῦτα δὴ εἰρωτεόμενος ὑπὸ τῶν Ἰώνων ὁ Ἱστιαῖος, κατ' ὅ τι προθύμως οὕτω ἐπέστειλε τῷ Ἀρισταγόρῃ ἀπίστασθαι ἀπὸ βασιλέος, καὶ κακὸν τοσοῦτο εἴη Ἴωνας ἐξεργασμένος, τὴν μὲν γενομένην αὐτοῖσι αἰτίην οὐ μάλα ἐξέφαινε, ὁ δὲ ἔλεγέ σφι ὡς "βασιλεὺς Δαρεῖος ἐβουλεύσατο Φοίνικας μὲν ἐξαναστήσας ἐν τῇ Ἰωνίῃ κατοικίσαι, Ἴωνας δὲ ἐν τῇ Φοινίκῃ, καὶ τούτων εἵνεκεν ἐπιστείλειε." Οὐδέν τι πάντως ταῦτα βασιλέος βουλευσαμένου ἐδειμάτου τοὺς Ἴωνας.

Μετὰ δὲ ὁ Ἱστιαῖος δι' ἀγγέλου ποιεύμενος Ἑρμίππου, ἀνδρὸς Ἀταρνείτεω τοῖσι ἐν Σάρδισι ἐοῦσι Περσέων ἔπεμπε βιβλία ὡς προλελεσχηνευμένων αὐτῷ ἀποστάσιος πέρι. Ὁ δὲ Ἕρμιππος πρὸς τοὺς μὲν ἀπεπέμφθη, οὐ διδοῖ, φέρων δὲ ἐνεχείρισε τὰ βιβλία Ἀρταφέρνεϊ. Ὁ δὲ μαθὼν ἅπαν τὸ γινόμενον ἐκέλευε τὸν Ἕρμιππον τὰ μὲν παρὰ τοῦ Ἱστιαίου δοῦναι φέροντα τοῖσί περ ἔφερε, τὰ δὲ ἀμοιβαῖα τὰ παρὰ τῶν Περσέων ἀντιπεμπόμενα Ἱστιαίῳ ἑωυτῷ δοῦναι. Τούτων δὲ γενομένων φανερῶν ἀπέκτεινε ἐνθαῦτα πολλοὺς Περσέων ὁ Ἀρταφέρνης. Περὶ Σάρδις μὲν δὴ ἐγίνετο ταραχή. Ἱστιαῖον δὲ ταύτης ἀποσφαλέντα τῆς ἐλπίδος Χῖοι κατῆγον ἐς Μίλητον, αὐτοῦ Ἱστιαίου δεηθέντος. Οἱ δὲ Μιλήσιοι, ἄσμενοι ἀπαλλαχθέντες καὶ Ἀρισταγόρεω, οὐδαμῶς πρόθυμοι ἦσαν ἄλλον τύραννον δέκεσθαι ἐς τὴν χώρην, οἷά τε ἐλευθερίης γευσάμενοι. Καὶ δή, νυκτὸς γὰρ ἐούσης βίῃ ἐπειρᾶτο κατιὼν ὁ Ἱστιαῖος ἐς τὴν Μίλητον, τιτρώσκεται τὸν μηρὸν ὑπό τευ τῶν Μιλησίων. Ὁ

μὲν δὴ ὡς ἀπωστὸς τῆς ἑωυτοῦ γίνεται, ἀπικνέεται ὀπίσω ἐς τὴν Χίον· ἐνθεῦτεν δέ, οὐ γὰρ ἔπειθε τοὺς Χίους ὥστε ἑωυτῷ δοῦναι νέας, διέβη ἐς Μυτιλήνην καὶ ἔπεισε Λεσβίους δοῦναί οἱ νέας. Οἱ δὲ πληρώσαντες ὀκτὼ τριήρεας ἔπλεον ἅμα Ἰστιαίῳ ἐς Βυζάντιον· ἐνθαῦτα δὲ ἱζόμενοι τὰς ἐκ τοῦ Πόντου ἐκπλωούσας τῶν νεῶν ἐλάμβανον, πλὴν ἢ ὅσοι αὐτῶν Ἰστιαίῳ ἔφασαν ἑτοῖμοι εἶναι πείθεσθαι.

Ἰστιαῖος μέν νυν καὶ Μυτιληναῖοι ἐποίευν ταῦτα. Ἐπὶ δὲ Μίλητον αὐτὴν ναυτικὸς πολλὸς καὶ πεζὸς ἦν στρατὸς προσδόκιμος. Συστραφέντες γὰρ οἱ στρατηγοὶ τῶν Περσέων καὶ ἓν ποιήσαντες στρατόπεδον ἤλαυνον ἐπὶ τὴν Μίλητον, τὰ ἄλλα πολίσματα περὶ ἐλάσσονος ποιησάμενοι· τοῦ δὲ ναυτικοῦ Φοίνικες μὲν ἦσαν προθυμότατοι, συνεστρατεύοντο δὲ καὶ Κύπριοι νεωστὶ κατεστραμμένοι καὶ Κίλικές τε καὶ Αἰγύπτιοι. Οἱ μὲν δὴ ἐπὶ τὴν Μίλητον καὶ τὴν ἄλλην Ἰωνίην ἐστράτευον. Ἴωνες δὲ πυνθανόμενοι ταῦτα ἔπεμπον προβούλους σφέων αὐτῶν ἐς Πανιώνιον. Ἀπικομένοισι δὲ τούτοισι ἐς τοῦτον τὸν χῶρον καὶ βουλευομένοισι ἔδοξε πεζὸν μὲν στρατὸν μὴ συλλέγειν ἀντίξοον Πέρσῃσι, ἀλλὰ τὰ τείχεα ῥύεσθαι αὐτοὺς Μιλησίους· τὸ δὲ ναυτικὸν πληροῦν ὑπολειπομένους μηδεμίαν τῶν νεῶν· πληρώσαντας δὲ συλλέγεσθαι τὴν ταχίστην ἐς Λάδην, προναυμαχήσοντας Μιλήτου. Ἡ δὲ Λάδη ἐστὶ νῆσος σμικρὴ ἐπὶ τῇ πόλι τῇ Μιλησίων κειμένη. Μετὰ δὲ ταῦτα πεπληρωμένῃσι τῆσι νηυσὶ παρῆσαν οἱ Ἴωνες, σὺν δέ σφι καὶ Αἰολέων οἱ Λέσβον νέμονται. Ἐτάσσοντο δὲ ὧδε. Τὸ μὲν πρὸς τὴν ἠῶ εἶχον κέρας αὐτοὶ Μιλήσιοι, νέας παρεχόμενοι ὀγδώκοντα. Εἶχοντο δὲ τούτων Πριηνέες

δυώδεκα νηυσί, καὶ Μυούσιοι τρισὶ νηυσί, Μυουσίων δὲ Τήϊοι εἴχοντο ἑπτακαίδεκα νηυσί, Τηΐων δὲ εἴχοντο Χῖοι ἑκατὸν νηυσί· πρὸς δὲ τούτοισι Ἐρυθραῖοί τε ἐτάσσοντο καὶ Φωκαιέες, Ἐρυθραῖοι μὲν ὀκτὼ νέας παρεχό-
5 μενοι, Φωκαιέες δὲ τρεῖς. Φωκαιέων δὲ εἴχοντο Λέσβιοι νηυσὶ ἑβδομήκοντα. Τελευταῖοι δὲ ἐτάσσοντο ἔχοντες τὸ πρὸς ἑσπέρην κέρας Σάμιοι ἑξήκοντα νηυσί. Πασέων δὲ τουτέων ὁ σύμπας ἀριθμὸς ἐγένετο τρεῖς καὶ πεντήκοντα καὶ τριηκόσιαι τριήρεες. Αὗται μὲν Ἰώνων
10 ἦσαν. Τῶν δὲ βαρβάρων τὸ πλῆθος τῶν νεῶν ἦσαν ἑξακόσιαι· ὡς δὲ καὶ αὗται ἀπίκατο πρὸς τὴν Μιλησίην, καὶ ὁ πεζὸς σφι ἅπας παρῆν, ἐνθαῦτα οἱ Περσέων στρατηγοί, πυθόμενοι τὸ πλῆθος τῶν Ἰάδων νεῶν, καταῤῥώδησαν μὴ οὐ δυνατοὶ γένωνται ὑπερβαλέσθαι, καὶ
15 οὕτω οὔτε τὴν Μίλητον οἷοί τε ἔωσι ἐξελεῖν, μὴ οὐκ ἐόντες ναυκράτορες, πρός τε Δαρείου κινδυνεύσωσι κακόν τι λαβεῖν.

Ταῦτα ἐπιλεγόμενοι, συλλέξαντες τῶν Ἰώνων τοὺς τυράννους, οἳ ὑπ' Ἀρισταγόρεω μὲν τοῦ Μιλησίου
20 καταλυθέντες τῶν ἀρχέων ἔφευγον ἐς Μήδους, ἐτύγχανον δὲ τότε συστρατευόμενοι ἐπὶ τὴν Μίλητον, τούτων τῶν ἀνδρῶν τοὺς παρεόντας συγκαλέσαντες ἔλεγόν σφι τάδε· "Ἄνδρες Ἴωνες, νῦν τις ὑμέων εὖ ποιήσας φανήτω τὸν βασιλέος οἶκον· τοὺς γὰρ ἑωυτοῦ
25 ἕκαστος ὑμέων πολιήτας πειράσθω ἀποσχίζων ἀπὸ τοῦ λοιποῦ συμμαχικοῦ. Προϊσχόμενοι δὲ ἐπαγγείλασθε τάδε, ὡς πείσονταί τε ἄχαρι οὐδὲν διὰ τὴν ἀπόστασιν, οὐδέ σφι οὔτε τὰ ἱρὰ οὔτε τὰ ἴδια ἐμπεπρήσεται, οὐδὲ βιαιότερον ἕξουσι οὐδὲν ἢ πρότερον εἶχον. Εἰ δὲ ταῦτα
30 μὲν οὐ ποιήσουσι, οἱ δὲ πάντως διὰ μάχης ἐλεύσονται,

τάδε σφι λέγετε ἐπηρεάζοντες τά περ σφέας κατέξει· ὡς ἐσσωθέντες τῇ μάχῃ ἐξανδραποδιεῦνται, καὶ ὡς σφεων τοὺς παῖδας ἐκτομίας ποιήσομεν, τὰς δὲ παρθένους ἀνασπάστους ἐς Βάκτρα, καὶ ὡς τὴν χώρην ἄλλοισι παραδώσομεν." Οἱ μὲν δὴ ἔλεγον ταῦτα· τῶν δὲ Ἰώνων οἱ τύραννοι διέπεμπον νυκτὸς ἕκαστος ἐς τοὺς ἑωυτοῦ ἐξαγγελλόμενος. Οἱ δὲ Ἴωνες, ἐς τοὺς καὶ ἀπίκοντο αὗται αἱ ἀγγελίαι, ἀγνωμοσύνῃ τε διεχρέοντο, καὶ οὐ προσίεντο τὴν προδοσίην· ἑωυτοῖσί τε ἕκαστοι ἐδόκεον μούνοισι ταῦτα τοὺς Πέρσας ἐξαγγέλλεσθαι. Ταῦτα μέν νυν ἰθέως ἀπικομένων ἐς τὴν Μίλητον τῶν Περσέων ἐγίνετο.

Μετὰ δέ, τῶν Ἰώνων συλλεχθέντων ἐς τὴν Λάδην, ἐγίνοντο ἀγοραί· καὶ δή κού σφι καὶ ἄλλοι ἠγορόωντο, ἐν δὲ δὴ καὶ ὁ Φωκαιεὺς στρατηγὸς Διονύσιος λέγων τάδε· "Ἐπὶ ξυροῦ γὰρ ἀκμῆς ἔχεται ἡμῖν τὰ πρήγματα, ἄνδρες Ἴωνες, ἢ εἶναι ἐλευθέροισι ἢ δούλοισι, καὶ τούτοισι ὡς δρηπέτῃσι· νῦν ὦν ὑμεῖς ἢν μὲν βούλησθε ταλαιπωρίας ἐνδέκεσθαι, τὸ παραχρῆμα μὲν πόνος ὑμῖν ἔσται, οἷοί τε δὲ ἔσεσθε ὑπερβαλόμενοι τοὺς ἐναντίους εἶναι ἐλεύθεροι· εἰ δὲ μαλακίῃ τε καὶ ἀταξίῃ διαχρήσεσθε, οὐδεμίαν ὑμέων ἔχω ἐλπίδα μὴ οὐ δώσειν ὑμέας δίκην τῷ βασιλέϊ τῆς ἀποστάσιος. Ἀλλ' ἐμοί τε πείθεσθε καὶ ἐμοὶ ὑμέας αὐτοὺς ἐπιτρέψατε· καὶ ὑμῖν ἐγώ, θεῶν τὰ ἴσα νεμόντων, ὑποδέκομαι ἢ οὐ συμμίξειν τοὺς πολεμίους, ἢ συμμίσγοντας πολλὸν ἐλασσώσεσθαι." Ταῦτα ἀκούσαντες οἱ Ἴωνες ἐπιτρέπουσι σφέας αὐτοὺς τῷ Διονυσίῳ· ὁ δὲ ἀνάγων ἑκάστοτε ἐπὶ κέρας τὰς νέας, ὅκως τοῖσι ἐρέτῃσι χρήσαιτο διέκπλοον ποιεύμενος τῇσι νηυσὶ δι' ἀλληλέων, καὶ τοὺς ἐπιβάτας ὁπλίσειε, τὸ λοιπὸν τῆς ἡμέρης τὰς νέας ἔχεσκε ἐπ' ἀγκυρέων, πα-

ρεῖχέ τε τοῖσι Ἴωσι πόνον δι' ἡμέρης. Μέχρι μέν νυν ἡμερέων ἑπτὰ ἐπείθοντό τε καὶ ἐποίευν τὸ κελευόμενον· τῇ δὲ ἐπὶ ταύτησι οἱ Ἴωνες, οἷα ἀπαθέες ἐόντες πόνων τοιούτων, τετρυμένοι τε ταλαιπωρίῃσί τε καὶ ἡλίῳ, ἔλεξαν πρὸς ἑωυτοὺς τάδε· "Τίνα δαιμόνων παραβάντες τάδε ἀναπίμπλαμεν; Οἵτινες παραφρονήσαντες καὶ ἐκπλώσαντες ἐκ τοῦ νόου ἀνδρὶ Φωκαιέϊ ἀλαζόνι, παρεχομένῳ νέας τρεῖς, ἐπιτρέψαντες ἡμέας αὐτοὺς ἔχομεν. Ὁ δὲ παραλαβὼν ἡμέας λυμαίνεται λύμῃσι ἀνηκέστοισι· καὶ δὴ πολλοὶ μὲν ἡμέων ἐς νούσους πεπτώκασι, πολλοὶ δὲ ἐπίδοξοι τὠυτὸ τοῦτο πείσεσθαί [εἰσι]. Πρό τε τούτων τῶν κακῶν ἡμῖν γε κρέσσον καὶ ὅ τι ὦν ἄλλο παθεῖν ἐστι, καὶ τὴν μέλλουσαν δουληΐην ὑπομεῖναι, ἥτις ἔσται, μᾶλλον ἢ τῇ παρεούσῃ συνέχεσθαι. Φέρετε, τοῦ λοιποῦ μὴ πειθώμεθα αὐτοῦ."

Ταῦτα ἔλεξαν, καὶ μετὰ ταῦτα αὐτίκα πείθεσθαι οὐδεὶς ἤθελε· ἀλλ', οἷα στρατιή, σκηνάς τε πηξάμενοι ἐν τῇ νήσῳ ἐσκιητροφέοντο, καὶ ἐσβαίνειν οὐκ ἐθέλεσκον ἐς τὰς νέας οὐδ' ἀναπειρᾶσθαι. Μαθόντες δὲ ταῦτα τὰ γινόμενα ἐκ τῶν Ἰώνων οἱ στρατηγοὶ τῶν Σαμίων ἐνθαῦτα δὴ παρ' Αἰάκεος τοῦ Συλοσῶντος ἐκείνους τοὺς πρότερον ἔπεμπε λόγους ὁ Αἰάκης κελευόντων τῶν Περσέων, δεόμενός σφεων ἐκλιπεῖν τὴν Ἰώνων συμμαχίην, οἱ Σάμιοι ὦν ὀρέοντες ἅμα μὲν ἐοῦσαν ἀταξίην πολλὴν ἐκ τῶν Ἰώνων ἐδέκοντο τοὺς λόγους, ἅμα δὲ κατεφαίνετό σφι εἶναι ἀδύνατα τὰ βασιλέος πρήγματα ὑπερβαλέσθαι, εὖ τε ἐπιστάμενοι ὡς εἰ καὶ τὸ παρεὸν ναυτικὸν ὑπερβαλοίατο τὸν Δαρεῖον, ἄλλο σφι παρέσται πενταπλήσιον. Προφάσιος ὦν ἐπιλαβόμενοι, ἐπεί τε τάχιστα εἶδον τοὺς Ἴωνας ἀρνευμένους εἶναι χρηστούς, ἐν κέρδεϊ ἐποιεῦντο περιποιῆσαι τά τε ἱρὰ

τὰ σφέτερα καὶ τὰ ἴδια. Ὁ δὲ Αἰάκης, παρ' ὅτευ τοὺς λόγους ἐδέκοντο οἱ Σάμιοι, παῖς μὲν ἦν Συλοσῶντος τοῦ Αἰάκεος. τύραννος δὲ ἐὼν Σάμου ὑπὸ τοῦ Μιλησίου Ἀρισταγόρεω ἀπεστέρητο τὴν ἀρχήν, κατάπερ οἱ ἄλλοι τῆς Ἰωνίης τύραννοι. 5

Τότε ὦν ἐπεὶ ἐπέπλωον οἱ Φοίνικες, οἱ Ἴωνες ἀνανηῆγον καὶ αὐτοὶ τὰς νέας ἐπὶ κέρας. Ὡς δὲ καὶ ἀγχοῦ ἐγίνοντο καὶ συνέμισγον ἀλλήλοισι, τὸ ἐνθεῦτεν οὐκ ἔχω ἀτρεκέως συγγράψαι, οἵτινες τῶν Ἰώνων ἐγένοντο ἄνδρες κακοὶ ἢ ἀγαθοὶ ἐν τῇ ναυμαχίῃ ταύτῃ· ἀλλήλους γὰρ 10 καταιτιῶνται. Λέγονται δὲ Σάμιοι ἐνθαῦτα, κατὰ τὰ συγκείμενα πρὸς τὸν Αἰάκεα, ἀειράμενοι τὰ ἱστία ἀποπλῶσαι ἐκ τῆς τάξιος ἐς τὴν Σάμον, πλὴν ἕνδεκα νεῶν. Τουτέων δὲ οἱ τριήραρχοι παρέμενον καὶ ἐναυμάχεον ἀνηκουστήσαντες τοῖσι στρατηγοῖσι· καί σφι τὸ κοινὸν 15 τῶν Σαμίων ἔδωκε διὰ τοῦτο τὸ πρῆγμα ἐν στήλῃ ἀναγραφῆναι πατρόθεν ὡς ἀνδράσι ἀγαθοῖσι γενομένοισι· καὶ ἔστι αὕτη ἡ στήλη ἐν τῇ ἀγορῇ. Ἰδόμενοι δὲ καὶ Λέσβιοι τοὺς προσεχέας φεύγοντας τὠυτὸ ἐποίευν τοῖσι Σαμίοισι· ὧς δὲ καὶ οἱ πλεῦνες τῶν Ἰώνων ἐποίευν τὰ 20 αὐτὰ ταῦτα. Τῶν δὲ παραμεινάντων ἐν τῇ ναυμαχίῃ περιέφθησαν τρηχύτατα Χῖοι ὡς ἀποδεικνύμενοί τε ἔργα λαμπρὰ καὶ οὐκ ἐθελοκακέοντες. Παρείχοντο μὲν γάρ, ὥσπερ καὶ πρότερον εἰρέθη, νέας ἑκατὸν καὶ ἐπ' ἑκάστης αὐτέων ἄνδρας τεσσερήκοντα τῶν ἀστῶν λογίδας 25 ἐπιβατεύοντας. Ὀρέοντες δὲ τοὺς πολλοὺς τῶν συμμάχων προδιδόντας οὐκ ἐδικαίευν γενέσθαι τοῖσι κακοῖσι αὐτῶν ὁμοῖοι, ἀλλὰ μετ' ὀλίγων συμμάχων μεμουνωμένοι διεκπλώοντες ἐναυμάχεον, ἐς ὃ τῶν πολεμίων ἑλόντες νέας συχνὰς ἀπέβαλον τῶν σφετερέων νεῶν τὰς πλεῦνας. 30

Χῖοι μὲν δὴ τῇσι λοιπῇσι τῶν νεῶν ἀποφεύγουσι ἐς τὴν ἑωυτῶν. Ὅσοισι δὲ τῶν Χίων ἀδύνατοι ἦσαν αἱ νέες ὑπὸ τρωμάτων, οὗτοι δέ, ὡς ἐδιώκοντο, καταφυγγάνουσι πρὸς τὴν Μυκάλην. Νέας μὲν δὴ αὐτοῦ ταύτῃ ἐποκείλαντες κατέλιπον, οἱ δὲ πεζῇ ἐκομίζοντο διὰ τῆς ἠπείρου. Ἐπεὶ δὲ ἐσέβαλον ἐς τὴν Ἐφεσίην κομιζόμενοι οἱ Χῖοι, νυκτός τε ἀπίκατο ἐς αὐτήν, καὶ ἐόντων τῇσι γυναιξὶ αὐτόθι θεσμοφορίων· ἐνθαῦτα δὴ οἱ Ἐφέσιοι, οὔτε προακηκοότες ὡς εἶχε περὶ τῶν Χίων, ἰδόντες τε στρατὸν ἐς τὴν χώρην ἐσβεβληκότα, πάγχυ σφέας καταδόξαντες εἶναι κλῶπας, καὶ ἰέναι ἐπὶ τὰς γυναῖκας, ἐξεβοήθεον παιδημεί, καὶ ἔκτεινον τοὺς Χίους· οὗτοι μέν νυν τοιαύτῃσι περιέπιπτον τύχῃσι. Διονύσιος δὲ ὁ Φωκαιεύς, ἐπεί τε ἔμαθε τῶν Ἰώνων τὰ πρήγματα διεφθαρμένα, νέας ἑλὼν τρεῖς τῶν πολεμίων, ἀπέπλεε ἐς μὲν Φώκαιαν οὐκέτι, εὖ εἰδὼς ὡς ἀνδραποδιεῖται σὺν τῇ ἄλλῃ Ἰωνίῃ· ὁ δὲ ἰθέως, ὡς εἶχε, ἔπλωε ἐς Φοινίκην. Γαύλους δὲ ἐνθαῦτα καταδύσας καὶ χρήματα λαβὼν πολλὰ ἔπλωε ἐς Σικελίην· ὁρμεύμενος δὲ ἐνθεῦτεν ληϊστὴς κατεστήκεε Ἑλλήνων μὲν οὐδενός, Καρχηδονίων δὲ καὶ Τυρσηνῶν.

Οἱ δὲ Πέρσαι ἐπεί τε τῇ ναυμαχίῃ ἐνίκεον τοὺς Ἴωνας, τὴν Μίλητον πολιορκέοντες ἐκ γῆς καὶ θαλάσσης, καὶ ὑπορύσσοντες τὰ τείχεα καὶ παντοίας μηχανὰς προσφέροντες, αἱρέουσι κατ' ἄκρης ἕκτῳ ἔτεϊ ἀπὸ τῆς ἀποστάσιος τῆς Ἀρισταγόρεω, καὶ ἠνδραποδίσαντο τὴν πόλιν, ὥστε συμπεσεῖν τὸ πάθος τῷ χρηστηρίῳ τῷ ἐς Μίλητον γενομένῳ. Χρεομένοισι γὰρ Ἀργείοισι ἐν Δελφοῖσι περὶ σωτηρίης τῆς πόλιος τῆς σφετέρης ἐχρήσθη ἐπίκοινον χρηστήριον, τὸ μὲν ἐς αὐτοὺς τοὺς Ἀργείους φέρον, τὴν δὲ παρενθήκην ἔχρησε ἐς Μιλησίους. Τὸ

μέν νυν ἐς τοὺς Ἀργείους ἔχον, ἐπεὰν κατὰ τοῦτο γένωμαι τοῦ λόγου, τότε μνησθήσομαι· τὰ δὲ τοῖσι Μιλησίοισι οὐ παρεοῦσι ἔχρησε, ἔχει ὧδε·

Καὶ τότε δή, Μίλητε, κακῶν ἐπιμήχανε ἔργων,
Πολλοῖσιν δεῖπνόν τε καὶ ἀγλαὰ δῶρα γενήσῃ· 5
Σαὶ δ' ἄλοχοι πολλοῖσι πόδας νίψουσι κομήταις·
Νηοῦ δ' ἡμετέρου Διδύμοις ἄλλοισι μελήσει.

Τότε δὴ ταῦτα τοὺς Μιλησίους κατελάμβανε, ὅτε γε ἄνδρες μὲν οἱ πλεῦνες ἐκτείνοντο ὑπὸ τῶν Περσέων ἐόντων κομητέων, γυναῖκες δὲ καὶ τέκνα ἐν ἀνδραπόδων 10 λόγῳ ἐγίνοντο, ἱρὸν δὲ τὸ ἐν Διδύμοισι, ὁ νηός τε καὶ τὸ χρηστήριον, συληθέντα ἐνεπίμπρατο. Τῶν δ' ἐν τῷ ἱρῷ τούτῳ χρημάτων πολλάκις μνήμην ἑτέρωθι τοῦ λόγου ἐποιησάμην.

Ἐνθεῦτεν οἱ ζωγρηθέντες τῶν Μιλησίων ἤγοντο ἐς 15 Σοῦσα. Βασιλεὺς δέ σφεας Δαρεῖος κακὸν οὐδὲν ἄλλο ποιήσας κατοίκισε ἐπὶ τῇ Ἐρυθρῇ καλεομένῃ θαλάσσῃ, ἐν Ἄμπῃ πόλι, παρ' ἣν Τίγρις ποταμὸς παραρρέων ἐς θάλασσαν ἐξίει. Τῆς δὲ Μιλησίης χώρης αὐτοὶ μὲν οἱ Πέρσαι εἶχον τὰ περὶ τὴν πόλιν καὶ τὸ πε- 20 δίον, τὰ δὲ ὑπεράκρια ἔδοσαν Καρσὶ Πηδασεῦσι ἐκτήσθαι. Παθοῦσι δὲ ταῦτα Μιλησίοισι πρὸς Περσέων οὐκ ἀπέδοσαν τὴν ὁμοίην Συβαρῖται, οὶ Λάιον τε καὶ Σκίδρον οἴκεον τῆς πόλιος ἀπεστερημένοι. Συβάριος γὰρ ἁλούσης ὑπὸ Κροτωνιητέων, Μιλήσιοι πάντες ἡβη- 25 δὸν ἀπεκείραντο τὰς κεφαλάς, καὶ πένθος μέγα προσεθήκαντο· πόλιες γὰρ αὗται μάλιστα δὴ τῶν ἡμεῖς ἴδμεν ἀλλήλῃσι ἐξεινώθησαν. Οὐδὲν ὁμοίως καὶ Ἀθηναῖοι. Ἀθηναῖοι μὲν γὰρ δῆλον ἐποίησαν ὑπεραχθεσθέντες τῇ Μιλήτου ἁλώσι, τῇ τε ἄλλῃ πολλαχῇ, καὶ δὴ καὶ ποιή- 30

σαντι Φρυνίχῳ δρᾶμα Μιλήτου ἅλωσιν καὶ διδάξαντι, ἐς δάκρυά τε ἔπεσε τὸ θέητρον, καὶ ἐζημίωσάν μιν, ὡς ἀναμνήσαντα οἰκήϊα κακά, χιλίῃσι δραχμῇσι· καὶ ἐπέταξαν μηκέτι μηδένα χρᾶσθαι τούτῳ τῷ δράματι.

II. SUBJECTION OF THE OTHER IONIANS.
(Erato VI. 31–33. B. C. 493.)

5 Ὁ δὲ ναυτικὸς στρατὸς ὁ Περσέων χειμερίσας περὶ Μίλητον, τῷ δευτέρῳ ἔτεϊ ὡς ἀνέπλωσε, αἱρέει εὐπετέως τὰς νήσους τὰς πρὸς τῇ ἠπείρῳ κειμένας, Χίον καὶ Λέσβον καὶ Τένεδον. Ὅκως δὲ λάβοι τινὰ τῶν νήσων, ὡς ἑκάστην αἱρέοντες οἱ βάρβαροι ἐσαγήνευον τοὺς ἀνθρώ-
10 πους. Σαγηνεύουσι δὲ τόνδε τὸν τρόπον. Ἀνὴρ ἀνδρὸς ἁψάμενος τῆς χειρὸς ἐκ θαλάσσης τῆς βορηΐης ἐπὶ τὴν νοτίην διήκουσι, καὶ ἔπειτα διὰ πάσης τῆς νήσου διέρχονται ἐκθηρεύοντες τοὺς ἀνθρώπους. Αἵρεον δὲ καὶ τὰς ἐν τῇ ἠπείρῳ πόλιας τὰς Ἰάδας κατὰ τὰ αὐτά· πλὴν οὐκ
15 ἐσαγήνευον τοὺς ἀνθρώπους· οὐ γὰρ οἷά τ' ἦν. Ἐνθαῦτα Περσέων οἱ στρατηγοὶ οὐκ ἐψεύσαντο τὰς ἀπειλὰς τὰς ἐπηπείλησαν τοῖσι Ἴωσι στρατοπεδευομένοισι ἐναντία σφίσι. . . . . .

Ταῦτά τε δὴ ἐποίευν, καὶ τὰς πόλιας ἐνεπίμπρα-
20 σαν αὐτοῖσι τοῖσι ἱροῖσι. Οὕτω δὴ τὸ τρίτον Ἴωνες κατεδουλώθησαν, πρῶτον μὲν ὑπὸ Λυδῶν, δὶς δὲ ἐπεξῆς τότε ὑπὸ Περσέων. Ἀπὸ δὲ Ἰωνίης ἀπαλλασσόμενος ὁ ναυτικὸς στρατὸς τὰ ἐπ' ἀριστερὰ ἐσπλέοντι τοῦ Ἑλλησπόντου αἵρεε πάντα· τὰ γὰρ ἐπὶ δεξιὰ αὐτοῖ-

σι τοῖσι Πέρσῃσι ὑποχείρια ἦν γεγονότα κατ' ἤπειρον. Εἰσὶ δὲ ἐν τῇ Εὐρώπῃ αἵδε τοῦ Ἑλλησπόντου· Χερσόνησός τε, ἐν τῇ πόλιες συχναὶ ἔνεισι, καὶ Πέρινθος καὶ τὰ τείχεα τὰ ἐπὶ Θρηΐκης καὶ Σηλυβρίη τε καὶ Βυζάντιον. Βυζάντιοι μέν νυν καὶ οἱ πέρηθεν Χαλκηδόνιοι οὐδ' ὑπέμειναν ἐπιπλέοντας τοὺς Φοίνικας, ἀλλ' οἴχοντο ἀπολιπόντες τὴν σφετέρην ἔσω ἐς τὸν Εὔξεινον πόντον, καὶ ἐνθαῦτα πόλιν Μεσαμβρίην οἴκισαν. Οἱ δὲ Φοίνικες κατακαύσαντες ταύτας τὰς χώρας τὰς καταλεχθείσας τράπονται ἐπί τε Προκόννησον καὶ Ἀρτάκην, πυρὶ δὲ καὶ ταύτας νείμαντες ἔπλωον αὖτις ἐς τὴν Χερσόνησον ἐξαιρήσοντες τὰς ἐπιλοίπους τῶν πολίων, ὅσας πρότερον προσσχόντες οὐ κατέσυραν. Ἐπὶ δὲ Κύζικον οὐδὲ ἔπλωσαν ἀρχήν· αὐτοὶ γὰρ Κυζικηνοὶ ἔτι πρότερον τοῦ Φοινίκων ἐσπλόου ἐγεγόνεσαν ὑπὸ βασιλέϊ, Οἰβάρεϊ τῷ Μεγαβάζου ὁμολογήσαντες τῷ ἐν Δασκυλείῳ ὑπάρχῳ. Τῆς δὲ Χερσονήσου, πλὴν Καρδίης πόλιος, τὰς ἄλλας πάσας ἐχειρώσαντο οἱ Φοίνικες.

ΗΡΟΔΟΤΟΣ.

EXPEDITION OF MARDONIOS.

(Erato VI. 42–45. B. C. 492.)

Καὶ κατὰ τὸ ἔτος τοῦτο ἐκ τῶν Περσέων οὐδὲν ἐπὶ πλέον ἐγένετο τούτων ἐς νεῖκος φέρον Ἴωσι, ἀλλὰ τάδε μὲν χρήσιμα κύρτα τοῖσι Ἴωσι ἐγένετο τούτου τοῦ ἔτεος. Ἀρταφέρνης ὁ Σαρδίων ὕπαρχος μετα-
5 πεμψάμενος ἀγγέλους ἐκ τῶν πολίων συνθήκας σφίσι αὐτοῖσι τοὺς Ἴωνας ἠνάγκασε ποιέεσθαι, ἵνα δωσίδικοι εἶεν καὶ μὴ ἀλλήλους φέροιέν τε καὶ ἄγοιεν. Ταῦτά τε ἠνάγκασε ποιέειν, καὶ τὰς χώρας σφέων μετρήσας κατὰ παρασάγγας, τοὺς καλέουσι οἱ Πέρσαι τὰ τριή-
10 κοντα στάδια, κατὶ δὴ τούτους μετρήσας φόρους ἔταξε ἑκάστοισι, οἳ κατὶ χώρην διατελέουσι ἔχοντες ἐκ τούτου τοῦ χρόνου αἰεὶ ἔτι καὶ ἐς ἐμέ, ὡς ἐτάχθησαν ἐξ Ἀρταφέρνεος· ἐτάχθησαν δὲ σχεδὸν κατὰ τὰ αὐτὶ τὰ καὶ πρότερον εἶχον. Καί σφι ταῦτα μὲν εἰρηναῖα
15 ἦν. Ἅμα δὲ τῷ ἔαρι, τῶν ἄλλων καταλελυμένων στρατηγῶν ἐκ βασιλέος, Μαρδόνιος ὁ Γωβρύεω κατέβαινε ἐπὶ θάλασσαν, στρατὸν πολλὸν μὲν κύρτα πεζὸν ἅμα ἀγόμενος, πολλὸν δὲ ναυτικόν, ἡλικίην τε νέος ἐών, καὶ

νεωστὶ γεγαμηκὼς βασιλέος Δαρείου θυγατέρα Ἀρταζώστρην. Ἄγων δὲ τὸν στρατὸν τοῦτον ὁ Μαρδόνιος, ἐπεί τε ἐγένετο ἐν τῇ Κιλικίῃ, αὐτὸς μὲν ἐπιβὰς ἐπὶ νεός, ἐκομίζετο ἅμα τῇσι ἄλλῃσι νηυσί, στρατιὴν δὲ τὴν πεζὴν ἄλλοι ἡγεμόνες ἦγον ἐπὶ τὸν Ἑλλήσποντον. 5

Ὡς δὲ παραπλέων τὴν Ἀσίην ἀπίκετο ὁ Μαρδόνιος ἐς τὴν Ἰωνίην, ἐνθαῦτα μέγιστον θῶυμα ἐρέω τοῖσι μὴ ἀποδεκομένοισι Ἑλλήνων, Περσέων τοῖσι ἑπτὰ Ὀτάνεα γνώμην ἀποδέξασθαι ὡς χρεὼν εἴη δημοκρατέεσθαι Πέρσας· τοὺς γὰρ τυράννους τῶν Ἰώνων καταπαύσας 10 πάντας ὁ Μαρδόνιος δημοκρατίας κατίστα ἐς τὰς πόλιας. Ταῦτα δὲ ποιήσας ἠπείγετο ἐς τὸν Ἑλλήσποντον. Ὡς δὲ συνελέχθη μὲν χρῆμα πολλὸν νεῶν, συνελέχθη δὲ καὶ πεζὸς πολλὸς στρατός, διαβάντες τῇσι νηυσὶ τὸν Ἑλλήσποντον ἐπορεύοντο διὰ τῆς Εὐρώπης, ἐπορεύοντο 15 δὲ ἐπί τε Ἐρέτριαν καὶ Ἀθήνας. Αὗται μὲν ὦν σφι πρόσχημα ἦσαν τοῦ στόλου. Ἀτὰρ ἐν νόῳ ἔχοντες ὅσας ἂν πλείστας δύναιντο καταστρέφεσθαι τῶν Ἑλληνίδων πολίων, τοῦτο μὲν δὴ τῇσι νηυσὶ Θασίους, οὐδὲ χεῖρας ἀνταειραμένους, κατεστρέψαντο, τοῦτο δὲ τῷ πεζῷ 20 Μακεδόνας πρὸς τοῖσι ὑπάρχουσι δούλους προσεκτήσαντο· τὰ γὰρ ἐντὸς Μακεδόνων ἔθνεα πάντα σφι ἦν ἤδη ὑποχείρια γεγονότα. Ἐκ μὲν δὴ Θάσου διαβαλόντες πέρην ὑπὸ τὴν ἤπειρον ἐκομίζοντο μέχρι Ἀκάνθου· ἐκ δὲ Ἀκάνθου ὁρμεώμενοι τὸν Ἄθων περιέ- 25 βαλλον. Ἐπιπεσὼν δέ σφι περιπλέουσι βορῆς ἄνεμος μέγας τε καὶ ἄπορος κάρτα τρηχέως περιέσπε πλήθεϊ πολλὰς τῶν νεῶν ἐκβάλλων πρὸς τὸν Ἄθων. Λέγεται γὰρ κατὰ τριηκοσίας μὲν τῶν νεῶν τὰς διαφθαρείσας εἶναι, ὑπὲρ δὲ δύο μυριάδας ἀνθρώπων. Ὥστε γὰρ 30

θηριωδεστάτης ἐούσης τῆς θαλάσσης ταύτης τῆς περὶ τον Ἄθων, οἱ μὲν ὑπὸ τῶν θηρίων διεφθείροντο ἁρπαζόμενοι, οἱ δὲ πρὸς τὰς πέτρας ἀρασσόμενοι· οἱ δὲ αὐτῶν νέειν οὐκ ἠπιστέατο καὶ κατὰ τοῦτο διεφθείροντο, οἱ δὲ
5 ῥίγεϊ.

Ὁ μὲν δὴ ναυτικὸς στρατὸς οὕτω ἔπρησσε. Μαρδονίῳ δὲ καὶ τῷ πεζῷ στρατοπεδευομένῳ ἐν Μακεδονίῃ νυκτὸς Βρύγοι Θρῄκες ἐπεχείρησαν· καί σφεων πολλοὺς φονεύουσι οἱ Βρύγοι, Μαρδόνιον δὲ αὐτὸν τρωματίζουσι.
10 Οὐ μέντοι οὐδὲ αὐτοὶ δουλοσύνην διέφυγον πρὸς Περσέων· οὐ γὰρ δὴ πρότερον ἀπανέστη ἐκ τῶν χωρέων τουτέων Μαρδόνιος, πρὶν ἤ σφεας ὑποχειρίους ἐποιήσατο. Τούτους μέντοι καταστρεψάμενος ἀπῆγε τὴν στρατιὴν ὀπίσω, ἅτε τῷ πεζῷ τε προσπταίσας πρὸς τοὺς Βρύγους καὶ τῷ
15 ναυτικῷ μεγάλως περὶ τὸν Ἄθων. Οὗτος μέν νυν ὁ στόλος αἰσχρῶς ἀγωνισάμενος ἀπηλλάχθη ἐς τὴν Ἀσίην.

ΗΡΟΔΟΤΟΣ.

FIRST PERSIAN WAR.

I. EMBASSY SENT BY DARIUS TO GREECE.
(Erato VI. 48–51. B. C. 491.)

Μετὰ δὲ τοῦτο ἀπεπειρᾶτο ὁ Δαρεῖος τῶν Ἑλλήνων ὅ τι ἐν νόῳ ἔχοιεν, κότερα πολεμέειν ἑωυτῷ ἢ παραδιδόναι σφέας αὐτούς. Διέπεμπε ὦν κήρυκας ἄλλους ἄλλῃ τάξας ἀνὰ τὴν Ἑλλάδα, κελεύων αἰτέειν βασιλέϊ γῆν τε καὶ ὕδωρ. Τούτους μὲν δὴ ἐς τὴν Ἑλλάδα ἔπεμπε, 5
ἄλλους δὲ κήρυκας διέπεμπε ἐς τὰς ἑωυτοῦ δασμοφόρους πόλιας τὰς παραθαλασσίους, κελεύων νέας τε μακρὰς καὶ ἱππαγωγὰ πλοῖα ποιέεσθαι. Οὗτοί τε δὴ παρεσκευάζοντο ταῦτα· καὶ τοῖσι ἥκουσι ἐς τὴν Ἑλλάδα κήρυξι πολλοὶ μὲν ἠπειρωτέων ἔδοσαν τὰ προΐσχετο αἰτέων ὁ 10
Πέρσης, πάντες δὲ οἱ νησιῶται ἐς τοὺς ἀπικοίατο αἰτήσοντες. Οἵ τε δὴ ἄλλοι νησιῶται διδοῦσι γῆν τε καὶ ὕδωρ Δαρείῳ καὶ δὴ καὶ Αἰγινῆται. Ποιήσασι δέ σφι ταῦτα ἰθέως Ἀθηναῖοι ἐπεκάτο, δοκέοντες ἐπὶ σφίσι ἔχοντας τοὺς Αἰγινήτας δεδωκέναι ὡς ἅμα τῷ Πέρσῃ ἐπὶ 15
σφέας στρατεύωνται· καὶ ἄσμενοι προφάσιος ἐπελά-

βοντο, φοιτέοντές τε ἐς τὴν Σπάρτην κατηγόρεον τῶν Αἰγινητέων τὰ πεποιήκοιεν προδόντες τὴν Ἑλλάδα. Πρὸς ταύτην δὲ τὴν κατηγορίην Κλεομένης ὁ Ἀναξανδρίδεω, βασιλεὺς ἐὼν Σπαρτιητέων, διέβη ἐς Αἴγιναν, βουλόμενος συλλαβεῖν Αἰγινητέων τοὺς αἰτιωτάτους. Ὡς δὲ ἐπειρᾶτο συλλαμβάνων, ἄλλοι τε δὴ αὐτῷ ἐγίνοντο ἀντίξοοι τῶν Αἰγινητέων, ἐν δὲ δὴ καὶ Κριὸς ὁ Πολυκρίτου μάλιστα, ὅς οὐκ ἔφη αὐτὸν οὐδένα ἄξειν χαίροντα Αἰγινητέων· ἄνευ γάρ μιν Σπαρτιητέων τοῦ κοινοῦ ποιέειν ταῦτα, ὑπ' Ἀθηναίων ἀναγωσθέντα χρήμασι· ἅμα γὰρ ἄν μιν τῷ ἑτέρῳ βασιλέϊ ἐλθόντα συλλαμβάνειν. Ἔλεγε δὲ ταῦτα ἐξ ἐπιστολῆς τῆς Δημαρήτου. Κλεομένης δὲ ἀπελαυνόμενος ἐκ τῆς Αἰγίνης εἴρετο τὸν Κριὸν ὅ τι οἱ εἴη τὸ οὔνομα· ὁ δὲ τὸ ἐὸν ἔφρασέ οἱ. Ὁ δὲ Κλεομένης πρὸς αὐτὸν ἔφη· "Ἤδη νῦν καταχαλκοῦ, ὦ Κριέ, τὰ κέρεα, ὡς συνοισόμενος μεγάλῳ κακῷ." Ἐν δὲ τῇ Σπάρτῃ τοῦτον τὸν χρόνον ὑπομένων Δημάρητος ὁ Ἀρίστωνος διέβαλλε τὸν Κλεομένεα, ἐὼν βασιλεὺς καὶ οὗτος Σπαρτιητέων, οἰκίης δὲ τῆς ὑποδεεστέρης, κατ' ἄλλο μὲν οὐδὲν ὑποδεεστέρης (ἀπὸ γὰρ τοῦ αὐτοῦ γεγόνασι), κατὰ πρεσβυγενείην δέ κως τετίμηται μᾶλλον ἢ Εὐρυσθένεος.

II. EXPEDITION OF DATIS AND ARTAPHERNES AGAINST ERETRIA. (ERATO VI. 94–101. B. C. 490.)

Ἀθηναίοισι μὲν δὴ πόλεμος συνῆπτο πρὸς Αἰγινήτας. Ὁ δὲ Πέρσης τὸ ἑωυτοῦ ἐποίεε, ὥστε ἀναμιμνήσκοντός τε αἰεὶ τοῦ θεράποντος μεμνῆσθαί μιν τῶν Ἀθηναίων, καὶ Πεισιστρατιδέων προσκατημένων καὶ διαβαλλόντων Ἀθηναίους, ἅμα δὲ βουλόμενος ὁ Δαρεῖος ταύτης ἐχόμενος τῆς προφάσιος καταστρέφεσθαι τῆς Ἑλλάδος τοὺς μὴ δόντας αὐτῷ γῆν τε καὶ ὕδωρ. Μαρδόνιον μὲν δὴ φλαύρως πρήξαντα τῷ στόλῳ παραλύει τῆς στρατηγίης· ἄλλους δὲ στρατηγοὺς ἀποδέξας ἀπέστειλε ἐπί τε Ἐρέτριαν καὶ Ἀθήνας, Δᾶτίν τε ἐόντα Μῆδον γένος καὶ Ἀρταφέρνεα τὸν Ἀρταφέρνεος παῖδα, ἀδελφιδέον ἑωυτοῦ· ἐντειλάμενος δὲ ἀπέπεμπε ἐξανδραποδίσαντας Ἀθήνας καὶ Ἐρέτριαν ἀγαγεῖν ἑωυτῷ ἐς ὄψιν τὰ ἀνδράποδα.

Ὡς δὲ οἱ στρατηγοὶ οὗτοι οἱ ἀποδεχθέντες πορευόμενοι παρὰ βασιλέος ἀπίκοντο τῆς Κιλικίης ἐς τὸ Ἀλήϊον πεδίον, ἅμα ἀγόμενοι πεζὸν στρατὸν πολλόν τε καὶ εὖ ἐσκευασμένον, ἐνθαῦτα στρατοπεδευομένοισι ἐπῆλθε μὲν ὁ ναυτικὸς πᾶς στρατὸς ὁ ἐπιταχθεὶς ἑκάστοισι, παρεγένοντο δὲ καὶ αἱ ἱππαγωγοὶ νέες, τὰς τῷ προτέρῳ ἔτεϊ προεῖπε τοῖσι ἑωυτοῦ δασμοφόροισι Δαρεῖος ἑτοιμάζειν. Ἐσβαλόμενοι δὲ τοὺς ἵππους ἐς ταύτας καὶ τὸν πεζὸν στρατὸν ἐσβιβάσαντες ἐς τὰς νέας, ἔπλεον ἑξακοσίῃσι τριήρεσι ἐς τὴν Ἰωνίην. Ἐνθεῦτεν δὲ οὐ παρὶ τὴν ἤπειρον εἶχον τὰς νέας ἰθὺ τοῦ τε Ἑλλησπόντου καὶ τῆς Θρῃκίης, ἀλλ' ἐκ Σάμου ὁρμεόμενοι παρά τε Ἰκάριον καὶ διὰ

νήσων τὸν πλόον ἐποιεῦντο. ὡς μὲν ἐμοὶ δοκέειν, δείσαντες μάλιστα τὸν περίπλοον τοῦ Ἄθω, ὅτι τῷ προτέρῳ ἔτεϊ ποιεύμενοι ταύτῃ τὴν κομιδὴν μεγάλως προσέπταισαν· πρὸς δὲ καὶ ἡ Νάξος σφέας ἠνάγκαζε, πρότερον
5 οὐκ ἁλοῦσα. Ἐπεὶ δὲ ἐκ τοῦ Ἰκαρίου πελάγεος προσφερόμενοι προσέμιξαν τῇ Νάξῳ, (ἐπὶ ταύτην γὰρ δὴ πρώτην ἐπεῖχον στρατεύεσθαι οἱ Πέρσαι, μεμνημένοι τῶν πρότερον,) οἱ Νάξιοι πρὸς τὰ οὔρεα οἴχοντο φεύγοντες οὐδὲ ὑπέμειναν. Οἱ δὲ Πέρσαι ἀνδραποδι-
10 σάμενοι τοὺς κατέλαβον αὐτῶν, ἐνέπρησαν καὶ τὰ ἱρὰ καὶ τὴν πόλιν· ταῦτα δὲ ποιήσαντες ἐπὶ τὰς ἄλλας νήσους ἀνήγοντο.

Ἐν ᾧ δὲ οὗτοι ταῦτα ἐποίευν, οἱ Δήλιοι ἐκλιπόντες καὶ αὐτοὶ τὴν Δῆλον οἴχοντο φεύγοντες ἐς Τῆνον. Τῆς
15 δὲ στρατιῆς καταπλεούσης, ὁ Δᾶτις προπλώσας οὐκ ἔα τὰς νέας πρὸς τὴν νῆσον προσορμίζεσθαι, ἀλλὰ πέρην ἐν τῇ Ῥηνείῃ· αὐτὸς δὲ πυθόμενος ἵνα ἦσαν οἱ Δήλιοι, πέμπων κήρυκα ἠγόρευέ σφι τάδε· "Ἄνδρες ἱροί, τι φεύγοντες οἴχεσθε, οὐκ ἐπιτήδεα καταγνόντες κατ' ἐμεῦ;
20 Ἐγὼ γὰρ καὶ αὐτὸς ἐπὶ τοσοῦτό γε φρονέω καί μοι ἐκ βασιλέος ὧδε ἐπέσταλται, ἐν ᾗ χώρῃ οἱ δύο θεοὶ ἐγένοντο, ταύτην μηδὲν σίνεσθαι, μήτε αὐτὴν τὴν χώρην μήτε τοὺς οἰκήτορας αὐτῆς. Νῦν ὦν καὶ ἄπιτε ἐπὶ τὰ ὑμέτερα αὐτῶν καὶ τὴν νῆσον νέμεσθε." Ταῦτα μὲν
25 ἐπεκηρυκεύσατο τοῖσι Δηλίοισι· μετὰ δὲ λιβανωτοῦ τριηκόσια τάλαντα κατανήσας ἐπὶ τοῦ βωμοῦ ἐθυμίησε. Δᾶτις μὲν δὴ ταῦτα ποιήσας ἔπλεε ἅμα τῷ στρατῷ ἐπὶ τὴν Ἐρέτριαν πρῶτα, ἅμα ἀγόμενος καὶ Ἴωνας καὶ Αἰολέας. Μετὰ δὲ τοῦτον ἐνθεῦτεν ἐξαναχθέντα Δῆλος
30 ἐκινήθη, ὡς ἔλεγον οἱ Δήλιοι, καὶ πρῶτα καὶ ὕστατα

μέχρι ἐμεῦ σεισθεῖσα. Καὶ τοῦτο μέν κου τέρας ἀνθρώποισι τῶν μελλόντων ἔσεσθαι κακῶν ἔφηνε ὁ θεός. Ἐπὶ γὰρ Δαρείου τοῦ Ὑστάσπεος, καὶ Ξέρξεω τοῦ Δαρείου, καὶ Ἀρταξέρξεω τοῦ Ξέρξεω, τριῶν τουτέων ἐπεξῆς γενεέων, ἐγένετο πλέω κακὰ τῇ Ἑλλάδι ἢ ἐπὶ εἴκοσι ἄλλας γενεὰς τὰς πρὸ Δαρείου γενομένας, τὰ μὲν ἀπὸ τῶν Περσέων αὐτῇ γενόμενα, τὰ δὲ ἀπ' αὐτῶν τῶν κορυφαίων περὶ τῆς ἀρχῆς πολεμούντων. Οὕτω οὐδὲν ἦν ἀεικὲς κινηθῆναι Δῆλον τὸ πρὶν ἐοῦσαν ἀκίνητον. Καὶ ἐν χρησμῷ ἦν γεγραμμένον περὶ αὐτῆς ὧδε·

Κινήσω καὶ Δῆλον, ἀκίνητόν περ ἐοῦσαν.

Δύναται δὲ κατὰ Ἑλλάδα γλῶσσαν ταῦτα τὰ οὐνόματα, Δαρεῖος ἐρξίης, Ξέρξης ἀρήϊος, Ἀρταξέρξης μέγας ἀρήϊος. Τούτους μὲν δὴ τοὺς βασιλέας ὧδε ἂν ὀρθῶς κατὰ γλῶσσαν τὴν σφετέρην Ἕλληνες καλέοιεν.

Οἱ δὲ βάρβαροι, ὡς ἀπήειραν ἐκ τῆς Δήλου, προσῖσχον πρὸς τὰς νήσους· ἐνθεῦτεν δὲ στρατιήν τε παρελάμβανον καὶ ὁμήρους τῶν νησιωτέων παῖδας ἐλάμβανον. Ὡς δὲ περιπλέοντες τὰς νήσους προσέσχον καὶ ἐς Κάρυστον, (οὐ γὰρ δή σφι οἱ Καρύστιοι οὔτε ὁμήρους ἐδίδοσαν, οὔτε ἔφασαν ἐπὶ πόλις ἀστυγείτονας στρατεύεσθαι, λέγοντες Ἐρέτριάν τε καὶ Ἀθήνας,) ἐνθαῦτα τούτους ἐπολιόρκεόν τε καὶ τὴν χῶρον σφέων ἔκειρον, ἐς ὃ καὶ οἱ Καρύστιοι παρέστησαν ἐς τῶν Περσέων τὴν γνώμην. Ἐρετριέες δὲ πυνθανόμενοι τὴν στρατιὴν τὴν Περσικὴν ἐπὶ σφέας ἐπιπλέουσαν Ἀθηναίων ἐδεήθησαν σφίσι βοηθοὺς γενέσθαι. Ἀθηναῖοι δὲ οὐκ ἀπείπαντο τὴν ἐπικουρίην, ἀλλὰ τοὺς τετρακισχιλίους κληρουχέοντας τῶν ἱπποβοτέων Χαλκιδέων τὴν χώρην, τούτους σφι διδοῦσι τιμωρούς. Τῶν δὲ

Ἐρετριέων ἦν ἄρα οὐδὲν ὑγιὲς βούλευμα, οἳ μετεπέμποντο μὲν Ἀθηναίους, ἐφρύνεον δὲ διφασίας ἰδέας. Οἱ μὲν γὰρ αὐτῶν ἐβουλεύοντο ἐκλιπεῖν τὴν πόλιν ἐς τὰ ἄκρα τῆς Εὐβοίης, ἄλλοι δὲ αὐτῶν ἴδια κέρδεα προσδε-
5 κόμενοι παρὰ τοῦ Πέρσεω· οἴσεσθαι προδοσίην ἐσκευάζοντο. Μαθὼν δὲ τούτων ἑκάτερα ὡς εἶχε Αἰσχίνης ὁ Νόθωνος, ἐὼν τῶν Ἐρετριέων τὰ πρῶτα, φράζει τοῖσι ἥκουσι τῶν Ἀθηναίων πάντα τὰ παρεόντα σφι πρήγματα· προσεδέετό τε ἀπαλλάσσεσθαί σφεας ἐς τὴν σφε-
10 τέρην, ἵνα μὴ προσαπόλωνται. Οἱ δὲ Ἀθηναῖοι ταῦτα Αἰσχίνῃ συμβουλεύσαντι πείθονται· καὶ οὗτοι μὲν διαβάντες ἐς Ὠρωπὸν ἔσωζον σφέας αὐτούς. Οἱ δὲ Πέρσαι πλέοντες κατέσχον τὰς νέας τῆς Ἐρετρικῆς χώρης κατὰ Ταμύνας καὶ Χοιρέας καὶ Αἰγίλια, κατασχόντες δὲ
15 ἐς ταῦτα τὰ χωρία αὐτίκα ἵππους τε ἐξεβάλλοντο καὶ παρεσκευάζοντο ὡς προσοισόμενοι τοῖσι ἐχθροῖσι. Οἱ δὲ Ἐρετριέες ἐπεξελθεῖν μὲν καὶ μάχεσθαι οὐκ ἐποιεῦντο βουλήν· εἴ κως δὲ διαφυλάξαιεν τὰ τείχεα, τούτου σφι ἔμελε πέρι, ἐπεί τε ἐνίκα μὴ ἐκλιπεῖν τὴν πόλιν. Προσ-
20 βολῆς δὲ γινομένης καρτερῆς πρὸς τὸ τεῖχος ἔπιπτον ἐπὶ ἓξ ἡμέρας πολλοὶ μὲν ἀμφοτέρων· τῇ δὲ ἑβδόμῃ Εὔφορβός τε ὁ Ἀλκιμάχου καὶ Φίλαργος ὁ Κυνέω ἄνδρες τῶν ἀστῶν δόκιμοι προδιδοῦσι τοῖσι Πέρσῃσι. Οἱ δὲ ἐσελθόντες ἐς τὴν πόλιν τοῦτο μὲν τὰ ἱρὰ συλήσαν-
25 τες ἐνέπρησαν, ἀποτινύμενοι τῶν ἐν Σάρδισι κατακαυθέντων ἱρῶν, τοῦτο δὲ τοὺς ἀνθρώπους ἠνδραποδίσαντο κατὰ τὰς Δαρείου ἐντολάς.

III BATTLE OF MARATHON. (Erato VI. 102–120. Sept., B. C. 490.)

Χειρωσάμενοι δὲ τὴν Ἐρέτριαν καὶ ἐπισχόντες ὀλίγας ἡμέρας ἔπλεον ἐς τὴν Ἀττικήν, κατέργοντές τε πολλόν, καὶ δοκέοντες ταὐτὰ τοὺς Ἀθηναίους ποιήσειν τὰ καὶ τοὺς Ἐρετριέας ἐποίησαν. Καὶ ἦν γὰρ ὁ Μαραθὼν ἐπιτηδεώτατον χωρίον τῆς Ἀττικῆς ἐνιππεῦσαι καὶ ἀγχοτάτω τῆς Ἐρετρίης, ἐς τοῦτό σφι κατηγέετο Ἱππίης ὁ Πεισιστράτου. Ἀθηναῖοι δέ, ὡς ἐπύθοντο ταῦτα, ἐβοήθεον καὶ αὐτοὶ ἐς τὸν Μαραθῶνα. Ἦγον δέ σφεας στρατηγοὶ δέκα, τῶν ὁ δέκατος ἦν Μιλτιάδης, τοῦ τὸν πατέρα Κίμωνα τὸν Στησαγόρεω κατέλαβε φυγεῖν ἐξ Ἀθηνέων Πεισίστρατον τὸν Ἱπποκράτεος. Καὶ αὐτῷ φεύγοντι Ὀλυμπιάδα ἀνελέσθαι τεθρίππῳ συνέβη, καὶ ταύτην μὲν τὴν νίκην ἀνελόμενόν μιν τὼυτὸ ἐξενείκασθαι τῷ ὁμομητρίῳ ἀδελφεῷ Μιλτιάδῃ. Μετὰ δὲ τῇ ὑστέρῃ Ὀλυμπιάδι τῇσι αὐτῇσι ἵπποισι νικέων παραδιδοῖ Πεισιστράτῳ ἀνακηρυχθῆναι, καὶ τὴν νίκην παρεὶς τούτῳ κατῆλθε ἐπὶ τὰ ἑωυτοῦ ὑπόσπονδος. Καί μιν ἀνελόμενον τῇσι αὐτῇσι ἵπποισι ἄλλην Ὀλυμπιάδα κατέλαβε ἀποθανεῖν ὑπὸ τῶν Πεισιστράτου παίδων, οὐκέτι περιεόντος αὐτοῦ Πεισιστράτου· κτείνουσι δὲ οὗτοί μιν κατὰ τὸ πρυτανήϊον νυκτὸς ὑπείσαντες ἄνδρας. Τέθαπται δὲ Κίμων πρὸ τοῦ ἄστεος, πέρην τῆς διὰ Κοίλης καλεομένης ὁδοῦ· καταντίον δ' αὐτοῦ αἱ ἵπποι τεθάφαται αὗται αἱ τρεῖς Ὀλυμπιάδας ἀνελόμεναι. Ἐποίησαν δὲ καὶ ἄλλαι ἵπποι ἤδη τὼυτὸ τοῦτο, Εὐαγόρεω Λάκωνος, πλέω δὲ τουτέων οὐδαμαί. Ὁ μὲν δὴ πρεσβύτερος τῶν

παίδων τῷ Κίμωνι Στησαγόρης ἦν τηνικαῦτα παρὰ τῷ πάτρῳ Μιλτιάδῃ τρεφόμενος ἐν τῇ Χερσονήσῳ, ὁ δὲ νεώτερος παρ' αὐτῷ Κίμωνι ἐν Ἀθήνῃσι, τοὔνομα ἔχων ἀπὸ τοῦ οἰκιστέω τῆς Χερσονήσου Μιλτιάδεω Μιλτιάδης. Οὗτος δὴ ὦν τότε ὁ Μιλτιάδης ἥκων ἐκ τῆς Χερσονήσου καὶ ἐκπεφευγὼς διπλόον θάνατον ἐστρατήγεε Ἀθηναίων. Ἅμα μὲν γὰρ οἱ Φοίνικες αὐτὸν οἱ ἐπιδιώξαντες μέχρι Ἴμβρου περὶ πολλοῦ ἐποιεῦντο λαβεῖν τε καὶ ἀναγαγεῖν παρὰ βασιλέα, ἅμα δὲ ἐκφυγόντα τε τούτους καὶ ἀπικόμενον ἐς τὴν ἑωυτοῦ δοκέοντί τε εἶναι ἐν σωτηρίῃ ἤδη, τὸ ἐνθεῦτέν μιν οἱ ἐχθροὶ ὑποδεξάμενοι καὶ ὑπὸ δικαστήριον αὐτὸν ἀγαγόντες ἐδίωξαν τυραννίδος τῆς ἐν Χερσονήσῳ. Ἀποφυγὼν δὲ καὶ τούτους στρατηγὸς οὕτω Ἀθηναίων ἀπεδέχθη, αἱρεθεὶς ὑπὸ τοῦ δήμου.

Καὶ πρῶτα μὲν ἐόντες ἔτι ἐν τῷ ἄστεϊ οἱ στρατηγοὶ ἀποπέμπουσι ἐς Σπάρτην κήρυκα Φειδιππίδην, Ἀθηναῖον μὲν ἄνδρα, ἄλλως δὲ ἡμεροδρόμον τε καὶ τοῦτο μελετέοντα. Τῷ δή, ὡς αὐτός τε ἔλεγε Φειδιππίδης καὶ Ἀθηναίοισι ἀπήγγελλε, περὶ τὸ Παρθένιον οὖρος τὸ ὑπὲρ Τεγέης ὁ Πὰν περιπίπτει. Βώσαντα δὲ τὸ οὔνομα τοῦ Φειδιππίδεω τὸν Πᾶνα Ἀθηναίοισι κελεῦσαι ἀπαγγεῖλαι, διότι ἑωυτοῦ οὐδεμίαν ἐπιμέλειαν ποιεῦνται, ἐόντος εὐνόου Ἀθηναίοισι καὶ πολλαχῇ γενομένου ἤδη σφίσι χρησίμου, τὰ δ' ἔτι καὶ ἐσομένου. Καὶ ταῦτα μὲν Ἀθηναῖοι, καταστάντων σφίσι εὖ ἤδη τῶν πρηγμάτων, πιστεύσαντες εἶναι ἀληθέα ἱδρύσαντο ὑπὸ τῇ ἀκροπόλι Πανὸς ἱρόν, καὶ αὐτὸν ἀπὸ ταύτης τῆς ἀγγελίης θυσίῃσι ἐπετέῃσι καὶ λαμπάδι ἱλάσκονται. Τότε δὲ πεμφθεὶς ὑπὸ τῶν στρατηγῶν ὁ Φειδιππίδης οὗτος, ὅτε πέρ οἱ ἔφη

καὶ τὸν Πᾶνα φανῆναι, δευτεραῖος ἐκ τοῦ Ἀθηναίων ἄστεος ἣν ἐν Σπάρτῃ. Ἀπικόμενος δὲ ἐπὶ τοὺς ἄρχοντας ἔλεγε· "Ὦ Λακεδαιμόνιοι, Ἀθηναῖοι ὑμέων δέονται σφίσι βοηθῆσαι καὶ μὴ περιΐδεῖν πόλιν ἀρχαιοτάτην ἐν τοῖσι Ἕλλησι δουλοσύνῃ περιπεσοῦσαν πρὸς ἀνδρῶν βαρβάρων. Καὶ γὰρ Ἐρέτριά τε νῦν ἠνδραπόδισται καὶ πόλι λογίμῳ ἡ Ἑλλὰς γέγονε ἀσθενεστέρη." Ὁ μὲν δή σφι τὰ ἐντεταλμένα ἀπήγγελλε, τοῖσι δὲ ἔαδε μὲν βοηθέειν Ἀθηναίοισι, ἀδύνατα δέ σφι ἦν τὸ παραυτίκα ποιέειν ταῦτα, οὐ βουλομένοισι λύειν τὸν νόμον. Ἦν γὰρ ἱσταμένου τοῦ μηνὸς εἰνάτη, εἰνάτη δὲ οὐκ ἐξελεύσεσθαι ἔφασαν μὴ οὐ πλήρεος ἐόντος τοῦ κύκλου. Οὗτοι μέν νυν τὴν πανσέληνον ἔμενον.

Τοῖσι δὲ βαρβάροισι κατηγέετο Ἱππίης ὁ Πεισιστράτου ἐς τὸν Μαραθῶνα, τῆς παροιχομένης νυκτὸς ὄψιν ἰδὼν ἐν τῷ ὕπνῳ τοιήνδε. Ἐδόκεε ὁ Ἱππίης τῇ μητρὶ τῇ ἑωυτοῦ συνευνηθῆναι· συνεβάλετο ὦν ἐκ τοῦ ὀνείρου, κατελθὼν ἐς τὰς Ἀθήνας καὶ ἀνασωσάμενος τὴν ἀρχήν, τελευτήσειν ἐν τῇ ἑωυτοῦ γηραιός. Ἐκ μὲν δὴ τῆς ὄψιος συνεβάλετο ταῦτα. Τότε δὲ κατηγεόμενος τοῦτο μὲν τὰ ἀνδράποδα τὰ ἐξ Ἐρετρίης ἀπέβησε ἐς τὴν νῆσον τὴν Στυρέων, καλεομένην δὲ Αἰγίλειαν, τοῦτο δὲ καταγομένας ἐς τὸν Μαραθῶνα τὰς νέας ὥρμιζε οὗτος, ἐκβάντας τε ἐς γῆν τοὺς βαρβάρους διέτασσε. Καί οἱ ταῦτα διέποντι ἐπῆλθε πταρεῖν τε καὶ βῆξαι μεζόνως ἢ ὡς ἐώθεε. Οἷα δέ οἱ πρεσβυτέρῳ ἐόντι τῶν ὀδόντων οἱ πλεῦνες ἐσείοντο· τούτων ὦν ἕνα τῶν ὀδόντων ἐκβάλλει ὑπὸ βίης βήξας. Ἐκπεσόντος δὲ ἐς τὴν ψάμμον αὐτοῦ, ἐποιέετο πολλὴν σπουδὴν ἐξευρεῖν· ὡς δὲ οὐκ ἐφαίνετό οἱ ὁ ὀδών, ἀναστενάξας εἶπε πρὸς τοὺς παραστάτας·

"Ἡ γῆ ἥδε οὐκ ἡμετέρη ἐστί, οὐδέ μιν δυνησόμεθα ὑποχειρίην ποιήσασθαι· ὁκόσον δέ τί μοι μέρος μετῆν, ὁ ὀδὼν μετέχει." Ἱππίης μὲν δὴ ταύτῃ τὴν ὄψιν συνεβάλετο ἐξεληλυθέναι.

5 Ἀθηναίοισι δὲ τεταγμένοισι ἐν τεμένεϊ Ἡρακλέος ἐπῆλθον βοηθέοντες Πλαταιέες πανδημεί. Καὶ γὰρ καὶ ἐδεδώκεσαν σφέας αὐτοὺς τοῖσι Ἀθηναίοισι οἱ Πλαταιέες, καὶ πόνους ὑπὲρ αὐτῶν οἱ Ἀθηναῖοι συχνοὺς ἤδη ἀναραιρέατο· ἔδοσαν δὲ ὧδε. Πιεζόμενοι ὑπὸ Θηβαίων οἱ 10 Πλαταιέες ἐδίδοσαν πρῶτα παρατυχοῦσι Κλεομένεί τε τῷ Ἀναξανδρίδεω καὶ Λακεδαιμονίοισι σφέας αὐτούς· οἱ δὲ οὐ δεκόμενοι ἔλεγόν σφι τάδε· "Ἡμεῖς μὲν ἑκαστέρω τε οἰκέομεν, καὶ ὑμῖν τοιήδε τις γένοιτ' ἂν ἐπικουρίη ψυχρή· φθαίητε γὰρ ἂν πολλάκις ἐξανδραποδισθέντες ἤ 15 τινα πυθέσθαι ἡμέων. Συμβουλεύομεν δὲ ὑμῖν δοῦναι ὑμέας αὐτοὺς Ἀθηναίοισι, πλησιοχώροισί τε ἀνδράσι καὶ τιμωρέειν ἐοῦσι οὐ κακοῖσι." Ταῦτα συνεβούλευον οἱ Λακεδαιμόνιοι οὐ κατὰ εὐνοίην οὕτω τῶν Πλαταιέων ὡς βουλόμενοι τοὺς Ἀθηναίους ἔχειν πόνους συνεστεῶ- 20 τας Βοιωτοῖσι. Λακεδαιμόνιοι μέν νυν Πλαταιεῦσι ταῦτα συνεβούλευον· οἱ δὲ οὐκ ἠπίστησαν, ἀλλ' Ἀθηναίων ἱρὰ ποιεύντων τοῖσι δυώδεκα θεοῖσι ἱκέται ἱζόμενοι ἐπὶ τὸν βωμὸν ἐδίδοσαν σφέας αὐτούς. Θηβαῖοι δὲ πυθόμενοι ταῦτα ἐστρατεύοντο ἐπὶ τοὺς Πλαταιέας· Ἀθη- 25 ναῖοι δέ σφι ἐβοήθεον. Μελλόντων δὲ συνιόπτειν μάχην Κορίνθιοι οὐ περιεῖδον· παρατυχόντες δὲ καὶ καταλλάξαντες, ἐπιτρεψάντων ἀμφοτέρων, ὅρισαν τὴν χώρην ἐπὶ τοῖσδε· ἐὰν Θηβαίους Βοιωτῶν τοὺς μὴ βουλομένους ἐς Βοιωτοὺς τελέειν. Κορίνθιοι μὲν δὴ ταῦτα γνόντες 30 ἀπαλλάσσοντο, Ἀθηναίοισι δὲ ἀπιοῦσι ἐπεθήκαντο

Βοιωτοί, ἐπιθέμενοι δὲ ἐσσώθησαν τῇ μάχῃ. Ὑπερβάντες δὲ οἱ Ἀθηναῖοι τοὺς οἱ Κορίνθιοι ἔθηκαν Πλαταιεῦσι εἶναι οὔρους, τούτους ὑπερβάντες τὸν Ἀσωπὸν αὐτὸν ἐποιήσαντο οὖρον Θηβαίοισι πρὸς Πλαταιέας εἶναι καὶ Ὑσιάς. Ἔδοσαν μὲν δὴ οἱ Πλαταιέες σφέας αὐτοὺς 5
Ἀθηναίοισι τρόπῳ τῷ εἰρημένῳ· ἧκον δὲ τότε ἐς Μαραθῶνα βοηθέοντες.

Τοῖσι δὲ Ἀθηναίων στρατηγοῖσι ἐγίνοντο δίχα αἱ γνῶμαι, τῶν μὲν οὐκ ἐώντων συμβάλλειν, "Ὀλίγους γὰρ εἶναι στρατιῇ τῇ Μήδων συμβαλεῖν", τῶν δὲ καὶ 10
Μιλτιάδεω κελευόντων. Ὡς δὲ δίχα τε ἐγίνοντο καὶ ἐνίκα ἡ χείρων τῶν γνωμέων, ἐνθαῦτα, ἦν γὰρ ἑνδέκατος ψηφιδοφόρος ὁ τῷ κυάμῳ λαχὼν Ἀθηναίων πολεμαρχέειν (τὸ παλαιὸν γὰρ Ἀθηναῖοι ὁμόψηφον τὸν πολέμαρχον ἐποιεῦντο τοῖσι στρατηγοῖσι), ἦν δὲ τότε πολέ- 15
μαρχος Καλλίμαχος Ἀφιδναῖος· πρὸς τοῦτον ἐλθὼν Μιλτιάδης ἔλεγε τάδε· "Ἐν σοὶ νῦν, Καλλίμαχε, ἔστι ἢ καταδουλῶσαι Ἀθήνας, ἢ ἐλευθέρας ποιήσαντα μνημόσυνα λιπέσθαι ἐς τὸν ἅπαντα ἀνθρώπων βίον, οἷα οὐδὲ Ἁρμόδιός τε καὶ Ἀριστογείτων λείπουσι. Νῦν γὰρ δή, 20
ἐξ οὗ ἐγένοντο Ἀθηναῖοι, ἐς κίνδυνον ἥκουσι μέγιστον. Καὶ ἢν μέν γε ὑποκύψωσι τοῖσι Μήδοισι, δέδοκται τὰ πείσονται παραδεδομένοι Ἱππίῃ· ἢν δὲ περιγένηται αὕτη ἡ πόλις, οἵη τέ ἐστι πρώτη τῶν Ἑλληνίδων πολίων γενέσθαι. Κῶς ὦν δὴ ταῦτα οἷά τέ ἐστι γενέσθαι, καὶ 25
κῶς ἐς σέ τοι τούτων ἀνήκει τῶν πρηγμάτων τὸ κῦρος ἔχειν, νῦν ἔρχομαι φράσων. Ἡμέων τῶν στρατηγῶν ἐόντων δέκα δίχα γίνονται αἱ γνῶμαι, τῶν μὲν κελευόντων συμβαλεῖν, τῶν δὲ οὔ [συμβαλεῖν]. Ἢν μέν νυν μὴ συμβάλωμεν, ἔλπομαί τινα στάσιν μεγάλην ἐμπεσοῦ- 30

σαν διασείσειν τὰ Ἀθηναίων φρονήματα ὥστε μηδίσαι· ἢν δὲ συμβάλωμεν πρίν τι καὶ σαθρὸν Ἀθηναίων μετεξετέροισι ἐγγενέσθαι, θεῶν τὰ ἴσα νεμόντων, οἷοί τέ εἰμεν περιγενέσθαι τῇ συμβολῇ. Ταῦτα ὦν πάντα ἐς σὲ νῦν τείνει καὶ ἐκ σέο ἤρτηται. Ἢν γὰρ σὺ γνώμῃ τῇ ἐμῇ προσθῇ, ἔστι τοι πατρίς τε ἐλευθέρη καὶ πόλις πρώτη τῶν ἐν τῇ Ἑλλάδι· ἢν δὲ τὴν τῶν ἀποσπευδόντων τὴν συμβολὴν ἕλῃ, ὑπάρξει τοι τῶν ἐγὼ κατέλεξα ἀγαθῶν τὰ ἐναντία." Ταῦτα λέγων ὁ Μιλτιάδης προσκτᾶται τὸν Καλλίμαχον. Προσγενομένης δὲ τοῦ πολεμάρχου τῆς γνώμης ἐκεκύρωτο συμβάλλειν. Μετὰ δὲ οἱ στρατηγοί, τῶν ἡ γνώμη ἔφερε συμβάλλειν, ὡς ἑκάστου αὐτῶν ἐγίνετο πρυτανηίη τῆς ἡμέρης, Μιλτιάδῃ παρεδίδοσαν· ὁ δὲ δεκόμενος οὔ τί κω συμβολὴν ἐποιέετο, πρίν γε δὴ αὐτοῦ πρυτανηίη ἐγένετο.

Ὡς δὲ ἐς ἐκεῖνον περιῆλθε, ἐνθαῦτα δὴ ἐτάσσοντο ὧδε Ἀθηναῖοι ὡς συμβαλέοντες. Τοῦ μὲν δεξιοῦ κέρεος ἡγέετο ὁ πολέμαρχος Καλλίμαχος· ὁ γὰρ νόμος τότε εἶχε οὕτω τοῖσι Ἀθηναίοισι, τὸν πολέμαρχον ἔχειν κέρας τὸ δεξιόν. Ἡγεομένου δὲ τούτου ἐξεδέκοντο ὡς ἠριθμέοντο αἱ φυλαὶ ἐχόμεναι ἀλλήλεων· τελευταῖοι δὲ ἐτάσσοντο ἔχοντες τὸ εὐώνυμον κέρας Πλαταιέες. Ἀπὸ ταύτης γάρ σφι τῆς μάχης, θυσίας Ἀθηναίων ἀναγόντων καὶ πανηγύριας τὰς ἐν τῇσι πεντετηρίσι γινομένας, κατεύχεται ὁ κήρυξ ὁ Ἀθηναῖος, ἅμα τε Ἀθηναίοισι λέγων γίνεσθαι τὰ ἀγαθὰ καὶ Πλαταιεῦσι. Τότε δέ, τασσομένων τῶν Ἀθηναίων ἐν τῷ Μαραθῶνι, ἐγίνετο τοιόνδε τι. Τὸ στρατόπεδον ἐξισούμενον τῷ Μηδικῷ στρατοπέδῳ, τὸ μὲν αὐτοῦ μέσον ἐγίνετο ἐπὶ τάξιας ὀλίγας, καὶ ταύτῃ ἦν ἀσθενέστατον τὸ στρατόπεδον· τὸ δὲ κέρας ἑκάτερον

ἔρρωτο πλήθεϊ. Ὡς δέ σφι διετέτακτο καὶ τὰ σφάγια ἐγίνετο καλά, ἐνθαῦτα ὡς ἀπείθησαν οἱ Ἀθηναῖοι, δρόμῳ ἵεντο ἐς τοὺς βαρβάρους. Ἦσαν δὲ στάδιοι οὐκ ἐλάσσονες τὸ μεταίχμιον αὐτῶν ἢ ὀκτώ. Οἱ δὲ Πέρσαι ὁρέοντες δρόμῳ ἐπιόντας παρεσκευάζοντο ὡς δεξόμενοι, 5 μανίην τε τοῖσι Ἀθηναίοισι ἐπέφερον, καὶ πάγχυ ὀλεθρίην, ὁρέοντες αὐτοὺς ἐόντας ὀλίγους, καὶ τούτους δρόμῳ ἐπειγομένους, οὔτε ἵππου ὑπαρχούσης σφι οὔτε τοξευμάτων. Ταῦτα μέν νυν οἱ βάρβαροι κατείκαζον. Ἀθηναῖοι δέ, ἐπεί τε ἀθρόοι προσέμιξαν τοῖσι βαρβάροισι, 10 ἐμάχοντο ἀξίως λόγου. Πρῶτοι μὲν γὰρ Ἑλλήνων πάντων, τῶν ἡμεῖς ἴδμεν, δρόμῳ ἐς πολεμίους ἐχρήσαντο, πρῶτοι δὲ ἀνέσχοντο ἐσθῆτά τε Μηδικὴν ὁρέοντες καὶ τοὺς ἄνδρας ταύτην ἐσθημένους· τέως δὲ ἦν τοῖσι Ἕλλησι καὶ τὸ οὔνομα τὸ Μήδων φόβος ἀκοῦσαι. Μαχο- 15 μένων δὲ ἐν τῷ Μαραθῶνι χρόνος ἐγίνετο πολλός. Καὶ τὸ μὲν μέσον τοῦ στρατοπέδου ἐνίκεον οἱ βάρβαροι, τῇ Πέρσαι τε αὐτοὶ καὶ Σάκαι ἐτετάχατο· κατὰ τοῦτο μὲν δὴ ἐνίκεον οἱ βάρβαροι, καὶ ῥήξαντες ἐδίωκον ἐς τὴν μεσόγαιαν· τὸ δὲ κέρας ἑκάτερον ἐνίκεον Ἀθηναῖοί τε καὶ 20 Πλαταιέες. Νικέοντες δὲ τὸ μὲν τετραμμένον τῶν βαρβάρων φεύγειν ἔων, τοῖσι δὲ τὸ μέσον ῥήξασι αὐτῶν συναγαγόντες τὰ κέρεα ἀμφότερα ἐμάχοντο, καὶ ἐνίκεον Ἀθηναῖοι. Φεύγουσι δὲ τοῖσι Πέρσῃσι εἵποντο κόπτοντες, ἐς ὃ ἐπὶ τὴν θάλασσαν ἀπικόμενοι πῦρ τε αἴτεον 25 καὶ ἐπελαμβάνοντο τῶν νεῶν.

Καὶ τοῦτο μὲν ἐν τούτῳ τῷ πόνῳ ὁ πολέμαρχος Καλλίμαχος διαφθείρεται, ἀνὴρ γενόμενος ἀγαθός, ἀπὸ δ' ἔθανε τῶν στρατηγῶν Στησίλεως ὁ Θρασύλεω· τοῦτο δὲ Κυναίγειρος ὁ Εὐφορίωνος ἐνθαῦτα ἐπιλαβόμενος τῶν 30

ἀφλάστων νεός, τὴν χεῖρα ἀποκοπεὶς πελέκεϊ, πίπτει· τοῦτο δὲ ἄλλοι Ἀθηναίων πολλοί τε καὶ οὐνομαστοί. Ἑπτὰ μὲν δὴ τῶν νεῶν ἐπεκράτησαν τρόπῳ τοιούτῳ Ἀθηναῖοι. Τῇσι δὲ λοιπῇσι οἱ βάρβαροι ἐξανακρουσά-
5 μενοι, καὶ ἀναλαβόντες ἐκ τῆς νήσου ἐν τῇ ἔλιπον τὰ ἐξ Ἐρετρίης ἀνδράποδα, περιέπλωον Σούνιον, βουλόμενοι φθῆναι τοὺς Ἀθηναίους ἀπικόμενοι ἐς τὸ ἄστυ. Αἰτίη δὲ ἔσχε ἐν Ἀθηναίοισι ἐξ Ἀλκμαιωνιδέων μηχανῆς αὐτοὺς ταῦτα ἐπινοηθῆναι· τούτους γὰρ συνθεμένους
10 τοῖσι Πέρσῃσι ἀναδέξαι ἀσπίδα ἐοῦσι ἤδη ἐν τῇσι νηυσί.

Οὗτοι μὲν δὴ περιέπλωον Σούνιον· Ἀθηναῖοι δὲ ὡς ποδῶν εἶχον τάχιστα ἐβοήθεον ἐς τὸ ἄστυ, καὶ ἔφθησάν τε ἀπικόμενοι πρὶν ἢ τοὺς βαρβάρους ἥκειν, καὶ ἐστρατοπεδεύσαντο ἀπιγμένοι ἐξ Ἡρακλείου τοῦ ἐν Μαραθῶνι
15 ἐν ἄλλῳ Ἡρακλείῳ τῷ ἐν Κυνοσάργεϊ. Οἱ δὲ βάρβαροι τῇσι νηυσὶ ὑπεραιωρηθέντες Φαλήρου, τοῦτο γὰρ ἦν ἐπίνειον τότε τῶν Ἀθηναίων, ὑπὲρ τούτου ἀνακωχεύσαντες τὰς νέας ἀπέπλωον ὀπίσω ἐς τὴν Ἀσίην. Ἐν ταύτῃ τῇ ἐν Μαραθῶνι μάχῃ ἀπέθανον τῶν βαρβάρων
20 κατὰ ἑξακισχιλίους καὶ τετρακοσίους ἄνδρας, Ἀθηναίων δὲ ἑκατὸν ἐνενήκοντα καὶ δύο. Ἔπεσον μὲν ἀμφοτέρων τοσοῦτοι. Συνήνεικε δὲ αὐτόθι θῶυμα γενέσθαι τοιόνδε· Ἀθηναῖον ἄνδρα Ἐπίζηλον τὸν Κουφαγόρεω ἐν τῇ συστάσει μαχόμενόν τε καὶ ἄνδρα γινόμενον ἀγαθὸν
25 τῶν ὀμμάτων στερηθῆναι, οὔτε πληγέντα οὐδὲν τοῦ σώματος οὔτε βληθέντα· καὶ τὸ λοιπὸν τῆς ζόης διατελέειν ἀπὸ τούτου τοῦ χρόνου ἐόντα τυφλόν. Λέγειν δὲ αὐτὸν περὶ τοῦ πάθεος ἤκουσα τοιόνδε τινὰ λόγον, ἄνδρα οἱ δοκέειν ὁπλίτην ἀντιστῆναι μέγαν, τοῦ τὸ γέ-
30 νειον τὴν ἀσπίδα πᾶσαν σκιάζειν· τὸ δὲ φάσμα τοῦτο

ἑωυτὸν μὲν παρεξελθεῖν, τὸν δὲ ἑωυτοῦ παραστάτην ἀποκτεῖναι. Ταῦτα μὲν δὴ Ἐπίζηλον ἐπυθόμην λέγειν.

Δᾶτις δὲ πορευόμενος ἅμα τῷ στρατῷ ἐς τὴν Ἀσίην, ἐπεί τε ἐγένετο ἐν Μυκόνῳ, εἶδε ὄψιν ἐν τῷ ὕπνῳ. Καὶ ἥτις μὲν ἦν ἡ ὄψις, οὐ λέγεται· ὁ δέ, ὡς ἡμέρη τάχιστα ἐπέλαμψε, ζήτησιν ἐποιέετο τῶν νεῶν. Εὑρὼν δὲ ἐν Φοινίσσῃ νηῒ ἄγαλμα Ἀπόλλωνος κεχρυσωμένον ἐπυνθάνετο ὁκόθεν σεσυλημένον εἴη· πυθόμενος δὲ ἐξ οὗ ἦν ἱροῦ, ἔπλεε τῇ ἑωυτοῦ νηῒ ἐς Δῆλον, καὶ ἀπίκατο γὰρ τηνικαῦτα οἱ Δήλιοι ὀπίσω ἐς τὴν νῆσον, κατατίθεταί τε ἐς τὸ ἱρὸν τὸ ἄγαλμα, καὶ ἐντέλλεται τοῖσι Δηλίοισι ἀπαγαγεῖν τὸ ἄγαλμα ἐς Δήλιον τὸ Θηβαίων· τὸ δ' ἔστι ἐπὶ θαλάσσῃ Χαλκίδος καταντίον. Δᾶτις μὲν δὴ ταῦτα ἐντειλάμενος ἀπέπλεε. Τὸν δὲ ἀνδριάντα τοῦτον Δήλιοι οὐκ ἀπήγαγον, ἀλλά μιν δι' ἐτέων εἴκοσι Θηβαῖοι αὐτοὶ ἐκ θεοπροπίου ἐκομίσαντο ἐπὶ Δήλιον. Τοὺς δὲ τῶν Ἐρετριέων ἠνδραποδισμένους Δᾶτίς τε καὶ Ἀρταφέρνης, ὡς προσέσχον ἐς τὴν Ἀσίην πλέοντες, ἀνήγαγον ἐς Σοῦσα. Βασιλεὺς δὲ Δαρεῖος, πρὶν μὲν αἰχμαλώτους γενέσθαι τοὺς Ἐρετριέας, ἐνεῖχέ σφι δεινὸν χόλον, οἷα ἀρξάντων ἀδικίης προτέρων τῶν Ἐρετριέων· ἐπεί τε δὲ εἶδέ σφεας ἀπαχθέντας παρ' ἑωυτόν, καὶ ὑποχειρίους ἑωυτῷ ἐόντας, ἐποίησε κακὸν ἄλλο οὐδέν, ἀλλά σφεας τῆς Κισσίης χώρης κατοίκισε ἐν σταθμῷ ἑωυτοῦ, τῷ οὔνομά ἐστι Ἀρδέρικκα, ἀπὸ μὲν Σούσων δέκα καὶ διηκοσίους σταδίους ἀπέχοντι, τεσσεράκοντα δὲ ἀπὸ τοῦ φρέατος, τὸ παρέχεται τριφασίας ἰδέας. Καὶ γὰρ ἄσφαλτον καὶ ἅλας καὶ ἔλαιον ἀρύσσονται ἐξ αὐτοῦ τρόπῳ τοιῷδε. Ἀντλέεται μὲν κηλωνηΐῳ, ἀντὶ δὲ γαυλοῦ ἥμισυ ἀσκοῦ οἱ προσδέδεται· ὑποτύψας δὲ τούτῳ ἀντλέει καὶ ἔπειτα

ἐγχέει ἐς δεξαμενήν· ἐκ δὲ ταύτης ἐς ἄλλο διαχεόμενον τράπεται τριφασίας ὁδούς. Καὶ ἡ μὲν ἄσφαλτος καὶ οἱ ἅλες πήγνυνται παραυτίκα, τὸ δὲ ἔλαιον συνάγουσι ἐν ἀγγηΐοισι, τὸ οἱ Πέρσαι καλέουσι ῥαδινάκην· ἔστι δὲ μέλαν καὶ ὀδμὴν παρεχόμενον βαρέαν. Ἐνθαῦτα τοὺς Ἐρετριέας κατοίκισε βασιλεὺς Δαρεῖος, οἳ καὶ μέχρι ἐμέο εἶχον τὴν χώρην ταύτην, φυλάσσοντες τὴν ἀρχαίην γλῶσσαν. Τὰ μὲν δὴ περὶ Ἐρετριέας ἔσχε οὕτω. Λακεδαιμονίων δὲ ἧκον ἐς τὰς Ἀθήνας δισχίλιοι μετὰ τὴν πανσέληνον, ἔχοντες σπουδὴν πολλὴν καταλαβεῖν οὕτω ὥστε τριταῖοι ἐκ Σπάρτης ἐγένοντο ἐν τῇ Ἀττικῇ. Ὕστεροι δὲ ἀπικόμενοι τῆς συμβολῆς ἱμείροντο ὅμως θεήσασθαι τοὺς Μήδους. Ἐλθόντες δὲ ἐς τὸν Μαραθῶνα ἐθεήσαντο· μετὰ δὲ αἰνέοντες Ἀθηναίους καὶ τὸ ἔργον αὐτῶν ἀπαλλάσσοντο ὀπίσω.

ἩΡΟΔΟΤΟΣ.

SECOND PERSIAN WAR.

I. THE SUCCESSION OF XERXES TO THE THRONE. (Polymnia VII. 1–4. B. C. 485.)

Ἐπεὶ δὲ ἡ ἀγγελίη ἀπίκετο περὶ τῆς μάχης τῆς ἐν Μαραθῶνι γενομένης παρὰ βασιλέα Δαρεῖον τὸν Ὑστάσπεος, καὶ πρὶν μεγάλως κεχαραγμένον τοῖσι Ἀθηναίοισι διὰ τὴν ἐς Σάρδις ἐσβολήν, καὶ δὴ καὶ τότε πολλῷ τε δεινότερα ἐποίεε καὶ μᾶλλον ὥρμητο στρατεύεσθαι ἐπὶ τὴν Ἑλλάδα. Καὶ αὐτίκα μὲν ἐπηγγέλλετο πέμπων ἀγγέλους κατὰ πόλις ἑτοιμάζειν στρατιήν, πολλῷ πλέω ἐπιτάσσων ἑκάστοισι ἢ πρότερον παρεῖχον, καὶ νέας τε καὶ ἵππους καὶ σῖτον καὶ πλοῖα. Τούτων δὲ περιαγγελλομένων ἡ Ἀσίη ἐδονέετο ἐπὶ τρία ἔτεα, καταλεγομένων τε τῶν ἀρίστων ὡς ἐπὶ τὴν Ἑλλάδα στρατευσομένων καὶ παρασκευαζομένων. Τετάρτῳ δὲ ἔτεϊ Αἰγύπτιοι ὑπὸ Καμβύσεω δουλωθέντες ἀπέστησαν ἀπὸ Περσέων. Ἐνθαῦτα δὴ καὶ μᾶλλον ὥρμητο καὶ ἐπ' ἀμφοτέρους στρατεύεσθαι. Στελλομένου δὲ Δαρείου ἐπ' Αἴγυπτον καὶ Ἀθήνας, τῶν παίδων αὐτοῦ στάσις ἐγένετο

μεγάλη περὶ τῆς ἡγεμονίης, ὡς δεῖ μιν ἀποδέξαντα βασιλέα κατὰ τὸν Περσέων νόμον οὕτω στρατεύεσθαι. Ἦσαν γὰρ Δαρείῳ καὶ πρότερον ἢ βασιλεῦσαι γεγονότες τρεῖς παῖδες ἐκ τῆς προτέρης γυναικός, Γωβρύεω θυγατρός, καὶ βασιλεύσαντι ἐξ Ἀτόσσης τῆς Κύρου ἕτεροι τέσσερες. Τῶν μὲν δὴ προτέρων ἐπρέσβευε Ἀρταβαζάνης, τῶν δὲ ἐπιγενομένων Ξέρξης. Ἐόντες δὲ μητρὸς οὐ τῆς αὐτῆς ἐστασίαζον, ὁ μὲν Ἀρταβαζάνης κατ' ὅ τι πρεσβύτατός τε εἴη παντὸς τοῦ γένους, καὶ ὅτι νομιζόμενα εἴη πρὸς πάντων ἀνθρώπων τὸν πρεσβύτατον τὴν ἀρχὴν ἔχειν· Ξέρξης δὲ ὡς Ἀτόσσης τε παῖς εἴη, τῆς Κύρου θυγατρός, καὶ ὅτι Κῦρος εἴη ὁ κτησάμενος τοῖσι Πέρσῃσι τὴν ἐλευθερίην. Δαρείου δὲ οὐκ ἀποδεικνυμένου κω γνώμην, ἐτύγχανε κατὰ τὠυτὸ τούτοισι καὶ Δημάρητος, ὁ Ἀρίστωνος, ἀναβεβηκὼς ἐς Σοῦσα, ἐστερημένος τε τῆς ἐν Σπάρτῃ βασιληΐης, καὶ φυγὴν ἐπιβαλὼν ἑωυτῷ ἐκ Λακεδαίμονος. Οὗτος ὢνὴρ πυθόμενος τῶν Δαρείου παίδων τὴν διαφορήν, ἐλθών, ὡς ἡ φάτις μιν ἔχει, Ξέρξῃ συνεβούλευε λέγειν πρὸς τοῖσι ἔλεγε ἔπεσι, ὡς αὐτὸς μὲν γένοιτο Δαρείῳ ἤδη βασιλεύοντι καὶ ἔχοντι τὸ Περσέων κράτος, Ἀρταβαζάνης δὲ ἔτι ἰδιώτῃ ἐόντι Δαρείῳ, οὔκων οὔτ' οἰκὸς εἴη οὔτε δίκαιον ἄλλον τινὰ τὸ γέρας ἔχειν πρὸ ἑωυτοῦ· ἐπεί γε καὶ ἐν Σπάρτῃ, ἔφη ὁ Δημάρητος ὑποτιθέμενος, οὕτω νομίζεσθαι, ἢν οἱ μὲν προγεγονότες ἔωσι πρὶν ἢ τὸν πατέρα σφέων βασιλεῦσαι, ὁ δὲ βασιλεύοντι ὀψίγονος ἐπιγένηται, τοῦ ἐπιγενομένου τὴν ἔκδεξιν τῆς βασιληΐης γίνεσθαι. Χρησαμένου δὲ Ξέρξεω τῇ Δημαρήτου ὑποθήκῃ, γνοὺς ὁ Δαρεῖος ὡς λέγοι δίκαια, βασιλέα μιν ἀπέδεξε. Δοκέει δ' ἐμοὶ καὶ ἄνευ ταύτης τῆς ὑποθήκης βασιλεῦσαι ἂν Ξέρξης·

ἡ γὰρ Ἄτοσσα εἶχε τὸ πᾶν κράτος. Ἀποδέξας δὲ βασιλέα Πέρσῃσι Δαρεῖος Ξέρξεα ὥρμητο στρατεύεσθαι. Ἀλλὰ γὰρ μετὰ ταῦτά τε καὶ Αἰγύπτου ἀπόστασιν τῷ ὑστέρῳ ἔτεϊ παρασκευαζόμενον συνήνεικε αὐτὸν Δαρεῖον, βασιλεύσαντα τὰ πάντα ἓξ τε καὶ τριήκοντα ἔτεα, ἀποθανεῖν, οὐδέ οἱ ἐξεγένετο οὔτε τοὺς ἀπεστεῶτας Αἰγυπτίους οὔτε Ἀθηναίους τιμωρήσασθαι. Ἀποθανόντος δὲ Δαρείου ἡ βασιληΐη ἀνεχώρησε ἐς τὸν παῖδα τὸν ἐκείνου Ξέρξεα.

II. THE DEBATE UPON THE INVASION OF GREECE. (Polymnia VII. 8–18.)

Ξέρξης δὲ μετὰ Αἰγύπτου ἅλωσιν, ὡς ἔμελλε ἐς χεῖρας ἄξεσθαι τὸ στράτευμα τὸ ἐπὶ τὰς Ἀθήνας, σύλλογον ἐπίκλητον Περσέων τῶν ἀρίστων ἐποιέετο, ἵνα γνώμας τε πύθηται σφέων καὶ αὐτὸς ἐν πᾶσι εἴπῃ τὰ θέλει. Ὡς δὲ συνελέχθησαν, ἔλεξε Ξέρξης τάδε· "Ἄνδρες Πέρσαι, οὔτ' αὐτὸς κατηγήσομαι νόμον τόνδε ἐν ὑμῖν τιθείς, παραδεξάμενός τε αὐτῷ χρήσομαι. Ὡς γὰρ ἐγὼ πυνθάνομαι τῶν πρεσβυτέρων, οὐδαμά κω ἠτρεμήσαμεν, ἐπεί τε παρελάβομεν τὴν ἡγεμονίην τήνδε παρὰ Μήδων, Κύρου κατελόντος Ἀστυάγεα· ἀλλὰ θεός τε οὕτω ἄγει καὶ αὐτοῖσι ἡμῖν πολλὰ ἐπέπουσι συμφέρεται ἐπὶ τὸ ἄμεινον. Τὰ μέν νυν Κῦρός τε καὶ Καμβύσης πατήρ τε ἐμὸς Δαρεῖος κατεργάσαντο καὶ προσεκτήσαντο ἔθνεα, ἐπιστάμενοισι εὖ οὐκ ἄν τις λέγοι. Ἐγὼ δέ, ἐπεί τε παρέλαβον τὸν θρόνον, τοῦτο ἐφρόντιζον, ὅκως μὴ λείψομαι τῶν πρότε-

ρον γενομένων ἐν τιμῇ τῇδε μηδὲ ἐλάσσω προσκτήσομαι δύναμιν Πέρσῃσι. Φροντίζων δὲ εὑρίσκω ἅμα μὲν κῦδος ἡμῖν τε προσγινόμενον χώρην τε τῆς νῦν ἐκτήμεθα οὐκ ἐλάσσονα οὐδὲ φλαυροτέρην, παμφορωτέρην τε, ἅμα δὲ τιμωρίην τε καὶ τίσιν γινομένην. Διὸ ὑμέας νῦν ἐγὼ συνέλεξα, ἵνα τὸ νοέω πρήσσειν ὑπερθέωμαι ὑμῖν. Μέλλω ζεύξας τὸν Ἑλλήσποντον ἐλᾶν στρατὸν διὰ τῆς Εὐρώπης ἐπὶ τὴν Ἑλλάδα, ἵνα Ἀθηναίους τιμωρήσωμαι ὅσα δὴ πεποιήκασι Πέρσας τε καὶ πατέρα τὸν ἐμόν. Ὡρᾶτε μέν νυν καὶ Δαρεῖον ἰθύοντα στρατεύεσθαι ἐπὶ τοὺς ἄνδρας τούτους. Ἀλλ' ὁ μὲν τετελεύτηκε καὶ οὐκ ἐξεγένετο οἱ τιμωρήσασθαι· ἐγὼ δὲ ὑπέρ τε ἐκείνου καὶ τῶν ἄλλων Περσέων οὐ πρότερον παύσομαι πρὶν ἢ ἕλω τε καὶ πυρώσω τὰς Ἀθήνας, οἵ γε ἐμὲ καὶ πατέρα τὸν ἐμὸν ὑπῆρξαν ἄδικα ποιεῦντες. Πρῶτα μὲν ἐς Σάρδις ἐλθόντες, ἅμα Ἀρισταγόρῃ τῷ Μιλησίῳ δούλῳ δὲ ἡμετέρῳ ἀπικόμενοι, ἐνέπρησαν τά τε ἄλσεα καὶ τὰ ἱρά· δεύτερα δὲ ἡμέας οἷα ἔρξαν ἐς τὴν σφετέρην ἀποβάντας, ὅτε Δᾶτίς τε καὶ Ἀρταφέρνης ἐστρατήγεον, τὰ ἐπίστασθέ κου πάντες. Τούτων μέντοι εἵνεκα ἀνάρτημαι ἐπ' αὐτοὺς στρατεύεσθαι. Ἀγαθὰ δὲ ἐν αὐτοῖσι τοσάδε ἀνευρίσκω λογιζόμενος· εἰ τούτους τε καὶ τοὺς τούτοισι πλησιοχώρους καταστρεψόμεθα, οἳ Πέλοπος τοῦ Φρυγὸς νέμονται χώρην, γῆν τὴν Περσίδα ἀποδέξομεν τῷ Διὸς αἰθέρι ὁμουρέουσαν· οὐ γὰρ δὴ χώρην γε οὐδεμίαν κατόψεται ὁ ἥλιος ὁμουρέουσαν τῇ ἡμετέρῃ, ἀλλά σφεας πάσας ἐγὼ ἅμα ὑμῖν μίαν χώρην θήσω διὰ πάσης διεξελθὼν τῆς Εὐρώπης. Πυνθάνομαι γὰρ ὧδε ἔχειν· οὔτε τινὰ πόλιν ἀνδρῶν οὐδεμίαν οὔτε ἔθνος οὐδὲν ἀνθρώπων ὑπολείπεσθαι, τὸ ἡμῖν οἷόν τε ἔσται ἐλθεῖν ἐς μάχην, τούτων τῶν κατέ-

λεξα ὑπεξαραιρημένων. Οὕτω οἵ τε ἡμῖν αἴτιοι ἔξουσι δούλιον ζυγόν, οἵ τε ἀναίτιοι. Ὑμεῖς δ' ἄν μοι τάδε ποιέοντες χαρίζοισθε. Ἐπειὰν ὑμῖν σημήνω τὸν χρόνον, ἐς τὸν ἥκειν δεῖ, προθύμως πάντα τινὰ ὑμέων χρήσει παρεῖναι· ὃς ἂν δὲ ἔχων ἥκῃ παρεσκευασμένον στρατὸν 5 κάλλιστα, δώσω οἱ δῶρα τὰ τιμιώτατα νομίζεται εἶναι ἐν ἡμετέρου. Ποιητέα μέν νυν ταῦτά ἐστι οὕτω. Ἵνα δὲ μὴ ἰδιοβουλεύειν ὑμῖν δοκέω, τίθημι τὸ πρῆγμα ἐς μέσον, γνώμην κελεύων ὑμέων τὸν βουλόμενον ἀποφαίνεσθαι." Ταῦτα εἴπας ἐπαύετο. 10

Μετ' αὐτὸν δὲ Μαρδόνιος ἔλεγε· "Ὦ δέσποτα, οὐ μοῦνον εἷς τῶν γενομένων Περσέων ἄριστος, ἀλλὰ καὶ τῶν ἐσομένων, ὃς τά τε ἄλλα λέγων ἐπίκεο ἄριστα καὶ ἀληθέστατα, καὶ Ἴωνας τοὺς ἐν τῇ Εὐρώπῃ κατοικημένους οὐκ ἐάσεις καταγελάσαι ἡμῖν ἐόντας ἀναξίους. Καὶ γὰρ 15 δεινὸν ἂν εἴη πρῆγμα, εἰ Σάκας μὲν καὶ Ἰνδοὺς καὶ Αἰθίοπάς τε καὶ Ἀσσυρίους ἄλλα τε ἔθνεα πολλὰ καὶ μεγάλα ἀδικήσαντα Πέρσας οὐδέν, ἀλλὰ δύναμιν προσκτᾶσθαι βουλόμενοι καταστρεψάμενοι δούλους ἔχομεν, Ἕλληνας δὲ ὑπάρξαντας ἀδικίης οὐ τιμωρησόμεθα. Τί 20 δείσαντες; Κοίην πλήθεος συστροφήν; Κοίην δὲ χρημάτων δύναμιν; Τῶν ἐπιστάμεθα μὲν τὴν μάχην, ἐπιστάμεθα δὲ τὴν δύναμιν ἐοῦσαν ἀσθενέα· ἔχομεν δὲ αὐτῶν παῖδας καταστρεψάμενοι τούτους, οἳ ἐν τῇ ἡμετέρῃ κατοικημένοι Ἴωνές τε καὶ Αἰολέες καὶ Δωριέες καλέονται. 25 Ἐπειρήθην δὲ καὶ αὐτὸς ἤδη ἐπελαύνων ἐπὶ τοὺς ἄνδρας τούτους ὑπὸ πατρὸς τοῦ σοῦ κελευσθείς· καί μοι μέχρι Μακεδονίης ἐλάσαντι καὶ ὀλίγον ἀπολιπόντι ἐς αὐτὰς Ἀθήνας ἀπικέσθαι οὐδεὶς ἠντιώθη ἐς μάχην. Καί τοί γε ἐώθασι Ἕλληνες, ὡς πυνθάνομαι, ἀβουλότατα πολέ- 30

μους ἵστασθαι ὑπό τε ἀγρωμοσύνης καὶ σκαιότητος. Ἐπεὶν γὰρ ἀλλήλοισι πόλεμον προείπωσι, ἐξευρόντες τὸ κάλλιστον χωρίον καὶ λειότατον, ἐς τοῦτο κατιόντες μάχονται, ὥστε σὺν κακῷ μεγάλῳ οἱ νικῶντες ἀπαλλάσ-
5 σονται· περὶ δὲ τῶν ἐσσωμένων οὐδὲ λέγω ἀρχήν, ἐξώλεες γὰρ δὴ γίνονται. Τοὺς χρὴν ἐόντας ὁμογλώσσους κήρυξί τε διαχρεωμένους καὶ ἀγγέλοισι καταλαμβάνειν τὰς διαφοράς, καὶ παντὶ μᾶλλον ἢ μάχῃσι· εἰ δὲ πάντως ἔδεε πολεμέειν πρὸς ἀλλήλους, ἐξευρίσκειν χρὴν τῇ ἑκάτεροι
10 εἰσι δυσχειρωτότατοι καὶ ταύτῃ πειρᾶν. Τρόπῳ τοίνυν οὐ χρηστῷ Ἕλληνες διαχρεώμενοι, ἐμέο ἐλάσαντος μέχρι Μακεδονίης γῆς, οὐκ ἦλθον ἐς τούτου λόγον ὥστε μάχεσθαι. Σοὶ δὲ δὴ μέλλει τίς, ὦ βασιλεῦ, ἀντιώσεσθαι πόλεμον προσφέρων, ἄγοντι καὶ πλῆθος τὸ ἐκ τῆς Ἀσίης
15 καὶ νέας τὰς ἁπάσας; Ὡς μὲν ἐγὼ δοκέω, οὐκ ἐς τοῦτο θράσεος ἀνήκει τὰ Ἑλλήνων πρήγματα. Εἰ δὲ ἄρα ἐγώ γε ψευσθείην γνώμῃ, καὶ ἐκεῖνοι ἐπαερθέντες ἀβουλίῃ ἔλθοιεν ἡμῖν ἐς μάχην, μάθοιεν ἄν, ὡς εἰμεν ἀνθρώπων ἄριστοι τὰ πολέμια. Ἔστω δ' ὧν μηδὲν ἀπείρητον·
20 αὐτόματον γὰρ οὐδέν, ἀλλ' ἀπὸ πείρης πάντα ἀνθρώποισι φιλέει γίνεσθαι." Μαρδόνιος μὲν τοσαῦτα ἐπιλείνας τὴν Ξέρξεω γνώμην ἐπέπαυτο.

Σιωπώντων δὲ τῶν ἄλλων Περσέων καὶ οὐ τολμώντων γνώμην ἀποδείκνυσθαι ἀντίην τῇ προκειμένῃ, Ἀρτά-
25 βανος ὁ Ὑστάσπεος, πάτρως ἐὼν Ξέρξῃ, τῷ δὴ καὶ πίσυνος ἐών, ἔλεγε τάδε· "Ὦ βασιλεῦ, μὴ λεχθεισέων μὲν γνωμέων ἀντιέων ἀλλήλῃσι, οὐκ ἔστι τὴν ἀμείνω αἱρεόμενον ἐλέσθαι, ἀλλὰ δεῖ τῇ εἰρημένῃ χρᾶσθαι, λεχθεισέων δέ, ἔστι· ὥσπερ τὸν χρυσὸν τὸν ἀκήρατον αὐ-
30 τὸν μὲν ἐπ' ἑωυτοῦ οὐ διαγινώσκομεν, ἐπεὰν δὲ παρατρί-

ψωμεν ἄλλῳ χρυσῷ, διαγινώσκομεν τὸν ἀμείνω. Ἐγὼ δὲ καὶ πατρὶ τῷ σῷ, ἀδελφεῷ δὲ ἐμῷ, Δαρείῳ ἠγόρευον μὴ στρατεύεσθαι ἐπὶ Σκύθας, ἄνδρας οὐδαμόθι γῆς ἄστυ νέμοντας· ὁ δὲ ἐλπίζων Σκύθας τοὺς νομάδας καταστρέψεσθαι ἐμοί τε οὐκ ἐπείθετο, στρατευσάμενός τε πολλούς τε καὶ ἀγαθοὺς τῆς στρατιῆς ἀποβαλὼν ἀπῆλθε. Σὺ δέ, ὦ βασιλεῦ, μέλλεις ἐπ' ἄνδρας στρατεύεσθαι πολλὸν ἀμείνονας ἢ Σκύθας. οἳ κατὰ θάλασσάν τε ἄριστοι καὶ κατὰ γῆν λέγονται εἶναι. Τὸ δὲ αὐτοῖσι ἔνεστι δεινόν, ἐμέ σοι δίκαιόν ἐστι φράζειν. Ζεύξας φὴς τὸν Ἑλλήσποντον ἐλᾶν στρατὸν διὰ τῆς Εὐρώπης ἐς τὴν Ἑλλάδα· καὶ δὴ καὶ συνήνεικε ἤ τοι κατὰ γῆν ἢ καὶ κατὰ θάλασσαν ἐσσωθῆναι, ἢ καὶ κατ' ἀμφότερα. Οἱ γὰρ ἄνδρες λέγονται εἶναι ἄλκιμοι· πάρεστι δὲ καὶ σταθμώσασθαι, εἰ στρατιήν γε τοσαύτην σὺν Δάτι καὶ Ἀρταφέρνεϊ ἐλθοῦσαν ἐς τὴν Ἀττικὴν χώρην μοῦνοι Ἀθηναῖοι διέφθειραν. Οὐκ ὦν ἀμφοτέρῃ σφι ἐχώρησε· ἀλλ' ἦν τῆσι νηυσὶ ἐμβάλωσι καὶ νικήσαντες ναυμαχίῃ πλέωσι ἐς τὸν Ἑλλήσποντον καὶ ἔπειτα λύσωσι τὴν γέφυραν, τοῦτο δή, βασιλεῦ, γίνεται δεινόν. Ἐγὼ δὲ οὐδεμιῇ σοφίῃ οἰκηΐῃ αὐτὸς ταῦτα συμβάλλομαι, ἀλλ' οἷόν κοτε ἡμέας ὀλίγου ἐδέησε καταλαβεῖν πάθος, ὅτε πατὴρ σὸς ζεύξας Βόσπορον τὸν Θρηΐκιον, γεφυρώσας δὲ ποταμὸν Ἴστρον, διέβη ἐπὶ Σκύθας· τότε παιτοῖοι ἐγένοντο Σκύθαι δεόμενοι Ἰώνων λῦσαι τὸν πόρον, τοῖσι ἐπιτέτραπτο ἡ φυλακὴ τῶν γεφυρέων τοῦ Ἴστρου. Καὶ τότε γε Ἱστιαῖος ὁ Μιλήτου τύραννος εἰ ἐπέσπετο τῶν ἄλλων τυράννων τῇ γνώμῃ, μηδὲ ἠντιώθη, διέργαστο ἂν τὰ Περσέων πρήγματα. Καί τοι καὶ λόγῳ ἀκοῦσαι δεινόν, ἐπ' ἀνδρί γε ἑνὶ πάντα τὰ βασιλέος πρήγματα γεγε-

νῆσθαι. Σὺ ὦν μὴ βούλεύ ἐς κίνδυνον μηδένα τοιοῦτον ἀπικέσθαι, μηδεμιῆς ἀνάγκης ἐούσης· ἀλλ' ἐμοὶ πείθεν. Νῦν μὲν τὸν σύλλογον τόνδε διάλυσον· αὖτις δέ, ὅταν τοι δοκέῃ, προσκεψάμενος ἐπὶ σεωυτοῦ προαγόρευε τά τοι δοκέει εἶναι ἄριστα. Τὸ γὰρ εὖ βουλεύεσθαι κέρδος μέγιστον εὑρίσκω ἐόν. Εἰ γὰρ καὶ ἐναντιωθῆναί τι θέλει, βεβούλευται μὲν οὐδὲν ἔσσον εὖ, ἔσσωται δὲ ὑπὸ τῆς τύχης τὸ βούλεὐμα· ὁ δὲ βουλευσάμενος αἰσχρῶς, εἴ οἱ ἡ τύχη ἐπίσποιτο, εὕρημα εὕρηκε, ἔσσον δὲ οὐδὲν οἱ κακῶς βεβούλευται. Ὁρᾷς τὰ ὑπερέχοντα ζῶα ὡς κεραυνοῖ ὁ θεός, οὐδὲ ἐᾷ φαντάζεσθαι, τὰ δὲ σμικρὰ οὐδέν μιν κνίζει; Ὁρᾷς δὲ ὡς ἐς οἰκήματα τὰ μέγιστα αἰεὶ καὶ δένδρεα τὰ τοιαῦτα ἀποσκήπτει τὰ βέλεα; Φιλέει γὰρ ὁ θεὸς τὰ ὑπερέχοντα πάντα κολούειν. Οὕτω δὴ καὶ στρατὸς πολλὸς ὑπὸ ὀλίγου διαφθείρεται κατὰ τοιόνδε. Ἐπειάν σφι ὁ θεὸς φθονήσας φόβον ἐμβάλῃ ἢ βροντήν, δι' ὧν ἐφθάρησαν ἀναξίως ἑωυτῶν· οὐ γὰρ ἐᾷ φρονέειν μέγα ὁ θεὸς ἄλλον ἢ ἑωυτόν. Ἐπειχθῆναι μέν νυν πᾶν πρῆγμα τίκτει σφάλματα, ἐκ τῶν ζημίαι μεγάλαι φιλέουσι γίνεσθαι· ἐν δὲ τῷ ἐπισχεῖν ἔνεστι ἀγαθά, εἰ μὴ παραυτίκα δοκέοντα εἶναι, ἀλλ' ἀνὰ χρόνον ἐξεύροι τις ἄν. Σοὶ μὲν δὴ ταῦτα, ὦ βασιλεῦ, συμβουλεύω. Σὺ δέ, ὦ παῖ Γωβρύεω Μαρδόνιε, παῦσαι λέγων λόγους ματαίους περὶ Ἑλλήνων οὐκ ἐόντων ἀξίων φλαύρως ἀκούειν. Ἕλληνας γὰρ διαβάλλων ἐπαείρεις αὐτὸν βασιλέα στρατεύεσθαι· αὐτοῦ δὲ τούτου εἵνεκα δοκέεις μοι πᾶσαν προθυμίην ἐκτείνειν. Μή νυν οὕτω γένηται. Διαβολὴ γάρ ἐστι δεινότατον· ἐν τῇ δύο μέν εἰσι οἱ ἀδικέοντες, εἷς δὲ ὁ ἀδικεόμενος. Ὁ μὲν γὰρ διαβάλλων ἀδικέει, οὐ παρεόντος κατηγορέων· ὁ δὲ ἀδι-

κέει ἀναπειθόμενος πρὶν ἢ ἀτρεκέως ἐκμάθῃ. Ὁ δὲ δὴ ἀπεὼν τοῦ λόγου τάδε ἐν αὐτοῖσι ἀδικέεται, διαβληθείς τε ὑπὸ τοῦ ἑτέρου καὶ νομισθεὶς πρὸς τοῦ ἑτέρου κακὸς εἶναι. Ἀλλ' εἰ δὴ δεῖ γε πάντως ἐπὶ τοὺς ἄνδρας τούτους στρατεύεσθαι, φέρε, βασιλεὺς μὲν αὐτὸς ἐν ἤθεσι τοῖσι Περσέων μενέτω· ἡμέων δὲ ἀμφοτέρων παραβαλλομένων τὰ τέκνα, στρατηλάτεε αὐτὸς σύ, ἐπιλεξάμενός τε ἄνδρας τοὺς ἐθέλεις καὶ λαβὼν στρατιὴν ὁκόσην τινὰ βούλεαι. Καὶ ἢν μὲν τῇ σὺ λέγεις ἀναβαίνῃ βασιλεῦ τὰ πρήγματα, κτεινέσθων οἱ ἐμοὶ παῖδες, πρὸς δὲ αὐτοῖσι καὶ ἐγώ· ἢν δὲ τῇ ἐγὼ προλέγω, οἱ σοὶ ταῦτα πασχόντων, σὺν δέ σφι καὶ σύ, ἢν ἀπονοστήσῃς. Εἰ δὲ ταῦτα μὲν ὑποδύνειν οὐκ ἐθελήσεις, σὺ δὲ πάντως στράτευμα ἀνάξεις ἐπὶ τὴν Ἑλλάδα, ἀκούσεσθαί τινά φημι τῶν αὐτοῦ τῇδε ὑπολειπομένων, Μαρδόνιον μέγα τι κακὸν ἐξεργασμένον Πέρσας, ὑπὸ κυνῶν τε καὶ ὀρνίθων διαφορεύμενον ἤ κου ἐν γῇ τῇ Ἀθηναίων ἤ σέ γε ἐν τῇ Λακεδαιμονίων, εἰ μὴ ἄρα καὶ πρότερον κατ' ὁδόν, γνόντα ἐπ' οἵους ἄνδρας ἀναγινώσκεις στρατεύεσθαι βασιλέα."

Ἀρτάβανος μὲν ταῦτα ἔλεξε. Ξέρξης δὲ θυμωθεὶς ἀμείβεται τοισίδε· "Ἀρτάβανε, πατρὸς εἷς τοῦ ἐμοῦ ἀδελφεός· τοῦτό σε ῥύσεται μηδένα ἄξιον μισθὸν λαβεῖν ἐπέων ματαίων. Καί τοι ταύτην τὴν ἀτιμίην προστίθημι, ἐόντι κακῷ τε καὶ ἀθύμῳ, μήτε συστρατεύεσθαι ἐμοί γε ἐπὶ τὴν Ἑλλάδα, αὐτοῦ τε μένειν ἅμα τῇσι γυναιξί. Ἐγὼ δὲ καὶ ἄνευ σέο ὅσα περ εἶπα ἐπιτελέα ποιήσω. Μὴ γὰρ εἴην ἐκ Δαρείου τοῦ Ὑστάσπεος, τοῦ Ἀρσάμεος, τοῦ Ἀριαραμνεω, τοῦ Τεΐσπεος, τοῦ Κύρου, τοῦ Καμβύσεω, τοῦ Τεΐσπεος, τοῦ Ἀχαιμένεος γεγονώς, μὴ τιμωρησάμενος Ἀθηναίους, εὖ ἐπιστάμενος ὅτι εἰ ἡμεῖς ἡσυχίην

ἄξομεν, ἀλλ' οὐκ ἐκεῖνοι, ἀλλὰ καὶ μάλα στρατεύσονται ἐπὶ τὴν ἡμετέρην, εἰ χρὴ σταθμώσασθαι τοῖσι ὑπαργμένοισι ἐξ ἐκείνων, οἳ Σάρδις τε ἐνέπρησαν καὶ ἤλασαν ἐς τὴν Ἀσίην. Οὔκων ἐξαναχωρέειν οὐδετέροισι δυνατὼς ἔχει, ἀλλὰ ποιέειν ἢ παθεῖν προκέεται ἀγών, ἵνα ἢ τάδε πάντα ὑπὸ Ἕλλησι ἢ ἐκεῖνα πάντα ὑπὸ Πέρσῃσι γένηται· τὸ γὰρ μέσον οὐδὲν τῆς ἔχθρης ἐστί. Καλὸν ὦν προπεπονθότας ἡμέας τιμωρέειν ἤδη γίνεται, ἵνα καὶ τὸ δεινόν, τὸ πείσομαι, τοῦτο μάθω, ἐλάσας ἐπ' ἄνδρας τούτους, τούς γε καὶ Πέλοψ ὁ Φρύξ, ἐὼν πατέρων τῶν ἐμῶν δοῦλος, κατεστρέψατο οὕτω ὡς καὶ ἐς τόδε αὐτοί τε ὤνθρωποι καὶ ἡ γῆ αὐτῶν ἐπώνυμοι τοῦ καταστρεψαμένου καλέονται."

Ταῦτα μὲν ἐπὶ τοσοῦτο ἐλέγετο. Μετὰ δὲ εὐφρόνη τε ἐγίνετο· καὶ Ξέρξεα ἔκνιζε ἡ Ἀρταβάνου γνώμη, νυκτὶ δὲ βουλὴν διδοὺς πάγχυ εὕρισκέ οἱ οὐ πρῆγμα εἶναι στρατεύεσθαι ἐπὶ τὴν Ἑλλάδα· δεδογμένων δέ οἱ αὖτις τούτων κατύπνωσε. Καὶ δή κου ἐν τῇ νυκτὶ εἶδε ὄψιν τοιήνδε, ὡς λέγεται ὑπὸ Περσέων. Ἐδόκεε ὁ Ξέρξης ἄνδρα οἱ ἐπιστάντα μέγαν τε καὶ εὐειδέα εἰπεῖν· "Μετὰ δὴ βουλεύεαι, ὦ Πέρσα, στράτευμα μὴ ἄγειν ἐπὶ τὴν Ἑλλάδα, προείπας ἀλίζειν Πέρσας στρατόν; Οὔτε ὦν μεταβουλευόμενος ποιέεις εὖ, οὔτε ὁ συγγνωσόμενός τοι πάρα. Ἀλλ' ὥσπερ τῆς ἡμέρης ἐβουλεύσαο ποιέειν, ταύτην ἴθι τῶν ὁδῶν." Τὸν μὲν ταῦτα εἴπαντα ἐδόκεε ὁ Ξέρξης ἀποπτάσθαι. Ἡμέρης δὲ ἐπιλαμψάσης ὀνείρου μὲν τούτου λόγον οὐδένα ἐποιέετο, ὁ δὲ Περσέων συναλίσας τοὺς καὶ πρότερον συνέλεξε, ἔλεγέ σφι τάδε· "Ἄνδρες Πέρσαι, συγγνώμην μοι ἔχετε, ὅτι ἀγχίστροφα βουλεύομαι. Φρενῶν τε γὰρ ἐς τὰ ἐμεωυτοῦ πρῶτα οὔ

κω ἀνήκω, καὶ οἱ παρηγορείμενοι ἐκεῖνα ποιέειν οὐδένα χρόνον μευ ἀπέχονται. Ἀκούσαντι μέντοι μοι τῆς Ἀρταβάνου γνώμης παραυτίκα μὲν ἡ νεότης ἐπέζεσε, ὥστε ἀειπέστερα ἀπορρίψαι ἔπεα ἐς ἄνδρα πρεσβύτερον ἢ χρεών. Νῦν μέντοι συγγνοὺς χρήσομαι τῇ ἐκείνου γνώμῃ. Ὡς ὦν μεταδεδογμένον μοι μὴ στρατεύεσθαι ἐπὶ τὴν Ἑλλάδα, ἥσυχοι ἔστε." Πέρσαι μέν, ὡς ἤκουσαν ταῦτα, κεχαρηκότες προσεκύνεον. Νυκτὸς δὲ γενομένης αὖτις τὠυτὸ ὄνειρον τῷ Ξέρξῃ κατυπνωμένῳ ἔλεγε ἐπιστάν· "Ὦ παῖ Δαρείου, καὶ δὴ φαίνεαι ἐν Πέρσησί τε ἀπειπάμενος τὴν στρατηλασίην καὶ τὰ ἐμὰ ἔπεα ἐν οὐδενὶ ποιεύμενος λόγῳ ὡς παρ' οὐδενὸς ἀκούσας. Εὖ νύν τόδ' ἴσθι, ἤν περ μὴ αὐτίκα στρατηλατέῃς, τάδε τοι ἐξ αὐτῶν ἀνασχήσει· ὡς καὶ μέγας καὶ πολλὸς ἐγένεο ἐν ὀλίγῳ χρόνῳ, οὕτω καὶ ταπεινὸς ὀπίσω κατὰ τάχος ἔσεαι." Ξέρξης μὲν περιδείης γενόμενος τῇ ὄψι ἀνά τε ἔδραμε ἐκ τῆς κοίτης καὶ πέμπει ἄγγελον ἐπὶ Ἀρτάβανον καλέοντα. Ἀπικομένῳ δέ οἱ ἔλεγε Ξέρξης τάδε· "Ἀρτάβανε, ἐγὼ τὸ παραυτίκα μὲν οὐκ ἐσωφρόνεον εἴπας ἐς σὲ μάταια ἔπεα χρηστῆς εἵνεκα συμβουλίης· μετὰ μέντοι οὐ πολλὸν χρόνον μετέγνων, ἔγνων δὲ ταῦτά μοι ποιητέα ἐόντα τὰ σὺ ὑποθήκαο. Οὔκων δυνατός τοί εἰμι ταῦτα ποιέειν βουλόμενος· τετραμμένῳ γὰρ δὴ καὶ μετεγνωκότι ἐπιφοιτέον ὄνειρον φαντάζεταί μοι οὐδαμῶς συνέπαινον ὂν ποιέειν με ταῦτα· νῦν δὲ καὶ διαπειλήσαν οἴχεται. Εἰ ὦν θεός ἐστι ὁ ἐπιπέμπων καί οἱ πάντως ἐν ἡδονῇ ἐστι γενέσθαι στρατηλασίην ἐπὶ τὴν Ἑλλάδα, ἐπιπτήσεται καὶ σοὶ τὠυτὸ τοῦτο ὄνειρον, ὁμοίως καὶ ἐμοὶ ἐντελλόμενον. Εὑρίσκω δὲ ὧδε ἂν γινόμενα ταῦτα, εἰ λάβοις τὴν ἐμὴν σκευὴν πᾶσαν, καὶ ἐνδὺς μετὰ τοῦτο

ἵζοιο ἐς τὸν ἐμὸν θρόνον καὶ ἔπειτα ἐν κοίτῃ τῇ ἐμῇ κατυπνώσειας."

Ξέρξης μὲν ταῦτά οἱ ἔλεγε· Ἀρτάβανος δὲ οὐ τῷ πρώτῳ οἱ κελεύσματι πειθόμενος, οἷα οὐκ ἀξιεύμενος ἐς τὸν βασιλήϊον θρόνον ἵζεσθαι, τέλος ὡς ἠναγκάζετο εἴπας τάδε ἐποίεε τὸ κελευόμενον. "Ἴσον ἐκεῖνο, ὦ βασιλεῦ, παρ' ἐμοὶ κέκριται, φρονέειν τε εὖ καὶ τῷ λέγοντι χρηστὰ ἐθέλειν πείθεσθαι· τὰ σὲ καὶ ἀμφότερα περιήκοντα ἀνθρώπων κακῶν ὁμιλίαι σφάλλουσι, κατά περ τὴν πάντων χρησιμωτάτην ἀνθρώποισι θάλασσαν πνεύματά φασι ἀνέμων ἐμπίπτοντα οὐ περιορᾶν φύσι τῇ ἑωυτῆς χρᾶσθαι. Ἐμὲ δὲ ἀκούσαντα πρὸς σεῦ κακῶς οὐ τοσοῦτο ἔδακε λύπη, ὅσον γνωμέων δύο προκειμενέων Πέρσῃσι, τῆς μὲν ὕβριν αὐξανούσης, τῆς δὲ καταπαυούσης καὶ λεγούσης ὡς κακὸν εἴη διδάσκειν τὴν ψυχὴν πλέον τι δίζησθαι αἰεὶ ἔχειν τοῦ παρεόντος, τοιουτέων προκειμενέων γνωμέων, ὅτι τὴν σφαλερωτέρην σεωυτῷ τε καὶ Πέρσῃσι ἀναιρέο. Νῦν ὦν, ἐπειδὴ τέτραψαι ἐπὶ τὴν ἀμείνω, φῆς τοι μετιέντι τὸν ἐπ' Ἕλληνας στόλον ἐπιφοιτᾶν ὄνειρον θεοῦ τινος πομπῇ, οὐκ ἐῶντά σε καταλύειν τὸν στόλον. Ἀλλ' οὐδὲ ταῦτά ἐστι, ὦ παῖ, θεῖα. Ἐνύπνια γὰρ τὰ ἐς ἀνθρώπους πεπλανημένα τοιαῦτά ἐστι οἷά σε ἐγὼ διδάξω, ἔτεσι σεῦ πολλοῖσι πρεσβύτερος ἐών. Πεπλανῆσθαι αὗται μάλιστα ἐώθασι αἱ ὄψιες τῶν ὀνειράτων, τά τις ἡμέρης φροντίζει· ἡμεῖς δὲ τὰς πρὸ τοῦ ἡμέρας ταύτην τὴν στρατηλασίην καὶ τὸ κύρτα εἴχομεν μετὰ χεῖρας. Εἰ δὲ ἄρα μή ἐστι τοῦτο τοιοῦτο οἷον ἐγὼ διαιρέω, ἀλλά τι τοῦ θεοῦ μετέχον, σὺ πᾶν αὐτὸ συλλαβὼν εἴρηκας· φανήτω γὰρ δὴ καὶ ἐμοὶ ὡς καὶ σοὶ διακελευόμενον. Φανῆναι δὲ

οὐδὲν μᾶλλόν μοι ὀφείλει ἔχοντι τὴν σὴν ἐσθῆτα ἢ οὐ καὶ τὴν ἐμήν, οὐδέ τι μᾶλλον ἐν κοίτῃ τῇ σῇ ἀναπαυομένῳ ἢ οὐ καὶ ἐν τῇ ἐμῇ, εἴ πέρ γε καὶ ἄλλως ἐθέλει φανῆναι. Οὐ γὰρ δὴ ἐς τοσοῦτό γε εὐηθείης ἀνήκει τοῦτο, ὅ τι δή κοτέ ἐστι τὸ ἐπιφαινόμενόν τοι ἐν τῷ 5 ὕπνῳ, ὥστε δόξει ἐμὲ ὁρῶν σὲ εἶναι τῇ σῇ ἐσθῆτι τεκμαιρόμενον. Εἰ δὲ ἐμὲ μὲν ἐν οὐδενὶ λόγῳ ποιήσεται οὐδὲ ἀξιώσει ἐπιφανῆναι, οὔτε ἣν τὴν ἐμὴν ἐσθῆτα ἔχω οὔτε ἣν τὴν σήν, σὲ δὲ ἐπιφοιτήσει, τοῦτο ἤδη μαθητέον ἐστί. Εἰ γὰρ δὴ ἐπιφοιτήσειέ γε συνεχέως, φαίην ἂν 10 καὶ αὐτὸς θεῖον εἶναι. Εἰ δέ τοι οὕτω δεδόκηται γίνεσθαι καὶ οὐκ οἶά τε αὐτὸ παρατρέψαι, ἀλλ' ἤδη δεῖ ἐμὲ ἐν κοίτῃ τῇ σῇ κατυπνῶσαι, φέρε, τούτων ἐξ ἐμεῦ ἐπιτελευμένων, φανήτω καὶ ἐμοί. Μέχρι δὲ τούτου τῇ παρεούσῃ γνώμῃ χρήσομαι." 15

Τοσαῦτα εἴπας Ἀρτάβανος, ἐλπίζων Ξέρξεα ἀποδέξειν λέγοντα οὐδέν, ἐποίεε τὸ κελευόμενον. Ἐνδὺς δὲ τὴν Ξέρξεω ἐσθῆτα καὶ ἰζόμενος ἐς τὸν βασιλήϊον θρόνον ὡς μετὰ ταῦτα κοῖτον ἐποιέετο, ἦλθέ οἱ κατυπνωμένῳ τῶυτὸ ὄνειρον τὸ καὶ παρὰ Ξέρξεα ἐφοίτα, 20 ὑπερστὰν δὲ τοῦ Ἀρταβάνου εἶπε τάδε· "Ἆρα σὺ δὴ ἐκεῖνος εἶς ὁ ἀποσπεύδων Ξέρξεα στρατεύεσθαι ἐπὶ τὴν Ἑλλάδα ὡς δὴ κηδόμενος αὐτοῦ; Ἀλλ' οὔτε ἐς τὸ μετέπειτα οὔτε ἐς τὸ παραυτίκα νῦν καταπροΐξεαι ἀποτρύπων τὸ χρεὼν γενέσθαι. Ξέρξεα δὲ τὰ δεῖ ἀνηκουστέοντα παθεῖν, αὐτῷ ἐκείνῳ δεδήλωται." Ταῦτά τε δὴ ἐδόκεε Ἀρτάβανος τὸ ὄνειρον ἀπειλέειν καὶ θερμοῖσι σιδηρίοισι ἐκκαίειν αὐτοῦ μέλλειν τοὺς ὀφθαλμούς. Καὶ ὃς ἀμβώσας μέγα ἀναθρώσκει, καὶ παριζόμενος Ξέρξῃ, ὡς τὴν ὄψιν οἱ τοῦ ἐνυπνίου διεξῆλθε ἀπηγεόμενος, δεύ- 30

τερά οἱ λέγει τάδε· "Ἐγὼ μέν, ὦ βασιλεῦ, οἷα ἄνθρωπος ἰδὼν ἤδη πολλά τε καὶ μεγάλα πεσόντα πρήγματα ὑπὸ ἐσσόνων, οὐκ ἔων σε τὰ πάντα τῇ ἡλικίῃ εἴκειν, ἐπιστάμενος ὡς κακὸν εἴη τὸ πολλῶν ἐπιθυμέειν, μεμνη-
5 μένος μὲν τὸν ἐπὶ Μασσαγέτας Κύρου στόλον ὡς ἔπρηξε, μεμνημένος δὲ καὶ τὸν ἐπ' Αἰθίοπας τὸν Καμβύσεω, συστρατευόμενος δὲ καὶ Δαρείῳ ἐπὶ Σκύθας· ἐπιστάμενος ταῦτα γνώμην εἶχον ἀτρεμίζοντά σε μακαριστὸν εἶναι πρὸς πάντων ἀνθρώπων. Ἐπεὶ δὲ δαιμονίη τις γίνεται
10 ὁρμή, καὶ Ἕλληνας, ὡς ἔοικε, φθορή τις καταλαμβάνει θεήλατος, ἐγὼ μὲν καὶ αὐτὸς τρέπομαι καὶ τὴν γνώμην μετατίθεμαι. Σὺ δὲ σήμηνον μὲν Πέρσῃσι τὰ ἐκ τοῦ θεοῦ πεμπόμενα, χρᾶσθαι δὲ κέλευε τοῖσι ἐκ σέο πρώτοισι προειρημένοισι ἐς τὴν παρασκευήν· ποίεε δὲ οὕτω,
15 ὅκως τοῦ θεοῦ παραδιδόντος τῶν σῶν ἐνδεήσει μηδέν." Τούτων λεχθέντων, ἐνθαῦτα ἐπαερθέντες τῇ ὄψι, ὡς ἡμέρη ἐγένετο τάχιστα, Ξέρξης τε ὑπερετίθετο ταῦτα Πέρσῃσι, καὶ Ἀρτάβανος, ὃς πρότερον ἀποσπεύδων μοῦνος ἐφαίνετο, τότε ἐπισπεύδων φανερὸς ἦν.

III. MARCH OF THE PERSIANS. (Polymnia VII. 19–60. B. C. 480.)

20 Καὶ Ξέρξης τοῦ στρατοῦ οὕτω ἐπίγερσιν ποιέεται, χῶρον πάντα ἐρευνῶν τῆς ἠπείρου. Ἀπὸ γὰρ Αἰγύπτου ἁλώσιος ἐπὶ μὲν τέσσερα ἔτεα πλήρεα παραρτέετο στρατιήν τε καὶ τὰ πρόσφορα τῇ στρατιῇ, πέμπτῳ δὲ

ἔτεῖ ἀνομένῳ ἐστρατηλάτεε χειρὶ μεγάλῃ πλήθεος. Στόλων γὰρ τῶν ἡμεῖς ἴδμεν, πολλῷ δὴ μέγιστος οὗτος ἐγένετο, ὥστε μήτε τὸν Δαρείου τὸν ἐπὶ Σκύθας παρὰ τοῦτον μηδὲν φαίνεσθαι, μήτε τὸν Σκυθικόν, ὅτε Σκύθαι Κιμμερίους διώκοντες ἐς τὴν Μηδικὴν χώρην ἐμβαλόντες σχεδὸν πάντα τὰ ἄνω τῆς Ἀσίης καταστρεψάμενοι ἐνέμοντο, τῶν εἵνεκεν ὕστερον Δαρεῖος ἐτιμωρέετο, μήτε κατὰ τὰ λεγόμενα τὸν Ἀτρειδέων ἐς Ἴλιον, μήτε τὸν Μυσῶν τε καὶ Τευκρῶν τὸν πρὸ τῶν Τρωϊκῶν γενόμενον, οἳ διαβάντες ἐς τὴν Εὐρώπην κατὰ Βόσπορον τούς τε Θρῄκας κατεστρέψαντο πάντας καὶ ἐπὶ τὸν Ἰόνιον πόντον κατέβησαν, μέχρι τε Πηνειοῦ ποταμοῦ τοῦ πρὸς μεσαμβρίης ἤλασαν. Αὗται αἱ πᾶσαι καὶ οὐδ' εἰ ἕτεραι πρὸς ταύτῃσι γενόμεναι στρατηλασίαι μιῆς τῆσδε οὐκ ἄξιαι. Τί γὰρ οὐκ ἤγαγε ἐκ τῆς Ἀσίης ἔθνος ἐπὶ τὴν Ἑλλάδα Ξέρξης; Κοῖον δὲ πινόμενόν μιν ὕδωρ οὐκ ἐπέλιπε, πλὴν τῶν μεγάλων ποταμῶν; Οἱ μὲν γὰρ νέας παρείχοντο, οἱ δὲ ἐς πεζὸν ἐτετάχατο, τοῖσι δὲ ἵππος προσετέτακτο, τοῖσι δὲ ἱππαγωγὰ πλοῖα ἅμα στρατευομένοισι, τοῖσι δὲ ἐς τὰς γεφύρας μακρὰς νέας παρέχειν, τοῖσι δὲ σῖτά τε καὶ νέας.

Καὶ τοῦτο μέν, ὡς προσπταισάντων τῶν πρώτων περιπλεόντων περὶ τὸν Ἄθων, προετοιμάζετο ἐκ τριῶν ἐτέων κου μάλιστα ἐς τὸν Ἄθων. Ἐν γὰρ Ἐλαιοῦντι τῆς Χερσονήσου ὥρμεον τριήρεες· ἐνθεῦτεν δὲ ὁρμεόμενοι ὤρυσσον ὑπὸ μαστίγων παντοδαποὶ τῆς στρατιῆς, διάδοχοι δ' ἐφοίτεον. Ὤρυσσον δὲ καὶ οἱ περὶ τὸν Ἄθων κατοικημένοι. Βουβάρης δὲ ὁ Μεγαβάζου καὶ Ἀρταχαίης ὁ Ἀρταίου, ἄνδρες Πέρσαι, ἐπεστάτεον τοῦ ἔργου. Ὁ γὰρ Ἄθως ἐστὶ ὄρος μέγα τε καὶ ὀνομαστόν, ἐς θάλασσαν

κατῆκον, οἰκημένον ὑπὸ ἀνθρώπων. Τῇ δὲ τελευτᾷ ἐς τὴν ἤπειρον τὸ ὄρος, χερσονησοειδές τέ ἐστι καὶ ἰσθμὸς ὡς δυώδεκα σταδίων· πεδίον δὲ τοῦτο καὶ κολωνοὶ οὐ μεγάλοι ἐκ θαλάσσης τῆς Ἀκανθίων ἐπὶ θάλασσαν τὴν
5 ἀντίον Τορώνης. Ἐν δὲ τῷ ἰσθμῷ τούτῳ, ἐς τὸν τελευτᾷ ὁ Ἄθως, Σάνη πόλις Ἑλλὰς οἴκηται. Αἱ δὲ ἐντὸς Σάνης, ἔσω δὲ τοῦ Ἄθω οἰκημέναι, τὰς τότε ὁ Πέρσης νησιώτιδας ἀντὶ ἠπειρωτίδων ὥρμητο ποιέειν, εἰσὶ αἵδε, Δῖον, Ὀλόφυξος, Ἀκρόθωων, Θύσσος, Κλεωναί. Πόλιες
10 μὲν αὗται, αἳ τὸν Ἄθων νέμονται. Ὥρυσσον δὲ ὧδε· δασάμενοι τὸν χῶρον οἱ βάρβαροι κατὰ ἔθνεα, κατὰ Σάνην πόλιν σχοινοτενὲς ποιησάμενοι, ἐπειδὴ ἐγένετο βαθέα ἡ διῶρυξ, οἱ μὲν κατώτατα ἑστεῶτες ὤρυσσον, ἕτεροι δὲ παρεδίδοσαν τὸν αἰεὶ ἐξορυσσόμενον χοῦν ἄλλοι-
15 σι κατύπερθε ἑστεῶσι ἐπὶ βάθρων, οἱ δ' αὖ ἐκδεκόμενοι ἑτέροισι, ἕως ἀπίκοντο ἐς τοὺς ἀνωτάτω, οὗτοι δὲ ἐξεφόρεόν τε καὶ ἐξέβαλλον. Τοῖσι μέν νυν ἄλλοισι πλὴν Φοινίκων καταῤῥηγνύμενοι οἱ κρημνοὶ τοῦ ὀρύγματος πόνον διπλήσιον παρεῖχον· ἅτε γὰρ τοῦ τε ἄνω στόματος
20 καὶ τοῦ κάτω τὰ αὐτὰ μέτρα ποιευμένων, ἔμελλέ σφι τοιοῦτο ἀποβήσεσθαι. Οἱ δὲ Φοίνικες σοφίην ἔν τε τοῖσι ἄλλοισι ἔργοισι ἀποδείκνυνται καὶ δὴ καὶ ἐν ἐκείνῳ. Ἀπολαχόντες γὰρ μόριον ὅσον αὐτοῖσι ἐπέβαλλε, ὤρυσσον τὸ μὲν ἄνω στόμα τῆς διώρυχος ποιεῦντες διπλήσιον
25 ἢ ὅσον ἔδεε αὐτὴν τὴν διώρυχα γενέσθαι· προβαίνοντος δὲ τοῦ ἔργου συνῆγον αἰεί· κάτω τε δὴ ἐγίνετο καὶ ἐξισοῦτο τοῖσι ἄλλοισι τὸ ἔργον· ἐνθαῦτα δὴ λειμών ἐστι, ἵνα σφι ἀγορή τε ἐγίνετο καὶ πρητήριον· σῖτος δέ σφισι πολλὸς ἐφοίτα ἐκ τῆς Ἀσίης ἀληλεσμένος. Ὡς
30 μὲν ἐμὲ συμβαλλόμενον εὑρίσκειν, μεγαλοφροσύνης

εἵνεκα αὐτὸ Ξέρξης ὀρύσσειν ἐκέλευε, ἐθέλων τε δύναμιν ἀποδείκνυσθαι καὶ μνημόσυνα λιπέσθαι. Παρεὸν γὰρ μηδένα πόνον λαβόντας τὸν ἰσθμὸν τὰς νέας διειρύσαι, ὀρύσσειν ἐκέλευε διώρυχα τῇ θαλάσσῃ, εὖρος ὡς δύο τριήρεας πλέειν ὁμοῦ ἐλαστρευμένας. Τοῖσι δὲ αὐτοῖσι τούτοισι, τοῖσί περ καὶ τὸ ὄρυγμα, προσετέτακτο καὶ τὸν Στρυμόνα ποταμὸν ζεύξαντας γεφυρῶσαι. Ταῦτα μέν νυν οὕτω ἐποίεε· παρεσκευάζετο δὲ καὶ ὅπλα ἐς τὰς γεφύρας βύβλινά τε καὶ λευκολίνου, ἐπιτάξας Φοίνιξί τε καὶ Αἰγυπτίοισι, καὶ σιτία τῇ στρατιῇ καταβάλλειν, ἵνα μὴ λιμήνειε ἡ στρατιὴ μηδὲ τὰ ὑποζύγια ἐλαυνόμενα ἐπὶ τὴν Ἑλλάδα· ἀναπυθόμενος δὲ τοὺς χώρους καταβάλλειν ἐκέλευε ἵνα ἐπιτηδεώτατον εἴη, ἄλλον ἄλλῃ ἀγινέοντας ὁλκάσι τε καὶ πορθμηΐοισι ἐκ τῆς Ἀσίης πανταχόθεν. Τὸν δὲ ὦν πλεῖστον ἐς Λευκὴν Ἀκτὴν καλεομένην τῆς Θρηΐκης ἀγίνεον, οἱ δὲ ἐς Τυρόδιζαν τὴν Περινθίων, οἱ δὲ ἐς Δορίσκον, οἱ δὲ ἐς Ἠιόνα τὴν ἐπὶ Στρυμόνι, οἱ δὲ ἐς Μακεδονίην διατεταγμένοι.

Ἐν ᾧ δὲ οὗτοι τὸν προκείμενον πόνον ἐργάζοντο, ἐν τούτῳ ὁ πεζὸς ἅπας συλλελεγμένος ἅμα Ξέρξῃ ἐπορεύετο ἐς Σάρδις, ἐκ Κριτάλλων ὁρμηθεὶς τῶν ἐν Καππαδοκίῃ· ἐνθαῦτα γὰρ εἴρητο συλλέγεσθαι πάντα τὸν κατ' ἤπειρον μέλλοντα ἅμα αὐτῷ Ξέρξῃ πορεύεσθαι στρατόν. Ὃς μέν νυν τῶν ὑπάρχων στρατὸν κάλλιστα ἐσταλμένον ἀγαγὼν τὰ προκείμενα παρὰ βασιλέος ἔλαβε δῶρα, οὐκ ἔχω φράσαι· οὐδὲ γὰρ ἀρχὴν ἐς κρίσιν τούτου πέρι ἐλθόντας οἶδα. Οἱ δέ, ἐπεί τε διαβάντες τὸν Ἅλυν ποταμὸν ὡμίλησαν τῇ Φρυγίῃ, δι' αὐτῆς πορευόμενοι παρεγένοντο ἐς Κελαινάς, ἵνα πηγαὶ ἀναδιδοῦσι Μαιάνδρου ποταμοῦ καὶ ἑτέρου οὐκ ἐλάσσονος ἢ Μαιάνδρου, τῷ

οὔνομα τυγχάνει ἐὸν Καταῤῥήκτης, ὃς ἐξ αὐτῆς τῆς ἀγορῆς τῆς Κελαινέων ἀνατέλλων ἐς τὸν Μαίανδρον ἐκδιδοῖ· ἐν τῇ καὶ ὁ τοῦ Σιληνοῦ Μαρσύεω ἀσκὸς ἐν τῇ πόλι ἀνακρέμαται, τὸν ὑπὸ Φρυγῶν λόγος ἔχει ὑπὸ
5 Ἀπόλλωνος ἐκδαρέντα ἀνακρεμασθῆναι. Ἐν ταύτῃ τῇ πόλι ὑποκατήμενος Πύθιος ὁ Ἄτυος, ἀνὴρ Λυδός, ἐξείνισε τὴν βασιλέος στρατιὴν πᾶσαν ξεινίοισι μεγίστοισι καὶ αὐτὸν Ξέρξεα, χρήματά τε ἐπηγγέλλετο βουλόμενος ἐς τὸν πόλεμον παρέχειν. Ἐπαγγελλομένου δὲ χρή-
10 ματα Πυθίου, εἴρετο Ξέρξης Περσέων τοὺς παρεόντας, τίς τε ἐὼν ἀνδρῶν Πύθιος καὶ κόσα χρήματα κεκτημένος ἐπαγγέλλοιτο ταῦτα. Οἱ δὲ εἶπαν· "Ὦ βασιλεῦ, οὗτός ἐστι, ὅς τοι τὸν πατέρα Δαρεῖον ἐδωρήσατο τῇ πλαταιήστῳ τῇ χρυσέῃ καὶ τῇ ἀμπέλῳ· ὃς καὶ νῦν ἐστι πρῶτος
15 ἀνθρώπων πλούτῳ τῶν ἡμεῖς ἴδμεν μετὰ σέ."

Θωυμάσας δὲ τῶν ἐπέων τὸ τελευταῖον Ξέρξης αὐτὸς δεύτερα εἴρετο Πύθιον ὁκόσα οἱ εἴη χρήματα. Ὁ δὲ εἶπε· "Ὦ βασιλεῦ, οὔτε σε ἀποκρύψω οὔτε σκήψομαι τὸ μὴ εἰδέναι τὴν ἐμεωυτοῦ οὐσίην, ἀλλ' ἐπιστάμενός τοι ἀτρε-
20 κέως καταλέξω. Ἐπεί τε γὰρ τάχιστά σε ἐπυθόμην ἐπὶ θάλασσαν καταβαίνοντα τὴν Ἑλληνίδα, βουλόμενός τοι δοῦναι ἐς τὸν πόλεμον χρήματα ἐξέμαθον, καὶ εὗρον λογιζόμενος ἀργυρίου μὲν δύο χιλιάδας ἐούσας μοι ταλάντων, χρυσίου δὲ τετρακοσίας μυριάδας στατήρων Δαρει-
25 κῶν, ἐπιδεούσας ἑπτὰ χιλιάδων. Καὶ τούτοισί σε ἐγὼ δωρέομαι· αὐτῷ δ' ἐμοὶ ἀπὸ ἀνδραπόδων τε καὶ γεωπεδίων ἀρκέων ἐστὶ βίος." Ὁ μὲν ταῦτα ἔλεγε· Ξέρξης δὲ ἡσθεὶς τοῖσι εἰρημένοισι εἶπε· "Ξεῖνε Λυδέ, ἐγὼ ἐπεί τε ἐξῆλθον τὴν Περσίδα χώρην, οὐδενὶ ἀνδρὶ συνέμιξα ἐς
30 τόδε, ὅστις ἠθέλησε ξείνια προθεῖναι στρατῷ τῷ ἐμῷ, οὐδὲ

ὅσις ἐς ὄψιν τὴν ἐμὴν καταστὰς αὐτεπίγγελτος ἐς τὸν πόλεμον ἐμοὶ ἠθέλησε συμβαλέσθαι χρήματα, ἔξω σεῦ. Σὺ δὲ καὶ ἐξείνισας μεγίλως στρατὸν τὸν ἐμὸν καὶ χρήματα μεγάλα ἐπαγγέλλεαι. Σοὶ ὦν ἐγὼ ἀντὶ αὐτῶν γέρεα τοιάδε δίδωμι· ξεῖνόν τέ σε ποιεῦμαι ἐμόν, καὶ τὰς τετρακοσίας μυριάδας τοι τῶν στατήρων ἀποπλήσω παρ' ἐμεωυτοῦ δοὺς τὰς ἑπτὰ χιλιάδας, ἵνα μή τοι ἐπιδεέες ἔωσι αἱ τετρακόσιαι μυριάδες ἑπτὰ χιλιάδων, ἀλλ' ᾖ τοι ἀπαρτιλογίη ὑπ' ἐμέο πεπληρωμένη. Κέκτησό τε αὐτὸς τά περ αὐτὸς ἐκτήσαο, ἐπίστασό τε εἶναι αἰεὶ τοιοῦτος· οὐ γάρ τοι ταῦτα ποιεῦντι οὔτε ἐς τὸ παρεὸν οὔτε ἐς χρόνον μεταμελήσει."

Ταῦτα δὲ εἴπας καὶ ἐπιτελέα ποιήσας ἐπορεύετο αἰεὶ τὸ πρόσω. Ἄναυα δὲ καλεομένην Φρυγῶν πόλιν παραμειβόμενος καὶ λίμνην ἐκ τῆς ἅλες γίνονται, ἀπίκετο ἐς Κολοσσάς, πόλιν μεγίλην Φρυγίης, ἐν τῇ Λύκος ποταμὸς ἐς χάσμα γῆς ἐσβάλλων ἀφανίζεται· ἔπειτα διὰ σταδίων ὡς πέντε μάλιστά κη ἀναφαινόμενος ἐκδιδοῖ καὶ οὗτος ἐς τὸν Μαίανδρον. Ἐκ δὲ Κολοσσέων ὁρμεύμενος ὁ στρατὸς ἐπὶ τοὺς οὔρους τῶν Φρυγῶν καὶ τῶν Λυδῶν ἀπίκετο ἐς Κύδραρα πόλιν, ἔνθα στήλη καταπεπηγυῖα, σταθεῖσα δὲ ὑπὸ Κροίσου, καταμηνύει διὰ γραμμάτων τοὺς οὔρους. Ὡς δὲ ἐκ τῆς Φρυγίης ἐσέβαλε ἐς τὴν Λυδίην, σχιζομένης τῆς ὁδοῦ καὶ τῆς μὲν ἐς ἀριστερὴν ἐπὶ Καρίης φερούσης, τῆς δὲ ἐς δεξιὴν ἐς Σάρδις, τῇ καὶ πορευομένῳ διαβῆναι τὸν Μαίανδρον ποταμὸν πᾶσα ἰνάγκη γίνεται καὶ ἰέναι παρὰ Καλλάτηβον πόλιν, ἐν τῇ ἄνδρες δημιοεργοὶ μέλι ἐκ μυρίκης τε καὶ πυροῦ ποιεῦσι, ταύτην ἰὼν ὁ Ξέρξης τὴν ὁδὸν εὗρε πλατάνιστον, τὴν κάλλεος εἵνεκα δωρησάμενος κόσμῳ χρυσέῳ καὶ μελεδω-

νῷ ἀθανάτῳ ἀνδρὶ ἐπιτρέψας δευτέρῃ ἡμέρῃ ἀπίκετο ἐς τῶν Λυδῶν τὸ ἄστυ. Ἀπικόμενος δὲ ἐς Σάρδις πρῶτα μὲν ἀπέπεμπε κήρυκας ἐς τὴν Ἑλλάδα αἰτήσοντας γῆν τε καὶ ὕδωρ καὶ προερέοντας δεῖπνα βασιλεῖ παρασκευά-
5 ζειν· πλὴν οὔτε ἐς Ἀθήνας οὔτε ἐς Λακεδαίμονα ἀπέπεμπε ἐπὶ γῆς αἴτησιν, τῇ δὲ ἄλλῃ πάντῃ. Τῶνδε δὲ εἵνεκα τὸ δεύτερον ἀπέπεμπε ἐπὶ γῆν τε καὶ ὕδωρ· ὅσοι πρότερον οὐκ ἔδοσαν Δαρείῳ πέμψαντι, τούτους πάγχυ ἐδόκεε τότε δείσαντας δώσειν· βουλόμενος ὦν
10 αὐτὸ τοῦτο ἐκμαθεῖν ἀκριβέως ἔπεμπε. Μετὰ δὲ ταῦτα παρεσκευάζετο ὡς ἐλῶν ἐς Ἄβυδον.

Οἱ δὲ ἐν τούτῳ τὸν Ἑλλήσποντον ἐζεύγνυσαν ἐκ τῆς Ἀσίης ἐς τὴν Εὐρώπην. Ἔστι δὲ τῆς Χερσονήσου τῆς ἐν Ἑλλησπόντῳ, Σηστοῦ τε πόλιος μεταξὺ καὶ Μαδύτου,
15 ἀκτὴ τρηχέα ἐς θάλασσαν κατήκουσα Ἀβύδῳ καταντίον· ἔνθα μετὰ ταῦτα χρόνῳ ὕστερον οὐ πολλῷ, ἐπὶ Ξανθίππου τοῦ Ἀρίφρονος στρατηγοῦ Ἀθηναίων, Ἀρταΰκτην ἄνδρα Πέρσην λαβόντες Σηστοῦ ὕπαρχον ζῶντα πρὸς σανίδα διεπασσάλευσαν, ὃς καὶ ἐς τοῦ Πρωτεσίλεω τὸ ἱρὸν ἐς
20 Ἐλαιοῦντα ἀγινεόμενος γυναῖκας ἀθέμιτα ἔρδεσκε. Ἐς ταύτην ὦν τὴν ἀκτὴν ἐξ Ἀβύδου ὁρμεόμενοι ἐγεφύρουν τοῖσι προσεκέετο, τὴν μὲν λευκολίνου Φοίνικες, τὴν δ' ἑτέρην τὴν βυβλίνην Αἰγύπτιοι. Ἔστι δὲ ἑπτὰ στάδιοι ἐξ Ἀβύδου ἐς τὴν ἀπαντίον. Καὶ δὴ ἐζευγμένου τοῦ
25 πόρου ἐπιγενόμενος χειμὼν μέγας συνέκοψέ τε ἐκεῖνα πάντα καὶ διέλυσε. Ὡς δ' ἐπύθετο Ξέρξης, δεινὰ ποιεύμενος τὸν Ἑλλήσποντον ἐκέλευε τριηκοσίας ἐπικέσθαι μάστιγι πληγὰς καὶ κατεῖναι ἐς τὸ πέλαγος πεδέων ζεῦγος. Ἤδη δὲ ἤκουσα ὡς καὶ στιγέας ἅμα τούτοισι
30 ἀπέπεμψε στίξοντας τὸν Ἑλλήσποντον. Ἐνετέλλετο δὴ

ὧν ῥαπίζοντας λέγειν βάρβαρά τε καὶ ἀτάσθαλα· "Ὦ πικρὸν ὕδωρ, δεσπότης τοι δίκην ἐπιτιθεῖ τήνδε, ὅτι μιν ἠδίκησας οὐδὲν πρὸς ἐκείνου ἄδικον παθόν. Καὶ βασιλεὺς μὲν Ξέρξης διαβήσεταί σε, ἤν τε σύ γε βούλῃ ἤν τε μή. Σοὶ δὲ κατὰ δίκην ἄρα οὐδεὶς ἀνθρώπων θύει 5 ὡς ἐόντι θολερῷ τε καὶ ἁλμυρῷ ποταμῷ." Τήν τε δὴ θάλασσαν ἐνετέλλετο τούτοισι ζημιοῦν, καὶ τῶν ἐπεστεώτων τῇ ζεύξι τοῦ Ἑλλησπόντου ἀποταμεῖν τὰς κεφαλάς.

Καὶ οἱ μὲν ταῦτα ἐποίεον, τοῖσι προσεκέετο αὕτη ἡ ἄχαρις τιμή. Τὰς δὲ ἄλλοι ἀρχιτέκτονες ἐζεύγνυσαν· 10 ἐζεύγνυσαν δὲ ὧδε. Πεντηκοντέρους καὶ τριήρεας συνθέντες ὑπὸ μὲν τὴν πρὸς τοῦ Εὐξείνου Πόντου ἑξήκοντά τε καὶ τριηκοσίας, ὑπὸ δὲ τὴν ἑτέρην τεσσερεσκαίδεκα καὶ τριηκοσίας, τοῦ μὲν Πόντου ἐπικαρσίας, τοῦ δὲ Ἑλλησπόντου κατὰ ῥόον, ἵνα ἀνακωχεύῃ τὸν τόνον τῶν ὅπλων, 15 συνθέντες δὲ ἀγκύρας κατῆκαν περιμήκεας, τὰς μὲν πρὸς τοῦ Πόντου τῆς ἑτέρης τῶν ἀνέμων εἵνεκεν τῶν ἔσωθεν ἐκπνεόντων, τῆς δὲ ἑτέρης τῆς πρὸς ἑσπέρης τε καὶ τοῦ Αἰγαίου εὔρου τε καὶ νότου εἵνεκα. Διέκπλοον δὲ ὑπόφαυσιν κατέλιπον τῶν πεντηκοντέρων καὶ τριχοῦ, 20 ἵνα καὶ ἐς τὸν Πόντον ἔχῃ ὁ βουλόμενος πλέειν πλοίοισι λεπτοῖσι καὶ ἐκ τοῦ Πόντου ἔξω. Ταῦτα δὲ ποιήσαντες κατέτεινον ἐκ γῆς στρεβλοῦντες ὄνοισι ξυλίνοισι τὰ ὅπλα, οὐκέτι χωρὶς ἑκάτερα τάξαντες, ἀλλὰ δύο μὲν λευκολίνου δασύμενοι ἐς ἑκατέρην, τέσσερα δὲ τῶν 25 βυβλίνων. Παχύτης μὲν ἡ αὐτὴ καὶ καλλονή, κατὰ λόγον δὲ ἦν ἐμβριθέστερα τὰ λίνεα, τοῦ τάλαντον ὁ πῆχυς εἶλκε. Ἐπειδὴ δὲ ἐγεφυρώθη ὁ πόρος, κορμοὺς ξύλων καταπρίσαντες καὶ ποιήσαντες ἴσους τῆς σχεδίης τῷ εὔρει κόσμῳ ἐπετίθεσαν κατύπερθε τῶν ὅπλων τοῦ 30

τόνου, θέντες δὲ ἐπεξῆς ἐνθαῦτα αὖτις ἐπεζεύγνυον. Ποιήσαντες δὲ ταῦτα ὕλην ἐπεφόρησαν· κόσμῳ δὲ θέντες καὶ τὴν ὕλην γῆν ἐπεφόρησαν· κατανάξαντες δὲ καὶ τὴν γῆν φραγμὸν παρείρυσαν ἔνθεν καὶ ἔνθεν, ἵνα
5 μὴ φοβέηται τὰ ὑποζύγια τὴν θάλασσαν ὑπερορέοντα καὶ οἱ ἵπποι.

Ὡς δὲ τά τε τῶν γεφυρέων κατεσκεύαστο καὶ τὰ περὶ τὸν Ἄθων, οἵ τε χυτοὶ περὶ τὰ στόματα τῆς διώρυχος, οἳ τῆς ῥηχίης εἵνεκεν ἐποιήθησαν, ἵνα μὴ
10 πίμπληται τὰ στόματα τοῦ ὀρύγματος, καὶ αὐτὴ ἡ διῶρυξ παντελέως πεποιημένη ἠγγέλλετο, ἐνθαῦτα χειμερίσας, ἅμα τῷ ἔαρι παρεσκευασμένος ὁ στρατὸς ἐκ τῶν Σαρδίων ὡρμᾶτο ἐλῶν ἐς Ἄβυδον. Ὡρμημένῳ δέ οἱ ὁ ἥλιος ἐκλιπὼν τὴν ἐκ τοῦ οὐρανοῦ ἕδρην ἀφανὴς ἦν,
15 οὔτ' ἐπινεφέλων ἐόντων αἰθρίης τε τὰ μάλιστα· ἀντὶ ἡμέρης τε νὺξ ἐγένετο. Ἰδόντι δὲ καὶ μαθόντι τοῦτο τῷ Ξέρξῃ ἐπιμελὲς ἐγένετο· καὶ εἴρετο τοὺς μάγους τὸ θέλει προφαίνειν τὸ φάσμα. Οἱ δὲ ἔφραζον ὡς "Ἕλλησι προδεικνύει ὁ θεὸς ἔκλειψιν τῶν πολίων",
20 λέγοντες "Ἥλιον εἶναι Ἑλλήνων προδέκτορα, σελήνην δὲ σφέων." Πυθόμενος δὲ ταῦτα ὁ Ξέρξης περιχαρὴς ἐὼν ἐποιέετο τὴν ἔλασιν. Ὡς δ' ἐξήλαυνε τὴν στρατιήν, Πύθιος ὁ Λυδός, καταῤῥωδήσας τὸ ἐκ τοῦ οὐρανοῦ φάσμα, ἐπαερθείς τε τοῖσι δωρήμασι, ἐλθὼν παρὰ Ξέρξεα ἔλεγε
25 τάδε· "Ὦ δέσποτα, χρηίσας ἄν τευ βουλοίμην τυχεῖν, τὸ σοὶ μὲν ἐλαφρὸν τυγχάνει ἐὸν ὑπουργῆσαι, ἐμοὶ δὲ μέγα γενόμενον;" Ξέρξης δὲ πᾶν μᾶλλον δοκέων μιν χρηίσειν ἢ τὸ ἐδεήθη, ἔφη τε ὑπουργήσειν καὶ δὴ ἀγορεύειν ἐκέλευε ὅτευ δέοιτο. Ὁ δέ, ἐπεί τε ταῦτα
30 ἤκουσε, ἔλεγε θαρσήσας τάδε· "Ὦ δέσποτα, τυγχάνου-

σί μοι παῖδες ἐόντες πέντε, καί σφεας καταλαμβάνει πάντας ἅμα σοὶ στρατεύεσθαι ἐπὶ τὴν Ἑλλάδα. Σὺ δέ, ὦ βασιλεῦ, ἐμὲ ἐς τόδε ἡλικίης ἥκοντα οἰκτείρας τῶν μοι παίδων ἕνα παρίλυσον τῆς στρατηΐης, τὸν πρεσβύτατον, ἵνα αὐτοῦ τε ἐμεῦ καὶ τῶν χρημάτων ᾖ μελεδωνός· τοὺς δὲ τέσσερας ἄγε ἅμα σεωυτῷ· καὶ πρήξας τὰ νοέεις, νοστήσειας ὀπίσω." Κάρτα τε ἐθυμώθη ὁ Ξέρξης καὶ ἀμείβετο τοισίδε· "Ὦ κακὲ ἄνθρωπε, σὺ ἐτόλμησας, ἐμεῦ στρατευομένου αὐτοῦ ἐπὶ τὴν Ἑλλάδα καὶ ἄγοντος παῖδας ἐμοὺς καὶ ἀδελφεοὺς καὶ οἰκηΐους καὶ φίλους, μνήσασθαι περὶ σέο παιδός, ἐὼν ἐμὸς δοῦλος, τὸν χρῆν πανοικίῃ αὐτῇ γυναικὶ συνέπεσθαι; Εὖ νῦν τόδ' ἐξεπίστασο, ὡς ἐν τοῖσι ὠσὶ τῶν ἀνθρώπων οἰκέει ὁ θυμός, ὃς χρηστὰ μὲν ἀκούσας τέρψιος ἐμπιπλέει τὸ σῶμα. ὑπεναντία δὲ τούτοισι ἀκούσας ἀνοιδέει. Ὅτε μέν νυν χρηστὰ ποιήσας ἕτερα τοιαῦτα ἐπηγγέλλεο, εὐεργεσίῃσι βασιλέα οὐ καυχήσεαι ὑπερβαλέσθαι· ἐπεί τε δὲ ἐς τὸ ἀναιδέστερον ἐτράπευ, τὴν μὲν ἀξίην οὐ λάμψεαι, ἐλάσσω δὲ τῆς ἀξίης. Σὲ μὲν γὰρ καὶ τοὺς τέσσερας τῶν παίδων ῥύεται τὰ ξείνια· τοῦ δὲ ἑνός, τοῦ περιέχεαι μάλιστα, τῇ ψυχῇ ζημιώσεαι." Ὡς δὲ ταῦτα ὑπεκρίνατο, αὐτίκα ἐκέλευε τοῖσι προσετέτακτο ταῦτα πρήσσειν τῶν Πυθίου παίδων ἐξευρόντας τὸν πρεσβύτατον μέσον διαταμεῖν· διαταμόντας δὲ τὰ ἡμίτομα διαθεῖναι, τὸ μὲν ἐπὶ δεξιὰ τῆς ὁδοῦ, τὸ δὲ ἐπ' ἀριστερά, καὶ τάυτῃ διεξιέναι τὸν στρατόν.

Ποιησάντων δὲ τούτων τοῦτο, μετὰ ταῦτα διεξήϊε ὁ στρατός. Ἡγέοντο δὲ πρῶτοι μὲν οἱ σκευοφόροι τε καὶ τὰ ὑποζύγια, μετὰ δὲ τούτους στρατὸς παντοίων ἐθνέων ἀναμίξ, οὐ διακεκριμένοι. Τῇ δὲ ὑπερημίσεες ἦσαν,

ἐνθαῦτα διελέλειπτο· καὶ οὐ συνέμισγον οὗτοι βασιλέϊ. Προηγεῦντο μὲν δὴ ἱππόται χίλιοι, ἐκ Περσέων πάντων ἀπολελεγμένοι· μετὰ δὲ αἰχμοφόροι χίλιοι, καὶ οὗτοι ἐκ πάντων ἀπολελεγμένοι, τὰς λόγχας κάτω ἐς τὴν γῆν τρέψαντες· μετὰ δὲ ἱροὶ Νισαῖοι καλεύμενοι ἵπποι δέκα, κεκοσμημένοι ὡς κάλλιστα. Νισαῖοι δὲ καλέονται ἵπποι ἐπὶ τοῦδε. Ἔστι πεδίον μέγα τῆς Μηδικῆς τῷ οὔνομά ἐστι Νίσαιον· τοὺς ὦν δὴ ἵππους τοὺς μεγάλους φέρει τὸ πεδίον τοῦτο. Ὄπισθε δὲ τούτων τῶν δέκα ἵππων ἅρμα Διὸς ἱρὸν ἐπετέτακτο, τὸ ἵπποι μὲν εἵλκον λευκοὶ ὀκτώ, ὄπισθε δὲ τῶν ἵππων εἵπετο πεζῇ ἡνίοχος ἐχόμενος τῶν χαλινῶν· οὐδεὶς γὰρ δὴ ἐπὶ τοῦτον τὸν θρόνον ἀνθρώπων ἀναβαίνει. Τούτου δὲ ὄπισθε αὐτὸς Ξέρξης ἐπ' ἅρματος ἵππων Νισαίων· παραβεβήκεε δέ οἱ ἡνίοχος, τῷ οὔνομα ἦν Πατιράμφης, Ὀτάνεω παῖς ἀνδρὸς Πέρσεω. Ἐξήλασε μὲν δὴ οὕτω ἐκ Σαρδίων Ξέρξης· μετεκβαίνεσκε δέ, ὅκως μιν λόγος αἱρέοι, ἐκ τοῦ ἅρματος ἐς ἁρμάμαξαν. Αὐτοῦ δὲ ὄπισθε αἰχμοφόροι Περσέων οἱ ἄριστοί τε καὶ γενναιότατοι, χίλιοι, κατὰ νόμον τὰς λόγχας ἔχοντες, μετὰ δὲ ἵππος ἄλλη χιλίη ἐκ Περσέων ἀπολελεγμένη, μετὰ δὲ τὴν ἵππον ἐκ τῶν λοιπῶν Περσέων ἀπολελεγμένοι μύριοι. Οὗτος πεζὸς ἦν· καὶ τούτων χίλιοι μὲν ἐπὶ τοῖσι δόρασι ἀντὶ τῶν σαυρωτήρων ῥοιὰς εἶχον χρυσέας, καὶ πέριξ συνεκλῖον τοὺς ἄλλους· οἱ δὲ εἰνακισχίλιοι ἐντὸς τούτων ἐόντες ἀργυρέας ῥοιὰς εἶχον. Εἶχον δὲ χρυσέας ῥοιὰς καὶ οἱ εἰς τὴν γῆν τράποντες τὰς λόγχας, καὶ μῆλα οἱ ἄγχιστα ἑπόμενοι Ξέρξῃ. Τοῖσι δὲ μυρίοισι ἐπετέτακτο ἵππος Περσέων μυρίη. Μετὰ δὲ τὴν ἵππον διελέλειπτο καὶ δύο σταδίους, καὶ ἔπειτα ὁ λοιπὸς ὅμιλος ἤϊε ἀναμίξ.

Ἐποιέετο δὲ τὴν ὁδὸν ἐκ τῆς Λυδίης ὁ στρατὸς ἐπί τε ποταμὸν Κάϊκον καὶ γῆν τὴν Μυσίην, ἀπὸ δὲ Καΐκου ὁρμεόμενος, Κάνης ὄρος ἔχων ἐν ἀριστερῇ, διὰ τοῦ Ἀταρνέος ἐς Καρίνην πόλιν. Ἀπὸ δὲ ταύτης διὰ Θήβης πεδίου ἐπορεύετο, Ἀτραμύττειόν τε πόλιν καὶ Ἄνανδρον τὴν Πελασγίδα παραμειβόμενος. Τὴν Ἴδην δὲ λαβὼν ἐς ἀριστερὴν χεῖρα ἤϊε ἐς τὴν Ἰλιάδα γῆν. Καὶ πρῶτα μέν οἱ ὑπὸ τῇ Ἴδῃ νύκτα ἀναμείναντι βρονταί τε καὶ πρηστῆρες ἐπεισπίπτουσι, καί τινα αὐτοῦ ταύτῃ συχνὸν ὅμιλον διέφθειραν. Ἀπικομένου δὲ τοῦ στρατοῦ ἐπὶ τὸν Σκάμανδρον, ὃς πρῶτος ποταμῶν, ἐπεί τε ἐκ Σαρδίων ὁρμηθέντες ἐπεχείρησαν τῇ ὁδῷ, ἐπέλιπε τὸ ῥέεθρον οὐδ' ἀπέχρησε τῇ στρατιῇ τε καὶ τοῖσι κτήνεσι πινόμενος, ἐπὶ τοῦτον δὴ τὸν ποταμὸν ὡς ἀπίκετο Ξέρξης, ἐς τὸ Πριάμου Πέργαμον ἀνέβη, ἵμερον ἔχων θεήσασθαι. Θεησάμενος δὲ καὶ πυθόμενος ἐκείνων ἕκαστα τῇ Ἀθηναίῃ τῇ Ἰλιάδι ἔθυσε βοῦς χιλίας, χοὰς δὲ οἱ μάγοι τοῖσι ἥρωσι ἐχέαντο. Ταῦτα δὲ ποιησαμένοισι νυκτὸς φόβος ἐς τὸ στρατόπεδον ἐνέπεσε. Ἅμα ἡμέρῃ δὲ ἐπορεύετο ἐνθεῦτεν, ἐν ἀριστερῇ μὲν ἀπέργων Ῥοίτειον πόλιν καὶ Ὀφρύνειον καὶ Δάρδανον, ἥπερ δὴ Ἀβύδῳ ὅμουρός ἐστι, ἐν δεξιῇ δὲ Γέργιθας Τευκρούς.

Ἐπεὶ δ' ἐγένοντο ἐν Ἀβύδῳ, ἠθέλησε Ξέρξης ἰδέσθαι πάντα τὸν στρατόν. Καὶ προεπεποίητο γὰρ ἐπὶ κολωνοῦ ἐπίτηδες αὐτῷ ταύτῃ προεξέδρη λίθου λευκοῦ (ἐποίησαν δὲ Ἀβυδηνοί, ἐντειλαμένου πρότερον βασιλέος), ἐνθαῦτα ὡς ἵζετο, κατορέων ἐπὶ τῆς ἠιόνος ἐθηεῖτο καὶ τὸν πεζὸν καὶ τὰς νέας· θηεύμενος δὲ ἱμέρθη τῶν νεῶν ἅμιλλαν γινομένην ἰδέσθαι. Ἐπεὶ δ' ἐγένετό τε καὶ ἐνίκων Φοίνικες Σιδώνιοι, ἥσθη τε

τῇ ἀμίλλῃ καὶ τῇ στρατιῇ. Ὡς δὲ ὥρα πάντα μὲν τὸν Ἑλλήσποντον ὑπὸ τῶν νεῶν ἀποκεκρυμμένον, πάσας δὲ τὰς ἀκτὰς καὶ τὰ Ἀβυδηνῶν πεδία ἐπίπλεα ἀνθρώπων, ἐνθαῦτα Ξέρξης ἑωυτὸν ἐμακίρισε, μετὰ δὲ τοῦτο
5 ἐδάκρυσε. Μαθὼν δέ μιν Ἀρτάβανος ὁ πάτρως, ὃς τὸ πρῶτον γνώμην ἀπεδέξατο ἐλευθέρως οὐ συμβουλεύων Ξέρξῃ στρατεύεσθαι ἐπὶ τὴν Ἑλλάδα, οὗτος ὡνὴρ φρασθεὶς Ξέρξεα δακρύσαντα εἴρετο τάδε· "Ὦ βασιλεῦ, ὡς πολὺ ἀλλήλων κεχωρισμένα ἐργάσαο νῦν τε
10 καὶ ὀλίγῳ πρότερον· μακαρίσας γὰρ σεωυτὸν δακρύεις." Ὁ δὲ εἶπε· "Ἐσῆλθε γάρ με λογισάμενον κατοικτεῖραι ὡς βραχὺς εἴη ὁ πᾶς ἀνθρώπινος βίος, εἰ τούτων γε ἐόντων τοσούτων οὐδεὶς ἐς ἑκατοστὸν ἔτος περιέσται." Ὁ δὲ ἀμείβετο λέγων· "Ἕτερα τούτου παρὰ
15 τὴν ζόην πεπόνθαμεν οἰκτρότερα. Ἐν γὰρ οὕτω βραχέϊ βίῳ οὐδεὶς οὕτω ἄνθρωπος ἐὼν εὐδαίμων πέφυκε, οὔτε τούτων οὔτε τῶν ἄλλων, τῷ οὐ παραστήσεται πολλάκις καὶ οὐκὶ ἅπαξ τεθνάναι βούλεσθαι μᾶλλον ἢ ζώειν. Αἵ τε γὰρ συμφοραὶ προσπίπτουσαι καὶ αἱ νοῦσοι συν-
20 ταράσσουσαι καὶ βραχὺν ἐόντα μακρὸν δοκέειν εἶναι ποιεῦσι τὸν βίον. Οὕτω ὁ μὲν θάνατος, μοχθηρῆς ἐούσης τῆς ζόης, καταφυγὴ αἱρετωτάτη τῷ ἀνθρώπῳ γέγονε· ὁ δὲ θεός, γλυκὺν γεύσας τὸν αἰῶνα, φθονερὸς ἐν αὐτῷ εὑρίσκεται ἐών." Ξέρξης δὲ ἀμείβετο λέγων·
25 "Ἀρτάβανε, βιοτῆς μέν νυν ἀνθρωπηΐης πέρι, ἐούσης τοιαύτης οἵην περ σὺ διαιρέεαι εἶναι, παυσώμεθα, μηδὲ κακῶν μεμνεώμεθα χρηστὰ ἔχοντες πρήγματα ἐν χερσί. Φράσον δέ μοι τόδε. Εἴ τοι ἡ ὄψις τοῦ ἐνυπνίου μὴ ἐναργὴς οὕτω ἐφαίνη, εἶχες ἂν τὴν ἀρχαίην γνώμην, οὐκ
30 ἐῶν με στρατεύεσθαι ἐπὶ τὴν Ἑλλάδα, ἢ μετέστης ἄν;

Φέρε μοι τοῦτο ἀτρεκέως εἰπέ." Ὁ δὲ ἀμείβετο λέγων· "Ὦ βασιλεῦ, ὄψις μὲν ἡ ἐπιφανεῖσα τοῦ ὀνείρου, ὡς βουλόμεθα ἀμφότεροι, τελευτήσειε. Ἐγὼ δ' ἔτι καὶ ἐς τόδε δείματός εἰμι ὑπόπλεος οὐδ' ἐντὸς ἐμεωυτοῦ, ἄλλα τε πολλὰ ἐπιλεγόμενος καὶ δὴ καὶ ὁρέων τοι δύο τὰ μέγιστα πάντων ἐόντα πολεμιώτατα." Ξέρξης δὲ πρὸς ταῦτα ἀμείβετο τοισίδε· "Δαιμόνιε ἀνδρῶν, κοῖα ταῦτα λέγεις εἶναι δύο μοι πολεμιώτατα; Κότερά τοι ὁ πεζὸς μεμπτὸς κατὰ τὸ πλῆθός ἐστι, καὶ τὸ Ἑλληνικὸν στράτευμα φαίνεται πολλαπλήσιον ἔσεσθαι τοῦ ἡμετέρου; Ἢ τὸ ναυτικὸν τὸ ἡμέτερον λείψεσθαι τοῦ ἐκείνων; Ἢ καὶ συναμφότερα ταῦτα; Εἰ γάρ τοι ταύτῃ ἐνδεέστερα φαίνεται εἶναι τὰ ἡμέτερα πρήγματα, στρατοῦ ἂν ἄλλου τις τὴν ταχίστην ἄγερσιν ποιοῖτο." Ὁ δ' ἀμείβετο λέγων· "Ὦ βασιλεῦ, οὔτε στρατὸν τοῦτον, ὅστις γε σύνεσιν ἔχει, μέμφοιτ' ἄν, οὔτε τῶν νεῶν τὸ πλῆθος· ἢν δὲ πλεῦνας συλλέξῃς, τὰ δύο τοι, τὰ λέγω, πολλῷ ἔτι πολεμιώτερα γίνεται. Τὰ δὲ δύο ταῦτα ἔστι γῆ τε καὶ θάλασσα. Οὔτε γὰρ τῆς θαλάσσης ἐστὶ λιμὴν τοσοῦτος οὐδαμόθι, ὡς ἐγὼ εἰκάζω, ὅστις ἐγειρομένου χειμῶνος δεξάμενός σευ τοῦτο τὸ ναυτικὸν φερέγγυος ἔσται διασῶσαι τὰς νέας. Καί τοι οὐκὶ ἕνα αὐτὸν δεῖ εἶναι τὸν λιμένα, ἀλλὰ παρὰ πᾶσαν τὴν ἤπειρον, παρ' ἣν δὴ κομίζεαι. Οὐκ ὦν δὴ ἐόντων τοι λιμένων ὑποδεξίων, μάθε ὅτι αἱ συμφοραὶ τῶν ἀνθρώπων ἄρχουσι καὶ οὐκὶ ὤνθρωποι τῶν συμφορέων. Καὶ δή, τῶν δύο τοι τοῦ ἑτέρου εἰρημένου, τὸ ἕτερον ἔρχομαι ἐρέων. Γῇ δὲ πολεμίῃ τῇδέ τοι κατίσταται· εἰ ἐθέλει τοι μηδὲν ἀντίξοον καταστῆναι, τοσούτῳ τοι γίνεται πολεμιωτέρη, ὅσῳ ἂν προβαίνῃς ἑκαστέρω, τὸ πρόσω αἰεὶ κλεπτόμενος·

εὐπρηξίης γὰρ οὐκ ἔστι ἀνθρώποισι οὐδεμία πληθώρη. Καὶ δή τοι, ὡς οὐδενὸς ἐναντιευμένου, λέγω τὴν χώρην πλεῦνα ἐν πλεῦνι χρόνῳ γινομένην λιμὸν τέξεσθαι. Ἀνὴρ δὲ οὕτω ἂν εἴη ἄριστος, εἰ βουλευόμενος μὲν ἀῤῥω-
5 δέοι, πᾶν ἐπιλεγόμενος πείσεσθαι χρῆμα, ἐν δὲ τῷ ἔργῳ θρασὺς εἴη." Ἀμείβεται Ξέρξης τοισίδε· "Ἀρτάβανε, οἰκότως μὲν σύ γε τούτων ἕκαστα διαιρέεαι· ἀτὰρ μήτε πάντα φοβέο μήτε πᾶν ὁμοίως ἐπιλέγεο. Εἰ γὰρ δὴ βούλοιο ἐπὶ τῷ αἰεὶ ἐπεσφερομένῳ πρήγματι τὸ πᾶν ὁμοίως
10 ἐπιλέγεσθαι, ποιήσειας ἂν οὐδαμὰ οὐδέν· κρέσσον δὲ πάντα θαρσέοντα ἥμισυ τῶν δεινῶν πάσχειν μᾶλλον ἢ πᾶν χρῆμα προδειμαίνοντα μηδαμὰ μηδὲν παθεῖν. Εἰ δὲ ἐρίζων πρὸς πᾶν τὸ λεγόμενον μὴ τὸ βέβαιον ἀποδέξεις, σφάλλεσθαι ὀφείλεις ἐν αὐτοῖσι ὁμοίως καὶ ὁ ὑπεναντία
15 τούτοισι λέξας. Τοῦτο μέν νυν ἐπ' ἴσης ἔχει· εἰδέναι δὲ ἄνθρωπον ἐόντα κῶς χρὴ τὸ βέβαιον; Δοκέω μὲν οὐδαμῶς. Τοῖσι τοίνυν βουλομένοισι ποιέειν ὡς τὸ ἐπίπαν φιλέει γίνεσθαι τὰ κέρδεα, τοῖσι δὲ ἐπιλεγομένοισί τε πάντα καὶ ὀκνεῦσι οὐ μάλα ἐθέλει. Ὁρᾷς τὰ
20 Περσέων πρήγματα ἐς ὃ δυνάμιος προκεχώρηκε· εἰ τοίνυν ἐκεῖνοι οἱ πρὸ ἐμεῦ γενόμενοι βασιλέες γνώμῃσι ἐχρέοντο ὁμοίῃσι καὶ σύ, ἢ μὴ χρεόμενοι γνώμῃσι τοιαύτῃσι ἄλλους συμβούλους εἶχον τοιούτους, οὐκ ἄν κοτε εἶδες αὐτὰ ἐς τοῦτο προελθόντα· νῦν δὲ κινδύνους ἀναῤ-
25 ῥιπτέοντες ἐς τοῦτό σφεα προηγάγοντο. Μεγάλα γὰρ πρήγματα μεγάλοισι κινδύνοισι ἐθέλει καταιρέεσθαι. Ἡμεῖς τοίνυν ὁμοιεύμενοι ἐκείνοισι ὥρην τε τοῦ ἔτεος καλλίστην πορευόμεθα, καὶ καταστρεψάμενοι πᾶσαν τὴν Εὐρώπην νοστήσομεν ὀπίσω, οὔτε λιμῷ ἐντυχόντες
30 οὐδαμόθι οὔτε ἄλλο ἄχαρι παθόντες οὐδέν. Τοῦτο μὲν

γὰρ αὐτοὶ πολλὴν φορβὴν φερόμενοι πορευόμεθα· τοῦτο δέ, τῶν ἄν κου ἐπιβέωμεν γῆν καὶ ἔθνος, τούτων τὸν σῖτον ἕξομεν· ἐπ' ἀροτῆρας δὲ καὶ οὐ νομάδας στρατευόμεθα ἄνδρας." Λέγει Ἀρτάβανος μετὰ ταῦτα· "Ὦ βασιλεῦ, ἐπεί τε ἀῤῥωδέειν οὐδὲν ἐᾷς πρῆγμα, σὺ δέ μευ συμβουλίην ἔνδεξαι· ἀναγκαίως γὰρ ἔχει περὶ πολλῶν πρηγμάτων πλεῦνα λόγον ἐκτεῖναι. Κῦρος ὁ Καμβύσεω Ἰωνίην πᾶσαν πλὴν Ἀθηναίων κατεστρέψατο δασμοφόρον εἶναι Πέρσῃσι. Τούτους ὦν τοὺς ἄνδρας συμβουλεύω τοι μηδεμιῇ μηχανῇ ἄγειν ἐπὶ τοὺς πατέρας· καὶ γὰρ ἄνευ τούτων οἷοί τέ εἰμεν τῶν ἐχθρῶν κατυπέρτεροι γίνεσθαι. Ἢ γάρ σφεας, ἢν ἔπωνται, δεῖ ἀδικωτάτους γίνεσθαι καταδουλουμένους τὴν μητρόπολιν, ἢ δικαιοτάτους συνελευθεροῦντας. Ἀδικώτατοι μέν νυν γινόμενοι οὐδὲν κέρδος μέγα ἡμῖν προσβάλλουσι, δικαιότατοι δὲ γινόμενοι οἷοί τε δηλήσασθαι μεγάλως τὴν σὴν στρατιὴν γίνονται. Ἐς θυμὸν ὦν βαλεῦ καὶ τὸ παλαιὸν ἔπος, ὡς εὖ εἴρηται, τὸ μὴ ἅμα ἀρχῇ πᾶν τέλος καταφαίνεσθαι." Ἀμείβεται πρὸς ταῦτα Ξέρξης· "Ἀρτάβανε, τῶν ἀπεφήναο γνωμέων σφάλλεται κατὰ ταύτην δὴ μάλιστα, ὃς Ἴωνας φοβέεαι μὴ μεταβάλωσι, τῶν ἔχομεν γνῶμα μέγιστον, τῶν σύ τε μάρτυς γίνεαι καὶ οἱ συστρατευσάμενοι Δαρείῳ ἄλλοι ἐπὶ Σκύθας, ὅτι ἐπὶ τούτοισι ἡ πᾶσα Περσικὴ στρατιὴ ἐγένετο διαφθεῖραι καὶ περιποιῆσαι, οἱ δὲ δικαιοσύνην καὶ πιστότητα ἐνέδωκαν, ἄχαρι δὲ οὐδέν. Πάρεξ δὲ τούτου, ἐν τῇ ἡμετέρῃ καταλιπόντας τέκνα τε καὶ γυναῖκας καὶ χρήματα οὐδ' ἐπιλέγεσθαι χρὴ νεώτερόν τι ποιήσειν. Οὕτω μηδὲ τοῦτο φοβέο, ἀλλὰ θυμὸν ἔχων ἀγαθὸν σῶζε οἶκόν τε τὸν ἐμόν, καὶ τυραννίδα τὴν ἐμήν· σοὶ γὰρ ἐγὼ μούνῳ ἐκ πάντων σκῆπτρα τὰ ἐμὰ ἐπιτράπω."

Ταῦτα εἴπας καὶ Ἀρτάβανον ἀποστείλας ἐς Σοῦσα δεύτερα μετεπέμψατο Ξέρξης Περσέων τοὺς δοκιμωτάτους. Ἐπεὶ δέ οἱ παρῆσαν, ἔλεγέ σφι τάδε· "Ὦ Πέρσαι, τῶνδ' ἐγὼ ὑμέων χρηΐζων συνέλεξα, ἄνδρας τε γίνεσθαι ἀγαθούς, καὶ μὴ καταισχύνειν τὰ πρόσθε ἐργασμένα Πέρσῃσι, ἐόντα μεγάλα τε καὶ πολλοῦ ἄξια. Ἀλλ' εἷς τε ἕκαστος καὶ οἱ σύμπαντες προθυμίην ἔχωμεν· ξυνὸν γὰρ τοῦτο πᾶσι ἀγαθὸν σπεύδεται. Τῶνδε δὲ εἵνεκα προαγορεύω ἀντέχεσθαι τοῦ πολέμου ἐντεταμένως· ὡς γὰρ ἐγὼ πυνθάνομαι, ἐπ' ἄνδρας στρατευόμεθα ἀγαθούς, τῶν ἢν κρατήσωμεν, οὐ μή τις ἡμῖν ἄλλος στρατὸς ἀντιστῇ κοτε ἀνθρώπων. Νῦν δὲ διαβαίνωμεν ἐπευξάμενοι τοῖσι θεοῖσι, οἳ Περσίδα γῆν λελόγχασι." Ταύτην μὲν τὴν ἡμέρην παρεσκευάζοντο ἐς τὴν διάβασιν. Τῇ δὲ ὑστεραίῃ ἀνέμενον τὸν ἥλιον ἐθέλοντες ἰδέσθαι ἀνίσχοντα, θυμιήματά τε παντοῖα ἐπὶ τῶν γεφυρέων καταγίζοντες καὶ μυρσίνῃσι στορνύντες τὴν ὁδόν. Ὡς δ' ἐπανέτελλε ὁ ἥλιος, σπένδων ἐκ χρυσέης φιάλης Ξέρξης ἐς τὴν θάλασσαν εὔχετο πρὸς τὸν ἥλιον μηδεμίαν οἱ συντυχίην τοιαύτην γενέσθαι, ἥ μιν παύσει καταστρέψασθαι τὴν Εὐρώπην πρότερον ἢ ἐπὶ τέρμασι τοῖσι ἐκείνης γένηται. Εὐξάμενος δὲ ἐσέβαλε τὴν φιάλην ἐς τὸν Ἑλλήσποντον καὶ χρύσεον κρητῆρα καὶ Περσικὸν ξίφος, τὸν ἀκινάκην καλέουσι. Ταῦτα οὐκ ἔχω ἀτρεκέως διακρῖναι, οὔτε εἰ τῷ ἡλίῳ ἀνατιθεὶς κατῆκε ἐς τὸ πέλαγος, οὔτε εἰ μετεμέλησέ οἱ τὸν Ἑλλήσποντον μαστιγώσαντι καὶ ἀντὶ τούτων τὴν θάλασσαν ἐδωρέετο. Ὡς δὲ ταῦτά οἱ ἐπεποίητο, διέβαινον κατὰ μὲν τὴν ἑτέρην τῶν γεφυρέων τὴν πρὸς τοῦ Πόντου ὁ πεζός τε καὶ ἡ ἵππος ἅπασα, κατὰ δὲ τὴν πρὸς τὸ

Αἰγαῖον τὰ ὑποζύγια καὶ ἡ θεραπηΐη. Ἡγέοντο δὲ πρῶτα μὲν οἱ μύριοι Πέρσαι ἐστεφανωμένοι πάντες, μετὰ δὲ τούτους ὁ σύμμικτος στρατὸς παντοίων ἐθνέων. Ταύτην μὲν τὴν ἡμέρην οὗτοι, τῇ δὲ ὑστεραίῃ πρῶτοι μὲν οἵ τε ἱππόται καὶ οἱ τὰς λόγχας κάτω τράποντες· ἐστε- 5 φάνωντο δὲ καὶ οὗτοι· μετὰ δὲ οἵ τε ἵπποι οἱ ἱροὶ καὶ τὸ ἅρμα τὸ ἱρόν· ἐπὶ δὲ αὐτός τε Ξέρξης καὶ οἱ αἰχμοφόροι καὶ οἱ ἱππόται οἱ χίλιοι, ἐπὶ δὲ τούτοισι ὁ ἄλλος στρατός· καὶ αἱ νέες ἅμα ἀνήγοντο ἐς τὴν ἀπεναντίον. Ἤδη δὲ ἤκουσα καὶ ὕστατον διαβῆναι βασιλέα 10 πάντων. Ξέρξης δέ, ἐπεί τε διέβη ἐς τὴν Εὐρώπην, ἐθηεῖτο τὸν στρατὸν ὑπὸ μαστίγων διαβαίνοντα. Διέβη δὲ ὁ στρατὸς αὐτοῦ ἐν ἑπτὰ ἡμέρῃσι καὶ ἐν ἑπτὰ εὐφρόνῃσι, ἐλινύσας οὐδένα χρόνον. Ἐνθαῦτα λέγεται, Ξέρξεω ἤδη διαβεβηκότος τὸν Ἑλλήσποντον, ἄνδρα εἰπεῖν 15 Ἑλλησπόντιον· "Ὦ Ζεῦ, τί δὴ ἀνδρὶ εἰδόμενος Πέρσῃ καὶ οὔνομα ἀντὶ Διὸς Ξέρξεα θέμενος ἀνάστατον τὴν Ἑλλάδα ἐθέλεις ποιῆσαι, ἄγων πάντας ἀνθρώπους; Καὶ γὰρ ἄνευ τούτων ἐξῆν τοι ποιέειν ταῦτα."

Ὡς δὲ διέβησαν πάντες, ἐς ὁδὸν ὡρμημένοισι τέρας 20 σφι ἐφάνη μέγα, τὸ Ξέρξης ἐν οὐδενὶ λόγῳ ἐποιήσατο καί περ εὐσύμβλητον ἐόν· ἵππος γὰρ ἔτεκε λαγόν. Εὐσύμβλητον ὦν τῇδε τοῦτο ἐγένετο, ὅτι ἔμελλε μὲν ἐλᾶν στρατιὴν ἐπὶ τὴν Ἑλλάδα Ξέρξης ἀγαυρότατα καὶ μεγαλοπρεπέστατα, ὀπίσω δὲ περὶ ἑωυτοῦ τρέχων ἥξειν ἐς 25 τὸν αὐτὸν χῶρον. Ἐγένετο δὲ καὶ ἕτερον αὐτῷ τέρας ἐόντι ἐν Σάρδισι· ἡμίονος γὰρ ἔτεκε ἡμίονον διξὰ ἔχουσαν αἰδοῖα, τὰ μὲν ἔρσενος, τὰ δὲ θηλέης· κατύπερθε δὲ ἦν τὰ τοῦ ἔρσενος. Τῶν ἀμφοτέρων λόγον οὐδένα ποιησάμενος τὸ πρόσω ἐπορεύετο, σὺν δέ οἱ ὁ πεζὸς στρα- 30

τός. Ὁ δὲ ναυτικὸς ἔξω τὸν Ἑλλήσποντον πλέων παρὰ γῆν ἐκομίζετο, τὰ ἔμπαλιν πρήσσων τοῦ πεζοῦ. Ὁ μὲν γὰρ πρὸς ἑσπέρην ἔπλεε, ἐπὶ Σαρπηδονίης ἄκρης τὴν ἄπιξιν ποιεύμενος, ἐς τὴν αὐτῷ προείρητο ἀπικομένῳ πε-
5 ριμένειν· ὁ δὲ κατ' ἤπειρον στρατὸς πρὸς ἠῶ τε καὶ ἡλίου ἀνατολὰς ἐποιέετο τὴν ὁδὸν διὰ τῆς Χερσονήσου, ἐν δεξιῇ μὲν ἔχων τὸν Ἕλλης τάφον τῆς Ἀθάμαντος, ἐν ἀριστερῇ δὲ Καρδίην πόλιν. Διὰ μέσης δὲ πορευόμενος πόλιος, τῇ οὔνομα τυγχάνει ἐὸν Ἀγορή, ἐνθεῦτεν δὲ κάμπτων τὸν
10 κόλπον τὸν Μέλανα καλεόμενον, καὶ Μέλανα ποταμόν, οὐκ ἀντισχόντα τότε τῇ στρατιῇ τὸ ῥέεθρον, ἀλλ' ἐπιλιπόντα, τοῦτον τὸν ποταμὸν διαβάς, ἐπ' οὗ καὶ ὁ κόλπος οὗτος τὴν ἐπωνυμίην ἔχει, ἤϊε πρὸς ἑσπέρην, Αἶνόν τε πόλιν Αἰολίδα καὶ Στεντορίδα λίμνην παρεξιών, ἐς ὃ ἀπίκετο ἐς
15 Δορίσκον. Ὁ δὲ Δορίσκος ἐστὶ τῆς Θρῃκίης αἰγιαλός τε καὶ πεδίον μέγα, διὰ δὲ αὐτοῦ ῥέει ποταμὸς μέγας Ἕβρος. Ἐν τῷ τεῖχός τε ἐδέδμητο βασιλήϊον τοῦτο τὸ δὴ Δορίσκος κέκληται, καὶ Περσέων φρουρὴ ἐν αὐτῷ κατεστήκεε ὑπὸ Δαρείου ἐξ ἐκείνου τοῦ χρόνου ἐπεί τε
20 ἐπὶ Σκύθας ἐστρατεύετο.

Ἔδοξε ὦν τῷ Ξέρξῃ ὁ χῶρος εἶναι ἐπιτήδεος ἐνδιατάξαι τε καὶ ἐξαριθμῆσαι τὸν στρατόν· καὶ ἐποίεε ταῦτα. Τὰς μὲν δὴ νέας τὰς πάσας ἀπικομένας ἐς Δορίσκον οἱ ναύαρχοι κελεύσαντος Ξέρξεω ἐς τὸν αἰγιαλὸν τὸν προσεχέα
25 Δορίσκῳ ἐκόμισαν, ἐν τῷ Σάλη τε Σαμοθρηϊκίη πεποίησται πόλις καὶ Ζώνη, τελευταία δὲ αὐτοῦ Σέρρειον ἄκρη οὐνομαστή· ὁ δὲ χῶρος οὗτος τὸ παλαιὸν ἦν Κικόνων. Ἐς τοῦτον τὸν αἰγιαλὸν κατασχόντες τὰς νέας ἀνέψυχον ἀνελκύσαντες. Ὁ δὲ ἐν τῷ Δορίσκῳ τοῦτον τὸν χρόνον
30 τῆς στρατιῆς ἀριθμὸν ἐποιέετο. Ὅσον μέν νυν ἕκαστοι

παρεῖχον πλῆθος ἐς ἀριθμόν, οὐκ ἔχω εἶπαι τὸ ἀτρεκές· οὐ γὰρ λέγεται πρὸς οὐδαμῶν ἀνθρώπων· σύμπαντος δὲ τοῦ στρατοῦ τοῦ πεζοῦ τὸ πλῆθος ἐφάνη ἑβδομήκοντα καὶ ἑκατὸν μυριάδες. Ἐξηρίθμησαν δὲ τόνδε τὸν τρόπον. Συναγαγόντες ἐς ἕνα χῶρον μυριάδα ἀνθρώπων καὶ συννύξαντες ταύτην ὡς μάλιστα εἶχον, περιέγραψαν ἔξωθεν κύκλον· περιγρίψαντες δὲ καὶ ἀπέντες τοὺς μυρίους αἱμασιὴν περιέβαλον κατὰ τὸν κύκλον, ὕψος ἀνήκουσαν ἀνδρὶ ἐς τὸν ὀμφαλόν. Ταύτην δὲ ποιήσαντες ἄλλους ἐσεβίβαζον ἐς τὸ περιοικοδομημένον, μέχρις οὗ πάντας τούτῳ τῷ τρόπῳ ἐξηρίθμησαν. Ἀριθμήσαντες δὲ κατὰ ἔθνεα διέτασσον.

IV. PREPARATIONS OF THE GREEKS.
(Polymnia VII. 138–162, 169, 172–174.)

Ἡ δὲ στρατηλασίη ἡ βασιλέος οὔνομα μὲν εἶχε ὡς ἐπ' Ἀθήνας ἐλαύνει, κατίετο δὲ ἐς πᾶσαν τὴν Ἑλλάδα. Πυνθανόμενοι δὲ ταῦτα πρὸ πολλοῦ οἱ Ἕλληνες οὐκ ἐν 15 ὁμοίῳ πάντες ἐποιεῦντο. Οἱ μὲν γὰρ αὐτῶν δόντες γῆν τε καὶ ὕδωρ τῷ Πέρσῃ εἶχον θάρσος ὡς οὐδὲν πεισόμενοι ἄχαρι πρὸς τοῦ βαρβάρου· οἱ δὲ οὐ δόντες ἐν δείματι μεγάλῳ κατέσταναν, ἅτε οὔτε νεῶν ἐουσέων ἐν τῇ Ἑλλάδι ἀριθμὸν ἀξιομάχων δέκεσθαι τὸν ἐπιόντα, οὔτε βουλο- 20 μένων τῶν πολλῶν ἀντιάπτεσθαι τοῦ πολέμου, μηδιζόντων δὲ προθύμως. Ἐνθαῦτα ἀναγκαίῃ ἐξέργομαι γνώμην ἀποδέξασθαι ἐπίφθονον μὲν πρὸς τῶν πλεόνων ἀνθρώπων, ὅμως δέ, τῇ γέ μοι φαίνεται εἶναι ἀληθές, οὐκ

ἐπισχήσω. Εἰ Ἀθηναῖοι καταῤῥωδήσαντες τὸν ἐπιόντα κίνδυνον ἐξέλιπον τὴν σφετέρην, ἢ καὶ μὴ ἐκλιπόντες ἀλλὰ μείναντες ἔδοσαν σφέας αὐτοὺς Ξέρξῃ, κατὰ τὴν θάλασσαν οὐδαμοὶ ἂν ἐπειρῶντο ἀντιεύμενοι βασιλέϊ. Εἰ τοίνυν κατὰ τὴν θάλασσαν μηδεὶς ἠντιοῦτο Ξέρξῃ, κατά γε ἂν τὴν ἤπειρον τοιάδε ἐγίνετο. Εἰ καὶ πολλοὶ τειχέων κιθῶνες ἦσαν ἐληλαμένοι διὰ τοῦ Ἰσθμοῦ Πελοποννησίοισι, προδοθέντες ἂν Λακεδαιμόνιοι ὑπὸ τῶν συμμάχων, οὐκ ἑκόντων ἀλλ' ὑπ' ἀναγκαίης, κατὰ πόλις ἁλισκομένων ὑπὸ τοῦ ναυτικοῦ στρατοῦ τοῦ βαρβάρου, ἐμουνώθησαν· μουνωθέντες δὲ ἂν καὶ ἀποδεξάμενοι ἔργα μεγάλα ἀπέθανον γενναίως. Ἢ ταῦτα ἂν ἔπαθον, ἢ πρὸ τοῦ ὁρέοντες ἂν καὶ τοὺς ἄλλους Ἕλληνας μηδίζοντας ὁμολογίῃ ἂν ἐχρήσαντο πρὸς Ξέρξεα· καὶ οὕτω ἂν ἐπ' ἀμφότερα ἡ Ἑλλὰς ἐγίνετο ὑπὸ Πέρσῃσι. Τὴν γὰρ ὠφελίην τὴν τῶν τειχέων τῶν διὰ τοῦ Ἰσθμοῦ ἐληλαμένων οὐ δύναμαι πυθέσθαι ἥτις ἂν ἦν, βασιλέος ἐπικρατέοντος τῆς θαλάσσης. Νῦν δὲ Ἀθηναίους ἄν τις λέγων σωτῆρας γενέσθαι τῆς Ἑλλάδος οὐκ ἂν ἁμαρτάνοι τὸ ἀληθές. Οὗτοι γὰρ ἐπὶ ὁκότερα τῶν πρηγμάτων ἐτράποντο, ταῦτα ῥέψειν ἔμελλε. Ἑλόμενοι δὲ τὴν Ἑλλάδα περιεῖναι ἐλευθέρην, τοῦτο τὸ Ἑλληνικὸν πᾶν τὸ λοιπόν, ὅσον μὴ ἐμήδισε, αὐτοὶ οὗτοι ἦσαν οἱ ἐπεγείραντες καὶ βασιλέα μετά γε θεοὺς ἀνωσάμενοι. Οὐδέ σφεας χρηστήρια φοβερὰ ἐλθόντα ἐκ Δελφῶν καὶ ἐς δεῖμα βαλόντα ἔπεισε ἐκλιπεῖν τὴν Ἑλλάδα, ἀλλὰ καταμείναντες ἀνέσχοντο τὸν ἐπιόντα ἐπὶ τὴν χώρην δέξασθαι.

Πέμψαντες γὰρ οἱ Ἀθηναῖοι ἐς Δελφοὺς θεοπρόπους χρηστηριάζεσθαι ἦσαν ἑτοῖμοι. Καί σφι ποιήσασι περ'

τὸ ἱρὸν τὰ νομιζόμενα, ὡς ἐς τὸ μέγαρον ἐσελθόντες ἵζοντο, χρᾷ ἡ Πυθίη, τῇ οὔνομα ἦν Ἀριστονίκη, τάδε·

Ὦ μέλεοι, τί κάθησθε; Λιπὼν φεῦγ' ἔσχατα γαίης
Δώματα καὶ πόλιος τροχοειδέος ἄκρα κάρηνα.
Οὔτε γὰρ ἡ κεφαλὴ μένει ἔμπεδον οὔτε τὸ σῶμα, 5
Οὔτε πόδες νέατοι οὔτ' ὦν χέρες, οὔτε τι μέσσης
Λείπεται, ἀλλ' ἄζηλα πέλει. Κατὰ γάρ μιν ἐρείπει
Πῦρ τε καὶ ὀξὺς Ἄρης, Συριηγενὲς ἅρμα διώκων.
Πολλὰ δὲ κἆλλ' ἀπολεῖ πυργώματα, κοὐ τὸ σὸν οἶον·
Πολλοὺς δ' ἀθανάτων νηοὺς μαλερῷ πυρὶ δώσει, 10
Οἵ που νῦν ἱδρῶτι ῥεούμενοι ἑστήκασι,
Δείματι παλλόμενοι· κατὰ δ' ἀκροτάτοις ὀρόφοισι
Αἷμα μέλαν κέχυται, προϊδὼν κακότητος ἀνάγκας.
Ἀλλ' ἴτον ἐξ ἀδύτοιο, κακοῖς δ' ἐπικίδνατε θυμόν.

Ταῦτα ἀκούσαντες οἱ τῶν Ἀθηναίων θεοπρόποι συμ- 15
φορῇ τῇ μεγίστῃ ἐχρέοντο. Προβάλλουσι δὲ σφέας αὐτοὺς ὑπὸ τοῦ κακοῦ τοῦ κεχρησμένου Τίμων ὁ Ἀνδροβούλου, τῶν Δελφῶν ἀνὴρ δόκιμος ὁμοῖα τῷ μάλιστα, συνεβούλευέ σφι ἱκετηρίας λαβοῦσι δεύτερα αὖτις ἐλθόντας χρᾶσθαι τῷ χρηστηρίῳ ὡς ἱκέτας. Πειθομένοισι δὲ 20
ταῦτα τοῖσι Ἀθηναίοισι καὶ λέγουσι "Ὦναξ, χρῆσον ἡμῖν ἄμεινόν τι περὶ τῆς πατρίδος, αἰδεσθεὶς τὰς ἱκετηρίας τάσδε τάς τοι ἥκομεν φέροντες· ἢ οὔ τοι ἄπιμεν ἐκ τοῦ ἀδύτου, ἀλλ' αὐτοῦ τῇδε μενέομεν, ἔστ' ἂν καὶ τελευτήσωμεν"· ταῦτα δὲ λέγουσι ἡ πρόμαντις χρᾷ δεύ- 25
τερα τάδε·

Οὐ δύναται Παλλὰς Δί' Ὀλύμπιον ἐξιλάσασθαι,
Λισσομένη πολλοῖσι λόγοις καὶ μήτιδι πυκνῇ.
Σοὶ δὲ τόδ' αὖτις ἔπος ἐρέω, ἀδάμαντι πελάσσας·
Τῶν ἄλλων γὰρ ἁλισκομένων, ὅσα Κέκροπος οὖρος 30
Ἐντὸς ἔχει κευθμών τε Κιθαιρῶνος ζαθέοιο,

Τεῖχος Τριτογενεῖ ξύλινον διδοῖ εὐρύοπα Ζεὺς
Μοῦνον ἀπόρθητον τελέθειν, τὸ σὲ τέκνα τ' ὀνήσει.
Μηδὲ σύ γ' ἱππησύνην τε μένειν καὶ πεζὸν ἰόντα
Πολλὸν ἀπ' ἠπείρου στρατὸν ἥσυχος, ἀλλ' ὑποχωρεῖν
5 Νῶτον ἐπιστρέψας. Ἔτι τοι κοτὲ κἀντίος ἔσσῃ.
Ὦ θείη Σαλαμίς, ἀπολεῖς δὲ σὺ τέκνα γυναικῶν
Ἢ που σκιδναμένης Δημήτερος ἢ συνιούσης.

Ταῦτά σφι ἠπιώτερα γὰρ τῶν προτέρων καὶ ἦν καὶ ἐδόκεε εἶναι, συγγραψάμενοι ἀπαλλάσσοντο ἐς τὰς
10 Ἀθήνας. Ὡς δὲ ἀπελθόντες οἱ θεοπρόποι ἀπήγγελον ἐς τὸν δῆμον, γνῶμαι καὶ ἄλλαι πολλαὶ ἐγίνοντο διζημένων τὸ μαντήϊον καὶ αἵδε συνεστηκυῖαι μάλιστα. Τῶν πρεσβυτέρων ἔλεγον μετεξέτεροι δοκέειν σφι τὸν θεὸν τὴν ἀκρόπολιν χρῆσαι περιέσεσθαι. Ἡ γὰρ ἀκρόπολις
15 τὸ πάλαι τῶν Ἀθηνέων ῥηχῷ ἐπέφρακτο· οἱ μὲν δὴ κατὰ τὸν φραγμὸν συνεβάλλοντο τοῦτο τὸ ξύλινον τεῖχος εἶναι, οἱ δ' αὖ ἔλεγον τὰς νέας σημαίνειν τὸν θεόν, καὶ ταύτας παραρτέεσθαι ἐκέλευον τὰ ἄλλα ἀπέντας. Τοὺς ὦν δὴ τὰς νέας λέγοντας εἶναι τὸ ξύλινον τεῖχος ἔσφαλλε
20 τὰ δύο τὰ τελευταῖα ῥηθέντα ὑπὸ τῆς Πυθίης·

Ὦ θείη Σαλαμίς, ἀπολεῖς δὲ σὺ τέκνα γυναικῶν
Ἢ που σκιδναμένης Δημήτερος ἢ συνιούσης.

Κατὰ ταῦτα τὰ ἔπεα συνεχέοντο αἱ γνῶμαι τῶν φαμένων τὰς νέας τὸ ξύλινον τεῖχος εἶναι. Οἱ γὰρ χρησμολόγοι
25 ταύτῃ ταῦτα ἐλάμβανον, ὡς ἀμφὶ Σαλαμῖνα δεῖ σφέας ἐσσωθῆναι ναυμαχίην παρασκευασαμένους. Ἦν δὲ τῶν τις Ἀθηναίων ἀνὴρ ἐς πρώτους νεωστὶ παριών, τῷ οὔνομα μὲν ἦν Θεμιστοκλέης, παῖς δὲ Νεοκλέος ἐκαλέετο. Οὗτος ὡνὴρ οὐκ ἔφη πᾶν ὀρθῶς τοὺς χρησμολόγους συμ-
30 βάλλεσθαι, λέγων τοιάδε· "Εἰ ἐς Ἀθηναίους εἶχε τὸ

ἔπος εἰρημένον ἐόντως, οὐκ ἂν οὕτω μιν δοκέειν ἠπίως χρησθῆναι, ἀλλὰ ὦδε, Ὦ σχετλίη Σαλαμίς, ἀντὶ τοῦ Ὦ θείη Σαλαμίς, εἴπερ γε ἔμελλον οἱ οἰκήτορες ἀμφ' αὐτῇ τελευτήσειν. Ἀλλὰ γὰρ ἐς τοὺς πολεμίους τῷ θεῷ εἰρῆσθαι τὸ χρηστήριον συλλαμβάνοντι κατὰ τὸ ὀρθόν, ἀλλ' οὐκ ἐς Ἀθηναίους." Παρασκευάζεσθαι ὦν αὐτοὺς ὡς ναυμαχήσοντας συνεβούλευε, ὡς τούτου ἐόντος τοῦ ξυλίνου τείχεος. Ταύτῃ Θεμιστοκλέος ἀποφαινομένου Ἀθηναῖοι ταῦτά σφι ἔγνωσαν αἱρετώτερα εἶναι μᾶλλον ἢ τὰ τῶν χρησμολόγων, οἳ οὐκ ἔων ναυμαχίην ἀρτέεσθαι, τὸ δὲ σύμπαν εἶναι οὐδὲ χεῖρας ἀνταείρεσθαι, ἀλλὰ ἐκλιπόντας χώρην τὴν Ἀττικήν, ἄλλην τινὰ οἰκίζειν. Ἑτέρη τε Θεμιστοκλέϊ γνώμη ἔμπροσθε ταύτης ἐς καιρὸν ἠρίστευσε, ὅτε Ἀθηναίοισι γενομένων χρημάτων μεγάλων ἐν τῷ κοινῷ, τὰ ἐκ τῶν μετάλλων σφι προσῆλθε τῶν ἀπὸ Λαυρείου, ἔμελλον λάξεσθαι ὀρχηδὸν ἕκαστος δέκα δραχμάς· τότε Θεμιστοκλέης ἀνέγνωσε Ἀθηναίους τῆς διαιρέσιος ταύτης παυσαμένους νέας τούτων τῶν χρημάτων ποιήσασθαι διηκοσίας ἐς τὸν πόλεμον, τὸν πρὸς Αἰγινήτας λέγων. Οὗτος γὰρ ὁ πόλεμος συστὰς ἔσωσε τότε τὴν Ἑλλάδα, ἀναγκάσας θαλασσίους γενέσθαι Ἀθηναίους. Αἱ δέ, ἐς τὸ μὲν ἐποιήθησαν, οὐκ ἐχρήσθησαν· ἐς δέον δὲ οὕτω τῇ Ἑλλάδι ἐγένοντο. Αὗταί τε δὴ αἱ νέες τοῖσι Ἀθηναίοισι προποιηθεῖσαι ὑπῆρχον, ἑτέρας τε ἔδεε προσναυπηγέεσθαι. Ἔδοξέ τέ σφι μετὰ τὸ χρηστήριον βουλευομένοισι, ἐπιόντα ἐπὶ τὴν Ἑλλάδα τὸν βάρβαρον δέκεσθαι τῇσι νηυσὶ παυδημεί, τῷ θεῷ πειθομένους, ἅμα Ἑλλήνων τοῖσι βουλομένοισι. Τὰ μὲν δὴ χρηστήρια ταῦτα τοῖσι Ἀθηναίοισι ἐγεγόνεε.

10 15 20 25

Συλλεγομένων δὲ ἐς τὠυτὸ τῶν περὶ τὴν Ἑλλάδα Ἑλλήνων τῶν τὰ ἀμείνω φρονεόντων καὶ διδόντων σφίσι λόγον καὶ πίστιν, ἐνθαῦτα ἐδόκεε βουλευομένοισι αὐτοῖσι πρῶτον μὲν χρημάτων πάντων καταλλάσσεσθαι τάς τε ἔχθρας καὶ τοὺς κατ' ἀλλήλους ἐόντας πολέμους. Ἦσαν δὲ πρός τινας καὶ ἄλλους ἐγκεχειρημένοι, ὁ δὲ ὢν μέγιστος Ἀθηναίοισί τε καὶ Αἰγινήτῃσι. Μετὰ δὲ πυνθανόμενοι Ξέρξεα σὺν τῷ στρατῷ εἶναι ἐν Σάρδισι, ἐβουλεύσαντο κατασκόπους πέμπειν ἐς τὴν Ἀσίην τῶν βασιλέος πρηγμάτων, ἐς Ἄργος τε ἀγγέλους ὁμαιχμίην συνθησομένους πρὸς τὸν Πέρσην, καὶ ἐς Σικελίην ἄλλους πέμπειν παρὰ Γέλωνα τὸν Δεινομένεος, ἔς τε Κέρκυραν, κελεύσοντας βοηθέειν τῇ Ἑλλάδι, καὶ ἐς Κρήτην ἄλλους, φρονήσαντες, εἴ κως ἔν τε γένοιτο τὸ Ἑλληνικόν, καὶ εἰ συγκύψαντες τὠυτὸ πρήσσοιεν πάντες, ὡς δεινῶν ἐπιόντων ὁμοίως πᾶσι Ἕλλησι. Τὰ δὲ Γέλωνος πρήγματα μεγάλα ἐλέγετο εἶναι, οὐδαμῶν Ἑλληνικῶν τῶν οὐ πολλὸν μέζω. Ὡς δὲ ταῦτά σφι ἔδοξε, καταλυσάμενοι τὰς ἔχθρας πρῶτα μὲν κατασκόπους πέμπουσι ἐς τὴν Ἀσίην ἄνδρας τρεῖς. Οἱ δὲ ἀπικόμενοί τε ἐς Σάρδις καὶ καταμαθόντες τὴν βασιλέος στρατιήν, ὡς ἐπαΐστοι ἐγένοντο, βασανισθέντες ὑπὸ τῶν στρατηγῶν τοῦ πεζοῦ στρατοῦ ἀπήγοντο ὡς ἀπολεύμενοι. Καὶ τοῖσι μὲν κατακέκριτο θάνατος. Ξέρξης δὲ ὡς ἐπύθετο ταῦτα, μεμφθεὶς τῶν στρατηγῶν τὴν γνώμην πέμπει τῶν τινας δορυφόρων, ἐντειλάμενος, ἢν καταλάβωσι τοὺς κατασκόπους ζῶντας, ἄγειν παρ' ἑωυτόν. Ὡς δὲ ἔτι περιεόντας αὐτοὺς κατέλαβον καὶ ἦγον ἐς ὄψιν τὴν βασιλέος, τὸ ἐνθεῦτεν πυθόμενος ἐπ' οἷσι ἦλθον, ἐκέλευέ σφεας τοὺς δορυφόρους περιάγοντας ἐπιδείκνυσθαι πάντα τε τὸν πεζὸν στρατὸν

καὶ τὴν ἵππον· ἐπεὰν δὲ ταῦτα θηεύμενοι ἔωσι πλήρεες, ἀποπέμπειν ἐς τὴν ἂν αὐτοὶ ἐθέλωσι χώρην ἀσινέας. Ἐπιλέγων δὲ τὸν λόγον τόνδε ταῦτα ἐνετέλλετο, ὡς "εἰ μὲν ἀπώλοντο οἱ κατάσκοποι, οὔτε ἂν τὰ ἑωυτοῦ πρήγματα προεπύθοντο οἱ Ἕλληνες ἐόντα λόγου μέζω, οὔτ' 5 ἄν τι τοὺς πολεμίους μέγα ἐσίναντο, ἄνδρας τρεῖς ἀπολέσαντες· νοστησάντων δὲ τούτων ἐς τὴν Ἑλλάδα δοκέειν ἔφη ἀκούσαντας τοὺς Ἕλληνας τὰ ἑωυτοῦ πρήγματα πρὸ τοῦ στόλου τοῦ γινομένου παραδώσειν σφέας τὴν ἰδίην ἐλευθερίην, καὶ οὕτω οὐδὲ δεήσειν ἐπ' αὐτοὺς στρα- 10 τηλατέοντας πρήγματα ἔχειν." Οἶκε δὲ αὐτοῦ αὕτη ἡ γνώμη τῇ γε ἄλλῃ. Ἐὼν γὰρ ἐν Ἀβύδῳ ὁ Ξέρξης εἶδε πλοῖα ἐκ τοῦ Πόντου σιταγωγὰ διεκπλώοντα τὸν Ἑλλήσποντον, ἔς τε Αἴγιναν καὶ Πελοπόννησον κομιζόμενα. Οἱ μὲν δὴ πάρεδροι αὐτοῦ, ὡς ἐπύθοντο πολέμια 15 εἶναι τὰ πλοῖα, ἑτοῖμοι ἦσαν αἱρέειν αὐτά, ἐσβλέποντες ἐς τὸν βασιλέα, ὁκότε παραγγελέει. Ὁ δὲ Ξέρξης εἴρετο αὐτούς, ὅκη πλέοιεν· οἱ δὲ εἶπαν· "Ἐς τοὺς σοὺς πολεμίους, ὦ δέσποτα, σῖτον ἄγοντες." Ὁ δὲ ὑπολαβὼν ἔφη· "Οὐκ ὦν καὶ ἡμεῖς ἐκεῖ πλέομεν, ἔνθαπερ καὶ οὗτοι, 20 τοῖσί τε ἄλλοισι ἐξηρτυμένοι καὶ σίτῳ; Τί δῆτα ἀδικέουσι οὗτοι ἡμῖν σιτία παρακομίζοντες;" Οἱ μέν νυν κατάσκοποι οὕτω θεησάμενοί τε καὶ ἀποπεμφθέντες ἐνόστησαν ἐς τὴν Εὐρώπην.

Οἱ δὲ συνωμόται Ἑλλήνων ἐπὶ τῷ Πέρσῃ μετὰ τὴν 25 ἀπόπεμψιν τῶν κατασκόπων δεύτερα ἔπεμπον ἐς Ἄργος ἀγγέλους. Ἀργεῖοι δὲ λέγουσι τὰ κατ' ἑωυτοὺς γενέσθαι ὧδε· πυθέσθαι γὰρ αὐτίκα κατ' ἀρχὰς τὰ ἐκ τοῦ βαρβάρου ἐγειρόμενα ἐπὶ τὴν Ἑλλάδα. Πυθόμενοι δὲ καὶ μαθόντες ὡς σφεας οἱ Ἕλληνες πειρήσονται παρα- 30

λαμβάνοντες ἐπὶ τὸν Πέρσην, πέμψαι θεοπρόπους ἐς Δελφοὺς τὸν θεὸν ἐπειρησομένους "ὥς σφι μέλλει ἄριστον ποιεῦσι γενέσθαι· νεωστὶ γὰρ σφέων τεθνάναι ἑξακισχιλίους ὑπὸ Λακεδαιμονίων καὶ Κλεομένεος τοῦ
5 Ἀναξανδρίδεω." Τῶνδε δὴ εἵνεκα πέμπειν· τὴν δὲ Πυθίην ἐπειρωτῶσι αὐτοῖσι ἀνελεῖν τάδε·

Ἐχθρὲ περικτιόνεσσι, φίλ' ἀθανάτοισι θεοῖσι,
Εἴσω τὸν προβόλαιον ἔχων πεφυλαγμένος ἦσο,
Καὶ κεφαλὴν πεφύλαξο· κάρη δὲ τὸ σῶμα σαώσει.

10 Ταῦτα μὲν τὴν Πυθίην χρῆσαι πρότερον· μετὰ δέ, ὡς ἐλθεῖν τοὺς ἀγγέλους ἐς δὴ τὸ Ἄργος, ἐπελθεῖν ἐπὶ τὸ βουλευτήριον καὶ λέγειν τὰ ἐντεταλμένα. Τοὺς δὲ πρὸς τὰ λεγόμενα ὑποκρίνασθαι, ὡς "ἑτοῖμοί εἰσι Ἀργεῖοι ποιέειν ταῦτα τριήκοντα ἔτεα εἰρήνην σπεισάμενοι Λακε-
15 δαιμονίοισι καὶ ἡγεόμενοι κατὰ τὸ ἥμισυ πάσης τῆς συμμαχίης· καί τοι κατά γε τὸ δίκαιον γίνεσθαι τὴν ἡγεμονίην ἑωυτῶν, ἀλλ' ὅμως σφι ἀποχρᾶν κατὰ τὸ ἥμισυ ἡγεομένοισι." Ταῦτα μὲν λέγουσι τὴν βουλὴν ὑποκρίνασθαι, καί περ ἀπαγορεύοντός σφι τοῦ χρηστη-
20 ρίου μὴ ποιέεσθαι τὴν πρὸς τοὺς Ἕλληνας συμμαχίην· σπουδὴν δὲ ἔχειν σπονδὰς γενέσθαι τριηκονταέτιδας, καί περ τὸ χρηστήριον φοβεομένοισι, ἵνα δή σφι οἱ παῖδες ἀνδρωθέωσι ἐν τούτοισι τοῖσι ἔτεσι· μὴ δὲ σπονδέων ἐουσέων ἐπιλέγεσθαι, ἢν ἄρα σφέας καταλάβῃ πρὸς τῷ
25 γεγονότι κακῷ ἄλλο πταῖσμα πρὸς τὸν Πέρσην, μὴ τὸ λοιπὸν ἔωσι Λακεδαιμονίων ὑπήκοοι. Τῶν δὲ ἀγγέλων τοὺς ἀπὸ τῆς Σπάρτης πρὸς τὰ ῥηθέντα ἐκ τῆς βουλῆς ἀμείψασθαι τοισίδε· περὶ μὲν σπονδέων ἀνοίσειν ἐς τοὺς πλεῦνας· περὶ δὲ ἡγεμονίης αὐτοῖσι ἐντετάλθαι ὑποκρί-
30 νασθαι καὶ δὴ λέγειν σφίσι μὲν εἶναι δύο βασιλέας,

Ἀργείοισι δὲ ἕνα· οὔκων δυνατὸν εἶναι τῶν ἐκ Σπάρτης οὐδέτερον παῦσαι τῆς ἡγεμονίης. Μετὰ δὲ δύο τῶν σφετέρων ὁμόψηφον τὸν Ἀργεῖον εἶναι κωλύειν οὐδέν.'' Οὕτω δὴ οἱ Ἀργεῖοί φασι οὐκ ἀνασχέσθαι τῶν Σπαρτιητέων τὴν πλεονεξίην, ἀλλ' ἑλέσθαι μᾶλλον ὑπὸ τῶν βαρβάρων ἄρχεσθαι ἤ τι ὑπεῖξαι Λακεδαιμονίοισι· προειπεῖν τε τοῖσι ἀγγέλοισι πρὸ δύντος ἡλίου ἀπαλλάσσεσθαι ἐκ τῆς Ἀργείων χώρης· εἰ δὲ μή, περιέψεσθαι ὡς πολεμίους.

Αὐτοὶ μὲν Ἀργεῖοι τοσαῦτα τούτων πέρι λέγουσι. Ἔστι δὲ ἄλλος λόγος λεγόμενος ἀνὰ τὴν Ἑλλάδα, ὡς Ξέρξης ἔπεμψε κήρυκα ἐς Ἄργος πρότερον ἤ περ ὁρμῆσαι στρατεύεσθαι ἐπὶ τὴν Ἑλλάδα. Ἐλθόντα δὲ τοῦτον λέγεται εἶπαι· "Ἄνδρες Ἀργεῖοι. βασιλεὺς Ξέρξης τάδε ὑμῖν λέγει. Ἡμεῖς νομίζομεν Πέρσην εἶναι, ἀπ' οὗ ἡμεῖς γεγόναμεν, παῖδα Περσέος τοῦ Δανάης, γεγονότα ἐκ τῆς Κηφέος θυγατρὸς Ἀνδρομέδης. Οὕτω ἂν ὦν εἴημεν ὑμέτεροι ἀπόγονοι. Οὔτε ὦν ἡμέας οἰκὸς ἐπὶ τοὺς ἡμετέρους προγόνους ἐκστρατεύεσθαι, οὔτε ὑμέας ἄλλοισι τιμωρέοντας ἡμῖν ἀντιξόους γενέσθαι, ἀλλὰ παρ' ὑμῖν αὐτοῖσι ἡσυχίην ἔχοντας κατῆσθαι. Ἢν γὰρ ἐμοὶ γένηται κατὰ νόον, οὐδαμοὺς μέζονας ὑμέων ἄξω.'' Ταῦτα ἀκούσαντας Ἀργείους λέγεται πρῆγμα ποιήσασθαι, καὶ παραχρῆμα μὲν οὐδὲν ἐπαγγελλομένους μεταιτέειν· ἐπὶ δέ σφεας παραλαμβάνειν τοὺς Ἕλληνας, οὕτω δὴ ἐπισταμένους ὅτι οὐ μεταδώσουσι τῆς ἀρχῆς Λακεδαιμόνιοι, μεταιτέειν, ἵνα ἐπὶ προφάσιος ἡσυχίην ἄγωσι. Συμπεσεῖν δὲ τούτοισι καὶ τόνδε τὸν λόγον λέγουσί τινες Ἑλλήνων, πολλοῖσι ἔτεσι ὕστερον γενόμενον τούτων. Τυχεῖν ἐν Σούσοισι τοῖσι Μεμνο-

νίοισι ἐόντας ἑτέρου πρήγματος εἵνεκα ἀγγέλους Ἀθηναίων, Καλλίην τε τὸν Ἱππονίκου καὶ τοὺς μετὰ τούτου ἀναβάντας, Ἀργείους δὲ τὸν αὐτὸν τοῦτον χρόνον πέμψαντας καὶ τούτους ἐς Σοῦσα ἀγγέλους εἰρωτᾶν
5 Ἀρταξέρξεα τὸν Ξέρξεω "εἴ σφι ἔτι ἐμμένει τὴν πρὸς Ξέρξεα φιλίην συνεκερώσαντο, ἣ νομιζοίατο πρὸς αὐτοῦ εἶναι πολέμιοι." Βασιλέα δὲ Ἀρταξέρξεα "μάλιστα ἐμμένειν," φάναι, "καὶ οὐδεμίαν νομίζειν πόλιν Ἄργεος φιλιωτέρην." Εἰ μέν ῥυν Ξέρξης τε ἀπέπεμψε ταῦτα
10 λέγοντα κήρυκα ἐς Ἄργος καὶ Ἀργείων ἄγγελοι ἀναβάντες ἐς Σοῦσα ἐπειρώτεον Ἀρταξέρξεα περὶ φιλίης, οὐκ ἔχω ἀτρεκέως εἶπαι, οὐδέ τινα γνώμην περὶ αὐτῶν ἀποφαίνομαι ἄλλην γε ἢ τήν περ αὐτοὶ Ἀργεῖοι λέγουσι. Ἐπίσταμαι δὲ τοσοῦτο ὅτι, εἰ πάντες ἄνθρωποι τὰ
15 οἰκήϊα κακὰ ἐς μέσον συνενείκαιεν, ἀλλάξασθαι βουλόμενοι τοῖσι πλησίοισι, ἐγκύψαντες ἂν ἐς τὰ τῶν πέλας κακὰ ἀσπασίως ἕκαστοι αὐτῶν ἀποφερόιατο ὀπίσω τὰ ἐσηνείκαντο. Οὕτω δὴ οὐκ Ἀργείοισι αἴσχιστα πεποίηται. Ἐγὼ δὲ ὀφείλω λέγειν τὰ λεγόμενα, πείθεσθαί
20 γε μὲν ὦν οὐ παντάπασι ὀφείλω· καί μοι τοῦτο τὸ ἔπος ἐχέτω ἐς πάντα τὸν λόγον, ἐπεὶ καὶ ταῦτα λέγεται, ὡς ἄρα Ἀργεῖοι ἦσαν οἱ ἐπικαλεσάμενοι τὸν Πέρσην ἐπὶ τὴν Ἑλλάδα, ἐπειδή σφι πρὸς τοὺς Λακεδαιμονίους κακῶς ἡ αἰχμὴ ἑστήκεε, πᾶν δὴ βου-
25 λόμενοί σφι εἶναι πρὸ τῆς παρεούσης λύπης. Τὰ μὲν περὶ Ἀργείων εἴρηται.

Ἐς δὲ τὴν Σικελίην ἄλλοι τε ἀπίκατο ἄγγελοι ἀπὸ τῶν συμμάχων συμμίξοντες Γέλωνι, καὶ δὴ καὶ ἀπὸ τῶν Λακεδαιμονίων Σύαγρος. Τοῦ δὲ Γέλωνος τούτου
30 πρόγονος, οἰκήτωρ ὁ ἐν Γέλῃ, ἦν ἐκ νήσου Τήλου τῆς

ἐπὶ Τριοπίῳ κειμένης· ὃς κτιζομένης Γέλης ὑπὸ Λινδίων τε τῶν ἐκ Ῥόδου καὶ Ἀντιφήμου οὐκ ἐλείφθη. Ἀνὰ χρόνον δὲ αὐτοῦ οἱ ἀπόγονοι γενόμενοι ἱροφάνται τῶν χθονίων θεῶν διετέλεον ἐόντες, Τηλίνεω ἑνός τευ τῶν προγόνων κτησαμένου τρόπῳ τοιῷδε. Ἐς Μακτώριον πόλιν τὴν ὑπὲρ Γέλης οἰκημένην ἔφυγον ἄνδρες Γελῴων ἐσσωθέντες στάσι. Τούτους ὦν ὁ Τηλίνης κατήγαγε ἐς Γέλην, ἔχων οὐδεμίαν ἀνδρῶν δύναμιν, ἀλλ' ἱρὰ τούτων τῶν θεῶν. Ὅθεν δὲ αὐτὰ ἔλαβε ἢ αὐτὸς ἐκτήσατο, τοῦτο οὐκ ἔχω εἶπαι. Τούτοισι δ' ὦν πίσυνος ἐὼν κατήγαγε ἐπ' ᾧ τε οἱ ἀπόγονοι αὐτοῦ ἱροφάνται τῶν θεῶν ἔσονται. Θῶυμά μοι ὦν καὶ τοῦτο γέγονε πρὸς τὰ πυνθάνομαι κατεργάσασθαι Τηλίνην ἔργον τοσοῦτον· τὰ τοιαῦτα γὰρ ἔργα οὐ πρὸς τοῦ ἅπαντος ἀνδρὸς νενόμικα γίνεσθαι, ἀλλὰ πρὸς ψυχῆς τε ἀγαθῆς καὶ ῥώμης ἀνδρηίης· ὁ δὲ λέγεται πρὸς τῆς Σικελίης τῶν οἰκητόρων τὰ ὑπεναντία τούτων πεφυκέναι θηλυδρίης τε καὶ μαλακώτερος ἀνήρ.

Οὕτω μέν νυν ἐκτήσατο τοῦτο τὸ γέρας. Κλεάνδρου δὲ τοῦ Παντάρεος τελευτήσαντος τὸν βίον, ὃς ἐτυράννευσε μὲν Γέλης ἑπτὰ ἔτεα, ἀπέθανε δὲ ὑπὸ Σαβύλλου ἀνδρὸς Γελῴου, ἐνθαῦτα ἀναλαμβάνει τὴν μουναρχίην Ἱπποκράτης, Κλεάνδρου ἐὼν ἀδελφεός. Ἔχοντος δὲ Ἱπποκράτεος τὴν τυραννίδα, ὁ Γέλων ἐὼν Τηλίνεω τοῦ ἱροφάντεω ἀπόγονος, πολλῶν μετ' ἄλλων καὶ Αἰνησιδήμου τοῦ Παταίκου ἦν δορυφόρος Ἱπποκράτεος· μετὰ δὲ οὐ πολλὸν χρόνον δὶ ἀρετὴν ἀπεδέχθη πάσης τῆς ἵππου εἶναι ἵππαρχος. Πολιορκέοντος γὰρ Ἱπποκράτεος Καλλιπολίτας τε καὶ Ναξίους καὶ Ζαγκλαίους τε καὶ Λεοντίνους καὶ πρὸς Συρηκοσίους τε

καὶ τῶν βαρβάρων συχνούς, ἀνὴρ ἐφαίνετο ἐν τούτοισι τοῖσι πολέμοισι ἐὼν ὁ Γέλων λαμπρότατος. Τῶν δὲ εἶπον πολίων τουτέων πλὴν Συρηκουσέων οὐδεμία πέφευγε δουλοσύνην πρὸς Ἱπποκράτεος. Συρηκοσίους δὲ Κορίνθιοί τε καὶ Κερκυραῖοι ἐρρύσαντο μάχῃ ἐσσωθέντας ἐπὶ ποταμῷ Ἑλώρῳ. Ἐρρύσαντο δὲ οὗτοι ἐπὶ τοῖσδε καταλλάξαντες, ἐπ' ᾧ τε Ἱπποκράτεϊ Καμάριναν Συρηκοσίους παραδοῦναι· Συρηκοσίων δὲ ἦν Καμάριναι τὸ ἀρχαῖον. Ὡς δὲ καὶ Ἱπποκράτεα τυραννεύσαντα ἴσα ἔτεα τῷ ἀδελφεῷ Κλεάνδρῳ κατέλαβε ἀποθανεῖν πρὸς πόλι Ὕβλῃ στρατευσάμενον ἐπὶ τοὺς Σικελούς, οὕτω δὴ ὁ Γέλων τῷ λόγῳ τιμωρέων τοῖσι Ἱπποκράτεος παισὶ Εὐκλείδῃ τε καὶ Κλεάνδρῳ οὐ βουλομένων τῶν πολιητέων κατηκόων ἔτι εἶναι, τῷ ἔργῳ, ὡς ἐπεκρίτησε μάχῃ τῶν Γελῴων, ἦρχε αὐτὸς ἀποστερήσας τοὺς Ἱπποκράτεος παῖδας. Μετὰ δὲ τοῦτο τὸ εὕρημα τοὺς γαμόρους καλεομένους τῶν Συρηκοσίων ἐκπεσόντας ὑπό τε τοῦ δήμου καὶ τῶν σφετέρων δούλων καλεομένων δὲ Κυλλυρίων, ὁ Γέλων καταγαγὼν τούτους ἐκ Κασμένης πόλιος ἐς τὰς Συρηκούσας ἔσχε καὶ ταύτας. Ὁ γὰρ δῆμος ὁ τῶν Συρηκοσίων ἐπιόντι Γέλωνι παραδιδοῖ τὴν πόλιν καὶ ἑωυτόν. Ὁ δὲ ἐπεί τε παρέλαβε τὰς Συρηκούσας, Γέλης μὲν ἐπικρατέων λόγον ἐλάσσω ἐποιέετο, ἐπιτρέψας αὐτὴν Ἱέρωνι ἀδελφεῷ ἑωυτοῦ· ὁ δὲ τὰς Συρηκούσας ἐκράτυνε, καὶ ἦσαν ἅπαντα αἱ Συρήκουσαι. Αἱ δὲ παραυτίκα ἀνά τ' ἔδραμον καὶ ἀνέβλαστον. Τοῦτο μὲν γὰρ Καμαριναίους ἅπαντας ἐς τὰς Συρηκούσας ἀγαγὼν πολιήτας ἐποίησε, Καμαρίνης δὲ τὸ ἄστυ κατέσκαψε· τοῦτο δὲ Γελῴων ὑπερημίσεας τῶν ἀστῶν τώυτὸ τοῖσι Καμαριναίοισι ἐποίησε. Μεγαρέας τε τοὺς ἐν

Σικελίῃ, ὡς πολιορκεόμενοι ἐς ὁμολογίην προσεχώρησαν, τοὺς μὲν αὐτῶν παχέας ἀειραμένους τε πόλεμον αὐτῷ καὶ προσδοκέοντας ἀπολέεσθαι διὰ τοῦτο, ἀγαγὼν ἐς τὰς Συρηκούσας πολιήτας ἐποίησε· τὸν δὲ δῆμον τῶν Μεγαρέων οὐκ ἐόντα μεταίτιον τοῦ πολέμου τούτου οὐδὲ προσδεκόμενον κακὸν οὐδὲν πείσεσθαι, ἀγαγὼν καὶ τούτους ἐς τὰς Συρηκούσας ἀπέδοτο ἐπ' ἐξαγωγῇ ἐκ Σικελίης. Τὠυτὸ δὲ τοῦτο καὶ Εὐβοέας τοὺς ἐν Σικελίῃ ἐποίησε διακρίνας. Ἐποίεε δὲ ταῦτα τούτους ἀμφοτέρους νομίσας δῆμον εἶναι συνοίκημα ἀχαριτώτατον. Τοιούτῳ μὲν τρόπῳ τύραννος ἐγεγόνεε μέγας ὁ Γέλων.

Τότε δέ, ὡς οἱ ἄγγελοι τῶν Ἑλλήνων ἀπίκατο ἐς τὰς Συρηκούσας, ἐλθόντες αὐτῷ ἐς λόγους ἔλεγον τάδε· "Ἔπεμψαν ἡμέας Λακεδαιμόνιοί τε καὶ οἱ Ἀθηναῖοι καὶ οἱ τούτων σύμμαχοι παραλαμψομένους σε πρὸς τὸν βάρβαρον· τὸν γὰρ ἐπιόντα ἐπὶ τὴν Ἑλλάδα πάντως κου πυνθάνεαι, ὅτι Πέρσης ἀνὴρ μέλλει, ζεύξας τὸν Ἑλλήσποντον καὶ ἐπάγων πάντα τὸν ἠῷον στρατὸν ἐκ τῆς Ἀσίης, στρατηλατήσειν ἐπὶ τὴν Ἑλλάδα, πρόσχημα μὲν ποιεύμενος ὡς ἐπ' Ἀθήνας ἐλαύνει, ἐν νόῳ δὲ ἔχων πᾶσαν τὴν Ἑλλάδα ὑπ' ἑωυτῷ ποιήσασθαι. Σὺ δὲ δυνάμιός τε ἥκεις μεγάλης, καὶ μοῖρά τοι τῆς Ἑλλάδος οὐκ ἐλαχίστη μέτα ἄρχοντί γε Σικελίης· βοήθει τε τοῖσι ἐλευθεροῦσι τὴν Ἑλλάδα καὶ συνελευθέρου. Ἀλλὰ μὲν γὰρ γενομένη πᾶσα ἡ Ἑλλὰς χεὶρ μεγάλη συνάγεται, καὶ ἀξιόμαχοι γινόμεθα τοῖσι ἐπιοῦσι· ἢν δὲ ἡμέων οἱ μὲν καταπροδιδῶσι, οἱ δὲ μὴ θέλωσι τιμωρέειν, τὸ δὲ ὑγιαῖνον τῆς Ἑλλάδος ἢ ὀλίγον, τοῦτο δὴ ἤδη δεινὸν γίνεται, μὴ πέσῃ πᾶσα ἡ Ἑλλάς. Μὴ γὰρ ἐλπίσῃς, ἢν ἡμέας καταστρέψηται ὁ Πέρσης μάχῃ κρατήσας, ὡς

οὐκὶ ἧξει παρὰ σέ γε, ἀλλὰ πρὸ τούτου φύλαξαι. Βοηθέων γὰρ ἡμῖν σεωυτῷ τιμωρέεις. Τῷ δὲ εὖ βουλευθέντι πρήγματι τελευτὴ ὡς τὸ ἐπίπαν χρηστὴ ἐθέλει ἐπιγίνεσθαι." Οἱ μὲν ταῦτα ἔλεγον, Γέλων δὲ πολλὸς ἐνέκειτο λέγων τοιάδε· "Ἄνδρες Ἕλληνες, λόγον ἔχοντες πλεονέκτην ἐτολμήσατε ἐμὲ σύμμαχον ἐπὶ τὸν βάρβαρον παρακαλέοντες ἐλθεῖν. Αὐτοὶ δέ, ἐμεῦ πρότερον δεηθέντος βαρβαρικοῦ στρατοῦ συνεπάψασθαι, ὅτε μοι πρὸς Καρχηδονίους νεῖκος συνῆπτο, ἐπισκήπτοντός τε τὸν Δωριέος τοῦ Ἀναξανδρίδεω πρὸς Ἐγεσταίων φόνον ἐκπρήξασθαι, ὑποτείνοντός τε τὰ ἐμπόρια συνελευθεροῦν, ἀπ' ὧν ὑμῖν μεγάλαι ὠφελίαι τε καὶ ἐπαυρέσιες γεγόνασι, οὔτε ἐμεῦ εἵνεκα ἤλθετε βοηθήσοντες οὔτε τὸν Δωριέος φόνον ἐκπρηξόμενοι, τὸ δὲ κατ' ὑμέας τάδε ἅπαντα ὑπὸ βαρβάροισι νέμεται. Ἀλλὰ εὖ γὰρ ἡμῖν καὶ ἐπὶ τὸ ἄμεινον κατέστη· νῦν δέ, ἐπειδὴ περιελήλυθε ὁ πόλεμος καὶ ἀπῖκται ἐς ὑμέας, οὕτω δὴ Γέλωνος μνῆστις γέγονε. Ἀτιμίης δὲ πρὸς ὑμέων κυρήσας οὐκ ὁμοιώσομαι ὑμῖν, ἀλλ' ἑτοῖμός εἰμι βοηθέειν παρεχόμενος διηκοσίας τε τριήρεας καὶ δισμυρίους ὁπλίτας καὶ δισχιλίην ἵππον καὶ δισχιλίους τοξότας καὶ δισχιλίους σφενδονήτας καὶ δισχιλίους ἱπποδρόμους ψιλούς· σῖτόν τε ἁπάσῃ τῇ Ἑλλήνων στρατιῇ, ἔστ' ἂν διαπολεμήσωμεν, ὑποδέκομαι παρέξειν. Ἐπὶ δὲ λόγῳ τοιῷδε τάδε ὑπίσχομαι, ἐπ' ᾧ στρατηγός τε καὶ ἡγεμὼν τῶν Ἑλλήνων ἔσομαι πρὸς τὸν βάρβαρον· ἐπ' ἄλλῳ δὲ λόγῳ οὔτ' ἂν αὐτὸς ἔλθοιμι οὔτ' ἂν ἄλλους πέμψαιμι."

Ταῦτα ἀκούσας οὔτε ἠνέσχετο ὁ Σύαγρος εἶπέ τε τάδε· "Ἦ κε μέγ' οἰμώξειεν ὁ Πελοπίδης Ἀγαμέμνων πυθόμενος Σπαρτιήτας τὴν ἡγεμονίην ἀπαραιρῆσθαι ὑπὸ Γέ-

λωνύς τε καὶ Συρηκοσίων. Ἀλλὰ τούτου μὲν τοῦ λόγου μηκέτι μνησθῆς, ὅκως τὴν ἡγεμονίην τοι παραδώσομεν. Ἀλλ' εἰ μὲν βούλεαι βοηθέειν τῇ Ἑλλάδι, ἴσθι ἀρξόμενος ὑπὸ Λακεδαιμονίων· εἰ δ' ἄρα μὴ δικαιοῖς ἄρχεσθαι, σὺ δὲ μὴ βοηθέειν." Πρὸς ταῦτα ὁ Γέλων, ἐπειδὴ ὥρα 5 ἀπεστραμμένους τοὺς λόγους τοῦ Συάγρου, τὸν τελευταῖόν σφι τόνδε ἐξέφαινε λόγον· "Ὦ ξεῖνε Σπαρτιήτα, ὀνείδεα κατιόντα ἀνθρώπῳ φιλέει ἐπανάγειν τὸν θυμόν. Σὺ μέντοι ἀποδεξιόμενος ὑβρίσματα ἐν τῷ λόγῳ οὔ με ἔπεισας ἀσχήμονα ἐν τῇ ἀμοιβῇ γενέσθαι. Ὅκου δὲ 10 ὑμεῖς οὕτω περιέχεσθε τῆς ἡγεμονίης, οἰκὸς καὶ ἐμὲ μᾶλλον ὑμέων περιέχεσθαι, στρατιῆς τε ἐόντα πολλαπλασίης ἡγεμόνα καὶ νεῶν πολλὸν πλεύνων. Ἀλλ' ἐπεί τε ὑμῖν ὁ λόγος οὕτω προσώντης κατίσταται, ἡμεῖς τι ὑπείξομεν τοῦ ἀρχαίου λόγου. Εἰ τοῦ μὲν πεζοῦ ὑμεῖς ἡγέοισθε, 15 τοῦ δὲ ναυτικοῦ ἐγώ· εἰ δὲ ὑμῖν ἡδονὴ τοῦ κατὰ θάλασσαν ἡγεμονεύειν, τοῦ πεζοῦ ἐγὼ θέλω. Καὶ ἢ τούτοισι ὑμέας χρεὼν ἐστι ἀρέσκεσθαι ἢ ἀπιέναι συμμάχων τοιῶνδε ἐρήμους."

Γέλων μὲν δὴ ταῦτα προετείνετο. Φθάσας δὲ ὁ Ἀθη- 20 ναίων ἄγγελος τὸν Λακεδαιμονίων ἀμείβετό μιν τοισίδε· "Ὦ βασιλεῦ Συρηκοσίων, οὐκ ἡγεμόνος δεομένη ἡ Ἑλλὰς ἀπέπεμψεν ἡμέας πρὸς σέ, ἀλλὰ στρατιῆς. Σὺ δέ, ὅκως μὲν στρατιὴν πέμψεις μὴ ἡγεύμενος τῆς Ἑλλάδος, οὐ προφαίνεις, ὡς δὲ στρατηγήσεις αὐτῆς, γλίχεαι· ὅσον μέν νυν παντὸς τοῦ Ἑλλήνων στρατοῦ ἐδέου ἡγέεσθαι, ἐξήρκει ἡμῖν τοῖσι Ἀθηναίοισι ἡσυχίην ἄγειν ἐπισταμένοισι ὡς ὁ Λάκων ἱκανός τοι ἔμελλε ἔσεσθαι καὶ ὑπὲρ ἀμφοτέρων ἀπολογεύμενος· ἐπεί τε δὲ ἁπάσης ἀπελαυνόμενος δέεαι τῆς ναυτικῆς ἄρχειν, οὕτω ἔχει τοι. 25

Οὐδ' ἢν ὁ Δάκων ἐπίῃ τοι ἄρχειν αὐτῆς, ἡμεῖς ἐπήσομεν· ἡμετέρη γάρ ἐστι αὕτη γε, μὴ αὐτῶν βουλομένων Λακεδαιμονίων. Τούτοισι μὲν ὦν ἡγέεσθαι βουλομένοισι οὐκ ἀντιτείνομεν, ἄλλῳ δὲ παρήσομεν οὐδενὶ ναυαρχέειν. Μάτην γὰρ ἂν ὧδε πάραλον Ἑλλήνων στρατὸν πλεῖστοι εἴημεν ἐκτημένοι, εἰ Συρηκοσίοισι ἐόντες Ἀθηναῖοι συγχωρήσομεν τῆς ἡγεμονίης, ἀρχαιότατον μὲν ἔθνος παρεχόμενοι, μοῦνοι δὲ ἐόντες οὐ μετανάσται Ἑλλήνων· τῶν καὶ Ὅμηρος ὁ ἐποποιὸς ἄνδρα ἄριστον ἔφησε ἐς Ἴλιον ἀπικέσθαι τάξαι τε καὶ διακοσμῆσαι στρατόν. Οὕτω οὐκ ὄνειδος οὐδὲν ἡμῖν ἐστι λέγειν ταῦτα." Ἀμείβετο Γέλων τοισίδε· "Ξεῖνε Ἀθηναῖε, ὑμεῖς οἴκατε τοὺς μὲν ἄρχοντας ἔχειν, τοὺς δὲ ἀρξομένους οὐκ ἕξειν. Ἐπεὶ τοίνυν οὐδὲν ὑπιέντες ἔχειν τὸ πᾶν ἐθέλετε, οὐκ ἂν φθάνοιτε τὴν ταχίστην ὀπίσω ἀπαλλασσόμενοι καὶ ἀγγέλλοντες τῇ Ἑλλάδι ὅτι ἐκ τοῦ ἐνιαυτοῦ τὸ ἔαρ αὐτῇ ἐξαραίρηται." Οὗτος δὲ ὁ νόος τοῦδε τοῦ ῥήματος, τὸ ἐθέλει λέγειν· δῆλα γὰρ ὡς ἐν τῷ ἐνιαυτῷ ἐστὶ τὸ ἔαρ δοκιμώτατον, τῆς δὲ τῶν Ἑλλήνων στρατιῆς τὴν ἑωυτοῦ στρατιήν. Στερισκομένην ὦν τὴν Ἑλλάδα τῆς ἑωυτοῦ συμμαχίης εὔκαζε ὡς εἰ τὸ ἔαρ ἐκ τοῦ ἐνιαυτοῦ ἐξαραιρημένον εἴη. . . . . .

Κρῆτες δέ, ἐπεί τέ σφεας παρελάμβανον οἱ ἐπὶ τούτοισι ταχθέντες Ἑλλήνων, ἐποίησαν τοιόνδε. Πέμψαντες κοινῇ θεοπρόπους ἐς Δελφοὺς τὸν θεὸν ἐπειρώτεον, εἴ σφι ἄμεινον γίνεται τιμωρέουσι τῇ Ἑλλάδι. Ἡ δὲ Πυθίη ὑπεκρίνατο· "Ὦ νήπιοι, ἐπιμέμφεσθε ὅσα ὑμῖν ἐκ τῶν Μενέλεῳ τιμωρημάτων Μίνως ἔπεμψε μηνίων δακρύματα, ὅτι οἱ μὲν οὐ συνεξεπρήξαντο αὐτῷ τὸν ἐν Καμικῷ θάνατον γενόμενον, ὑμεῖς δὲ ἐκείνοισι τὴν ἐκ

Σπάρτης ἁρπασθεῖσαν ὑπ' ἀνδρὸς βαρβάρου γυναῖκα." Ταῦτα οἱ Κρῆτες ὡς ἀπενειχθέντα ἤκουσαν, ἔσχοντο τῆς τιμωρίης. . . . . .

Θεσσαλοι δὲ ὑπὸ ἀναγκαίης τὸ πρῶτον ἐμήδισαν, ὡς διέδεξαν ὅτι οὔ σφι ἥδανε τὰ οἱ Ἀλευάδαι ἐμηχανέοντο. Ἐπεί τε γὰρ ἐπύθοντο τάχιστα μέλλοντα διαβαίνειν τὸν Πέρσην ἐς τὴν Εὐρώπην, πέμπουσι ἐς τὸν Ἰσθμὸν ἀγγέλους. Ἐν δὲ τῷ Ἰσθμῷ ἦσαν ἁλισμένοι πρόβουλοι τῆς Ἑλλάδος ἀραιρημένοι ἀπὸ τῶν πολίων τῶν τὰ ἀμείνω φρονευσέων περὶ τὴν Ἑλλάδα. Ἀπικόμενοι δὲ ἐπὶ τούτους τῶν Θεσσαλῶν οἱ ἄγγελοι ἔλεγον· "Ἄνδρες Ἕλληνες, δεῖ φυλάσσεσθαι τὴν ἐσβολὴν τὴν Ὀλυμπικήν, ἵνα Θεσσαλίη τε καὶ ἡ σύμπασα ἡ Ἑλλὰς ἐν σκέπῃ τοῦ πολέμου. Ἡμεῖς μέν νυν ἑτοῖμοί εἰμεν συμφυλάσσειν· πέμπειν δὲ χρὴ καὶ ὑμέας στρατιὴν πολλήν, ὡς, εἰ μὴ πέμψετε, ἐπίστασθε ἡμέας ὁμολογήσειν τῷ Πέρσῃ. Οὐ γάρ τοι προκατημένους τοσοῦτο πρὸ τῆς ἄλλης Ἑλλάδος μούνους πρὸ ὑμέων δεῖ ἀπολέσθαι. Βοηθέειν δὲ οὐ βουλόμενοι ἀναγκαίην ἡμῖν οὐδεμίαν οἷοί τέ ἐστε προσφέρειν· οὐδαμὰ γὰρ ἀδυνασίης ἀνάγκη κρέσσων ἔφυ· ἡμεῖς δὲ πειρησόμεθα αὐτοί τινα σωτηρίην μηχανεόμενοι." Ταῦτα ἔλεγον οἱ Θεσσαλοί. Οἱ δὲ Ἕλληνες πρὸς ταῦτα ἐβουλεύσαντο ἐς Θεσσαλίην πέμπειν κατὰ θάλασσαν πεζὸν στρατόν, φυλάξοντα τὴν ἐσβολήν. Ὡς δὲ συνελέχθη ὁ στρατός, ἔπλεε δι' Εὐρίπου· ἀπικόμενος δὲ τῆς Ἀχαιΐης ἐς Ἅλον ἀποβὰς ἐπορεύετο ἐς Θεσσαλίην, τὰς νέας αὐτοῦ καταλιπών· καὶ ἀπίκετο ἐς τὰ Τέμπεα ἐς τὴν ἐσβολήν, ἥπερ ἀπὸ Μακεδονίης τῆς κάτω ἐς Θεσσαλίην φέρει παρὰ Πηνειὸν ποταμόν, μεταξὺ δὲ Ὀλύμπου τε οὔρεος ἐόντα καὶ τῆς

Ὄσσης. Ἐνθαῦτα ἐστρατοπεδεύοντο τῶν Ἑλλήνων κατὰ μυρίους ὁπλῖται συλλεγέντες· καί σφι προσῆν ἡ τῶν Θεσσαλῶν ἵππος. Ἐστρατήγεε δὲ Λακεδαιμονίων μὲν Εὐαίνετος ὁ Καρήνου ἐκ τῶν πολεμάρχων ἀιρεθεὶς μέν, γένεος μέντοι ἐὼν οὐ τοῦ βασιληΐου, Ἀθηναίων δὲ Θεμιστοκλέης ὁ Νεοκλέος. Ἔμειναν δὲ ὀλίγας ἡμέρας ἐνθαῦτα. Ἀπικόμενοι γὰρ ἄγγελοι παρὰ Ἀλεξάνδρου τοῦ Ἀμύντεω, ἀνδρὸς Μακεδόνος, συνεβούλευόν σφι ἀπαλλάσσεσθαι μηδὲ μένοντας ἐν τῇ ἐσβολῇ καταπατηθῆναι ὑπὸ τοῦ στρατοῦ ἐπιόντος, σημαίνοντες τὸ πλῆθός τε τῆς στρατιῆς καὶ τὰς νέας. Ὡς δὲ οὗτοί σφι ταῦτα συνεβούλευον, χρηστὰ γὰρ ἐδόκεον συμβουλεύειν, καί σφι εὔνοος ἐφαίνετο ἐὼν ὁ Μακεδών, ἐπείθοντο. Δοκέειν δέ μοι, ἀῤῥωδίη ἦν τὸ πεῖθον, ὡς ἐπύθοντο καὶ ἄλλην ἐοῦσαν ἐσβολὴν ἐς Θεσσαλοὺς κατὰ τὴν ἄνω Μακεδονίην διὰ Περῥαιβῶν κατὰ Γόννον πόλιν, τῇ περ δὴ καὶ ἐσέβαλε ἡ στρατιὴ ἡ Ξέρξεω. Καταβάντες δὲ οἱ Ἕλληνες ἐπὶ τὰς νέας ὀπίσω ἐπορεύοντο ἐς τὸν Ἰσθμόν. Αὕτη ἐγένετο ἡ ἐς Θεσσαλίην στρατηίη, βασιλέος τε μέλλοντος διαβαίνειν ἐς τὴν Εὐρώπην ἐκ τῆς Ἀσίης καὶ ἐόντος ἤδη ἐν Ἀβύδῳ. Θεσσαλοὶ δὲ ἐρημωθέντες συμμάχων, οὕτω δὴ ἐμήδισαν προθύμως οὐδ' ἔτι ἐνδοιαστῶς, ὥστε ἐν τοῖσι πρήγμασι ἐφαίνοντο βασιλέϊ ἄνδρες ἐόντες χρησιμώτατοι.

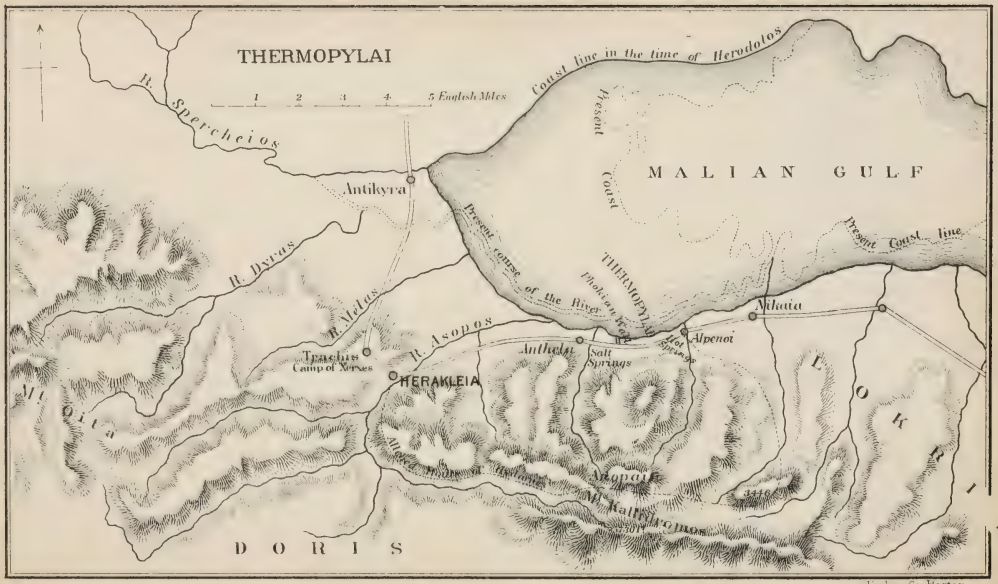

Forbes Co. Boston.

V. BATTLE OF THERMOPYLAI. (Polymnia VII. 198–228. July, B. C. 480.)

Ταῦτα μὲν τὰ ἐν Θεσσαλίῃ καὶ τὰ ἐν Ἀχαιΐῃ. Ἀπὸ δὲ τούτων τῶν χώρων ἤϊε ἐς τὴν Μηλίδα παρὰ κόλπον θαλάσσης, ἐν τῷ ἄμπωτίς τε καὶ ῥηχίη ἀνὰ πᾶσαν ἡμέρην γίνεται. Περὶ δὲ τὸν κόλπον τοῦτόν ἐστι χῶρος πεδινός, τῇ μὲν εὐρύς, τῇ δὲ καὶ κάρτα στεινός. Περὶ δὲ τὸν χῶρον οὔρεα ὑψηλὰ καὶ ἄβατα περικληΐει πᾶσαν τὴν Μηλίδα γῆν, Τρηχίνιαι πέτραι καλεόμεναι. Πρώτη μέν νυν πόλις ἐστὶ ἐν τῷ κόλπῳ ἰόντι ἀπὸ Ἀχαιΐης Ἀντικύρη. παρ' ἣν ποταμὸς Σπερχειὸς ῥέων ἐξ Ἐνιήνων ἐς θάλασσαν ἐκδιδοῖ. Ἀπὸ δὲ τούτου διὰ εἴκοσί κου σταδίων ἄλλος ποταμός, τῷ οὔνομα κέεται Δύρας, τὸν βοηθέοντα τῷ Ἡρακλέϊ καιομένῳ λόγος ἐστὶ ἀναφανῆναι. Ἀπὸ δὲ τούτου δι' ἄλλων εἴκοσι σταδίων ἄλλος ποταμός ἐστι, ὃς καλέεται Μέλας. Τρηχὶς δὲ πόλις ἀπὸ τοῦ Μέλανος τούτου ποταμοῦ πέντε στάδια ἀπέχει. Ταύτῃ δὲ καὶ εὐρύτατόν ἐστι πάσης τῆς χώρης ταύτης ἐκ τῶν οὐρέων ἐς θάλασσαν, κατ' ἃ Τρηχὶς πεπόλισται· δισχίλιά τε γὰρ καὶ δισμύρια πλέθρα τοῦ πεδίου ἐστί. Τοῦ δὲ οὔρεος, τὸ περικληΐει τὴν γῆν τὴν Τρηχινίην, ἔστι διασφὰξ πρὸς μεσαμβρίην Τρηχῖνος, διὰ δὲ τῆς διασφάγος Ἀσωπὸς ποταμὸς ῥέει παρὰ τὴν ὑπωρέην τοῦ οὔρεος. Ἔστι δὲ ἄλλος Φοίνιξ ποταμὸς οὐ μέγας πρὸς μεσαμβρίην τοῦ Ἀσωποῦ, ὃς ἐκ τῶν οὐρέων τούτων ῥέων ἐς τὸν Ἀσωπὸν ἐκδιδοῖ. Κατὰ δὲ τὸν Φοίνικα ποταμὸν στεινότατόν ἐστι· ἁμαξιτὸς γὰρ μία μούνη δέδμηται. Ἀπὸ δὲ τοῦ Φοίνικος ποταμοῦ πεντε-

καίδεκα στάδιά ἐστι ἐς Θερμοπύλας. Ἐν δὲ τῷ μεταξὺ Φοίνικος ποταμοῦ καὶ Θερμοπυλέων κώμη τέ ἐστι, τῇ οὔνομα Ἀνθήλη κέεται, παρ' ἣν δὴ παραῤῥέων ὁ Ἀσωπὸς ἐς θάλασσαν ἐκδιδοῖ, καὶ χῶρος περὶ αὐτὴν εὐρύς, ἐν τῷ
5 Δήμητρός τε ἱρὸν Ἀμφικτυονίδος ἵδρυται, καὶ ἕδραι εἰσὶ Ἀμφικτύοσι καὶ αὐτοῦ τοῦ Ἀμφικτύονος ἱρόν. Βασιλεὺς μὲν δὴ Ξέρξης ἐστρατοπεδεύετο τῆς Μηλίδος ἐν τῇ Τρηχινίῃ, οἱ δὲ δὴ Ἕλληνες ἐν τῇ διόδῳ. Καλέεται δὲ ὁ χῶρος οὗτος ὑπὸ μὲν τῶν πλεόνων Ἑλλήνων
10 Θερμοπύλαι, ὑπὸ δὲ τῶν ἐπιχωρίων καὶ περιοίκων Πύλαι. Ἐστρατοπεδεύοντο μέν νυν ἑκάτεροι ἐν τούτοισι τοῖσι χωρίοισι. Ἐπεκράτεε δὲ ὁ μὲν τῶν πρὸς βορῆν ἄνεμον ἐχόντων πάντων μέχρι Τρηχῖνος, οἱ δὲ τῶν πρὸς νότον καὶ μεσαμβρίην φερόντων τὸ ἐπὶ ταύτης
15 τῆς ἠπείρου.

Ἦσαν δὲ οἵδε Ἑλλήνων οἱ ὑπομένοντες τὸν Πέρσην ἐν τούτῳ τῷ χώρῳ· Σπαρτιητέων τε τριηκόσιοι ὁπλῖται καὶ Τεγεητέων καὶ Μαντινέων χίλιοι, ἡμίσεες ἑκατέρων, ἐξ Ὀρχομενοῦ τε τῆς Ἀρκαδίης εἴκοσι καὶ
20 ἑκατόν, καὶ ἐκ τῆς λοιπῆς Ἀρκαδίης χίλιοι· τοσοῦτοι μὲν Ἀρκάδων, ἀπὸ δὲ Κορίνθου τετρακόσιοι καὶ ἀπὸ Φλιοῦντος διηκόσιοι καὶ Μυκηναίων ὀγδώκοντα. Οὗτοι μὲν ἀπὸ Πελοποννήσου παρῆσαν, ἀπὸ δὲ Βοιωτῶν Θεσπιέων τε ἑπτακόσιοι καὶ Θηβαίων τετρακόσιοι.
25 Πρὸς τούτοισι ἐπίκλητοι ἐγένοντο Λοκροί τε οἱ Ὀπούντιοι πανστρατιῇ καὶ Φωκέων χίλιοι. Αὐτοὶ γὰρ σφεας ἐπεκαλέσαντο οἱ Ἕλληνες, λέγοντες δι' ἀγγέλων ὡς "αὐτοὶ μὲν ἥκοιεν πρόδρομοι τῶν ἄλλων, οἱ δὲ λοιποὶ τῶν συμμάχων προσδόκιμοι πᾶσάν εἰσι ἡμέρην, ἡ
30 θάλασσά τέ σφι εἴη ἐν φυλακῇ, ὑπ' Ἀθηναίων τε

φρουρεομένη καὶ Αἰγινητέων καὶ τῶν ἐς τὸν ναυτικὸν στρατὸν ταχθέντων, καί σφι εἴη δεινὸν οὐδέν· οὐ γὰρ θεὸν εἶναι τὸν ἐπιόντα ἐπὶ τὴν Ἑλλάδα ἀλλ' ἄνθρωπον· εἶναι δὲ θνητὸν οὐδένα οὐδὲ ἔσεσθαι, τῷ κακὸν ἐξ ἀρχῆς γινομένῳ οὐ συνεμίχθη, τοῖσι δὲ μεγίστοισι αὐτῶν μέγιστα. Ὀφείλειν ὦν καὶ τὸν ἐπελαύνοντα, ὡς ἐόντα θνητόν, ἀπὸ τῆς δόξης πεσεῖν ἄν." Οἱ δὲ ταῦτα πυνθανόμενοι ἐβοήθεον ἐς τὴν Τρηχῖνα. Τούτοισι ἦσαν μέν νυν καὶ ἄλλοι στρατηγοὶ κατὰ πόλιας ἑκάστων, ὁ δὲ θωυμαζόμενος μάλιστα καὶ παντὸς τοῦ στρατεύμα- 10 τος ἡγεόμενος Λακεδαιμόνιος ἦν Λεωνίδης, ὁ Ἀναξανδρίδεω, τοῦ Λέοντος, τοῦ Εὐρυκρατίδεω, τοῦ Ἀναξάνδρου, τοῦ Εὐρυκράτεος, τοῦ Πολυδώρου, τοῦ Ἀλκαμένεος, τοῦ Τηλέκλου, τοῦ Ἀρχέλεω, τοῦ Ἡγησίλεω, τοῦ Δορύσσου, τοῦ Λεωβότεω, τοῦ Ἐχεστράτου, τοῦ Ἤγιος, τοῦ Εὐρυ- 15 σθένεος, τοῦ Ἀριστοδήμου, τοῦ Ἀριστομάχου, τοῦ Κλεοδαίου, τοῦ Ὕλλου, τοῦ Ἡρακλέος, κτησάμενος τὴν βασιληΐην ἐν Σπάρτῃ ἐξ ἀπροσδοκήτου. Διξῶν γάρ οἱ ἐόντων πρεσβυτέρων ἀδελφεῶν, Κλεομένεός τε καὶ Δωριέος, ἀπελήλατο τῆς φροντίδος περὶ τῆς βασιληΐης. Ἀποθανόντος 20 δὲ Κλεομένεος ἄπαιδος ἔρσενος γόνου, Δωριέος τε οὐκέτι ἐόντος ἀλλὰ τελευτήσαντος καὶ τούτου ἐν Σικελίῃ, οὕτω δὴ ἐς Λεωνίδην ἀνέβαινε ἡ βασιληΐη, καὶ διότι πρότερος ἐγεγόνεε Κλεομβρότου, (οὗτος γὰρ ἦν νεώτατος Ἀναξανδρίδεω παῖς,) καὶ δὴ καὶ εἶχε Κλεομένεος θυγατέρα. 25 Ὃς τότε ἤϊε ἐς Θερμοπύλας ἐπιλεξάμενος ἄνδρας τε τοὺς κατεστεῶτας τριηκοσίους, καὶ τοῖσι ἐτύγχανον παῖδες ἐόντες. Παραλαβὼν δὲ ἀπίκετο καὶ Θηβαίων τοὺς ἐς τὸν ἀριθμὸν λογισάμενος εἴκοσι, τῶν ἐστρατήγεε Λεοντιάδης ὁ Εὐρυμάχου. Τοῦδε δὲ εἵνεκεν τούτους 30

σπουδὴν ἐποιήσατο Λεωνίδης μούνους Ἑλλήνων παραλαβεῖν, ὅτι σφέων μεγάλως κατηγόρητο μηδίζειν. Παρεκάλεε ὦν ἐς τὸν πόλεμον θέλων εἰδέναι εἴ τε συμπέμψουσι εἴ τε καὶ ἀπερέουσι ἐκ τοῦ ἐμφανέος τὴν Ἑλλήνων συμμαχίην. Οἱ δὲ ἀλλοφρονέοντες ἔπεμπον. Τούτους μὲν τοὺς ἀμφὶ Λεωνίδην πρώτους ἀπέπεμψαν Σπαρτιῆται, ἵνα τούτους ὁρέοντες οἱ ἄλλοι σύμμαχοι στρατεύωνται, μηδὲ καὶ οὗτοι μηδίσωσι, ἢν αὐτοὺς πυνθάνωνται ὑπερβαλλομένους, μετὰ δέ, Κάρνεια γὰρ σφι ἦν ἐμποδών, ἔμελλον ὁρτάσαντες καὶ φυλακὰς λιπόντες ἐν τῇ Σπάρτῃ κατὰ τάχος βοηθέειν πανδημεί. Ὡς δὲ καὶ οἱ λοιποὶ τῶν συμμάχων ἐνένωντο καὶ αὐτοὶ ἕτερα τοιαῦτα ποιήσειν· ἦν γὰρ κατὰ τὠυτὸ Ὀλυμπιὰς τούτοισι τοῖσι πρήγμασι συμπεσοῦσα. Οὕκων δοκέοντες κατὰ τάχος οὕτω διακριθήσεσθαι τὸν ἐν Θερμοπύλῃσι πόλεμον ἔπεμπον τοὺς προδρόμους. Οὗτοι μὲν δὴ οὕτω διενένωντο ποιήσειν.

Οἱ δὲ ἐν Θερμοπύλῃσι Ἕλληνες, ἐπειδὴ πέλας ἐγένετο τῆς ἐσβολῆς ὁ Πέρσης, κατάῤῥωδέοντες ἐβουλεύοντο περὶ ἀπαλλαγῆς· τοῖσι μέν νυν ἄλλοισι Πελοποννησίοισι ἐδόκεε ἐλθοῦσι ἐς Πελοπόννησον τὸν Ἰσθμὸν ἔχειν ἐν φυλακῇ· Λεωνίδης δέ, Φωκέων καὶ Λοκρῶν περισπερχεόντων τῇ γνώμῃ ταύτῃ, αὐτοῦ τε μένειν ἐψηφίζετο, πέμπειν τε ἀγγέλους ἐς τὰς πόλιας κελεύοντάς σφι ἐπιβοηθέειν, ὡς ἐόντων αὐτῶν ὀλίγων στρατὸν τῶν Μήδων ἀλέξασθαι. Ταῦτα βουλευομένων σφέων, ἔπεμπε Ξέρξης κατάσκοπον ἱππέα ἰδέσθαι ὁκόσοι τέ εἰσι, καὶ ὅ τι ποιέοιεν. Ἀκηκόεε δὲ ἔτι ἐὼν ἐν Θεσσαλίῃ, ὡς ἁλισμένη εἴη ταύτῃ στρατιὴ ὀλίγη, καὶ τοὺς ἡγεμόνας, ὡς εἴησαν Λακεδαιμόνιοί τε καὶ Λεωνίδης, ἐὼν γένος

Ἡρακλείδης. Ὡς δὲ προσήλασε ὁ ἱππεὺς πρὸς τὸ στρατόπεδον, ἐθηεῖτό τε καὶ κατώρα πᾶν μὲν οὐ τὸ στρατόπεδον· τοὺς γὰρ ἔσω τεταγμένους τοῦ τείχεος, τὸ ἀνορθώσαντες εἶχον ἐν φυλακῇ, οὐκ οἷά τε ἦν κατιδέσθαι· ὁ δὲ τοὺς ἔξω ἐμάνθανε, τοῖσι πρὸ τοῦ τείχεος τὰ ὅπλα ἔκειτο. Ἔτυχον δὲ τοῦτον τὸν χρόνον Λακεδαιμόνιοι ἔξω τεταγμένοι. Τοὺς μὲν δὴ ὥρα γυμναζομένους τῶν ἀνδρῶν, τοὺς δὲ τὰς κόμας κτενιζομένους. Ταῦτα δὴ θεώμενος ἐθώυμαζε, καὶ τὸ πλῆθος ἐμάνθανε. Μαθὼν δὲ πάντα ἀτρεκέως ἀπήλαυνε ὀπίσω κατ' ἡσυχίην· οὔτε γάρ τις ἐδίωκε ἀλογίης τε ἐνεκύρησε πολλῆς. Ἀπελθὼν δὲ ἔλεγε πρὸς Ξέρξεα τά περ ὀπώπεε πάντα. Ἀκούων δὲ Ξέρξης οὐκ εἶχε συμβαλέσθαι τὸ ἐόν, ὅτι παρασκευάζοιντο ὡς ἀπολεόμενοί τε καὶ ἀπολέοντες κατὰ δύναμιν· ἀλλ', αὐτῷ γελοῖα γὰρ ἐφαίνοντο ποιέειν, μετεπέμψατο Δημάρητον τὸν Ἀρίστωνος ἐόντα ἐν τῷ στρατοπέδῳ. Ἀπικόμενον δέ μιν εἰρώτα Ξέρξης ἕκαστα τούτων, ἐθέλων μαθεῖν τὸ ποιεύμενον πρὸς τῶν Λακεδαιμονίων. Ὁ δὲ εἶπε· "Ἤκουσας μέν μευ καὶ πρότερον, εὖτε ὡρμέομεν ἐπὶ τὴν Ἑλλάδα, περὶ τῶν ἀνδρῶν τούτων· ἀκούσας δὲ γέλωτά με ἔθευ λέγοντα τά περ ὥρων ἐκβησόμενα πρήγματα ταῦτα. Ἐμοὶ γὰρ τὴν ἀληθείην ἀσκέειν ἀντία σεῦ, ὦ βασιλεῦ, ἀγὼν μέγιστός ἐστι. Ἄκουσον δὲ καὶ νῦν. Οἱ ἄνδρες οὗτοι ἀπίκαται μαχεσόμενοι ἡμῖν περὶ τῆς ἐσόδου, καὶ ταῦτα παρασκευάζονται. Νόμος γάρ σφι οὕτω ἔχων ἐστί· ἐπεὰν μέλλωσι κινδυνεύειν τῇ ψυχῇ, τότε τὰς κεφαλὰς κοσμέονται. Ἐπίστασο δέ, εἰ τούτους τε καὶ τὸ ὑπομένον ἐν Σπάρτῃ καταστρέψεαι, ἔστι οὐδὲν ἄλλο ἔθνος ἀνθρώπων, τὸ σέ, βασιλεῦ, ὑπομενέει χεῖρας

ἀνταειρόμενον. Νῦν γὰρ πρὸς βασιληΐην τε καὶ καλλίστην πόλιν τῶν ἐν Ἕλλησι προσφέρεαι καὶ ἄνδρας ἀρίστους." Κάρτα τε δὴ ἄπιστα Ξέρξῃ ἐφαίνετο τὰ λεγόμενα εἶναι, καὶ δεύτερα ἐπειρώτα "ὅντινα τρόπον, τοσοῦτοι ἐόντες, τῇ ἑωυτοῦ στρατιῇ μαχέσονται." Ὁ δὲ εἶπε· "Ὦ βασιλεῦ, ἐμοὶ χρᾶσθαι ὡς ἀνδρὶ ψεύστῃ, ἢν μὴ ταῦτά τοι ταύτῃ ἐκβῇ, τῇ ἐγὼ λέγω."

Ταῦτα λέγων οὐκ ἔπειθε τὸν Ξέρξεα. Τέσσερας μὲν δὴ παρεξῆκε ἡμέρας, ἐλπίζων αἰεί σφεας ἀποδρήσεσθαι. Πέμπτῃ δέ, ὡς οὐκ ἀπαλλάσσοντο ἀλλά οἱ ἐφαίνοντο ἀναιδείῃ τε καὶ ἀβουλίῃ διαχρεώμενοι μένειν, πέμπει ἐπ' αὐτοὺς Μήδους τε καὶ Κισσίους θυμωθείς, ἐντειλάμενός σφεας ζωγρήσαντας ἄγειν ἐς ὄψιν τὴν ἑωυτοῦ. Ὡς δ' ἐπέπεσον φερόμενοι ἐς τοὺς Ἕλληνας οἱ Μῆδοι, ἔπιπτον πολλοί· ἄλλοι δ' ἐπεσήϊσαν, καὶ οὐκ ἀπηλαύνοντο, καίπερ μεγάλως προσπταίοντες. Δῆλον δ' ἐποίευν παντί τεῳ καὶ οὐκ ἥκιστα αὐτῷ βασιλέϊ, ὅτι πολλοὶ μὲν ἄνθρωποι εἶεν, ὀλίγοι δὲ ἄνδρες. Ἐγίνετο δὲ ἡ συμβολὴ δι' ἡμέρης. Ἐπεί τε δὲ οἱ Μῆδοι τρηχέως περιείποντο, ἐνθαῦτα οὗτοι μὲν ὑπεξήϊσαν, οἱ δὲ Πέρσαι ἐκδεξάμενοι ἐπήϊσαν, τοὺς ἀθανάτους ἐκάλεε βασιλεύς, τῶν ἦρχε Ὑδάρνης, ὡς δὴ οὗτοί γε εὐπετέως κατεργασόμενοι. Ὡς δὲ καὶ οὗτοι συνέμισγον τοῖσι Ἕλλησι, οὐδὲν πλέον ἐφέροντο τῆς στρατιῆς τῆς Μηδικῆς, ἀλλὰ τὰ αὐτά, ἅτε ἐν στεινοπόρῳ τε χώρῳ μαχόμενοι καὶ δόρασι βραχυτέροισι χρεώμενοι ἤπερ οἱ Ἕλληνες, καὶ οὐκ ἔχοντες πλήθεϊ χρήσασθαι. Λακεδαιμόνιοι δὲ ἐμάχοντο ἀξίως λόγου, ἄλλα τε ἀποδεικνύμενοι ἐν οὐκ ἐπισταμένοισι μάχεσθαι ἐξεπιστάμενοι, καὶ ὅκως

ἐντρέψειαι τὰ νῶτα, ἁλέες φεύγεσκον δῆθεν, οἱ δὲ βάρβαροι ὀρέοντες φεύγοντας βοῇ τε καὶ πατάγῳ ἐπῄϊσαν, οἱ δ' ἂν καταλαμβανόμενοι ὑπέστρεφον ἀντίοι εἶναι τοῖσι βαρβάροισι· μεταστρεφόμενοι δὲ κατέβαλλον πλήθεϊ ἀναριθμήτους τῶν Περσέων. Ἔπιπτον δὲ καὶ 5 αὐτῶν τῶν Σπαρτιητέων ἐνθαῦτα ὀλίγοι. Ἐπεὶ δὲ οὐδὲν ἐδυνέατο παραλαβεῖν οἱ Πέρσαι τῆς ἐσόδου πειρεόμενοι καὶ κατὰ τέλεα καὶ παντοίως προσβάλλοντες, ἀπήλαυνον ὀπίσω. Ἐν ταύτῃσι τῇσι προσόδοισι τῆς μάχης λέγεται βασιλέα θηεύμενον τρὶς ἀναδραμεῖν ἐκ 10 τοῦ θρόνου, δείσαντα περὶ τῇ στρατιῇ. Τότε μὲν οὕτω ἠγωνίσαντο, τῇ δ' ὑστεραίῃ οἱ βάρβαροι οὐδὲν ἄμεινον ἀέθλεον. Ἅτε γὰρ ὀλίγων ἐόντων, ἐλπίσαντές σφεας κατατετρωματίσθαι τε καὶ οὐκ οἵους τε ἔσεσθαι ἔτι χεῖρας ἀνταείρασθαι συνέβαλλον. Οἱ δὲ Ἕλληνες 15 κατὰ τάξις τε καὶ κατὰ ἔθνεα κεκοσμημένοι ἦσαν, καὶ ἐν μέρεϊ ἕκαστοι ἐμάχοντο, πλὴν Φωκέων· οὗτοι δὲ ἐς τὸ οὖρος ἐτάχθησαν φυλάξοντες τὴν ἀτραπόν. Ὡς δὲ οὐδὲν εὕρισκον ἀλλοιότερον οἱ Πέρσαι ἢ τῇ προτεραίῃ ἐνώρων, ἀπήλαυνον. 20

Ἀπορέοντος δὲ βασιλέος ὅ τι χρήσηται τῷ παρεόντι πρήγματι, Ἐπιάλτης ὁ Εὐρυδήμου, ἀνὴρ Μηλιεύς, ἦλθέ οἱ ἐς λόγους, ὡς μέγα τι παρὰ βασιλέος δοκέων οἴσεσθαι· ἔφρασέ τε τὴν ἀτραπὸν τὴν διὰ τοῦ οὔρεος φέρουσαν ἐς Θερμοπύλας, καὶ διέφθειρε τοὺς ταύτῃ 25 ὑπομείναντας Ἑλλήνων. Ὕστερον δὲ δείσας Λακεδαιμονίους ἔφυγε ἐς Θεσσαλίην· καί οἱ φυγόντι ὑπὸ τῶν Πυλαγόρων, τῶν Ἀμφικτυόνων ἐς τὴν Πυλαίην συλλεγομένων, ἀργύριον ἐπεκηρύχθη. Χρόνῳ δὲ ὕστερον, κατῆλθε γὰρ ἐς Ἀντικύρην, ἀπέθανε ὑπὸ Ἀθηναίδεω, 30

ἀνδρὸς Τρηχινίου. Ὁ δὲ Ἀθηνάδης οὗτος ἀπέκτεινε μὲν
Ἐπιάλτεα δι' ἄλλην αἰτίην, τὴν ἐγὼ ἐν τοῖσι ὄπισθε
λόγοισι σημανέω· ἐτιμήθη μέντοι ὑπὸ Λακεδαιμονίων
οὐδὲν ἔσσον. Ἐπιάλτης μὲν οὕτω ὕστερον τούτων
5 ἀπέθανε. Ἔστι δὲ ἕτερος λεγόμενος λόγος, ὡς Ὀνήτης
τε ὁ Φαναγόρεω, ἀνὴρ Καρύστιος, καὶ Κορυδαλλὸς
Ἀντικυρεύς εἰσι οἱ εἴπαντες πρὸς βασιλέα τούτους
τοὺς λόγους, καὶ περιηγησάμενοι τὸ οὖρος τοῖσι Πέρσῃ-
σι, οὐδαμῶς ἐμοί γε πιστός. Τοῦτο μὲν γὰρ τῷδε χρὴ
10 σταθμώσασθαι, ὅτι οἱ τῶν Ἑλλήνων Πυλαγόροι ἐπεκή-
ρυξαν οὐκ ἐπὶ Ὀνήτῃ τε καὶ Κορυδαλλῷ ἀργύριον ἀλλ'
ἐπὶ Ἐπιάλτῃ τῷ Τρηχινίῳ, πάντως κου τὸ ἀτρεκέστατον
πυθόμενοι· τοῦτο δὲ φεύγοντα τὸν Ἐπιάλτην ταύτην
τὴν αἰτίην οἴδαμεν. Εἰδείη μὲν γὰρ ἄν, καὶ ἐὼν μὴ
15 Μηλιεύς, ταύτην τὴν ἀτραπὸν Ὀνήτης, εἰ τῇ χώρῃ
πολλὰ ὡμιληκὼς εἴη· ἀλλ' Ἐπιάλτης γάρ ἐστι ὁ περιη-
γησάμενος τὸ οὖρος κατὰ τὴν ἀτραπόν, τοῦτον αἴτιον
γράφω. Ξέρξης δέ, ἐπεί οἱ ἤρεσε τὰ ὑπέσχετο ὁ Ἐπιάλ-
της κατεργάσεσθαι, αὐτίκα περιχαρὴς γενόμενος ἔπεμπε
20 Ὑδάρνεα καὶ τῶν ἑστρατήγεε Ὑδάρνης. Ὡρμέατο δὲ
περὶ λύχνων ἁψὰς ἐκ τοῦ στρατοπέδου. Τὴν δὲ ἀτρα-
πὸν ταύτην ἐξεῦρον μὲν οἱ ἐπιχώριοι Μηλιέες, ἐξευρόν-
τες δὲ Θεσσαλοῖσι κατηγήσαντο ἐπὶ Φωκέας τότε ὅτε οἱ
Φωκέες, φράξαντες τείχεϊ τὴν ἐσβολήν, ἦσαν ἐν σκέπῃ
25 τοῦ πολέμου· ἔκ τε τόσου δὴ κατεδέδεκτο ἐοῦσα οὐδὲν
χρηστὴ Μηλιεῦσι. Ἔχει δὲ ὧδε ἡ ἀτραπὸς αὕτη.
Ἄρχεται μὲν ἀπὸ τοῦ Ἀσωποῦ ποταμοῦ τοῦ διὰ τῆς
διασφάγος ῥέοντος· οὔνομα δὲ τῷ οὔρεϊ τούτῳ καὶ τῇ
ἀτραπῷ τὠυτὸ κέεται, Ἀνόπαια. Τείνει δὲ ἡ Ἀνόπαια
30 αὕτη κατὰ ῥάχιν τοῦ οὔρεος, λήγει δὲ κατά τε Ἀλπηνὸν

πόλιν, πρώτην ἐοῦσαν τῶν Λοκρίδων πρὸς τῶν Μηλιέων, καὶ κατὰ Μελάμπυγόν τε καλεόμενον λίθον καὶ κατὰ Κερκώπων ἕδρας, τῇ καὶ τὸ στεινότατόν ἐστι. Κατὰ ταύτην δὴ τὴν ἀτραπὸν καὶ οὕτω ἔχουσαν οἱ Πέρσαι, τὸν Ἀσωπὸν διαβάντες, ἐπορεύοντο πᾶσαν τὴν νύκτα, 5 ἐν δεξιῇ μὲν ἔχοντες οὔρεα τὰ Οἰταίων, ἐν ἀριστερῇ δὲ τὰ Τρηχινίων· ἠώς τε διέφαινε, καὶ ἐγένοντο ἐπ' ἀκρωτηρίῳ τοῦ οὔρεος. Κατὰ δὲ τοῦτο τοῦ οὔρεος ἐφύλασσον, ὡς καὶ πρότερόν μοι δεδήλωται, Φωκέων χίλιοι ὁπλῖται, ῥυόμενοί τε τὴν σφετέρην χώρην καὶ φρουρέον- 10 τες τὴν ἀτραπόν. Ἡ μὲν γὰρ κάτω ἐσβολὴ ἐφυλάσσετο ὑπὸ τῶν εἴρηται, τὴν δὲ διὰ τοῦ οὔρεος ἀτραπὸν ἐθελονταὶ Φωκέες ὑποδεξάμενοι Λεωνίδῃ ἐφύλασσον. Ἔμαθον δέ σφεας οἱ Φωκέες ὧδε ἀναβεβηκότας· ἀναβαίνοντες γὰρ ἐλάνθανον οἱ Πέρσαι τὸ οὖρος πᾶν ἐὸν δρυῶν ἐπί- 15 πλεον· ἦν μὲν δὴ ἡσυχίη, ψόφου δὲ γινομένου πολλοῦ, ὡς οἰκὸς ἦν φύλλων ὑποκεχυμένων ὑπὸ τοῖσι ποσί, ἀνά τε ἔδραμον οἱ Φωκέες καὶ ἐνέδυνον τὰ ὅπλα, καὶ αὐτίκα οἱ βάρβαροι παρῆσαν. Ὡς δὲ εἶδον ἄνδρας ἐνδυομένους ὅπλα, ἐν θώυματι ἐγένοντο· ἐλπόμενοι γὰρ οὐδέν σφι 20 φανήσεσθαι ἀντίξοον, ἐνεκύρησαν στρατῷ. Ἐνθαῦτα Ὑδάρνης καταῤῥωδήσας μὴ οἱ Φωκέες ἔωσι Λακεδαιμόνιοι, εἴρετο τὸν Ἐπιάλτην ὁποῖαπὸς εἴη ὁ στρατός, πυθόμενος δὲ ἀτρεκέως διέτασσε τοὺς Πέρσας ὡς ἐς μάχην. Οἱ δὲ Φωκέες, ὡς ἐβάλλοντο τοῖσι τοξεύμασι πολλοῖσί 25 τε καὶ πυκνοῖσι, οἴχοντο φεύγοντες ἐπὶ τοῦ οὔρεος τὸν κόρυμβον, ἐπιστάμενοι ὡς ἐπὶ σφέας ὡρμήθησαν ἀρχήν, καὶ παρεσκευάδατο ὡς ἀπολεόμενοι. Οὗτοι μὲν δὴ ταῦτα ἐφρόνεον, οἱ δὲ ἀμφὶ Ἐπιάλτην καὶ Ὑδάρνεα Πέρσαι Φωκέων μὲν οὐδένα λόγον ἐποιεῦντο, οἱ δὲ κατέβαινον τὸ 30 οὖρος κατὰ τάχος.

Τοῖσι δὲ ἐν Θερμοπύλῃσι ἐοῦσι Ἑλλήνων πρῶτον μὲν ὁ μάντις Μεγιστίης, ἐσιδὼν ἐς τὰ ἱρά, ἔφρασε τὸν μέλλοντα ἔσεσθαι ἅμα ἠοῖ σφι θάνατον· ἐπὶ δὲ καὶ αὐτόμολοι ἦσαν οἱ ἐξαγγείλαντες τῶν Περσέων τὴν περίοδον· οὗτοι μὲν ἔτι νυκτὸς ἐσήμηναν, τρίτοι δὲ οἱ ἡμεροσκόποι καταδραμόντες ἀπὸ τῶν ἄκρων ἤδη διαφαινούσης ἡμέρης· ἐνθαῦτα ἐβουλεύοντο οἱ Ἕλληνες, καί σφεων ἐσχίζοντο αἱ γνῶμαι. Οἱ μὲν γὰρ οὐκ ἔων τὴν τάξιν ἐκλιπεῖν, οἱ δὲ ἀντέτεινον. Μετὰ δὲ τοῦτο διακριθέντες οἱ μὲν ἀπαλλάσσοντο καὶ διασκεδασθέντες κατὰ πόλις ἕκαστοι ἐτράποντο, οἱ δὲ αὐτῶν ἅμα Λεωνίδῃ μένειν αὐτοῦ παρεσκευάδατο. Λέγεται δὲ ὡς αὐτός σφεας ἀπέπεμψε Λεωνίδης, μὴ ἀπόλωνται κηδόμενος· αὐτῷ δὲ καὶ Σπαρτιητέων τοῖσι παρεοῦσι οὐκ ἔχειν εὐπρεπέως ἐκλιπεῖν τὴν τάξιν ἐς τὴν ἦλθον φυλάξοντες ἀρχήν. Ταύτῃ καὶ μᾶλλον τῇ γνώμῃ πλείστός εἰμι, Λεωνίδην, ἐπεί τε ᾔσθετο τοὺς συμμάχους ἐόντας ἀπροθύμους καὶ οὐκ ἐθέλοντας συνδιακινδυνεύειν, κελεῦσαί σφεας ἀπαλλάσσεσθαι· αὐτῷ δὲ ἀπιέναι οὐ καλῶς ἔχειν. Μένοντι δὲ αὐτοῦ κλέος μέγα ἐλείπετο, καὶ ἡ Σπάρτης εὐδαιμονίη οὐκ ἐξηλείφετο. Ἐκέχρηστο γὰρ ὑπὸ τῆς Πυθίης τοῖσι Σπαρτιήτῃσι χρεωμένοισι περὶ τοῦ πολέμου τούτου αὐτίκα κατ' ἀρχὰς ἐγειρομένου, "ἢ Λακεδαίμονα ἀνάστατον γενέσθαι ὑπὸ τῶν βαρβάρων, ἢ τὸν βασιλέα σφέων ἀπολέεσθαι." Ταῦτα δέ σφι ἐν ἔπεσι ἑξαμέτροισι ἔχοντα χρᾷ λέγοντα ὧδε·

Ὑμῖν δ', ὦ Σπάρτης οἰκήτορες εὐρυχόροιο,
Ἢ μέγα ἄστυ ἐρικυδὲς ὑπ' ἀνδράσι Περσείδῃσι
Πέρθεται· ἢ τὸ μὲν οὐκί, ἀφ' Ἡρακλέους δὲ γενέθλης
Πενθήσει βασιλῆ φθίμενον Λακεδαίμονος οὖρος.

Οὐ γὰρ τὸν ταύρων σχήσει μένος οὐδὲ λεόντων
Ἀντιβίην. Ζηνὸς γὰρ ἔχει μένος· οὐδέ ἑ φημι
Σχήσεσθαι, πρὶν τῶνδ' ἕτερον διὰ πάντα δάσηται.

Ταῦτά τε δὴ ἐπιλεγόμενον Λεωνίδην, καὶ βουλόμενον κλέος καταθέσθαι μοῦνον Σπαρτιητέων, ἀποπέμψαι τοὺς συμμάχους μᾶλλον ἢ γνώμῃ διενειχθέντας οὕτω ἀκόσμως οἴχεσθαι τοὺς οἰχομένους. Μαρτύριον δέ μοι καὶ τόδε οὐκ ἐλάχιστον τούτου πέρι γέγονε. Οὐ γὰρ μοῦνον τοὺς ἄλλους, ἀλλὰ καὶ τὸν μάντιν ὃς εἕπετο τῇ στρατιῇ ταύτῃ, Μεγιστίην τὸν Ἀκαρνῆνα, λεγόμενον εἶναι τὰ ἀνέκαθεν ἀπὸ Μελάμποδος, τοῦτον εἴπαντα ἐκ τῶν ἱρῶν τὰ μέλλοντά σφι ἐκβαίνειν φανερός ἐστι Λεωνίδης αποπέμπων, ἵνα μὴ συναπόληταί σφι. Ὁ δὲ ἀποπεμπόμενος αὐτὸς μὲν οὐκ ἀπέλιπε· τὸν δὲ παῖδα συστρατευόμενον, ἐόντα οἱ μουνογενέα, ἀπέπεμψε. Οἱ μέν νυν σύμμαχοι οἱ ἀποπεμπόμενοι οἴχοντό τε ἀπιόντες καὶ ἐπείθοντο Λεωνίδῃ, Θεσπιέες δὲ καὶ Θηβαῖοι κατέμειναν μοῦνοι παρὰ Λακεδαιμονίοισι. Τούτων δὲ Θηβαῖοι μὲν ἀέκοντες ἔμενον καὶ οὐ βουλόμενοι· κατεῖχε γάρ σφεας Λεωνίδης ἐν ὁμήρων λόγῳ ποιεύμενος· Θεσπιέες δὲ ἑκόντες μάλιστα, οὐ οὐκ ἔφασαν ἀπολιπόντες Λεωνίδην καὶ τοὺς μετ' αὐτοῦ ἀπαλλάξεσθαι, ἀλλὰ καταμείναντες συναπέθανον. Ἐστρατήγεε δὲ αὐτῶν Δημόφιλος Διαδρόμεω.

Ξέρξης δέ, ἐπεὶ ἡλίου ἀνατείλαντος σπονδὰς ἐποιήσατο, ἐπισχὼν χρόνον ἐς ἀγορῆς κου μάλιστα πληθώρην πρόσοδον ἐποιέετο· καὶ γὰρ ἐπέστελτο ἐξ Ἐπιάλτεω οὕτω. Ἀπὸ γὰρ τοῦ οὔρεος ἡ κατάβασις συντομωτέρη τέ ἐστι καὶ βραχύτερος ὁ χῶρος πολλόν, ἤπερ ἡ περίοδός τε καὶ ἀνάβασις. Οἵ τε δὴ βάρβαροι οἱ ἀμφὶ

Ξέρξεα προσήϊσαν, καὶ οἱ ἀμφὶ Δεωνίδην Ἕλληνες, ὡς τὴν ἐπὶ θανάτῳ ἔξοδον ποιεύμενοι, ἤδη πολλῷ μᾶλλον ἢ κατ' ἀρχὰς ἐπεξήϊσαν ἐς τὸ εὐρύτερον τοῦ αὐχένος. Τὸ μὲν γὰρ ἔρυμα τοῦ τείχεος ἐφυλάσσετο, οἱ δὲ ἀνὰ τὰς προτέρας ἡμέρας ὑπεξιόντες ἐς τὰ στεινόπορα ἐμάχοντο. Τότε δὲ συμμίσγοντες ἔξω τῶν στεινῶν ἔπιπτον πλήθεϊ πολλοὶ τῶν βαρβάρων. Ὄπισθε γὰρ οἱ ἡγεμόνες τῶν τελέων ἔχοντες μάστιγας ἐῤῥάπιζον πάντα ἄνδρα, αἰεὶ ἐς τὸ πρόσω ἐποτρύνοντες. Πολλοὶ μὲν δὴ ἐσέπιπτον αὐτῶν ἐς τὴν θάλασσαν καὶ διεφθείροντο, πολλῷ δ' ἔτι πλεῦνες κατεπατέοντο ζωοὶ ὑπ' ἀλλήλων· ἦν δὲ λόγος οὐδεὶς τοῦ ἀπολλυμένου. Ἅτε γὰρ ἐπιστάμενοι τὸν μέλλοντά σφι ἔσεσθαι θάνατον ἐκ τῶν περιϊόντων τὸ οὖρος, ἀπεδείκνυντο ῥώμης ὅσον εἶχον μέγιστον ἐς τοὺς βαρβάρους, παραχρεώμενοί τε καὶ ἀτέοντες. Δόρατα μέν νυν τοῖσι πλέοσι αὐτῶν τηνικαῦτα ἤδη ἐτύγχανε κατεηγότα, οἱ δὲ τοῖσι ξίφεσι διεργάζοντο τοὺς Πέρσας. Καὶ Δεωνίδης τε ἐν τούτῳ τῷ πόνῳ πίπτει, ἀνὴρ γενόμενος ἄριστος, καὶ ἕτεροι μετ' αὐτοῦ οὐνομαστοὶ Σπαρτιητέων, των ἐγὼ ὡς ἀνδρῶν ἀξίων γενομένων ἐπυθόμην τὰ οὐνόματα· ἐπυθόμην δὲ καὶ ἁπάντων τῶν τριηκοσίων. Καὶ δὴ καὶ Περσέων πίπτουσι ἐνθαῦτα ἄλλοι τε πολλοὶ καὶ οὐνομαστοί, ἐν δὲ δὴ καὶ Δαρείου δύο παῖδες, Ἀβροκόμης τε καὶ Ὑπεράνθης, ἐκ τῆς Ἀρτάνεω θυγατρὸς Φραταγούνης γεγονότες Δαρείῳ. Ὁ δὲ Ἀρτάνης Δαρείου μὲν τοῦ βασιλέος ἦν ἀδελφεός, Ὑστάσπεος δὲ τοῦ Ἀρσάμεος παῖς· ὃς καὶ ἐκδιδοὺς τὴν θυγατέρα Δαρείῳ τὸν οἶκον πάντα τὸν ἑωυτοῦ ἐπέδωκε, ὡς μούνου οἱ ἐούσης ταύτης τέκνου. Ξέρξεώ τε δὴ δύο ἀδελφεοὶ ἐνθαῦτα πίπτουσι μαχόμενοι ὑπὲρ τοῦ νεκροῦ

τοῦ Λεωνίδεω, Περσέων τε καὶ Λακεδαιμονίων ὠθισμὸς ἐγένετο πολλὸς ἐς ὃ τοῦτόν τε ἀρετῇ οἱ Ἕλληνες ὑπεξείρυσαν καὶ ἐτρέψαντο τοὺς ἐναντίους τετράκις. Τοῦτο δὲ συνεστήκεε μέχρι οὗ οἱ σὺν Ἐπιάλτῃ παρεγένοντο. Ὡς δὲ τούτους ἥκειν ἐπύθοντο οἱ Ἕλληνες, ἐνθεῦτεν ἑτεροιοῦτο τὸ νεῖκος. Ἔς τε γὰρ τὸ στεινὸν τῆς ὁδοῦ ἀνεχώρεον ὀπίσω, καὶ παραμειψάμενοι τὸ τεῖχος ἐλθόντες ἵζοντο ἐπὶ τὸν κολωνὸν πάντες ἀλέες οἱ ἄλλοι πλὴν Θηβαίων. Ὁ δὲ κολωνός ἐστι ἐν τῇ ἐσόδῳ ὅκου νῦν ὁ λίθινος λέων ἕστηκε ἐπὶ Λεωνίδῃ. Ἐν τούτῳ σφέας τῷ χώρῳ ἀλεξομένους μαχαίρῃσι, τοῖσι αὐτῶν ἐτύγχανον ἔτι περιεοῦσαι, καὶ χερσὶ καὶ στόμασι κατέχωσαν οἱ βάρβαροι βάλλοντες· οἱ μὲν ἐξ ἐναντίης ἐπισπόμενοι καὶ τὸ ἔρυμα τοῦ τείχεος συγχώσαντες, οἱ δὲ περιελθόντες πάντοθεν περισταδόν.

Λακεδαιμονίων δὲ καὶ Θεσπιέων τοιούτων γενομένων, ὅμως λέγεται ἀνὴρ ἄριστος γενέσθαι Σπαρτιήτης Διηνέκης· τὸν τόδε φασὶ εἶπαι τὸ ἔπος πρὶν ἢ συμμῖξαί σφεας τοῖσι Μήδοισι, πυθόμενον πρός τευ τῶν Τρηχινίων, ὡς, ἐπεὰν οἱ βάρβαροι ἀπιέωσι τὰ τοξεύματα, τὸν ἥλιον ὑπὸ τοῦ πλήθεος τῶν ὀϊστῶν ἀποκρύπτουσι· τοσοῦτό τι πλῆθος αὐτῶν εἶναι· τὸν δὲ οὐκ ἐκπλαγέντα τούτοισι εἶπαι, ἐν ἀλογίῃ ποιεύμενον τὸ τῶν Μήδων πλῆθος, ὡς "πάντα σφι ἀγαθὰ ὁ Τρηχίνιος ξεῖνος ἀγγέλλοι, εἰ ἀποκρυπτόντων τῶν Μήδων τὸν ἥλιον ὑπὸ σκιῇ ἔσοιτο πρὸς αὐτοὺς ἡ μάχη καὶ οὐκ ἐν ἡλίῳ." Ταῦτα μὲν καὶ ἄλλα τοιουτότροπα ἔπεά φασι Διηνέκεα τὸν Λακεδαιμόνιον λιπέσθαι μνημόσυνα. Μετὰ δὲ τούτον ἀριστεῦσαι λέγονται Λακεδαιμόνιοι δύο ἀδελφεοί, Ἀλφεός τε καὶ Μάρων, Ὀρσιφάντου παῖδες. Θεσπιέων δὲ εὐδο-

κίμεε μάλιστα τῷ οὔνομα ἦν Διθύραμβος Ἁρματίδεω. Θαφθεῖσι δέ σφι αὐτοῦ ταύτῃ τῇπερ ἔπεσον, καὶ τοῖσι πρότερον τελευτήσασι ἢ ὑπὸ Λεωνίδεω ἀποπεμφθέντας οἴχεσθαι, ἐπιγέγραπται γράμματα λέγοντα τάδε·

Μυριάσιν ποτὲ τῇδε τριηκοσίαις ἐμάχοντο
Ἐκ Πελοποννάσου χιλιάδες τέτορες.

Ταῦτα μὲν δὴ τοῖσι πᾶσι ἐπιγέγραπται· τοῖσι δὲ Σπαρτιήτῃσι ἰδίῃ·

Ὦ ξεῖν', ἀγγέλλειν Λακεδαιμονίοις, ὅτι τῇδε
Κείμεθα τοῖς κείνων ῥήμασι πειθόμενοι.

Λακεδαιμονίοισι μὲν δὴ τοῦτο· τῷ δὲ μάντι τόδε·

Μνῆμα τόδε κλεινοῖο Μεγιστία, ὅν ποτε Μῆδοι
Σπερχειὸν ποταμὸν κτείναν ἀμειψάμενοι,
Μάντιος, ὃς τότε κῆρας ἐπερχομένας σάφα εἰδὼς
Οὐκ ἔτλη Σπάρτης ἡγεμόνας προλιπεῖν.

Ἐπιγράμμασι μέν νυν καὶ στήλῃσι, ἔξω ἢ τὸ τοῦ μάντιος ἐπίγραμμα, Ἀμφικτύονές εἰσί σφεας οἱ ἐπικοσμήσαντες· τὸ δὲ τοῦ μάντιος Μεγιστίεω Σιμωνίδης ὁ Λεωπρέπεός ἐστι κατὰ ξεινίην ὁ ἐπιγράψας.

VI. SEA-FIGHTS NEAR ARTEMISION.
(URANIA VIII. 1–17. B. C. 480.)

Οἱ δὲ Ἑλλήνων ἐς τὸν ναυτικὸν στρατὸν ταχθέντες ἦσαν οἵδε· Ἀθηναῖοι μὲν νέας παρεχόμενοι ἑπτὰ καὶ εἴκοσι καὶ ἑκατόν· ὑπὸ δὲ ἀρετῆς τε καὶ προθυμίης Πλαταιέες, ἄπειροι τῆς ναυτικῆς ἐόντες, συνεπλήρουν τοῖσι Ἀθηναίοισι τὰς νέας. Κορίνθιοι δὲ τεσσεράκοντα νέας παρείχοντο, Μεγαρέες δὲ εἴκοσι· καὶ Χαλκιδέες ἐπλήρουν εἴκοσι, Ἀθηναίων σφι παρεχόντων τὰς νέας, Αἰγινῆται δὲ ὀκτωκαίδεκα, Σικυώνιοι δὲ δυώδεκα, Λακεδαιμόνιοι δὲ δέκα, Ἐπιδαύριοι δὲ ὀκτώ, Ἐρετριέες δὲ ἑπτά, Τροιζήνιοι δὲ πέντε, Στυρέες δὲ δύο, καὶ Κεῖοι δύο τε νέας καὶ πεντηκοντέρους δύο· Λοκροὶ δέ σφι οἱ Ὀπούντιοι ἐπεβώθεον πεντηκοντέρους ἔχοντες ἑπτά. Ἦσαν μὲν ὦν οὗτοι οἱ στρατευόμενοι ἐπ' Ἀρτεμίσιον· εἴρηται δέ μοι καὶ ὡς τὸ πλῆθος ἕκαστοι τῶν νεῶν παρείχοντο. Ἀριθμὸς δὲ τῶν συλλεχθεισέων νεῶν ἐπ' Ἀρτεμίσιον ἦν, πύρεξ τῶν πεντηκοντέρων, μία καὶ ἑβδομήκοντα καὶ διηκόσιαι. Τὸν δὲ στρατηγὸν τὸν τὸ μέγιστον κράτος ἔχοντα παρείχοντο Σπαρτιῆται Εὐρυβιάδεα τὸν Εὐρυκλείδεω. Οἱ γὰρ σύμμαχοι οὐκ ἔφασαν "ἢν μὴ ὁ Λάκων ἡγεμονεύῃ, Ἀθηναίοισι ἕψεσθαι ἡγεομένοισι, ἀλλὰ λύσειν τὸ μέλλον ἔσεσθαι στράτευμα." Ἐγένετο γὰρ κατ' ἀρχὰς λόγος, πρὶν ἢ καὶ ἐς Σικελίην πέμπειν ἐπὶ συμμαχίην, ὡς τὸ ναυτικὸν Ἀθηναίοισι χρεὼν εἴη ἐπιτρέπειν. Ἀντιβάντων δὲ τῶν συμμάχων εἶκον οἱ Ἀθηναῖοι, μέγα πεποιημένοι περιεῖναι τὴν Ἑλλάδα, καὶ γνόντες, εἰ στασιάσουσι περὶ τῆς ἡγεμονίης, ὡς ἀπολέεται

ἡ Ἑλλάς, ὀρθὰ νοεῦντες. Στάσις γὰρ ἔμφυλος πολέμου ὁμοφρονέοντος τοσούτῳ κάκιόν ἐστι, ὅσῳ πόλεμος εἰρήνης. Ἐπιστάμενοι ὦν αὐτὸ τοῦτο οὐκ ἀντέτεινον ἀλλ' εἶκον, μέχρι ὅσου κάρτα ἐδέοντο αὐτῶν, ὡς διέδεξαν.
5 Ὡς γὰρ δὴ ὠσάμενοι τὸν Πέρσην περὶ τῆς ἐκείνου ἤδη τὸν ἀγῶνα ἐποιεῦντο, πρόφασιν τὴν Παυσανίεω ὕβριν προϊσχόμενοι ἀπείλοντο τὴν ἡγεμονίην τοὺς Λακεδαιμονίους. Ἀλλὰ ταῦτα μὲν ὕστερον ἐγένετο.

Τότε δὲ οὗτοι οἱ καὶ ἐπ' Ἀρτεμίσιον Ἑλλήνων ἀπικό-
10 μενοι, ὡς εἶδον νέας τε πολλὰς καταχθείσας ἐς τὰς Ἀφέτας καὶ στρατιῆς ἅπαντα πλέα, ἐπεὶ αὐτοῖσι παρὰ δόξαν τὰ πρήγματα τῶν βαρβάρων ἀπέβαινε ἢ ὡς αὐτοὶ κατεδόκεον, καταῤῥωδήσαντες δρησμὸν ἐβουλεύοντο ἀπὸ τοῦ Ἀρτεμισίου ἔσω ἐς τὴν Ἑλλάδα. Γνόντες δέ σφεας
15 οἱ Εὐβοέες ταῦτα βουλευομένους ἐδέοντο Εὐρυβιάδεω προσμεῖναι χρόνον ὀλίγον, ἔστ' ἂν αὐτοὶ τέκνα τε καὶ τοὺς οἰκέτας ὑπεκθέωνται. Ὡς δ' οὐκ ἔπειθον, μεταβάντες τὸν Ἀθηναίων στρατηγὸν πείθουσι Θεμιστοκλέα ἐπὶ μισθῷ τριήκοντα ταλάντοισι, ἐπ' ᾧ τε
20 καταμείναντες πρὸ τῆς Εὐβοίης ποιήσονται τὴν ναυμαχίην. Ὁ δὲ Θεμιστοκλέης τοὺς Ἕλληνας ἐπισχεῖν ὧδε ποιέει. Εὐρυβιάδῃ τούτων τῶν χρημάτων μεταδιδοῖ πέντε τάλαντα ὡς παρ' ἑωυτοῦ δῆθεν διδούς. Ὡς δέ οἱ οὗτος ἀνεπέπειστο, Ἀδείμαντος γὰρ ὁ Ὠκύτου,
25 Κορίνθιος στρατηγός, τῶν λοιπῶν ἤσπαιρε μοῦνος, φάμενος ἀποπλώσεσθαί τε ἀπὸ τοῦ Ἀρτεμισίου καὶ οὐ παραμενέειν, πρὸς δὴ τοῦτον εἶπε ὁ Θεμιστοκλέης ἐπομόσας· "Οὐ σύ γε ἡμέας ἀπολείψεις, ἐπεί τοι ἐγὼ μέζω δῶρα δώσω ἢ βασιλεὺς ἄν τοι ὁ Μήδων πέμψειε ἀπολιπόντι
30 τοὺς συμμάχους." Ταῦτά τε ἅμα ἠγόρευε καὶ πέμπει ἐπὶ

τὴν νέα τὴν Ἀδειμάντου τάλαντα ἀργυρίου τρία. Οὗτοί τε δὴ πληγέντες δώροισι ἀναπεπεισμένοι ἦσαν, καὶ τοῖσι Εὐβοεῦσι ἐκεχάριστο, αὐτός τε ὁ Θεμιστοκλέης ἐκέρδηνε, ἐλάνθανε δὲ τὰ λοιπὰ ἔχων, ἀλλ' ἠπιστέατο οἱ μεταλαβόντες τούτων τῶν χρημάτων ἐκ τῶν Ἀθηναίων ἐλθεῖν ἐπὶ τῷ λόγῳ τούτῳ τὰ χρήματα.

Οὕτω δὴ κατέμειναν τε ἐν τῇ Εὐβοίῃ καὶ ἐναυμάχησαν. Ἐγένετο δὲ ὧδε. Ἐπεί τε δὴ ἐς τὰς Ἀφέτας περὶ δείλην πρωΐην γινομένην ἀπίκατο οἱ βάρβαροι, πυθόμενοι μὲν ἔτι καὶ πρότερον περὶ τὸ Ἀρτεμίσιον ναυλοχέειν νέας Ἑλληνίδας ὀλίγας, τότε δὲ αὐτοὶ ἰδόντες, πρόθυμοι ἦσαν ἐπιχειρέειν, εἴ κως ἕλοιεν αὐτάς. Ἐκ μὲν δὴ τῆς ἀντίης προσπλώειν οὔ κώ σφι ἐδόκεε τῶνδε εἵνεκα, μή κως ἰδόντες οἱ Ἕλληνες προσπλώοντας ἐς φυγὴν ὁρμήσειαν, φεύγοντάς τε εὐφρόνη καταλάβοι· καὶ ἔμελλον δῆθεν ἐκφεύξεσθαι. ἔδεε δὲ μηδὲ πυρφόρον τῷ ἐκείνων λόγῳ ἐκφυγόντα περιγενέσθαι. Πρὸς ταῦτα ὧν τάδε ἐμηχανέοντο. Τῶν νεῶν ἁπασέων ἀποκρίναντες δηκοσίας περιέπεμπον ὄξωθεν Σκιάθου, ὡς ἂν μὴ ὀφθέωσι ὑπὸ τῶν πολεμίων περιπλώουσαι Εὔβοιαν κατά τε Καφηρέα καὶ περὶ Γεραιστὸν ἐς τὸν Εὔριπον. ἵνα δὴ περιλάβοιεν, οἱ μὲν ταύτῃ ἀπικόμενοι καὶ φράξαντες αὐτῶν τὴν ὀπίσω φέρουσαν ὁδόν, σφεῖς δὲ ἐπισπόμενοι ἐξ ἐναντίης. Ταῦτα βουλευσάμενοι ἀπέπεμπον τῶν νεῶν τὰς ταχθείσας, αὐτοὶ οὐκ ἐν νώῳ ἔχοντες ταύτης τῆς ἡμέρης τοῖσι Ἕλλησι ἐπιθήσεσθαι, οὐδὲ πρότερον ἢ τὸ σύνθημά σφι ἔμελλε φανήσεσθαι παρὰ τῶν περιπλωόντων ὡς ἡκόντων. Ταύτας μὲν δὴ περιέπεμπον· τῶν δὲ λοιπέων νεῶν ἐν τῇσι Ἀφέτῃσι ἐποιεῦντο ἀριθμόν. Ἐν δὲ τούτῳ τῷ χρόνῳ ἐν ᾧ οὗτοι ἀριθμὸν ἐποιεῦντο τῶν

νεῶν, ἦν γὰρ ἐν τῷ στρατοπέδῳ τούτῳ Σκυλλίης Σκιωναῖος δύτης τῶν τότε ἀνθρώπων ἄριστος, ὃς καὶ ἐν τῇ
5 ναυηγίῃ τῇ κατὰ τὸ Πήλιον γενομένῃ πολλὰ μὲν ἔσωσε τῶν χρημάτων τοῖσι Πέρσῃσι, πολλὰ δὲ καὶ αὐτὸς περιεβάλετο· οὗτος ὁ Σκυλλίης ἐν νόῳ μὲν εἶχε ἄρα καὶ πρότερον αὐτομολήσειν ἐς τοὺς Ἕλληνας, ἀλλ' οὐ γάρ οἱ παρέσχε ὡς τότε. Ὅτεῳ μὲν δὴ τρόπῳ τὸ ἐνθεῦτεν ἤδη ἀπίκετο ἐς τοὺς Ἕλληνας, οὐκ ἔχω εἰπαι ἀτρεκέως· θωυμάζω δὲ εἰ τὰ λεγόμενά ἐστι ἀληθέα. Λέγεται γὰρ
10 ὡς ἐξ Ἀφετέων δὺς ἐς τὴν θάλασσαν οὐ πρότερον ἀνέσχε πρὶν ἢ ἀπίκετο ἐπὶ τὸ Ἀρτεμίσιον, σταδίους μάλιστά κη τούτους ἐς ὀγδώκοντα διὰ τῆς θαλάσσης διεξελθών. Λέγεται μέν νυν καὶ ἄλλα ψευδέσι εἴκελα περὶ τοῦ ἀνδρὸς τούτου, τὰ δὲ μετεξέτερα ἀληθέα. Περὶ μέντοι
15 τούτου γνώμη μοι ἀποδεδέχθω πλοίῳ μιν ἀπικέσθαι ἐπὶ τὸ Ἀρτεμίσιον. Ὡς δὲ ἀπίκετο, αὐτίκα ἐσήμηνε τοῖσι στρατηγοῖσι τήν τε ναυηγίην ὡς γένοιτο, καὶ τὰς περιπεμφθείσας τῶν νεῶν περὶ Εὔβοιαν. Τοῦτο δὲ ἀκούσαντες οἱ Ἕλληνες λόγον σφίσι αὐτοῖσι ἐδίδοσαν.
20 Πολλῶν δὲ λεχθέντων ἐνίκα τὴν ἡμέρην ἐκείνην αὐτοῦ μείναντάς τε καὶ αὐλισθέντας, μετέπειτα νύκτα μέσην παρέντας πορεύεσθαι καὶ ἀπαντᾶν τῇσι περιπλωούσῃσι τῶν νεῶν. Μετὰ δὲ τοῦτο, ὡς οὐδείς σφι ἐπέπλωε, δείλην ὀψίην γινομένην τῆς ἡμέρης φυλάξαντες αὐτοὶ
25 ἐπανέπλωον ἐπὶ τοὺς βαρβάρους, ἀπόπειραν αὐτῶν ποιήσασθαι βουλόμενοι τῆς τε μάχης καὶ τοῦ διεκπλόου. Ὀρόντες δέ σφεας οἵ τε ἄλλοι στρατιῶται οἱ Ξέρξεω καὶ οἱ στρατηγοὶ ἐπιπλώοντας νηυσὶ ὀλίγῃσι, πάγχυ σφι μανίην ἐπενείκαντες ἀνῆγον καὶ αὐτοὶ τὰς νέας, ἐλπί-
30 σαντές σφεας εὐπετέως αἱρήσειν, οἰκότα κάρτα ἐλπίσαν-

τες, τὰς μέν γε τῶν Ἑλλήνων ὁρέοντες ὀλίγας νέας, τὰς δὲ ἑωυτῶν πλήθεί τε πολλαπλησίας καὶ ἄμεινον πλωούσας. Καταφρονήσαντες ταῦτα ἐκυκλοῦντο αὐτοὺς ἐς μέσον. Ὅσοι μέν νυν τῶν Ἰώνων ἦσαν εὔνοοι τοῖσι Ἕλλησι, ἀέκοντές τε ἐστρατεύοντο, συμφορήν τε ἐποιεῦν- 5 το μεγίλην ὁρέοντες περιεχομένους αὐτούς, καὶ ἐπιστάμενοι ὡς οὐδεὶς αὐτῶν ἀπονοστήσει· οὕτω ἀσθενέα σφι ἐφαίνετο εἶναι τὰ τῶν Ἑλλήνων πρήγματα. Ὅσοισι δὲ καὶ ἡδομένοισι ἦν τὸ γινόμενον, ἅμιλλαν ἐποιεῦντο ὅκως αὐτὸς ἕκαστος πρῶτος νέα Ἀττικὴν ἑλὼν παρὰ βασιλέος 10 δῶρα λάμψεται· Ἀθηναίων γὰρ αὐτοῖσι λόγος ἦν πλεῖστος ἀνὰ τὰ στρατόπεδα. Τοῖσι δὲ Ἕλλησι ὡς ἐσήμηνε, πρῶτα μὲν ἀντίπρῳροι τοῖσι βαρβάροισι γενόμενοι ἐς τὸ μέσον τὰς πρύμνας συνήγαγον, δεύτερα δὲ σημήναντος ἔργου εἴχοντο, ἐν ὀλίγῳ περ ἀπολαμφθέν- 15 τες καὶ κατὰ στόμα. Ἐνθαῦτα τριήκοντα νέας αἱρέουσι τῶν βαρβάρων καὶ τὸν Γόργου τοῦ Σαλαμινίων βασιλέος ἀδελφεὸν Φιλάονα τὸν Χέρσιος, λόγιμον ἐόντα ἐν τῷ στρατοπέδῳ ἄνδρα. Πρῶτος δὲ Ἑλλήνων νέα τῶν πολεμίων εἷλε ἀνὴρ Ἀθηναῖος Λυκομήδης Αἰσχραίου, καὶ 20 τὸ ἀριστήϊον ἔλαβε οὗτος. Τοὺς δ' ἐν τῇ ναυμαχίῃ ταύτῃ ἑτεραλκέως ἀγωνιζομένους νὺξ ἐπελθοῦσα διέλυσε. Οἱ μὲν δὴ Ἕλληνες ἐπὶ τὸ Ἀρτεμίσιον ἀπέπλωον, οἱ δὲ βάρβαροι ἐς τὰς Ἀφέτας, πολλὸν παρὰ δόξαν ἀγωνισάμενοι. Ἐν ταύτῃ τῇ ναυμαχίῃ Ἀντίδωρος Λήμνιος 25 μοῦνος τῶν σὺν βασιλέϊ Ἑλλήνων ἐόντων αὐτομολέει ἐς τοὺς Ἕλληνας· καὶ οἱ Ἀθηναῖοι διὰ τοῦτο τὸ ἔργον ἔδοσαν αὐτῷ χῶρον ἐν Σαλαμῖνι.

Ὡς δὲ εὐφρόνη ἐγεγόνεε, ἦν μὲν τῆς ὥρης μέσον θέρος, ἐγίνετο δὲ ὕδωρ τε ἄπλετον διὰ πάσης τῆς νυκτὸς καὶ 30

σκληραὶ βρονταὶ ἀπὸ τοῦ Πηλίου· οἱ δὲ νεκροὶ καὶ τὰ
ναυήγια ἐξεφορέοντο ἐς τὰς Ἀφέτας, καὶ περί τε τὰς
πρῴρας τῶν νεῶν εἱλέοντο καὶ ἐτάρασσον τοὺς ταρσοὺς
τῶν κωπέων. Οἱ δὲ στρατιῶται οἱ ταύτῃ ἀκούοντες
5 ταῦτα ἐς φόβον κατιστέατο, ἐλπίζοντες πάγχυ ἀπολέε-
σθαι, ἐς οἷα κακὰ ἥκον. Πρὶν γὰρ ἢ καὶ ἀναπνεῦσαί
σφεας ἔκ τε τῆς ναυηγίης καὶ τοῦ χειμῶνος τοῦ γενομένου
κατὰ Πήλιον, ὑπέλαβε ναυμαχίη καρτερή. ἐκ δὲ τῆς
ναυμαχίης ὄμβρος τε λάβρος καὶ ῥεύματα ἰσχυρὰ ἐς
10 θάλασσαν ὡρμημένα βρονταί τε σκληραί. Καὶ τούτοισι
μὲν τοιαύτη νὺξ ἐγίνετο. Τοῖσι δὲ ταχθεῖσι αὐτῶν
περιπλώειν Εὔβοιαν ἡ αὐτή περ ἐοῦσα νὺξ πολλὸν ἦν
ἔτι ἀγριωτέρη, τοσούτῳ ὅσῳ ἐν πελάγεϊ φερομένοισι
ἐπέπιπτε, καὶ τὸ τέλος σφι ἐγένετο ἄχαρι· ὡς γὰρ δὴ
15 πλώουσι αὐτοῖσι χειμών τε καὶ τὸ ὕδωρ ἐπεγίνετο ἐοῦσι
κατὰ τὰ Κοῖλα τῆς Εὐβοίης, φερόμενοι τῷ πνεύματι καὶ
οὐκ εἰδότες τῇ ἐφέροντο, ἐξέπιπτον πρὸς τὰς πέτρας.
Ἐποιέετό τε πᾶν ὑπὸ τοῦ θεοῦ, ὅκως ἂν ἐξισωθείη τῷ
Ἑλληνικῷ τὸ Περσικόν, μηδὲ πολλῷ πλέον εἴη. Οὗτοι
20 μέν νυν περὶ τὰ Κοῖλα τῆς Εὐβοίης διεφθείροντο. Οἱ
δ' ἐν Ἀφέτῃσι βάρβαροι, ὡς σφι ἀσμένοισι ἡμέρη
ἐπέλαμψε, ἀτρέμας τε εἶχον τὰς νέας καί σφι ἀπεχρᾶτο
κακῶς πρήσσουσι ἡσυχίην ἄγειν ἐν τῷ παρεόντι. Τοῖσι
δὲ Ἕλλησι ἐπεβώθεον νέες τρεῖς καὶ πεντήκοντα Ἀττι-
25 καί. Αὗταί τε δή σφεας ἐπέῤῥωσαν ἀπικόμεναι, καὶ ἅμα
ἀγγελίη ἐλθοῦσα, ὡς τῶν βαρβάρων οἱ περιπλώοντες τὴν
Εὔβοιαν πάντες εἴησαν διεφθαρμένοι ὑπὸ τοῦ γενομένου
χειμῶνος. Φυλάξαντες δὴ τὴν αὐτὴν ὥρην πλώοντες
ἐπέπεσον νηυσὶ Κιλίσσῃσι· ταύτας δὲ διαφθείραντες, ὡς
30 εὐφρόνη ἐγένετο, ἀπέπλωον ὀπίσω ἐπὶ τὸ Ἀρτεμίσιον.

Τρίτῃ δὲ ἡμέρῃ δεινόν τι ποιησάμενοι οἱ στρατηγοὶ τῶν βαρβάρων νέας οὕτω σφι ὀλίγας λυμαίνεσθαι, καὶ τὸ ἀπὸ Ξέρξεω δειμαίνοντες, οὐκ ἀνέμειναν ἔτι τοὺς Ἕλληνας μάχης ἄρξαι, ἀλλὰ παρακελευσάμενοι κατὰ μέσον ἡμέρης ἀνῆγον τὰς νέας. Συνέπιπτε δὲ ὥστε τῇσι αὐτῇσι ἡμέρῃσι τάς τε ναυμαχίας γίνεσθαι ταύτας καὶ τὰς πεζομαχίας τὰς ἐν Θερμοπύλῃσι. Ἦν δὲ πᾶς ὁ ἀγὼν τοῖσι κατὰ θάλασσαν περὶ τοῦ Εὐρίπου, ὥσπερ τοῖσι ἀμφὶ Λεωνίδην τὴν ἐσβολὴν φυλάσσειν· οἱ μὲν δὴ παρεκελεύοντο ὅκως μὴ παρήσουσι ἐς τὴν Ἑλλάδα τοὺς βαρβάρους· οἱ δ', ὅκως τὸ Ἑλληνικὸν στράτευμα διαφθείραντες τοῦ πόρου κρατήσουσι. Ὡς δὲ ταξάμενοι οἱ Ξέρξεω ἐπέπλωον, οἱ Ἕλληνες ἀτρέμας εἶχον πρὸς τῷ Ἀρτεμισίῳ. Οἱ δὲ βάρβαροι μηνοειδὲς ποιήσαντες τῶν νεῶν ἐκυκλοῦντο ὡς περιλάβοιεν αὐτούς. Ἐνθεῦτον οἱ Ἕλληνες ἐπανέπλωόν τε καὶ συνέμισγον. Ἐν ταύτῃ τῇ ναυμαχίῃ παραπλήσιοι ἀλλήλοισι ἐγίνοντο. Ὁ γὰρ Ξέρξεω στρατὸς ὑπὸ μεγάθεός τε καὶ πλήθεος αὐτὸς ὑπ' ἑωυτοῦ ἔπιπτε, παρασσομενέων τε τῶν νεῶν καὶ περιπιπτουσέων περὶ ἀλλήλας. Ὅμως μέντοι ἀντεῖχε καὶ οὐκ εἶκε· δεινὸν γὰρ χρῆμα ἐποιεῦντο ὑπὸ νεῶν ὀλίγων ἐς φυγὴν τράπεσθαι. Πολλαὶ μὲν δὴ τῶν Ἑλλήνων νέες διεφθείροντο, πολλοὶ δὲ ἄνδρες, πολλῷ δ' ἔτι πλεῦνες νέες τε τῶν βαρβάρων καὶ ἄνδρες. Οὕτω δὲ ἀγωνιζόμενοι διέστησαν χωρὶς ἑκάτεροι. Ἐν ταύτῃ τῇ ναυμαχίῃ Αἰγύπτιοι μὲν τῶν Ξέρξεω στρατιωτέων ἠρίστευσαν. οἳ ἄλλα τε μεγάλα ἔργα ἀπεδέξαντο καὶ νέας αὐτοῖσι ἀνδράσι εἷλον Ἑλληνίδας πέντε. Τῶν δὲ Ἑλλήνων κατὰ ταύτην τὴν ἡμέρην ἠρίστευσαν Ἀθηναῖοι, καὶ Ἀθηναίων Κλεινίης ὁ Ἀλκιβιάδεω, ὃς δαπάνην οἰκηΐην

παρεχόμενος ἐστρατεύετο ἀνδράσι τε διηκοσίοισι καὶ οἰκηΐῃ νηΐ.

VII. OCCUPATION OF SALAMIS BY THE ATHENIANS. (URANIA VIII. 40–42.)

Ὁ δὲ Ἑλλήνων ναυτικὸς στρατὸς ἀπὸ τοῦ Ἀρτεμισίου Ἀθηναίων δεηθέντων ἐς Σαλαμῖνα κατίσχει τὰς νέας. Τῶνδε δὲ εἵνεκα προσεδεήθησαν αὐτῶν σχεῖν πρὸς Σαλαμῖνα Ἀθηναῖοι, ἵνα αὐτοὶ παῖδάς τε καὶ γυναῖκας ὑπεξαγάγωνται ἐκ τῆς Ἀττικῆς, πρὸς δὲ καὶ βουλεύσωνται τὸ ποιητέον αὐτοῖσι ἔσται. Ἐπὶ γὰρ τοῖσι κατήκουσι πρήγμασι βουλὴν ἔμελλον ποιήσεσθαι, ὡς ἐψευσμένοι γνώμης. Δοκέοντες γὰρ εἰρήσειν Πελοποννησίους παν-δημεὶ ἐν τῇ Βοιωτίῃ ὑποκατημένους τὸν βάρβαρον, τῶν μὲν εὗρον οὐδὲν ἐόν, οἱ δὲ ἐπυνθάνοντο τὸν Ἰσθμὸν αὐτοὺς τειχέοντας, τὴν Πελοπόννησον περὶ πλείστου τε ποιευμένους περιεῖναι καὶ ταύτην ἔχοντας ἐν φυλακῇ, τὰ δὲ ἄλλα ἀπιέναι. Ταῦτα πυνθανόμενοι οὕτω δὴ προσε-δεήθησάν σφεων σχεῖν πρὸς τὴν Σαλαμῖνα. Οἱ μὲν δὴ ἄλλοι κατέσχον ἐς τὴν Σαλαμῖνα, Ἀθηναῖοι δὲ ἐς τὴν ἑωυτῶν. Μετὰ δὲ τὴν ἄπιξιν κήρυγμα ἐποιήσαντο "Ἀθηναίων τῇ τις δύναται σώζειν τὰ τέκνα τε καὶ τοὺς οἰκέτας." Ἐνθαῦτα οἱ μὲν πλεῖστοι ἐς Τροιζῆνα ἀπέ-στειλαν, οἱ δὲ ἐς Αἴγιναν, οἱ δὲ ἐς Σαλαμῖνα. Ἔσπευ-σαν δὲ ταῦτα ὑπεκθέσθαι, τῷ χρηστηρίῳ τε βουλόμενοι ὑπηρετέειν, καὶ δὴ καὶ τοῦδε εἵνεκα οὐκ ἥκιστα· λέγουσι οἱ Ἀθηναῖοι ὄφιν μέγαν φύλακα τῆς ἀκροπόλιος ἐνδιαι-

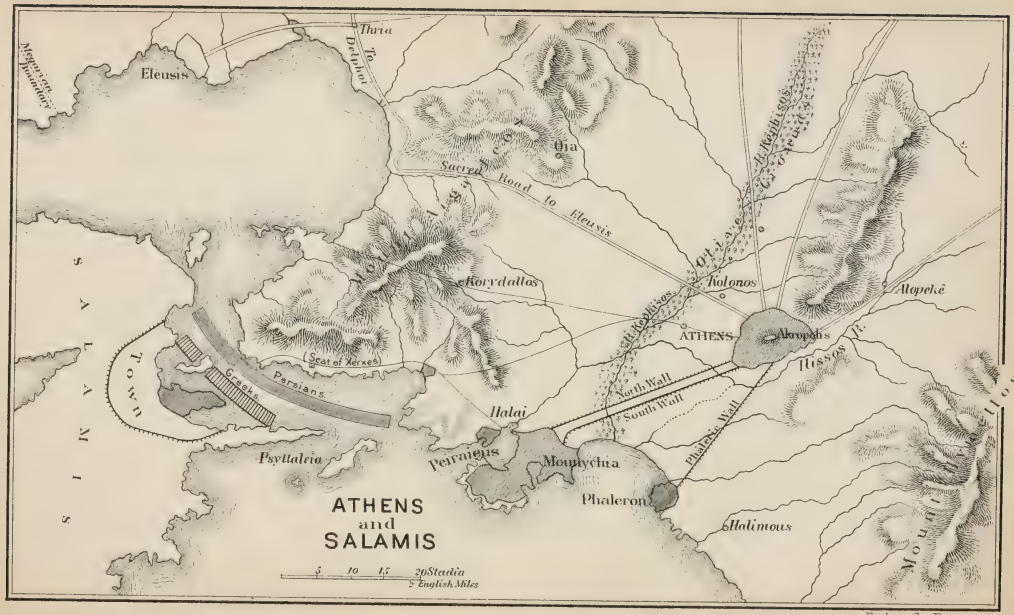

Forbes Co. Boston

τᾶσθαι ἐν τῷ ἱρῷ. Λέγουσί τε ταῦτα καὶ δὴ καὶ ὡς ἐόντι ἐπιμήνια ἐπιτελέουσι προτιθέντες· τὰ δ' ἐπιμήνια μελιτόεσσά ἐστι. Αὕτη δ' ἡ μελιτόεσσα ἐν τῷ πρόσθε αἰεὶ χρόνῳ ἀναισιμουμένη τότε ἦν ἄψαυστος. Σημηνάσης δὲ ταῦτα τῆς ἱρείης μᾶλλόν τι οἱ Ἀθηναῖοι καὶ 5 προθυμότερον ἐξέλιπον τὴν πόλιν, ὡς καὶ τῆς θεοῦ ἀπολελοιπυίης τὴν ἀκρόπολιν. Ὡς δέ σφι πάντα ὑπεξεκέετο, ἔπλωον ἐς τὸ στρατόπεδον. Ἐπεὶ δὲ οἱ ἀπ' Ἀρτεμισίου ἐς Σαλαμῖνα κατέσχον τὰς νέας, συνέῤῥεε καὶ ὁ λοιπὸς πυνθανόμενος ὁ τῶν Ἑλλήνων ναυτικὸς 10 στρατὸς ἐκ Τροιζῆνος· ἐς γὰρ Πώγωνα τὸν Τροιζηνίων λιμένα προείρητο συλλέγεσθαι. Συνελέχθησάν τε δὴ πολλῷ πλεῦνες νέες ἢ ἐπ' Ἀρτεμισίῳ ἐναυμάχεον, καὶ ἀπὸ πολίων πλεύνων. Ναύαρχος μέν νυν ἐπῆν ὡυτὸς ὅσπερ ἐπ' Ἀρτεμισίῳ, Εὐρυβιάδης ὁ Εὐρυκλείδεω, ἀνὴρ 15 Σπαρτιήτης, οὐ μέντοι γένεός γε τοῦ βασιληΐου ἐών· νέας δὲ πολλῷ πλείστας τε καὶ ἄριστα πλωούσας παρείχοντο Ἀθηναῖοι.

VIII. BATTLE OF SALAMIS. (Urania VIII. 78–95. B. C. 480.)

Τῶν δὲ ἐν Σαλαμῖνι στρατηγῶν ἐγίνετο ὠθισμὸς λόγων πολλός. Ἤιδεσαν δὲ οὔ κω, ὅτι σφέας περιεκυ- 20 κλέοντο τῆσι νηυσὶ οἱ βάρβαροι· ἀλλ' ὥσπερ τῆς ἡμέρης ὥρεον αὐτοὺς τεταγμένους, ἐδόκεον κατὰ χώρην εἶναι. Συνεστηκότων δὲ τῶν στρατηγῶν ἐξ Αἰγίνης διέβη Ἀριστείδης ὁ Λυσιμάχου, ἀνὴρ Ἀθηναῖος μέν,

ἐξωστρακισμένος δὲ ὑπὸ τοῦ δίμου· τὸν ἐγὼ νενόμικα, πυνθανόμενος αὐτοῦ τὸν τρόπον, ἄριστον ἄνδρα γενέσθαι ἐν Ἀθήνῃσι καὶ δικαιότατον. Οὗτος ὦνὴρ στὰς ἐπὶ τὸ συνέδριον ἐξεκαλέετο Θεμιστοκλέα, ἐόντα μὲν ἑωυτῷ οὐ
5 φίλον, ἐχθρὸν δὲ τὰ μάλιστα· ὑπὸ δὲ μεγάθεος τῶν παρεόντων κακῶν λήθην ἐκείνων ποιεύμενος ἐξεκαλέετο, θέλων αὐτῷ συμμῖξαι. Προακηκόεε δὲ ὅτι σπεύδοιεν οἱ ἀπὸ Πελοποννήσου ἀνάγειν τὰς νέας πρὸς τὸν Ἰσθμόν. Ὡς δὲ ἐξῆλθέ οἱ Θεμιστοκλέης, ἔλεγε Ἀριστείδης τάδε·
10 "Ἡμέας στασιάζειν χρεών ἐστι, ἔν τε τῷ ἄλλῳ καιρῷ καὶ δὴ καὶ ἐν τῷδε περὶ τοῦ ὁκότερος ἡμέων πλέω ἀγαθὰ τὴν πατρίδα ἐργάσεται. Λέγω δέ τοι, ὅτι ἴσον ἐστὶ πολλά τε καὶ ὀλίγα λέγειν περὶ ἀποπλόου τοῦ ἐνθεῦτεν Πελοποννησίοισι. Ἐγὼ γὰρ αὐτόπτης τοι λέγω γενό-
15 μενος, ὅτι νῦν οὐδ' ἣν θέλωσι Κορίνθιοί τε καὶ αὐτὸς Εὐρυβιάδης οἷοί τε ἔσονται ἐκπλῶσαι· περιεχόμεθα γὰρ ὑπὸ τῶν πολεμίων κύκλῳ. Ἀλλ' ἐσελθὼν σφι ταῦτα σήμηνον." Ὁ δ' ἀμείβετο τοισίδε· "Κάρτα τε χρηστὰ διακελεύεαι καὶ εὖ ἤγγειλας· τὰ γὰρ ἐγὼ ἐδεόμην
20 γενέσθαι, αὐτὸς αὐτόπτης γενόμενος ἥκεις. Ἴσθι γὰρ ἐξ ἐμέο τὰ ποιεύμενα ὑπὸ Μήδων. Ἔδεε γάρ, ὅτε οὐκ ἑκόντες ἤθελον ἐς μάχην κατίστασθαι οἱ Ἕλληνες, ἀέκοντας παραστήσασθαι. Σὺ δέ, ἐπεί περ ἥκεις χρηστὰ ἀπαγγέλλων, αὐτός σφι ἄγγειλον. Ἢν γὰρ ἐγὼ αὐτὰ
25 λέγω, δύξω πλάσας λέγειν καὶ οὐ πείσω ὡς οὐ ποιεύντων τῶν βαρβάρων ταῦτα. Ἀλλά σφι σήμηνον αὐτὸς παρελθὼν ὡς ἔχει. Ἐπεὰν δὲ σημήνῃς, ἢν μὲν πείθωνται, ταῦτα δὴ τὰ κάλλιστα· ἢν δὲ αὐτοῖσι μὴ πιστὰ γένηται, ὁμοῖον ἡμῖν ἔσται. Οὐ γὰρ ἔτι διαδρήσονται,
30 εἴπερ περιεχόμεθα πανταχόθεν, ὡς σὺ λέγεις." Ταῦτα

ἔλεγε παριὼν ὁ Ἀριστείδης, φάμενος ἐξ Αἰγίνης τε ἥκειν καὶ μόγις ἐκπλῶσαι λαθὼν τοὺς ἐπορμέοντας· περιέχεσθαι γὰρ πᾶν τὸ στρατόπεδον τὸ Ἑλληνικὸν ὑπὸ τῶν νεῶν τῶν Ξέρξεω· παραρτέεσθαί τε συνεβούλευε ὡς ἀλεξησομένους. Καὶ ὁ μὲν ταῦτα εἴπας μετεστήκεε, τῶν δὲ αὖτις ἐγίνετο λόγων ἀμφισβασίη· οἱ γὰρ πλεῦνες τῶν στρατηγῶν οὐκ ἐπείθοντο τὰ ἐξαγγελθέντα. Ἀπιστεόντων δὲ τούτων ἧκε τριήρης ἀνδρῶν Τηνίων αὐτομολέουσα, τῆς ἦρχε ἀνὴρ Παναίτιος ὁ Σωσιμένεος, ἥπερ δὴ ἔφερε τὴν ἀληθείην πᾶσαν. Διὰ δὲ τοῦτο τὸ ἔργον ἐνεγράφησαν Τήνιοι ἐν Δελφοῖσι ἐς τὸν τρίποδα ἐν τοῖσι τὸν βάρβαρον κατελοῦσι. Σὺν δὲ ὧν ταύτῃ τῇ νηῒ τῇ αὐτομολησάσῃ ἐς Σαλαμῖνα καὶ τῇ πρότερον ἐπ' Ἀρτεμίσιον τῇ Λημνίῃ ἐξεπληροῦτο τὸ ναυτικὸν τοῖσι Ἕλλησι ἐς τὰς ὀγδώκοντα καὶ τριηκοσίας νέας· δύο γὰρ δὴ νεῶν τότε κατέδεε ἐς τὸν ἀριθμόν.

Τοῖσι δὲ Ἕλλησι ὡς πιστὰ δὴ τὰ λεγόμενα ἦν τῶν Τηνίων ῥήματα, παρεσκευάζοντο ὡς ναυμαχήσοντες. Ἠώς τε διέφαινε, καὶ οἱ σύλλογον τῶν ἐπιβατέων ποιησάμενοι, προηγόρευε εὖ ἔχοντα μὲν ἐκ πάντων Θεμιστοκλέης, τὰ δὲ ἔπεα ἦν πάντα κρέσσω τοῖσι ἔσσοσι ἀντιτιθέμενα. Ὅσα δὲ ἐν ἀνθρώπου φύσι καὶ καταστάσι ἐγγίνεται, παραινέσας δὴ τούτων τὰ κρέσσω αἱρέεσθαι, καὶ καταπλέξας τὴν ῥῆσιν, ἐσβαίνειν ἐκέλευε ἐς τὰς νέας. Καὶ οὗτοι μὲν δὴ ἐσέβαινον, καὶ ἧκε ἡ ἀπ' Αἰγίνης τριήρης, ἣ κατὰ τοὺς Αἰακίδας ἀπεδήμησε. Ἐνθαῦτα ἀνῆγον τὰς νέας ἁπάσας οἱ Ἕλληνες. Ἀναγομένοισι δέ σφι αὐτίκα ἐπεκέατο οἱ βάρβαροι. Οἱ μὲν δὴ ἄλλοι Ἕλληνες ἐπὶ πρύμνην ἀνεκρούοντο, καὶ ὤκελλον τὰς νέας, Ἀμεινίης δὲ Παλληνεύς, ἀνὴρ Ἀθηναῖος, ἐξαναχθεὶς νηῒ

ἐμβάλλει. Συμπλακείσης δὲ τῆς νεὸς καὶ οὐ δυναμένων ἀπαλλαγῆναι, οὕτω δὴ οἱ ἄλλοι Ἀμεινίῃ βοηθέοντες συνέμισγον. Ἀθηναῖοι μὲν οὕτω λέγουσι τῆς ναυμαχίης γενέσθαι τὴν ἀρχήν; Αἰγινῆται δὲ τὴν κατὰ τοὺς
5 Αἰακίδας ἀποδημήσασαν ἐς Αἴγιναν, ταύτην εἶναι τὴν ἄρξασαν. Λέγεται δὲ καὶ τάδε, ὡς φάσμα σφι γυναικὸς ἐφάνη, φανεῖσαν δὲ διακελεύσασθαι ὥστε καὶ ἅπαν ἀκοῦσαι τὸ τῶν Ἑλλήνων στρατόπεδον, ὀνειδίσασαν πρότερον τάδε· "Ὦ δαιμόνιοι, μέχρι κόσου ἔτι πρύμνην
10 ἀνακρούεσθε;" Κατὰ μὲν δὴ Ἀθηναίους ἐτετάχατο Φοίνικες (οὗτοι γὰρ εἶχον τὸ πρὸς Ἐλευσῖνός τε καὶ ἑσπέρης κέρας). κατὰ δὲ Λακεδαιμονίους Ἴωνες· οὗτοι δ' εἶχον τὸ πρὸς τὴν ἠῶ τε καὶ τὸν Πειραιέα. Ἐθελοκάκεον μέντοι αὐτῶν κατὰ τὰς Θεμιστοκλέος ἐντολὰς
15 ὀλίγοι, οἱ δὲ πλεῦνες οὔ. Ἔχω μέν νυν συχνῶν οὐνόματα τριηράρχων καταλέξαι τῶν νέας Ἑλληνίδας ἑλόντων, χρήσομαι δὲ αὐτοῖσι οὐδὲν πλὴν Θεομήστορός τε τοῦ Ἀνδροδάμαντος καὶ Φυλάκου τοῦ Ἱστιαίου, Σαμίων ἀμφοτέρων. Τοῦδε δὲ εἵνεκα μέμνημαι τούτων
20 μούνων, ὅτι Θεομήστωρ μὲν διὰ τοῦτο τὸ ἔργον Σάμου ἐτυράννευσε καταστησάντων τῶν Περσέων, Φύλακος δὲ εὐεργέτης βασιλέος ἀνεγράφη καὶ χώρη οἱ ἐδωρήθη πολλή. Οἱ δ' εὐεργέται τοῦ βασιλέος ὀροσάγγαι καλέονται Περσιστί. Περὶ μέν νυν τούτους οὕτω εἶχε. Τὸ
25 δὲ πλῆθος τῶν νεῶν ἐν τῇ Σαλαμῖνι ἐκεραΐζετο, αἱ μὲν ὑπ' Ἀθηναίων διαφθειρόμεναι, αἱ δὲ ὑπὸ Αἰγινητέων. Ἅτε γὰρ τῶν μὲν Ἑλλήνων σὺν κόσμῳ ναυμαχεόντων κατὰ τάξιν, τῶν δὲ βαρβάρων οὐ τεταγμένων ἔτι οὔτε σὺν νόῳ ποιεόντων οὐδέν, ἔμελλε τοιοῦτό σφι συνοίσε-
30 σθαι, οἷόν περ ἀπέβη. Καίτοι ἦσάν γε καὶ ἐγένοντο

ταύτην τὴν ἡμέρην μακρῷ ἀμείνονες αὐτοὶ ἑωυτῶν πρὸς Εὐβοίῃ, πᾶς τις προθυμεόμενος καὶ δειμαίνων Ξέρξην· ἐδόκεέ τε ἕκαστος ἑωυτὸν θεήσεσθαι βασιλέα.

Κατὰ μὲν δὴ τοὺς ἄλλους οὐκ ἔχω μετεξετέρους 5 εἰπεῖν ἀτρεκέως ὡς ἕκαστοι τῶν βαρβάρων ἢ τῶν Ἑλλήνων ἠγωνίζοντο, κατὰ δὲ Ἀρτεμισίην τάδε ἐγένετο, ἀπ' ὧν εὐδοκίμησε μᾶλλον ἔτι παρὰ βασιλέϊ. Ἐπειδὴ γὰρ ἐς θόρυβον πολλὸν ἀπίκετο τὰ βασιλέος πρήγματα, ἐν τούτῳ τῷ καιρῷ ἡ νηῦς ἡ Ἀρτεμισίης ἐδιώκετο ὑπὸ νεὸς 10 Ἀττικῆς. Καὶ ἥ, οὐκ ἔχουσα διαφυγεῖν, ἔμπροσθε γὰρ αὐτῆς ἦσαν ἄλλαι νέες φίλιαι, ἡ δὲ αὐτῆς πρὸς τῶν πολεμίων μάλιστα ἐτύγχανε ἐοῦσα, ἔδοξέ οἱ τόδε ποιῆσαι, τὸ καὶ συνήνεικε ποιησάσῃ. Διωκομένη γὰρ ὑπὸ τῆς Ἀττικῆς φέρουσα ἐνέβαλε νηῒ φιλίῃ ἀνδρῶν τε Καλυν- 15 δέων, καὶ αὐτοῦ ἐπιπλέοντος τοῦ Καλυνδέων βασιλέος Δαμασιθύμου. Εἰ μὲν καί τι νεῖκος πρὸς αὐτὸν ἐγεγόνεε ἔτι περὶ Ἑλλήσποντον ἐόντων, οὐ μέντοι ἔγωγε ἔχω εἰπεῖν οὔτε εἰ ἐκ προνοίης αὐτὰ ἐποίησε, οὔτε εἰ συνεκύρησε ἡ τῶν Καλυνδέων κατὰ τύχην παραπεσοῦσα νηῦς. 20 Ὡς δὲ ἐνέβαλέ τε καὶ κατέδυσε, εὐτυχίῃ χρησαμένη διπλᾷ ἑωυτὴν ἀγαθὴ ἐργάσατο. Ὅ τε γὰρ τῆς Ἀττικῆς νεὸς τριήραρχος, ὡς εἶδέ μιν ἐμβάλλουσαν νηῒ ἀνδρῶν βαρβάρων, νομίσας τὴν νέα τὴν Ἀρτεμισίης ἢ Ἑλληνίδα εἶναι ἢ αὐτομολέειν ἐκ τῶν βαρβάρων καὶ αὐτοῖσι 25 ἀμύνειν, ἀποστρέψας πρὸς ἄλλας ἐτράπετο. Τοῦτο μὲν τοιοῦτο αὐτῇ συνήνεικε γενέσθαι διαφυγεῖν τε καὶ μὴ ἀπολέσθαι· τοῦτο δὲ συνέβη ὥστε κακὸν ἐργασαμένην ἀπὸ τούτων αὐτὴν μάλιστα εὐδοκιμῆσαι παρὰ Ξέρξῃ. Λέγεται γὰρ βασιλέα θηεύμενον μαθεῖν τὴν νέα ἐμβα- 30

λοῦσαν, καὶ δή τινα εἶπαι τῶν παρεόντων· "Δέσποτα, ὁρᾷς Ἀρτεμισίην, ὡς εὖ ἀγωνίζεται καὶ νέα τῶν πολεμίων κατέδυσε;" Καὶ τὸν ἐπείρεσθαι εἰ ἀληθέως ἐστὶ Ἀρτεμισίης τὸ ἔργον, καὶ τοὺς φάναι, σαφέως τὸ
5 ἐπίσημον τῆς νεὸς ἐπισταμένους· τὴν δὲ διαφθαρεῖσαν ἠπιστέατο εἶναι πολεμίην. Τά τε γὰρ ἄλλα, ὡς εἴρηται, αὐτῇ συνήνεικε ἐς εὐτυχίην γενόμενα, καὶ τὸ τῶν ἐκ τῆς Καλυνδικῆς νεὸς μηδένα ἀποσωθέντα κατήγορον γενέσθαι. Ξέρξην δὲ εἶπαι λέγεται πρὸς
10 τὰ φραζόμενα· "Οἱ μὲν ἄνδρες γεγόνασί μοι γυναῖκες, αἱ δὲ γυναῖκες ἄνδρες." Ταῦτα μὲν Ξέρξην φασὶ εἶπαι.

Ἐν δὲ τῷ πόνῳ τούτῳ ἀπὸ μὲν ἔθανε ὁ στρατηγὸς Ἀριαβίγνης ὁ Δαρείου, Ξέρξεω ἐὼν ἀδελφεός, ἀπὸ δὲ
15 ἄλλοι πολλοί τε καὶ οὐνομαστοὶ Περσέων καὶ Μήδων καὶ τῶν ἄλλων συμμάχων, ὀλίγοι δέ τινες καὶ Ἑλλήνων. Ἅτε γὰρ νέειν ἐπιστάμενοι, τοῖσι αἱ νέες διεφθείροντο, καὶ μὴ ἐν χειρῶν νόμῳ ἀπολλύμενοι, ἐς τὴν Σαλαμῖνα διένεον. Τῶν δὲ βαρβάρων οἱ πολλοὶ ἐν τῇ θαλάσσῃ
20 διεφθάρησαν, νέειν οὐκ ἐπιστάμενοι. Ἐπὲι δὲ αἱ πρῶται ἐς φυγὴν ἐτρύποντο, ἐνθαῦτα αἱ πλεῖσται διεφθείροντο. Οἱ γὰρ ὄπισθε τεταγμένοι, ἐς τὸ πρόσθε τῇσι νηυσὶ παριέναι πειρεόμενοι, ὡς ἀποδεξόμενοί τι καὶ αὐτοὶ ἔργον βασιλέϊ, τῇσι σφετέρῃσι νηυσὶ φευγούσῃσι
25 περιέπιπτον. Ἐγένετο δὲ καὶ τόδε ἐν τῷ θορύβῳ τούτῳ. Τῶν τινες Φοινίκων, τῶν αἱ νέες διεφθάρατο, ἐλθόντες παρὰ βασιλέα διέβαλλον τοὺς Ἴωνας, ὡς δι' ἐκείνους ἀπολοίατο αἱ νέες, ὡς προδόντων. Συνήνεικε ὦν οὕτω ὥστε Ἰώνων τε τοὺς στρατηγοὺς μὴ ἀπολέσθαι, Φοινί-
30 κων τε τοὺς διαβάλλοντας λαβεῖν τοιόνδε μισθόν. Ἔτι

τούτων ταῦτα λεγόντων ἐνέβαλε νηὶ Ἀττικῇ Σαμοθρηϊκίη νηῦς· ἥ τε δὴ Ἀττικὴ κατεδύετο, καὶ ἐπιφερομένη Αἰγιναίη νηῦς κατέδυσε τῶν Σαμοθρηΐκων τὴν νέα. Ἅτε δὴ εὖντες ἀκοντισταὶ οἱ Σαμοθρῆϊκες τοὺς ἐπιβάτας ἀπὸ τῆς καταδυσάσης νεὸς βάλλοντες ἀπήραξαν καὶ ἐπέβησάν τε καὶ ἔσχον αὐτήν. Ταῦτα γενόμενα τοὺς Ἴωνας ἐῤῥύσατο. Ὡς γὰρ εἶδέ σφεας Ξέρξης ἔργον μέγα ἐργασαμένους, ἐτρέπετο πρὸς τοὺς Φοίνικας οἷα ὑπερλυπεόμενός τε καὶ πάντας αἰτιώμενος, καί σφεων ἐκέλευσε τὰς κεφαλὰς ἀποταμεῖν ἵνα μὴ αὐτοὶ κακοὶ γενόμενοι τοὺς ἀμείνονας διαβάλλωσι. Ὅκως γάρ τινα ἴδοι Ξέρξης τῶν ἑωυτοῦ ἔργον τι ἀποδεικνύμενον ἐν τῇ ναυμαχίῃ, κατήμενος ὑπὸ τῷ οὔρεϊ τῷ ἀντίον Σαλαμῖνος, τὸ καλέεται Αἰγάλεως, ἀνεπυνθάνετο τὸν ποιήσαντα· καὶ οἱ γραμματισταὶ ἀνέγραφον πατρόθεν τὸν τριήραρχον καὶ τὴν πόλιν. Πρὸς δέ τι καὶ προσεβάλετο φίλος ἐὼν Ἀριαράμνης, ἀνὴρ Πέρσης παρεών, τούτου τοῦ Φοινικηΐου πάθεος. Οἱ μὲν δὴ πρὸς τοὺς Φοίνικας ἐτράποντο.

Τῶν δὲ βαρβάρων ἐς φυγὴν τραπομένων καὶ ἐκπλεόντων πρὸς τὸ Φάληρον, Αἰγινῆται ὑποστάντες ἐν τῷ πορθμῷ ἔργα ἀπεδέξαντο λόγου ἄξια. Οἱ μὲν γὰρ Ἀθηναῖοι ἐν τῷ θορύβῳ ἐκεράϊζον τάς τε ἀντισταμένας καὶ τὰς φευγούσας τῶν νεῶν, οἱ δὲ Αἰγινῆται τὰς ἐκπλωούσας· ὅκως δέ τινες τοὺς Ἀθηναίους διαφύγοιεν, φερόμενοι ἐσέπιπτον ἐς τοὺς Αἰγινήτας. Ἐνθαῦτα συνεκύρεον νέες ἥ τε Θεμιστοκλέος διώκουσα νέα, καὶ ἡ Πολυκρίτου τοῦ Κριοῦ, ἀνδρὸς Αἰγινήτεω, νηὶ ἐμβαλοῦσα Σιδωνίῃ, ἥπερ εἶλε τὴν προφυλάσσουσαν ἐπὶ Σκιάθῳ τὴν Αἰγιναίην, ἐπ' ἧς ἔπλεε Πυθέης ὁ Ἰσχενέου, τὸν οἱ

Πέρσαι κατακοπέντα ἀρετῆς εἵνεκα εἶχον ἐν τῇ νηῒ ἐκπαγλεόμενοι. Τὸν δὴ περιώγουσα ἅμα τοῖσι Πέρσῃσι ἥλω νηῦς ἡ Σιδωνίη, ὥστε Πυθέην οὕτω σωθῆναι ἐς Αἴγιναν. Ὡς δὲ ἐσείδε τὴν νέα τὴν Ἀττικὴν ὁ Πολύκριτος, ἔγνω τὸ σημήϊον ἰδὼν τῆς στρατηγίδος, καὶ βώσας τὸν Θεμιστοκλέα ἐπεκερτόμησε, ἐς τῶν Αἰγινητέων τὸν μηδισμὸν ὀνειδίζων. Ταῦτα μέν νυν νηῒ ἐμβαλὼν ὁ Πολύκριτος ἀπέρριψε ἐς Θεμιστοκλέα. Οἱ δὲ βάρβαροι, τῶν αἱ νέες περιεγένοντο, φεύγοντες ἀπίκοντο ἐς Φάληρον ὑπὸ τὸν πεζὸν στρατόν.

Ἐν δὲ τῇ ναυμαχίῃ ταύτῃ ἤκουσαν Ἑλλήνων ἄριστα Αἰγινῆται, ἐπὶ δὲ Ἀθηναῖοι, ἀνδρῶν δὲ Πολύκριτός τε ὁ Αἰγινήτης καὶ Ἀθηναῖοι Εὐμένης τε ὁ Ἀναγυράσιος καὶ Ἀμεινίης Παλληνεύς, ὃς καὶ Ἀρτεμισίην ἐπεδίωξε. Εἰ μέν νυν ἔμαθε ὅτι ἐν ταύτῃ πλώοι ἡ Ἀρτεμισίη, οὐκ ἂν ἐπαύσατο πρότερον ἢ εἷλε μιν ἢ καὶ αὐτὸς ἥλω. Τοῖσι γὰρ Ἀθηναίων τριηράρχοισι παρεκεκέλευστο, πρὸς δὲ καὶ ἄεθλον ἐκέετο μύριαι δραχμαί, ὃς ἂν μιν ζωὴν ἕλῃ. Δεινὸν γάρ τι ἐποιεῦντο γυναῖκα ἐπὶ τὰς Ἀθήνας στρατεύεσθαι. Αὕτη μὲν δή, ὡς πρότερον εἴρηται, διέφυγε· ἦσαν δὲ καὶ οἱ ἄλλοι, τῶν αἱ νέες περιεγεγόνεσαν, ἐν τῷ Φαλήρῳ. Ἀδείμαντον δὲ τὸν Κορίνθιον στρατηγὸν λέγουσι Ἀθηναῖοι αὐτίκα κατ' ἀρχὰς ὡς συνέμισγον αἱ νέες, ἐκπλαγέντα τε καὶ ὑπερδείσαντα, τὰ ἱστία ἀειράμενον οἴχεσθαι φεύγοντα, ἰδόντας δὲ τοὺς Κορινθίους τὴν στρατηγίδα φεύγουσαν, ὡσαύτως οἴχεσθαι. Ὡς δὲ ἄρα φεύγοντας γίνεσθαι τῆς Σαλαμινίης κατὰ τὸ ἱρὸν Ἀθηναίης Σκιράδος, περιπίπτειν σφι κέλητα θείῃ πομπῇ, τὸν οὔτε πέμψαντα φανῆναι οὐδένα,

οὔτε τι τῶν ἀπὸ τῆς στρατιῆς εἰδόσι προσφέρεσθαι τοῖσι Κορινθίοισι. Τῇδε δὲ συμβάλλονται εἶναι θεῖον τὸ πρῆγμα· ὡς γὰρ ἀγχοῦ γενέσθαι τῶν νεῶν, τοὺς ἀπὸ τοῦ κέλητος λέγειν τάδε· "Ἀδείμαντε, σὺ μὲν ἀποστρέψας τὰς νέας ἐς φυγὴν ὥρμησαι καταπροδοὺς τοὺς Ἕλληνας· οἱ δὲ καὶ δὴ νικέουσι, ὅσον αὐτοὶ ἠρέοντο ἐπικρατῆσαι τῶν ἐχθρῶν." Ταῦτα λεγόντων, ἀπιστέειν γὰρ τὸν Ἀδείμαντον, αὖτις τάδε λέγειν, ὡς "αὐτοὶ οἷοί τε εἶεν ἀγόμενοι ὅμηροι ἀποθνήσκειν, ἢν μὴ νικέοντες φαίνωνται οἱ Ἕλληνες." Οὕτω δὴ ἀποστρέψαντα τὴν νέα αὐτόν τε καὶ τοὺς ἄλλους ἐπ' ἐξεργασμένοισι ἐλθεῖν ἐς τὸ στρατόπεδον. Τούτους μὲν τοιαύτη φάτις ἔχει ὑπὸ Ἀθηναίων, οὐ μέντοι αὐτοί γε Κορίνθιοι ὁμολογέουσι, ἀλλ' ἐν πρώτοισι σφέας αὐτοὺς τῆς ναυμαχίης νομίζουσι γενέσθαι· μαρτυρέει δέ σφι καὶ ἡ ἄλλη Ἑλλάς. Ἀριστείδης δὲ ὁ Λυσιμάχου, ἀνὴρ Ἀθηναῖος, τοῦ καὶ ὀλίγῳ τι πρότερον τούτων ἐπεμνήσθην ὡς ἀνδρὸς ἀρίστου, οὗτος ἐν τῷ θορύβῳ τούτῳ τῷ περὶ Σαλαμῖνα γενομένῳ τάδε ἐποίεε. Παραλαβὼν πολλοὺς τῶν ὁπλιτέων, οἳ παρατετάχατο παρὰ τὴν ἀκτὴν τῆς Σαλαμινίης χώρης, γένος ἐόντες Ἀθηναῖοι, ἐς τὴν Ψυττάλειαν νῆσον ἀπέβησε ἄγων, οἳ τοὺς Πέρσας τοὺς ἐν τῇ νησίδι ταύτῃ κατεφόνευσαν πάντας.

IX. BATTLE OF PLATAIA. (Calliope IX. 58–65. B. C. 479.)

Μαρδόνιος δέ, ὡς ἐπύθετο τοὺς Ἕλληνας ἀποιχομένους ὑπὸ νύκτα εἶδέ τε τὸν χῶρον ἐρῆμον, καλέσας τὸν Ἀηρισαῖον Θώρηκα καὶ τοὺς ἀδελφεοὺς αὐτοῦ Εὐρύπυλον καὶ Θρασυδήϊον ἔλεγε· "Ὦ παῖδες Ἀλεύεω, ἔτι τί λέξετε τάδε ὁρέοντες ἐρῆμα; Ὑμεῖς γὰρ οἱ πλησιόχωροι ἐλέγετε Λακεδαιμονίους οὐ φεύγειν ἐκ μάχης, ἀλλὰ ἄνδρας εἶναι τὰ πολέμια πρώτους, τοὺς πρότερόν τε μετισταμένους ἐκ τῆς τάξιος εἴδετε, νῦν τε ὑπὸ τὴν παροιχομένην νύκτα καὶ οἱ πάντες ὁρέομεν διαδράντας. Διέδεξάν τε, ἐπεί σφεας ἔδεε πρὸς τοὺς ἀψευδέως ἀρίστους ἀνθρώπων μάχῃ διακριθῆναι, ὅτι οὐδένες ἄρα ἐόντες ἐν οὐδαμοῖσι ἐοῦσι Ἕλλησι ἐναπεδεικνύατο. Καὶ ὑμῖν μὲν ἐοῦσι Περσέων ἀπείροισι πολλὴ ἔκ γε ἐμεῦ ἐγίνετο συγγνώμη, ἐπαινεόντων τούτους, τοῖσί τι καὶ συνῃδέατε· Ἀρταβάζου δὲ θῶυμα καὶ μᾶλλον ἐποιεύμην τὸ καὶ καταῤῥωδῆσαι Λακεδαιμονίους, καταῤῥωδήσαντά τε ἀποδέξασθαι γνώμην δειλοτάτην, ὡς χρεὼν εἴη ἀναζεύξαντας τὸ στρατόπεδον ἰέναι ἐς τὸ Θηβαίων ἄστυ πολιορκησομένους· τὴν ἔτι πρὸς ἐμεῦ βασιλεὺς πεύσεται. Καὶ τούτων μὲν ἑτέρωθι ἔσται λόγος· νῦν δὲ ἐκείνοισι ταῦτα ποιεῦσι οὐκ ἐπιτρεπτέα ἐστί, ἀλλὰ διωκτέοι εἰσί, ἐς ὃ καταλαμφθέντες δώσουσι ἡμῖν τῶν δὴ ἐποίησαν Πέρσας πάντων δίκας." Ταῦτα εἴπας ἦγε τοὺς Πέρσας δρόμῳ διαβάντας τὸν Ἀσωπὸν κατὰ στίβον τῶν Ἑλλήνων ὡς δὴ ἀποδιδρησκόντων, ἐπεῖχέ τε ἐπὶ Λακεδαιμονίους τε καὶ Τεγεήτας μούνους· Ἀθηναίους γὰρ τραπομένους ἐς

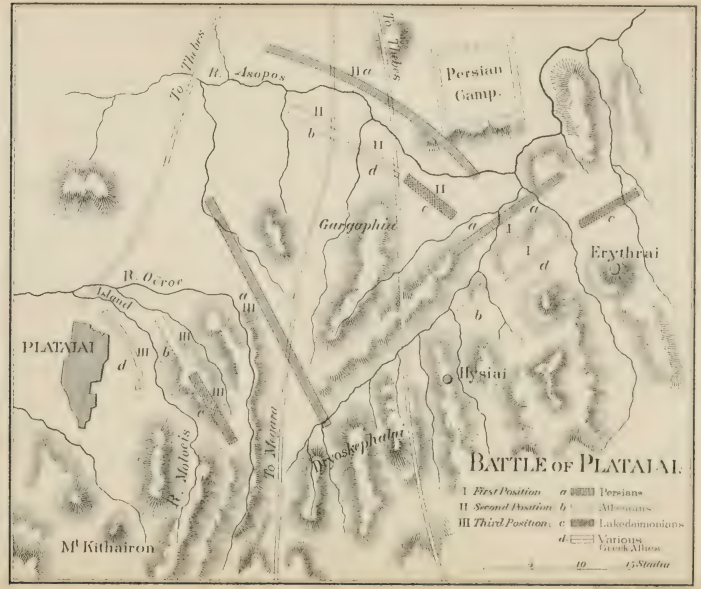
BATTLE OF PLATAIAI.
I First Position
II Second Position
III Third Position
a Persians
b Allies
c Lakedaimonians
d Various Greek Allies
10
15 Stadia
Persian Camp
To Thebes
R. Asopos
To Thebes
Gargaphia
Erythrai
R. Oenoe
Island
PLATAIAI
Hysiai
To Megara
Dryoskephalai
R. Moloeis
Mt Kithairon

τὸ πεδίον ὑπὸ τῶν ὄχλων οὐ κατώρα. Πέρσας δὲ ὁρέοντες ὡρμημένους διώκειν τοὺς Ἕλληνας οἱ λοιποὶ τῶν βαρβαρικῶν τελέων ἄρχοντες αὐτίκα πάντες ἤειραν τὰ σημήϊα, καὶ ἐδίωκον ὡς ποδῶν ἕκαστος εἶχον, οὔτε κόσμῳ οὐδενὶ κοσμηθέντες οὔτε τάξι. Καὶ οὗτοι μὲν βοῇ τε καὶ ὁμίλῳ ἐπήϊσαν ὡς ἀναρπασόμενοι τοὺς Ἕλληνας.

Παυσανίης δέ, ὡς προσέκειτο ἡ ἵππος, πέμψας πρὸς τοὺς Ἀθηναίους ἱππέα λέγει τάδε· "Ἄνδρες Ἀθηναῖοι, ἀγῶνος μεγίστου προκειμένου, ἐλευθέρην εἶναι ἢ δεδουλωμένην τὴν Ἑλλάδα, προδεδόμεθα ὑπὸ τῶν συμμάχων ἡμεῖς τε οἱ Λακεδαιμόνιοι καὶ ὑμεῖς οἱ Ἀθηναῖοι ὑπὸ τὴν παροιχομένην νύκτα διαδρώντων. Νῦν ὦν δέδοκται τὸ ἐνθεῦτεν τὸ ποιητέον ἡμῖν· ἀμυνομένους γὰρ τῇ δυνάμεθα ἄριστα περιστέλλειν ἀλλήλους. Εἰ μέν νυν ἐς ὑμέας ὥρμησε ἀρχὴν ἡ ἵππος, χρῆν δὴ ἡμέας τε καὶ τοὺς μετ' ἡμέων τὴν Ἑλλάδα οὐ προδιδόντας Τεγεήτας βοηθέειν ὑμῖν· νῦν δέ, ἐς ἡμέας γὰρ ἅπασα κεχώρηκε, δίκαιοί ἐστε ὑμεῖς πρὸς τὴν πιεζομένην μάλιστα τῶν μοιρέων ἀμυνέοντες ἰέναι. Εἰ δ' ἄρα αὐτοὺς ὑμέας καταλελάβηκε ἀδύνατόν τι βοηθέειν, ὑμεῖς δ' ἡμῖν τοὺς τοξότας ἀποπέμψαντες χάριν θέσθε. Συνοίδαμεν δὲ ὑμῖν ὑπὸ τὸν παρεόντα τόνδε πόλεμον ἐοῦσι πολλὸν προθυμοτάτοισι, ὥστε καὶ ταῦτα ἐσακούειν." Ταῦτα οἱ Ἀθηναῖοι ὡς ἐπύθοντο, ὡρμέατο βοηθέειν καὶ τὰ μάλιστα ἐπαμύνειν. Καί σφι ἤδη στείχουσι ἐπιτίθενται οἱ ἀντιταχθέντες Ἑλλήνων τῶν μετὰ βασιλέος γενομένων, ὥστε μηκέτι δύνασθαι βοηθῆσαι· τὸ γὰρ προσκείμενόν σφεας ἐλύπεε. Οὕτω δὴ μουνωθέντες Λακεδαιμόνιοι καὶ Τεγεῆται, εὑντες σὺν ψιλοῖσι ἀριθμὸν οἱ μὲν πεντακισμύριοι, Τε-

γεῆται δὲ τρισχίλιοι (οὗτοι γὰρ οὐδαμὰ ἀπεσχίζοντο ἀπὸ Λακεδαιμονίων), ἐσφαγιάζοντο ὡς συμβαλέοντες Μαρδονίῳ καὶ τῇ στρατιῇ τῇ παρεούσῃ. Καὶ οὐ γάρ σφι ἐγίνετο τὰ σφάγια χρηστά, ἔπιπτόν τε αὐτῶν ἐν τούτῳ τῷ χρόνῳ πολλοί, καὶ πολλῷ πλεῦνες ἐτρωματίζοντο· φράξαντες γὰρ τὰ γέρρα οἱ Πέρσαι ἀπίεσαν τῶν τοξευμάτων πολλὰ ἀφειδέως οὕτω, ὥστε πιεζομένων τῶν Σπαρτιητέων καὶ τῶν σφαγίων οὐ γινομένων ἀποβλέψαντα τὸν Παυσανίην πρὸς τὸ Ἡραῖον τὸ Πλαταιέων ἐπικαλέσασθαι τὴν θεόν, χρηΐζοντα μηδαμῶς σφέας ψευσθῆναι τῆς ἐλπίδος.

Ταῦτα δ' ἔτι τούτου ἐπικαλεομένου προεξαναστάντες πρότεροι οἱ Τεγεῆται ἐχώρεον ἐς τοὺς βαρβάρους. Καὶ τοῖσι Λακεδαιμονίοισι αὐτίκα μετὰ τὴν εὐχὴν τὴν Παυσανίεω ἐγίνετο θυομένοισι τὰ σφάγια χρηστά. Ὡς δὲ χρόνῳ κοτὲ ἐγένετο, ἐχώρεον καὶ οὗτοι ἐπὶ τοὺς Πέρσας, καὶ οἱ Πέρσαι ἀντίοι, τὰ τόξα μετέντες. Ἐγίνετο δὲ πρῶτον περὶ τὰ γέρρα μάχη. Ὡς δὲ ταῦτα ἐπεπτώκεε, ἤδη ἐγίνετο μάχη ἰσχυρὴ παρ' αὐτὸ τὸ Δημήτριον καὶ χρόνον ἐπὶ πολλόν, ἐς ὃ ἀπίκοντο ἐς ὠθισμόν· τὰ γὰρ δόρατα ἐπιλαμβανόμενοι κατέκλων οἱ βάρβαροι. Λήματι μέν νυν καὶ ῥώμῃ οὐκ ἔσσονες ἦσαν οἱ Πέρσαι, ἄνοπλοι δὲ ἐόντες καὶ πρὸς ἀνεπιστήμονες ἦσαν καὶ οὐκ ὁμοῖοι τοῖσι ἐναντίοισι σοφίην. Προεξαΐσσοντες δὲ κατ' ἕνα καὶ δέκα, καὶ πλεῦνές τε καὶ ἐλάσσονες συστρεφόμενοι, ἐσέπιπτον ἐς τοὺς Σπαρτιήτας καὶ διεφθείροντο. Τῇ δὲ ἐτύγχανε αὐτὸς ἐὼν Μαρδόνιος, ἀπ' ἵππου τε μαχόμενος λευκοῦ ἔχων τε περὶ ἑωυτὸν λογάδας Περσέων τοὺς ἀρίστους χιλίους, ταύτῃ δὲ καὶ μάλιστα τοὺς ἐναντίους ἐπίεσαν. Ὅσον μέν νυν χρόνον Μαρδόνιος

περιῆν, οἱ δὲ ἀντεῖχον καὶ ἀμυνόμενοι κατέβαλλον πολλοὺς τῶν Λακεδαιμονίων· ὡς δὲ Μαρδόνιος ἀπέθανε καὶ τὸ περὶ ἐκεῖνον τεταγμένον ἐὸν ἰσχυρότατον ἔπεσε, οὕτω δὴ καὶ οἱ ἄλλοι ἐτράποντο καὶ εἶξαν τοῖσι Λακεδαιμονίοισι. Πλεῖστον γάρ σφεας ἐδηλέετο ἡ ἐσθὴς ἐρῆμος 5 ἐοῦσα ὅπλων· πρὸς γὰρ ὁπλίτας ἐόντες γυμνῆτες ἀγῶνα ἐποιεῦντο. Ἐνθαῦτα ἥ τε δίκη τοῦ φόνου τοῦ Λεωνίδεω κατὰ τὸ χρηστήριον τοῖσι Σπαρτιήτῃσι ἐκ Μαρδονίου ἐπετελέετο· καὶ νίκην ἀναιρέεται καλλίστην ἁπασέων τῶν ἡμεῖς ἴδμεν Παυσανίης ὁ Κλεομβρότου τοῦ Ἀναξαν- 10 δρίδεω. Τῶν δὲ κατύπερθέ οἱ προγόνων τὰ οὐνόματα εἴρηται ἐς Λεωνίδην· ὡυτοὶ γάρ σφι τυγχάνουσι ἐόντες. Ἀποθνήσκει δὲ Μαρδόνιος ὑπὸ Ἀειμνήστου, ἀνδρὸς ἐν Σπάρτῃ λογίμου, ὃς χρόνῳ ὕστερον μετὰ τὰ Μηδικὰ ἔχων ἄνδρας τριηκοσίους συνέβαλε ἐν Στενυκλήρῳ, πολέ- 15 μου ἐόντος, Μεσσηνίοισι πᾶσι· καὶ αὐτός τε ἀπέθανε καὶ οἱ τριηκόσιοι. Ἐν δὲ Πλαταιῆσι οἱ Πέρσαι ὡς ἐτράποντο ὑπὸ τῶν Λακεδαιμονίων, ἔφευγον οὐδένα κόσμον ἐς τὸ στρατόπεδον τὸ ἑωυτῶν καὶ ἐς τὸ τεῖχος τὸ ξύλινον, τὸ ἐποιήσαντο ἐν μοίρῃ τῇ Θηβαΐδι. Θώυμα δέ μοι ὅκως 20 παρὰ τῆς Δήμητρος τὸ ἄλσος μαχομένων οὐδὲ εἷς ἐφάνη τῶν Περσέων οὔτε ἐσελθὼν ἐς τὸ τέμενος οὔτε ἐναποθανών, περί τε τὸ ἱρὸν οἱ πλεῖστοι ἐν τῷ βεβήλῳ ἔπεσον. Δοκέω δέ, εἴ τι περὶ τῶν θείων πρηγμάτων δοκέειν δεῖ, ἡ θεὸς αὐτή σφεας οὐκ ἐδέκετο ἐμπρήσαντας τὸ ἱρὸν τὸ ἐν 25 Ἐλευσῖνι ἀνάκτορον. Αὕτη μέν νυν ἡ μάχη ἐπὶ τοσοῦτο ἐγένετο.

X. BATTLE OF MYKALE. (CALLIOPE IX. 98–106. SEPT., B. C. 479.)

Οἱ δὲ Ἕλληνες, ὡς ἐπύθοντο οἰχωκότας τοὺς βαρβάρους ἐς τὴν ἤπειρον, ἤχθοντο ὡς ἐκπεφευγότων, ἐν ἀπορίῃ τε εἴχοντο ὅ τι ποιέωσι, εἴτε ἀπαλλάσσωνται ὀπισω εἴτε καταπλέωσι ἐπ' Ἑλλησπόντου. Τέλος δ' ἔδοξε τούτων μὲν μηδέτερα ποιέειν, ἐπιπλέειν δὲ ἐπὶ τὴν ἤπειρον. Παρασκευασάμενοι ὦν ἐς ναυμαχίην καὶ ἀποβάθρας καὶ τὰ ἄλλα ὅσων ἔδεε, ἔπλεον ἐπὶ τῆς Μυκάλης. Ἐπεὶ δὲ ἀγχοῦ τε ἐγίνοντο τοῦ στρατοπέδου καὶ οὐδεὶς ἐφαίνετό σφι ἐπαναγόμενος, ἀλλὰ ὥρεον νέας ἀνειλκυσμένας ἔσω τοῦ τείχεος, πολλὸν δὲ πεζὸν παρακεκριμένον παρὰ τὸν αἰγιαλόν, ἐνθαῦτα πρῶτον μὲν ἐν τῇ νηῒ παραπλέων, ἐγχρίμψας τῷ αἰγιαλῷ τὰ μάλιστα, Λευτυχίδης ὑπὸ κήρυκος προηγόρευε τοῖσι Ἴωσι λέγων· "Ἄνδρες Ἴωνες, ὅσοι ὑμέων τυγχάνουσι ἐπακούοντες, μάθετε τὰ λέγω· πάντως γὰρ οὐδὲν συνήσουσι Πέρσαι τῶν ἐγὼ ὑμῖν ἐντέλλομαι. Ἐπεὰν συμμίσγωμεν, μεμνῆσθαί τινα χρὴ ἐλευθερίης μὲν πάντων πρῶτον, μετὰ δὲ τοῦ συνθήματος Ἥβης. Καὶ τάδε ἴστω καὶ ὁ μὴ ἐπακούσας ὑμέων πρὸς τοῦ ἐπακούσαντος." Ὠυτὸς δὴ οὗτος ἐὼν τυγχάνει νόος τοῦ πρήγματος καὶ ὁ Θεμιστοκλέος ὁ ἐπ' Ἀρτεμισίῳ. Ἢ γὰρ δὴ λαθόντα τὰ ῥήματα τοὺς βαρβάρους ἔμελλε τοὺς Ἴωνας πείσειν, ἢ ἔπειτα ἀνενειχθέντα ἐς τοὺς βαρβάρους ποιήσειν ἀπίστους τοῖσι Ἕλλησι. Λευτυχίδεω δὲ ταῦτα ὑποθεμένου δεύτερα δὴ τάδε ἐποίευν οἱ Ἕλληνες. Προσσχόντες τὰς νέας ἀπέβησαν ἐς τὸν αἰγιαλόν· καὶ οὗτοι μὲν ἐτάσσοντο.

Οἱ δὲ Πέρσαι, ὡς εἶδον τοὺς Ἕλληνας παρασκευαζομένους ἐς μάχην καὶ τοῖσι Ἴωσι παραινέσαντας, τοῦτο μὲν ὑπονοήσαντες τοὺς Σαμίους τὰ Ἑλλήνων φρονέειν ἀπαιρέονται τὰ ὅπλα. Οἱ γὰρ ὧν Σάμιοι ἀπικομένων Ἀθηναίων αἰχμαλώτων ἐν τῇσι νηυσὶ τῶν βαρβάρων, τοὺς ἔλαβον ἀνὰ τὴν Ἀττικὴν λελειμμένους οἱ Ξέρξεω, τούτους λυσάμενοι πάντας ἀποπέμπουσι ἐποδιάσαντες ἐς τὰς Ἀθήνας· τῶν εἵνεκεν οὐκ ἥκιστα ὑποψίην εἶχον, πεντακοσίας κεφαλὰς τῶν Ξέρξεω πολεμίων λυσάμενοι. Τοῦτο δὲ τὰς διόδους τὰς ἐς τὰς κορυφὰς τῆς Μυκάλης φερούσας προστάσσουσι τοῖσι Μιλησίοισι φυλάσσειν ὡς ἐπισταμένοισι δῆθεν μάλιστα τὴν χώρην. Ἐποίευν δὲ τούτου εἵνεκεν, ἵνα ἐκτὸς τοῦ στρατοπέδου ἔωσι. Τούτους μὲν Ἰώνων, τοῖσι καὶ κατεδόκεον νεοχμὸν ἄν τι ποιέειν δυνάμιος ἐπιλαβομένοισι, τρόποισι τοιούτοισι προεφυλάσσοντο οἱ Πέρσαι, αὐτοὶ δὲ συνεφόρησαν τὰ γέρρα ἔρκος εἶναί σφι.

Ὡς δὲ ἄρα παρεσκευάδατο τοῖσι Ἕλλησι, προσήϊσαν πρὸς τοὺς βαρβάρους. Ἰοῦσι δέ σφι φήμη τε ἐσέπτατο ἐς τὸ στρατόπεδον πᾶν καὶ κηρυκήϊον ἐφάνη ἐπὶ τῆς κυματωγῆς κείμενον. Ἡ δὲ φήμη διῆλθέ σφι ὧδε, ὡς οἱ Ἕλληνες τὴν Μαρδονίου στρατιὴν νικῷεν ἐν Βοιωτοῖσι μαχόμενοι. Δῆλα δὴ πολλοῖσι τεκμηρίοισί ἐστι τὰ θεῖα τῶν πρηγμάτων, εἰ καὶ τότε, τῆς αὐτῆς ἡμέρης συμπιπτούσης τοῦ τε ἐν Πλαταιῇσι καὶ τοῦ ἐν Μυκάλῃ μέλλοντος ἔσεσθαι τρώματος, φήμη τοῖσι Ἕλλησι τοῖσι ταύτῃ ἐσαπίκετο, ὥστε θαρσήσαί τε τὴν στρατιὴν πολλῷ μᾶλλον καὶ ἐθέλειν προθυμότερον κινδυνεύειν. Καὶ τόδε ἕτερον συνέπεσε γενόμενον, Δήμητρος τεμένεα Ἐλευσινίης παρὰ ἀμφοτέρας τὰς συμβολὰς εἶναι. Καὶ γὰρ δὴ ἐν

τῇ Πλαταιΐδι παρ' αὐτὸ τὸ Δημήτριον ἐγένετο, ὡς καὶ πρότερόν μοι εἴρηται, ἡ μάχη, καὶ ἐν Μυκάλῃ ἔμελλε ὡσαύτως ἔσεσθαι. Γεγονέναι δὲ νίκην τῶν μετὰ Παυσανίεω Ἑλλήνων ὀρθῶς σφι ἡ φήμη συνέβαινε ἐλθοῦσα· τὸ μὲν γὰρ ἐν Πλαταιῇσι πρωὶ ἔτι τῆς ἡμέρης ἐγίνετο, τὸ δὲ ἐν Μυκάλῃ περὶ δείλην. Ὅτι δὲ τῆς αὐτῆς ἡμέρης συνέβαινε γίνεσθαι μηνός τε τοῦ αὐτοῦ, χρόνῳ οὐ πολλῷ σφι ὕστερον δῆλα ἀναμανθάνουσι ἐγίνετο. Ἦν δὲ ἀρρωδίη σφι πρὶν τὴν φήμην ἐσαπικέσθαι, οὕ τι περὶ σφέων αὐτῶν οὕτω, ὡς τῶν Ἑλλήνων, μὴ περὶ Μαρδονίῳ πταίσῃ ἡ Ἑλλάς. Ὡς μέντοι ἡ κληδὼν αὕτη σφι ἐσέπτατο, μᾶλλόν τι καὶ ταχύτερον τὴν πρόσοδον ἐποιεῦντο. Οἱ μὲν δὴ Ἕλληνες καὶ οἱ βάρβαροι ἔσπευδον ἐς τὴν μάχην, ὥς σφι καὶ αἱ νῆσοι καὶ ὁ Ἑλλήσποντος ἄεθλα προεκέετο.

Τοῖσι μέν νυν Ἀθηναίοισι καὶ τοῖσι προσεχέσι τούτοισι τεταγμένοισι, μέχρι κου τῶν ἡμισέων, ἡ ὁδὸς ἐγίνετο κατ' αἰγιαλόν τε καὶ ἄπεδον χῶρον· τοῖσι δὲ Λακεδαιμονίοισι καὶ τοῖσι ἐπεξῆς τούτοισι τεταγμένοισι κατά τε χαράδρην καὶ οὔρεα. Ἐν ᾧ δὲ οἱ Λακεδαιμόνιοι περιήϊσαν, οὗτοι οἱ ἐπὶ τῷ ἑτέρῳ κέρεϊ ἔτι καὶ δὴ ἐμάχοντο. Ἕως μέν νυν τοῖσι Πέρσῃσι ὄρθια ἦν τὰ γέρρα, ἠμύνοντό τε καὶ οὐδὲν ἔλασσον εἶχον τῇ μάχῃ. Ἐπεὶ δὲ τῶν Ἀθηναίων καὶ τῶν προσεχέων ὁ στρατός, ὅκως ἑωυτῶν γένηται τὸ ἔργον καὶ μὴ Λακεδαιμονίων, παρακελευσάμενοι ἔργου εἴχοντο προθυμότερον, ἐνθεῦτεν ἤδη ἑτεροιοῦτο τὸ πρῆγμα. Διωσάμενοι γὰρ τὰ γέρρα οὗτοι φερόμενοι ἐσέπεσον αἰλέες ἐς τοὺς Πέρσας· οἱ δὲ δεξάμενοι καὶ χρόνον συχνὸν ἀμυνόμενοι τέλος ἔφευγον ἐς τὸ τεῖχος. Ἀθηναῖοι δὲ καὶ Κορίνθιοι καὶ Σικυώνιοι καὶ

Τροιζήνιοι, οὕτω γὰρ ἦσαν ἐπέξῆς τεταγμένοι, συνεπισπόμενοι συνεσέπιπτον ἐς τὸ τεῖχος. Ὡς δὲ καὶ τὸ τεῖχος ἀραίρητο, οὔτ' ἔτι πρὸς ἀλκὴν ἐτράποντο οἱ βάρβαροι, πρὸς φυγήν τε ὡρμέατο οἱ ἄλλοι πλὴν Περσέων. Οὗτοι δὲ κατ' ὀλίγους γινόμενοι ἐμάχοντο τοῖσι ἀιεὶ ἐς τὸ τεῖχος ἐσπίπτουσι Ἑλλήνων. Καὶ τῶν στρατηγῶν τῶν Περσικῶν δύο μὲν ἀποφεύγουσι, δύο δὲ τελευτέουσι. Ἀρταΰντης μὲν καὶ Ἰθαμίτρης τοῦ ναυτικοῦ στρατηγέοντες ἀποφεύγουσι· Μαρδόντης δὲ καὶ ὁ τοῦ πεζοῦ στρατηγὸς Τιγράνης μαχόμενοι τελευτέουσι. Ἔτι δὲ μαχομένων τῶν Περσέων ἀπίκοντο Λακεδαιμόνιοι καὶ οἱ μετ' αὐτῶν, καὶ τὰ λοιπὰ συνδιεχείριζον. Ἔπεσον δὲ καὶ αὐτῶν τῶν Ἑλλήνων συχνοὶ ἐνθαῦτα, ἄλλοι τε καὶ Σικυώνιοι καὶ στρατηγὸς Περίλεως. Τῶν δὲ Σαμίων οἱ στρατευόμενοι ἐόντες τε ἐν τῷ στρατοπέδῳ τῷ Μηδικῷ καὶ ἀπαραιρημένοι τὰ ὅπλα, ὡς εἶδον αὐτίκα κατ' ἀρχὰς γινομένην ἑτεραλκέα τὴν μάχην, ἔρδον ὅσον ἐδυνέατο, προσωφελέειν ἐθέλοντες τοῖσι Ἕλλησι. Σαμίους δὲ ἰδόντες οἱ ἄλλοι Ἴωνες ἄρξαντας οὕτω δὴ καὶ αὐτοὶ ἀποστάντες ἀπὸ Περσέων ἐπέθεντο τοῖσι βαρβάροισι. Μιλησίοισι δὲ προσετέτακτο μὲν τῶν Περσέων τὰς διόδους τηρέειν σωτηρίης εἵνεκά σφι· ὡς, ἢν ἄρα σφέας καταλαμβάνῃ οἷά περ κατέλαβε, ἔχοντες ἡγεμόνας σώζωνται ἐς τὰς κορυφὰς τῆς Μυκάλης. Ἐτάχθησαν μέν νυν ἐπὶ τοῦτο τὸ πρῆγμα οἱ Μιλήσιοι τούτου τε εἵνεκεν καὶ ἵνα μὴ παρεόντες ἐν τῷ στρατοπέδῳ τι νεοχμὸν ποιέοιεν. Οἱ δὲ πᾶν τὸ ἐναντίον τοῦ προστεταγμένου ἐποίεον, ἄλλας τε κατηγεόμενοι σφι ὁδοὺς φεύγουσι, αἳ δὴ ἔφερον ἐς τοὺς πολεμίους, καὶ τέλος αὐτοί σφι ἐγίνοντο κτείνοντες πολεμιώτατοι. Οὕτω δὴ τὸ δεύτερον Ἰωνίη ἀπὸ Περσέων ἀπέστη.

Ἐν δὲ ταύτῃ τῇ μάχῃ Ἑλλήνων ἠρίστευσαν Ἀθηναῖοι, καὶ Ἀθηναίων Ἑρμόλυκος ὁ Εὐθύνου, ἀνὴρ παγκρίτιον ἐπασκήσας· τοῦτον δὲ τὸν Ἑρμόλυκον κατέλαβε ὕστερον τούτων, πολέμου ἐόντος Ἀθηναίοισι τε καὶ Καρυστίοισι, ἐν Κύρνῳ τῆς Καρυστίης χώρης ἀποθανόντα ἐν μάχῃ κεῖσθαι ἐπὶ Γεραιστῷ. Μετὰ δὲ Ἀθηναίους Κορίνθιοι καὶ Τροιζήνιοι καὶ Σικυώνιοι ἠρίστευσαν. Ἐπεί τε δὲ κατεργάσαντο οἱ Ἕλληνες τοὺς πολλούς, τοὺς μὲν μαχομένους, τοὺς δὲ καὶ φεύγοντας τῶν βαρβάρων, τὰς νέας ἐνέπρησαν καὶ τὸ τεῖχος ἅπαν, τὴν ληΐην προεξαγαγόντες ἐς τὸν αἰγιαλόν· καὶ θησαυρούς τινας χρημάτων εὗρον. Ἐμπρήσαντες δὲ τὸ τεῖχος καὶ τὰς νέας ἀπέπλεον. Ἀπικόμενοι δὲ ἐς Σάμον οἱ Ἕλληνες ἐβουλεύοντο περὶ ἀναστάσιος τῆς Ἰωνίης, καὶ ὅκῃ χρεὼν εἴη τῆς Ἑλλάδος κατοικίσαι τῆς αὐτοὶ ἐγκρατέες ἦσαν, τὴν δὲ Ἰωνίην ἀπεῖναι τοῖσι βαρβάροισι. Ἀδύνατον γὰρ ἐφαίνετό σφι εἶναι ἑωυτούς τε Ἰώνων προκατῆσθαι φρουρέοντας τὸν πάντα χρόνον, καὶ ἑωυτῶν μὴ προκατημένων Ἴωνας οὐδεμίαν ἐλπίδα εἶχον χαίροντας πρὸς τῶν Περσέων ἀπαλλάξειν. Πρὸς ταῦτα Πελοποννησίων μὲν τοῖσι ἐν τέλεῖ ἐοῦσι ἐδόκεε τῶν μηδισάντων ἐθνέων τῶν Ἑλληνικῶν τὰ ἐμπόρια ἐξαναστήσαντας δοῦναι τὴν χώρην Ἴωσι ἐνοικῆσαι· Ἀθηναίοισι δὲ οὐκ ἐδόκεε ἀρχὴν Ἰωνίην γενέσθαι ἀνάστατον, οὐδὲ Πελοποννησίοισι περὶ τῶν σφετερέων ἀποικιέων βουλεύειν. Ἀντιτεινόντων δὲ τούτων προθύμως εἶξαν οἱ Πελοποννήσιοι. Καὶ οὕτω δὴ Σαμίους τε καὶ Χίους καὶ Λεσβίους καὶ τοὺς ἄλλους νησιώτας, οἳ ἔτυχον συστρατευόμενοι τοῖσι Ἕλλησι, ἐς τὸ συμμαχικὸν ἐποι-

ἡσαντο, πίστι τε καταλαβόντες καὶ ὁρκίοισι ἐμμενέειν τε καὶ μὴ ἀποστήσεσθαι. Τούτους δὲ καταλαβόντες ὁρκίοισι ἔπλεον τὰς γεφύρας λύσοντες· ἔτι γὰρ ἐδόκεον ἐντεταμένας εὑρήσειν. Οὗτοι μὲν δὴ ἐπ' Ἑλλησπόντου ἔπλεον. 5

XI. SIEGE AND CAPTURE OF SESTOS.

(Calliope IX. 114–121. Autumn, B. C. 479–Spring, 478.)

Οἱ δὲ ἐκ Μυκάλης ὁρμηθέντες Ἕλληνες ἐπ' Ἑλλησπόντου πρῶτον μὲν περὶ Λεκτὸν ὥρμεον, ὑπὸ ἀνέμων ἀπολαμφθέντες· ἐνθεῦτεν δὲ ἀπίκοντο ἐς Ἄβυδον, καὶ τὰς γεφύρας εὗρον διαλελυμένας, τὰς ἐδόκεον εὑρήσειν ἔτι ἐντεταμένας, καὶ τουτέων οὐκ ἥκιστα εἵνεκεν ἐς τὸν 10 Ἑλλήσποντον ἀπίκοντο. Τοῖσι μέν νυν ἀμφὶ Λευτυχίδην Πελοποννησίοισι ἔδοξε ἀποπλέειν ἐς τὴν Ἑλλάδα. Ἀθηναίοισι δὲ καὶ Ξανθίππῳ τῷ στρατηγῷ αὐτοῦ ὑπομείναντας πειρᾶσθαι τῆς Χερσονήσου. Οἱ μὲν δὴ ἀπέπλεον, Ἀθηναῖοι δὲ ἐκ τῆς Ἀβύδου διαβάντες ἐς τὴν 15 Χερσόνησον Σηστὸν ἐπολιόρκεον. Ἐς δὲ τὴν Σηστὸν ταύτην, ὡς ἐόντος ἰσχυροτάτου τείχεος τῶν ταύτῃ, συνῆλθον, ὡς ἤκουσαν παρεῖναι τοὺς Ἕλληνας ἐς τὸν Ἑλλήσποντον, ἔκ τε τῶν ἀλλέων τῶν περιοικίδων καὶ δὴ καὶ ἐκ Καρδίης πόλιος Οἰόβαζος, ἀνὴρ Πέρσης, ὃς τὰ ἐκ τῶν 20 γεφυρέων ὅπλα ἐνθαῦτα ἦν κεκομικώς. Εἶχον δὲ ταύτην ἐπιχώριοι Αἰολέες, συνῆσαν δὲ Πέρσαι τε καὶ τῶν ἄλλων συμμάχων συχνὸς ὅμιλος. Ἐτυράννευε δὲ τούτου

τοῦ νομοῦ Ξέρξεω ὕπαρχος Ἀρταΰκτης, ἀνὴρ μὲν Πέρσης, δεινὸς δὲ καὶ ἀτάσθαλος, ὃς καὶ βασιλέα ἐλαύνοντα ἐπ' Ἀθήνας ἐξηπάτησε, τὰ Πρωτεσίλεω τοῦ Ἰφίκλου χρήματα ἐξ Ἐλαιοῦντος ὑπελόμενος. Ἐν γὰρ
5 Ἐλαιοῦντι τῆς Χερσονήσου ἐστὶ Πρωτεσίλεω τάφος τε καὶ τέμενος περὶ αὐτόν, ἔνθα ἦν χρήματα πολλὰ καὶ φιάλαι χρύσεαι καὶ ἀργύρεαι καὶ χαλκὸς καὶ ἐσθῆς καὶ ἄλλα ἀναθήματα, τὰ Ἀρταΰκτης ἐσύλησε βασιλέος δόντος. Λέγων δὲ τοιάδε Ξέρξεα διεβάλετο· "Δέσποτα,
10 ἔστι οἶκος ἀνδρὸς Ἕλληνος ἐνθαῦτα, ὃς ἐπὶ γῆν τὴν σὴν στρατευσάμενος δίκης κυρήσας ἀπέθανε. Τούτου μοι δὸς τὸν οἶκον, ἵνα καί τις μάθῃ ἐπὶ γῆν τὴν σὴν μὴ στρατεύεσθαι." Ταῦτα λέγων εὐπετέως ἔμελλε ἀναπείσειν Ξέρξεα δοῦναι ἀνδρὸς οἶκον, οὐδὲν ὑποτοπηθέντα
15 τῶν ἐκεῖνος ἐφρόνεε. Ἐπὶ γῆν δὲ τὴν βασιλέος στρατεύεσθαι Πρωτεσίλεων ἔλεγε νεέων τοιάδε· τὴν Ἀσίην πᾶσαν νομίζουσι ἑωυτῶν εἶναι Πέρσαι καὶ τοῦ αἰεὶ βασιλεύοντος. Ἐπεὶ δὲ ἐδόθη τὰ χρήματα, ἐξ Ἐλαιοῦντος ἐς Σηστὸν ἐξεφόρησε, καὶ τὸ τέμενος ἔσπειρε καὶ ἐνέμε-
20 το· αὐτός τε ὅκως ἀπίκοιτο ἐς Ἐλαιοῦντα, ἐν τῷ ἀδύτῳ γυναιξὶ ἐμίσγετο. Τότε δὲ ἐπολιορκέετο ὑπὸ Ἀθηναίων οὔτε παρεσκευασμένος ἐς πολιορκίην οὔτε προσδεκόμενος τοὺς Ἕλληνας· ἀφυλάκτῳ δέ κως αὐτῷ ἐπέπεσον. Ἐπεὶ δὲ πολιορκεομένοισί σφι φθινόπωρον ἐπεγίνετο, καὶ
25 ἤσχαλλον οἱ Ἀθηναῖοι ἀπό τε τῆς ἑωυτῶν ἀποδημέοντες καὶ οὐ δυνάμενοι ἐξελεῖν τὸ τεῖχος, ἐδέοντό τε τῶν στρατηγῶν ὅκως ἀπάγοιέν σφεας ὀπίσω· οἱ δὲ οὐκ ἔφασαν πρὶν ἢ ἐξέλωσι ἢ τὸ Ἀθηναίων κοινὸν σφεας μεταπέμψηται. Οὕτω δὴ ἔστεργον τὰ παρεόντα.

30 Οἱ δ' ἐν τῷ τείχεϊ ἐς πᾶν ἤδη κακοῦ ἀπιγμένοι ἦσαν,

οὕτω ὥστε τοὺς τόνους ἕψοντες τῶν κλινέων ἐσιτέοντο. Ἐπεί τε δὲ οὐδὲ ταῦτα ἔτι εἶχον, οὕτω δὴ ὑπὸ νύκτα οἴχονται ἀποδρώντες οἵ τε Πέρσαι καὶ ὁ Ἀρταΰκτης καὶ ὁ Οἰόβαζος, ὄπισθε τοῦ τείχεος καταβάντες, τῇ ἦν ἐρημότατον τῶν πολεμίων. Ὡς δὲ ἡμέρη ἐγένετο, οἱ Χερσο- 5 νησῖται ἀπὸ τῶν πύργων ἐσήμηναν τοῖσι Ἀθηναίοισι τὸ γεγονὸς καὶ τὰς πύλας ἄνοιξαν· τῶν δὲ οἱ μὲν πλεῦνες ἐδίωκον, οἱ δὲ τὴν πόλιν εἶχον. Οἰόβαζον μέν νυν ἐκφυγόντα ἐς τὴν Θρῃκὴν Θρῄκες Ἀψίνθιοι λαβόντες ἔθυσαν Πλειστώρῳ ἐπιχωρίῳ θεῷ τρόπῳ τῷ σφετέρῳ· τοὺς 10 δὲ μετ' ἐκείνου ἄλλῳ τρόπῳ ἐφόνευσαν. Οἱ δὲ ἀμφὶ τὸν Ἀρταΰκτην ὕστεροι ὁρμηθέντες φεύγειν, καὶ ὡς κατελαμβάνοντο ὀλίγον ἐόντες ὑπὲρ Αἰγὸς Ποταμῶν, ἀλεξόμενοι χρόνον ἐπὶ συχνὸν οἱ μὲν ἀπέθανον οἱ δὲ ζώοντες ἐλιμφθησαν. Καὶ συνδήσαντές σφεας οἱ Ἕλληνες ἦγον 15 ἐς Σηστόν, μετ' αὐτῶν δὲ καὶ Ἀρταΰκτην δεδεμένον, αὐτόν τε καὶ τὸν παῖδα αὐτοῦ. Καί τεῳ τῶν φυλασσόντων λέγεται ὑπὸ Χερσονησιτέων ταρίχους ὀπτέοντι τέρας γενέσθαι τοιόνδε. Οἱ τάριχοι ἐπὶ τῷ πυρὶ κείμενοι ἐπάλλοντό τε καὶ ἤσπαιρον ὅκως περ ἰχθύες νεοάλωτοι. 20 Καὶ οἱ μὲν περιχυθέντες ἐθώυμαζον, ὁ δὲ Ἀρταΰκτης ὡς εἶδε τὸ τέρας, καλέσας τὸν ὀπτέοντα τοὺς ταρίχους ἔφη· "Ξεῖνε Ἀθηναῖε, μηδὲν φοβέο τὸ τέρας τοῦτο· οὐ γὰρ σοὶ πέφηνε, ἀλλ' ἐμοὶ σημαίνει ὁ ἐν Ἐλαιοῦντι Πρωτεσίλεως ὅτι καὶ τεθνεὼς καὶ τάριχος ἐὼν δύναμιν 25 πρὸς θεῶν ἔχει τὸν ἀδικέοντα τίνεσθαι. Νῦν ὦν ἄποινά οἱ τάδε ἐθέλω ἐπιθεῖναι· ἀντὶ μὲν χρημάτων τῶν ἔλαβον ἐκ τοῦ ἱροῦ, ἑκατὸν τάλαντα καταθεῖναι τῷ θεῷ· ἀντὶ δ' ἐμεωυτοῦ καὶ τοῦ παιδὸς ἀποδώσω τάλαντα διηκόσια Ἀθηναίοισι περιγενόμενος." Ταῦτα ὑπισχύμενος τὸν 30

στρατηγὸν Ξάνθιππον οὐκ ἔπειθε. Οἱ γὰρ Ἐλαιούσιοι τῷ Πρωτεσίλεῳ τιμωρέοντες ἐδέοντό μιν καταχρησθῆναι, καὶ αὐτοῦ τοῦ στρατηγοῦ ταύτῃ ὁ νόος ἔφερε. Ἀπαγαγόντες δὲ αὐτὸν ἐς τὴν ἀκτὴν ἐς τὴν Ξέρξης ἔζευξε τὸν πόρον, οἱ δὲ λέγουσι ἐπὶ τὸν κολωνὸν τὸν ὑπὲρ Μαδύτου πόλιος, σανίδα προσπασσαλεύσαντες ἀνεκρέμασαν· τὸν δὲ παῖδα ἐν ὀφθαλμοῖσι τοῦ Ἀρταΰκτεω κατέλευσαν. Ταῦτα δὲ ποιήσαντες ἀπέπλεον ἐς τὴν Ἑλλάδα, τά τε ἄλλα χρήματα ἄγοντες καὶ δὴ καὶ τὰ ὅπλα τῶν γεφυρέων ὡς ἀναθήσοντες ἐς τὰ ἱρά. Καὶ κατὰ τὸ ἔτος τοῦτο οὐδὲν ἔτι πλέον τούτων ἐγένετο.

ΘΟΥΚΥΔΙΔΗΣ.

ORIGIN AND GROWTH OF THE ATHENIAN EMPIRE, FROM THE PERSIAN TO THE PELOPONNESIAN WAR. (Lib. I. cc. 88–117. B. C. 479–432.)

Ἐψηφίσαντο δὲ οἱ Λακεδαιμόνιοι τὰς σπονδὰς λελυσθαι καὶ πολεμητέα εἶναι οὐ τοσοῦτον τῶν ξυμμάχων πεισθέντες τοῖς λόγοις ὅσον φοβούμενοι τοὺς Ἀθηναίους μὴ ἐπὶ μεῖζον δυνηθῶσιν, ὁρῶντες αὐτοῖς τὰ πολλὰ τῆς Ἑλλάδος ὑποχείρια ἤδη ὄντα. Οἱ γὰρ Ἀθηναῖοι τρόπῳ τοιῷδε ἦλθον ἐπὶ τὰ πράγματα ἐν οἷς ηὐξήθησαν. Ἐπειδὴ Μῆδοι ἀνεχώρησαν ἐκ τῆς Εὐρώπης νικηθέντες καὶ ναυσὶ καὶ πεζῷ ὑπὸ Ἑλλήνων, καὶ οἱ καταφυγόντες αὐτῶν ταῖς ναυσὶν ἐς Μυκάλην διεφθάρησαν, Λεωτυχίδης μὲν ὁ βασιλεὺς τῶν Λακεδαιμονίων, ὅσπερ ἡγεῖτο τῶν ἐν Μυκάλῃ Ἑλλήνων, ἀπεχώρησεν ἐπ' οἴκου ἔχων τοὺς ἀπὸ Πελοποννήσου ξυμμάχους, οἱ δὲ Ἀθηναῖοι καὶ οἱ ἀπὸ Ἰωνίας καὶ Ἑλλησπόντου ξύμμαχοι, ἤδη ἀφεστηκότες ἀπὸ βασιλέως, ὑπομείναντες Σηστὸν ἐπολιόρκουν
B. C. 479. Μήδων ἐχόντων, καὶ ἐπιχειμάσαντες εἷλον αὐτὴν ἐκλιπόντων τῶν βαρβάρων, καὶ μετὰ τοῦτο ἀπέ-

πλευσαν ἐξ Ἑλλησπόντου ὡς ἕκαστοι κατὰ πόλεις. Ἀθηναίων δὲ τὸ κοινόν, ἐπειδὴ αὐτοῖς οἱ βάρβαροι ἐκ τῆς χώρας ἀπῆλθον, διεκομίζοντο εὐθὺς ὅθεν ὑπεξέθεντο παῖδας καὶ γυναῖκας καὶ τὴν περιοῦσαν κατασκευήν, καὶ τὴν πόλιν ἀνοικοδομεῖν παρεσκευάζοντο καὶ τὰ τείχη· τοῦ τε γὰρ περιβόλου βραχέα εἱστήκει, καὶ οἰκίαι αἱ μὲν πολλαὶ πεπτώκεσαν, ὀλίγαι δὲ περιῆσαν, ἐν αἷς αὐτοὶ ἐσκήνησαν οἱ δυνατοὶ τῶν Περσῶν. Λακεδαιμόνιοι δὲ αἰσθόμενοι τὸ μέλλον ἦλθον πρεσβείᾳ, τὰ μὲν καὶ αὐτοὶ ἥδιον ἂν ὁρῶντες μήτ' ἐκείνους μήτ' ἄλλον μηδένα τεῖχος ἔχοντα, τὸ δὲ πλέον τῶν ξυμμάχων ἐξοτρυνόντων καὶ φοβουμένων τοῦ τε ναυτικοῦ αὐτῶν τὸ πλῆθος, ὃ πρὶν οὐχ ὑπῆρχε, καὶ τὴν ἐς τὸν Μηδικὸν πόλεμον τόλμαν γενομένην. Ἠξίουν τε αὐτοὺς μὴ τειχίζειν, ἀλλὰ καὶ τῶν ἔξω Πελοποννήσου μᾶλλον ὅσοις εἱστήκει ξυγκαθελεῖν μετὰ σφῶν τοὺς περιβόλους, τὸ μὲν βουλόμενον καὶ ὕποπτον τῆς γνώμης οὐ δηλοῦντες ἐς τοὺς Ἀθηναίους, ὡς δὲ τοῦ βαρβάρου, εἰ αὖθις ἐπέλθοι, οὐκ ἂν ἔχοντος ἀπὸ ἐχυροῦ ποθεν, ὥσπερ νῦν ἐκ τῶν Θηβῶν, ὁρμᾶσθαι· τήν τε Πελοπόννησον πᾶσιν ἔφασαν ἱκανὴν εἶναι ἀναχώρησίν τε καὶ ἀφορμήν. Οἱ δ' Ἀθηναῖοι Θεμιστοκλέους γνώμῃ τοὺς μὲν Λακεδαιμονίους ταῦτ' εἰπόντας, ἀποκριναμένοι ὅτι πέμψουσιν ὡς αὐτοὺς πρέσβεις περὶ ὧν λέγουσιν, εὐθὺς ἀπήλλαξαν· ἑαυτὸν δ' ἐκέλευεν ἀποστέλλειν ὡς τάχιστα ὁ Θεμιστοκλῆς ἐς τὴν Λακεδαίμονα, ἄλλους δὲ πρὸς ἑαυτῷ ἑλομένους πρέσβεις μὴ εὐθὺς ἐκπέμπειν, ἀλλ' ἐπισχεῖν μέχρι τοσούτου ἕως ἂν τὸ τεῖχος ἱκανὸν ἄρωσιν ὥστε ἀπομάχεσθαι ἐκ τοῦ ἀναγκαιοτάτου ὕψους· τειχίζειν δὲ πάντας πανδημεὶ τοὺς ἐν τῇ πόλει καὶ αὐτοὺς καὶ γυναῖκας καὶ παῖδας, φει-

δομένους μήτε ἰδίου μήτε δημοσίου οἰκοδομήματος ὅθεν τις ὠφελία ἔσται ἐς τὸ ἔργον, ἀλλὰ καθαιροῦντας πάντα. Καὶ ὁ μὲν ταῦτα διδάξας καὶ ὑπειπὼν τἆλλα ὅτι αὐτὸς τἀκεῖ πράξοι, ᾤχετο. Καὶ ἐς τὴν Λακεδαίμονα ἐλθὼν οὐ προσῄει πρὸς τὰς ἀρχάς, ἀλλὰ διῆγε καὶ προὐφασίζετο. Καὶ ὁπότε τις αὐτὸν ἔροιτο τῶν ἐν τέλει ὄντων ὅ τι οὐκ ἐπέρχεται ἐπὶ τὸ κοινόν, ἔφη τοὺς ξυμπρέσβεις ἀναμένειν, ἀσχολίας δέ τινος οὔσης αὐτοὺς ὑπολειφθῆναι, προσδέχεσθαι μέντοι ἐν τάχει ἥξειν καὶ θαυμάζειν ὡς οὔπω πάρεισιν. Οἱ δὲ ἀκούοντες τῷ μὲν Θεμιστοκλεῖ ἐπείθοντο διὰ φιλίαν αὐτοῦ· τῶν δὲ ἄλλων ἀφικνουμένων καὶ σαφῶς κατηγορούντων ὅτι τειχίζεταί τε καὶ ἤδη ὕψος λαμβάνει, οὐκ εἶχον ὅπως χρὴ ἀπιστῆσαι. Γνοὺς δὲ ἐκεῖνος κελεύει αὐτοὺς μὴ λόγοις μᾶλλον παράγεσθαι ἢ πέμψαι σφῶν αὐτῶν ἄνδρας οἵτινες χρηστοὶ καὶ πιστῶς ἀπαγγελοῦσι σκεψάμενοι. Ἀποστέλλουσιν οὖν, καὶ περὶ αὐτῶν ὁ Θεμιστοκλῆς τοῖς Ἀθηναίοις κρύφα πέμπει κελεύων ὡς ἥκιστα ἐπιφανῶς κατασχεῖν καὶ μὴ ἀφεῖναι πρὶν ἂν αὐτοὶ πάλιν κομισθῶσιν· ἤδη γὰρ καὶ ἧκον αὐτῷ οἱ ξυμπρέσβεις, Ἀβρώνιχός τε ὁ Λυσικλέους καὶ Ἀριστείδης ὁ Λυσιμάχου, ἀγγέλλοντες ἔχειν ἱκανῶς τὸ τεῖχος· ἐφοβεῖτο γὰρ μὴ οἱ Λακεδαιμόνιοι σφᾶς, ὁπότε σαφῶς ἀκούσειαν, οὐκέτι ἀφῶσιν. Οἵ τε οὖν Ἀθηναῖοι τοὺς πρέσβεις ὥσπερ ἐπεστάλη κατεῖχον, καὶ Θεμιστοκλῆς ἐπελθὼν τοῖς Λακεδαιμονίοις ἐνταῦθα δὴ φανερῶς εἶπεν, ὅτι ἡ μὲν πόλις σφῶν τετείχισται ἤδη, ὥστε ἱκανὴ εἶναι σώζειν τοὺς ἐνοικοῦντας· εἰ δέ τι βούλονται Λακεδαιμόνιοι ἢ οἱ ξύμμαχοι πρεσβεύεσθαι παρὰ σφᾶς, ὡς πρὸς διαγιγνώσκοντας τὸ λοιπὸν ἰέναι τά τε σφίσιν αὐτοῖς ξύμφορα καὶ τὰ κοινά. Τήν τε γὰρ

πόλιν ὅτε ἐδόκει ἐκλιπεῖν ἄμεινον εἶναι καὶ ἐς τὰς ναῦς ἐσβῆναι, ἄνευ ἐκείνων ἔφασαν γνόντες τολμῆσαι, καὶ ὅσα αὖ μετ' ἐκείνων βουλεύεσθαι, οὐδενὸς ὕστεροι γνώμῃ φανῆναι. Δοκεῖν οὖν σφίσι καὶ νῦν ἄμεινον εἶναι τὴν
5 ἑαυτῶν πόλιν τεῖχος ἔχειν, καὶ ἰδίᾳ τοῖς πολίταις καὶ ἐς τοὺς πάντας ξυμμάχους ὠφελιμώτερον ἔσεσθαι· οὐ γὰρ οἷόν τ' εἶναι μὴ ἀπὸ ἀντιπάλου παρασκευῆς ὁμοῖόν τι ἢ ἴσον ἐς τὸ κοινὸν βουλεύεσθαι. Ἢ πάντας οὖν ἀτειχίστους ἔφη χρῆναι ξυμμαχεῖν, ἢ καὶ τάδε νομίζειν
10 ὀρθῶς ἔχειν. Οἱ δὲ Λακεδαιμόνιοι ἀκούσαντες ὀργὴν μὲν φανερὰν οὐκ ἐποιοῦντο τοῖς Ἀθηναίοις (οὐδὲ γὰρ ἐπὶ κωλύμῃ ἀλλὰ γνώμης παραινέσει δῆθεν τῷ κοινῷ ἐπρεσβεύσαντο, ἅμα δὲ καὶ προσφιλεῖς ὄντες ἐν τῷ τότε διὰ τὴν ἐς τὸν Μῆδον προθυμίαν τὰ μάλιστα αὐτοῖς ἐτύγ-
15 χανον), τῆς μέντοι βουλήσεως ἁμαρτάνοντες ἀδήλως ἤχθοντο. Οἵ τε πρέσβεις ἑκατέρων ἀπῆλθον ἐπ' οἴκου ἀνεπικλήτως.

Τούτῳ τῷ τρόπῳ οἱ Ἀθηναῖοι τὴν πόλιν ἐτείχισαν ἐν ὀλίγῳ χρόνῳ. Καὶ δήλη ἡ οἰκοδομία ἔτι B.C. 473.
20 καὶ νῦν ἐστιν ὅτι κατὰ σπουδὴν ἐγένετο· οἱ γὰρ θεμέλιοι παντοίων λίθων ὑπόκειται καὶ οὐ ξυνειργασμένων ἔστιν ᾗ, ἀλλ' ὡς ἕκαστοί ποτε προσέφερον, πολλαί τε στῆλαι ἀπὸ σημάτων καὶ λίθοι εἰργασμένοι ἐγκατελέγησαν. Μείζων γὰρ ὁ περίβολος πανταχῇ ἐξήχθη τῆς πόλεως,
25 καὶ διὰ τοῦτο πάντα ὁμοίως κινοῦντες ἠπείγοντο. Ἔπεισε δὲ καὶ τοῦ Πειραιῶς τὰ λοιπὰ ὁ Θεμιστοκλῆς οἰκοδομεῖν (ὑπῆρκτο δ' αὐτοῦ πρότερον ἐπὶ τῆς ἐκείνου ἀρχῆς ἧς κατ' ἐνιαυτὸν Ἀθηναίοις ἦρξεν), νομίζων τό τε χωρίον καλὸν εἶναι, λιμένας ἔχον τρεῖς αὐτοφυεῖς, καὶ αὐτοὺς
30 ναυτικοὺς γεγενημένους μέγα προφέρειν ἐς τὸ κτήσασθαι

δύναμιν· τῆς γὰρ δὴ θαλάσσης πρῶτος ἐτόλμησεν εἰπεῖν ὡς ἀνθεκτέα ἐστί, καὶ τὴν ἀρχὴν εὐθὺς ξυγκατεσκεύαζεν. Καὶ ᾠκοδόμησαν τῇ ἐκείνου γνώμῃ τὸ πάχος τοῦ τείχους ὅπερ νῦν ἔτι δῆλόν ἐστι περὶ τὸν Πειραιᾶ· δύο γὰρ ἅμαξαι ἐναντίαι ἀλλήλαις τοὺς λίθους ἐπῆγον. Ἐντὸς δὲ οὔτε χάλιξ οὔτε πηλὸς ἦν, ἀλλὰ ξυνῳκοδομημένοι μεγάλοι λίθοι καὶ ἐν τομῇ ἐγγώνιοι, σιδήρῳ πρὸς ἀλλήλους τὰ ἔξωθεν καὶ μολύβδῳ δεδεμένοι. Τὸ δὲ ὕψος ἡμισυ μάλιστα ἐτελέσθη οὗ διενοεῖτο. Ἐβούλετο γὰρ τῷ μεγέθει καὶ τῷ πάχει ἀφιστάναι τὰς τῶν πολεμίων ἐπιβουλάς, ἀνθρώπων τε ἐνόμιζεν ὀλίγων καὶ τῶν ἀχρειοτάτων ἀρκέσειν τὴν φυλακήν, τοὺς δ' ἄλλους ἐς τὰς ναῦς ἐσβήσεσθαι. Ταῖς γὰρ ναυσὶ μάλιστα προσέκειτο, ἰδών, ὡς ἐμοὶ δοκεῖ, τῆς βασιλέως στρατιᾶς τὴν κατὰ θάλασσαν ἔφοδον εὐπορωτέραν τῆς κατὰ γῆν οὖσαν· τόν τε Πειραιᾶ ὠφελιμώτερον ἐνόμιζε τῆς ἄνω πόλεως, καὶ πολλάκις τοῖς Ἀθηναίοις παρῄνει, ἢν ἄρα ποτὲ κατὰ γῆν βιασθῶσι, καταβάντας ἐς αὐτὸν ταῖς ναυσὶ πρὸς ἅπαντας ἀνθίστασθαι. Ἀθηναῖοι μὲν οὖν οὕτως ἐτειχίσθησαν καὶ τἆλλα κατεσκευάζοντο εὐθὺς μετὰ τὴν Μήδων ἀναχώρησιν.

Παυσανίας δὲ ὁ Κλεομβρότου ἐκ Λακεδαίμονος στρατηγὸς τῶν Ἑλλήνων ἐξεπέμφθη μετὰ εἴκοσι νεῶν ἀπὸ Πελοποννήσου· ξυνέπλεον δὲ καὶ Ἀθηναῖοι τριάκοντα ναυσὶ καὶ τῶν ἄλλων ξυμμάχων πλῆθος. Καὶ ἐστράτευσαν ἐς Κύπρον καὶ αὐτῆς τὰ πολλὰ κατεστρέψαντο, καὶ ὕστερον ἐς Βυζάντιον Μήδων ἐχόντων καὶ ἐξεπολιόρκησαν ἐν τῇδε τῇ ἡγεμονίᾳ. Ἤδη δὲ βιαίου ὄντος αὐτοῦ οἵ τε ἄλλοι Ἕλληνες ἤχθοντο καὶ οὐχ ἥκιστα οἱ Ἴωνες καὶ ὅσοι ἀπὸ βασιλέως νεωστὶ ἠλευθέρωντο· φοιτῶντές τε πρὸς τοὺς Ἀθηναίους ἠξίουν αὐτοὺς ἡγεμόνας σφῶν

B.C. 477. γενέσθαι κατὰ τὸ ξυγγενές, καὶ Παυσανίᾳ μὴ ἐπιτρέπειν ἤν που βιάζηται. Οἱ δὲ Ἀθηναῖοι ἐδέξαντό τε τοὺς λόγους καὶ προσεῖχον τὴν γνώμην ὡς οὐ περιοψόμενοι τἆλλά τε καταστησόμενοι ἢ φαίνοιτο ἄριστα αὐτοῖς. Ἐν τούτῳ δὲ οἱ Λακεδαιμόνιοι μετεπέμποντο Παυσανίαν ἀνακρινοῦντες ὧν πέρι ἐπυνθάνοντο· καὶ γὰρ ἀδικία πολλὴ κατηγορεῖτο αὐτοῦ ὑπὸ τῶν Ἑλλήνων τῶν ἀφικνουμένων, καὶ τυραννίδος μᾶλλον ἐφαίνετο μίμησις ἢ στρατηγία. Ξυνέβη τε αὐτῷ καλεῖσθαί τε ἅμα καὶ τοὺς ξυμμάχους τῷ ἐκείνου ἔχθει παρ' Ἀθηναίους μετατάξασθαι πλὴν τῶν ἀπὸ Πελοποννήσου στρατιωτῶν. Ἐλθὼν δὲ ἐς Λακεδαίμονα τῶν μὲν ἰδίᾳ πρός τινα ἀδικημάτων εὐθύνη, τὰ δὲ μέγιστα ἀπολύεται μὴ ἀδικεῖν· κατηγορεῖτο δὲ αὐτοῦ οὐχ ἥκιστα μηδισμός, καὶ ἐδόκει σαφέστατον εἶναι. Καὶ ἐκεῖνον μὲν οὐκέτι ἐκπέμπουσιν ἄρχοντα, Δόρκιν δὲ καὶ ἄλλους τινὰς μετ' αὐτοῦ στρατιὰν ἔχοντας οὐ πολλήν· οἷς οὐκέτι ἐφίεσαν οἱ ξύμμαχοι τὴν ἡγεμονίαν. Οἱ δὲ αἰσθόμενοι ἀπῆλθον· καὶ ἄλλους οὐκέτι ὕστερον ἐξέπεμψαν οἱ Λακεδαιμόνιοι, φοβούμενοι μὴ σφίσιν οἱ ἐξιόντες χείρους γίγνωνται, ὅπερ καὶ ἐν τῷ Παυσανίᾳ ἐνεῖδον, ἀπαλλαξείοντες δὲ καὶ τοῦ Μηδικοῦ πολέμου, καὶ τοὺς Ἀθηναίους νομίζοντες ἱκανοὺς ἐξηγεῖσθαι καὶ σφίσιν ἐν τῷ τότε παρόντι ἐπιτηδείους. Παραλαβόντες δὲ οἱ Ἀθηναῖοι τὴν ἡγεμονίαν τούτῳ τῷ τρόπῳ ἑκόντων τῶν ξυμμάχων διὰ τὸ Παυσανίου μῖσος, ἔταξαν ἅς τε ἔδει παρέχειν τῶν πόλεων χρήματα πρὸς τὸν βάρβαρον καὶ ἃς ναῦς· πρόσχημα γὰρ ἦν ἀμύνασθαι ὧν ἔπαθον δηοῦντας τὴν βασιλέως χώραν. Καὶ ἑλληνοταμίαι τότε πρῶτον Ἀθηναίοις κατέστη ἀρχή, οἳ ἐδέχοντο τὸν

φόρον· οὕτω γὰρ ὠνομάσθη τῶν χρημάτων ἡ φορά. Ἦν δ' ὁ πρῶτος φόρος ταχθεὶς τετρακόσια τάλαντα καὶ ἑξήκοντα. Ταμιεῖόν τε Δῆλος ἦν αὐτοῖς, καὶ αἱ ξύνοδοι ἐς τὸ ἱερὸν ἐγίγνοντο. Ἡγούμενοι δὲ αὐτονόμων τὸ πρῶτον τῶν ξυμμάχων καὶ ἀπὸ κοινῶν 5 ξυνόδων βουλευόντων τοσάδε ἐπῆλθον πολέμῳ τε καὶ διαχειρίσει πραγμάτων μεταξὺ τούδε τοῦ πολέμου καὶ τοῦ Μηδικοῦ, ἃ ἐγένετο πρός τε τὸν βάρβαρον αὐτοῖς καὶ πρὸς τοὺς σφετέρους ξυμμάχους νεωτερίζοντας καὶ Πελοποννησίων τοὺς ἀεὶ προστυγχάνοντας ἐν ἑκάστῳ. 10 Ἔγραψα δὲ αὐτὰ καὶ τὴν ἐκβολὴν τοῦ λόγου ἐποιησάμην διὰ τόδε, ὅτι τοῖς πρὸ ἐμοῦ ἅπασιν ἐκλιπὲς τοῦτο ἦν τὸ χωρίον καὶ ἢ τὰ πρὸ τῶν Μηδικῶν Ἑλληνικὰ ξυνετίθεσαν ἢ αὐτὰ τὰ Μηδικά· τούτων δὲ ὅσπερ καὶ ἥψατο ἐν τῇ Ἀττικῇ ξυγγραφῇ Ἑλλάνικος βραχέως 15 τε καὶ τοῖς χρόνοις οὐκ ἀκριβῶς ἐπεμνήσθη. Ἅμα δὲ καὶ τῆς ἀρχῆς ἀπόδειξιν ἔχει τῆς τῶν Ἀθηναίων, ἐν οἵῳ τρόπῳ κατέστη.

B. C. 476. Πρῶτον μὲν Ἠιόνα τὴν ἐπὶ Στρυμόνι Μήδων ἐχόντων πολιορκίᾳ εἷλον καὶ ἠνδραπόδισαν, Κίμωνος τοῦ Μιλτιάδου στρατηγοῦντος. Ἔπειτα Σκῦρον τὴν ἐν τῷ Αἰγαίῳ νῆσον, ἣν ᾤκουν Δόλοπες, ἠνδραπόδισαν, καὶ ᾤκισαν αὐτοί. Πρὸς δὲ Καρυστίους αὐτοῖς ἄνευ τῶν ἄλλων Εὐβοέων πόλεμος ἐγένετο, καὶ χρόνῳ ξυνέβη-
B. C. 466. σαν καθ' ὁμολογίαν. Ναξίοις δὲ ἀποστᾶσι μετὰ ταῦτα ἐπολέμησαν καὶ πολιορκίᾳ παρεστήσαντο, πρώτη τε αὕτη πόλις ξυμμαχὶς παρὰ τὸ καθεστηκὸς ἐδουλώθη, ἔπειτα δὲ καὶ τῶν ἄλλων ὡς ἑκάστη ξυνέβη. Αἰτίαι δὲ ἄλλαι τε ἦσαν τῶν ἀποστάσεων καὶ μάλισται αἱ τῶν φόρων καὶ νεῶν ἔκδεσις καὶ λειποστρατίον εἴ τῳ 30

ἐγένετο· οἱ γὰρ Ἀθηναῖοι ἀκριβῶς ἔπρασσον καὶ λυπηροὶ ἦσαν οὐκ εἰωθόσιν οὐδὲ βουλομένοις ταλαιπωρεῖν προσάγοντες τὰς ἀνάγκας. Ἦσαν δέ πως καὶ ἄλλως οἱ Ἀθηναῖοι οὐκέτι ὁμοίως ἐν ἡδονῇ ἄρχοντες, καὶ οὔτε
5 ξυνεστράτευον ἀπὸ τοῦ ἴσου, ῥᾴδιόν τε προσάγεσθαι ἦν αὐτοῖς τοὺς ἀφισταμένους. Ὧν αὐτοὶ αἴτιοι ἐγένοντο οἱ ξύμμαχοι· διὰ γὰρ τὴν ἀπόκνησιν ταύτην τῶν στρατειῶν οἱ πλείους αὐτῶν, ἵνα μὴ ἀπ' οἴκου ὦσι, χρήματα ἐτάξαντο ἀντὶ τῶν νεῶν τὸ ἱκνούμενον ἀνά-
10 λωμα φέρειν, καὶ τοῖς μὲν Ἀθηναίοις ηὔξετο τὸ ναυτικὸν ἀπὸ τῆς δαπάνης ἣν ἐκεῖνοι ξυμφέροιεν, αὐτοὶ δέ, ὁπότε ἀποσταῖεν, ἀπαράσκευοι καὶ ἄπειροι ἐς τὸν πόλεμον καθίσταντο.

Ἐγένετο δὲ μετὰ ταῦτα καὶ ἡ ἐπ' Εὐρυμέδοντι B. C.
15 ποταμῷ ἐν Παμφυλίᾳ πεζομαχία καὶ ναυμαχία 465.
Ἀθηναίων καὶ τῶν ξυμμάχων πρὸς Μήδους, καὶ ἐνίκων τῇ αὐτῇ ἡμέρᾳ ἀμφότερα Ἀθηναῖοι Κίμωνος τοῦ Μιλτιάδου στρατηγοῦντος, καὶ εἷλον τριήρεις Φοινίκων καὶ διέφθειραν τὰς πάσας ἐς τὰς διακοσίας. Χρόνῳ τε
20 ὕστερον ξυνέβη Θασίους αὐτῶν ἀποστῆναι, διενεχθέντας περὶ τῶν ἐν τῇ ἀντιπέρας Θρᾴκῃ ἐμπορίων καὶ τοῦ μετάλλου, ἃ ἐνέμοντο. Καὶ ναυσὶ μὲν ἐπὶ Θάσον πλεύσαντες οἱ Ἀθηναῖοι ναυμαχίᾳ ἐκράτησαν καὶ ἐς τὴν γῆν ἀπέβησαν· ἐπὶ δὲ Στρυμόνα πέμψαντες μυρίους
25 οἰκήτορας αὐτῶν καὶ τῶν ξυμμάχων ὑπὸ τοὺς αὐτοὺς χρόνους, ὡς οἰκιοῦντες τὰς τότε καλουμένας Ἐννέα Ὁδοὺς νῦν δὲ Ἀμφίπολιν, τῶν μὲν Ἐννέα Ὁδῶν αὐτοὶ ἐκράτησαν ἃς εἶχον Ἠδωνοί, προελθόντες δὲ τῆς Θρᾴκης ἐς μεσόγειαν διεφθάρησαν ἐν Δραβήσκῳ τῇ Ἠδωνικῇ
30 ὑπὸ τῶν Θρᾳκῶν ξυμπάντων, οἷς πολέμιον ἦν τὸ χωρίον

αἱ Ἐννέα Ὁδοὶ κτιζόμενον. Θάσιοι δὲ νικηθέντες μάχαις καὶ πολιορκούμενοι Λακεδαιμονίους ἐπεκαλοῦντο καὶ ἐπαμῦναι ἐκέλευον ἐσβαλόντας ἐς τὴν Ἀττικήν. Οἱ δὲ ὑπέσχοντο μὲν κρύφα τῶν Ἀθηναίων καὶ ἔμελλον, διεκωλύθησαν δὲ ὑπὸ τοῦ γενομένου σεισμοῦ, ἐν ᾧ καὶ 5 οἱ Εἵλωτες αὐτοῖς καὶ τῶν περιοίκων Θουριᾶταί τε καὶ Αἰθαιῆς ἐς Ἰθώμην ἀπέστησαν. Πλεῖστοι δὲ τῶν Εἱλώτων ἐγένοντο οἱ τῶν παλαιῶν Μεσσηνίων τότε

B.C. 461. δουλωθέντων ἀπόγονοι· ᾗ καὶ Μεσσήνιοι ἐκλήθη-σαν οἱ πάντες. Πρὸς μὲν οὖν τοὺς ἐν Ἰθώμῃ 10

B.C. 463. πόλεμος καθειστήκει Λακεδαιμονίοις· Θάσιοι δὲ τρίτῳ ἔτει πολιορκούμενοι ὡμολόγησαν Ἀθηναίοις τεῖχός τε καθελόντες καὶ ναῦς παραδόντες, χρήματά τε ὅσα ἔδει ἀποδοῦναι αὐτίκα ταξάμενοι καὶ τὸ λοιπὸν

B.C. 461. φέρειν, τήν τε ἤπειρον καὶ τὸ μέταλλον ἀφέντες. 15 Λακεδαιμόνιοι δέ, ὡς αὐτοῖς πρὸς τοὺς ἐν Ἰθώμῃ ἐμηκύνετο ὁ πόλεμος, ἄλλους τε ἐπεκαλέσαντο ξυμμάχους καὶ Ἀθηναίους· οἱ δ' ἦλθον Κίμωνος στρατηγοῦντος πλήθει οὐκ ὀλίγῳ. Μάλιστα δ' αὐτοὺς ἐπεκαλέσαντο ὅτι τειχομαχεῖν ἐδόκουν δυνατοὶ εἶναι, τοῖς δὲ 20 πολιορκίας μακρᾶς καθεστηκυίας τούτου ἐνδεᾶ ἐφαίνετο· βίᾳ γὰρ ἂν εἷλον τὸ χωρίον. Καὶ διαφορὰ ἐκ ταύτης τῆς στρατείας πρῶτον Λακεδαιμονίοις καὶ Ἀθηναίοις φανερὰ ἐγένετο. Οἱ γὰρ Λακεδαιμόνιοι, ἐπειδὴ τὸ χωρίον βίᾳ οὐχ ἡλίσκετο, δείσαντες τῶν Ἀθηναίων τὸ τολμηρὸν 25 καὶ τὴν νεωτεροποιίαν, καὶ ἀλλοφύλους ἅμα ἡγησάμενοι, μή τι, ἢν παραμείνωσιν, ὑπὸ τῶν ἐν Ἰθώμῃ πεισθέντες νεωτερίσωσι, μόνους τῶν ξυμμάχων ἀπέπεμψαν, τὴν μὲν ὑποψίαν οὐ δηλοῦντες, εἰπόντες δὲ ὅτι οὐδὲν προσδέονται αὐτῶν ἔτι. Οἱ δ' Ἀθηναῖοι ἔγνωσαν οὐκ 30

ἐπὶ τῷ βελτίονι λόγῳ ἀποπεμπόμενοι, ἀλλά τινος ὑπόπτου γενομένου· καὶ δεινὸν ποιησάμενοι καὶ οὐκ ἀξιώσαντες ὑπὸ Λακεδαιμονίων τοῦτο παθεῖν, εὐθὺς ἐπειδὴ ἀνεχώρησαν, ἀφέντες τὴν γενομένην ἐπὶ τῷ Μήδῳ ξυμμαχίαν πρὸς αὐτοὺς Ἀργείοις τοῖς ἐκείνων πολεμίοις ξύμμαχοι ἐγένοντο καὶ πρὸς Θεσσαλοὺς ἅμα ἀμφοτέροις οἱ αὐτοὶ ὅρκοι καὶ ξυμμαχία κατέστη. B.C. 455.
Οἱ δ' ἐν Ἰθώμῃ δεκάτῳ ἔτει, ὡς οὐκέτι ἐδύναντο ἀντέχειν, ξυνέβησαν πρὸς τοὺς Λακεδαιμονίους ἐφ' ᾧ τε ἐξίασιν ἐκ Πελοποννήσου ὑπόσπονδοι καὶ μηδέποτε ἐπιβήσονται αὐτῆς· ἢν δέ τις ἁλίσκηται, τοῦ λαβόντος εἶναι δοῦλον. Ἦν δέ τι καὶ χρηστήριον τοῖς Λακεδαιμονίοις Πυθικὸν πρὸ τοῦ, τὸν ἱκέτην τοῦ Διὸς τοῦ Ἰθωμήτα ἀφιέναι. Ἐξῆλθον δὲ αὐτοὶ καὶ παῖδες καὶ γυναῖκες, καὶ αὐτοὺς Ἀθηναῖοι δεξάμενοι κατ' ἔχθος ἤδη τὸ Λακεδαιμονίων ἐς Ναύπακτον κατῴκισαν, ἣν ἔτυχον ᾑρηκότες νεωστὶ Λοκρῶν τῶν Ὀζολῶν ἐχόντων. Προσεχώρησαν δὲ καὶ Μεγαρῆς Ἀθηναίοις ἐς ξυμμαχίαν Λακεδαιμονίων ἀποστάντες, ὅτι αὐτοὺς Κορίνθιοι περὶ γῆς ὅρων πολέμῳ κατεῖχον· καὶ ἔσχον Ἀθηναῖοι Μέγαρα καὶ Πηγάς, καὶ τὰ μακρὰ τείχη ᾠκοδόμησαν Μεγαρεῦσι τὰ ἀπὸ τῆς πόλεως ἐς Νίσαιαν, καὶ ἐφρούρουν αὐτοί. Καὶ Κορινθίοις μὲν οὐχ ἥκιστα ἀπὸ τούδε τὸ σφοδρὸν μῖσος ἤρξατο πρῶτον ἐς Ἀθηναίους γενέσθαι.

Ἰνάρως δὲ ὁ Ψαμμητίχου, Λίβυς, βασιλεὺς Λιβύων τῶν πρὸς Αἰγύπτῳ, ὁρμώμενος ἐκ Μαρείας τῆς ὑπὲρ Φάρου πόλεως ἀπέστησεν Αἰγύπτου τὰ πλέω ἀπὸ βασιλέως Ἀρταξέρξου, καὶ αὐτὸς ἄρχων γενόμενος Ἀθηναίους ἐπηγάγετο. Οἱ δέ (ἔτυχον γὰρ ἐς Κύπρον στρατευόμενοι ναυσὶ διακοσίαις αὐτῶν τε καὶ τῶν B.C. 460.

ξυμμάχων) ἦλθον ἀπολιπόντες τὴν Κύπρον, καὶ ἀναπλεύσαντες ἀπὸ θαλάσσης ἐς τὸν Νεῖλον, τοῦ τε ποταμοῦ κρατοῦντες καὶ τῆς Μέμφιδος τῶν δύο μερῶν, πρὸς τὸ τρίτοι μέρος, ὃ καλεῖται Λευκὸν Τεῖχος, ἐπολέμουν· ἐνῆσαι δὲ αὐτόθι Περσῶν καὶ Μήδων οἱ καταφυγόντες καὶ Αἰγυπτίων οἱ μὴ ξυναποστάντες.

Ἀθηναίοις δὲ ναυσὶν ἀποβᾶσιν ἐς Ἁλιᾶς πρὸς Κορινθίους καὶ Ἐπιδαυρίους μάχη ἐγένετο, καὶ ἐνίκων Κορίνθιοι. Καὶ ὕστερον Ἀθηναῖοι ἐναυμάχησαν ἐπὶ Κεκρυφαλείᾳ Πελοποννησίων ναυσί, καὶ ἐνίκων Ἀθηναῖοι. Πολέμου δὲ κιταστάντος πρὸς Αἰγινήτας Ἀθηναίοις μετὰ ταῦτα ναυμαχία γίγνεται ἐπ' Αἰγίνῃ μεγάλη Ἀθηναίων καὶ Αἰγινητῶν, καὶ οἱ ξύμμαχοι ἑκατέροις παρῆσαν· καὶ ἐνίκων Ἀθηναῖοι, καὶ ναῦς ἑβδομήκοντα λαβόντες αὐτῶν ἐς τὴν γῆν ἀπέβησαν καὶ ἐπολιόρκουν, Λεωκράτους τοῦ Στροίβου στρατηγοῦντος. Ἔπειτα Πελοποννήσιοι ἀμύνειν βουλόμενοι Αἰγινήταις ἐς μὲν τὴν Αἴγιναν τριακοσίους ὁπλίτας πρότερον Κορινθίων καὶ Ἐπιδαυρίων ἐπικούρους διεβίβασαν, τὰ δὲ ἄκρα τῆς Γερανείας κατέλαβον καὶ ἐς τὴν Μεγαρίδα κατέβησαν Κορίνθιοι μετὰ τῶν ξυμμάχων, νομίζοντες ἀδυνάτους ἔσεσθαι Ἀθηναίους βοηθεῖν τοῖς Μεγαρεῦσιν ἔν τε Αἰγίνῃ ἀπούσης στρατιᾶς πολλῆς καὶ ἐν Αἰγύπτῳ· ἣν δὲ καὶ βοηθῶσιν, ἀπ' Αἰγίνης ἀναστήσεσθαι αὐτούς. Οἱ δὲ Ἀθηναῖοι τὸ μὲν πρὸς Αἰγίνῃ στράτευμα οὐκ ἐκίνησαν, τῶν δ' ἐκ τῆς πόλεως ὑπολοίπων οἵ τε πρεσβύτατοι καὶ οἱ νεώτατοι ἀφικνοῦνται ἐς τὶ Μέγαρα Μυρωνίδου στρατηγοῦντος. Καὶ μάχης γενομένης ἰσορρόπου πρὸς Κορινθίους διεκρίθησαν ἀπ' ἀλλήλων, καὶ ἐνόμισαν αὐτοὶ ἑκάτεροι οὐκ

B.C. 457.

ἔλασσον ἔχειν ἐν τῷ ἔργῳ. Καὶ οἱ μὲν Ἀθηναῖοι (ἐκράτησαν γὰρ ὅμως μᾶλλον) ἀπελθόντων τῶν Κορινθίων τροπαῖον ἔστησαν· οἱ δὲ Κορίνθιοι κακιζόμενοι ὑπὸ τῶν ἐν τῇ πόλει πρεσβυτέρων, καὶ παρασκευασάμενοι ἡμέρας ὕστερον δώδεκα μάλιστα, ἐλθόντες ἀνθίστασαν τροπαῖον καὶ αὐτοὶ ὡς νικήσαντες. Καὶ οἱ Ἀθηναῖοι ἐκβοηθήσαντες ἐκ τῶν Μεγάρων τούς τε τὸ τροπαῖον ἱστάντας διαφθείρουσι καὶ τοῖς ἄλλοις ξυμβαλόντες ἐκράτησαν. Οἱ δὲ νικώμενοι ὑπεχώρουν, καί τι αὐτῶν μέρος οὐκ ὀλίγον προσβιασθὲν καὶ διαμαρτὸν τῆς ὁδοῦ ἐσέπεσεν ἔς του χωρίον ἰδιώτου, ᾧ ἔτυχεν ὄρυγμα μέγα περιεῖργον καὶ οὐκ ἦν ἔξοδος. Οἱ δὲ Ἀθηναῖοι γνόντες κατὰ πρόσωπόν τε εἶργον τοῖς ὁπλίταις καὶ περιστήσαντες κύκλῳ τοὺς ψιλοὺς κατέλευσαν πάντας τοὺς ἐσελθόντας, καὶ πάθος μέγα τοῦτο Κορινθίοις ἐγένετο. Τὸ δὲ πλῆθος ἀπεχώρησεν αὐτοῖς τῆς στρατιᾶς ἐπ' οἶκον.

Ἦρξαντο δὲ κατὰ τοὺς χρόνους τούτους καὶ τὰ μακρὰ τείχη ἐς θάλασσαν Ἀθηναῖοι οἰκοδομεῖν, τό τε Φαληρόνδε καὶ τὸ ἐς Πειραιᾶ. Καὶ Φωκέων στρατευσάντων ἐς Δωριᾶς τὴν Λακεδαιμονίων μητρόπολιν, Βοιὸν καὶ Κυτίνιον καὶ Ἐρινεόν, καὶ ἑλόντων ἓν τῶν πολισμάτων τούτων, οἱ Λακεδαμόνιοι Νικομήδους τοῦ Κλεομβρότου ὑπὲρ Πλειστοάνακτος τοῦ Παυσανίου βασιλέως, νέου ὄντος ἔτι, ἡγουμένου ἐβοήθησαν τοῖς Δωριεῦσιν ἑαυτῶν τε πεντακοσίοις καὶ χιλίοις ὁπλίταις καὶ τῶν ξυμμάχων μυρίοις, καὶ τοὺς Φωκέας ὁμολογίᾳ ἀναγκάσαντες ἀποδοῦναι τὴν πόλιν ἀπεχώρουν πάλιν. Καὶ κατὰ θάλασσαν μὲν αὐτούς, διὰ τοῦ Κρισαίου κόλπου εἰ βούλοιντο περαιοῦσθαι, Ἀθηναῖοι ναυσὶ

περιπλεύσαντες ἔμελλον κωλύσειν· διὰ δὲ τῆς Γερανείας οὐκ ἀσφαλὲς ἐφαίνετο αὐτοῖς Ἀθηναίων ἐχόντων Μέγαρα καὶ Πηγὰς πορεύεσθαι. Δύσοδός τε γὰρ ἡ Γεράνεια καὶ ἐφρουρεῖτο ἀεὶ ὑπὸ Ἀθηναίων· καὶ τότε ᾐσθάνοντο αὐτοὺς μέλλοντας καὶ ταύτῃ κωλύσειν. 5 Ἔδοξε δ' αὐτοῖς ἐν Βοιωτοῖς περιμείνασι σκέψασθαι ὅτῳ τρόπῳ ἀσφαλέστατα διαπορεύσονται. Τὸ δέ τι καὶ ἄνδρες τῶν Ἀθηναίων ἐπῆγον αὐτοὺς κρύφα, ἐλπίσαντες δῆμόν τε καταπαύσειν καὶ τὰ μακρὰ τείχη οἰκοδομούμενα. Ἐβοήθησαν δὲ ἐπ' αὐτοὺς οἱ Ἀθηναῖοι 10 πανδημεὶ καὶ Ἀργείων χίλιοι καὶ τῶν ἄλλων ξυμμάχων ὡς ἕκαστοι· ξύμπαντες δὲ ἐγένοντο τετρακισχίλιοι καὶ μύριοι. Νομίσαντες δὲ ἀπορεῖν ὅπῃ διέλθωσιν ἐπεστράτευσαν αὐτοῖς, καί τι καὶ τοῦ δήμου καταλύσεως ὑποψίᾳ. Ἦλθον δὲ καὶ Θεσσαλῶν ἱππῆς τοῖς 15 Ἀθηναίοις κατὰ τὸ ξυμμαχικόν, οὓς μετέστησαν ἐν τῷ ἔργῳ παρὰ τοὺς Λακεδαιμονίους. Γενομένης δὲ μάχης ἐν Τανάγρᾳ τῆς Βοιωτίας ἐνίκων Λακεδαιμόνιοι καὶ οἱ ξύμμαχοι, καὶ φόνος ἐγένετο ἀμφοτέρων πολύς. Καὶ Λακεδαιμόνιοι μὲν ἐς τὴν Μεγαρίδα ἐλθόντες καὶ 20 δενδροτομήσαντες πάλιν ἀπῆλθον ἐπ' οἴκου διὰ Γερανείας καὶ Ἰσθμοῦ· Ἀθηναῖοι δὲ δευτέρᾳ καὶ ἑξηκοστῇ ἡμέρᾳ μετὰ τὴν μάχην ἐστράτευσαν ἐς Βοιωτοὺς Μυρωνίδου στρατηγοῦντος, καὶ μάχῃ ἐν Οἰνοφύτοις τοὺς Βοιωτοὺς νικήσαντες τῆς τε χώρας ἐκράτησαν 25 τῆς Βοιωτίας καὶ Φωκίδος, καὶ Ταναγραίων τὸ τεῖχος περιεῖλον, καὶ Λοκρῶν τῶν Ὀπουντίων ἑκατὸν ἄνδρας ὁμήρους τοὺς πλουσιωτάτους ἔλαβον, τά τε τείχη τὰ ἑαυτῶν τὰ μακρὰ ἐπετέλεσαν. Ὡμολόγησαν δὲ καὶ Αἰγινῆται μετὰ ταῦτα τοῖς Ἀθηναίοις τείχη τε περιε- 30

λόντες καὶ ναῦς παραδόντες φόρον τε ταξάμενοι ἐς τὸν ἔπειτα χρόνον. Καὶ Πελοποννησον περιέπλευσαν Ἀθηναῖοι Τολμίδου τοῦ Τολμαίου στρατηγοῦντος, καὶ τὸ νεώριον τὸ Λακεδαιμονίων ἐνέπρησαν, καὶ Χαλκίδα Κορινθίων πόλιν εἷλον, καὶ Σικυωνίους ἐν ἀποβάσει τῆς γῆς μάχῃ ἐκράτησαν. B.C. 455.

Οἱ δὲ ἐν τῇ Αἰγύπτῳ Ἀθηναῖοι καὶ οἱ ξύμμαχοι ἐπέμενον, καὶ αὐτοῖς πολλαὶ ἰδέαι πολέμων κατέστησαν. Τὸ μὲν γὰρ πρῶτον ἐκράτουν τῆς Αἰγύπτου Ἀθηναῖοι, καὶ βασιλεὺς πέμπει ἐς Λακεδαίμονα Μεγάβαζον ἄνδρα Πέρσην, χρήματα ἔχοντα, ὅπως ἐς τὴν Ἀττικὴν ἐσβαλεῖν πεισθέντων τῶν Πελοποννησίων ἀπ' Αἰγύπτου ἀπαγάγοι Ἀθηναίους. Ὡς δὲ αὐτῷ οὐ προυχώρει καὶ τὰ χρήματα ἄλλως ἀναλοῦτο, ὁ μὲν Μεγάβαζος καὶ τὰ λοιπὰ τῶν χρημάτων πάλιν ἐς τὴν Ἀσίαν ἐκομίσθη, Μεγάβυζον δὲ τὸν Ζωπύρου πέμπει, ἄνδρα Πέρσην, μετὰ στρατιᾶς πολλῆς· ὃς ἀφικόμενος κατὰ γῆν τούς τε Αἰγυπτίους καὶ τοὺς ξυμμάχους μάχῃ ἐκράτησε, καὶ ἐκ τῆς Μέμφιδος ἐξήλασε τοὺς Ἕλληνας, καὶ τέλος ἐς Προσωπίτιδα τὴν νῆσον κατέκλησε, καὶ ἐπολιόρκει ἐν αὐτῇ ἐνιαυτὸν καὶ μῆνας ἕξ, μέχρι οὗ ξηράνας τὴν διώρυχα καὶ παρατρέψας ἄλλῃ τὸ ὕδωρ τάς τε ναῦς ἐπὶ τοῦ ξηροῦ ἐποίησε καὶ τῆς νήσου τὰ πολλὰ ἤπειρον, καὶ διαβὰς εἷλε τὴν νῆσον πεζῇ. Οὕτω μὲν τὰ τῶν Ἑλλήνων πράγματα ἐφθάρη, ἓξ ἔτη πολεμήσαντα· καὶ ὀλίγοι ἀπὸ πολλῶν πορευόμενοι διὰ τῆς Λιβύης ἐς Κυρήνην ἐσώθησαν, οἱ δὲ πλεῖστοι ἀπώλοντο. Αἴγυπτος δὲ πάλιν ὑπὸ βασιλέα ἐγένετο πλὴν Ἀμυρταίου τοῦ ἐν τοῖς ἕλεσι βασιλέως· τοῦτον δὲ διὰ μέγεθός τε τοῦ ἕλους οὐκ ἐδύναντο ἑλεῖν, καὶ ἅμα

μαχιμώτατοί εἰσι τῶν Αἰγυπτίων οἱ Ἕλειοι. Ἰνάρως δὲ ὁ Λιβύων βασιλεύς, ὃς τὰ πάντα ἔπραξε περὶ τῆς Αἰγύπτου, προδοσίᾳ ληφθεὶς ἀνεσταυρώθη. Ἐκ δὲ τῶν Ἀθηνῶν καὶ τῆς ἄλλης ξυμμαχίδος πεντήκοντα τριήρεις διάδοχοι πλέουσαι ἐς Αἴγυπτον ἔσχον κατὰ τὸ 5 Μενδήσιον κέρας, οὐκ εἰδότες τῶν γεγενημένων οὐδέν· καὶ αὐτοῖς ἔκ τε γῆς ἐπιπεσόντες πεζοὶ καὶ ἐκ θαλάσσης Φοινίκων ναυτικὸν διέφθειραν τὰς πολλὰς τῶν νεῶν, αἱ δ' ἐλάσσους διέφυγον πάλιν. Τὰ μὲν κατὰ τὴν μεγίλην στρατείαν Ἀθηναίων καὶ τῶν ξυμμάχων 10 ἐς Αἴγυπτον οὕτως ἐτελεύτησεν.

Ἐκ δὲ Θεσσαλίας Ὀρέστης ὁ Ἐχεκρατίδου υἱὸς τοῦ Θεσσαλῶν βασιλέως φεύγων ἔπεισεν Ἀθηναίους ἑαυτὸν κατάγειν· καὶ παραλαβόντες Βοιωτοὺς καὶ Φωκέας, ὄντας ξυμμάχους, Ἀθηναῖοι ἐστράτευσαν τῆς 15 Θεσσαλίας ἐπὶ Φάρσαλον. Καὶ τῆς μὲν γῆς ἐκράτουν ὅσα μὴ προϊόντες πολὺ ἐκ τῶν ὅπλων (οἱ γὰρ ἱππῆς τῶν Θεσσαλῶν εἶργον), τὴν δὲ πόλιν οὐχ εἷλον, οὐδ' ἄλλο προὐχώρει αὐτοῖς οὐδὲν ὧν ἕνεκα ἐστράτευσαν, ἀλλ' ἀπεχώρησαν πάλιν Ὀρέστην ἔχοντες ἄπρα- 20 κτοι. Μετὰ δὲ ταῦτα οὐ πολλῷ ὕστερον χίλιοι

B.C. 454. Ἀθηναίων ἐπὶ τὰς ναῦς τὰς ἐν Πηγαῖς ἐπιβάντες (εἶχον δ' αὐτοὶ τὰς Πηγάς) παρέπλευσαν ἐς Σικυῶνα Περικλέους τοῦ Ξανθίππου στρατηγοῦντος, καὶ ἀποβάντες Σικυωνίων τοὺς προσμίξαντας μάχῃ ἐκράτησαν. 25 Καὶ εὐθὺς παραλαβόντες Ἀχαιοὺς καὶ διαπλεύσαντες πέραν, τῆς Ἀκαρνανίας ἐς Οἰνιάδας ἐστράτευσαν καὶ ἐπολιόρκουν, οὐ μέντοι εἷλόν γε, ἀλλ' ἀπεχώρησαν ἐπ' οἴκου. Ὕστερον δὲ διαλιπόντων ἐτῶν τριῶν σπονδαὶ γίγνονται Πελοποννησίοις καὶ Ἀθηναίοις 30

πενταετεῖς. Καὶ Ἑλληνικοῦ μὲν πολέμου ἔσχον B.C. 450.
οἱ Ἀθηναῖοι, ἐς δὲ Κύπρον ἐστρατεύοντο ναυσὶ
διακοσίαις αὐτῶν τε καὶ τῶν ξυμμάχων Κίμωνος
στρατηγοῦντος. Καὶ ἑξήκοντα μὲν νῆες ἐς Αἴγυπτον
5 ἀπ' αὐτῶν ἔπλευσαν Ἀμυρταίου μεταπέμποντος τοῦ
ἐν τοῖς ἕλεσι βασιλέως, αἱ δὲ ἄλλαι Κίτιον ἐπο- B.C.
λιόρκουν. Κίμωνος δὲ ἀποθανόντος καὶ λιμοῦ 449.
γενομένου ἀπεχώρησαν ἀπὸ Κιτίου, καὶ πλεύσαντες
ὑπὲρ Σαλαμῖνος τῆς ἐν Κύπρῳ Φοίνιξι καὶ Κίλιξιν
10 ἐναυμάχησαν καὶ ἐπεζομάχησαν ἅμα, καὶ νικήσαντες
ἀμφότερα ἀπεχώρησαν ἐπ' οἴκου, καὶ αἱ ἐξ Αἰγύ-
πτου νῆες πάλιν αἱ ἐλθοῦσαι μετ' αὐτῶν. Λακεδαιμό-
νιοι δὲ μετὰ ταῦτα τὸν ἱερὸν καλούμενον πόλεμον
ἐστράτευσαν, καὶ κρατήσαντες τοῦ ἐν Δελφοῖς ἱεροῦ
15 παρέδοσαν Δελφοῖς· καὶ αὖθις ὕστερον Ἀθηναῖοι
ἀποχωρησάντων αὐτῶν στρατεύσαντες καὶ κρατήσαν-
τες παρέδοσαν Φωκεῦσιν. Καὶ χρόνου ἐγγενομένου
μετὰ ταῦτα Ἀθηναῖοι, Βοιωτῶν τῶν φευγόντων ἐχόν-
των Ὀρχομενὸν καὶ Χαιρώνειαν καὶ ἄλλ' ἄττα χωρία
2. τῆς Βοιωτίας, ἐστράτευσαν ἑαυτῶν μὲν χιλίοις ὁπλί-
ταις, τῶν δὲ ξυμμάχων ὡς ἑκάστοις, ἐπὶ τὰ χωρία
ταῦτα πολέμια ὄντα, Τολμίδου τοῦ Τολμαίου στρατη-
γοῦντος. Καὶ Χαιρώνειαν ἑλόντες [καὶ ἀνδραπο- B.C.
δίσαντες] ἀπεχώρουν φυλακὴν καταστήσαντες. 447
25 Πορευομένοις δὲ αὐτοῖς ἐν Κορωνείᾳ ἐπιτίθενται οἵ τε
ἐκ τῆς Ὀρχομενοῦ φυγάδες Βοιωτῶν καὶ Λοκροὶ μετ'
αὐτῶν καὶ Εὐβοέων φυγάδες καὶ ὅσοι τῆς αὐτῆς
γνώμης ἦσαν· καὶ μάχῃ κρατήσαντες τοὺς μὲν διέ-
φθειραν τῶν Ἀθηναίων, τοὺς δὲ ζῶντας ἔλαβον. Καὶ
30 τὴν Βοιωτίαν ἐξέλιπον Ἀθηναῖοι πᾶσαν, σπονδὰς

ποιησάμενοι ἐφ' ᾧ τοὺς ἄνδρας κομιοῦνται. Καὶ οἱ φεύγοντες Βοιωτῶν κατελθόντες καὶ οἱ ἄλλοι πάντες αὐτόνομοι πάλιν ἐγένοντο.

Μετὰ δὲ ταῦτα οὐ πολλῷ ὕστερον Εὔβοια ἀπέστη ἀπὸ Ἀθηναίων, καὶ ἐς αὐτὴν διαβεβηκότος ἤδη Περι- 3
B.C. 445. κλέους στρατιᾷ Ἀθηναίων, ἠγγέλθη αὐτῷ ὅτι Μέγαρα ἀφέστηκε καὶ Πελοποννήσιοι μέλλουσιν ἐσβαλεῖν ἐς τὴν Ἀττικὴν καὶ οἱ φρουροὶ Ἀθηναίων διεφθαρμένοι εἰσὶν ὑπὸ Μεγαρέων, πλὴν ὅσοι ἐς Νίσαιαν ἀπέφυγον· ἐπαγαγόμενοι δὲ Κορινθίους καὶ 10 Σικυωνίους καὶ Ἐπιδαυρίους ἀπέστησαν οἱ Μεγαρῆς. Ὁ δὲ Περικλῆς πάλιν κατὰ τάχος ἐκόμιζε τὴν στρατιὰν ἐκ τῆς Εὐβοίας. Καὶ μετὰ τοῦτο οἱ Πελοποννήσιοι τῆς Ἀττικῆς ἐς Ἐλευσῖνα καὶ Θριῶζε ἐσβαλόντες ἐδῄωσαν, Πλειστοάνακτος τοῦ Παυσανίου 15 βασιλέως Λακεδαιμονίων ἡγουμένου, καὶ τὸ πλέον οὐκέτι προελθόντες ἀπεχώρησαν ἐπ' οἴκου. Καὶ Ἀθηναῖοι πάλιν ἐς Εὔβοιαν διαβάντες Περικλέους στρατηγοῦντος κατεστρέψαντο πᾶσαν, καὶ τὴν μὲν ἄλλην ὁμολογίᾳ κατεστήσαντο, Ἑστιαιᾶς δὲ ἐξοικί- 20 σαντες αὐτοὶ τὴν γῆν ἔσχον. Ἀναχωρήσαντες δὲ ἀπὸ Εὐβοίας οὐ πολλῷ ὕστερον σπονδὰς ἐποιήσαντο πρὸς Λακεδαιμονίους καὶ τοὺς ξυμμάχους τριακοντούτεις, ἀποδόντες Νίσαιαν καὶ Πηγὰς καὶ Τροιζῆνα καὶ Ἀχαΐαν· ταῦτα γὰρ εἶχον Ἀθηναῖοι Πελοποννησίων. 25

Ἕκτῳ δὲ ἔτει Σαμίοις καὶ Μιλησίοις πόλεμος ἐγένετο περὶ Πριήνης· καὶ οἱ Μιλήσιοι ἐλασσούμενοι τῷ πολέ-
B.C. 440. μῳ παρ' Ἀθηναίους ἐλθόντες κατεβόων τῶν Σαμίων. Ξυνεπελαμβάνοντο δὲ καὶ ἐξ αὐτῆς τῆς Σάμου ἄνδρες ἰδιῶται νεωτερίσαι βουλόμενοι τὴν πολιτείαν. 30

Πλεύσαντες οὖν Ἀθηναῖοι ἐς Σάμον ναυσὶ τεσσαράκοντα δημοκρατίαν κατέστησαν, καὶ ὁμήρους ἔλαβον τῶν Σαμίων πεντήκοντα μὲν παῖδας ἴσους δὲ ἄνδρας, καὶ κατέθεντο ἐς Λῆμνον, καὶ φρουρὰν ἐγκαταλιπόντες
5 ἀνεχώρησαν. Τῶν δὲ Σαμίων (ἦσαν γάρ τινες οἱ οὐχ ὑπέμενον, ἀλλ' ἔφυγον ἐς τὴν ἤπειρον) ξυνθέμενοι τῶν ἐν τῇ πόλει τοῖς δυνατωτάτοις καὶ Πισσούθνῃ τῷ Ὑστάσπου ξυμμαχίαν, ὃς εἶχε Σάρδεις τότε, ἐπικούρους τε ξυλλέξαντες ἐς ἑπτακοσίους διέβησαν
10 ὑπὸ νύκτα ἐς τὴν Σάμον· καὶ πρῶτον μὲν τῷ δήμῳ ἐπιτίθεσθαι καὶ ἐκράτησαν τῶν πλείστων, ἔπειτα τοὺς ὁμήρους κλέψαντες ἐκ Λήμνου τοὺς αὐτῶν ἀπέστησαν, καὶ τοὺς φρουροὺς τοὺς Ἀθηναίων καὶ τοὺς ἄρχοντας οἳ ἦσαν παρὰ σφίσιν ἐξέδοσαν Πισσούθνῃ,
15 ἐπί τε Μίλητον εὐθὺς παρεσκευάζοντο στρατεύειν. Ξυναπέστησαν δὲ αὐτοῖς Βυζάντιοι. Ἀθηναῖοι δὲ ὡς ἤσθοντο, πλεύσαντες ναυσὶν ἑξήκοντα ἐπὶ Σάμου ταῖς μὲν ἑκκαίδεκα τῶν νεῶν οὐκ ἐχρήσαντο (ἔτυχον γὰρ αἱ μὲν ἐπὶ Καρίας ἐς προσκοπὴν τῶν Φοινισσῶν
20 νεῶν οἰχόμεναι, αἱ δ' ἐπὶ Χίου καὶ Λέσβου περιαγγέλλουσαι βοηθεῖν), τεσσαράκοντα δὲ ναυσὶ καὶ τέσσαρσι Περικλέους δεκάτου αὐτοῦ στρατηγοῦντος ἐναυμάχησαν πρὸς Τραγίᾳ τῇ νήσῳ Σαμίων ναυσὶν ἑβδομήκοντα, ὧν ἦσαν αἱ εἴκοσι στρατιώτιδες· ἔτυχον
25 δὲ αἱ πᾶσαι ἀπὸ Μιλήτου πλέουσαι. Καὶ ἐνίκων Ἀθηναῖοι. Ὕστερον δὲ αὐτοῖς ἐβοήθησαν ἐκ τῶν Ἀθηνῶν νῆες τεσσαράκοντα καὶ Χίων καὶ Λεσβίων πέντε καὶ εἴκοσι, καὶ ἀποβάντες καὶ κρατοῦντες τῷ πεζῷ ἐπολιόρκουν τρισὶ τείχεσι τὴν πόλιν, καὶ ἐκ
30 θαλάσσης ἅμα. Περικλῆς δὲ λαβὼν ἑξήκοντα ναῦς

ἀπὸ τῶν ἐφορμουσῶν ᾤχετο κατὰ τάχος ἐπὶ Κάνυνου καὶ Καρίας, ἐσαγγελθέντων ὅτι Φοίνισσαι νῆες ἐπ' αὐτοὺς πλέουσιν· ᾤχετο γὰρ καὶ ἐκ τῆς Σάμου πέντε ναυσὶ Στησαγόρας καὶ ἄλλοι ἐπὶ τὰς Φοινίσσας. Ἐν τούτῳ δὲ οἱ Σάμιοι ἐξαπιναίως ἔκπλουν ποιησάμενοι ἀφράκτῳ τῷ στρατοπέδῳ ἐπιπεσόντες τάς τε προφυλακίδας ναῦς διέφθειραν καὶ ναυμαχοῦντες τὰς ἀνταναγομένας ἐνίκησαν, καὶ τῆς θαλάσσης τῆς καθ' ἑαυτοὺς ἐκράτησαν ἡμέρας περὶ τεσσαρασκαίδεκα, καὶ ἐσεκομίσαντο καὶ ἐξεκομίσαντο ἃ ἐβούλοντο. Ἐλθόντος δὲ Περικλέους πάλιν ταῖς ναυσὶ κατεκλήσθησαν. Καὶ ἐκ τῶν Ἀθηνῶν ὕστερον προσεβοήθησαν τεσσαράκοντα μὲν αἱ μετὰ Θουκυδίδου καὶ Ἄγνωνος καὶ Φορμίωνος νῆες, εἴκοσι δὲ αἱ μετὰ Τληπολέμου καὶ Ἀντικλέους, ἐκ δὲ Χίου καὶ Λέσβου τριάκοντα. Καὶ ναυμαχίαν μέν τινα βραχεῖαν ἐποιήσαντο οἱ Σάμιοι, ἀδύνατοι δὲ ὄντες ἀντισχεῖν ἐξεπολιορκήθησαν ἐνάτῳ μηνὶ καὶ προσεχώρησαν ὁμολογίᾳ, τεῖχός τε καθελόντες καὶ ὁμήρους δόντες καὶ ναῦς παραδόντες, καὶ χρήματα τὰ ἀναλωθέντα κατὰ χρόνους ταξάμενοι ἀποδοῦναι. Ξυνέβησαν δὲ καὶ Βυζάντιοι ὥσπερ καὶ πρότερον ὑπήκοοι εἶναι.

SECOND CONGRESS AT SPARTA. (Lib. I. cc. 118–125.)

Μετὰ ταῦτα δὲ ἤδη γίγνεται οὐ πολλοῖς ἔτεσιν ὕστερον τὰ προειρημένα, τά τε Κερκυραϊκὰ καὶ τὰ Ποτιδαιατικὰ καὶ ὅσα πρόφασις τοῦδε τοῦ πολέμου κατέστη. Ταῦτα δὲ ξύμπαντα ὅσα ἔπραξαν οἱ Ἕλληνες πρός τε ἀλλήλους καὶ τὸν βάρβαρον, ἐγένετο ἐν 5 *ἔτεσι πεντήκοντα μάλιστα μεταξὺ τῆς Ξέρξου ἀναχωρήσεως καὶ τῆς ἀρχῆς τοῦδε τοῦ πολέμου· ἐν οἷς Ἀθηναῖοι τήν τε ἀρχὴν ἐγκρατεστέραν κατεστήσαντο καὶ αὐτοὶ ἐπὶ μέγα ἐχώρησαν δυνάμεως· οἱ δὲ Λακεδαιμόνιοι αἰσθόμενοι οὔτε ἐκώλυον εἰ μὴ ἐπὶ βραχύ,* 10 *ἡσύχαζόν τε τὸ πλέον τοῦ χρόνου, ὄντες μὲν καὶ πρὸ τοῦ μὴ ταχεῖς ἰέναι ἐς τοὺς πολέμους, εἰ μὴ ἀναγκάζοιντο, τὸ δέ τι καὶ πολέμοις οἰκείοις ἐξειργόμενοι, πρὶν δὴ ἡ δύναμις τῶν Ἀθηναίων σαφῶς ᾔρετο καὶ τῆς ξυμμαχίας αὐτῶν ἥπτοντο. Τότε δὲ οὐκέτι* 15 *ἀνασχετὸν ἐποιοῦντο, ἀλλ' ἐπιχειρητέα ἐδόκει εἶναι πάσῃ προθυμίᾳ καὶ καθαιρετέα ἡ ἰσχύς, ἣν δύνωνται, ἀραμένοις τόνδε τὸν πόλεμον. Αὐτοῖς μὲν οὖν τοῖς Λακεδαιμονίοις διέγνωστο λελύσθαι τε τὰς σπονδὰς καὶ τοὺς Ἀθηναίους ἀδικεῖν, πέμψαντες δὲ ἐς Δελφοὺς* 20 *ἐπηρώτων τὸν θεὸν εἰ πολεμοῦσιν ἄμεινον ἔσται· ὁ δὲ ἀνεῖλεν αὐτοῖς, ὡς λέγεται, κατὰ κράτος πολεμοῦσι νίκην ἔσεσθαι, καὶ αὐτὸς ἔφη ξυλλήψεσθαι καὶ παρακαλούμενος καὶ ἄκλητος. Αὖθις δὲ τοὺς ξυμμάχους παρακαλέσαντες ψῆφον ἐβούλοντο ἐπαγα-* 25 *γεῖν εἰ χρὴ πολεμεῖν. Καὶ ἐλθόντων τῶν πρέσβε-*

ων ἀπὸ τῆς ξυμμαχίας καὶ ξυνόδου γενομένης οἵ τε ἄλλοι εἶπον ἃ ἐβούλοντο, κατηγοροῦντες οἱ πλείους τῶν Ἀθηναίων καὶ τὸν πόλεμον ἀξιοῦντες γενέσθαι, καὶ οἱ Κορίνθιοι δεηθέντες μὲν καὶ κατὰ πόλεις πρό-
5 τερον ἑκάστων ἰδίᾳ ὥστε ψηφίσασθαι τὸν πόλεμον, δεδιότες περὶ τῇ Ποτιδαίᾳ μὴ προδιαφθαρῇ, παρόντες δὲ καὶ τότε καὶ τελευταῖοι ἐπελθόντες ἔλεγον τοιάδε.

"Τοὺς μὲν Λακεδαιμονίους, ὦ ἄνδρες ξύμμαχοι, οὐκ ἂν ἔτι αἰτιασαίμεθα ὡς οὐ καὶ αὐτοὶ ἐψη-
10 φισμένοι τὸν πόλεμόν εἰσι καὶ ἡμᾶς ἐς τοῦτο νῦν ξυνήγαγον. Χρὴ γὰρ τοὺς ἡγεμόνας τὰ ἴδια ἐξ ἴσου νέμοντας τὰ κοινὰ προσκοπεῖν, ὥσπερ καὶ ἐν ἄλλοις ἐκ πάντων προτιμῶνται. Ἡμῶν δὲ ὅσοι μὲν Ἀθηναίοις ἤδη ἐνηλλάγησαν, οὐχὶ διδαχῆς δέ-
15 ονται ὥστε φυλάξασθαι αὐτούς· τοὺς δὲ τὴν μεσόγειαν μᾶλλον καὶ μὴ ἐν πόρῳ κατῳκημένους εἰδέναι χρὴ ὅτι, τοῖς κάτω ἢν μὴ ἀμύνωσι, χαλεπωτέραν ἕξουσι τὴν κατακομιδὴν τῶν ὡραίων καὶ πάλιν ἀντίληψιν ὧν ἡ θάλασσα τῇ ἠπείρῳ δίδωσι, καὶ
20 τῶν νῦν λεγομένων μὴ κακοὺς κριτὰς ὡς μὴ προσηκόντων εἶναι, προσδέχεσθαι δέ ποτε, εἰ τὰ κάτω προοῖντο, κἂν μέχρι σφῶν τὸ δεινὸν προελθεῖν, καὶ περὶ αὐτῶν οὐχ ἧσσον νῦν βουλεύεσθαι. Διόπερ καὶ μὴ ὀκνεῖν δεῖ αὐτοὺς τὸν πόλεμον ἀντ' εἰρήνης με-
25 ταλαμβάνειν. Ἀνδρῶν γὰρ σωφρόνων μέν ἐστιν, εἰ μὴ ἀδικοῖντο, ἡσυχάζειν, ἀγαθῶν δὲ ἀδικουμένους ἐκ μὲν εἰρήνης πολεμεῖν, εὖ δὲ παρασχὸν ἐκ πολέμου πάλιν ξυμβῆναι, καὶ μήτε τῇ κατὰ πόλεμον εὐτυχίᾳ ἐπαίρεσθαι μήτε τῷ ἡσυχίῳ τῆς εἰρήνης ἡδό-
30 μενον ἀδικεῖσθαι. Ὅ τε γὰρ διὰ τὴν ἡδονὴν ὀκνῶν

τάχιστ' ἂν ἀφαιρεθείη τῆς ῥᾳστώνης τὸ τερπνὸν δι' ὅπερ ὀκνεῖ, εἰ ἡσυχάζοι, ὅ τε ἐν πολέμῳ εὐτυχίᾳ πλεονάζων οὐκ ἐντεθύμηται θρύσει ἀπίστῳ ἐπαιρόμενος. Πολλὰ γὰρ κακῶς γνωσθέντα ἀβουλοτέρων τῶν ἐναντίων τυχόντων κατωρθώθη, καὶ ἔτι πλέω 5 ἃ καλῶς δοκοῦντα βουλευθῆναι ἐς τοὐναντίον αἰσχρῶς περιέστη· ἐνθυμεῖται γὰρ οὐδεὶς ὁμοίᾳ τῇ πίστει καὶ ἔργῳ ἐπεξέρχεται, ἀλλὰ μετ' ἀσφαλείας μὲν δοξάζομεν, μετὰ δέους δὲ ἐν τῷ ἔργῳ ἐλλείπομεν. Ἡμεῖς δὲ νῦν καὶ ἀδικούμενοι τὸν πόλεμον 10 ἐγείρομεν καὶ ἱκανὰ ἔχοντες ἐγκλήματα, καὶ ὅταν ἀμυνώμεθα Ἀθηναίους, καταθησόμεθα αὐτὸν ἐν καιρῷ. Κατὰ πολλὰ δὲ ἡμᾶς εἰκὸς ἐπικρατῆσαι, πρῶτον μὲν πλήθει προὔχοντας καὶ ἐμπειρίᾳ πολεμικῇ, ἔπειτα ὁμοίως πάντας ἐς τὰ παραγγελλόμενα ἰόντας. Ναυ- 15 τικόν τε, ᾧ ἰσχύουσιν, ἀπὸ τῆς ὑπαρχούσης τε ἑκάστοις οὐσίας ἐξαρτυσόμεθα καὶ ἀπὸ τῶν ἐν Δελφοῖς καὶ Ὀλυμπίᾳ χρημάτων· δάνεισμα γὰρ ποιησάμενοι ὑπολαβεῖν οἷοί τ' ἐσμὲν μισθῷ μείζονι τοὺς ξένους αὐτῶν ναυβάτας. Ὠνητὴ γὰρ Ἀθηναίων ἡ δύναμις 20 μᾶλλον ἢ οἰκεία· ἡ δὲ ἡμετέρα ἧσσον ἂν τοῦτο πάθοι, τοῖς σώμασι τὸ πλέον ἰσχύουσα ἢ τοῖς χρήμασιν. Μιᾷ τε νίκῃ ναυμαχίας κατὰ τὸ εἰκὸς ἁλίσκονται· εἰ δ' ἀντίσχοιεν, μελετήσομεν καὶ ἡμεῖς ἐν πλέονι χρόνῳ τὰ ναυτικά, καὶ ὅταν τὴν ἐπιστήμην ἐς τὸ ἴσον καταστήσωμεν, τῇ γε εὐψυχίᾳ δή που περιεσόμεθα. Ὃ γὰρ ἡμεῖς ἔχομεν φύσει ἀγαθόν, ἐκείνοις οὐκ ἂν γένοιτο διδαχῇ· ὃ δ' ἐκεῖνοι ἐπιστήμῃ προὔχουσι, καθαιρετέον ἡμῖν ἐστι μελέτῃ. Χρήματα δ' ὥστ' ἔχειν ἐς αὐτά, οἴσομεν· ἢ δεινὸν ἂν 30

εἴη, εἰ οἱ μὲν ἐκείνων ξύμμαχοι ἐπὶ δουλείᾳ τῇ αὐτῶν φέροντες οὐκ ἀπεροῦσιν, ἡμεῖς δ' ἐπὶ τῷ τιμωρούμενοι τοὺς ἐχθροὺς καὶ αὐτοὶ ἅμα σώζεσθαι οὐκ ἄρα δαπανήσομεν, καὶ ἐπὶ τῷ μὴ ὑπ' ἐκείνων αὐτὰ ἀφαιρεθέντες αὐτοῖς τούτοις κακῶς πάσχειν. Ὑπάρχουσι δὲ καὶ ἄλλαι ὁδοὶ πολέμου ἡμῖν, ξυμμάχων τε ἀπόστασις, μάλιστα παραίρεσις οὖσα τῶν προσόδων αἷς ἰσχύουσι, καὶ ἐπιτειχισμὸς τῇ χώρᾳ, ἄλλα τε ὅσα οὐκ ἄν τις νῦν προΐδοι. Ἥκιστα γὰρ πόλεμος ἐπὶ ῥητοῖς χωρεῖ, αὐτὸς δὲ ἀφ' αὑτοῦ τὰ πολλὰ τεχνᾶται πρὸς τὸ παρατυγχάνον· ἐν ᾧ ὁ μὲν εὐοργήτως αὐτῷ προσομιλήσας βεβαιότερος, ὁ δὲ ὀργισθεὶς περὶ αὐτὸν οὐκ ἐλάσσω πταίει. Ἐνθυμώμεθα δὲ καὶ ὅτι εἰ μὲν ἦσαν ἡμῶν ἑκάστοις πρὸς ἀντιπάλους περὶ γῆς ὅρων διαφοραί, οἰστὸν ἂν ἦν· νῦν δὲ πρὸς ξύμπαντάς τε ἡμᾶς Ἀθηναῖοι ἱκανοὶ καὶ κατὰ πόλιν ἔτι δυνατώτεροι, ὥστε εἰ μὴ καὶ ἀθρόοι καὶ κατὰ ἔθνη καὶ ἕκαστον ἄστυ μιᾷ γνώμῃ ἀμυνούμεθα αὐτούς, δίχα γε ὄντας ἡμᾶς ἀπόνως χειρώσονται. Καὶ τὴν ἧσσαν, εἰ καὶ δεινόν τῳ ἀκοῦσαι, ἴστω οὐκ ἄλλο τι φέρουσαν ἢ ἄντικρυς δουλείαν· ὃ καὶ λόγῳ ἐνδοιασθῆναι αἰσχρὸν τῇ Πελοποννήσῳ, καὶ πόλεις τοσάσδε ὑπὸ μιᾶς κακοπαθεῖν. Ἐν ᾧ ἢ δικαίως δοκοῖμεν ἂν πάσχειν ἢ διὰ δειλίαν ἀνέχεσθαι, καὶ τῶν πατέρων χείρους φαίνεσθαι, οἳ τὴν Ἑλλάδα ἠλευθέρωσαν· ἡμεῖς δὲ οὐδ' ἡμῖν αὐτοῖς βεβαιοῦμεν αὐτό, τύραννον δὲ ἐῶμεν ἐγκαθεστάναι πόλιν, τοὺς δ' ἐν μιᾷ μονάρχους ἀξιοῦμεν καταλύειν. Καὶ οὐκ ἴσμεν ὅπως τάδε τριῶν τῶν μεγίστων ξυμφορῶν ἀπήλλακται, ἀξυνεσίας ἢ μαλακίας ἢ ἀμελείας. Οὐ

γὰρ δὴ πεφευγότες ταῦτα ἐπὶ τὴν πλείστους δὴ βλάψασαν καταφρόνησιν κεχωρήκατε, ἢ ἐκ τοῦ πολλοὺς σφάλλειν τὸ ἐναντίον ὄνομα ἀφροσύνη μετωνόμασται. Τὰ μὲν οὖν προγεγενημένα τί δεῖ μακρότερον ἢ ἐς ὅσον τοῖς νῦν ξυμφέρει αἰτιᾶσθαι; Περὶ δὲ τῶν ἔπειτα μελλόντων τοῖς παροῦσι βοηθοῦντας χρὴ ἐπιταλαιπωρεῖν· πάτριον γὰρ ὑμῖν ἐκ τῶν πόνων τὰς ἀρετὰς κτᾶσθαι· καὶ μὴ μεταβάλλειν τὸ ἔθος, εἰ ἄρα πλούτῳ τε νῦν καὶ ἐξουσίᾳ ὀλίγον προφέρετε (οὐ γὰρ δίκαιον ἃ τῇ ἀπορίᾳ ἐκτήθη τῇ περιουσίᾳ ἀπολέσθαι), ἀλλὰ θαρσοῦντας ἰέναι κατὰ πολλὰ ἐς τὸν πόλεμον, τοῦ τε θεοῦ χρήσαντος καὶ αὐτοῦ ὑποσχομένου ξυλλήψεσθαι, καὶ τῆς ἄλλης Ἑλλάδος πάσης ξυναγωνιουμένης, τὰ μὲν φόβῳ, τὰ δὲ ὠφελίᾳ. Σπονδάς τε οὐ λύσετε πρότεροι, ἅς γε καὶ ὁ θεὸς κελεύων πολεμεῖν νομίζει παραβεβάσθαι, ἠδικημέναις δὲ μᾶλλον βοηθήσετε· λύουσι γὰρ οὐχ οἱ ἀμυνόμενοι, ἀλλ' οἱ πρότεροι ἐπιόντες. Ὥστε πανταχόθεν καλῶς ὑπάρχον ὑμῖν πολεμεῖν, καὶ ἡμῶν τάδε κοινῇ παραινούντων, εἴπερ βεβαιότατον τὸ ταῦτα ξυμφέροντα καὶ πόλεσι καὶ ἰδιώταις εἶναι, μὴ μέλλετε Ποτιδαιάταις τε ποιεῖσθαι τιμωρίαν, οὖσι Δωριεῦσι καὶ ὑπὸ Ἰώνων πολιορκουμένοις, οὗ πρότερον ἦν τοὐναντίον, καὶ τῶν ἄλλων μετελθεῖν τὴν ἐλευθερίαν, ὡς οὐκέτι ἐνδέχεται περιμένοντας τοὺς μὲν ἤδη βλάπτεσθαι, τοὺς δ', εἰ γνωσθησόμεθα ξυνελθόντες μὲν ἀμύνεσθαι δὲ οὐ τολμῶντες, μὴ πολὺ ὕστερον τὸ αὐτὸ πάσχειν· ἀλλὰ νομίσαντες ἐς ἀνάγκην ἀφῖχθαι, ὦ ἄνδρες ξύμμαχοι, καὶ ἅμα τάδε ἄριστα λέγεσθαι, ψηφίσασθε

τὸν πόλεμον, μὴ φοβηθέντες τὸ αὐτίκα δεινόν, τῆς δ' ἀπ αὐτοῦ διὰ πλείονος εἰρήνης ἐπιθυμήσαντες· ἐκ πολέμου μὲν γὰρ εἰρήνη μᾶλλον βεβαιοῦται, ἀφ' ἡσυχίας δὲ μὴ πολεμῆσαι οὐχ ὁμοίως ἀκίνδυνον. Καὶ τὴν καθεστηκυῖαν ἐν τῇ Ἑλλάδι πόλιν τύραννον ἡγησάμενοι ἐπὶ πᾶσιν ὁμοίως καθεστάναι, ὥστε τῶν μὲν ἤδη ἄρχειν τῶν δὲ διανοεῖσθαι, παραστησώμεθα ἐπελθόντες, καὶ αὐτοὶ ἀκινδύνως τὸ λοιπὸν οἰκῶμεν, καὶ τοὺς νῦν δεδουλωμένους Ἕλληνας ἐλευθερώσωμεν." Τοιαῦτα οἱ Κορίνθιοι εἶπον.

Οἱ δὲ Λακεδαιμόνιοι, ἐπειδὴ ἀφ' ἁπάντων ἤκουσαν γνώμην, ψῆφον ἐπήγαγον τοῖς ξυμμάχοις ἅπασιν ὅσοι παρῆσαν ἑξῆς καὶ μείζονι καὶ ἐλάσσονι πόλει· καὶ τὸ πλῆθος ἐψηφίσαντο πολεμεῖν. Δεδογμένον δὲ αὐτοῖς εὐθὺς μὲν ἀδύνατα ἦν ἐπιχειρεῖν ἀπαρασκεύοις οὖσιν, ἐκπορίζεσθαι δὲ ἐδόκει ἑκάστοις ἃ πρόσφορα ἦν καὶ μὴ εἶναι μέλλησιν. Ὅμως δὲ καθισταμένοις ὧν ἔδει ἐνιαυτὸς μὲν οὐ διετρίβη, ἔλασσον δέ, πρὶν ἐσβαλεῖν ἐς τὴν Ἀττικὴν καὶ τὸν πόλεμον ἄρασθαι φανερῶς.

SPEECH OF PERIKLES. (Lib. I. cc. 139–146.)

Λακεδαιμόνιοι δὲ ἐπὶ μὲν τῆς πρώτης πρεσβείας τοιαῦτα ἐπέταξάν τε καὶ ἀντεκελεύσθησαν περὶ τῶν ἐναγῶν τῆς ἐλάσεως· ὕστερον δὲ φοιτῶντες παρ' Ἀθηναίους Ποτιδαίας τε ἀπανίστασθαι ἐκέλευον καὶ

Αἴγιναν αὐτόνομον ἀφιέναι, καὶ μάλιστά γε πάντων καὶ ἐνδηλότατα προὔλεγον τὸ περὶ Μεγαρέων ψήφισμα καθελοῦσι μὴ ἂν γίγνεσθαι πόλεμον, ἐν ᾧ εἴρητο αὐτοὺς μὴ χρῆσθαι τοῖς λιμέσι τοῖς ἐν τῇ Ἀθηναίων ἀρχῇ μηδὲ τῇ Ἀττικῇ ἀγορᾷ. Οἱ δ' 5 Ἀθηναῖοι οὔτε τἆλλα ὑπήκουον οὔτε τὸ ψήφισμα καθῄρουν, ἐπικαλοῦντες ἐπεργασίαν Μεγαρεῦσι τῆς γῆς τῆς ἱερᾶς καὶ τῆς ἀορίστου καὶ ἀνδραπόδων ὑποδοχὴν τῶν ἀφισταμένων. Τέλος δὲ ἀφικομένων τῶν τελευταίων πρέσβεων ἐκ Λακεδαίμονος, Ῥαμφίου τε 10 καὶ Μελησίππου καὶ Ἀγησάνδρου, καὶ λεγόντων ἄλλο μὲν οὐδὲν ὧν πρότερον εἰώθεσαν, αὐτὰ δὲ τάδε ὅτι "Λακεδαιμόνιοι βούλονται τὴν εἰρήνην εἶναι, εἴη δ' ἂν εἰ τοὺς Ἕλληνας αὐτονόμους ἀφεῖτε," ποιήσαντες ἐκκλησίαν οἱ Ἀθηναῖοι γνώμας σφίσιν 15 αὐτοῖς προὐτίθεσαν, καὶ ἐδόκει ἅπαξ περὶ ἁπάντων βουλευσαμένους ἀποκρίνασθαι. Καὶ παριόντες ἄλλοι τε πολλοὶ ἔλεγον, ἐπ' ἀμφότερα γιγνόμενοι ταῖς γνώμαις, καὶ ὡς χρὴ πολεμεῖν καὶ ὡς μὴ ἐμπόδιον εἶναι τὸ ψήφισμα εἰρήνης, ἀλλὰ καθελεῖν, καὶ πα- 20 ρελθὼν Περικλῆς ὁ Ξανθίππου, ἀνὴρ κατ' ἐκεῖνον τὸν χρόνον πρῶτος Ἀθηναίων, λέγειν τε καὶ πράσσειν δυνατώτατος, παρῄνει τοιάδε.

"Τῆς μὲν γνώμης, ὦ Ἀθηναῖοι, ἀεὶ τῆς αὐτῆς ἔχομαι, μὴ εἴκειν Πελοποννησίοις, καίπερ εἰδὼς τοὺς 25 ἀνθρώπους οὐ τῇ αὐτῇ ὀργῇ ἀναπειθομένους τε πολεμεῖν καὶ ἐν τῷ ἔργῳ πράσσοντας, πρὸς δὲ τὰς ξυμφορὰς καὶ τὰς γνώμας τρεπομένους. Ὁρῶ δὲ καὶ νῦν ὁμοῖα καὶ παραπλήσια ξυμβουλευτέα μοι ὄντα, καὶ τοὺς ἀναπειθομένους ὑμῶν δικαιῶ τοῖς 30

κοινῇ δόξασιν, ἢν ἄρα τι καὶ σφαλλώμεθα, βοηθεῖν, ἢ μηδὲ κατορθοῦντας τῆς ξυνέσεως μεταποιεῖσθαι. Ἐνδέχεται γὰρ τὰς ξυμφορὰς τῶν πραγμάτων οὐχ ἧσσον ἀμαθῶς χωρῆσαι ἢ καὶ τὰς διανοίας τοῦ
5 ἀνθρώπου· διόπερ καὶ τὴν τύχην, ὅσα ἂν παρὰ λόγον ξυμβῇ, εἰώθαμεν αἰτιᾶσθαι. Λακεδαιμόνιοι δὲ πρότερόν τε δῆλοι ἦσαν ἐπιβουλεύοντες ἡμῖν καὶ νῦν οὐχ ἥκιστα. Εἰρημένον γὰρ δίκας μὲν τῶν διαφόρων ἀλλήλοις διδόναι καὶ δέχεσθαι, ἔχειν δὲ
10 ἑκατέρους ἃ ἔχομεν, οὔτε αὐτοὶ δίκας πω ἤτησαν οὔτε ἡμῶν διδόντων δέχονται, βούλονται δὲ πολέμῳ μᾶλλον ἢ λόγοις τὰ ἐγκλήματα διαλύεσθαι, καὶ ἐπιτάσσοντες ἤδη καὶ οὐκέτι αἰτιώμενοι πάρεισιν. Ποτιδαίας τε γὰρ ἀπανίστασθαι κελεύουσι καὶ Αἴγιναν
15 αὐτόνομον ἀφιέναι καὶ τὸ Μεγαρέων ψήφισμα καθαιρεῖν· οἱ δὲ τελευταῖοι οἵδε ἥκοντες καὶ τοὺς Ἕλληνας προαγορεύουσιν αὐτονόμους ἀφιέναι. Ὑμῶν δὲ μηδεὶς νομίσῃ περὶ βραχέος ἂν πολεμεῖν, εἰ τὸ Μεγαρέων ψήφισμα μὴ καθέλοιμεν, ὅπερ μάλιστα
20 προὔχονται, εἰ καθαιρεθείη, μὴ ἂν γίγνεσθαι τὸν πόλεμον· μηδ' ἐν ὑμῖν αὐτοῖς αἰτίαν ὑπολίπησθε ὡς διὰ μικρὸν ἐπολεμήσατε. Τὸ γὰρ βραχύ τι τοῦτο πᾶσαν ὑμῶν ἔχει τὴν βεβαίωσιν καὶ πεῖραν τῆς γνώμης. Οἷς εἰ ξυγχωρήσετε, καὶ ἄλλο τι
25 μεῖζον εὐθὺς ἐπιταχθήσεσθε, ὡς φόβῳ καὶ τοῦτο ὑπακούσαντες· ἀπισχυρισάμενοι δὲ σαφὲς ἂν καταστήσαιτε αὐτοῖς ἀπὸ τοῦ ἴσου ὑμῖν μᾶλλον προσφέρεσθαι. Αὐτόθεν δὴ διανοήθητε ἢ ὑπακούειν πρίν τι βλαβῆναι, ἢ εἰ πολεμήσομεν, ὡς ἔμοιγε ἄμεινον
30 δοκεῖ εἶναι, καὶ ἐπὶ μεγάλῃ καὶ ἐπὶ βραχείᾳ ὁμοί-

ως προφάσει μὴ εἴξοντες μηδὲ ξὺν φόβῳ ἕξοντες ἃ κεκτήμεθα· τὴν γὰρ αὐτὴν δύναται δούλωσιν ἥ τε μεγίστη καὶ ἐλαχίστη δικαίωσις ἀπὸ τῶν ὁμοίων πρὸ δίκης τοῖς πέλας ἐπιτασσομένη. Τὰ δὲ τοῦ πολέμου καὶ τῶν ἑκατέροις ὑπαρχόντων ὡς οὐκ 5 ἀσθενέστερα ἕξομεν, γνῶτε καθ' ἕκαστον ἀκούοντες. Αὐτουργοί τε γάρ εἰσι Πελοποννήσιοι, καὶ οὔτε ἰδίᾳ οὔτε ἐν κοινῷ χρήματά ἐστιν αὐτοῖς, ἔπειτα χρονίων πολέμων καὶ διαποντίων ἄπειροι διὰ τὸ βραχέως αὐτοὶ ἐπ' ἀλλήλους ὑπὸ πενίας ἐπιφέρειν. Καὶ οἱ 10 τοιοῦτοι οὔτε ναῦς πληροῦντες οὔτε πεζὰς στρατιὰς πολλάκις ἐκπέμπειν δύνανται, ἀπὸ τῶν ἰδίων τε ἅμα ἀπόντες καὶ ἀπὸ τῶν αὐτῶν δαπανῶντες καὶ προσέτι καὶ θαλάσσης εἰργόμενοι· αἱ δὲ περιουσίαι τοὺς πολέμους μᾶλλον ἢ αἱ βίαιοι ἐσφοραὶ ἀνέχουσιν. 15 Σώμασί τε ἑτοιμότεροι οἱ αὐτουργοὶ τῶν ἀνθρώπων ἢ χρήμασι πολεμεῖν, τὸ μὲν πιστὸν ἔχοντες ἐκ τῶν κινδύνων κἂν περιγενέσθαι, τὸ δὲ οὐ βέβαιον μὴ οὐ προαναλώσειν, ἄλλως τε κἂν παρὰ δόξαν, ὅπερ εἰκός, ὁ πόλεμος αὐτοῖς μηκύνηται. Μάχῃ μὲν γὰρ 20 μιᾷ πρὸς ἅπαντας Ἕλληνας δυνατοὶ Πελοποννήσιοι καὶ οἱ ξύμμαχοι ἀντισχεῖν, πολεμεῖν δὲ μὴ πρὸς ὁμοίαν ἀντιπαρασκευὴν ἀδύνατοι, ὅταν μήτε βουλευτηρίῳ ἑνὶ χρώμενοι παραχρῆμά τι ὀξέως ἐπιτελῶσι, πάντες τε ἰσόψηφοι ὄντες καὶ οὐχ ὁμόφυλοι τὸ ἐφ' 25 ἑαυτὸν ἕκαστος σπεύδῃ· ἐξ ὧν φιλεῖ μηδὲν ἐπιτελὲς γίγνεσθαι. Καὶ γὰρ οἱ μὲν ὡς μάλιστα τιμωρήσασθαί τινα βούλονται, οἱ δὲ ὡς ἥκιστα τὰ οἰκεῖα φθεῖραι. Χρόνιοί τε ξυνιόντες ἐν βραχεῖ μὲν μορίῳ σκοποῦσί τι τῶν κοινῶν, τῷ δὲ πλέονι τὰ οἰκεῖα 30

πράσσουσιν. Καὶ ἕκαστος οὐ παρὰ τὴν ἑαυτοῦ ἀμέλειαν οἴεται βλάψειν, μέλειν δέ τινι καὶ ἄλλῳ ὑπὲρ ἑαυτοῦ τι προϊδεῖν, ὥστε τῷ αὐτῷ ὑπὸ ἁπάντων ἰδίᾳ δοξάσματι λανθάνειν τὸ κοινὸν ἀθρόον φθειρόμενον. Μέγιστον δὲ τῇ τῶν χρημάτων σπάνει κωλύσονται, ὅταν σχολῇ αὐτὰ ποριζόμενοι διαμέλλωσιν·. τοῦ δὲ πολέμου οἱ καιροὶ οὐ μενετοί. Καὶ μὴν οὐδ' ἡ ἐπιτείχισις οὐδὲ τὸ ναυτικὸν αὐτῶν ἄξιον φοβηθῆναι. Τὴν μὲν γὰρ χαλεπὸν καὶ ἐν εἰρήνῃ πόλιν ἀντίπαλον παρασκευάσασθαι, ᾗ που δὴ ἐν πολεμίᾳ τε καὶ οὐχ ἧσσον ἐκείνοις ἡμῶν ἀντεπιτετειχισμένων. Φρούριον δ' εἰ ποιήσονται, τῆς μὲν γῆς βλάπτοιεν ἄν τι μέρος καταδρομαῖς καὶ αὐτομολίαις, οὐ μέντοι ἱκανόν γε ἔσται ἐπιτειχίζειν τε κωλύειν ἡμᾶς πλεύσαντας ἐς τὴν ἐκείνων, καὶ ᾗπερ ἰσχύομεν, ταῖς ναυσὶν ἀμύνεσθαι· πλέον γὰρ ἡμεῖς ἔχομεν τοῦ κατὰ γῆν ἐκ τοῦ ναυτικοῦ ἐμπειρίας ἢ ἐκεῖνοι ἐκ τοῦ κατ' ἤπειρον ἐς τὰ ναυτικά. Τὸ δὲ τῆς θαλάσσης ἐπιστήμονας γενέσθαι οὐ ῥᾳδίως αὐτοῖς προσγενήσεται. Οὐδὲ γὰρ ὑμεῖς, μελετῶντες αὐτὸ εὐθὺς ἀπὸ τῶν Μηδικῶν, ἐξείργασθέ πω· πῶς δὴ ἄνδρες γεωργοὶ καὶ οὐ θαλάσσιοι, καὶ προσέτι οὐδὲ μελετήσαι ἐασόμενοι διὰ τὸ ὑφ' ἡμῶν πολλαῖς ναυσὶν ἀεὶ ἐφορμεῖσθαι, ἄξιον ἄν τι δρῷεν; Πρὸς μὲν γὰρ ὀλίγας ἐφορμούσας κἂν διακινδυνεύσειαν, πλήθει τὴν ἀμαθίαν θρασύνοντες, πολλαῖς δὲ εἰργόμενοι ἡσυχάσουσι καὶ ἐν τῷ μὴ μελετῶντι ἀξυνετώτεροι ἔσονται καὶ δι' αὐτὸ καὶ ὀκνηρότεροι. Τὸ δὲ ναυτικὸν τέχνης ἐστὶν ὥσπερ καὶ ἄλλο τι, καὶ οὐκ ἐνδέχεται, ὅταν τύχῃ, ἐκ παρέργου μελετᾶσθαι, ἀλλὰ μᾶλλον

μηδὲν ἐκείνῳ πρόσεργον ἄλλο γίγνεσθαι. Εἴ τε καὶ κινήσαντες τῶν Ὀλυμπίασιν ἢ Δελφοῖς χρημάτων μισθῷ μείζονι πειρῶντο ἡμῶν ὑπολαβεῖν τοὺς ξένους τῶν ναυτῶν, μὴ ὄντων μὲν ἡμῶν ἀντιπάλων ἐσβάντων αὐτῶν τε καὶ τῶν μετοίκων δεινὸν ἂν ἦν· νῦν δὲ τόδε τε ὑπάρχει, καὶ ὅπερ κράτιστον, κυβερνήτας ἔχομεν πολίτας καὶ τὴν ἄλλην ὑπηρεσίαν πλείους καὶ ἀμείνους ἢ πᾶσα ἡ ἄλλη Ἑλλάς. Καὶ ἐπὶ τῷ κινδύνῳ οὐδεὶς ἂν δέξαιτο τῶν ξένων τήν τε αὐτοῦ φεύγειν καὶ μετὰ τῆς ἥσσονος ἅμα ἐλπίδος ὀλίγων ἡμερῶν ἕνεκα μεγάλου μισθοῦ δόσεως ἐκείνοις ξυναγωνίζεσθαι. Καὶ τὰ μὲν Πελοποννησίων ἔμοιγε τοιαῦτα καὶ παραπλήσια δοκεῖ εἶναι, τὰ δὲ ἡμέτερα τούτων τε ὧνπερ ἐκείνοις ἐμεμψάμην ἀπηλλάχθαι καὶ ἄλλα οὐκ ἀπὸ τοῦ ἴσου μεγάλα ἔχειν. Ἤν τ' ἐπὶ τὴν χώραν ἡμῶν πεζῇ ἴωσιν, ἡμεῖς ἐπὶ τὴν ἐκείνων πλευσούμεθα, καὶ οὐκέτι ἐκ τοῦ ὁμοίου ἔσται Πελοποννήσου μέρος τι τμηθῆναι καὶ τὴν Ἀττικὴν ἅπασαν· οἱ μὲν γὰρ οὐχ ἕξουσιν ἄλλην ἀντιλαβεῖν ἀμαχεί, ἡμῖν δέ ἐστι γῆ πολλὴ καὶ ἐν νήσοις καὶ κατ' ἤπειρον. Μέγα γὰρ τὸ τῆς θαλάσσης κράτος. Σκέψασθε δέ· εἰ γὰρ ἦμεν νησιῶται, τίνες ἂν ἀληπτότεροι ἦσαν; Καὶ νῦν χρὴ ὅτι ἐγγύτατα τούτου διανοηθέντας τὴν μὲν γῆν καὶ οἰκίας ἀφεῖναι, τῆς δὲ θαλάσσης καὶ πόλεως φυλακὴν ἔχειν, καὶ Πελοποννησίοις ὑπὲρ αὐτῶν ὀργισθέντας πολλῷ πλείοσι μὴ διαμάχεσθαι (κρατήσαντές τε γὰρ αὖθις οὐκ ἐλάσσοσι μαχούμεθα, καὶ ἢν σφαλῶμεν, τὰ τῶν ξυμμάχων, ὅθεν ἰσχύομεν, προσαπόλλυται· οὐ γὰρ ἡσυχάσουσι μὴ ἱκανῶν ἡμῶν

ὄντων ἐπ' αὐτοὺς στρατεύειν), τήν τε ὀλόφυρσιν μὴ οἰκιῶν καὶ γῆς ποιεῖσθαι, ἀλλὰ τῶν σωμάτων· οὐ γὰρ τάδε τοὺς ἄνδρας, ἀλλ' οἱ ἄνδρες ταῦτα κτῶνται. Καὶ εἰ ᾤμην πείσειν ὑμᾶς, αὐτοὺς ἂν ἐξελθόντας
5 ἐκέλευον αὐτὰ δῃῶσαι, καὶ δεῖξαι Πελοποννησίοις ὅτι τούτων γε ἕνεκα οὐχ ὑπακούσεσθε. Πολλὰ δὲ καὶ ἄλλα ἔχω ἐς ἐλπίδα τοῦ περιέσεσθαι, ἢν ἐθέλητε ἀρχήν τε μὴ ἐπικτᾶσθαι ἅμα πολεμοῦντες καὶ κινδύνους αὐθαιρέτους μὴ προστίθεσθαι· μᾶλλον γὰρ πε-
10 φόβημαι τὰς οἰκείας ἡμῶν ἁμαρτίας ἢ τὰς τῶν ἐναντίων διανοίας. Ἀλλ' ἐκεῖνα μὲν καὶ ἐν ἄλλῳ λόγῳ ἅμα τοῖς ἔργοις δηλωθήσεται· νῦν δὲ τούτοις ἀποκρινάμενοι ἀποπέμψωμεν, Μεγαρέας μὲν ὅτι ἐάσομεν ἀγορᾷ καὶ λιμέσι χρῆσθαι, ἢν καὶ Λακε-
15 δαιμόνιοι ξενηλασίας μὴ ποιῶσι μήτε ἡμῶν μήτε τῶν ἡμετέρων ξυμμάχων (οὔτε γὰρ ἐκεῖνο κωλύει ἐν ταῖς σπονδαῖς οὔτε τόδε), τὰς δὲ πόλεις ὅτι αὐτονόμους ἀφήσομεν, εἰ καὶ αὐτονόμους ἔχοντες ἐσπεισάμεθα, καὶ ὅταν κἀκεῖνοι ταῖς αὑτῶν ἀποδῶσι
20 πόλεσι μὴ σφίσι τοῖς Λακεδαιμονίοις ἐπιτηδείως αὐτονομεῖσθαι, ἀλλὰ αὐτοῖς ἑκάστοις ὡς βούλονται· δίκας δὲ ὅτι ἐθέλομεν δοῦναι κατὰ τὰς ξυνθήκας, πολέμου δὲ οὐκ ἄρξομεν, ἀρχομένους δὲ ἀμυνούμεθα. Ταῦτα γὰρ δίκαια καὶ πρέποντα ἅμα τῇδε τῇ πόλει
25 ἀποκρίνασθαι. Εἰδέναι δὲ χρὴ ὅτι ἀνάγκη πολεμεῖν· ἢν δὲ ἑκούσιοι μᾶλλον δεχώμεθα, ἧσσον ἐγκεισομένους τοὺς ἐναντίους ἕξομεν· ἔκ τε τῶν μεγίστων κινδύνων ὅτι καὶ πόλει καὶ ἰδιώτῃ μέγισται τιμαὶ περιγίγνονται. Οἱ γοῦν πατέρες ἡμῶν ὑποστάντες
30 Μήδους, καὶ οὐκ ἀπὸ τοσῶνδε ὁρμώμενοι ἀλλὰ καὶ

τὰ ὑπάρχοντα ἐκλιπόντες, γνώμῃ τε πλείονι ἢ τύχῃ καὶ τόλμῃ μείζονι ἢ δυνάμει τόν τε βάρβαρον ἀπεώσαντο καὶ ἐς τάδε προήγαγον αὐτά. Ὧν οὐ χρὴ λείπεσθαι, ἀλλὰ τούς τε ἐχθροὺς παντὶ τρόπῳ ἀμύνεσθαι καὶ τοῖς ἐπιγιγνομένοις πειρᾶσθαι αὐτὰ μὴ ἐλάσσω παραδοῦναι." 5

Ὁ μὲν Περικλῆς τοιαῦτα εἶπεν. Οἱ δ' Ἀθηναῖοι νομίσαντες ἄριστα σφίσι παραινεῖν αὐτὸν ἐψηφίσαντο ἃ ἐκέλευε, καὶ τοῖς Λακεδαιμονίοις ἀπεκρίναντο τῇ ἐκείνου γνώμῃ, καθ' ἕκαστά τε ὡς ἔφρασε, καὶ τὸ ξύμπαν οὐδὲν κελευόμενοι ποιήσειν, δίκῃ δὲ κατὰ τὰς ξυνθήκας ἑτοῖμοι εἶναι διαλύεσθαι περὶ τῶν ἐγκλημάτων ἐπὶ ἴσῃ καὶ ὁμοίᾳ. Καὶ οἱ μὲν ἀπεχώρησαν ἐπ' οἴκου καὶ οὐκέτι ὕστερον ἐπρεσβεύοντο. 10

Αἰτίαι δὲ αὗται καὶ διαφοραὶ ἐγένοντο ἀμφοτέροις πρὸ τοῦ πολέμου, ἀρξάμεναι εὐθὺς ἀπὸ τῶν ἐν Ἐπιδάμνῳ καὶ Κερκύρᾳ· ἐπεμίγνυντο δὲ ὅμως ἐν αὐταῖς καὶ παρ' ἀλλήλους ἐφοίτων ἀκηρύκτως μέν, ἀνυπόπτως δὲ οὔ· σπονδῶν γὰρ ξύγχυσις τὰ γιγνόμενα ἦν καὶ πρόφασις τοῦ πολεμεῖν. 15 20

RESOURCES OF ATHENS. (Lib. II. c. 13. B. C. 431.)

Ἔτι δὲ τῶν Πελοποννησίων ξυλλεγομένων τε ἐς τὸν Ἰσθμὸν καὶ ἐν ὁδῷ ὄντων, πρὶν ἐσβαλεῖν ἐς τὴν Ἀττικήν, Περικλῆς ὁ Ξανθίππου, στρατηγὸς ὢν Ἀθηναίων δέκατος αὐτός, ὡς ἔγνω τὴν ἐσβολὴν ἐσομένην, ὑποτοπήσας, ὅτι Ἀρχίδαμος αὐτῷ ξένος ὢν ἐτύγχανε, 5 μὴ πολλάκις ἢ αὐτὸς ἰδίᾳ βουλόμενος χαρίζεσθαι τοὺς ἀγροὺς αὐτοῦ παραλίπῃ καὶ μὴ δῃώσῃ, ἢ καὶ Λακεδαιμονίων κελευσάντων ἐπὶ διαβολῇ τῇ ἑαυτοῦ γένηται τοῦτο, ὥσπερ καὶ τὰ ἄγη ἐλαύνειν προεῖπον ἕνεκα ἐκείνου, προηγόρευε τοῖς Ἀθηναίοις ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ ὅτι 10 Ἀρχίδαμος μέν οἱ ξένος εἴη, οὐ μέντοι ἐπὶ κακῷ γε τῆς πόλεως γένοιτο, τοὺς δ' ἀγροὺς τοὺς ἑαυτοῦ καὶ οἰκίας ἢν ἄρα μὴ δῃώσωσιν οἱ πολέμιοι ὥσπερ καὶ τὰ τῶν ἄλλων, ἀφίησιν αὐτὰ δημόσια εἶναι καὶ μηδεμίαν οἱ ὑποψίαν κατὰ ταῦτα γίγνεσθαι. Παρῄνει δὲ καὶ 15 περὶ τῶν παρόντων ἅπερ καὶ πρότερον, παρασκευάζεσθαί τε ἐς τὸν πόλεμον καὶ τὰ ἐκ τῶν ἀγρῶν ἐσκομίζεσθαι, ἔς τε μάχην μὴ ἐπεξιέναι, ἀλλὰ τὴν πόλιν ἐσελθόντας φυλάσσειν, καὶ τὸ ναυτικόν, ᾗπερ ἰσχύουσιν, ἐξαρτύεσθαι, τά τε τῶν ξυμμάχων διὰ χειρὸς 20 ἔχειν, λέγων τὴν ἰσχὺν αὐτοῖς ἀπὸ τούτων εἶναι τῶν χρημάτων τῆς προσόδου, τὰ δὲ πολλὰ τοῦ πολέμου γνώμῃ καὶ χρημάτων περιουσίᾳ κρατεῖσθαι. Θαρσεῖν τε ἐκέλευε προσιόντων μὲν ἑξακοσίων ταλάντων ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ φόρου κατ' ἐνιαυτὸν ἀπὸ τῶν ξυμμάχων τῇ 25 πόλει ἄνευ τῆς ἄλλης προσόδου, ὑπαρχόντων δὲ ἐν

τῇ ἀκροπόλει ἔτι τότε ἀργυρίου ἐπισήμου ἑξακισχιλίων ταλάντων (τὰ γὰρ πλεῖστα τριακοσίων ἀποδέοντα μύρια ἐγένετο, ἀφ' ὧν ἔς τε τὰ προπύλαια τῆς ἀκροπόλεως καὶ τἆλλα οἰκοδομήματα καὶ ἐς Ποτίδαιαν ἀπανηλώθη), χωρὶς δὲ χρυσίου ἀσήμου καὶ ἀργυρίου ἔν τε ἀναθήμασιν ἰδίοις καὶ δημοσίοις καὶ ὅσα ἱερὰ σκεύη περί τε τὰς πομπὰς καὶ τοὺς ἀγῶνας καὶ σκῦλα Μηδικὰ καὶ εἴ τι τοιουτότροπον, οὐκ ἐλάσσονος [ἦν] ἢ πεντακοσίων ταλάντων. Ἔτι δὲ καὶ τὰ ἐκ τῶν ἄλλων ἱερῶν προσετίθει χρήματα οὐκ ὀλίγα, οἷς χρήσεσθαι αὐτούς, καὶ ἢν πάνυ ἐξείργωνται πάντων, καὶ αὐτῆς τῆς θεοῦ τοῖς περικειμένοις χρυσίοις· ἀπέφαινε δ' ἔχον τὸ ἄγαλμα τεσσαράκοντα τάλαντα σταθμὸν χρυσίου ἀπέφθου, καὶ περιαιρετὸν εἶναι ἅπαν. Χρησαμένους τε ἐπὶ σωτηρίᾳ ἔφη χρῆναι μὴ ἐλάσσω ἀντικαταστῆσαι πάλιν. Χρήμασι μὲν οὖν οὕτως ἐθάρσυνεν αὐτούς, ὁπλίτας δὲ τρισχιλίους καὶ μυρίους εἶναι ἄνευ τῶν ἐν τοῖς φρουρίοις καὶ τῶν παρ' ἔπαλξιν ἑξακισχιλίων καὶ μυρίων. Τοσοῦτοι γὰρ ἐφύλασσον τὸ πρῶτον ὁπότε οἱ πολέμιοι ἐσβάλοιεν, ἀπό τε τῶν πρεσβυτάτων καὶ τῶν νεωτάτων, καὶ μετοίκων ὅσοι ὁπλῖται ἦσαν. Τοῦ τε γὰρ Φαληρικοῦ τείχους στάδιοι ἦσαν πέντε καὶ τριάκοντα πρὸς τὸν κύκλον τοῦ ἄστεος, καὶ αὐτοῦ τοῦ κύκλου τὸ φυλασσόμενον τρεῖς καὶ τεσσαράκοντα· ἔστι δὲ αὐτοῦ ὃ καὶ ἀφύλακτον ἦν, τὸ μεταξὺ τοῦ τε μακροῦ καὶ τοῦ Φαληρικοῦ. Τὰ δὲ μακρὰ τειχη πρὸς τὸν Πειραιᾶ τεσσαράκοντα σταδίων, ὧν τὸ ἔξωθεν ἐτηρεῖτο· καὶ τοῦ Πειραιῶς ξὺν Μουνυχίᾳ ἑξήκοντα μὲν σταδίων ὁ ἅπας περίβολος, τὸ δ' ἐν φυλακῇ ἦν ἥμισυ τού-

του. Ἱππέας δ' ἀπέφαινε διακοσίους καὶ χιλίους ξὺν ἱπποτοξόταις, ἑξακοσίους δὲ καὶ χιλίους τοξότας, καὶ τριήρεις τὰς πλοΐμους τριακοσίας. Ταῦτα γὰρ ὑπῆρχεν Ἀθηναίοις καὶ οὐκ ἐλάσσω ἕκαστα τούτων, ὅτε ἡ ἐσβολὴ τὸ πρῶτον ἔμελλε Πελοποννησίων ἔσεσθαι καὶ ἐς τὸν πόλεμον καθίσταντο. Ἔλεγε δὲ καὶ ἄλλα οἷά περ εἰώθει Περικλῆς ἐς ἀπόδειξιν τοῦ περιέσεσθαι τῷ πολέμῳ.

PUBLIC FUNERAL OF THOSE WHO FELL IN THE FIRST SUMMER OF THE PELOPONNESIAN WAR, AND THE FUNERAL ORATION IN THEIR HONOR BY PERICLES. (Lib. II. cc. 34–47. B.C. 431.)

Ἐν δὲ τῷ αὐτῷ χειμῶνι οἱ Ἀθηναῖοι τῷ πατρίῳ νόμῳ χρώμενοι δημοσίᾳ ταφὰς ἐποιήσαντο τῶν ἐν τῷδε τῷ πολέμῳ πρῶτον ἀποθανόντων τρόπῳ τοιῷδε. Τὰ μὲν ὀστᾶ προτίθενται τῶν ἀπογενομένων πρότριτα σκηνὴν ποιήσαντες, καὶ ἐπιφέρει τῷ αὐτοῦ ἕκαστος

ἤν τι βούληται. Ἐπειδὰν δὲ ἡ ἐκφορὰ ᾖ, λίρνακας κυπαρισσίνας ἄγουσιν ἅμαξαι, φυλῆς ἑκάστης μίαν· ἔνεστι δὲ τὰ ὀστᾶ ἧς ἕκαστος ἦν φυλῆς. Μία δὲ κλίνη κενὴ φέρεται ἐστρωμένη τῶν ἀφανῶν, οὓς ἂν μὴ εὑρε-
5 θῶσιν ἐς ἀναίρεσιν. Ξυνεκφέρει δὲ ὁ βουλόμενος καὶ ἀστῶν καὶ ξένων, καὶ γυναῖκες πάρεισιν αἱ προσήκουσαι ἐπὶ τὸν τάφον ὀλοφυρόμεναι. Τιθέασιν οὖν ἐς τὸ δημόσιον σῆμα, ὅ ἐστιν ἐπὶ τοῦ καλλίστου προαστείου τῆς πόλεως, καὶ ἀεὶ ἐν αὐτῷ θάπτουσι τοὺς ἐκ τῶν
10 πολέμων, πλήν γε τοὺς ἐν Μαραθῶνι· ἐκείνων δὲ διαπρεπῆ τὴν ἀρετὴν κρίναντες αὐτοῦ καὶ τὸν τάφον ἐποίησαν. Ἐπειδὰν δὲ κρύψωσι γῇ, ἀνὴρ ᾑρημένος ὑπὸ τῆς πόλεως, ὃς ἂν γνώμῃ τε δοκῇ μὴ ἀξύνετος εἶναι καὶ ἀξιώματι προήκῃ, λέγει ἐπ' αὐτοῖς ἔπαινον
15 τὸν πρέποντα· μετὰ δὲ τοῦτο ἀπέρχονται. Ὧδε μὲν θάπτουσι· καὶ διὰ παντὸς τοῦ πολέμου, ὁπότε ξυμβαίη αὐτοῖς, ἐχρῶντο τῷ νόμῳ. Ἐπὶ δ' οὖν τοῖς πρώτοις τοῖσδε Περικλῆς ὁ Ξανθίππου ᾑρέθη λέγειν. Καὶ ἐπειδὴ καιρὸς ἐλάμβανε, προελθὼν ἀπὸ τοῦ σή-
20 ματος ἐπὶ βῆμα ὑψηλὸν πεποιημένον, ὅπως ἀκούοιτο ὡς ἐπὶ πλεῖστον τοῦ ὁμίλου, ἔλεγε τοιάδε.

"Οἱ μὲν πολλοὶ τῶν ἐνθάδε εἰρηκότων ἤδη ἐπαινοῦσι τὸν προσθέντα τῷ νόμῳ τὸν λόγον τόνδε, ὡς καλὸν ἐπὶ τοῖς ἐκ τῶν πολέμων θαπτομένοις ἀγορεύε-
25 σθαι αὐτόν. Ἐμοὶ δ' ἀρκοῦν ἂν ἐδόκει εἶναι ἀνδρῶν ἀγαθῶν ἔργῳ γενομένων ἔργῳ καὶ δηλοῦσθαι τὰς τιμάς, οἷα καὶ νῦν περὶ τὸν τάφον τόνδε δημοσίᾳ παρασκευασθέντα ὁρᾶτε, καὶ μὴ ἐν ἑνὶ ἀνδρὶ πολλῶν ἀρετὰς κινδυνεύεσθαι εὖ τε καὶ χεῖρον εἰπόντι πιστευ-
30 θῆναι. Χαλεπὸν γὰρ τὸ μετρίως εἰπεῖν ἐν ᾧ μόλις

καὶ ἡ δύκησις τῆς ἀληθείας βεβαιοῦται. Ὅ τε γὰρ
ξυνειδὼς καὶ εὔνους ἀκροατὴς τάχ' ἄν τι ἐνδεεστέρως
πρὸς ἃ βούλεταί τε καὶ ἐπίσταται νομίσειε δηλοῦ-
σθαι, ὅ τε ἄπειρος ἔστιν ἃ καὶ πλεονάζεσθαι, διὰ
φθόνον, εἴ τι ὑπὲρ τὴν ἑαυτοῦ φύσιν ἀκούοι. Μέχρι 5
γὰρ τοῦδε ἀνεκτοὶ οἱ ἔπαινοί εἰσι περὶ ἑτέρων λεγό-
μενοι, ἐς ὅσον ἂν καὶ αὐτὸς ἕκαστος οἴηται ἱκανὸς εἶναι
δρᾶσαί τι ὧν ἤκουσε· τῷ δὲ ὑπερβάλλοντι αὐτῶν φθο-
νοῦντες ἤδη καὶ ἀπιστοῦσιν. Ἐπειδὴ δὲ τοῖς πάλαι
οὕτως ἐδοκιμάσθη ταῦτα καλῶς ἔχειν, χρὴ καὶ ἐμὲ 10
ἑπόμενον τῷ νόμῳ πειρᾶσθαι ὑμῶν τῆς ἑκάστου βου-
λήσεώς τε καὶ δόξης τυχεῖν ὡς ἐπὶ πλεῖστον. Ἄρξο-
μαι δὲ ἀπὸ τῶν προγόνων πρῶτον· δίκαιον γὰρ αὐτοῖς
καὶ πρέπον δὲ ἅμα ἐν τῷ τοιῷδε τὴν τιμὴν ταύτην
τῆς μνήμης δίδοσθαι. Τὴν γὰρ χώραν ἀεὶ οἱ αὐτοὶ 15
οἰκοῦντες διαδοχῇ τῶν ἐπιγιγνομένων μέχρι τοῦδε ἐλευ-
θέραν δι' ἀρετὴν παρέδοσαν. Καὶ ἐκεῖνοί τε ἄξιοι
ἐπαίνου καὶ ἔτι μᾶλλον οἱ πατέρες ἡμῶν· κτησά-
μενοι γὰρ πρὸς οἷς ἐδέξαντο ὅσην ἔχομεν ἀρχὴν
οὐκ ἀπόνως ἡμῖν τοῖς νῦν προσκατέλιπον. Τὰ δὲ 20
πλείω αὐτῆς αὐτοὶ ἡμεῖς οἵδε οἱ νῦν ἔτι ὄντες μά-
λιστα ἐν τῇ καθεστηκυίᾳ ἡλικίᾳ ἐπηυξήσαμεν, καὶ
τὴν πόλιν τοῖς πᾶσι παρεσκευάσαμεν καὶ ἐς πόλεμον
καὶ ἐς εἰρήνην αὐταρκεστάτην. Ὧν ἐγὼ τὰ μὲν κατὰ
πολέμους ἔργα, οἷς ἕκαστα ἐκτήθη, ἢ εἴ τι αὐτοὶ ἢ 25
οἱ πατέρες ἡμῶν βάρβαρον ἢ Ἕλληνα πόλεμον ἐπι-
όντα προθύμως ἠμυνάμεθα, μακρηγορεῖν ἐν εἰδόσιν οὐ
βουλόμενος ἐάσω· ἀπὸ δὲ οἵας τε ἐπιτηδεύσεως ἤλθο-
μεν ἐπ' αὐτὰ καὶ μεθ' οἵας πολιτείας καὶ τρόπων
ἐξ οἵων μεγάλα ἐγένετο, ταῦτα δηλώσας πρῶτον εἶμι 30

καὶ ἐπὶ τὸν τῶνδε ἔπαινον, νομίζων ἐπί τε τῷ παρόντι οὐκ ἂν ἀπρεπῆ λεχθῆναι αὐτά, καὶ τὸν πάντα ὅμιλον καὶ ἀστῶν καὶ ξένων ξύμφορον εἶναι αὐτῶν ἐπακοῦσαι. Χρώμεθα γὰρ πολιτείᾳ οὐ ζηλούσῃ τοὺς τῶν πέλας νόμους, παράδειγμα δὲ μᾶλλον αὐτοὶ ὄντες τινὶ ἢ μιμούμενοι ἑτέρους. Καὶ ὄνομα μὲν διὰ τὸ μὴ ἐς ὀλίγους ἀλλ' ἐς πλείονας οἰκεῖν δημοκρατία κέκληται, μέτεστι δὲ κατὰ μὲν τοὺς νόμους πρὸς τὰ ἴδια διάφορα πᾶσι τὸ ἴσον, κατὰ δὲ τὴν ἀξίωσιν, ὡς ἕκαστος ἔν τῳ εὐδοκιμεῖ, οὐκ ἀπὸ μέρους τὸ πλεῖον ἐς τὰ κοινὰ ἢ ἀπ' ἀρετῆς προτιμᾶται, οὐδ' αὖ κατὰ πενίαν, ἔχων δέ τι ἀγαθὸν δρᾶσαι τὴν πόλιν, ἀξιώματος ἀφανείᾳ κεκώλυται. Ἐλευθέρως δὲ τά τε πρὸς τὸ κοινὸν πολιτεύομεν καὶ ἐς τὴν πρὸς ἀλλήλους τῶν καθ' ἡμέραν ἐπιτηδευμάτων ὑποψίαν, οὐ δι' ὀργῆς τὸν πέλας, εἰ καθ' ἡδονήν τι δρᾷ, ἔχοντες, οὐδὲ ἀζημίους μὲν λυπηρὰς δὲ τῇ ὄψει ἀχθηδόνας προστιθέμενοι. Ἀνεπαχθῶς δὲ τὰ ἴδια προσομιλοῦντες τὰ δημόσια διὰ δέος μάλιστα οὐ παρανομοῦμεν, τῶν τε ἀεὶ ἐν ἀρχῇ ὄντων ἀκροάσει καὶ τῶν νόμων, καὶ μάλιστα αὐτῶν ὅσοι τε ἐπ' ὠφελίᾳ τῶν ἀδικουμένων κεῖνται καὶ ὅσοι ἄγραφοι ὄντες αἰσχύνην ὁμολογουμένην φέρουσιν. Καὶ μὴν καὶ τῶν πόνων πλείστας ἀναπαύλας τῇ γνώμῃ ἐπορισάμεθα, ἀγῶσι μέν γε καὶ θυσίαις διετησίοις νομίζοντες, ἰδίαις δὲ κατασκευαῖς εὐπρεπέσιν, ὧν καθ' ἡμέραν ἡ τέρψις τὸ λυπηρὸν ἐκπλήσσει. Ἐπεισέρχεται δὲ διὰ μέγεθος τῆς πόλεως ἐκ πάσης γῆς τὰ πάντα, καὶ ξυμβαίνει ἡμῖν μηδὲν οἰκειοτέρᾳ τῇ ἀπολαύσει τὰ αὐτοῦ ἀγαθὰ γιγνόμενα καρποῦσθαι ἢ καὶ τὰ τῶν ἄλλων ἀνθρώπων. Διαφέρομεν δὲ καὶ

ταῖς τῶν πολεμικῶν μελέταις τῶν ἐναντίων τοῖσδε. Τήν τε γὰρ πόλιν κοινὴν παρέχομεν καὶ οὐκ ἔστιν ὅτε ξενηλασίαις ἀπείργομέν τινα ἢ μαθήματος ἢ θεάματος, ὃ μὴ κρυφθὲν ἄν τις τῶν πολεμίων ἰδὼν ὠφεληθείη, πιστεύοντες οὐ ταῖς παρασκευαῖς τὸ πλέον καὶ ἀπάταις ἢ τῷ ἀφ' ἡμῶν αὐτῶν ἐς τὰ ἔργα εὐψύχῳ· καὶ ἐν ταῖς παιδείαις οἱ μὲν ἐπιπόνῳ ἀσκήσει εὐθὺς νέοι ὄντες τὸ ἀνδρεῖον μετέρχονται, ἡμεῖς δὲ ἀνειμένως διαιτώμενοι οὐδὲν ἧσσον ἐπὶ τοὺς ἰσοπαλεῖς κινδύνους χωροῦμεν. Τεκμήριον δέ· οὔτε γὰρ Λακεδαιμόνιοι καθ' ἑκάστους, μετὰ πάντων δ' ἐς τὴν γῆν ἡμῶν στρατεύουσι, τήν τε τῶν πέλας αὐτοὶ ἐπελθόντες οὐ χαλεπῶς ἐν τῇ ἀλλοτρίᾳ τοὺς περὶ τῶν οἰκείων ἀμυνομένους μαχόμενοι τὰ πλείω κρατοῦμεν. Ἀθρόᾳ τε τῇ δυνάμει ἡμῶν οὐδείς πω πολέμιος ἐνέτυχε διὰ τὴν τοῦ ναυτικοῦ τε ἅμα ἐπιμέλειαν καὶ τὴν ἐν τῇ γῇ ἐπὶ πολλὰ ἡμῶν αὐτῶν ἐπίπεμψιν· ἢν δέ που μορίῳ τινὶ προσμίξωσι, κρατήσαντές τέ τινας ἡμῶν πάντας αὐχοῦσιν ἀπεῶσθαι, καὶ νικηθέντες ὑφ' ἁπάντων ἡσσῆσθαι. Καίτοι εἰ ῥᾳθυμίᾳ μᾶλλον ἢ πόνων μελέτῃ καὶ μὴ μετὰ νόμων τὸ πλεῖον ἢ τρόπων ἀνδρίας ἐθέλομεν κινδυνεύειν, περιγίγνεται ἡμῖν τοῖς τε μέλλουσιν ἀλγεινοῖς μὴ προκάμνειν, καὶ ἐς αὐτὰ ἐλθοῦσι μὴ ἀτολμοτέρους τῶν ἀεὶ μοχθούντων φαίνεσθαι, καὶ ἔν τε τούτοις τὴν πόλιν ἀξίαν εἶναι θαυμάζεσθαι καὶ ἔτι ἐν ἄλλοις. Φιλοκαλοῦμεν γὰρ μετ' εὐτελείας καὶ φιλοσοφοῦμεν ἄνευ μαλακίας, πλούτῳ τε ἔργου μᾶλλον καιρῷ ἢ λόγου κόμπῳ χρώμεθα, καὶ τὸ πένεσθαι οὐχ ὁμολογεῖν τινι αἰσχρόν, ἀλλὰ μὴ διαφεύγειν ἔργῳ αἴσχιον. Ἔνι τε τοῖς αὐτοῖς οἰκείων ἅμα καὶ πολιτικῶν ἐπιμέλεια, καὶ ἑτέροις πρὸς

ἔργα τετραμμένοις τὰ πολιτικὰ μὴ ἐνδεῶς γνῶναι· μονοι γὰρ τόν τε μηδὲν τῶνδε μετέχοντα οὐκ ἀπράγμονα ἀλλ' ἀχρεῖον νομίζομεν, καὶ αὐτοὶ ἤτοι κρίνομέν γε ἢ ἐνθυμούμεθα ὀρθῶς τὰ πράγματα, οὐ τοὺς λόγους τοῖς ἔργοις
5 βλάβην ἡγούμενοι, ἀλλὰ μὴ προδιδαχθῆναι μᾶλλον λόγῳ πρότερον ἢ ἐπὶ ἃ δεῖ ἔργῳ ἐλθεῖν. Διαφερόντως γὰρ δὴ καὶ τόδε ἔχομεν ὥστε τολμᾶν τε οἱ αὐτοὶ μάλιστα καὶ περὶ ὧν ἐπιχειρήσομεν ἐκλογίζεσθαι· ὃ τοῖς ἄλλοις ἀμαθία μὲν θράσος, λογισμὸς δὲ ὄκνον φέρει. Κρά-
10 τιστοι δ' ἂν τὴν ψυχὴν δικαίως κριθεῖεν οἱ τά τε δεινὰ καὶ ἡδέα σαφέστατα γιγνώσκοντες καὶ διὰ ταῦτα μὴ ἀποτρεπόμενοι ἐκ τῶν κινδύνων. Καὶ τὰ ἐς ἀρετὴν ἠναντιώμεθα τοῖς πολλοῖς· οὐ γὰρ πάσχοντες εὖ ἀλλὰ δρῶντες κτώμεθα τοὺς φίλους. Βεβαιότερος δὲ ὁ δρά-
15 σας τὴν χάριν ὥστε ὀφειλομένην δι' εὐνοίας ᾧ δέδωκε σώζειν· ὁ δ' ἀντοφείλων ἀμβλύτερος, εἰδὼς οὐκ ἐς χάριν ἀλλ' ἐς ὀφείλημα τὴν ἀρετὴν ἀποδώσων. Καὶ μόνοι οὐ τοῦ ξυμφέροντος μᾶλλον λογισμῷ ἢ τῆς ἐλευθερίας τῷ πιστῷ ἀδεῶς τινα ὠφελοῦμεν. Ξυνελών τε
2 λέγω τήν τε πᾶσαν πόλιν τῆς Ἑλλάδος παίδευσιν εἶναι, καὶ καθ' ἕκαστον δοκεῖν ἄν μοι τὸν αὐτὸν ἄνδρα παρ' ἡμῶν ἐπὶ πλεῖστ' ἂν εἴδη καὶ μετὰ χαρίτων μάλιστ' ἂν εὐτραπέλως τὸ σῶμα αὔταρκες παρέχεσθαι. Καὶ ὡς οὐ λόγων ἐν τῷ παρόντι κόμπος τάδε μᾶλλον
25 ἢ ἔργων ἐστὶν ἀλήθεια, αὐτὴ ἡ δύναμις τῆς πόλεως, ἣν ἀπὸ τῶνδε τῶν τρόπων ἐκτησάμεθα, σημαίνει. Μόνη γὰρ τῶν νῦν ἀκοῆς κρείσσων ἐς πεῖραν ἔρχεται, καὶ μόνη οὔτε τῷ πολεμίῳ ἐπελθόντι ἀγανάκτησιν ἔχει ὑφ' οἵων κακοπαθεῖ, οὔτε τῷ ὑπηκόῳ κατάμεμψιν ὡς οὐχ
30 ὑπ' ἀξίων ἄρχεται. Μετὰ μεγίλων δὲ σημείων καὶ

οὐ δή τοι ἀμάρτυρόν γε τὴν δύναμιν παρασχόμενοι
τοῖς τε νῦν καὶ τοῖς ἔπειτα θαυμασθησόμεθα, καὶ οὐδὲν
προσδεόμενοι οὔτε Ὁμήρου ἐπαινέτου οὔτε ὅστις ἔπεσι
μὲν τὸ αὐτίκα τέρψει, τῶν δ' ἔργων τὴν ὑπόνοιαν ἡ
ἀλήθεια βλάψει, ἀλλὰ πᾶσαν μὲν θάλασσαν καὶ γῆν 5
ἐσβατὸν τῇ ἡμετέρᾳ τόλμῃ καταναγκάσαντες γενέσθαι,
πανταχοῦ δὲ μνημεῖα κακῶν τε καὶ ἀγαθῶν ἀΐδια ξυγκα-
τοικίσαντες. Περὶ τοιαύτης οὖν πόλεως οἵδε τε γεν-
ναίως, δικαιοῦντες μὴ ἀφαιρεθῆναι αὐτήν, μαχόμενοι ἐτε-
λεύτησαν, καὶ τῶν λειπομένων πάντα τινὰ εἰκὸς ἐθέ- 10
λειν ὑπὲρ αὐτῆς κάμνειν. Διὸ δὴ καὶ ἐμήκυνα τὰ
περὶ τῆς πόλεως, διδασκαλίαν τε ποιούμενος μὴ περὶ
ἴσου ἡμῖν εἶναι τὸν ἀγῶνα καὶ οἷς τῶνδε μηδὲν ὑπάρ-
χει ὁμοίως, καὶ τὴν εὐλογίαν ἅμα ἐφ' οἷς νῦν λέγω
φανερὰν σημείοις καθιστάς. Καὶ εἴρηται αὐτῆς τὰ 15
μέγιστα· ἃ γὰρ τὴν πόλιν ὕμνησα, αἱ τῶνδε καὶ τῶν
τοιῶνδε ἀρεταὶ ἐκόσμησαν, καὶ οὐκ ἂν πολλοῖς τῶν
Ἑλλήνων ἰσόῤῥοπος ὥσπερ τῶνδε ὁ λόγος τῶν ἔργων
φανείη. Δοκεῖ δέ μοι δηλοῦν ἀνδρὸς ἀρετὴν πρώτη
τε μηνύουσα καὶ τελευταία βεβαιοῦσα ἡ νῦν τῶνδε 20
καταστροφή. Καὶ γὰρ τοῖς τἆλλα χείροσι δίκαιον τὴν
ἐς τοὺς πολέμους ὑπὲρ τῆς πατρίδος ἀνδραγαθίαν προ-
τίθεσθαι· ἀγαθῷ γὰρ κακὸν ἀφανίσαντες κοινῶς μᾶλλον
ὠφέλησαν ἢ ἐκ τῶν ἰδίων ἔβλαψαν. Τῶνδε δὲ οὔτε
πλούτῳ τις τὴν ἔτι ἀπόλαυσιν προτιμήσας ἐμαλα- 25
κίσθη, οὔτε πενίας ἐλπίδι, ὡς κἂν ἔτι διαφυγὼν αὐτὴν
πλουτήσειεν, ἀναβολὴν τοῦ δεινοῦ ἐποιήσατο· τὴν δὲ
τῶν ἐναντίων τιμωρίαν ποθεινοτέραν αὐτῶν λαβόντες,
καὶ κινδύνων ἅμα τόνδε κίλλιστον νομίσαντες, ἐβου-
λήθησαν μετ' αὐτοῦ τοὺς μὲν τιμωρεῖσθαι τῶν δὲ 30

ἐφίεσθαι, ἐλπίδι μὲν τὸ ἀφανὲς τοῦ κατορθώσειν ἐπιτρέψαντες, ἔργῳ δὲ περὶ τοῦ ἤδη ὁρωμένου σφίσιν αὐτοῖς ἀξιοῦντες πεποιθέναι, καὶ ἐν αὐτῷ τὸ ἀμύνεσθαι καὶ παθεῖν μᾶλλον ἡγησάμενοι ἢ τὸ ἐνδόντες σώζεσθαι, τὸ μὲν αἰσχρὸν τοῦ λόγου ἔφυγον, τὸ δ' ἔργον τῷ σώματι ὑπέμειναν, καὶ δι' ἐλαχίστου καιροῦ τύχης ἅμα ἀκμῇ τῆς δόξης μᾶλλον ἢ τοῦ δέους ἀπηλλάγησαν. Καὶ οἵδε μὲν προσηκόντως τῇ πόλει τοιοίδε ἐγένοντο· τοὺς δὲ λοιποὺς χρὴ ἀσφαλεστέραν μὲν εὔχεσθαι, ἀτολμοτέραν δὲ μηδὲν ἀξιοῦν τὴν ἐς τοὺς πολεμίους διάνοιαν ἔχειν, σκοποῦντας μὴ λόγῳ μόνῳ τὴν ὠφελίαν, ἣν ἄν τις πρὸς οὐδὲν χεῖρον αὐτοὺς ὑμᾶς εἰδότας μηκύνοι, λέγων ὅσα ἐν τῷ τοὺς πολεμίους ἀμύνεσθαι ἀγαθὰ ἔνεστιν, ἀλλὰ μᾶλλον τὴν τῆς πόλεως δύναμιν καθ' ἡμέραν ἔργῳ θεωμένους καὶ ἐραστὰς γιγνομένους αὐτῆς, καὶ ὅταν ὑμῖν μεγάλη δόξῃ εἶναι, ἐνθυμουμένους ὅτι τολμῶντες καὶ γιγνώσκοντες τὰ δέοντα καὶ ἐν τοῖς ἔργοις αἰσχυνόμενοι ἄνδρες αὐτὰ ἐκτήσαντο, καὶ ὁπότε καὶ πείρᾳ του σφαλείησαν, οὔκουν καὶ τὴν πόλιν γε τῆς σφετέρας ἀρετῆς ἀξιοῦντες στερίσκειν, κάλλιστον δὲ ἔρανον αὐτῇ προϊέμενοι. Κοινῇ γὰρ τὰ σώματα διδόντες ἰδίᾳ τὸν ἀγήρων ἔπαινον ἐλάμβανον καὶ τὸν τάφον ἐπισημότατον, οὐκ ἐν ᾧ κεῖνται μᾶλλον, ἀλλ' ἐν ᾧ ἡ δόξα αὐτῶν παρὰ τῷ ἐντυχόντι ἀεὶ καὶ λόγου καὶ ἔργου καιρῷ ἀείμνηστος καταλείπεται. Ἀνδρῶν γὰρ ἐπιφανῶν πᾶσα γῆ τάφος, καὶ οὐ στηλῶν μόνον ἐν τῇ οἰκείᾳ σημαίνει ἐπιγραφή, ἀλλὰ καὶ ἐν τῇ μὴ προσηκούσῃ ἄγραφος μνήμη παρ' ἑκάστῳ τῆς γνώμης μᾶλλον ἢ τοῦ ἔργου ἐνδιαιτᾶται. Οὓς νῦν ὑμεῖς ζηλώσαντες, καὶ

τὸ εὔδαιμον τὸ ἐλεύθερον, τὸ δὲ ἐλεύθερον τὸ εὔψυχον κρίναντες, μὴ περιορᾶσθε τοὺς πολεμικοὺς κινδύνους. Οὐ γὰρ οἱ κακοπραγοῦντες δικαιότερον ἀφειδοῖεν ἂν τοῦ βίου, οἷς ἐλπὶς οὐκ ἔστ' ἀγαθοῦ, ἀλλ' οἷς ἡ ἐναντία μεταβολὴ ἐν τῷ ζῆν ἔτι κινδυνεύεται καὶ ἐν οἷς μάλιστα μεγάλα τὰ διαφέροντα, ἤν τι πταίσωσιν. Ἀλγεινοτέρα γὰρ ἀνδρί γε φρόνημα ἔχοντι ἡ [ἐν τῷ] μετὰ τοῦ μαλακισθῆναι κάκωσις ἢ ὁ μετὰ ῥώμης καὶ κοινῆς ἐλπίδος ἅμα γιγνόμενος ἀναίσθητος θάνατος. Διόπερ καὶ τοὺς τῶνδε νῦν τοκέας, ὅσοι πάρεστε, οὐκ ὀλοφύρομαι μᾶλλον ἢ παραμυθήσομαι. Ἐν πολυτρόποις γὰρ ξυμφοραῖς ἐπίστανται τραφέντες· τὸ δ' εὐτυχές, οἳ ἂν τῆς εὐπρεπεστάτης λάχωσιν, ὥσπερ οἵδε μὲν νῦν τελευτῆς, ὑμεῖς δὲ λύπης, καὶ οἷς ἐνευδαιμονῆσαί τε ὁ βίος ὁμοίως καὶ ἐντελευτῆσαι ξυνεμετρήθη. Χαλεπὸν μὲν οὖν οἶδα πείθειν ὅν, ὧν καὶ πολλάκις ἕξετε ὑπομνήματα ἐν ἄλλων εὐτυχίαις, αἷς ποτὲ καὶ αὐτοὶ ἠγάλλεσθε· καὶ λύπη οὐχ ὧν ἄν τις μὴ πειρασάμενος ἀγαθῶν στερίσκηται, ἀλλ' οὗ ἂν ἐθὰς γενόμενος ἀφαιρεθῇ. Καρτερεῖν δὲ χρὴ καὶ ἄλλων παίδων ἐλπίδι, οἷς ἔτι ἡλικία τέκνωσιν ποιεῖσθαι· ἰδίᾳ γάρ τε τῶν οὐκ ὄντων λήθη οἱ ἐπιγιγνόμενοί τισιν ἔσονται, καὶ τῇ πόλει διχόθεν, ἔκ τε τοῦ μὴ ἐρημοῦσθαι καὶ ἀσφαλείᾳ, ξυνοίσει· οὐ γὰρ οἷόν τε ἴσον τι ἢ δίκαιον βουλεύεσθαι ὃ ἂν μὴ καὶ παῖδας ἐκ τοῦ ὁμοίου παραβαλλόμενοι κινδυνεύωσιν. Ὅσοι δ' αὖ παρηβήκατε, τόν τε πλείονα κέρδος ὂν εὐτυχεῖτε βίον ἡγεῖσθε καὶ τόνδε βραχὺν ἔσεσθαι, καὶ τῇ τῶνδε εὐκλείᾳ κουφίζεσθε. Τὸ γὰρ φιλότιμον ἀγήρων μόνον, καὶ

οὐκ ἐν τῷ ἀχρείῳ τῆς ἡλικίας τὸ κερδαίνειν, ὥσπερ τινές φασι, μᾶλλον τέρπει, ἀλλὰ τὸ τιμᾶσθαι. Παισὶ δ' αὖ ὅσοι τῶνδε πάρεστε ἢ ἀδελφοῖς ὁρῶ μέγαν τὸν ἀγῶνα· τὸν γὰρ οὐκ ὄντα ἅπας εἴωθεν ἐπαινεῖν, καὶ μόλις ἂν καθ' ὑπερβολὴν ἀρετῆς οὐχ ὁμοῖοι ἀλλ' ὀλίγῳ χείρους κριθείητε. Φθόνος γὰρ τοῖς ζῶσι πρὸς τὸ ἀντίπαλον, τὸ δὲ μὴ ἐμποδὼν ἀναταγωνίστῳ εὐνοίᾳ τετίμηται. Εἰ δέ με δεῖ καὶ γυναικείας τι ἀρετῆς, ὅσαι νῦν ἐν χηρείᾳ ἔσονται, μνησθῆναι, βραχείᾳ παραινέσει ἅπαν σημανῶ. Τῆς τε γὰρ ὑπαρχούσης φύσεως μὴ χείροσι γενέσθαι ὑμῖν μεγάλη ἡ δόξα, καὶ ἧς ἂν ἐπ' ἐλάχιστον ἀρετῆς πέρι ἢ ψόγου ἐν τοῖς ἄρσεσι κλέος ᾖ. Εἴρηται καὶ ἐμοὶ λόγῳ κατὰ τὸν νόμον ὅσα εἶχον πρόσφορα, καὶ ἔργῳ οἱ θαπτόμενοι τὰ μὲν ἤδη κεκόσμηνται, τὰ δὲ αὐτῶν τοὺς παῖδας τὸ ἀπὸ τοῦδε δημοσίᾳ ἡ πόλις μέχρι ἥβης θρέψει, ὠφέλιμον στέφανον τοῖσδέ τε καὶ τοῖς λειπομένοις τῶν τοιῶνδε ἀγώνων προτιθεῖσα· ἆθλα γὰρ οἷς κεῖται ἀρετῆς μέγιστα, τοῖς δὲ καὶ ἄνδρες ἄριστοι πολιτεύουσιν. Νῦν δὲ ἀπολοφυράμενοι ὃν προσήκει ἕκαστος ἀποχωρεῖτε.

Τοιόσδε μὲν ὁ τάφος ἐγένετο ἐν τῷ χειμῶνι τούτῳ· καὶ διελθόντος αὐτοῦ πρῶτον ἔτος τοῦ πολέμου τοῦδε ἐτελεύτα.

DEFENCE OF PERICLES, HIS DEATH AND CHARACTER. (Lib. II. cc. 59–65. B. C. 430.)

Μετὰ δὲ τὴν δευτέραν ἐσβολὴν τῶν Πελοποννησίων οἱ Ἀθηναῖοι, ὡς ἥ τε γῆ αὐτῶν ἐτέτμητο τὸ δεύτερον καὶ ἡ νόσος ἐπέκειτο ἅμα καὶ ὁ πόλεμος, ἠλλοίωντο τὰς γνώμας, καὶ τὸν μὲν Περικλέα ἐν αἰτίᾳ εἶχον ὡς πείσαντα σφᾶς πολεμεῖν καὶ δι' ἐκεῖνον 5 *ταῖς ξυμφοραῖς περιπεπτωκότες, πρὸς δὲ τοὺς Λακεδαιμονίους ὥρμηντο ξυγχωρεῖν. Καὶ πρέσβεις τινὰς πέμψαντες ὡς αὐτοὺς ἄπρακτοι ἐγένοντο. Πανταχόθεν τε τῇ γνώμῃ ἄποροι καθεστῶτες ἐνέκειντο τῷ Περικλεῖ. Ὁ δὲ ὁρῶν αὐτοὺς πρὸς τὰ παρόντα χαλεπαί-* 10 *νοντας καὶ πάντα ποιοῦντας ἅπερ αὐτὸς ἤλπιζε, ξύλλογον ποιήσας (ἔτι δ' ἐστρατήγει) ἐβούλετο θαρσῦναί τε καὶ ἀπαγαγὼν τὸ ὀργιζόμενον τῆς γνώμης πρὸς τὸ ἠπιώτερον καὶ ἀδεέστερον καταστῆσαι. Παρελθὼν δὲ ἔλεξε τοιάδε.* 15

"Καὶ προσδεχομένῳ μοι τὰ τῆς ὀργῆς ὑμῶν ἐς ἐμὲ γεγένηται (αἰσθάνομαι γὰρ τὰς αἰτίας), καὶ ἐκκλησίαν τούτου ἕνεκα ξυνήγαγον, ὅπως ὑπομνήσω καὶ μέμψωμαι εἴ τι μὴ ὀρθῶς ἢ ἐμοὶ χαλεπαίνετε ἢ ταῖς ξυμφοραῖς εἴκετε. Ἐγὼ γὰρ ἡγοῦμαι πόλιν πλείω 20 *ξύμπασαν ὀρθουμένην ὠφελεῖν τοὺς ἰδιώτας, ἢ καθ' ἕκαστον τῶν πολιτῶν εὐπραγοῦσαν, ἀθρόαν δὲ σφαλλομένην. Καλῶς μὲν γὰρ φερόμενος ἀνὴρ τὸ καθ' ἑαυτὸν διαφθειρομένης τῆς πατρίδος οὐδὲν ἧσσον ξυναπόλλυται, κακοτυχῶν δὲ ἐν εὐτυχούσῃ πολλῷ μᾶλλον* 25

διασώζεται. Ὁπότε οὖν πόλις μὲν τὰς ἰδίας ξυμφορὰς οἵα τε φέρειν, εἷς δὲ ἕκαστος τὰς ἐκείνης ἀδύνατος, πῶς οὐ χρὴ πάντας ἀμύνειν αὐτῇ, καὶ μὴ ὃ νῦν ὑμεῖς δρᾶτε, ταῖς κατ' οἶκον κακοπραγίαις ἐκπε-
5 πληγμένοι τοῦ κοινοῦ τῆς σωτηρίας ἀφίεσθε, καὶ ἐμέ τε τὸν παραινέσαντα πολεμεῖν καὶ ὑμᾶς αὐτοὺς οἳ ξυνέγνωτε διὰ αἰτίας ἔχετε. Καίτοι ἐμοὶ τοιούτῳ ἀνδρὶ ὀργίζεσθε ὃς οὐδενὸς οἴομαι ἥσσων εἶναι γνῶναί τε τὰ δέοντα καὶ ἑρμηνεῦσαι ταῦτα, φιλόπολίς τε
10 καὶ χρημάτων κρείσσων. Ὅ τε γὰρ γνοὺς καὶ μὴ σαφῶς διδάξας ἐν ἴσῳ καὶ εἰ μὴ ἐνεθυμήθη· ὅ τ' ἔχων ἀμφότερα, τῇ δὲ πόλει δύσνους, οὐκ ἂν ὁμοίως τι οἰκείως φράζοι· προσόντος δὲ καὶ τοῦδε, χρήμασι δὲ νικωμένου, τὰ ξύμπαντα τούτου ἑνὸς ἂν πωλοῖτο.
15 Ὥστ' εἴ μοι καὶ μέσως ἡγούμενοι μᾶλλον ἑτέρων προσεῖναι αὐτὰ πολεμεῖν ἐπείσθητε, οὐκ ἂν εἰκότως νῦν τοῦ γε ἀδικεῖν αἰτίαν φεροίμην. Καὶ γὰρ οἷς μὲν αἵρεσις γεγένηται τἆλλα εὐτυχοῦσι, πολλὴ ἄνοια πολεμῆσαι· εἰ δ' ἀναγκαῖον ἦν ἢ εἴξαντας εὐθὺς τοῖς
20 πέλας ὑπακοῦσαι ἢ κινδυνεύσαντας περιγενέσθαι, ὁ φυγὼν τὸν κίνδυνον τοῦ ὑποστάντος μεμπτότερος. Καὶ ἐγὼ μὲν ὁ αὐτός εἰμι καὶ οὐκ ἐξίσταμαι· ὑμεῖς δὲ μεταβάλλετε, ἐπειδὴ ξυνέβη ὑμῖν πεισθῆναι μὲν ἀκεραίοις, μεταμέλειν δὲ κακουμένοις, καὶ τὸν ἐμὸν
25 λόγον ἐν τῷ ὑμετέρῳ ἀσθενεῖ τῆς γνώμης μὴ ὀρθὸν φαίνεσθαι, διότι τὸ μὲν λυποῦν ἔχει ἤδη τὴν αἴσθησιν ἑκάστῳ, τῆς δὲ ὠφελίας ἄπεστιν ἔτι ἡ δήλωσις ἅπασι, καὶ μεταβολῆς μεγάλης, καὶ ταύτης ἐξ ὀλίγου, ἐμπεσούσης ταπεινὴ ὑμῶν ἡ διάνοια ἐγκαρτερεῖν ἃ ἔγνωτε.
32 Δουλοῖ γὰρ φρόνημα τὸ αἰφνίδιον καὶ ἀπροσδόκητον

καὶ τὸ πλείστῳ παραλόγῳ ξυμβαῖνον· ὃ ὑμῖν πρὸς
τοῖς ἄλλοις οὐχ ἥκιστα καὶ κατὰ τὴν νόσον γεγένη-
ται. Ὅμως δὲ πόλιν μεγάλην οἰκοῦντας καὶ ἐν ἤθε-
σιν ἀντιπάλοις αὐτῇ τεθραμμένους χρεὼν καὶ ξυμ-
φοραῖς ταῖς μεγίσταις ἐθέλειν ὑφίστασθαι καὶ τὴν 5
ἀξίωσιν μὴ ἀφανίζειν (ἐν ἴσῳ γὰρ οἱ ἄνθρωποι
δικαιοῦσι τῆς τε ὑπαρχούσης δόξης αἰτιᾶσθαι ὅστις
μαλακίᾳ ἐλλείπει καὶ τῆς μὴ προσηκούσης μισεῖν τὸν
θρασύτητι ὀρεγόμενον), ἀπαλγήσαντας δὲ τὰ ἴδια τοῦ
κοινοῦ τῆς σωτηρίας ἀντιλαμβάνεσθαι. Τὸν δὲ πόνον 10
τὸν κατὰ τὸν πόλεμον, μὴ γένηταί τε πολὺς καὶ
οὐδὲν μᾶλλον περιγενώμεθα, ἀρκείτω μὲν ὑμῖν καὶ
ἐκεῖνα ἐν οἷς ἄλλοτε πολλάκις γε δὴ ἀπέδειξα οὐκ
ὀρθῶς αὐτὸν ὑποπτεύομενον, δηλώσω δὲ καὶ τόδε, ὅ
μοι δοκεῖτε οὔτ' αὐτοὶ πώποτε ἐνθυμηθῆναι ὑπάρχον 15
ὑμῖν μεγέθους πέρι ἐς τὴν ἀρχήν, οὔτ' ἐγὼ ἐν τοῖς
πρὶν λόγοις· οὐδ' ἂν νῦν ἐχρησάμην κομπωδεστέραν
ἔχοντι τὴν προσποίησιν, εἰ μὴ καταπεπληγμένους
ὑμᾶς παρὰ τὸ εἰκὸς ἑώρων. Οἴεσθε μὲν γὰρ τῶν
ξυμμάχων μόνον ἄρχειν, ἐγὼ δὲ ἀποφαίνω δύο μερῶν 20
τῶν ἐς χρῆσιν φανερῶν, γῆς καὶ θαλάσσης, τοῦ ἑτέ-
ρου ὑμᾶς παντὸς κυριωτάτους ὄντας, ἐφ' ὅσον τε νῦν
νέμεσθε καὶ ἢν ἐπὶ πλέον βουληθῆτε· καὶ οὐκ ἔστιν
ὅστις τῇ ὑπαρχούσῃ παρασκευῇ τοῦ ναυτικοῦ πλέοντας
ὑμᾶς οὔτε βασιλεὺς κωλύσει οὔτε ἄλλο οὐδὲν ἔθνος 25
τῶν ἐν τῷ παρόντι. Ὥστε οὐ κατὰ τὴν τῶν οἰκιῶν
καὶ τῆς γῆς χρείαν, ὧν μεγάλων νομίζετε ἐστερῆ-
σθαι, αὕτη ἡ δύναμις φαίνεται· οὐδ' εἰκὸς χαλεπῶς
φέρειν αὐτῶν μᾶλλον ἢ οὐ κηπίον καὶ ἐγκαλλώπισμα
πλούτου πρὸς ταύτην νομίσαντας ὀλιγωρῆσαι, καὶ 30

γνῶναι ἐλευθερίαν μέν, ἣν ἀντιλαμβανόμενοι αὐτῆς διασώσωμεν, ῥᾳδίως ταῦτα ἀναληψόμενην, ἄλλων δ' ὑπακούσασι καὶ τὰ προκεκτημένα φιλεῖν ἐλασσοῦσθαι, τῶν τε πατέρων μὴ χείρους κατ' ἀμφότερα φανῆναι, 5 οἳ μετὰ πόνων καὶ οὐ παρ' ἄλλων δεξάμενοι κατέσχον τε καὶ προσέτι διασώσαντες παρέδοσαν ἡμῖν αὐτά (αἴσχιον δὲ ἔχοντας ἀφαιρεθῆναι ἢ κτωμένους ἀτυχῆσαι), ἰέναι δὲ τοῖς ἐχθροῖς ὁμόσε μὴ φρονήματι μόνον ἀλλὰ καὶ καταφρονήματι. Αὔχημα μὲν γὰρ καὶ ἀπὸ 10 ἀμαθίας εὐτυχοῦς καὶ δειλῷ τινι ἐγγίγνεται, καταφρόνησις δὲ ὃς ἂν καὶ γνώμῃ πιστεύῃ τῶν ἐναντίων προέχειν, ὃ ἡμῖν ὑπάρχει. Καὶ τὴν τόλμαν ἀπὸ τῆς ὁμοίας τύχης ἡ ξύνεσις ἐκ τοῦ ὑπέρφρονος ἐχυρωτέραν παρέχεται, ἐλπίδι τε ἧσσον πιστεύει, ἧς 15 ἐν τῷ ἀπόρῳ ἡ ἰσχύς, γνώμῃ δὲ ὑπὸ τῶν ὑπαρχόντων, ἧς βεβαιοτέρα ἡ πρόνοια. Τῆς τε πόλεως ὑμᾶς εἰκὸς τῷ τιμωμένῳ ἀπὸ τοῦ ἄρχειν, ᾧπερ ἅπαντες ἀγάλλεσθε, βοηθεῖν, καὶ μὴ φεύγειν τοὺς πόνους ἢ μηδὲ τὰς τιμὰς διώκειν· μηδὲ νομίσαι περὶ ἑνὸς μόνου, 20 δουλείας ἀντ' ἐλευθερίας, ἀγωνίζεσθαι, ἀλλὰ καὶ ἀρχῆς στερήσεως καὶ κινδύνου ὧν ἐν τῇ ἀρχῇ ἀπήχθεσθε. Ἧς οὐδ' ἐκστῆναι ἔτι ὑμῖν ἔστιν, εἴ τις καὶ τόδε ἐν τῷ παρόντι δεδιὼς ἀπραγμοσύνῃ ἀνδραγαθίζεται· ὡς τυραννίδα γὰρ ἤδη ἔχετε αὐτήν, ἣν λαβεῖν μὲν 25 ἄδικον δοκεῖ εἶναι, ἀφεῖναι δὲ ἐπικίνδυνον. Τάχιστ' ἄν τε πόλιν οἱ τοιοῦτοι ἑτέρους τε πείσαντες ἀπολέσειαν, καὶ εἴ που ἐπὶ σφῶν αὐτῶν αὐτόνομοι οἰκήσειαν· τὸ γὰρ ἄπραγμον οὐ σώζεται μὴ μετὰ τοῦ δραστηρίου τεταγμένον, οὐδὲ ἐν ἀρχούσῃ πόλει ξυμφέ- 30 ρει ἀλλ' ἐν ὑπηκόῳ, ἀσφαλῶς δουλεύειν. Ὑμεῖς δὲ

μήτε ὑπὸ τῶν τοιῶνδε πολιτῶν παράγεσθε, μήτε ἐμὲ
δι' ὀργῆς ἔχετε, ᾧ καὶ αὐτοὶ ξυνδιέγνωτε πολεμεῖν,
εἰ καὶ ἐπελθόντες οἱ ἐναντίοι ἔδρασαν ἅπερ εἰκὸς ἦν
μὴ ἐθελησάντων ὑμῶν ὑπακούειν, ἐπιγεγένηταί τε πέρα
ὧν προσεδεχόμεθα ἡ νόσος ἥδε, πρᾶγμα μόνον δὴ 5
τῶν πάντων ἐλπίδος κρεῖσσον γεγενημένον. Καὶ δι'
αὐτὴν οἶδ' ὅτι μέρος τι μᾶλλον ἔτι μισοῦμαι, οὐ
δικαίως, εἰ μὴ καὶ ὅταν παρὰ λόγον τι εὖ πράξητε
ἐμοὶ ἀναθήσετε. Φέρειν τε χρὴ τά τε δαιμόνια
ἀναγκαίως τά τε ἀπὸ τῶν πολεμίων ἀνδρείως· ταῦτα 10
γὰρ ἐν ἔθει τῇδε τῇ πόλει πρότερόν τε ἦν νῦν τε
μὴ ἐν ὑμῖν κωλυθῇ. Γνῶτε δὲ ὄνομα μέγιστον αὐτὴν
ἔχουσαν ἐν πᾶσιν ἀνθρώποις διὰ τὸ ταῖς ξυμφοραῖς
μὴ εἴκειν, πλεῖστα δὲ σώματα καὶ πόνους ἀναλω-
κέναι πολέμῳ, καὶ δύναμιν μεγίστην δὴ μέχρι τοῦδε 15
κεκτημένην, ἧς ἐς ἀΐδιον τοῖς ἐπιγιγνομένοις, ἢν καὶ
νῦν ὑπενδῶμέν ποτε (πάντα γὰρ πέφυκε καὶ ἐλασσοῦ-
σθαι), μνήμη καταλελείψεται, Ἑλλήνων τε ὅτι Ἕλ-
ληνες πλείστων δὴ ἤρξαμεν, καὶ πολέμοις μεγίστοις
ἀντέσχομεν πρός τε ξύμπαντας καὶ καθ' ἑκάστους, 20
πόλιν τε τοῖς πᾶσιν εὐπορωτάτην καὶ μεγίστην ᾠκή-
σαμεν. Καίτοι ταῦτα ὁ μὲν ἀπράγμων μέμψαιτ' ἄν,
ὁ δὲ δρᾶν τι βουλόμενος καὶ αὐτὸς ζηλώσει· εἰ δέ
τις μὴ κέκτηται, φθονήσει. Τὸ δὲ μισεῖσθαι καὶ
λυπηροὺς εἶναι ἐν τῷ παρόντι πᾶσι μὲν ὑπῆρξε δὴ 25
ὅσοι ἕτεροι ἑτέρων ἠξίωσαν ἄρχειν· ὅστις δ' ἐπὶ
μεγίστοις τὸ ἐπίφθονον λαμβάνει, ὀρθῶς βουλεύεται.
Μῖσος μὲν γὰρ οὐκ ἐπὶ πολὺ ἀντέχει, ἡ δὲ παραυ-
τίκα τε λαμπρότης καὶ ἐς τὸ ἔπειτα δόξα ἀείμνη-
στος καταλείπεται. Ὑμεῖς δὲ ἔς τε τὸ μέλλον καλὸν 30

προγνόντες ἔς τε τὸ αὐτίκα μὴ αἰσχρόν τῷ ἤδη προθύμῳ ἀμφότερα κτήσασθε, καὶ Λακεδαιμονίοις μήτε ἐπικηρυκεύεσθε μήτε ἔνδηλοι ἔστε τοῖς παροῦσι πόνοις βαρυνόμενοι, ὡς οἵτινες πρὸς τὰς ξυμφορὰς γνώμῃ
5 μὲν ἥκιστα λυποῦνται, ἔργῳ δὲ μάλιστα ἀντέχουσιν, οὗτοι καὶ πόλεων καὶ ἰδιωτῶν κράτιστοί εἰσιν."

Τοιαῦτα ὁ Περικλῆς λέγων ἐπειρᾶτο τοὺς Ἀθηναίους τῆς τε ἐπ' αὐτὸν ὀργῆς παραλύειν καὶ ἀπὸ τῶν παρόντων δεινῶν ἀπάγειν τὴν γνώμην. Οἱ δὲ δημοσίᾳ μὲν
10 τοῖς λόγοις ἀνεπείθοντο, καὶ οὔτε πρὸς τοὺς Λακεδαιμονίους ἔτι ἔπεμπον ἔς τε τὸν πόλεμον μᾶλλον ὥρμηντο, ἰδίᾳ δὲ τοῖς παθήμασιν ἐλυποῦντο, ὁ μὲν δῆμος ὅτι ἀπ' ἐλασσόνων ὁρμώμενος ἐστέρητο καὶ τούτων, οἱ δὲ δυνατοὶ καλὰ κτήματα κατὰ τὴν χώραν
15 οἰκοδομίαις τε καὶ πολυτελέσι κατασκευαῖς ἀπολωλεκότες, τὸ δὲ μέγιστον, πόλεμον ἀντ' εἰρήνης ἔχοντες. Οὐ μέντοι πρότερόν γε οἱ ξύμπαντες ἐπαύσαντο ἐν ὀργῇ ἔχοντες αὐτὸν πρὶν ἐζημίωσαν χρήμασιν. Ὕστερον δ' αὖθις οὐ πολλῷ, ὅπερ φιλεῖ ὅμιλος ποιεῖν,
20 στρατηγὸν εἵλοντο καὶ πάντα τὰ πράγματα ἐπέτρεψαν, ὧν μὲν περὶ τὰ οἰκεῖα ἕκαστος ἤλγει, ἀμβλύτεροι ἤδη ὄντες, ὧν δὲ ἡ ξύμπασα πόλις προσεδεῖτο, πλείστου ἄξιον νομίζοντες εἶναι. Ὅσον τε γὰρ χρόνον προὔστη τῆς πόλεως ἐν τῇ εἰρήνῃ, μετρίως ἐξηγεῖτο
25 καὶ ἀσφαλῶς διεφύλαξεν αὐτήν, καὶ ἐγένετο ἐπ' ἐκείνου μεγίστη· ἐπεί τε ὁ πόλεμος κατέστη, ὁ δὲ φαίνεται καὶ ἐν τούτῳ προγνοὺς τὴν δύναμιν. Ἐπεβίω δὲ δύο ἔτη καὶ μῆνας ἕξ· καὶ ἐπειδὴ ἀπέθανεν, ἐπὶ πλέον ἔτι ἐγνώσθη ἡ πρόνοια αὐτοῦ ἢ ἐς
30 τὸν πόλεμον. Ὁ μὲν γὰρ ἡσυχάζοντάς τε καὶ τὸ

ναυτικὸν θεραπεύοντας καὶ ἀρχὴν μὴ ἐπικτωμένους ἐν τῷ πολέμῳ μηδὲ τῇ πόλει κινδυνεύοντας ἔφη περιέσεσθαι· οἱ δὲ ταῦτά τε πάντα ἐς τοὐναντίον ἔπραξαν καὶ ἄλλα ἔξω τοῦ πολέμου δοκοῦντα εἶναι κατὰ τὰς ἰδίας φιλοτιμίας καὶ ἴδια κέρδη κακῶς ἔς τε σφᾶς 5 αὐτοὺς καὶ τοὺς ξυμμάχους ἐπολίτευσαν, ἃ κατορθούμενα μὲν τοῖς ἰδιώταις τιμὴ καὶ ὠφελία μᾶλλον ἦν, σφαλέντα δὲ τῇ πόλει ἐς τὸν πόλεμον βλάβη καθίστατο. Αἴτιον δ' ἦν ὅτι ἐκεῖνος μὲν δυνατὸς ὢν τῷ τε ἀξιώματι καὶ τῇ γνώμῃ, χρημάτων τε διαφανῶς 10 ἀδωρότατος γενόμενος, κατεῖχε τὸ πλῆθος ἐλευθέρως, καὶ οὐκ ἤγετο μᾶλλον ὑπ' αὐτοῦ ἢ αὐτὸς ἦγε, διὰ τὸ μὴ κτώμενος ἐξ οὐ προσηκόντων τὴν δύναμιν πρὸς ἡδονήν τι λέγειν, ἀλλ' ἔχων ἐπ' ἀξιώσει καὶ πρὸς ὀργήν τι ἀντειπεῖν. Ὁπότε γοῦν αἴσθοιτό τι αὐτοὺς 15 παρὰ καιρὸν ὕβρει θαρσοῦντας, λέγων κατέπλησσεν ἐπὶ τὸ φοβεῖσθαι, καὶ δεδιότας αὖ ἀλόγως ἀντικαθίστη πάλιν ἐπὶ τὸ θαρσεῖν. Ἐγίγνετό τε λόγῳ μὲν δημοκρατία, ἔργῳ δὲ ὑπὸ τοῦ πρώτου ἀνδρὸς ἀρχή. Οἱ δὲ ὕστερον ἴσοι αὐτοὶ μᾶλλον πρὸς ἀλλήλους 20 ὄντες καὶ ὀρεγόμενοι τοῦ πρῶτος ἕκαστος γίγνεσθαι, ἐτράποντο καθ' ἡδονὰς τῷ δήμῳ καὶ τὰ πράγματα ἐνδιδόναι. Ἐξ ὧν ἄλλα τε πολλά, ὡς ἐν μεγάλῃ πόλει καὶ ἀρχὴν ἐχούσῃ, ἡμαρτήθη καὶ ὁ ἐς Σικελίαν πλοῦς, ὃς οὐ τοσοῦτον γνώμης ἁμάρτημα ἦν πρὸς οὓς ἐπῄεσαν, ὅσον οἱ ἐκπέμψαντες οὐ τὰ πρόσφορα τοῖς οἰχομένοις ἐπιγιγνώσκοντες ἀλλὰ κατὰ τὰς ἰδίας διαβολὰς περὶ τῆς τοῦ δήμου προστασίας τά τε ἐν τῷ στρατοπέδῳ ἀμβλύτερα ἐποίουν καὶ τὰ περὶ τὴν πόλιν πρῶτον ἐν ἀλλήλοις ἐταράχθησαν. Σφαλέντες δ' ἐν 30

Σικελίᾳ ἄλλῃ τε παρασκευῇ καὶ τοῦ ναυτικοῦ τῷ πλείονι μορίῳ, καὶ κατὰ τὴν πόλιν ἤδη ἐν στάσει ὄντες, ὅμως τρία μὲν ἔτη ἀντεῖχον τοῖς τε πρότερον ὑπάρχουσι πολεμίοις καὶ τοῖς ἀπὸ Σικελίας μετ᾽ αὐτῶν, καὶ τῶν ξυμμάχων ἔτι τοῖς πλείοσιν ἀφεστηκόσι, Κύρῳ τε ὕστερον βασιλέως παιδὶ προσγενομένῳ, ὃς παρεῖχε χρήματα Πελοποννησίοις ἐς τὸ ναυτικόν· καὶ οὐ πρότερον ἐνέδοσαν ἢ αὐτοὶ ἐν σφίσι κατὰ τὰς ἰδίας διαφορὰς περιπεσόντες ἐσφάλησαν. Τοσοῦτον τῷ Περικλεῖ ἐπερίσσευσε τότε ἀφ᾽ ὧν αὐτὸς προέγνω καὶ πάνυ ἂν ῥᾳδίως περιγενέσθαι τῶν Πελοποννησίων αὐτῶν τῷ πολέμῳ.

PREPARING FOR THE SICILIAN EXPEDITION. THE MUTILATION OF THE HERMAI. (Lib. VI. cc. 26–29, 60, 61. B. C. 415.)

Καὶ μετὰ ταῦτα ἡ παρασκευὴ ἐγίγνετο, καὶ ἔς τε τους ξυμμάχους ἔπεμπον καὶ αὐτόθεν καταλόγους ἐποιοῦντο. Ἄρτι δ' ἀνειλήφει ἡ πόλις ἑαυτὴν ἀπὸ τῆς νόσου καὶ τοῦ ξυνεχοῦς πολέμου ἔς τε ἡλικίας πλῆθος ἐπιγεγενημένης καὶ ἐς χρημάτων ἄθροισιν διὰ τὴν ἐκεχειρίαν, ὥστε ῥᾷον πάντα ἐπορίζετο. Καὶ οἱ μὲν ἐν παρασκευῇ ἦσαν.

Ἐν δὲ τούτῳ, ὅσοι Ἑρμαῖ ἦσαν λίθινοι ἐν τῇ πόλει τῇ Ἀθηναίων (εἰσὶ δὲ κατὰ τὸ ἐπιχώριον, ἡ τετράγωνος ἐργασία, πολλοὶ καὶ ἐν ἰδίοις προθύροις καὶ ἐν ἱεροῖς) μιᾷ νυκτὶ οἱ πλεῖστοι περιεκόπησαν τὰ πρόσωπα. Καὶ τοὺς δρίσαντας ᾔδει οὐδείς, ἀλλὰ μεγάλοις μηνύτροις δημοσίᾳ οὗτοί τε ἐζητοῦντο, καὶ προσέτι ἐψηφίσαντο, καὶ εἴ τις ἄλλο τι οἶδεν ἀσέβημα γεγενημένον, μηνύειν ἀδεῶς τὸν βουλόμενον καὶ ἀστῶν καὶ ξένων καὶ δούλων. Καὶ τὸ πρᾶγμα μειζόνως ἐλάμβανον· τοῦ τε γὰρ ἔκπλου οἰωνὸς ἐδόκει εἶναι, καὶ ἐπὶ ξυνωμοσίᾳ ἅμα νεωτέρων πραγμάτων καὶ δήμου καταλύσεως γεγενῆσθαι. Μηνύεται οὖν ἀπὸ μετοίκων τέ τινων καὶ ἀκολούθων περὶ μὲν τῶν Ἑρμῶν οὐδέν, ἄλλων δὲ ἀγαλμάτων περικοπαί τινες πρότερον ὑπὸ νεωτέρων μετὰ παιδιᾶς καὶ οἴνου γεγενημέναι, καὶ τὰ μυστήρια ἅμα ὡς ποιεῖται ἐν οἰκίαις ἐφ' ὕβρει· ὧν καὶ τὸν Ἀλκιβιάδην ἐπητιῶντο. Καὶ αὐτὰ ὑπολαμβάνοντες οἱ μάλιστα τῷ Ἀλκιβιάδῃ

ἀχθόμενοι ἐμποδὼν ὄντι σφίσι μὴ αὐτοῖς τοῦ δήμου βεβαίως προεστάναι, καὶ νομίσαντες, εἰ αὐτὸν ἐξελάσειαν, πρῶτοι ἂν εἶναι, ἐμεγάλυνον καὶ ἐβόων ὡς ἐπὶ δήμου καταλύσει τά τε μυστικὰ καὶ ἡ τῶν Ἑρμῶν
5 περικοπὴ γένοιτο καὶ οὐδὲν εἴη αὐτῶν ὅ τι οὐ μετ' ἐκείνου ἐπράχθη, ἐπιλέγοντες τεκμήρια τὴν ἄλλην αὐτοῦ ἐς τὰ ἐπιτηδεύματα οὐ δημοτικὴν παρανομίαν. Ὁ δ' ἔν τε τῷ παρόντι πρὸς τὰ μηνύματα ἀπελογεῖτο, καὶ ἑτοῖμος ἦν πρὶν ἐκπλεῖν κρίνεσθαι, εἴ τι τούτων
10 εἰργασμένος ἦν (ἤδη γὰρ καὶ τὰ τῆς παρασκευῆς ἐπεπόριστο), καὶ εἰ μὲν τούτων τι εἴργαστο, δίκην δοῦναι, εἰ δ' ἀπολυθείη, ἄρχειν. Καὶ ἐπεμαρτύρετο μὴ ἀπόντος πέρι αὐτοῦ διαβολὰς ἀποδέχεσθαι, ἀλλ' ἤδη ἀποκτείνειν, εἰ ἀδικεῖ, καὶ ὅτι σωφρονέστερον εἴη μὴ μετὰ
15 τοιαύτης αἰτίας, πρὶν διαγνῶσι, πέμπειν αὐτὸν ἐπὶ τοσούτῳ στρατεύματι. Οἱ δ' ἐχθροὶ δεδιότες τό τε στρατευμα μὴ εὔνουν ἔχῃ, ἢν ἤδη ἀγωνίζηται, ὅ τε δῆμος μὴ μαλακίζηται, θεραπεύων ὅτι δι' ἐκεῖνον οἵ τ' Ἀργεῖοι ξυνεστράτευον καὶ τῶν Μαντινέων τινές, ἀπέτρεπον καὶ
20 ἀπέσπευδον, ἄλλους ῥήτορας ἐνιέντες, οἳ ἔλεγον νῦν μὲν πλεῖν αὐτὸν καὶ μὴ κατασχεῖν τὴν ἀγωγήν, ἐλθόντα δὲ κρίνεσθαι ἐν ἡμέραις ῥηταῖς, βουλόμενοι ἐκ μείζονος διαβολῆς, ἢν ἔμελλον ῥᾷον αὐτοῦ ἀπόντος ποριεῖν, μετάπεμπτον κομισθέντα αὐτὸν ἀγωνίσασθαι. Καὶ ἔδοξε
25 πλεῖν τὸν Ἀλκιβιάδην. . . . . .

Ὧν ἐνθυμούμενος ὁ δῆμος ὁ τῶν Ἀθηναίων καὶ μιμνησκόμενος ὅσα ἀκοῇ περὶ αὐτῶν ἠπίστατο, χαλεπὸς ἦν τότε καὶ ὑπόπτης ἐς τοὺς περὶ τῶν μυστικῶν τὴν αἰτίαν λαβόντας, καὶ πάντα αὐτοῖς ἐδόκει ἐπὶ ξυνωμοσίᾳ ὀλι-
30 γαρχικῇ καὶ τυραννικῇ πεπρᾶχθαι. Καὶ ὡς αὐτῶν διὰ

τὸ τοιοῦτον ὀργιζομένων πολλοί τε καὶ ἀξιόλογοι ἄν-
θρωποι ἤδη ἐν τῷ δεσμωτηρίῳ ἦσαν, καὶ οὐκ ἐν παύλῃ
ἐφαίνετο, ἀλλὰ καθ' ἡμέραν ἐπεδίδοσαν μᾶλλον ἐς τὸ
ἀγριώτερόν τε καὶ πλείους ἔτι ξυλλαμβάνειν, ἐνταῦθα
ἀναπείθεται εἷς τῶν δεδεμένων, ὅσπερ ἐδόκει αἰτιώτατος 5
εἶναι, ὑπὸ τῶν ξυνδεσμωτῶν τινος εἴτε ἄρα καὶ τὰ ὄντα
μηνῦσαι εἴτε καὶ οὔ· ἐπ' ἀμφότερα γὰρ εἰκάζεται, τὸ δὲ
σαφὲς οὐδεὶς οὔτε τότε οὔτε ὕστερον ἔχει εἰπεῖν περὶ
τῶν δρασάντων τὸ ἔργον. Λέγων δὲ ἔπεισεν αὐτὸν ὡς
χρή, εἰ μὴ καὶ δέδρακεν, αὑτόν τε ἄδειαν ποιησάμενον 10
σῶσαι καὶ τὴν πόλιν τῆς παρούσης ὑποψίας παῦσαι·
βεβαιοτέραν γὰρ αὐτῷ σωτηρίαν εἶναι ὁμολογήσαντι
μετ' ἀδείας ἢ ἀρνηθέντι διὰ δίκης ἐλθεῖν. Καὶ ὁ μὲν
αὐτός τε καθ' ἑαυτοῦ καὶ κατ' ἄλλων μηνύει τὸ τῶν
Ἑρμῶν· ὁ δὲ δῆμος ὁ τῶν Ἀθηναίων ἄσμενος λαβών, 15
ὡς ᾤετο, τὸ σαφές, καὶ δεινὸν ποιούμενοι πρότερον, εἰ
τοὺς ἐπιβουλεύοντας σφῶν τῷ πλήθει μὴ ἔισονται, τὸν
μὲν μηνυτὴν εὐθὺς καὶ τοὺς ἄλλους μετ' αὐτοῦ, ὅσων
μὴ κατηγορήκει, ἔλυσαν, τοὺς δὲ καταιτιαθέντας κρί
σεις ποιήσαντες τοὺς μὲν ἀπέκτειναν, ὅσοι ξυνελήφθη- 20
σαν, τῶν δὲ διαφυγόντων θάνατον καταγνόντες ἐπανεῖ-
πον ἀργύριον τῷ ἀποκτείναντι. Κἂν τούτῳ οἱ μὲν
παθόντες ἄδηλον ἦν εἰ ἀδίκως ἐτετιμώρηντο, ἡ μέντοι
ἄλλη πόλις ἐν τῷ παρόντι περιφανῶς ὠφέλητο. Περὶ
δὲ τοῦ Ἀλκιβιάδου ἐναγόντων τῶν ἐχθρῶν, ὅπερ καὶ 25
πρὶν ἐκπλεῖν αὐτὸν ἐπέθεντο, χαλεπῶς οἱ Ἀθηναῖοι
ἐλάμβανον· καὶ ἐπειδὴ τὸ τῶν Ἑρμῶν ᾤοντο σαφὲς
ἔχειν, πολὺ δὴ μᾶλλον καὶ τὰ μυστικά, ὧν ἐπαίτιος
ἦν, μετὰ τοῦ αὐτοῦ λόγου καὶ τῆς ξυνωμοσίας ἐπὶ
τῷ δήμῳ ἀπ' ἐκείνου ἐδόκει πραχθῆναι. Καὶ γάρ 30

τις καὶ στρατιὰ Λακεδαιμονίων οὐ πολλὴ ἔτυχε κατὰ τὸν καιρὸν τοῦτον, ἐν ᾧ περὶ ταῦτα ἐθορυβοῦντο, μέχρι Ἰσθμοῦ παρελθοῦσα, πρὸς Βοιωτούς τι πράσσοντες. Ἐδόκει οὖν ἐκείνου πράξαντος, καὶ οὐ Βοιωτῶν ἕνεκα, 5 ἀπὸ ξυνθήματος ἥκειν, καὶ εἰ μὴ ἔφθασαν δὴ αὐτοὶ κατὰ τὸ μήνυμα ξυλλαβόντες τοὺς ἄνδρας, προδοθῆναι ἂν ἡ πόλις. Καί τινα μίαν νύκτα καὶ κατέδαρθον ἐν Θησείῳ τῷ ἐν πόλει ἐν ὅπλοις. Οἵ τε ξένοι τοῦ Ἀλκιβιάδου οἱ ἐν Ἄργει κατὰ τὸν αὐτὸν χρόνον ὑπω- 10 πτεύθησαν τῷ δήμῳ ἐπιτίθεσθαι· καὶ τοὺς ὁμήρους τῶν Ἀργείων τοὺς ἐν ταῖς νήσοις κειμένους οἱ Ἀθηναῖοι τότε παρέδοσαν τῷ Ἀργείων δήμῳ διὰ ταῦτα διαχρήσασθαι. Πανταχόθεν τε περιεστήκει ὑποψία ἐς τὸν Ἀλκιβιάδην. Ὥστε βουλόμενοι αὐτὸν ἐς κρίσιν ἀγαγόντες ἀποκτεῖ- 15 ναι, πέμπουσιν οὕτω τὴν Σαλαμινίαν ναῦν ἐς τὴν Σικελίαν ἐπί τε ἐκεῖνον καὶ ὧν πέρι ἄλλων ἐμεμήνυτο. Εἴρητο δὲ προειπεῖν αὐτῷ ἀπολογησομένῳ ἀκολουθεῖν, ξυλλαμβάνειν δὲ μή, θεραπεύοντες τό τε πρὸς τοὺς ἐν τῇ Σικελίᾳ στρατιώτας τε σφετέρους καὶ πολεμίους μὴ 20 θορυβεῖν, καὶ οὐχ ἥκιστα τοὺς Μαντινέας καὶ Ἀργείους βουλόμενοι παραμεῖναι, δι' ἐκείνου νομίζοντες πεισθῆναι σφᾶς ξυστρατεύειν. Καὶ ὁ μὲν ἔχων τὴν ἑαυτοῦ ναῦν καὶ οἱ ξυνδιαβεβλημένοι ἀπέπλεον μετὰ τῆς Σαλαμινίας ἐκ τῆς Σικελίας ὡς ἐς τὰς Ἀθήνας· καὶ 25 ἐπειδὴ ἐγένοντο ἐν Θουρίοις, οὐκέτι ξυνείποντο, ἀλλ' ἀπελθόντες ἀπὸ τῆς νεὼς οὐ φανεροὶ ἦσαν, δείσαντες τὸ ἐπὶ διαβολῇ ἐς δίκην καταπλεῦσαι. Οἱ δ' ἐκ τῆς Σαλαμινίας τέως μὲν ἐζήτουν τὸν Ἀλκιβιάδην καὶ τοὺς μετ' αὐτοῦ· ὡς δ' οὐδαμοῦ φανεροὶ ἦσαν, ᾤχοντο 30 ἀποπλέοντες. Ὁ δὲ Ἀλκιβιάδης ἤδη φυγὰς ὢν οὐ

πολὺ ὕστερον ἐπὶ πλοίου ἐπεραιώθη ἐς Πελοπόννησον ἐκ τῆς Θουρίας· οἱ δ' Ἀθηναῖοι ἐρήμῃ δίκῃ θάνατον κατέγνωσαν αὐτοῦ τε καὶ τῶν μετ' ἐκείνου.

FINAL SCENES OF THE SICILIAN EXPEDITION. (Lib. VII. cc. 75–87. B. C. 413.)

Μετὰ δὲ τοῦτο, ἐπειδὴ ἐδόκει τῷ Νικίᾳ καὶ Δημοσθένει ἱκανῶς παρεσκευάσθαι, καὶ ἡ ἀνάστασις ἤδη τοῦ στρατεύματος τρίτῃ ἡμέρᾳ ἀπὸ τῆς ναυμαχίας ἐγίγνετο. Δεινὸν οὖν ἦν οὐ καθ' ἓν μόνον τῶν πραγμάτων, ὅτι τάς τε ναῦς ἀπολωλεκότες πάσας ἀνεχώρουν, καὶ ἀντὶ μεγάλης ἐλπίδος καὶ αὐτοὶ καὶ ἡ πόλις κινδυνεύοντες, ἀλλὰ καὶ ἐν τῇ ἀπολείψει τοῦ στρατοπέδου ξυνέβαινε τῇ τε ὄψει ἑκάστῳ ἀλγεινὰ καὶ τῇ γνώμῃ αἰσθέσθαι. Τῶν τε γὰρ νεκρῶν ἀτάφων ὄντων, ὁπότε τις ἴδοι τινὰ τῶν ἐπιτηδείων κείμενον, ἐς λύπην μετὰ φόβου καθίστατο, καὶ οἱ ζῶντες καταλειπόμενοι τραυματίαι τε καὶ ἀσθενεῖς πολὺ τῶν τεθνεώτων τοῖς ζῶσι λυπηρότεροι ἦσαν καὶ τῶν ἀπολωλότων ἀθλιώτεροι. Πρὸς γὰρ ἀντιβολίαν καὶ ὀλοφυρμὸν τραπόμενοι ἐς ἀπορίαν καθίστασαν, ἄγειν τε σφᾶς ἀξιοῦντες καὶ ἕνα ἕκαστον ἐπιβοώμενοι, εἴ τινά πού τις ἴδοι ἢ ἑταίρων ἢ οἰκείων, τῶν τε ξυσκήνων ἤδη ἀπιόντων ἐκκρεμαννύμενοι καὶ ἐπακολουθοῦντες ἐς ὅσον δύναιντο, εἴ τῳ δὲ προλίποι ἡ ῥώμη καὶ τὸ σῶμα, οὐκ ἄνευ [ὀλίγων] ἐπιθειασμῶν καὶ οἰμωγῆς ὑπολειπόμενοι· ὥστε διάκρυσι πᾶν τὸ στράτευμα πλησθὲν καὶ ἀπορίᾳ τοιαύτῃ μὴ ῥᾳδίως

ἀφορμᾶσθαι, καίπερ ἐκ πολεμίας τε καὶ μείζω ἢ κατὰ δάκρυα τὰ μὲν πεπονθότας ἤδη, τὰ δὲ περὶ τῶν ἐν ἀφανεῖ δεδιότας μὴ πάθωσι. Κατήφειά τέ τις ἅμα καὶ κατάμεμψις σφῶν αὐτῶν πολλὴ ἦν. Οὐδὲν γὰρ
5 ἄλλο ἢ πόλει ἐκπεπολιορκημένῃ ἐῴκεσαν ὑποφευγούσῃ, καὶ ταύτῃ οὐ σμικρᾷ· μυριάδες γὰρ τοῦ ξύμπαντος ὄχλου οὐκ ἐλάσσους τεσσάρων ἅμα ἐπορεύοντο. Καὶ τούτων οἵ τε ἄλλοι πάντες ἔφερον ὅ τι τις ἐδύνατο ἕκαστος χρήσιμον, καὶ οἱ ὁπλῖται καὶ οἱ ἱππῆς παρὰ
10 τὸ εἰωθὸς αὐτοὶ τὰ σφέτερα αὐτῶν σιτία ὑπὸ τοῖς ὅπλοις, οἱ μὲν ἀπορίᾳ ἀκολούθων, οἱ δὲ ἀπιστίᾳ· ἀπηυτομολήκεσαν γὰρ πάλαι τε, καὶ οἱ πλεῖστοι παραχρῆμα. Ἔφερον δὲ οὐδὲ ταῦτα ἱκανά· σῖτος γὰρ οὐκέτι ἦν ἐν τῷ στρατοπέδῳ. Καὶ μὴν ἡ ἄλλη αἰκία
15 καὶ ἡ ἰσομοιρία τῶν κακῶν, ἔχουσά τινα ὅμως, τὸ μετὰ πολλῶν, κούφισιν, οὐδ' ὡς ῥᾳδία ἐν τῷ παρόντι ἐδοξάζετο, ἄλλως τε καὶ ἀπὸ οἵας λαμπρότητος καὶ αὐχήματος τοῦ πρώτου ἐς οἵαν τελευτὴν καὶ ταπεινότητα ἀφῖκτο. Μέγιστον γὰρ δὴ τὸ διάφορον
20 τοῦτο Ἑλληνικῷ στρατεύματι ἐγένετο, οἷς ἀντὶ μὲν τοῦ ἄλλους δουλωσομένους ἥκειν αὐτοὺς τοῦτο μᾶλλον δεδιότας μὴ πάθωσι ξυνέβη ἀπιέναι, ἀντὶ δ' εὐχῆς τε καὶ παιάνων, μεθ' ὧν ἐξέπλεον, πάλιν τούτων τοῖς ἐναντίοις ἐπιφημίσμασιν ἀφορμᾶσθαι, πεζούς τε
25 ἀντὶ ναυβατῶν πορευομένους καὶ ὁπλιτικῷ προσέχοντας μᾶλλον ἢ ναυτικῷ. Ὅμως δὲ ὑπὸ μεγέθους τοῦ ἐπικρεμαμένου ἔτι κινδύνου πάντα ταῦτα αὐτοῖς οἰστὰ ἐφαίνετο.

Ὁρῶν δὲ ὁ Νικίας τὸ στράτευμα ἀθυμοῦν καὶ ἐν
30 μεγάλῃ μεταβολῇ ὄν, ἐπιπαριὼν ὡς ἐκ τῶν ὑπαρ-

χόντων ἐθάρσυνέ τε καὶ παρεμυθεῖτο, βοῇ τε χρώμενος ἔτι μᾶλλον ἑκάστοις καθ' οὓς γίγνοιτο ὑπὸ προθυμίας, καὶ βουλόμενος ὡς ἐπὶ πλεῖστον γεγωνίσκων ὠφελεῖν. "Ἔτι καὶ ἐκ τῶν παρόντων, ὦ Ἀθηναῖοι καὶ ξύμμαχοι, ἐλπίδα χρὴ ἔχειν· ἤδη τινὲς καὶ 5 ἐκ δεινοτέρων ἢ τοιῶνδε ἐσώθησαν· μηδὲ καταμέμφεσθαι ὑμᾶς ἄγαν αὐτοὺς μήτε ταῖς ξυμφοραῖς μήτε ταῖς παρὰ τὴν ἀξίαν νῦν κακοπαθείαις. Κἀγώ τοι οὐδενὸς ὑμῶν οὔτε ῥώμῃ προφέρων (ἀλλ' ὁρᾶτε δὴ ὡς διάκειμαι ὑπὸ τῆς νόσου) οὔτ' εὐτυχίᾳ δοκῶν που 10 ὕστερός του εἶναι κατὰ τὸν ἴδιον βίον καὶ ἐς τἆλλα, νῦν ἐν τῷ αὐτῷ κινδύνῳ τοῖς φαυλοτάτοις αἰωροῦμαι· καίτοι πολλὰ μὲν ἐς θεοὺς νόμιμα δεδιήτημαι, πολλὰ δὲ ἐς ἀνθρώπους δίκαια καὶ ἀνεπίφθονα. Ἀνθ' ὧν ἡ μὲν ἐλπὶς ὅμως θρασεῖα τοῦ μέλλοντος, αἱ δὲ ξυμφοραὶ 15 οὐ κατ' ἀξίαν δὴ φοβοῦσι. Τάχα δ' ἂν καὶ λωφήσειαν· ἱκανὰ γὰρ τοῖς τε πολεμίοις εὐτύχηται, καὶ εἴ τῳ θεῶν ἐπίφθονοι ἐστρατεύσαμεν, ἀποχρώντως ἤδη τετιμωρήμεθα. Ἦλθον γάρ που καὶ ἄλλοι τινὲς ἤδη ἐφ' ἑτέρους, καὶ ἀνθρώπεια δράσαντες ἀνεκτὰ ἔπαθον. 20 Καὶ ἡμᾶς εἰκὸς νῦν τά τε ἀπὸ τοῦ θεοῦ ἐλπίζειν ἠπιώτερα ἕξειν (οἴκτου γὰρ ἀπ' αὐτῶν ἀξιώτεροι ἤδη ἐσμὲν ἢ φθόνου), καὶ ὁρῶντες ὑμᾶς αὐτούς, οἷοι ὁπλῖται ἅμα καὶ ὅσοι ξυντεταγμένοι χωρεῖτε, μὴ καταπέπληχθε ἄγαν, λογίζεσθε δὲ ὅτι αὐτοί τε πόλις εὐθύς ἐστε, ὅποι ἂν 25 καθέζησθε, καὶ ἄλλη οὐδεμία ὑμᾶς τῶν ἐν Σικελίᾳ οὔτ' ἂν ἐπιόντας δέξαιτο ῥᾳδίως οὔτ' ἂν ἱδρυθέντας που ἐξαναστήσειε. Τὴν δὲ πορείαν ὥστ' ἀσφαλῆ καὶ εὔτακτον εἶναι αὐτοὶ φυλάξατε, μὴ ἄλλο τι ἡγησάμενος ἕκαστος ἢ ἐν ᾧ ἂν ἀναγκασθῇ χωρίῳ μάχεσθαι, τοῦτο 30

καὶ πατρίδα καὶ τεῖχος κρατήσας ἕξειν. Σπουδὴ δὲ ὁμοίως καὶ νύκτα καὶ ἡμέραν ἔσται τῆς ὁδοῦ· τὰ γὰρ ἐπιτήδεια βραχέα ἔχομεν· καὶ ἢν ἀντιλαβώμεθά του φιλίου χωρίου τῶν Σικελῶν (οὗτοι γὰρ ἡμῖν διὰ τὸ
5 Συρακοσίων δέος ἔτι βέβαιοί εἰσι), ἤδη νομίζετε ἐν τῷ ἐχυρῷ εἶναι. Προπέπεμπται δ' ὡς αὐτούς, καὶ ἀπανταῖν εἰρημένον καὶ σιτία ἄλλα κομίζειν. Τὸ δὲ ξύμπαν γνῶτε, ὦ ἄνδρες στρατιῶται, ἀναγκαῖόν τε ὂν ὑμῖν ἀνδράσιν ἀγαθοῖς γίγνεσθαι, ὡς μὴ ὄντος χωρίου
10 ἐγγὺς ὅποι ἂν μαλακισθέντες σωθείητε, καὶ ἢν νῦν διαφύγητε τοὺς πολεμίους, οἵ τε ἄλλοι τευξόμενοι ὧν ἐπιθυμεῖτέ που ἐπιδεῖν, καὶ οἱ Ἀθηναῖοι τὴν μεγίλην δύναμιν τῆς πόλεως καίπερ πεπτωκυῖαν ἐπανορθώσοντες· ἄνδρες γὰρ πόλις, καὶ οὐ τείχη οὐδὲ νῆες
15 ἀνδρῶν κεναί."

Ὁ μὲν Νικίας τοιάδε παρακελευόμενος ἅμα ἐπῄει τὸ στράτευμα, καὶ εἴ πῃ ὁρῷη διεσπασμένον καὶ μὴ ἐν τάξει χωροῦν, ξυνάγων καὶ καθιστάς, καὶ ὁ Δημοσθένης οὐδὲν ἧσσον, τοῖς καθ' ἑαυτὸν τοιαῦτά τε καὶ
20 παραπλήσια λέγων. Τὸ δὲ ἐχώρει ἐν πλαισίῳ τεταγμένου, πρῶτον μὲν ἡγούμενον τὸ Νικίου, ἐφεπόμενον δὲ τὸ Δημοσθένους· τοὺς δὲ σκευοφόρους καὶ τὸν πλεῖστον ὄχλον ἐντὸς εἶχον οἱ ὁπλῖται. Καὶ ἐπειδή τε ἐγένοντο ἐπὶ τῇ διαβάσει τοῦ Ἀνάπου ποταμοῦ, εὗρον
25 ἐπ' αὐτῷ παρατεταγμένους τῶν Συρακοσίων καὶ ξυμμάχων, καὶ τρεψάμενοι αὐτοὺς καὶ κρατήσαντες τοῦ πόρου ἐχώρουν ἐς τὸ πρόσθεν· οἱ δὲ Συρακόσιοι παριππεύοντές τε προσέκειντο καὶ ἐσακοντίζοντες οἱ ψιλοί. Καὶ ταύτῃ μὲν τῇ ἡμέρᾳ προελθόντες σταδίους ὡς
30 τεσσαράκοντα ηὐλίσαντο πρὸς λόφῳ τινὶ οἱ Ἀθηναῖοι·

τῇ δ' ὑστεραίᾳ πρωὶ ἐπορεύοντο καὶ προῆλθον ὡς εἴκοσι σταδίους, καὶ κατέβησαν ἐς χωρίον ἄπεδόν τι καὶ αὐτοῦ ἐστρατοπεδεύσαντο, βουλόμενοι ἔκ τε τῶν οἰκιῶν λαβεῖν τι ἐδώδιμον (ᾠκεῖτο γὰρ ὁ χῶρος) καὶ ὕδωρ μετὰ σφῶν αὐτῶν φέρεσθαι αὐτόθεν· ἐν γὰρ τῷ πρόσθεν ἐπὶ πολλὰ στάδια, ᾗ ἔμελλον ἰέναι, οὐκ ἄφθονον ἦν. Οἱ δὲ Συρακόσιοι ἐν τούτῳ προελθόντες τὴν δίοδον τὴν ἐν τῷ πρόσθεν ἀπετείχιζον· ἦν δὲ λόφος καρτερὸς καὶ ἑκατέρωθεν αὐτοῦ χαράδρα κρημνώδης, ἐκαλεῖτο δὲ Ἀκραῖον λέπας. Τῇ δ' ὑστεραίᾳ οἱ Ἀθηναῖοι προῄεσαν, καὶ οἱ τῶν Συρακοσίων καὶ ξυμμάχων αὐτοὺς ἱππῆς καὶ ἀκοντισταί, ὄντες πολλοὶ ἑκάτεροι, ἐκώλυον καὶ ἐσηκόντιζόν τε καὶ παρίππευον. Καὶ χρόνον μὲν πολὺν ἐμάχοντο οἱ Ἀθηναῖοι, ἔπειτα ἀνεχώρησαν πάλιν ἐς τὸ αὐτὸ στρατόπεδον· καὶ τὰ ἐπιτήδεια οὐκέτι ὁμοίως εἶχον. Οὐ γὰρ ἔτι ἀποχωρεῖν οἷόν τ' ἦν ὑπὸ τῶν ἱππέων. Πρωὶ δὲ ἄραντες ἐπορεύοντο αὖθις, καὶ ἐβιάσαντο πρὸς τὸν λόφον ἐλθεῖν τὸν ἀποτετειχισμένον, καὶ εὗρον πρὸ ἑαυτῶν ὑπὲρ τοῦ ἀποτειχίσματος τὴν πεζὴν στρατιὰν παρατεταγμένην οὐκ ἐπ' ὀλίγων ἀσπίδων· στεινὸν γὰρ ἦν τὸ χωρίον. Καὶ προσβαλόντες οἱ Ἀθηναῖοι ἐτειχομάχουν καὶ βαλλόμενοι ὑπὸ πολλῶν ἀπὸ τοῦ λόφου ἐπάντους ὄντος, (διικνοῦντο γὰρ ῥᾷον οἱ ἄνωθεν) καὶ οὐ δυνάμενοι βιάσασθαι ἀνεχώρουν πάλιν καὶ ἀνεπαύοντο. Ἔτυχον δὲ καὶ βρονταί τινες ἅμα γενόμεναι καὶ ὕδωρ, οἷα τοῦ ἔτους πρὸς μετόπωρον ἤδη ὄντος φιλεῖ γίγνεσθαι· ἀφ' ὧν οἱ Ἀθηναῖοι μᾶλλον ἔτι ἠθύμουν καὶ ἐνόμιζον ἐπὶ τῷ σφετέρῳ ὀλέθρῳ καὶ ταῦτα πάντα γίγνεσθαι. Ἀναπαυομένων δὲ αὐτῶν ὁ Γύλιππος καὶ

οἱ Συρακόσιοι πέμπουσι μέρος τι τῆς στρατιᾶς ἀποτειχιοῦντας αὖ ἐκ τοῦ ὄπισθεν αὐτούς, ᾗ προεληλύθεσαν· ἀντιπέμψαντες δὲ κἀκεῖνοι σφῶν αὐτῶν τινας διεκώλυσαν. Καὶ μετὰ ταῦτα πάσῃ τῇ στρατιᾷ ἀνα-
5 χωρήσαντες πρὸς τὸ πεδίον μᾶλλον οἱ Ἀθηναῖοι ηὐλίσαντο. Τῇ δ' ὑστεραίᾳ προὐχώρουν, καὶ οἱ Συρακόσιοι προσέβαλλόν τε πανταχῇ αὐτοῖς κύκλῳ καὶ πολλοὺς κατετραυμάτιζον, καὶ εἰ μὲν ἐπίοιεν οἱ Ἀθηναῖοι, ὑπεχώρουν, εἰ δ' ἀναχωροῖεν, ἐπέκειντο, καὶ μά-
10 λιστα τοῖς ὑστάτοις προσπίπτοντες, εἴ πως κατὰ βραχὺ τρεψάμενοι πᾶν τὸ στράτευμα φοβήσειαν. Καὶ ἐπὶ πολὺ μὲν τοιούτῳ τρόπῳ ἀντεῖχον οἱ Ἀθηναῖοι, ἔπειτα προελθόντες πέντε ἢ ἓξ σταδίους ἀνεπαύοντο ἐν τῷ πεδίῳ· ἀνεχώρησαν δὲ καὶ οἱ Συρακόσιοι ἀπ' αὐτῶν
15 ἐς τὸ ἑαυτῶν στρατόπεδον.

Τῆς δὲ νυκτὸς τῷ Νικίᾳ καὶ Δημοσθένει ἐδόκει, ἐπειδὴ κακῶς σφίσι τὸ στράτευμα εἶχε τῶν τε ἐπιτηδείων πάντων ἀπορίᾳ ἤδη καὶ κατατετραυματισμένοι ἦσαν πολλοὶ ἐν πολλαῖς προσβολαῖς τῶν πολεμίων
20 γεγενημέναις, πυρὰ καύσαντες ὡς πλεῖστα ἀπάγειν τὴν στρατιάν, μηκέτι τὴν αὐτὴν ὁδὸν ᾗ διενοήθησαν, ἀλλὰ τοὐναντίον ἢ οἱ Συρακόσιοι ἐτήρουν, πρὸς τὴν θάλασσαν. Ἦν δὲ ἡ ξύμπασα ὁδὸς αὕτη οὐκ ἐπὶ Κατάνης τῷ στρατεύματι, ἀλλὰ κατὰ τὸ ἕτερον μέρος τῆς
25 Σικελίας, τὸ πρὸς Καμάριναν καὶ Γέλαν καὶ τὰς ταύτῃ πόλεις καὶ Ἑλληνίδας καὶ βαρβάρους. Καύσαντες οὖν πυρὰ πολλὰ ἐχώρουν ἐν τῇ νυκτί. Καὶ αὐτοῖς, οἷον φιλεῖ καὶ πᾶσι στρατοπέδοις, μάλιστα δὲ τοῖς μεγίστοις, φόβοι καὶ δείματα ἐγγίγνεσθαι, ἄλλως τε
30 καὶ ἐν νυκτί τε καὶ διὰ πολεμίας καὶ ἀπὸ πολεμί-

ων οὐ πολὺ ἀπεχόντων ἰοῦσιν, ἐμπίπτει ταραχή· καὶ τὸ μὲν Νικίου στράτευμα, ὥσπερ ἡγεῖτο, ξυνέμενέ τε καὶ προὔλαβε πολλῷ, τὸ δὲ Δημοσθένους, τὸ ἥμισυ μάλιστα καὶ πλέον, ἀπεσπάσθη τε καὶ ἀτακτότερον ἐχώρει. Ἅμα δὲ τῇ ἕῳ ἀφικνοῦνται ὅμως πρὸς τὴν θάλασσαν, καὶ ἐσβάντες ἐς τὴν ὁδὸν Ἑλωρινὴν καλουμένην ἐπορεύοντο, ὅπως ἐπειδὴ γένοιντο ἐπὶ τῷ ποταμῷ τῷ Κακυπάρει, παρὰ τὸν ποταμὸν ἴοιεν ἄνω διὰ μεσογείας· ἤλπιζον γὰρ καὶ τοὺς Σικελοὺς ταύτῃ, οὓς μετέπεμψαν, ἀπαντήσεσθαι. Ἐπειδὴ δ' ἐγένοντο ἐπὶ τῷ ποταμῷ, εὗρον καὶ ἐνταῦθα φυλακήν τινα τῶν Συρακοσίων ἀποτειχίζουσάν τε καὶ ἀποσταυροῦσαν τὸν πόρον. Καὶ βιασάμενοι αὐτὴν διέβησάν τε τὸν ποταμὸν καὶ ἐχώρουν αὖθις πρὸς ἄλλον ποταμὸν τὸν Ἐριν-εόν· ταύτῃ γὰρ οἱ ἡγεμόνες ἐκέλευον.

Ἐν τούτῳ δ' οἱ Συρακόσιοι καὶ οἱ ξύμμαχοι, ὡς ἥ τε ἡμέρα ἐγένετο καὶ ἔγνωσαν τοὺς Ἀθηναίους ἀπεληλυθότας, ἐν αἰτίᾳ τε οἱ πολλοὶ τὸν Γύλιππον εἶχον ἑκόντα ἀφεῖναι τοὺς Ἀθηναίους, καὶ κατὰ τάχος διώκοντες, ᾗ οὐ χαλεπῶς ᾐσθάνοντο κεχωρηκότας, καταλαμβάνουσι περὶ ἀρίστου ὥραν. Καὶ ὡς προσέμιξαν τοῖς μετὰ τοῦ Δημοσθένους, ὑστέροις τε οὖσι καὶ σχολαίτερον καὶ ἀτακτότερον χωροῦσιν, ὡς τῆς νυκτὸς τότε ξυνεταράχθησαν, εὐθὺς προσπεσόντες ἐμάχοντο· καὶ οἱ ἱππῆς τῶν Συρακοσίων ἐκυκλοῦντό τε ῥᾷον αὐτοὺς δίχα δὴ ὄντας, καὶ ξυνῆγον ἐς ταὐτό. Τὸ δὲ Νικίου στράτευμα ἀπεῖχεν ἐν τῷ πρόσθεν καὶ πεντήκοντα σταδίους· θᾶσσόν τε γὰρ ὁ Νικίας ἦγε, νομίζων οὐ τὸ ὑπομένειν ἐν τῷ τοιούτῳ ἑκόντας εἶναι καὶ μάχεσθαι σωτηρίαν, ἀλλὰ τὸ ὡς τάχιστα ὑποχωρεῖν, τοσαῦτα μαχομένους

ὅσα ἀναγκάζονται. Ὁ δὲ Δημοσθένης ἐτύγχανέ τε τὰ πλείω ἐν πόνῳ ξυνεχεστέρῳ ὢν διὰ τὸ ὑστέρῳ ἀναχωροῦντι αὐτῷ πρώτῳ ἐπικεῖσθαι τοὺς πολεμίους καὶ τότε γνοὺς τοὺς Συρακοσίους διώκοντας οὐ προὐχώρει μᾶλλον ἢ ἐς μάχην ξυνετάσσετο, ἕως ἐνδιατρίβων κυκλοῦταί τε ὑπ' αὐτῶν καὶ ἐν πολλῷ θορύβῳ αὐτός τε καὶ οἱ μετ' αὐτοῦ Ἀθηναῖοι ἦσαν· ἀνειληθέντες γὰρ ἔς τι χωρίον, ᾧ κύκλῳ μὲν τειχίον περιῆν, ὁδὸς δὲ ἔνθεν τε καὶ ἔνθεν, ἐλίας δὲ οὐκ ὀλίγας εἶχεν, ἐβάλλοντο περισταδόν. Τοιαύταις δὲ προσβολαῖς καὶ οὐ ξυσταδὸν μάχαις οἱ Συρακόσιοι εἰκότως ἐχρῶντο· τὸ γὰρ ἀποκινδυνεύειν πρὸς ἀνθρώπους ἀπονενοημένους οὐ πρὸς ἐκείνων μᾶλλον ἦν ἔτι ἢ πρὸς τῶν Ἀθηναίων, καὶ ἅμα φειδώ τέ τις ἐγίγνετο ἐπ' εὐπραγίᾳ ἤδη σαφεῖ μὴ προαναλωθῆναί τῳ, καὶ ἐνόμιζον καὶ ὡς ταύτῃ τῇ ἰδέᾳ καταδαμασάμενοι λήψεσθαι αὐτούς. Ἐπειδὴ γοῦν δι' ἡμέρας βάλλοντες πανταχόθεν τοὺς Ἀθηναίους καὶ ξυμμάχους ἑώρων ἤδη τεταλαιπωρημένους τοῖς τε τραύμασι καὶ τῇ ἄλλῃ κακώσει, κήρυγμα ποιοῦνται Γύλιππος καὶ Συρακόσιοι καὶ οἱ ξύμμαχοι, πρῶτον μὲν τῶν νησιωτῶν εἴ τις βούλεται ἐπ' ἐλευθερίᾳ ὡς σφᾶς ἀπιέναι· καὶ ἀπεχώρησάν τινες πόλεις οὐ πολλαί. Ἔπειτα δ' ὕστερον καὶ πρὸς τοὺς ἄλλους ἅπαντας τοὺς μετὰ Δημοσθένους ὁμολογία γίγνεται, ὥστε ὅπλα τε παραδοῦναι καὶ μὴ ἀποθανεῖν μηδένα μήτε βιαίως μήτε δεσμοῖς μήτε τῆς ἀναγκαιοτάτης ἐνδείᾳ διαίτης. Καὶ παρέδοσαν οἱ πάντες σφᾶς αὐτοὺς ἑξακισχίλιοι, καὶ τὸ ἀργύριον, ὃ εἶχον, ἅπαν κατέθεσαν ἐσβαλόντες ἐς ἀσπίδας ὑπτίας, καὶ ἐνέπλησαν ἀσπίδας τέσσαρας. Καὶ τούτους μὲν εὐθὺς ἀπεκόμιζον ἐς τὴν

πόλιν· Νικίας δὲ καὶ οἱ μετ' αὐτοῦ ἀφικνοῦνται ταύτῃ τῇ ἡμέρᾳ ἐπὶ τὸν ποταμὸν τὸν Ἐρινεόν, καὶ διαβὰς πρὸς μετέωρόν τι καθῖσε τὴν στρατιάν.

Οἱ δὲ Συρακόσιοι τῇ ὑστεραίᾳ καταλαβόντες αὐτὸν ἔλεγον ὅτι οἱ μετὰ Δημοσθένους παραδεδώκοιεν σφᾶς αὐτούς, κελεύοντες κἀκεῖνον τὸ αὐτὸ δρᾶν· ὁ δ' ἀπιστῶν σπένδεται ἱππέα πέμψαι σκεψόμενον. Ὡς δ' οἰχόμενος ἀπήγγειλε πάλιν παραδεδωκότας, ἐπικηρυκεύεται Γυλίππῳ καὶ Συρακοσίοις εἶναι ἑτοῖμος ὑπὲρ Ἀθηναίων ξυμβῆναι, ὅσα ἀνάλωσαν χρήματα Συρακόσιοι ἐς τὸν πόλεμον, ταῦτα ἀποδοῦναι, ὥστε τὴν μετ' αὐτοῦ στρατιὰν ἀφεῖναι αὐτούς· μέχρι οὗ δ' ἂν τὰ χρήματα ἀποδοθῇ, ἄνδρας δώσειν Ἀθηναίων ὁμήρους, ἕνα κατὰ τάλαντον. Οἱ δὲ Συρακόσιοι καὶ Γύλιππος οὐ προσεδέχοντο τοὺς λόγους, ἀλλὰ προσπεσόντες καὶ περιστάντες πανταχόθεν ἔβαλλον καὶ τούτους μέχρι ὀψέ. Εἶχον δὲ καὶ οὗτοι πονήρως σίτου τε καὶ τῶν ἐπιτηδείων ἀπορίᾳ. Ὅμως δὲ τῆς νυκτὸς φυλάξαντες τὸ ἡσυχάζον ἔμελλον πορεύεσθαι. Καὶ ἀναλαμβάνουσί τε τὰ ὅπλα, καὶ οἱ Συρακόσιοι αἰσθάνονται καὶ ἐπαιώνισαν. Γνόντες δὲ οἱ Ἀθηναῖοι ὅτι οὐ λανθάνουσι, κατέθεντο πάλιν πλὴν τριακοσίων μάλιστα ἀνδρῶν· οὗτοι δὲ διὰ τῶν φυλάκων βιασάμενοι ἐχώρουν τῆς νυκτὸς ᾗ ἐδύναντο. Νικίας δέ, ἐπειδὴ ἡμέρα ἐγένετο, ἦγε τὴν στρατιάν· οἱ δὲ Συρακόσιοι καὶ οἱ ξύμμαχοι προσέκειντο τὸν αὐτὸν τρόπον πανταχόθεν βάλλοντές τε καὶ κατακοντίζοντες. Καὶ οἱ Ἀθηναῖοι ἠπείγοντο πρὸς τὸν Ἀσσίναρον ποταμόν, ἅμα μὲν θιαζόμενοι ὑπὸ τῆς πανταχόθεν προσβολῆς ἱππέων τε πολλῶν καὶ τοῦ ἄλλου ὄχλου, οἰόμενοι ῥᾷόν

τι σφίσιν ἔσεσθαι, ἢν διαβῶσι τὸν ποταμόν, ἅμα δὲ ὑπὸ τῆς ταλαιπωρίας καὶ τοῦ πιεῖν ἐπιθυμίᾳ. Ὡς δὲ γίγνονται ἐπ' αὐτῷ, ἐσπίπτουσιν οὐδενὶ κόσμῳ ἔτι, ἀλλὰ πᾶς τέ τις διαβῆναι αὐτὸς πρῶτος βουλόμενος καὶ οἱ πολέμιοι ἐπικείμενοι χαλεπὴν ἤδη τὴν διάβασιν ἐποίουν· ἀθρόοι γὰρ ἀναγκαζόμενοι χωρεῖν ἐπέπιπτόν τε ἀλλήλοις καὶ κατεπάτουν, περί τε τοῖς δορατίοις καὶ σκεύεσιν οἱ μὲν εὐθὺς διεφθείροντο, οἱ δὲ ἐμπαλασσόμενοι κατέῤῥεον. Ἐς τὰ ἐπὶ θάτερά τε τοῦ ποταμοῦ παραστάντες οἱ Συρακόσιοι (ἦν δὲ κρημνῶδες) ἔβαλλον ἄνωθεν τοὺς Ἀθηναίους, πίνοντάς τε τοὺς πολλοὺς ἀσμένους καὶ ἐν κοίλῳ ὄντι τῷ ποταμῷ ἐν σφίσιν αὐτοῖς ταρασσομένους. Οἵ τε Πελοποννήσιοι ἐπικαταβάντες τοὺς ἐν τῷ ποταμῷ μάλιστα ἔσφαζον. Καὶ τὸ ὕδωρ εὐθὺς διέφθαρτο, ἀλλ' οὐδὲν ἧσσον ἐπίνετό τε ὁμοῦ τῷ πηλῷ ἠματωμένον καὶ περιμάχητον ἦν τοῖς πολλοῖς. Τέλος δὲ νεκρῶν τε πολλῶν ἐπ' ἀλλήλοις ἤδη κειμένων ἐν τῷ ποταμῷ καὶ διεφθαρμένου τοῦ στρατεύματος τοῦ μὲν κατὰ τὸν ποταμόν, τοῦ δέ, καὶ εἴ τι διαφύγοι, ὑπὸ τῶν ἱππέων, Νικίας Γυλίππῳ ἑαυτὸν παραδίδωσι, πιστεύσας μᾶλλον αὐτῷ ἢ τοῖς Συρακοσίοις· καὶ ἑαυτῷ μὲν χρῆσθαι ἐκέλευεν ἐκεῖνόν τε καὶ Δακεδαιμονίους ὅ τι βούλονται, τοὺς δὲ ἄλλους στρατιώτας παύσασθαι φονεύοντας. Καὶ ὁ Γύλιππος μετὰ τοῦτο ζωγρεῖν ἤδη ἐκέλευε· καὶ τούς τε λοιπούς, ὅσους μὴ ἀπεκρύψαντο (πολλοὶ δὲ οὗτοι ἐγένοντο), ξυνεκόμισαν ζῶντας, καὶ ἐπὶ τοὺς τριακοσίους, οἳ τὴν φυλακὴν διεξῆλθον τῆς νυκτός, πέμψαντες τοὺς διωξομένους ξυνέλαβον. Τὸ μὲν οὖν ἀθροισθὲν τοῦ στρατεύματος ἐς τὸ κοινὸν οὐ πολὺ ἐγένετο, τὸ δὲ

διακλαπὲν πολύ, καὶ διεπλήσθη πᾶσα Σικελία αὐτῶν, ἅτε οὐκ ἀπὸ ξυμβάσεως, ὥσπερ τῶν μετὰ Δημοσθένους, ληφθέντων. Μέρος δέ τι οὐκ ὀλίγον καὶ ἀπέθανε· πλεῖστος γὰρ δὴ φόνος οὗτος καὶ οὐδενὸς ἐλάσσων τῶν ἐν τῷ Σικελικῷ πολέμῳ τούτῳ ἐγένετο. Καὶ ἐν ταῖς ἄλλαις προσβολαῖς ταῖς κατὰ τὴν πορείαν συχναῖς γενομέναις οὐκ ὀλίγοι ἐτεθνήκεσαν. Πολλοὶ δὲ ὅμως καὶ διέφυγον, οἱ μὲν καὶ παραυτίκα, οἱ δὲ καὶ δουλεύσαντες καὶ διαδιδράσκοντες ὕστερον· τούτοις δ' ἦν ἀναχώρησις ἐς Κατάνην.

Ξυναθροισθέντες δὲ οἱ Συρακόσιοι καὶ οἱ ξύμμαχοι, τῶν τε αἰχμαλώτων ὅσους ἐδύναντο πλείστους καὶ τὰ σκῦλα ἀναλαβόντες, ἀνεχώρησαν ἐς τὴν πόλιν. Καὶ τοὺς μὲν ἄλλους Ἀθηναίων καὶ τῶν ξυμμάχων ὁπόσους ἔλαβον κατεβίβασαν ἐς τὰς λιθοτομίας, ἀσφαλεστάτην εἶναι νομίσαντες τὴν τήρησιν, Νικίαν δὲ καὶ Δημοσθένην ἄκοντος Γυλίππου ἀπέσφαξαν. Ὁ γὰρ Γύλιππος καλὸν τὸ ἀγώνισμα ἐνόμιζέν οἱ εἶναι ἐπὶ τοῖς ἄλλοις καὶ τοὺς ἀντιστρατήγους κομίσαι Λακεδαιμονίοις. Ξυνέβαινε δὲ τὸν μὲν πολεμιώτατον αὐτοῖς εἶναι, Δημοσθένην, διὰ τὰ ἐν τῇ νήσῳ καὶ Πύλῳ, τὸν δὲ διὰ τὰ αὐτὰ ἐπιτηδειότατον· τοὺς γὰρ ἐκ τῆς νήσου ἄνδρας τῶν Λακεδαιμονίων ὁ Νικίας προὐθυμήθη, σπονδὰς πείσας τοὺς Ἀθηναίους ποιήσασθαι, ὥστε ἀφεθῆναι. Ἀνθ' ὧν οἵ τε Λακεδαιμόνιοι ἦσαν αὐτῷ προσφιλεῖς, κἀκεῖνος οὐχ ἥκιστα διὰ τοῦτο πιστεύσας ἑαυτὸν τῷ Γυλίππῳ παρέδωκεν. Ἀλλὰ τῶν Συρακοσίων τινές, ὡς ἐλέγετο, οἱ μὲν δείσαντες, ὅτι πρὸς αὐτὸν ἐκεκοινολόγηντο, μὴ βασανιζόμενος διὰ τὸ τοιοῦτο ταραχὴν σφίσιν ἐν εὐπραγίᾳ ποιήσῃ, ἄλλοι

δέ, καὶ οὐχ ἥκιστα οἱ Κορίνθιοι, μὴ χρήμασι δὴ πείσας τινάς, ὅτι πλούσιος ἦν, ἀποδρᾷ καὶ αὖθις σφίσι νεώτερόν τι ἀπ' αὐτοῦ γένηται, πείσαντες τοὺς ξυμμάχους ἀπέκτειναν αὐτόν. Καὶ ὁ μὲν τοιαύτῃ ἢ ὅτι
5 ἐγγύτατα τούτων αἰτίᾳ ἐτεθνήκει, ἥκιστα δὴ ἄξιος ὢν τῶν γε ἐπ' ἐμοῦ Ἑλλήνων ἐς τοῦτο δυστυχίας ἀφικέσθαι διὰ τὴν πᾶσαν ἐς ἀρετὴν νενομισμένην ἐπιτήδευσιν. Τοὺς δ' ἐν ταῖς λιθοτομίαις οἱ Συρακόσιοι χαλεπῶς τοὺς πρώτους χρόνους μετεχείρισαν. Ἐν γὰρ
10 κοίλῳ χωρίῳ ὄντας καὶ ὀλίγῳ πολλοὺς οἵ τε ἥλιοι τὸ πρῶτον καὶ τὸ πνῖγος ἔτι ἐλύπει διὰ τὸ ἀστέγαστον, καὶ αἱ νύκτες ἐπιγιγνόμεναι τοὐναντίον μετοπωριναὶ καὶ ψυχραὶ τῇ μεταβολῇ ἐς ἀσθένειαν ἐνεωτέριζον, πάντα τε ποιούντων αὐτῶν διὰ στενοχωρίαν
15 ἐν τῷ αὐτῷ, καὶ προσέτι τῶν νεκρῶν ὁμοῦ ἐπ' ἀλλήλοις ξυννενημένων, οὶ ἔκ τε τῶν τραυμάτων καὶ διὰ τὴν μεταβολὴν καὶ τὸ τοιοῦτον ἀπέθνησκον, καὶ ὀσμαὶ ἦσαν οὐκ ἀνεκτοί, καὶ λιμῷ ἅμα καὶ δίψει ἐπιέζοντο· ἐδίδοσαν γὰρ αὐτῶν ἑκάστῳ ἐπὶ ὀκτὼ μῆνας κοτύλην
20 ὕδατος καὶ δύο κοτύλας σίτου. Ἄλλα τε ὅσα εἰκὸς ἐν τοιούτῳ χωρίῳ ἐμπεπτωκότας κακοπαθῆσαι, οὐδὲν ὅ τι οὐκ ἐπεγένετο αὐτοῖς. Καὶ ἡμέρας μὲν ἑβδομήκοντά τινας οὕτω διῃτήθησαν ἀθρόοι· ἔπειτα, πλὴν Ἀθηναίων καὶ εἴ τινες Σικελιωτῶν ἢ Ἰταλιωτῶν ξυνε-
25 στρατεύσαν, τοὺς ἄλλους ἀπέδοντο. Ἐλήφθησαν δὲ οἱ ξύμπαντες, ἀκριβείᾳ μὲν χαλεπὸν εἰπεῖν, ὅμως δὲ οὐκ ἐλάσσους ἑπτακισχιλίων. Ξυνέβη τε ἔργον τοῦτο Ἑλληνικὸν τῶν κατὰ τὸν πόλεμον τόνδε μέγιστον γενέσθαι, δοκεῖν δ' ἔμοιγε καὶ ὧν ἀκοῇ Ἑλ-
30 ληνικῶν ἴσμεν, καὶ τοῖς τε κρατήσασι λαμπρότατον

καὶ τοῖς διαφθαρεῖσι δυστυχέστατον· κατὰ πάντα γὰρ πάντως νικηθέντες καὶ οὐδὲν ὀλίγον ἐς οὐδὲν κακοπαθήσαντες, πανωλεθρίᾳ δή, τὸ λεγόμενον, καὶ πεζὸς καὶ νῆες καὶ οὐδὲν ὅ τι οὐκ ἀπώλετο, καὶ ὀλίγοι ἀπὸ πολλῶν ἐπ' οἴκου ἀπενόστησαν. Ταῦτα μὲν τὰ περὶ Σικελίαν γενόμενα.

EFFECTS OF THE DISASTERS IN SICILY.
(Lib. VIII. cc. 1–4. B. C. 413.)

Ἐς δὲ τὰς Ἀθήνας ἐπειδὴ ἠγγέλθη, ἐπὶ πολὺ μὲν ἠπίστουν καὶ τοῖς πάνυ τῶν στρατιωτῶν ἐξ αὐτοῦ τοῦ ἔργου διαπεφευγόσι καὶ σαφῶς ἀγγέλλουσι, μὴ οὕτω γε ἄγαν πανσυδὶ διεφθάρθαι· ἐπειδὴ δὲ ἔγνωσαν, χαλεποὶ μὲν ἦσαν τοῖς ξυμπροθυμηθεῖσι τῶν ῥητόρων τὸν ἔκπλουν, ὥσπερ οὐκ αὐτοὶ ψηφισάμενοι, ὠργίζοντο δὲ καὶ τοῖς χρησμολόγοις τε καὶ μάντεσι καὶ ὁπόσοι τι τότε αὐτοὺς θειάσαντες ἐπήλπισαν ὡς λήψονται Σικελίαν. Πάντα δὲ πανταχόθεν αὐτοὺς ἐλύπει τε καὶ περιεστήκει ἐπὶ τῷ γεγενημένῳ φόβος τε καὶ κατάπληξις μεγίστη δή. Ἅμα μὲν γὰρ στερόμενοι καὶ ἰδίᾳ ἕκαστος καὶ ἡ πόλις ὁπλιτῶν τε πολλῶν καὶ ἱππέων καὶ ἡλικίας, οἵαν οὐχ ἑτέραν ἑώρων ὑπάρχουσαν ἐβαρύνοντο· ἅμα δὲ ναῦς οὐχ ὁρῶντες ἐν τοῖς νεωσοίκοις ἱκανὰς οὐδὲ χρήματα ἐν τῷ κοινῷ οὐδ' ὑπηρεσίας ταῖς ναυσίν, ἀνέλπιστοι ἦσαν ἐν τῷ παρόντι σωθήσεσθαι, τούς τε ἀπὸ τῆς Σικελίας πολεμίους εὐθὺς σφίσιν ἐνόμιζον τῷ ναυτικῷ ἐπὶ τὸν Πειραιᾶ πλευσεῖσθαι,

ἄλλως τε καὶ τοσοῦτον κρατήσαντας, καὶ τοὺς αὐτόθεν πολεμίους τότε δὴ καὶ διπλασίως πάντα παρεσκευασμένους κατὰ κράτος ἤδη καὶ ἐκ γῆς καὶ ἐκ θαλάσσης ἐπικείσεσθαι, καὶ τοὺς ξυμμάχους σφῶν μετ'
5 αὐτῶν ἀποστάντας. Ὅμως δὲ ὡς ἐκ τῶν ὑπαρχόντων ἐδόκει χρῆναι μὴ ἐνδιδόναι, ἀλλὰ παρασκευάζεσθαι καὶ ναυτικόν, ὅθεν ἂν δύνωνται ξύλα ξυμπορισαμένους καὶ χρήματα, καὶ τὰ τῶν ξυμμάχων ἐς ἀσφάλειαν ποιεῖσθαι, καὶ μάλιστα τὴν Εὔβοιαν, τῶν
10 τε κατὰ τὴν πόλιν τι ἐς εὐτέλειαν σωφρονίσαι, καὶ ἀρχήν τινα πρεσβυτέρων ἀνδρῶν ἑλέσθαι, οἵτινες περὶ τῶν παρόντων, ὡς ἂν καιρὸς ᾖ, προβουλεύσουσι. Πάντα τε πρὸς τὸ παραχρῆμα περιδεές, ὅπερ φιλεῖ δῆμος ποιεῖν, ἑτοῖμοι ἦσαν εὐτακτεῖν. Καὶ ὡς ἔδοξεν αὐ-
15 τοῖς, καὶ ἐποίουν ταῦτα, καὶ τὸ θέρος ἐτελεύτα.

Τοῦ δ' ἐπιγιγνομένου χειμῶνος πρὸς τὴν ἐκ τῆς Σικελίας τῶν Ἀθηναίων μεγάλην κακοπραγίαν εὐθὺς οἱ Ἕλληνες πάντες ἐπηρμένοι ἦσαν, οἱ μὲν μηδετέρων ὄντες ξύμμαχοι ὡς ἤν τις καὶ μὴ παρακαλῇ σφᾶς,
20 οὐκ ἀποστατέον ἔτι τοῦ πολέμου εἴη, ἀλλ' ἐθελοντὶ ἰτέον ἐπὶ τοὺς Ἀθηναίους, νομίσαντες κἂν ἐπὶ σφᾶς ἕκαστοι ἐλθεῖν αὐτούς, εἰ τὰ ἐν τῇ Σικελίᾳ κατώρθωσαν, καὶ ἅμα [ἡγούμενοι] βραχὺν ἔσεσθαι τὸν λοιπὸν πόλεμον, οὗ μετασχεῖν καλὸν εἶναι· οἱ δ' αὖ τῶν
25 Λακεδαιμονίων ξύμμαχοι ξυμπροθυμηθέντες ἐπὶ πλέον ἢ πρὶν ἀπαλλάξεσθαι διὰ τάχους πολλῆς ταλαιπωρίας. Μάλιστα δὲ οἱ τῶν Ἀθηναίων ὑπήκοοι ἑτοῖμοι ἦσαν καὶ παρὰ δύναμιν αὐτῶν ἀφίστασθαι, διὰ τὸ ὀργῶντες κρίνειν τὰ πράγματα καὶ μηδ' ὑπολεί-
30 πειν λόγον αὐτοῖς ὡς τό γ' ἐπιὸν θέρος οἷοί τ' ἔσονται

περιγενέσθαι. Ἡ δὲ τῶν Λακεδαιμονίων πόλις πᾶσί τε τούτοις ἐθάρσει καὶ μάλιστα ὅτι οἱ ἐκ τῆς Σικελίας αὐτοῖς ξύμμαχοι πολλῇ δυνάμει, κατ' ἀνάγκην ἤδη τοῦ ναυτικοῦ προσγεγενημένου, ἅμα τῷ ἦρι, ὡς εἰκός, παρέσεσθαι ἔμελλον. Πανταχόθεν τε εὐέλπιδες ὄντες ἀπροφασίστως ἅπτεσθαι διενοοῦντο τοῦ πολέμου, λογιζόμενοι καλῶς τελευτήσαντος αὐτοῦ κινδύνων τε τοιούτων ἀπηλλάχθαι ἂν τὸ λοιπόν, οἷος καὶ ὁ ἀπὸ τῶν Ἀθηναίων περιέστη ἂν αὐτούς, εἰ τὸ Σικελικὸν προσέλαβον, καὶ καθελόντες ἐκείνους αὐτοὶ τῆς πάσης Ἑλλάδος ἤδη ἀσφαλῶς ἡγήσεσθαι. Εὐθὺς οὖν Ἄγις μὲν ὁ βασιλεὺς αὐτῶν ἐν τῷ χειμῶνι τούτῳ ὁρμηθεὶς στρατῷ τινι ἐκ Δεκελείας τά τε τῶν ξυμμάχων ἠργυρολόγησεν ἐς τὸ ναυτικόν, καὶ τραπόμενος ἐπὶ τοῦ Μηλιῶς κόλπου Οἰταίων τε κατὰ τὴν παλαιὰν ἔχθραν τῆς λείας τὴν πολλὴν ἀπολαβὼν χρήματα ἐπράξατο, καὶ Ἀχαιοὺς τοὺς Φθιώτας καὶ τοὺς ἄλλους τοὺς ταύτῃ Θεσσαλῶν ὑπηκόους, μεμφομένων καὶ ἀκόντων τῶν Θεσσαλῶν, ὁμήρους τέ τινας ἠνάγκασε δοῦναι καὶ χρήματα, καὶ κατέθετο τοὺς ὁμήρους ἐς Κόρινθον, ἔς τε τὴν ξυμμαχίαν ἐπειρᾶτο προσάγειν. Λακεδαιμόνιοι δὲ τὴν πρόσταξιν ταῖς πόλεσιν ἑκατὸν νεῶν τῆς ναυπηγίας ἐποιοῦντο, καὶ ἑαυτοῖς μὲν καὶ Βοιωτοῖς πέντε καὶ εἴκοσιν ἑκατέροις ἔταξαν, Φωκεῦσι δὲ καὶ Λοκροῖς πεντεκαίδεκα, καὶ Κορινθίοις πεντεκαίδεκα, Ἀρκάσι δὲ καὶ Πελληνεῦσι καὶ Σικυωνίοις δέκα, Μεγαρεῦσι δὲ καὶ Τροιζηνίοις καὶ Ἐπιδαυρίοις καὶ Ἑρμιονεῦσι δέκα· τά τε ἄλλα παρεσκευάζοντο ὡς εὐθὺς πρὸς τὸ ἔαρ ἐξόμενοι τοῦ πολέμου.

Παρεσκευάζοντο δὲ καὶ Ἀθηναῖοι, ὥσπερ διενοήθη-

σαν, ἐν τῷ αὐτῷ χειμῶνι τούτῳ τήν τε ναυπηγίαν ξύλα ξυμπορισάμενοι καὶ Σούνιον τειχίσαντες, ὅπως αὐτοῖς ἀσφάλεια ταῖς σιταγωγοῖς ναυσὶν εἴη τοῦ περίπλου, καὶ τό τε ἐν τῇ Λακωνικῇ τείχισμα ἐκλιπόντες ὃ ἐνῳκοδόμησαν παραπλέοντες ἐς Σικελίαν, καὶ τἆλλα εἴ πού τι ἐδόκει ἀχρεῖον ἀναλίσκεσθαι, ξυστελλόμενοι ἐς εὐτέλειαν, μάλιστα δὲ τὰ τῶν ξυμμάχων διασκοποῦντες ὅπως μὴ σφῶν ἀποστήσονται.

ΞΕΝΟΦΩΝ.

RETURN OF ALKIBIADES. (HELLENICA, LIB. I. C. 4. B. C. 407.)

Ἀλκιβιάδης δὲ βουλόμενος μετὰ τῶν στρατιωτῶν ἀποπλεῖν οἴκαδε, ἀνήχθη εὐθὺς ἐπὶ Σάμου· ἐκεῖθεν δὲ λαβὼν τῶν νεῶν εἴκοσιν ἔπλευσε τῆς Καρίας εἰς τὸν Κεραμικὸν κόλπον. Ἐκεῖθεν δὲ συλλέξας ἑκατὸν τάλαντα ἧκεν εἰς τὴν Σάμον. Θρασύβουλος δὲ σὺν τριάκοντα ναυσὶν ἐπὶ Θρᾴκης ᾤχετο, ἐκεῖ δὲ τά τε ἄλλα χωρία τὰ πρὸς Λακεδαιμονίους μεθεστηκότα κατεστρέψατο καὶ Θάσον, ἔχουσαν κακῶς ὑπό τε τῶν πολέμων καὶ στάσεων καὶ λιμοῦ. Θράσυλλος δὲ σὺν τῇ ἄλλῃ στρατιᾷ εἰς Ἀθήνας κατέπλευσε· πρὶν δὲ ἥκειν αὐτὸν οἱ Ἀθηναῖοι στρατηγοὺς εἵλοντο Ἀλκιβιάδην μὲν φεύγοντα καὶ Θρασύβουλον ἀπόντα, Κόνωνα δὲ τρίτον ἐκ τῶν οἴκοθεν. Ἀλκιβιάδης δ' ἐκ τῆς Σάμου ἔχων τὰ χρήματα κατέπλευσεν εἰς Πάρον ναυσὶν εἴκοσιν, ἐκεῖθεν δ' ἀνήχθη εὐθὺ Γυθείου ἐπὶ κατασκοπὴν τῶν τριήρων, ἃς ἐπυνθάνετο Λακεδαιμονίους αὐτόθι παρασκευάζειν τριάκοντα, καὶ τοῦ οἴκαδε κατάπλου ὅπως ἡ πόλις πρὸς αὐτὸν ἔχει. Ἐπεὶ δ'

ἑώρα ἑαυτῷ εὔνουν οὖσαν καὶ στρατηγὸν αὐτὸν ἠρημένους καὶ ἰδίᾳ μεταπεμπομένους τοὺς ἐπιτηδείους, κατέπλευσεν εἰς τὸν Πειραιᾶ ἡμέρᾳ ᾗ Πλυντήρια ἦγεν ἡ πόλις, τοῦ ἕδους κατακεκαλυμμένου τῆς Ἀθηνᾶς, ὅ-
5 τινες οἰωνίζοντο ἀνεπιτήδειον εἶναι καὶ αὐτῷ καὶ τῇ πόλει· Ἀθηναίων γὰρ οὐδεὶς ἐν ταύτῃ τῇ ἡμέρᾳ οὐδενὸς σπουδαίου ἔργου τολμήσαι ἂν ἅψασθαι. Καταπλέοντος δ' αὐτοῦ ὅ τε ἐκ τοῦ Πειραιῶς καὶ ὁ ἐκ τοῦ ἄστεως ὄχλος ἠθροίσθη πρὸς τὰς ναῦς, θαυ-
10 μάζοντες καὶ ἰδεῖν βουλόμενοι τὸν Ἀλκιβιάδην, λέγοντες οἱ μὲν ὡς κράτιστος εἴη τῶν πολιτῶν καὶ μόνος [ἀπελογήθη ὡς] οὐ δικαίως φύγοι, ἐπιβουλευθεὶς δὲ ὑπὸ τῶν ἔλαττον ἐκείνου δυναμένων μοχθηρότερά τε λεγόντων καὶ πρὸς τὸ αὑτῶν ἴδιον κέρδος πολι-
15 τευόντων, ἐκείνου ἀεὶ τὸ κοινὸν αὔξοντος καὶ ἀπὸ τῶν αὑτοῦ καὶ ἀπὸ τοῦ τῆς πόλεως δυνατοῦ, ἐθέλοντος δὲ τότε κρίνεσθαι παραχρῆμα τῆς αἰτίας [ἄρτι] γεγενημένης ὡς ἠσεβηκότος εἰς τὰ μυστήρια, ὑπερβαλόμενοι οἱ ἐχθροὶ τὰ δοκοῦντα δίκαια εἶναι ἀπόντα
20 αὐτὸν ἐστέρησαν τῆς πατρίδος· ἐν ᾧ χρόνῳ ὑπὸ ἀμηχανίας [δουλεύων] ἠναγκάσθη μὲν θεραπεύειν τοὺς ἐχθίστους, κινδυνεύων ἀεὶ παρ' ἑκάστην ἡμέραν ἀπολέσθαι· τοὺς δὲ οἰκειοτάτους πολίτας τε καὶ συγγενεῖς καὶ τὴν πόλιν ἅπασαν ὁρῶν ἐξαμαρτάνουσαν, οὐκ εἶχεν
25 ὅπως ὠφελοίη φυγῇ ἀπειργόμενος· οὐκ ἔφασαν δὲ τῶν οἵωνπερ αὐτὸς ὄντων εἶναι καινῶν δεῖσθαι πραγμάτων οὐδὲ μεταστάσεως· ὑπάρχειν γὰρ ἐκ τοῦ δήμου αὐτῷ μὲν τῶν τε ἡλικιωτῶν πλέον ἔχειν τῶν τε πρεσβυτέρων μὴ ἐλαττοῦσθαι, τοῖς δ' αὐτοῦ ἐχθροῖς τοι-
30 ούτοις δοκεῖν εἶναι οἵοισπερ πρότερον, ὕστερον δὲ

δυνασθεῖσιν ἀπολλύναι τοὺς βελτίστους, αὐτοὺς δὲ μόνους λειφθέντας δι' αὐτὸ τοῦτο ἀγαπᾶσθαι ὑπὸ τῶν πολιτῶν ὅτι ἑτέροις βελτίοσιν οὐκ εἶχον χρῆσθαι· οἱ δέ, ὅτι τῶν παροιχομένων αὐτοῖς κακῶν μόνος αἴτιος εἴη, τῶν τε φοβερῶν ὄντων τῇ πόλει γενέσθαι μόνος 5 κινδυνεύσαι ἡγεμὼν καταστῆναι. Ἀλκιβιάδης δὲ πρὸς τὴν γῆν ὁρμισθεὶς ἀπέβαινε μὲν οὐκ εὐθέως, φοβούμενος τοὺς ἐχθρούς· ἐπαναστὰς δὲ ἐπὶ τοῦ καταστρώματος ἐσκόπει τοὺς αὑτοῦ ἐπιτηδείους, εἰ παρείησαν. Κατιδὼν δὲ Εὐρυπτόλεμον τὸν Πεισιάνακτος, αὑτοῦ 10 δὲ ἀνεψιόν, καὶ τοὺς ἄλλους οἰκείους καὶ τοὺς φίλους μετ' αὐτῶν, τότε ἀποβὰς ἀναβαίνει εἰς τὴν πόλιν μετὰ τῶν παρεσκευασμένων, εἴ τις ἄπτοιτο, μὴ ἐπιτρέπειν. Ἐν δὲ τῇ βουλῇ καὶ τῇ ἐκκλησίᾳ ἀπολογησάμενος ὡς οὐκ ἠσεβήκει, εἰπὼν δὲ ὡς ἠδίκηται, λεχθέντων 15 δὲ καὶ ἄλλων τοιούτων καὶ οὐδενὸς ἀντειπόντος διὰ τὸ μὴ ἀνασχέσθαι ἂν τὴν ἐκκλησίαν, ἀναῤῥηθεὶς ἁπάντων ἡγεμὼν αὐτοκράτωρ, ὡς οἷός τε ὢν σῶσαι τὴν προτέραν τῆς πόλεως δύναμιν, πρότερον μὲν τὰ μυστήρια τῶν Ἀθηναίων κατὰ θάλατταν ἀγόντων διὰ τὸν 20 πόλεμον, κατὰ γῆν ἐποίησεν ἐξαγαγὼν τοὺς στρατιώτας ἅπαντας· μετὰ δὲ ταῦτα κατελέξατο στρατιάν, ὁπλίτας μὲν πεντακοσίους καὶ χιλίους, ἱππέας δὲ πεντήκοντα καὶ ἑκατόν, ναῦς δ' ἑκατόν. Καὶ μετὰ τὸν κατάπλουν τρίτῳ μηνὶ ἀνήχθη ἐπ' Ἄνδρον ἀφεστη- 25 κυῖαν τῶν Ἀθηναίων, καὶ μετ' αὐτοῦ Ἀριστοκράτης καὶ Ἀδείμαντος ὁ Λευκολοφίδου συνεπέμφθησαν ῥηρημένοι κατὰ γῆν στρατηγοί. Ἀλκιβιάδης δὲ ἀπεβίβασε τὸ στράτευμα τῆς Ἀνδρίας χώρας εἰς Γαύρειον· ἐκβοηθήσαντας δὲ τοὺς Ἀνδρίους ἐτρέψαντο καὶ κατέκλεισαν 30

εἰς τὴν πόλιν καί τινας ἀπέκτειναν οὐ πολλοὺς καὶ τοὺς Λάκωνας οἳ αὐτόθι ἦσαν. Ἀλκιβιάδης δὲ τρόπαιόν τε ἔστησε καὶ μείνας αὐτοῦ ὀλίγας ἡμέρας ἔπλευσεν εἰς Σάμον, κἀκεῖθεν ὁρμώμενος ἐπολέμει.

SEA-FIGHT NEAR ARGINOUSAI. (HELLENICA, LIB. I. C. 6. B. C. 406.)

5 Οἱ δὲ Ἀθηναῖοι τὰ γεγενημένα καὶ τὴν πολιορκίαν ἐπεὶ ἤκουσαν, ἐψηφίσαντο βοηθεῖν ναυσὶν ἑκατὸν καὶ δέκα, εἰσβιβάζοντες τοὺς ἐν τῇ ἡλικίᾳ ὄντας ἅπαντας καὶ δούλους καὶ ἐλευθέρους· καὶ πληρώσαντες τὰς δέκα καὶ ἑκατὸν ἐν τριάκοντα ἡμέραις ἀπῆραν. Εἰσέβησαν δὲ 10 καὶ τῶν ἱππέων πολλοί. Μετὰ ταῦτα ἀνήχθησαν εἰς Σάμον, κἀκεῖθεν Σαμίας ναῦς ἔλαβον δέκα· ἤθροισαν δὲ καὶ ἄλλας πλείους ἢ τριάκοντα παρὰ τῶν ἄλλων συμμάχων, εἰσβαίνειν ἀναγκάσαντες ἅπαντας, ὁμοίως δὲ καὶ εἴ τινες αὐτοῖς ἔτυχον ἔξω οὖσαι. Ἐγέ- 15 νοντο δὲ αἱ πᾶσαι πλείους ἢ πεντήκοντα καὶ ἑκατόν. Ὁ δὲ Καλλικρατίδας ἀκούων τὴν βοήθειαν ἤδη ἐν Σάμῳ οὖσαν, αὐτοῦ μὲν κατέλιπε πεντήκοντα ναῦς καὶ ἄρχοντα Ἐτεόνικον, ταῖς δὲ εἴκοσι καὶ ἑκατὸν ἀναχθεὶς ἐδειπνοποιεῖτο τῆς Λέσβου ἐπὶ τῇ Μαλέᾳ ἄκρᾳ ἀντίον τῆς 20 Μυτιλήνης. Τῇ δ' αὐτῇ ἡμέρᾳ ἔτυχον καὶ οἱ Ἀθηναῖοι δειπνοποιούμενοι ἐν ταῖς Ἀργινούσαις· αὗται δ' εἰσὶν ἀντίον τῆς Λέσβου. Τῆς δὲ νυκτὸς ἰδὼν τὰ πυρά, καί τινων αὐτῷ ἐξαγγειλάντων ὅτι οἱ Ἀθηναῖοι εἶεν, ἀνή-

γετο περὶ μέσας νύκτας, ὡς ἐξαπιναίως προσπέσοι· ὕδωρ δ' ἐπιγενόμενον πολὺ καὶ βρονταὶ διεκώλυσαν τὴν ἀναγωγήν. Ἐπεὶ δὲ ἀνέσχεν, ἅμα τῇ ἡμέρᾳ ἔπλει ἐπὶ τὰς Ἀργινούσας. Οἱ δ' Ἀθηναῖοι ἀντανήγοντο εἰς τὸ πέλαγος τῷ εὐωνύμῳ, παρατεταγμένοι ὧδε. Ἀριστο- 5 κράτης μὲν τὸ εὐώνυμον ἔχων ἡγεῖτο πεντεκαίδεκα ναυσί, μετὰ δὲ ταῦτα Διομέδων ἑτέραις πεντεκαίδεκα· ἐπετέτακτο δὲ Ἀριστοκράτει μὲν Περικλῆς, Διομέδοντι δὲ Ἐρασινίδης· παρὰ δὲ Διομέδοντα οἱ Σάμιοι δέκα ναυσὶν ἐπὶ μιᾶς τεταγμένοι· ἐστρατήγει δὲ αὐτῶν 10 Σάμιος ὀνόματι Ἱππεύς· ἐχόμεναι δ' αἱ τῶν ταξιάρχων δέκα, καὶ αὐταὶ ἐπὶ μιᾶς· ἐπὶ δὲ ταύταις αἱ τῶν ναυάρχων τρεῖς, καὶ εἴ τινες ἄλλαι ἦσαν συμμαχίδες. Τὸ δὲ δεξιὸν κέρας Πρωτόμαχος εἶχε πεντεκαίδεκα ναυσί· παρὰ δ' αὐτὸν Θρασύλλος ἑτέραις πεντεκαί- 15 δεκα· ἐπετέτακτο δὲ Πρωτομάχῳ μὲν Λυσίας, ἔχων τὰς ἴσας ναῦς, Θρασύλλῳ δὲ Ἀριστογένης. Οὕτω δ' ἐτάχθησαν, ἵνα μὴ διέκπλουν διδοῖεν. χεῖρον γὰρ ἔπλεον. Αἱ δὲ τῶν Λακεδαιμονίων ἀντιτεταγμέναι ἦσαν ἅπασαι ἐπὶ μιᾶς ὡς πρὸς διέκπλουν καὶ περί- 20 πλουν παρεσκευασμέναι, διὰ τὸ βέλτιον πλεῖν. Εἶχε δὲ τὸ δεξιὸν κέρας Καλλικρατίδας. Ἕρμων δὲ Μεγαρεὺς ὁ τῷ Καλλικρατίδᾳ κυβερνῶν εἶπε πρὸς αὐτὸν ὅτι εἴη καλῶς ἔχον ἀποπλεῦσαι· αἱ γὰρ τριήρεις τῶν Ἀθηναίων πολλῷ πλείονες ἦσαν. Καλλικρατίδας δὲ 25 εἶπεν ὅτι ἡ Σπάρτη οὐδὲν μὴ κάκιον οἰκεῖται αὐτοῦ ἀποθανόντος, φεύγειν δὲ αἰσχρὸν ἔφη εἶναι. Μετὰ δὲ ταῦτα ἐναυμάχησαν χρόνον πολύν, πρῶτον μὲν ἀθρόαι, ἔπειτα δὲ διεσκεδασμέναι. Ἐπεὶ δὲ Καλλικρατίδας τε ἐμβαλούσης τῆς νεὼς ἀποπεσὼν εἰς τὴν θάλατ- 30

ταν ἠφανίσθη Πρωτόμαχός τε καὶ οἱ μετ' αὐτοῦ τῷ δεξιῷ τὸ εὐώνυμον ἐνίκησαν, ἐντεῦθεν φυγὴ τῶν Πελοποννησίων ἐγένετο εἰς Χίον, πλείστων δὲ καὶ εἰς Φώκαιαν· οἱ δὲ Ἀθηναῖοι πάλιν εἰς τὰς Ἀργινούσας
5 κατέπλευσαν. Ἀπώλοντο δὲ τῶν μὲν Ἀθηναίων νῆες πέντε καὶ εἴκοσιν αὐτοῖς ἀνδράσιν ἐκτὸς ὀλίγων τῶν πρὸς τὴν γῆν προσενεχθέντων, τῶν δὲ Πελοποννησίων Λακωνικαὶ μὲν ἐννέα, τῶν πασῶν οὐσῶν δέκα, τῶν δ' ἄλλων συμμάχων πλείους ἢ ἑξήκοντα. Ἔδοξε δὲ [καὶ] τοῖς
10 τῶν Ἀθηναίων στρατηγοῖς ἑπτὰ μὲν καὶ τετταράκοντα ναυσὶ Θηραμένη τε καὶ Θρασύβουλον τριηράρχους ὄντας καὶ τῶν ταξιάρχων τινὰς πλεῖν ἐπὶ τὰς καταδεδυκυίας ναῦς καὶ τοὺς ἐπ' αὐτῶν ἀνθρώπους, ταῖς δὲ ἄλλαις ἐπὶ τὰς μετ' Ἐτεονίκου τῇ Μυτιλήνῃ ἐφορ-
15 μούσας. Ταῦτα δὲ βουλομένους ποιεῖν ἄνεμος καὶ χειμὼν διεκώλυσεν αὐτοὺς μέγας γενόμενος· τρόπαιον δὲ στήσαντες αὐτοῦ ηὐλίζοντο. Τῷ δ' Ἐτεονίκῳ ὁ ὑπηρετικὸς κέλης πάντα ἐξήγγειλε τὰ περὶ τὴν ναυμαχίαν. Ὁ δὲ αὐτὸν πάλιν ἐξέπεμψεν εἰπὼν τοῖς
20 ἐνοῦσι σιωπῇ ἐκπλεῖν καὶ μηδενὶ διαλέγεσθαι, παραχρῆμα δὲ αὖθις πλεῖν εἰς τὸ ἑαυτῶν στρατόπεδον ἐστεφανωμένους καὶ βοῶντας ὅτι Καλλικρατίδας νενίκηκε ναυμαχῶν καὶ ὅτι αἱ τῶν Ἀθηναίων νῆες ἀπολώλασιν ἅπασαι. Καὶ οἱ μὲν ταῦτ' ἐποίουν· αὐτὸς δ', ἐπειδὴ
25 ἐκεῖνοι κατέπλεον, ἔθυε τὰ εὐαγγέλια, καὶ τοῖς στρατιώταις παρήγγειλε δειπνοποιεῖσθαι, καὶ τοῖς ἐμπόροις τὰ χρήματα σιωπῇ ἐνθεμένους εἰς τὰ πλοῖα ἀποπλεῖν εἰς Χίον, ἦν δὲ τὸ πνεῦμα οὔριον, καὶ τὰς τριήρεις τὴν ταχίστην. Αὐτὸς δὲ τὸ πεζὸν ἀπῆγεν εἰς τὴν Μή-
30 θυμναν, τὸ στρατόπεδον ἐμπρήσας. Κόνων δὲ καθελ-

κύσας τὰς ναῦς, ἐπεὶ οἵ τε πολέμιοι ἀπεδεδράκεσαν καὶ ὁ ἄνεμος εὐδιαίτερος ἦν, ἀπαντήσας τοῖς Ἀθηναίοις ἤδη ἀνηγμένοις ἐκ τῶν Ἀργινουσῶν ἔφρασε τὰ περὶ τοῦ Ἐτεονίκου. Οἱ δὲ Ἀθηναῖοι κατέπλευσαν εἰς τὴν Μυτιλήνην, ἐκεῖθεν δ' ἐπανήχθησαν εἰς τὴν Χίον, καὶ οὐδὲν διαπραξάμενοι ἀπέπλευσαν ἐπὶ Σάμου.

BATTLE OF AIGOSPOTAMOI. (Hellenica, Lib. II. c. 1. B. C. 405.)

Τῷ δ' ἐπιόντι ἔτει, [ἐπὶ Ἀρχύτα μὲν ἐφορεύοντος, ἄρχοντος δ' ἐν Ἀθήναις Ἀλεξίου,] Λύσανδρος ἀφικόμενος εἰς Ἔφεσον μετεπέμψατο Ἐτεόνικον ἐκ Χίου σὺν ταῖς ναυσί, καὶ τὰς ἄλλας πάσας συνήθροισεν, εἴ πού τις ἦν, καὶ ταύτας τ' ἐπεσκεύαζε καὶ ἄλλας ἐν Ἀντάνδρῳ ἐναυπηγεῖτο. Ἐλθὼν δὲ παρὰ Κῦρον χρήματα ᾔτει· ὁ δ' αὐτῷ εἶπεν ὅτι τὰ μὲν παρὰ βασιλέως ἀνηλωμένα εἴη, καὶ ἔτι πλείω πολλῷ, δεικνύων ὅσα ἕκαστος τῶν ναυάρχων ἔχοι, ὅμως δ' ἔδωκε. Λαβὼν δὲ ὁ Λύσανδρος τἀργύριον, ἐπὶ τὰς τριήρεις τριηράρχους ἐπέστησε καὶ τοῖς ναύταις τὸν ὀφειλόμενον μισθὸν ἀπέδωκε. Παρεσκευάζοντο δὲ καὶ οἱ τῶν Ἀθηναίων στρατηγοὶ πρὸς τὸ ναυτικὸν ἐν τῇ Σάμῳ.

Κῦρος δ' ἐπὶ τούτοις μετεπέμψατο Λύσανδρον, ἐπεὶ αὐτῷ παρὰ τοῦ πατρὸς ἧκεν ἄγγελος λέγων ὅτι ἀῤῥωστῶν ἐκεῖνον καλοίη, ὃν ἐν Θαμνηρίοις τῆς Μηδίας ἐγγὺς Καδουσίων, ἐφ' οὓς ἐστράτευσεν ἀφεστῶτας.

Ἥκοντα δὲ Λύσανδρον οὐκ εἴα ναυμαχεῖν πρὸς Ἀθηναίους, ἐὰν μὴ πολλῷ πλείους ναῦς ἔχῃ· εἶναι γὰρ χρήματα πολλὰ καὶ βασιλεῖ καὶ αὐτῷ, ὥστε τούτου ἕνεκεν πολλὰς πληροῦν. Παρέδειξε δ' αὐτῷ πάντας τοὺς φόρους τοὺς ἐκ τῶν πόλεων, οἳ αὐτῷ ἴδιοι ἦσαν, καὶ τὰ περιττὰ χρήματα ἔδωκε· καὶ ἀναμνήσας ὡς εἶχε φιλίας πρός τε τὴν τῶν Λακεδαιμονίων πόλιν καὶ πρὸς Λύσανδρον ἰδίᾳ, ἀνέβαινε παρὰ τὸν πατέρα.

Λύσανδρος δ', ἐπεὶ αὐτῷ Κῦρος πάντα παραδοὺς τὰ αὐτοῦ πρὸς τὸν πατέρα ἀῤῥωστοῦντα μετάπεμπτος ἀνέβαινε, μισθὸν διαδοὺς τῇ στρατιᾷ ἀνήχθη τῆς Καρίας εἰς τὸν Κεράμειον κόλπον. Καὶ προσβαλὼν πόλει τῶν Ἀθηναίων συμμάχῳ ὄνομα Κεδρείαις τῇ ὑστεραίᾳ προσβολῇ κατὰ κράτος αἱρεῖ καὶ ἐξηνδραπόδισεν. Ἦσαν δὲ μιξοβάρβαροι οἱ ἐνοικοῦντες. Ἐκεῖθεν δ' ἀπέπλευσεν εἰς Ῥόδον. Οἱ δ' Ἀθηναῖοι ἐκ τῆς Σάμου ὁρμώμενοι τὴν βασιλέως κακῶς ἐποίουν, καὶ ἐπὶ τὴν Χίον καὶ τὴν Ἔφεσον ἐπέπλεον, καὶ παρεσκευάζοντο πρὸς ναυμαχίαν, καὶ στρατηγοὺς πρὸς τοῖς ὑπάρχουσι προσείλοντο Μένανδρον, Τυδέα, Κηφισόδοτον. Λύσανδρος δ' ἐκ τῆς Ῥόδου παρὰ τὴν Ἰωνίαν ἐκπλεῖ πρὸς τὸν Ἑλλήσποντον πρός τε τῶν πλοίων τὸν ἔκπλουν καὶ ἐπὶ τὰς ἀφεστηκυίας αὐτῶν πόλεις. Ἀνήγοντο δὲ καὶ οἱ Ἀθηναῖοι ἐκ τῆς Χίου πελάγιοι· ἡ γὰρ Ἀσία πολεμία αὐτοῖς ἦν· Λύσανδρος δ' ἐξ Ἀβύδου παρέπλει εἰς Λάμψακον σύμμαχον οὖσαν Ἀθηναίων· καὶ οἱ Ἀβυδηνοὶ καὶ οἱ ἄλλοι παρῆσαν πεζῇ· ἡγεῖτο δὲ Θώραξ Λακεδαιμόνιος. Προσβαλόντες δὲ τῇ πόλει αἱροῦσι κατὰ κράτος, καὶ διήρπασαν οἱ στρατιῶται οὖσαν πλουσίαν καὶ οἴνου καὶ σίτου καὶ τῶν ἄλλων

ἐπιτηδείων πλήρη· τὰ δὲ ἐλεύθερα σώματα πάντα ἀφῆκε Λύσανδρος. Οἱ δ' Ἀθηναῖοι κατὰ πόδας πλέοντες ὡρμίσαντο τῆς Χερρονήσου ἐν Ἐλαιοῦντι ναυσὶν ὀγδοήκοντα καὶ ἑκατόν. Ἐνταῦθα δὴ ἀριστοποιουμένοις αὐτοῖς ἀγγέλλεται τὰ περὶ Λάμψακον, καὶ εὐθὺς 5 ἀνήχθησαν εἰς Σηστόν. Ἐκεῖθεν δ' εὐθὺς ἐπισιτισάμενοι ἔπλευσαν εἰς Αἰγὸς ποταμοὺς ἀντίον τῆς Λαμψάκου· διέχει δ' ὁ Ἑλλήσποντος ταύτῃ σταδίους ὡς πεντεκαίδεκα. Ἐνταῦθα δὲ ἐδειπνοποιοῦντο. Λύσανδρος δὲ τῇ ἐπιούσῃ νυκτί, ἐπεὶ ὄρθρος ἦν, ἐσήμη- 10 νεν εἰς τὰς ναῦς ἀριστοποιησαμένους εἰσβαίνειν, πάντα δὲ παρασκευασάμενος ὡς εἰς ναυμαχίαν καὶ τὰ παραβλήματα παραβαλών, προεῖπεν ὡς μηδεὶς κινήσοιτο ἐκ τῆς τάξεως μηδὲ ἀνάξοιτο. Οἱ δὲ Ἀθηναῖοι ἅμα τῷ ἡλίῳ ἀνίσχοντι ἐπὶ τῷ λιμένι παρετάξαντο ἐν με- 15 τώπῳ ὡς εἰς ναυμαχίαν. Ἐπεὶ δὲ οὐκ ἀντανήγαγε Λύσανδρος, καὶ τῆς ἡμέρας ὀψὲ ἦν, ἀπέπλευσαν πάλιν εἰς τοὺς Αἰγὸς ποταμούς. Λύσανδρος δὲ τὰς ταχίστας τῶν νεῶν ἐκέλευσεν ἕπεσθαι τοῖς Ἀθηναίοις, ἐπειδὰν δὲ ἐκβῶσι, κατιδόντας ὅ, τι ποιοῦσιν ἀποπλεῖν καὶ 20 αὐτῷ ἐξαγγεῖλαι. Καὶ οὐ πρότερον ἐξεβίβασεν ἐκ τῶν νεῶν πρὶν αὗται ἧκον. Ταῦτα δ' ἐποίει τέτταρας ἡμέρας· καὶ οἱ Ἀθηναῖοι ἐπανήγοντο. Ἀλκιβιάδης δὲ κατιδὼν ἐκ τῶν τειχῶν τοὺς μὲν Ἀθηναίους ἐν αἰγιαλῷ ὁρμοῦντας καὶ πρὸς οὐδεμιᾷ πόλει, τὰ δ' 25 ἐπιτήδεια ἐκ Σηστοῦ μετιόντας πεντεκαίδεκα σταδίους ἀπὸ τῶν νεῶν, τοὺς δὲ πολεμίους ἐν λιμένι καὶ πρὸς πόλει ἔχοντας πάντα, οὐκ ἐν καλῷ ἔφη αὐτοὺς ὁρμεῖν, ἀλλὰ μεθορμίσαι εἰς Σηστὸν παρήνει πρός τε λιμένα καὶ πρὸς πόλιν· οὗ ὄντες ναυμαχήσετε, ἔφη, ὅταν βού- 30

λησθε. Οἱ δὲ στρατηγοί, μάλιστα δὲ Τυδεὺς καὶ Μένανδρος, ἀπιέναι αὐτὸν ἐκέλευσαν· αὐτοὶ γὰρ νῦν στρατηγεῖν, οὐκ ἐκεῖνον. Καὶ ὁ μὲν ᾤχετο. Λύσανδρος δ', ἐπεὶ ἦν ἡμέρα πέμπτη ἐπιπλέουσι τοῖς
5 Ἀθηναίοις, εἶπε τοῖς παρ' αὐτοῦ ἑπομένοις, ἐπὴν κατίδωσιν αὐτοὺς ἐκβεβηκότας καὶ ἐσκεδασμένους κατὰ τὴν Χερρόνησον, ὅπερ ἐποίουν πολὺ μᾶλλον καθ' ἑκάστην ἡμέραν, τά τε σιτία πόρρωθεν ὠνούμενοι καὶ καταφρονοῦντες δὴ τοῦ Λυσάνδρου, ὅτι οὐκ ἀντανῆγεν,
10 ἀποπλέοντας τοὔμπαλιν παρ' αὐτὸν ἆραι ἀσπίδα κατὰ μέσον τὸν πλοῦν. Οἱ δὲ ταῦτα ἐποίησαν ὡς ἐκέλευσε. Λύσανδρος δ' εὐθὺς ἐσήμηνε τὴν ταχίστην πλεῖν· συμπαρῄει δὲ καὶ Θώραξ τὸ πεζὸν ἔχων. Κόνων δὲ ἰδὼν τὸν ἐπίπλουν, ἐσήμηνεν εἰς τὰς ναῦς
15 βοηθεῖν κατὰ κράτος. Διεσκεδασμένων δὲ τῶν ἀνθρώπων, αἱ μὲν τῶν νεῶν δίκροτοι ἦσαν, αἱ δὲ μονόκροτοι, αἱ δὲ παντελῶς κεναί· ἡ δὲ Κόνωνος καὶ ἄλλαι περὶ αὐτὸν ἑπτὰ πλήρεις ἀνήχθησαν ἀθρόαι καὶ ἡ Πάραλος, τὰς δ' ἄλλας πάσας Λύσανδρος ἔλαβε πρὸς τῇ γῇ. Τοὺς
20 δὲ πλείστους ἄνδρας ἐν τῇ γῇ συνέλεξεν· οἱ δὲ καὶ ἔφυγον εἰς τὰ τειχύδρια. Κόνων δὲ ταῖς ἐννέα ναυσὶ φεύγων, ἐπεὶ ἔγνω τῶν Ἀθηναίων τὰ πράγματα διεφθαρμένα, κατασχὼν ἐπὶ τὴν Ἀβαρνίδα τὴν Λαμψάκου ἄκραν ἔλαβεν αὐτόθεν τὰ μεγάλα τῶν Λυσάνδρου νεῶν
25 ἱστία, καὶ αὐτὸς μὲν ὀκτὼ ναυσὶν ἀπέπλευσε παρ' Εὐαγόραν εἰς Κύπρον, ἡ δὲ Πάραλος εἰς τὰς Ἀθήνας, ἀπαγγελοῦσα τὰ γεγονότα. Λύσανδρος δὲ τάς τε ναῦς καὶ τοὺς αἰχμαλώτους καὶ τἆλλα πάντα εἰς Λάμψακον ἀπήγαγεν, ἔλαβε δὲ καὶ τῶν στρατηγῶν ἄλλους τε καὶ Φιλοκλέα
30 καὶ Ἀδείμαντον. Ἡι δ' ἡμέρᾳ ταῦτα κατειργάσατο,

ἔπεμψε Θεόπομπον τὸν Μιλήσιον λῃστὴν εἰς Λακεδαίμονα ἀπαγγελοῦντα τὰ γεγονότα, ὃς ἀφικόμενος τριταῖος ἀπήγγειλε. Μετὰ δὲ ταῦτα Λύσανδρος ἀθροίσας τοὺς συμμάχους ἐκέλευσε βουλεύεσθαι περὶ τῶν αἰχμαλώτων. Ἐνταῦθα δὴ κατηγορίαι ἐγίγνοντο πολλαὶ τῶν Ἀθη- 5 ναίων, ἅ τε ἤδη παρενενομήκεσαν καὶ ἃ ἐψηφισμένοι ἦσαν ποιεῖν, εἰ κρατήσειαν τῇ ναυμαχίᾳ, τὴν δεξιὰν χεῖρα ἀποκόπτειν τῶν ζωγρηθέντων πάντων, καὶ ὅτι λαβόντες δύο τριήρεις, Κορινθίαν καὶ Ἀνδρίαν, τοὺς ἄνδρας ἐξ αὐτῶν πάντας κατακρημνίσειαν· Φιλοκλῆς 10 δ' ἦν στρατηγὸς τῶν Ἀθηναίων, ὃς τούτους διέφθειρεν. Ἐλέγετο δὲ καὶ ἄλλα πολλά, καὶ ἔδοξεν ἀποκτεῖναι τῶν αἰχμαλώτων ὅσοι ἦσαν Ἀθηναῖοι πλὴν Ἀδειμάντου, ὅτι μόνος ἐπελάβετο ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ τοῦ περὶ τῆς ἀποτομῆς τῶν χειρῶν ψηφίσματος· ἠτιάθη 15 μέντοι ὑπό τινων προδοῦναι τὰς ναῦς. Λύσανδρος δὲ Φιλοκλέα πρῶτον ἐρωτήσας, ὃς τοὺς Ἀνδρίους καὶ Κορινθίους κατεκρήμνισε, τί εἴη ἄξιος παθεῖν ἀρξάμενος εἰς Ἕλληνας παρανομεῖν, ἀπέσφαξεν.

THE TAKING OF ATHENS BY LYSANDROS, AND DESTRUCTION OF THE LONG WALLS.

(Hellenica, Lib. II. c. 2. B. C. 404.)

Λύσανδρος δ' ἐκ τοῦ Ἑλλησπόντου ναυσὶ διακο- 20 σίαις ἀφικόμενος εἰς Λέσβον κατεσκευάσατο τάς τε ἄλλας πόλεις ἐν αὐτῇ καὶ Μυτιλήνην· εἰς δὲ τἀπὶ

Θρᾴκης χωρία ἔπεμψε δέκα τριήρεις ἔχοντα Ἐτεόνικον, ὃς τὰ ἐκεῖ πάντα πρὸς Λακεδαιμονίους μετέστησεν. Εὐθὺς δὲ καὶ ἡ ἄλλη Ἑλλὰς ἀφεστήκει Ἀθηναίων μετὰ τὴν ναυμαχίαν πλὴν Σαμίων· οὗτοι δὲ σφαγὰς τῶν γνωρίμων ποιήσαντες κατεῖχον τὴν πόλιν. Λύσανδρος δὲ μετὰ ταῦτα ἔπεμψε πρὸς Ἀγίν τε εἰς Δεκέλειαν καὶ εἰς Λακεδαίμονα ὅτι προσπλεῖ σὺν διακοσίαις ναυσί. Λακεδαιμόνιοι δ' ἐξῆσαν παν-δημεὶ καὶ οἱ ἄλλοι Πελοποννήσιοι πλὴν Ἀργείων, παραγγείλαντος τοῦ ἑτέρου Λακεδαιμονίων βασιλέως Παυσανίου. Ἐπεὶ δ' ἅπαντες ἠθροίσθησαν, ἀναλαβὼν αὐτοὺς πρὸς τὴν πόλιν ἐστρατοπέδευσεν ἐν τῇ Ἀκαδημείᾳ [τῷ καλουμένῳ γυμνασίῳ]. Λύσανδρος δὲ ἀφικόμενος εἰς Αἴγιναν ἀπέδωκε τὴν πόλιν Αἰγινήταις, ὅσους ἐδύνατο πλείστους αὐτῶν ἀθροίσας, ὡς δ' αὔτως καὶ Μηλίοις καὶ τοῖς ἄλλοις ὅσοι τῆς αὐτῶν ἐστέροντο. Μετὰ δὲ τοῦτο δῃώσας Σαλαμῖνα ὡρμίσατο πρὸς τὸν Πειραιᾶ ναυσὶ πεντήκοντα καὶ ἑκατόν, καὶ τὰ πλοῖα εἶργε τοῦ εἴσπλου.

Οἱ δ' Ἀθηναῖοι πολιορκούμενοι κατὰ γῆν καὶ κατὰ θάλατταν ἠπόρουν τί χρὴ ποιεῖν, οὔτε νεῶν οὔτε συμμάχων αὐτοῖς ὄντων οὔτε σίτου· ἐνόμιζον δὲ οὐδεμίαν εἶναι σωτηρίαν μὴ παθεῖν ἃ οὐ τιμωρούμενοι ἐποίησαν ἀλλὰ διὰ τὴν ὕβριν ἠδίκουν ἀνθρώπους μικροπολίτας οὐδ' ἐπὶ μιᾷ αἰτίᾳ ἑτέρᾳ ἢ ὅτι ἐκείνοις συνεμάχουν. Διὰ ταῦτα τοὺς ἀτίμους ἐπιτίμους ποιήσαντες ἐκαρτέρουν, καὶ ἀποθνησκόντων ἐν τῇ πόλει λιμῷ πολλῶν οὐ διελέγοντο περὶ διαλλαγῆς. Ἐπεὶ δὲ παντελῶς ἤδη ὁ σῖτος ἐπελελοίπει, ἔπεμψαν πρέσβεις παρ' Ἄγιν, βουλόμενοι σύμμαχοι εἶναι Λακε-

δαιμονίοις ἔχοντες τὰ τείχη καὶ τὸν Πειραιᾶ, καὶ ἐπὶ τούτοις συνθήκας ποιεῖσθαι. Ὁ δὲ αὐτοὺς εἰς Λακεδαίμονα ἐκέλευεν ἰέναι· οὐ γὰρ εἶναι κύριος αὐτός. Ἐπεὶ δ' ἀπήγγειλαν οἱ πρέσβεις ταῦτα τοῖς Ἀθηναίοις, ἔπεμψαν αὐτοὺς εἰς Λακεδαίμονα. Οἱ δ' ἐπεὶ 5 ἦσαν ἐν Σελλασίᾳ [πλησίον] τῆς Λακωνικῆς καὶ ἐπύθοντο οἱ ἔφοροι αὐτῶν ἃ ἔλεγον, ὄντα οἷάπερ καὶ πρὸς Ἄγιν, αὐτόθεν αὐτοὺς ἐκέλευον ἀπιέναι, καὶ εἴ τι δέονται εἰρήνης, κάλλιον ἥκειν βουλευσαμένους. Οἱ δὲ πρέσβεις ἐπεὶ ἧκον οἴκαδε καὶ ἀπήγγειλαν ταῦτα 10 εἰς τὴν πόλιν, ἀλυμία ἐνέπεσε πᾶσιν· ᾤοντο γὰρ ἀνδραποδισθήσεσθαι, καὶ ἕως ἂν πέμπωσιν ἑτέρους πρέσβεις, πολλοὺς τῷ λιμῷ ἀπολεῖσθαι. Περὶ δὲ τῶν τειχῶν τῆς καθαιρέσεως οὐδεὶς ἐβούλετο συμβουλεύειν· Ἀρχέστρατος γὰρ εἰπὼν ἐν τῇ βουλῇ Λακεδαιμο- 15 νίοις κράτιστον εἶναι ἐφ' οἷς προυκαλοῦντο εἰρήνην ποιεῖσθαι, ἐδέθη· προυκαλοῦντο δὲ τῶν μακρῶν τειχῶν ἐπὶ δέκα σταδίους καθελεῖν ἑκατέρου· ἐγένετο δὲ ψήφισμα μὴ ἐξεῖναι περὶ τούτων συμβουλεύειν. Τοιούτων δὲ ὄντων Θηραμένης εἶπεν ἐν ἐκκλησίᾳ ὅτι 20 εἰ βούλονται αὐτὸν πέμψαι παρὰ Λύσανδρον, εἰδὼς ἥξει Λακεδαιμονίους πότερον ἐξανδραποδίσασθαι τὴν πόλιν βουλόμενοι ἀντέχουσι περὶ τῶν τειχῶν ἢ πίστεως ἕνεκα. Πεμφθεὶς δὲ διέτριβε παρὰ Λυσάνδρῳ τρεῖς μῆνας καὶ πλέον, ἐπιτηρῶν ὁπότε Ἀθηναῖοι ἔμελ- 25 λον διὰ τὸ ἐπιλελοιπέναι τὸν σῖτον ἅπαντα ὅ,τι τις λέγοι ὁμολογήσειν. Ἐπεὶ δὲ ἦκε τετάρτῳ μηνί, ἀπήγγειλεν ἐν ἐκκλησίᾳ ὅτι αὐτὸν Λύσανδρος τέως μὲν κατέχοι, εἶτα κελεύοι εἰς Λακεδαίμονα ἰέναι· οὐ γὰρ εἶναι κύριος ὧν ἐρωτῷτο ὑπ' αὐτοῦ, ἀλλὰ τοὺς ἐφό- 30

ρους. Μετὰ ταῦτα ᾑρέθη πρεσβευτὴς εἰς Λακεδαίμονα αὐτοκράτωρ δέκατος αὐτός. Λύσανδρος δὲ τοῖς ἐφόροις ἔπεμψεν ἀγγελοῦντα μετ' ἄλλων Λακεδαιμονίων Ἀριστοτέλη, φυγάδα Ἀθηναῖον ὄντα, ὅτι ἀπο-
5 κρίναιτο Θηραμένει ἐκείνους κυρίους εἶναι εἰρήνης καὶ πολέμου. Θηραμένης δὲ καὶ οἱ ἄλλοι πρέσβεις ἐπεὶ ἦσαν ἐν Σελλασίᾳ, ἐρωτώμενοι δὲ ἐπὶ τίνι λόγῳ ἥκοιεν εἶπον ὅτι αὐτοκράτορες περὶ εἰρήνης, μετὰ ταῦτα οἱ ἔφοροι καλεῖν ἐκέλευον αὐτούς. Ἐπεὶ δ' ἧκον, ἐκκλη-
10 σίαν ἐποίησαν, ἐν ᾗ ἀντέλεγον Κορίνθιοι καὶ Θηβαῖοι μάλιστα, πολλοὶ δὲ καὶ ἄλλοι τῶν Ἑλλήνων, μὴ σπένδεσθαι Ἀθηναίοις, ἀλλ' ἐξαιρεῖν. Λακεδαιμόνιοι δὲ οὐκ ἔφασαν πόλιν Ἑλληνίδα ἀνδραποδιεῖν μέγα ἀγαθὸν εἰργασμένην ἐν τοῖς μεγίστοις κινδύνοις
15 γενομένοις τῇ Ἑλλάδι, ἀλλ' ἐποιοῦντο εἰρήνην ἐφ' ᾧ τά τε μακρὰ τείχη καὶ τὸν Πειραιᾶ καθελόντας καὶ τὰς ναῦς πλὴν δώδεκα παραδόντας καὶ τοὺς φυγάδας καθέντας τὸν αὐτὸν ἐχθρὸν καὶ φίλον νομίζοντας Λακεδαιμονίοις ἕπεσθαι καὶ κατὰ γῆν καὶ κατὰ
20 θάλατταν ὅποι ἂν ἡγῶνται. Θηραμένης δὲ καὶ οἱ σὺν αὐτῷ πρέσβεις ἐπανέφερον ταῦτα εἰς τὰς Ἀθήνας. Εἰσιόντας δ' αὐτοὺς ὄχλος περιεχεῖτο πολύς, φοβούμενοι μὴ ἄπρακτοι ἥκοιεν· οὐ γὰρ ἔτι ἐνεχώρει μέλλειν διὰ τὸ πλῆθος τῶν ἀπολλυμένων τῷ λιμῷ. Τῇ δὲ ὑστε-
25 ραίᾳ ἀπήγγελλον οἱ πρέσβεις ἐφ' οἷς οἱ Λακεδαιμόνιοι ποιοῦντο τὴν εἰρήνην· προηγόρει δὲ αὐτῶν Θηραμένης, λέγων ὡς χρὴ πείθεσθαι Λακεδαιμονίοις καὶ τὰ τείχη περιαιρεῖν. Ἀντειπόντων δέ τινων αὐτῷ πολὺ δὲ πλείονων συνεπαινεσάντων, ἔδοξε δέχεσθαι
30 τὴν εἰρήνην. Μετὰ δὲ ταῦτα Λύσανδρός τε κατέ-

πλει εἰς τὸν Πειραιᾶ καὶ οἱ φυγάδες κατῆσαν καὶ τὰ τείχη κατέσκαπτον ὑπ' αὐλητρίδων πολλῇ προθυμίᾳ, νομίζοντες ἐκείνην τὴν ἡμέραν τῇ Ἑλλάδι ἄρχειν τῆς ἐλευθερίας.

NOTES.

LIST OF ABBREVIATIONS.

acc. or accus. = accusative.
app. or appos. = apposition.
constr. . . = construction.
cp. . . . . = compare.
D. F. . . . = Table of Dialectic Forms prefixed to the notes on Hdt
D. of A. . . = Dictionary of Antiquities.
ed., eds. . . = editor, editors; or edition, editions.
F. . . . . = Felton.
foll. . . . = and following.
l. . . . . = line.
lex. or L. & S. = Liddell & Scott's Greek Lexicon, 6th Oxford edition.
lit. . . . . = literally.
n. . . . . = note.
neg. . . . = negative.
ob., obj. . . = object.
om. . . . = omit, omitted.
sent. . . . = sentence.
sub. . . . = subject.
sup. . . . = supply.
tr. or trans. . = translate, translating, translation.
transit. . . = transitive.

Other abbreviations are thought to explain themselves, excepting the abbreviated references to grammars and editions, which are explained below.

GRAMMARS.

G. . . . = Goodwin's Greek Grammar.
H. . . . = Hadley's Greek Grammar.
J. . . . = Jelf's Greek Grammar (4th ed., 1866).
K. or Kühn. = Kühner's Ausführliche Grammatik der Griechischen Sprache (2d ed., 1869–72).
M. and T. = Goodwin's Greek Moods and Tenses.
Veitch = Veitch's Greek Verbs, Irregular and Defective (Oxford, 1871).

EDITIONS OF AUTHORS.

DIODORUS.

Bekker . . . . . = I. Bekker's (4 vols., Leipzig, 1853–54).
Didot . . . . . = Dindorf and Müller's, pub. by Didot (2 vols., Paris, 1855).
Wess. or Wesseling = Heyne and Eyring's Bipont revision of P. Wesseling's edition (11 vols., 1793–1807).

HERODOTUS.

Ab. . . = Abicht's (5 vols., Leipzig, 1869–74).
B. . . . = Bähr's (2d ed., 4 vols., Leipzig, 1856–61).
Bl. . . . = Blakesley's (2 vols., London, 1854).
D. . . . = Dietsch's (2 vols., Leipzig, 1869).
R. or Rawl. = Rawlinson's Translation (4 vols., London and N. Y., 1858–60).
Schweig. . = Schweighäuser's Lexicon Herodoteum (London, 1830).
St. . . . = Stein's (4 vols., Berlin, 1874).

THUCYDIDES.

Arn. . = Arnold's (7th ed., 3 vols., London, 1868).
B. . . = Böhme's (2 vols., Leipzig, 1855).
Bigg . = Bigg's books I. and II. (*Catena Classicorum* series, Boston J. Allyn, *N. D.*).
Bl. . . = Bloomfield's Translation (with notes, 3 vols., London, 1829).
Cl. . . = Classen's books I.–VI. (Berlin, 1867–76).
Kr. . . = Krüger's (4 vols., Berlin, 1858–61).
Pop. . = Poppo's (4 vols. in 2, Leipzig, 1856).
S. and E. = Sheppard and Evans's Notes on books I.–III. (London, 1876).

XENOPHON'S HELLENICA.

Bü. or Büch. = Büchsenschütz' (Leipzig, 1871–73).
Br. . . . = Breitenbach's books I.–IV. (Berlin, 1873–74).
Dind. . . = Dindorf's (3d ed., Leipzig, 1868). This text has been followed in this book.

NOTES.

For List of Parallel References, see pages 405–407.

DIODORUS SICULUS.

ALTHOUGH Diodorus was a Sicilian Greek, and lived as late as the time of Augustus, when the Attic dialect had degenerated into the Common dialect (ἡ κοινὴ διάλεκτος), he affected the classic style, so that the casual reader will not be struck with any marked contrast between his Greek and the early Attic.

Upon the historical coloring, more or less marked, which Diodorus gives to the Greek myths, consult Grote, part I. chap. 16.

Page 1, l. **1.** συνταττομ. refers to the formal arrangement of literary work in book form. **2.** ἐν . . . . ἐλαττοῦσθαι: *to be baffled at many points.* **3.** ἀναγραφομένων: neuter gender. The subjects treated of are incapable of scrutiny by reason of their antiquity, and hence perplex the writers. **5.** ἀπαγγελία: *recital, description.* **6.** ἱστορίας: G. 171, 2 (cp. 173, 2, N.); H. 576 (cp. 583). **7.** ποικιλία: *variety.* **9.** δυσέφικτον: "*difficult to be attained* or accomplished" (*Felton*). **13.** μεταγενεστέρων: *more recent.*—δόξῃ: dat. of respect after πρωτεύοντες. **17.** τὰς κοινὰς πράξεις = *a universal history.* Ephorus, Callisthenes, and Theopompus belonged to the 4th cent. B.C. Their writings have been lost.

Page 2, l. **1.** ταύτην refers to καθόδου (*return*). **2.** τούτῳ: dat. of likeness after ὁμοίως. G. 186; H. 603. **4.** Ἡμεῖς = ἐγώ. H. 518, d. **5.** ἐκ: *resulting from.* **6.** τὴν πᾶσαν ἐπιμέλειαν τῆς ἀρχαιολογίας: *great attention to ancient legends.* **15–17.** αὐτοῖς, ἑκάστοις, αὐτοῖς: refer to ἔθνεσι. **16.** τῆς . . . . χώρας: *of the several countries.* **18.** παραδοξολογ.: "*related as marvels*" (*Felton*). **21–24.** τῶν . . . . κατειργασ., τῶν . . . . νομοθετ.: after περί in l. 20. **23.** πρὸς . . . . βίον = *for the public good.*

THE MUSES.

Page 2, ll. **25, 26.** ἐν ταῖς πράξεσιν: *i. e.*, in chap. 6, not given here.

Page 3, l. **1.** ἐν κεφαλαίοις: *briefly.* **4.** Ἀλκμάν: see the *Class. Dict.* **6.** κεκράτηκεν: *i. e.*, has been generally accepted as correct. **8.** λέγω (*I mean*) has no influence upon the construction, the genitives being in appos. with ἀνδρῶν. **10.** From the *Odyssey*, XXIV., 60. **12.** Hesiod, *Theogony*, 77. **15.** προσάπτουσι: *ascribe.*—διαθέσεις: *regulation, direction.* **16.** μουσικήν:

more comprehensive than our *music*, although including it. It comes nearer to *refinement*, or *culture*. **17.** ἀστρολογίαν: *astronomy*. **19.** διὰ, &c.: as all the excellences of a liberal training are ἄφθοροι, *free from taint* or *reproach*, so the Muses who preside over such a training must also be ἄφθοροι, and hence παρθένοι. **21.** μνεῖν: for the correct etymology of Μοῦσα, see L. & S. under μάω, μύω, and Curtius, *Gr. Etymol.*, 429, 478. **24.** λόγον: "*reason*" (*F.*). **25–26.** τόν agrees with ἔπαινον, which is the sub. of περιποιεῖν (*to secure*); ἐγκωμιαζ., mid. voice, subject. gen. after ποιήσεως; ἐπαινουμένοις, pass. voice, dat. of advantage after περιποιεῖν. **28.** ἀγαθοῖς: G. 188; H. 607. **29.** τοὺς ἐγκωμιαζ.: pass. voice, sub. of θάλλειν.

Page 4, l. **2.** περιγινομένοις: *springing*. **4.** ἀποτελεῖν: *to render* = κατασκευάζειν, l. 5. **11.** διάφορον οὖσαν: *by her superiority*.

HERACLES.

Upon the parentage of Heracles, and the cause of his subordination to Eurystheus, consult the *Classical Dictionary*.

Page 4, l. **14.** ἀναλώσονταις: ἀναλίσκω. **26.** ἠλευθέρωσε: *i. e.*, from the Minyae, as the narrative goes on to show.

Page 5, l. **2.** Μινυῶν: the reigning family of Orchomenus (see *Minyae* in the *Class. Dict.*). Thebes was tributary to them, and had to pay a tax which was levied annually in a harsh and arbitrary manner. **3.** καταπλαγείς: pass. in form, but mid. in sense (H. 414), and governing the accus. **4.** δεδουλωμένων: middle voice. It refers to the Minyae. **13.** ἦσαν ἀνατεθεικότες = ἀνετεθείκεσαν. G. 98, 2, N. **14.** ἦν = ἐξῆν, *was possible*. **19–20.** καὶ . . . . ποιήσας: so at the historic battle of Thermopylæ the mass of the Persian army was useless on account of the narrowness of the pass. **21.** ἀνεῖλε: cp. our *take off* = *destroy*.

Page 6, l. **6.** διότι = ὅτι. **10.** οὐ τὴν τυχοῦσαν: *extraordinary*. — Τό . . . . δουλεύειν: *subjection to his inferior*. **11.** Disregard [δεῖν]. — ἰδίας: *his*. **15.** πάθους, gen. absol.; φρενῶν, gen. after ἐκτός (G. 182, 2; H. 589). **17.** Upon *Iolāus* see the *Class. Dict.* — ἐπεβάλετο: *formed the design*. **18.** ἐκ, &c.: his children by Megara had remained with him, despite his insanity. **20.** ἰδίαν: see above, l. 11. **24.** τέλος: *finally*. Adv. accus. by G. 160, 2; H. 552. **25.** παρεγένετο: *presented himself*. **29.** The sense is that manual force was needed to subdue him, weapons being useless. — Διέτριβε: sup. ὁ λέων.

Page 7, l. **1.** Τρητόν: the name means *bored* or *pierced*, and was given, no doubt, on account of the natural caverns in the sides of the mountain; but these caverns are, in the myth, the work of the Neměan lion. — ἀπὸ τοῦ συμβεβηκότος: *from what occurred then*. **2.** ῥίζαν: *base* of the mt. **6.** συνεπλάκη: συμπλέκω. **13.** τμηθείς: τέμνω. **14.** ὑπάρχειν διείληπτο (-λαμβάνω): *had*

been thought to be. **15.** Πρὸς, &c.: *to meet this difficulty.* **17.** ἐπικαίειν: *to cauterize.* **18.** ἐπισχῇ: *check.* **19, 20.** ἀκίς is the movable head or point; βέλος, the whole missile. — βληθέν (βάλλω): *when hurled.* **25–27.** The antagonist of such a monster must be so superior as to be able to select (*aim at* or *hit*) his own time for carrying out his purpose in the battle; *i. e.*, so strong as not to be forced from his prearranged plans. καιροῦ: G. 171; H. 574, c. **28, 29.** ἀφείς, καταπολεμήσας: conditional partic. by G. 226; H. 789, e — ἀπέκτεινεν: aorist, not imperfect; ἄν is to be supplied from the preceding clause.

Page 8, l. **1.** ταμιευσάμενος . . . . συμμετρίαν: *having carefully regulated the proper strength* (lit. *due proportions*) to be used. **4.** Ἅμα begins a new topic, which should have been indicated in the text by a new paragraph. **11.** γενεαῖς: dat. of the measure of difference by G. 188, 2; H. 610. **12.** αὐτοῦ: *i. e.*, Heracles. — μνησθῆναι depends on μυθολογοῦσι to be supplied from the previous sentence. **15.** προσπεσούσης: the πρός controls the following dative. So in the next line. **16.** διοιστρηθῆναι: *became frantic* for the wine. **17.** καταπληκτικῶς: *in a threatening manner.* **20.** γάρ introduces the reason for the use of παραδόξως. — ὄντας: concessive, *although they were*, &c. See l. 27. **21.** ῥώμῃ δέ: the δέ connects the preceding ἔχοντας with ὄντας omitted. **24.** ἡμμένας: ἅπτω. **29.** δυσίν = the classic δυοῖν. It is not recognized by (G. and) H. Cp. p. 25, l. 18, n. — ἠρεισμένῳ: ἐρείδω. Heracles is of course referred to.

Page 9, l. **3.** ὑπῆρχον = ἦσαν, as often in Diodorus. **8.** τιμωρίας ἠξιώθη: *was deemed worthy of*, or *received, punishment.* **10.** τὸν μέν: *i. e.*, Eurystheus. **11.** τὴν δὲ ὑβριζομένην: (*i. e.*, Halcyone) subject of διαφέρειν. **12.** ἐλεῶν: partic. from ἐλεέω. — ὑπελάμβανεν: *supposed.* His pity for her wretchedness led his fancy to picture her as pre-eminent in virtue or loveliness. **18.** ἔθηκεν: *laid, buried.* — Φολόη: predicate after ὀνομαζόμενον, which agrees with τοῦτο (*i. e.*, ὄρος) omitted, the subject of μηνύει. **20.** Χείρωνα: see *Chiron* in *Class. Dict.* **21.** διέφθειρε: sup. Ἡρακλῆς. **22.** ἱκανῶς . . . . εἰρήσθω: *let this account of mine suffice. M. and T.* 18, 2. **26.** οὐκ ἀχρηστοτέραν: *not less useful.*

Page 10, l. **4.** ἐπεπόλασε: (ἐπιπολάζω) *hovered over.* **9.** ἐξαίσιον . . . . ψόφον: "*making a great noise* with the brazen rattle" (*Felton*). **10.** πέρας: adv. — τῇ συνεχείᾳ: *by keeping up.* **13.** αὐλήν: generally spoken of as a stable in the legends, but here, *stable-yard.* See *Hercules* in the *Class. Dict.* **16.** τό agrees with ἐξενεγκεῖν. **17.** ἐκ τῆς ὕβρεως: *outrageous.* **18.** Ἀλφειόν: in Elis, where Augēas reigned. **20.** χωρὶς ὕβρεως: *without disgrace* or *loss of dignity.* **22.** τὸ ὑπερήφανον τοῦ προστάγματος = τὸ ὑπερήφανον πρόσταγμα. **27.** πέλαγος: object of ναυστολησείς (*having crossed*). — ἐπ' αὐτῷ: *for*, or *to get, the bull.* Some, however, make ναυστολησείς refer to his return from Crete, and ἐπ' αὐτῷ mean *upon him, i. e.*, upon the bull's back (cp. the similar exploit of Europa). **30.** συνεστήσατο: *founded.*

Page 11, l. **3.** The prize of an olive crown was to be merely a memorial of victory. He did not institute a prize of any intrinsic value, because he too had received no reward, other than glory, for his services to mankind. It will be noticed that Browning's conception of Heracles (*Balaustion's Adventure*) as a great-hearted benefactor of mankind is not inconsistent with the representations of Diodorus, and hence not altogether a "modern refinement," at least in the natural sense of that phrase, as suggested by Mr. Sidgwick (preface to *Scenes from the Alcestis* of Euripides). **4.** εὐηργέτησε: G. 105, 2; H. 316. **5.** ἀδηρίτως: *without any struggle.* **6.** μηδενός ought to be οὐδενός according to G. 283, 4, H. 839, but the principle there stated is not without some exceptions. **7.** ἐναντίων ἀλλήλ.: *i. e.*, very unlike or diverse in character. **8.** παγκρατιαστήν: see *Dict. of Ant.*, under *Pancratium.* **9.** σταδιέως: gen. after περιγενέσθαι (*to overcome*). With δύσκολον and δυσχερές sup. ἐστί. Omit καταγωνίσασθαι entirely, as it is doubtless an interpolation. **13.** οὗτος: *i. e.*, ὁ Ὀλυμπιακὸς ἀγών. **20, 21.** τῆς μέν, τοῦ δέ: Athena and Hephaestus. Gen. absol. with φιλοτιμουμένης, -μένου understood. We should have expected ἡ μέν, ὁ δέ in appos. with θεοί (but see H. 791, d). Athena strove to contribute to his enjoyment in peace; Heracles, to his safety in war. **25.** Upon the lesser Eleusinian *Mysteries* see *Eleusinia* in the *D. of A.*

Page 12, l. **2.** ταύτης: *i. e.*, τῆς ἐπωνυμίας. τιμῇ: dat. after κοσμηθείς. **4.** τῶν . . . . γενομέν.: partitive gen. after Διόνυσον and Ἡρακλέα. **5.** πατρὸς Διός: pred. gen. of origin by G. 169, 1; H. 572, d. In trans. sup. *sons* before πατρός. **18.** τροφήν, &c.: *lived by the destruction of the unfortunate.* **20.** παρέβαλε: *threw before them.* — τοῦ . . . . διδάξ.: *i. e.*, Diomēdes. **21.** ἔνδειαν: *hunger.* **23.** Ἥρας: gen. of possessor by G. 181; H. 587, c. **28.** ἐν τῇ, &c.: *in my account of*, &c. See pp. 21–43. — τὰ κατὰ μέρος: *the several incidents.* **29.** διέξιμεν: future in sense by G. 200, N. 3; H. 699, a.

Page 13, l. **2.** Εὔξεινον: *i. e., hospitable.* "The Black Sea is said to have been originally named Ἄξεινος, *inhospitable*, in consequence of the violent storms that swept over it [cp. Ovid, *Trist.* IV., 4, 55]; this name was changed to Euxīnus when it became better known to Greek navigators." Diodorus derives the name, in some way not explained, from the hospitable nature of Heracles. **9.** τοῖς πολλοῖς: *i. e.*, the bulk of the followers of H. **12.** τετευχυῖα: for the more classic τετυχηκυῖα from τυγχάνω. **16.** Seven times before this, when challenged to single combat, she had invariably conquered her foe. **20.** ἐπαγγελίαν: *announcement, boast.* **23.** διὰ . . . . ἀκοντίζουσαι: *always famous shots.* **27.** Αὕτη: *i. e.*, Alcippe.

Page 14, l. **9.** προσδεόμενον: G. 280; H. 799. **12.** οἰκουμένην was used so often without γῆν that it came to be considered a substantive. See οἰκουμένη in the lexicon. **13.** ὁ λαβών, &c.: *i. e.*, the epithet χρυσάωρ was given him on account of his wealth (χρυσός). **18.** χάριν = ἕνεκα, and governs ὧν. G.

160, 2; H. 552, end. **19.** δυσέφικτον: *full of difficulty.* **24, 25.** That is, the central position of Crete admirably adapts it for a starting place for expeditions going to any Mediterranean country. **30.** οἷον: *for example.*

Page 15, l. **3.** κατῆρεν: *καταίρω.* **4.** Ἀνταῖον: see *Antæus* in the *Class. Dict.* **9.** ἐξημέρωσεν: *civilized* (*F.*). **10.** γεωργίαις: *grain-farms.* — ταῖς ἄλλαις . . . . παρασκευαῖς means *fruit-farms.* **11, 12.** πολλήν, πολλήν: (*largely, largely*) in appos. with αὐτήν, the omitted sub. of πληρωθῆναι. **15.** λείπεσθαι: (*to fall below*) governs χώρας. **18.** αὐτόν: sub. of the infinitives. **19.** παιδὶ . . . . νηπίῳ: *against him in his infancy.* Cp. p. 4, ll. 13–16. **20.** ἐπιβούλους . . . . γενέσθαι = ἐπιβουλεῦσαι. **21.** ἀνδρωθέντι (*in manhood*) πεσεῖν: sup. συνέβη. **22.** μονάρχου: *i. e.*, Eurystheus. **25.** ἄνυδρον: *desert.* Its noun omitted by G. 141, N. 4; H. 509, b. **27.** Ἑκατόμπυλον: probably Capsa, just west of the Syrtis Minor in S. E. Numidia. It is not to be confounded with Thebes, to which Homer applies the same epithet. **30.** νεωτέρων καιρῶν: *modern times.*

Page 16, l. **3.** πολλήν: on the gender see G. 168, N. 1; H. 559, e. **4.** Γαδείροις: the Greek Gadeira is the Lat. *Gades,* Cadiz. — στήλας: "the pillars of Hercules," *i. e.*, the promontories of Calpe and Abÿla, between which lay the *Fretum Gaditanum,* Strait of Gibraltar. **13.** ἐν δωρεαῖς: *as gifts* (*F.*). **18, 19.** Since he has incidentally mentioned the "pillars of Hercules," he thinks he ought to give a more detailed account of them. **20.** γάρ: the *epexegetic* γάρ introduces full details of what has been merely alluded to before. Perhaps it may be trans. *well.* See L. & S. — παραβαλὼν εἰς: *having reached.* **21.** Λιβύης, Εὐρώπης: appos. with ἠπείρων. **22.** ἔγνω: *he resolved* (*F.*) to make these promontories memorials of his expedition. — Βουλόμενος, being in the nom., grammatically needs προσέχωσε instead of φασὶ προσχῶσαι. There is a somewhat similar anacolouthon (H. 886) in the next sentence, where διεστηκυίας requires that αὐτάς (*i. e.*, ἄκρας) be supplied as the object of συναγαγεῖν, but we find in fact πόρον (*channel*) expressed as the object. The end of each sentence is inconsistent with its beginning. The clause Διὸ . . . . διάστημα may be trans.: *wherefore, although the promontories had previously been a great way distant from each other.* **23.** ἐπ' αὐτῷ: *upon the* banks of *Oceanus* (*Wesseling*); or *for the purpose* (referring to τῆς στρατείας θέσθαι στήλας). **24.** προσχῶσαι: *built out.* **26.** ἁλιτενοῦς: *shallow.* — γενομένου: sup. τοῦ πόρου. **30.** ὡς: anacolouthon again. Either ὡς should have been omitted, or διασκάψαι, ποιῆσαι should have been διέσκαψε, ἐποίησε. — τοὐναντίον: as an adverb.

Page 17, ll. **5–9.** He cut a canal through the submerged vale of Tempe, and thus drained the district and brought to view the Thessalian plains along the Penēus river. **15.** Μινυάδα (adject.; sup. γῆν): *the country of the Minyae.* **15, 16.** Cp. page 5. **18.** Πελωριάδος: sup. ἄκρας. **20.** ἀνεῖναι (ἀνίημι): *opened, created.* **25.** Ἔρυκα: mt. Eryx, but in l. 26 Ἔρυξ is the hero of

the same name. Cp. VERG., *Aen.* V., 292 and following. — Βούτα: the gen. by G. 39; H. 136, Rem. d. **29.** ἀγανακτεῖν: sup. *μυθολογοῦσι.* **30.** λείπονται: *fall short of* (*F.*).

Page 18, l. 2. διότι = *ὅτι.* **4.** ἐλείφθη: *was beaten.* **9.** Δωριεύς: brother of Leonidas. See p. 140, ll. 10–14, p. 147, l. 21; also Herod. V., 41–46. **16.** ἐν τοῖς, &c.: this promise is not kept in the extant writings of Diodorus (*Wesseling*). **19.** κατὰ . . . . ἁρπαγήν: *concerning the abduction of the Maid* (Persephone) by her uncle, Pluto. See OVID, *Metamorph.*, V., 385 and foll. **23.** Cyäne was a Syracusan fountain, through which Pluto made his descent from earth to Hades with the kidnapped Persephone. **26.** παρατάξει: *battle.*

Page 19, l. **4.** ὧν ἴδιόν τι: *a marked instance of which.* In honor of Agyrium, his native city, Diodorus here represents that Heracles first consented to receive divine honors there, and left there, as permanent records of his visit, a fountain which he created, and indelible prints of his cattle's hoofs in the solid rock. **15.** τοῖς εὐδοκιμουμ.: middle voice; *those who had honored* him. **21.** Γηρυόνῃ: from whom he had taken the cattle. **26.** ἐκ γενετῆς, &c.: *take care of the hair as sacred to Iolāos from birth.* — μέχρι ὅτου: *until.*

Page 20, l. **1.** οὗτοι . . . . ἀποκαθίστασθαί φασι τοὺς . . . . κατεχομένους: anacolouthon. Regularly it would be *οὗτοι οἱ τῇ προειρημένῃ νόσῳ κατεχόμενοι ἀποκαθίσταντα*ι, *ὥς φασιν*, but the sense is clear as it stands. **3.** ἀποκαθίστασθαι: *are restored.* — κατεχομένους: *afflicted.* **5, 6.** ἀπαντήσεις καὶ θυσίας παρέστησαν: zeugma (H. 882). Trans. as if it were *πρὸς ἢ τῷ θεῷ ἀπήντησαν καὶ θυσίας παρέστησαν.* **8.** Πανδήμου, &c.: admission to the games was open equally to slaves and free, but they instituted another celebration for the slaves alone. **13.** προῆγε: *proceeded.* **14.** τῶν βοῶν: *some of the cattle*; gen. after *κλέπτοντα.* G. 170; H. 574, c. **22.** Πρός: *for* or *for the accomplishment of.* **23.** συνοίσειν αὐτῷ: *that it would be an advantage to him* to be initiated. **24.** μετέσχε: *took part in, i. e.*, he was initiated.

ORPHEUS.

Page 21, l. **2.** παρεκβάντας: *by a digression.* **13.** γυναῖκα: Eurydice. See the *Class. Dict.* **14.** Ἅιδου: sup. *οἶκον.* H. 509, *β.* **16.** γυναῖκα: object of ἀναγαγεῖν. **17.** παραπλησίως τῷ Διονύσῳ: *in the manner of Dionysus.* **19.** ἀθανασίας: partit. gen. by G. 170, 2; H. 574, a.

THE ARGONAUTS.

COLLATERAL READING: *Grote*, Part I. chap. xiii.; the articles *Argonautae*, *Jason*, and *Medēa* in the Classical Dictionary; the *Medea* of Euripides; the *Jason* of William Morris.

In the rationalizing process to which Diodorus has subjected the Argonautic myths, he will be found not merely to have eliminated much of the supernatural from them, but also to have destroyed much of their charm and grace.

Page 22, l. **3.** διενέγκαντα: (-φέρω) *because he,* &c. G. 277, 2; H. 789, c. The student must accustom himself at the outset to the constant use of the infinitive with its sub. accus., instead of the finite verb with the nominative. Such infinitives are controlled by an initial λέγουσι, λέγεται, φασί, μυθολογοῦσι, or some similar expression. *M. and T.*, 105. **7.** τετευχότας: see n. on p. 13, l. 12.—προαιρέσεις: *courses of life;* here it nearly = *achievements.* **13.** ἀδελφόν: *i. e.,* Aeson (l. 1). **16.** τελέσαι: object of παρακαλεῖν; στειλάμενον (agrees with αὐτόν, *i. e.,* Jason, the omitted sub. of τελέσαι) τὸν πλοῦν: *by taking a voyage* to Colchis. **24.** διαλαμβάνοντα: *considering.* **26.** περὶ, &c.: *at the foot of mt. Pelion, i. e.,* at Iolcus on the Pegasaean gulf in Thessaly. **28.** τότε: attributive by G. 142, 1; H. 534.—ὑπερβάλλον (agrees with σκάφος): *exceeding.*

Page 23, l. **2.** τῆς . . . . ἐπιβολῆς: *the ship-building project.*—ἐν ὑπεροχαῖς: *of high station.* **5.** ἀνήκουσι πρὸς ἔκπληξιν: *calculated to amaze.*—λαμπρῶς modifies κοσμήσαντα. **9.** Κάστορα: see *Dioscūri* in the *Class. Dict.,* which should also be consulted upon other heroic names as they occur. **11.** αὐτόν: *i. e.,* Jason. **12.** Ἀργώ: accusative. G. 55; H. 193. **14, 15.** The shipwright Argus also accompanied the expedition as ship's carpenter. **17.** ἄν is used because the gen. absol. here represents an apodosis; *as the ancients would call swiftness* ἀργόν, *i. e.,* would use ἀργός instead of ταχύς. **26, 27.** Upon Laomedon's breach of faith with Poseidon, see the *Class. Dict.* under *Laomedon* or *Poseidon.* **28.** ἀνεῖναι: ἀνίημι.

Page 24, l. **7.** ἐκπεσόντος χρησμοῦ . . . . ὑπάρχειν: *an oracle having declared that it was,* &c. **9.** τὸ λαχόν (λαγχάνω): *those selected by the lot, those whom chance may select.*—βοράν: *as food.* **10.** ἁπάντων εἰς τὸν κλῆρον ἐμβαινόντων: (*all stepping into,* &c., a fig. expression for) *the names of all being submitted to the lot.*—ἐπανελθεῖν: sup. τὸν κλῆρον as subject. **13.** καταλαβόμενον: *having bound* her. **19.** τὰς ἀνικήτους ἵππους:—

> "the stock which Jupiter
> The Thunderer gave to Tros. It was the price
> He paid for Ganymede, and they, of all
> Beneath the eye of morning and the sun,
> Are of the choicest breed.
>
> "Iliad," V., 265, *Bryant's Translation.*

24. τῆς συγγενείας . . . . προκρίναναν: *"having preferred kindness to kindred"* (*Felton*). **29.** ἵππους παραθέσθαι: we shall find hereafter (p. 33) that Laomedon maintained his character for faithlessness by refusing to give up the horses upon the return of Heracles.

Page 25, l. **1.** ἀναχθῆναι (ἀνάγω): *set out.* **5.** ἀπογινωσκόντων: "*despairing of*" (*F.*). **5–7.** As Orpheus only had been initiated into the mystic rites of the Samothracian gods (supply θεοῖς with Σαμόθρᾳξι), he was chosen to supplicate them for safety. These gods are generally identified with the Cabeiri; but they were often closely connected with the Dioscuri, as in this story, or, indeed, confounded with them. See *Cabeiri* in the *Class. Dict.*, and *Cabeiria* in the *Dict. of Antiq.* **15.** ἀναπέμπειν: *referred.* **16.** οὐ μὴν ἀλλά: an elliptical expression which may be trans. *but*, or *however*. It contrasts their present safety with their despair in l. 5, and hence means "they did *not*, *however*, perish, *but*," &c. **18.** δυσί: in l. 8 above we see that Diodorus also uses the classical δυοῖν. **19.** διωρυγμένοις: *imprisoned*, or *confined in a tomb*. See the allusion to δεσμοί, l. 13, next page. Some, however, understand διωρυγμένοις to mean *half-buried* in the earth. **21.** Κλεοπάτρας: to be carefully distinguished, of course, from her historic namesake. **27.** πάντα χαριζόμενον: *i. e.*, he was completely under her control. — μητρυιᾷ: *i. e.*, Idaea. **28.** οἱ πρόγονοι: *her step-sons* (strictly *the sons of the former marriage*). **29.** μητρί: *i. e.*, Cleopatra. — Τῶν . . . . Ἡρακλέα: *Heracles and his comrades.* **30.** τοὺς μέν: *i. e.*, the two young men of l. 19 above.

Page 26, l. **6.** λαβεῖν: *exacted.* **7.** ὑπερθοῖντο (ὑπερθέω): *forfeited.* **19.** τῶν βασιλείων: *the palace.* **22.** πεῖσαι: Heracles persuaded them to send a statement of the case to Dardanus, father of Idaea, and allow him to decide what the proper penalty was for her crimes against them. **25.** Οὗ γενηθέντος (γίγνομαι): *which having been done.* **26.** ἐκ: trans. *of.*

Page 27, ll. **3–7.** The sense is that, since the old legends do not give simple and consistent accounts of the same matter, it should occasion no surprise if his treatment of some of the myths differ from that of the poets and other writers. **11.** προσσχεῖν: *landed upon.* — Ταυρικῇ (sup. γῇ): *i. e.*, the Tauric Chersonese, or land of the Tauri, — the modern Crimea. **18.** βραχέα (cognate accusative) διελθεῖν: *to give a brief account.* With ἀναγκαῖον sup. ἐστί. **19.** παρεκβάσεως: *digression* (*F.*). **23.** διενεγκεῖν: *excelled.* **25.** ἐν ταῖς ἀποτυχίαις: *when she had bad luck* in hunting. **27.** εἰς συνθέσεις: *in compounding.* **29.** She tested the power of each new drug by mixing it with the food placed before her guests.

Page 28, l. **4.** καταδείξασαν: *having given instructions.* **10.** Ὀλίγα: the "accus. of the thing" retained after the pass. verb. G. 197, N. 2; H. 553, a. — διδαχθῆναι (διδάσκω): sup. αὐτήν for subject. **12.** μηδεμίαν: *she left to no other woman any opportunity of outdoing her in the concoction of drugs.* **16.** ἀνελεῖν (= διαφθεῖραι): sup. αὐτήν for subject. **17.** τῶν ἀρχομένων: *her subjects.* **20.** νῆσον: its Homeric name (Odyssey, X., 135) is Aeaea. **27.** προαιρέσει . . . . χρῆσθαι: *pursued an entirely different course.* **28.** ἐξαιρουμένην = in translation *to rescue.* G. 279, 1; H. 798. **29, 30.** ποτέ, ποτέ: *sometimes, sometimes.*

Page 29, l. **1.** ἀφιεῖσαν: *releasing.* **2, 3.** τὰ μὲν . . . . τὰ δέ: *partly . . . . partly.* G. 143, N. 1; H. 525, a, end. **4.** προσδέξασθαι: *adopted.* **7.** εἰς . . . . φυλακήν: *secluded her in private custody, i. e.,* kept her under surveillance and restraint. Cp. the Lat. *libera custodia.* **15.** ἀποδέξασθαι: *expressed their approbation of* her humanity. **23.** τοῦ ζῆν: G. 262, 2; H. 781. **26.** τὸ κατὰ μέρος: *the several details.* **27.** τὴν ὑποκειμ. ἱστορ.: *the present history.*

Page 30, l. **7.** ἀναθεῖναι τὸ δέρος: *made a votive offering of the,* &c. **12.** καταδεῖξαι: *issued orders.* **16, 17.** The fact that Aeaetes selected Taurians as a special guard for the temple gave rise, Diodorus says, to the wonderful tales, concocted among the Greeks, about the fire-breathing bulls (ταῦροι).—πλασθῆναι (πλάσσω): *M. and T.,* p. 193, N. 3. **20.** The formal identity of Ταῦροι and ταῦροι caused the two to be confounded, while the cruelty of the Taurians was pictured in the epithet πυρίπνοοι. **22.** μυθολογηθέντος: the participle of an impersonal verb (μυθολογεῖται) in the gen. absolute. **23.** τοῦ τηροῦντος, &c.: *the temple-guard being named Draco.* **24.** μετενηνοχέναι: *transferred* the name. **26.** ἔχεσθαι, *to be connected with,* governs the gen. by G. 171; H. 574, b. **28.** ἐχούσης agrees with νεώς. The ship had the head of a ram as its figure-head. **29.** ἐπὶ . . . . ἐκκύπτουσαν: *leaning over the side,* &c. Our author shows himself a worthy disciple of Euhemerus in this as in many other passages.

Page 31, l. **3.** καθ' ὃν καιρόν: *at the time when.* **4.** Ἐρωτικῶς σχόντα: *having become fond of.* On the case of παιδός, see G. 182, 1; H. 588. **7.** τυθῆναι: θύω. **16.** πρός: *according to.* **20.** καλεῖσθαι: *M. and T.,* p. 193, N. 3. **24.** ἄν: the sense may be completed by supplying, *e. g.,* πρέποι ἀνοῖξαι, "as they ought to open it *to the king's daughter.*" **25.** ἐσπασμένοις: σπάω. **27.** ἄλλους: obj. of καταπληξαμένους, which agrees with Ἀργοναύτας. **30.** παραπλησίως τούτοις: *i. e.,* the zeal of Medēa in destroying the dragon was equal to that of the heroes in the affair just described.

Page 32, l. **1.** περιεσπειραμένον (περισπειράω): *coiled about.* **7.** ἐξ ἐφόδου goes with ἀνελεῖν: *at the first charge.* **10, 11.** τοῖς ἄλλοις . . . . περιχυθέντα: *pouring around the rest* of the Argonauts. The περιχέω pictures the preponderance of numbers on the side of Aeaetes. **12.** φονευθῆναι: sup. αὐτόν (*i. e.,* Aeaetes), with which the preceding participles agree. **16.** τραυματίας: accus. pl. **20.** μέσον: *the middle of.* G. 142, 4, N. 4; H. 536. **22.** καὶ πρότερον: see p. 25, ll. 5–7 and note. **24, 25.** τόν, &c.: *the marine deity called Glaucus.* Before his translation to this new sphere Glaucus had been one of the Argonauts. He now emerges from the sea with words of hope and prophecy. See *Glaucus,* no. 7 in Smith's unabridged *Dict. of Greek and Rom. Biog. and Mythol.*

Page 33, l. **5.** δίς: cp. p. 25, ll. 5–7. **9.** ὠνομάσθαι: *M. and T.,* p. 193, N. 3. **11.** τόπον τὸν ἔτι, &c.: *i. e.,* Hieron on the Thracian Bosporus. Polybius, IV., 39. **13** ἀναχθέντας: *having set out.* **14.** προσενεχθῆναι (προσφέρω):

landed at. **16.** τὰς ἵππους: cp. p. 24, ll. 20–30. **18.** φυλακήν: *prison* **24.** οὐδενὸς . . . . προσέχοντος: *when nobody observed him.* **26.** τοῖς περὶ, &c., *viz.*, Telamon, Iphiclus, and their companions. **27.** γενέσθαι: sup. αὐτόν (Priam) for subject; αἴτιον is the pred. accus. after γενέσθαι.

Page 34, l. **6.** ἐξ ἐφόδου: see n. on p. 32, l. 7. **15.** Ἀλλοῖον, &c.: from the Iliad, V., 638. Tlepolemus, son of Heracles, meets Sarpedon in battle, and taunts him with not being the son of Zeus, as was claimed. The preceding lines will give the connection: —

> "Lying flatterers are they
> That call thee son of Jupiter who bears
> The ægis; for unlike the heroes thou,
> Born to the Thunderer in times of old."
>
> *Bryant's Translation.*

βίην Ἡρακληείην: poet. for *the mighty Heracles.* **22.** πάλιν: goes with ἀποδόντας. Cp. p. 25, ll. 13, 14. **27.** καιρὸν . . . . ὑπολαμβάνοντα: *supposing he had a favorable opportunity.*

Page 35, l. **2.** ἀναιρεῖσθαι: passive voice. **5.** πατάξασαν: πατάσσω. **8.** κομίσασθαι: *received.* **13.** ἀριστέων: concessive gen. absol., *although all the chiefs*, &c. **16, 18.** οὓς μὲν . . . . τινὰς δέ: an unusual combination for τοὺς μέν . . . . τοὺς δέ; *some . . . . others.* **19.** ἕκαστον: *each chief;* subject of ἄρασθαι. **20.** πεντήκοντα καὶ τρισίν: one having perished (p. 32, l. 8), the original number was therefore 54, according to Diodorus. **24.** ἐπαγγείλασθαι: *offered.* **28.** εἰπεῖν: sup. αὐτήν, *i. e.*, Medēa. So with χρῆσθαι, ἀμυνεῖσθαι below. — πολλὰς καὶ παραδ.: the Eng. idiom omits καί in trans.

Page 36, l. **2.** τιμωρίας: gen. of value by G. 178, N.; H. 584, e. **3.** She explained to the chiefs the details of her plot, and said that when the proper time came for them to burst into the city, she would give (from the palace-roof) a signal of smoke or fire, which they could see in their distant lookout. **7.** τοῦτο: *i. e.*, the image. **8.** φύσεις: *sorts, kinds.* **9.** χρίσασαν: χρίω. She whitened her hair with some substance, and painted wrinkles upon her skin. **11, 12.** τὸ τελευταῖον: adverbial, *finally.* **12.** θεόν: *i. e.*, the image, which was *strikingly adapted to* excite *the superstition of the multitude.* **14.** αὐτῆς: *i. e.*, the city, while αὐτήν in l. 16 refers to the goddess. **19.** τὸ σύνολον: adv. *at once, together.* **22.** τερατείας: *sorcery, magic.* **24.** Ἀπεφαίνετο: she revealed to them that Artemis had passed through the air, drawn by dragons, over a large part of the earth, and had now chosen the most pious of kings (*i. e.*, Pelias) to establish the worship of herself, and permanent rites in her honor. **29.** αὐτῇ: *i. e.*, Medēa.

Page 37, l. **6.** ἐπὶ τέλος ἀγαγοῦσης = τελεσάσης. **7, 8.** Medēa shuts herself into a closet, and washes off her disguises. **9.** ἀποκατασταθεῖσαν: sup. αὐτήν (*i. e.*, Medēa). So with φανεῖσαν, *having presented herself.* **13.** By her

magical drugs she produces visions of dragons drawing Artemis through the air on her way to become the guest of Pelias. **18.** ἀποδοχῆς: *consideration.* **20.** κατὰ μόνας: *in private.* **21.** διακελεύσασθαι depends on παρακαλέσαι, and governs συνεργεῖν. She wished Pelias to bid his daughters to co-operate with her.

Page 38, l. **1.** They were already inclined to follow her directions, but she devised still another plan to remove all suspicion from their minds. **5.** ἀπ' ἀρχῆς: *again.* **8.** παρακρουσαμένην: *having misled,* or *cheated,* them. **11.** ἐνδεχομένας ἔχειν: *had received.* The aorist partic. is generally used in this periphrastic expression with ἔχειν, the perfect rarely, and the present, as here, still more rarely. Cp. *M. and T.* 112, N. 7 with Kühner, 482, 11. **13.** Ἄλκηστιν: cp. the next page, l. 16. Alcestis is one of the finest characters of Greek mythology and dramatic literature. See the *Class. Dict.*, and the *Alcestis* of Euripides. — ἀποσχέσθαι τοῦ γεννήσαντος: *took no part in putting her father to death* (lit. *abstained from her father*). **18.** λαμπάδων: cp. p. 36, l. 5. **20.** τοῖς μέλλουσι: the chiefs who were awaiting this signal in the distance.

Page 39, l. **2.** δι' ἀπάτην goes with πραχθέν. **5.** Jason comforts them with the thought that they have been guilty of no malicious or intentional wrong, and (l. 7) promises to carry himself (προσενεχθήσεσθαι) in a kind and generous manner toward all the family. **9.** Ἀπολογησάμενον περί: *having offered his defence for.* **13.** ἀξιῶσαι, &c.: *thought it best to take personal charge of,* &c. **14.** πέρας: adverb. **24.** μετασχεῖν, &c.: *was admitted to the citizenship.* **26.** Heracles advises the chiefs, before scattering to their several homes, to form an alliance for mutual defence, and to institute a festival with games in the most favorable place in Greece in honor of Olympian Zeus.

Page 40, l. **5.** Heracles chooses as the location of the new games a place in Elis, on the river Alphēus. **11.** θέαν: observe the accent. — Διὰ, &c.: *owing to the high esteem manifested for him among the Argonauts.* This expression gives the reason of his general celebrity, asserted in δοξασθέντος. **17.** οὓς . . . . εἶναι = the nom. with a finite verb, as so often before. So τυχεῖν in l. 21. *M. and T.* p. 193, N. 3. **18.** θαυμασθέντα: sup. αὐτόν (*i. e.*, Heracles). **19.** στρατόπεδον = στρατόν. **21.** ἀνθ' ὧν, &c.: *i. e.*, he secured divine honors with the universal approval of mankind. **22.** τὴν συνήθη τερατολογίαν: "*their customary love of the marvellous*" (Felton). **26.** προσθετέον [ἐστὶ] ἡμῖν: *I must add.* **27.** τὸν ὑπολειπόμενον λόγον: *the rest of the account.* **29.** ἐξ: *by.*

Page 41, l. **5.** ἀεὶ μᾶλλον . . . . ἀφαιρουμένου: *as time more and more destroyed her natural charms.* **7.** ἐρασθέντα (ἐράω): *having fallen in love with.* **9–10.** ἐπιβαλέσθαι . . . . αὐτὸν πεῖθειν: *that Jason undertook to persuade.* **11.** αὐτήν: object of γαμεῖν. It refers to Glauce, while αὐτήν in the next line refers to Medēa, — a careless use of words. The Paris (Didot) ed. of Diodorus has

ἄλλην for the first αὐτήν. **14.** γυναικός: Medēa. **15.** She calls as witnesses of his perfidy the gods by whom he had sworn to marry her (p. 29, l. 22). **18** ἐξελαυνομένην: *being banished.* **19.** λαβοῦσαν: *having received,* or *been granted.* It governs ἡμέραν. **23.** ἐξαφθῇ: ἐξάπτω, *to ignite.* **26.** Τινές, &c.: another account says that Medēa's sons carried as a present to Glauce a poisoned garment, or ornament, which, as soon as she put it on, caused her death, as well as that of her father, who ran to her aid. **30.** σώματος: partit. gen. by G. 171; H. 574, b.

Page 42, l. **1.** ἀψάμενον: ἅπτομαι (ἅπτω), *to touch, grasp.* **2.** τοῖς . . . . ἐγχειρήμασιν: *in her main purpose* (*i. e.*, the death of Jason). G. 184, 5; H. 609. **3.** ἐπὶ τοσοῦτο ὀργῆς: *to such a degree of anger.* **5.** τῆς νύμφης: *his bride.* **6.** ἐμβαλεῖν αὐτόν: *that she involved him.* Sup. αὐτήν for subject, and so with ἀποσφάξαι and θάψαι below. **9.** ἔτι . . . . οὔσης: *when it was now late at night.* **11.** μεσίτην = *negotiator.* **12.** ὁμολογιῶν: *the agreement* described p. 29, ll. 19–23. **19.** περί, &c.: *i. e.*, whether they should permit the bodies to remain within the consecrated precinct. **22.** τιμῶν: from τιμή. **25.** ἐν Κ. τραφέντα μετὰ ταῦτα: *having grown up in C., after that,* or, as we should say, *after he had come to manhood in C.* ταῦτα refers to the idea of τράφεντα by H. 518, b. **28.** κατὰ γένος: *by reason of his relationship,* upon which see p. 22, top.

Page 43, l. **6.** ἀπεκταγκότα = the earlier ἀπεκτονότα from ἀποκτείνω. **6–8.** Eurystheus was imposing so many tasks upon Heracles at this time that Medēa despaired of any immediate aid from him, and fled to Athens. **12.** κρίσεως τυχεῖν: was tried for the murder of Creon and Glauce, but acquitted. **15.** ἐπὶ . . . . φυγεῖν: *was banished for poisoning.* **17.** ἄνω: in its frequent sense of *interior,* or *inland.* **20.** διαδεξάμενον: *having succeeded to*

THE SEVEN AGAINST THEBES, AND THE EPIGONI.

Collateral Reading: *Grote,* Part I., chap. XIV. The student will be well repaid for reading this chapter of Grote before attacking the Greek. The *Classical Dictionary* also must not be neglected.

The following tragedies are based upon incidents in these Theban legends: the *Seven against Thebes* of Aeschylus; the *Oedipus Tyrannus, Oedipus at Colonus,* and *Antigone* of Sophocles; the *Suppliants* and *Phoenissae* of Euripides.

The caution given in the note upon l. 3 of p. 22 is repeated.

Page 43, l. **23.** τούτων: *i. e.*, myths just given, but not included in this book. **24.** ἀναλαβόντες: *having taken up.*

Page 44, l. **3.** θεόν: *i. e.*, the oracle of Apollo. **4.** μὴ συμφέρειν: *that it was not best.* **8.** ἐξέθηκε: *exposed.* See *Oedipus* in the *Class. Dict.*: "I agree in the statement of Schömann that the practice and feeling of Athens, as well as of Greece generally, left it to the discretion of the father whether he would

consent, or refuse, to bring up a new-born child" (*Grote*). **15.** τὴν . . . . ὑποβολήν: "*of his being a suppositious child*; literally, *of the substitution*, or *exchange with regard to himself*; of his being placed in the family of Polybus as his child, being the child of another" (*Felton*). **21.** σφίγγα: lex. σφίγξ. **22.** λῦσαι: *to solve*, or *guess*. **23.** δι' ἀπορίαν: *through their inability* to solve the riddle. The Sphinx destroyed all who failed. **24.** ἐπάθλου φιλανθρώπου: *a generous prize, viz.*, the hand of Iocaste and the sovereignty of Thebes. γαμεῖν and βασιλεύειν are in appos. with ἐπάθλου. **26.** Οἰδίπουν: G. 60, 1; H. 191. **27.** τί . . . . τὸ αὐτό: *what one thing*. **29.** τὸ προβληθέν: *the thing intended*. **30.** νήπιον . . . . ὑπάρχοντα (= ὄντα): *in infancy* (lit. *being an infant*).

Page 45, l. **3.** κατακρημνίσαι: "*threw herself down the precipice*" (*Felton*). **11.** παρ' . . . . ἄρχειν: "*to reign by the year, i. e.*, to reign alternate years" (*Felton*). **12.** Ἐτεοκλέους: instead of this gen. absol., we should have expected the accus. and the omission of τοῦτον; but the gen. absol. is sometimes used in Greek when its subject occurs again in the same sentence in another construction. H. 791, d. **15.** φυγεῖν: the subject is Πολυνείκην. **20.** συνοικίσαι: *gave in marriage*. **23.** ἀποδοχῆς: *favor, consideration*.

Page 46, l. **1.** εἰς . . . . διασωθῆναι: *came safely to Argos*. **2.** τὰ συμβάντα: *what had happened*. **3.** πολέμου: partit. gen. by G. 170, 2; H. 574, a. **6.** ἐπιβαλέσθαι πείθειν: Polyneices and his adherents *undertook to persuade* Amphiarāus. **10.** Harmonia became the wife of Cadmus, and received from Aphrodite on her wedding-day the gifts of a peplus (cp. p. 47, l. 25), and a necklace which brought a curse upon all who possessed it. This necklace Polyneices had brought from Thebes, and now gave to Eriphȳle upon the condition that she should cause her husband to join the expedition against Thebes. **15.** γυναῖκα: *wife*. **18.** ἀποφηναμένης δεῖν στρατεύειν: *having announced that* Amphiarāus *must take the field*. **23.** The guilty consciousness of murdering his mother drove Alcmaeon mad. Cp. the similar experience of Orestes.

Page 47, l. **1.** βιαζόμενος: *while forcing* an entrance. **2.** Amphiarāus is spared the disgrace of death at the hands of his foes through the kindness of the gods, who cause the earth to open and swallow him up. **5, 6.** The Thebans are guilty of conduct wholly revolting to Greek ideas, for they refuse permission to remove and bury the enemies' dead. **10.** διαφέροντες . . . . χρηστότητι: *excelling in kindness of heart*. **14.** ἐπεξιόντες: *avenging*. **21.** ἀμφότερα: the murder of his mother, Eriphyle, and the expedition against Thebes. **22, 23.** κατά: *for, i. e., as the price of*. **25–29.** As Polyneices had bribed Eriphyle with the necklace, so does Thersander, son of Polyneices, bribe her with the peplus to secure the participation of her son, Alcmaeon, in the new expedition against Thebes.

Page 48, l. **4.** λειφθέντες = ἡττηθέντες or νικηθέντες. **12.** The Epigoni captured Daphne (or Manto. See the *Class. Dict.*), the daughter of Teire-

σίας, and dedicated her, as the noblest token of their victory, to the service of Apollo at Delphi. There she surpassed even her father's prophetic fame, and was the composer of oracles upon all subjects, and of so high an order that Homer borrowed many of them with which to adorn his verse. **18.** διαφόρους ταῖς κατα. : *superior in their character* (*composition*). **22.** κατὰ γλῶτταν : "*as to the tongue*" (*Felton*). But others take γλῶτταν in the sense of *dialect*; or, of *obsolete language*: "*to be inspired is* (ὑπάρχειν), *in some dialect, to act the Sibyl;*" or, "*to be inspired is, in antique language,*" &c. That is, σιβυλλαίνειν = ἐνθεάζειν.

Page 49, ll. **1, 2.** αὐτοί (Thebans), instead of being in the partit. gen. after οἱ μέν, οἱ δέ, is put in the same case with them. See G. 137, N. 2 (H. 500, b). —αὐτῇ : *i. e.*, Doris. **3.** οἱ . . . . ἐξελαθέντες : *i. e.*, the Dorians.

VARIOUS MYTHS.

See the caution given in the note on p. 22, l. 3.

Page 49, l. **9.** τοῖς χρόνοις προσαναδραμόντας : *going back in time, tracing the legends back to the earliest times.* — ἐν κεφαλαίοις : *summarily, briefly.* **16.** ταύτην ; παρθένον : G. 166 ; H. 556 (Cp. G. 142, 4 ; H. 538). **18.** ἆθλον : masculine, *contest.* **22.** ὑπεστήσατο : *established.* **24.** τὴν ἄφεσιν : *the start.*

Page 50, ll. **1–8.** Oenomăus gives the competing suitor for his daughter's hand the advantage of starting first ; he himself, as soon as he has completed the sacrifice of a ram, follows in his chariot, with Myrtilus for driver ; and, by the superior speed of his horses, he succeeds in overtaking each suitor, whom he then puts to death with the spear carried for that purpose. **4.** ἔχοντα agrees with Οἰνόμαον. **7.** ἀεί : *from time to time.* **10.** φθείρας : *having corrupted, bribed.* **11.** συνεργόν : *as assistant.* Supply αὐτόν as the object of λαβών. **12.** παραγενόμενος : G. 279, 2 ; H. 801. **14.** αὐτὸν . . . . μετέστησε = *committed suicide.* **18.** προσηγάγετο : *gained over,* "*brought over to himself*" (*F.*). **28.** ἀνθρωπίνως : *modestly* (*in a manly way*). He abused the confidence placed in him, and revealed to mortals the secrets of the gods. **30.** καὶ ζῶν : *even in life.*

Page 51, l. **2.** εἰς τοὺς ἀσεβεῖς ; *to the* abode of the *impious* in the lower world. **3.** Νιόβη : see the *Class. Dict.* **6.** ἑαυτήν . . . . ἀπεφαίνετο : "*boasted herself to be more prolific*" (*Felton*). **12.** τὴν προειρημ. : *viz.*, Niobe. **14.** ἐξέπεσεν = ἐξηλάθη (ἐξελαύνω, *banish*) in sense, and hence takes a gen. of the agent with ὑπό, as if it were a passive verb. **17.** ἐβασίλευσε : *M. and T.* 19, N. 1. **18.** τοῦ ποταμοῦ : the *river*-god. **23.** ἐπί : *by, near.* **27, 28.** From the Iliad, XX., 220. — κάτα : so accented by G. 23, 2 ; H. 102.

Page 52, l. **6.** διατείνας : *having proceeded.* — ἕως : as a preposition in the sense of μέχρι. **14.** ἀνηρπάγη : ἀναρπάζω. **15.** οἰνοχοεῖν : the infin. to express purpose by G. 265 ; H 765.

THUCYDIDES.

Upon the life and writings of Thucydides, see Smith's (unabridged) *Dictionary of Greek and Roman Biography and Mythology;* Grote, *passim* (consult the final index), especially Part I. chap. XVI. middle; Curtius, *passim* (consult the final index), especially vol. II. 569; Smith's history, chap. XXXV. § 8.

THE ANCIENT CONDITION OF HELLAS.

The migratory condition of ancient Hellas; the absence of commerce and free intercourse between different sections; the neglect of agriculture except for a bare subsistence, owing to the lack of walled towns and the consequent danger from predatory incursions; no great cities, and no accumulation of resources. The most fertile districts most subject to changes of inhabitants, as the growing wealth begat internal jealousies and invited foreign plots.

Page 53, l. **1.** γάρ: explanatory of previous statements not given in this text. **2.** οἰκουμένη: *M. and T.* 16. 2, 113; G. 280; H. 797, 1.—μεταναστάσεις: sup. *φαίνονται.* So with ἕκαστοι.—τὰ πρότ.: adverbial. G. 160, 2; H. 552, a. **4.** Τῆς γὰρ, &c.: *since there was no commerce,* &c. The following causal participles (agreeing with the sub. of ἀπανίσταντο) should be trans. likewise as subordinate clauses introduced by *since.* See *M. and T.* 111. **5.** οὔτε . . . . οὔτε: G. 283, 8, 2d paragraph; H. 843. **6.** ἕκαστοι: tr. *severally.* **7.** ὅσον ἀποζῆν: *just enough for a subsistence. M. and T.* 93, N. 1; G. 261, 1; H. 814. **8.** γῆν φυτεύ.: *planting orchards and vineyards.*—ὄν: the impersonal participle in the accus. absol. (G. 278, 2; H. 792), giving the reason why they planted no trees.—καί connects a partic. in the nom. with a gen. absol., as does οὐδ' in l. 5. **9.** ὄντων: sup. αὐτῶν, *i. e.,* the inhabitants of any locality. **10.** They felt able to get a *living* anywhere. **13.** γῆς ἡ ἀρίστη: G. 168, N. 1; H. 559, e. **16.** ἀρετήν: *fertility.* **17.** δυνάμεις: the power which wealth gives. Tr., perhaps, *wealth, resources.*—τισί: limits equally the participle and the verb. It refers, accord. to Kr., to districts, not individuals; but Cl. thinks it designedly vague, and applicable to both.

The sterility and security of Attica; exiles flock to it; Ionia colonized from it. No joint Hellenic action till the Trojan war. The name "Hellênes," derived from Hellen, local, not national, in Homer, and the word βάρβαροι not a distinctive term for all non-Hellenes till after Homer.

Page 54, l. **1.** ἐκ τοῦ ἐπὶ πλεῖστον: an adv. expression (*from the most distant times*) limiting οὖσαν; τοῦ agrees with the substantival phrase ἐπὶ πλεῖστον,

Cp. Xen. *Anab.*, V., 4, 3, οἱ ἐκ τοῦ ἐπ' ἐκεῖνα (Kr.). **2.** λεπτόγεων: used as a substant., *poverty of the soil.* **3.** τοῦ λόγου: *the proposition* stated above in a general way, and here repeated in a special connection and modified form, *that the other parts of Greece did not grow as fast* as Attica, *owing to the constant shifting of the population.* The clause διὰ τὰς μετοικήσεις . . . . αὐξηθῆναι is in appos. with λόγον, while τόδε is explained by the next sentence. — οὐκ ἐλάχιστον: notice the frequent use of litötes in Thucyd. H. 665, a. **5, 6.** οἱ . . . . ἐκπίπτοντες: *those who were exiled.* **7.** ὡς . . . . ὄν: *on the ground that there was security* among the Athenians. Cp. ἄδηλον ὄν, l. 8, previous p. and the note. Upon ὡς see G. 277, N. 2; H. 795, c. So in l. 9. **11.** γάρ: explanatory (as in l. 5 above), not causal, and introduces the proof which τόδε looks forward to. — τῶν Τρωικῶν: τὰ Τρωικά is constantly used by Greek writers for *the Trojan war.* **12.** πρότερον: pleonastic; disregard it in trans. **14.** τὰ μὲν πρὸ Ἑ.: *in the times before Hellen.* Cp. n. on τὰ πρότερα, l. 2 of the previous p. — καὶ πάνυ οὐδὲ εἶναι: sup. δοκεῖ; *does not seem even to have existed at all.* **15.** κατὰ ἔθνη: *nation by nation.* The idea of ἔθνη is to be mentally repeated as the sub. of παρέχεσθαι. **16.** ἐπὶ πλεῖστον: *especially;* goes with τὸ Πελασγικόν. **19.** ἐπαγομένων, &c.: when their neighbors *called them in for aid, i. e.,* summoned them as allies. The sub. of ἐπαγομέν. is some general word, like ἀνθρώπων, to be supplied. *M. and T.* 110, N. 2; H. 791, a, 792, b. **20.** καθ' ἑκάστους: *one by one, i. e.,* the name was gradually applied to separate communities through their connection with Hellen and his descendants. Sup. in this sent. δοκεῖ from l. 13. **21.** ἠδύνατο: Kr. and Cl. sup. (τὸ) καλεῖσθαι Ἕλληνας as sub. from the previous line. Tr. as if the sub. were τοὔνομα. **22.** ἅπασιν: *among all.* **23.** γενόμενος: concessive, *although he lived, flourished.* **24.** τοὺς ξύμπαντας: sup. Ἕλληνας as a second accus. after ὠνόμασεν. Kr. considers Πανέλληνας, Il. II., 530, a spurious reading. **26.** ἔπεσι: *poems.* **27.** Οὐ . . . . εἴρηκε: *has not spoken of barbarians, has not used the expression* (*Cl.*). **28.** ἀντίπαλον agrees with ὄνομα. The Greeks had not yet been *called by* (lit. *separated into*) *one distinctive name,* and hence there was no need of one comprehensive term, by way of contrast, for all who were not Greeks. **29.** οἱ . . . . κληθέντες go together, and Ἕλληνες is the pred. nom.: *those who were separately* (or *singly,* ὡς ἕκαστοι) *called Hellēnes, both by cities* (*as many as understood each other, i. e.,* spoke the same language) *and afterward without distinction* (ξύμπαντες).

The Greeks a maritime people before the Trojan war. Minos the first to become powerful by sea; he forces the Carians to leave the Cyclades, and puts down piracy. Piracy and freebooting in early times honorable; the old poets refer to piracy respectfully. Certain districts still retain the old ways; the Greek habit of carrying weapons in peace a relic of piratical times.

Page 55, l. **3.** στρατείαν: cognate accus. after ξυνῆλ. — χρώμενοι involves both time and cause, *i. e.,* both *when* and *because they were more familiar with*

the sea. **5.** The Hellenic sea is the Aegaean. **7.** Κᾶρας: see *Curtius*, I., 60, 82, 435. **9.** Τὸ λῃστικόν: *piracy.* Upon this subject see *Grote*, Part I, chap. 20 (under the side-topics "Ferocious and aggressive passions unrestrained," two-thirds through the chap., and, further along in the chap., "Habitual Piracy"); *Curtius*, I., 79. **10.** τοῦ . . . . ἰέναι = ἵνα αἱ πρόσοδοι μᾶλ. ἴοιεν. The gen. τοῦ ἰέναι by G. 173, 1, end, 262, 2; H. 781, a. **15, 16.** The most powerful men led the piratical expeditions, *both for their own profit and to furnish employment* (*sustenance*) *to the poor* who enlisted under them; τοῖς ἀσθενέσι after τροφῆς by G. 185; H. 596, 597. **17.** κατὰ κώμας οἰκουμ.: *village-like, i. e.*, with scattered houses. **20.** Δηλοῦσι: sup. for its object the substance of the previous remark (*Cl.*). **21.** κόσμος: sup. ἐστί. **23.** ἐρωτῶντες: *e. g.*, Odyssey, III., 71–74, IX., 252–255. — εἰσίν: the form of the direct narrative retained (instead of becoming εἶεν). So with πυνθάνονται for πυνθάνοιντο. — ὡς: *that neither did those of whom they made the inquiry disclaim the business, nor did those who needed the information reproach them for it.* ὡς introduces a partic. in the gen. absol. instead of a finite verb. **27.** Of the three peoples mentioned Grote says (Part II., ch. 3) that they "were unquestionably the most backward members of the Hellenic aggregate." They were "perpetually armed, and in readiness for aggression and plunder wherever they found an opportunity." **30.** τὰς ἀφράκ. οἰκή. — *their defenceless way of living* — refers to their unwalled, village-like cities. τάς goes with ἐφόδους as well as οἰκήσεις.

The former prevalence of savagery in Greece indicated by its continued presence in certain parts. The Athenians the first to emerge into a higher civilization. The recent disuse of some old fashions among them. Sparta introduces a simple dress, equality of living, and the custom of contending nude in the public games. Recent cities built with walls upon the sea-shore, but the older further inland as a protection against marauders from the sea.

Page 56, l. **4.** ταῦτα: *those parts.* **5.** διαιτημάτ. limits σημεῖον. — Ἐν τοῖς πρῶ.: *first of all.* H. 627, PHRASES. The τοῖς is pronominal. H. 525. **7.** ἀνειμένῃ τῇ διαίτῃ: *with their manner of life softened, rendered milder.* **8.** αὐτοῖς: G. 184, N. 4. — διὰ τὸ, &c. goes with φοροῦντες. The effeminacy which followed the relaxation of manners, led to the use of fine linen garments and expensive ornaments, and only recently had they disappeared. **10.** χρυσῶν, &c.: they formed the hair into a top-knot, and secured it by the insertion of gold pins with heads made to resemble the cicādae. **13.** σκευὴ κατέσχε: *fashion prevailed among.* **15.** On the Spartan constitution and mode of living see *Grote*, Part II., chap. VI; *Curtius*, I., 218; *Smith*, chap. VII; *Cox*, p. 30. **17.** λίπα: adv. **18.** καί: *even.* **20.** ἔτη: sup. ἐστί. — πέπαυται: *the custom has ceased, i. e.*, of contending in the games διαζώματα ἔχοντες (*Cl.*). **21.** ἔστιν οἷς = τισί in trans. G. 152, N. 2; H. 812. **23.** πολλὰ καὶ ἄλλα: cognate

accus. after διαιτώμενον, but may be trans. as if the accus. of specification. τὸ . . . . Ἑλληνικόν = τὴν Ἑλλάδα. **24.** ὁμοιότροπα: adv. accus. with διαιτώμενον. **25.** καί connects the temp. adv. νεώτατα with the temp. gen. absol. The gen. absol. is here impersonal, or has an indeterminate sub. It represents πλωιμώτερά ἐστιν (II. 518), *navigation is more general*, but the number of ὄντων, the copula, is assimilated to that of the predicate (cp. *Cl.*). **28.** ἀπελάμβ.: the usual τείχει ἀπολαμβάνειν is here shortened without any change of sense; *and* the settlers *walled off, fortified, the necks of land.* **29.** τῆς . . . . ἰσχύος: *for their individual security against*, &c. ἕκαστοι ("*individual*") agrees with the sub. of ἀπελάμβ. **30.** ἐπὶ πολύ: *long, for a long time.*

The insular Carians and Phoenicians addicted to piracy. Proof that the islanders were Carians found in Delian tombs. Minos banishes the freebooters. Wealth and security follow. The lower classes, through hope of gain, attach themselves to great chiefs, like Agamemnon, whose power causes the Trojan expedition. The foundation of his power laid by Pelops, and extended by Atreus. Homeric testimony to Agamemnon's naval superiority.

Page 57, l. **2.** ἔφερον: *plundered.* **3.** κάτω: *down by the sea.* **7.** καθαιρομένης: upon this purification of Delos (B.C. 426, or 425) see *Grote*, ch. LI., end; *Curtius*, III., 151. **8.** θηκῶν: the tombs were opened, and the coffins removed to Rhencia. **10.** σκευῇ; *style, kind.* **11.** καταστάντος: *having become established.* **12.** Μίνω: gen. limiting ναυτικοῦ. G. 42, 2; H. 146.—πλωιμώτερα ἐγένετο: see n. on p. 56, l. 25. **14.** ἀνέστησαν: *removed.* It takes a gen. of the agent, because equivalent to *were driven out.* **18.** πλουσιώτ. ἑαυτῶν: *i. e.*, richer than they had formerly been. **20.** δουλείαν: *dependence.* **23.** Ἀγαμέμ. τέ: *and thus does Agamemnon*, &c. The τέ introduces a special illustration of some general statement which precedes. **24.** τῶν τότε: governed by προὔχων. **25.** ὅρκοις: according to one tradition (not Hom.) all the suitors for Helen's hand had bound themselves with an oath to protect the husband of her choice from injuries inflicted on her account. Thucyd. considers, however, the material power of Ag. the secret of his ability to gather such a force. **26.** οἱ . . . . δεδεγμένοι go together: *those who received.* **27.** τὰ . . . . Πελοπ.: *the clearest accounts of the Peloponnesians, i. e.*, the clearest accounts of their affairs. Some, however, make Πελοπ. a partit. gen. after οἱ δεδεγμένοι. **28.** Πέλοπα: consult the *Class. Dict.* (and pp. 49, 50 of this book). **30.** ἐπωνυμίαν: the obj. of σχεῖν.

Page 58, l. **1.** ὄντα: concessive, *though he was*, &c. **2.** ἔτι . . . . ξυνενεχθ.: *still greater prosperity attended.* **3.** ὑπὸ . . . . ἀποθανόντος: see HERACLEIDAE in the *Class. Dict.*—μητρός: Nicippe, the mother of Eurystheus, was the sister of Atreus and daughter of Pelops. **4.** ὅτ' ἐστράτ.: when he went to punish Athens for harboring the sons of Heracles. **5.** κατὰ, &c.: *on account of the relationship.* **6.** τυγχάνειν . . . . θάνατον: parenthetical, depending on

λέγουσι at the begin. of the sentence. — αὐτόν: Atreus (see the *Class. Dict.*). — φεύγοντα: G. 279, 2; H. 801. — πατέρα (obj. of φεύγοντα): Pelops. **9, 10**. The participles agree with Ἀτρέα, the sub. of παραλαβεῖν, which depends on λέγουσι. **12**. Περσειδῶν, &c.: Eurystheus was the grandson of Perseus on his father's side; Atreus was the son of Pelops; hence the transfer of the kingdom to Atreus changed the line. **13**. Ἃ . . . . παραλαβών: having inherited this (*which*, lit.) accumulated power. **14**. καί: *also; τέ and*. **19**. ἐν τοῦ, &c.: *in The Transmission of the Sceptre*, II. II., 108. It will be remembered that the Il. and Od. were not divided into books in the time of Thucyd. (see ARISTARCHUS in the *Class. Dict.*). Quotations were then necessarily referred merely to the topics from which they were taken.

The petty size of Mycenae no reason for rejecting the poetic account of the Trojan expedition. The ruins of Lacedaemon or Athens would cause posterity to depreciate the real strength of the former, and exaggerate that of the latter. The Homeric poems show the Trojan expedition to have been superior to those before it, inferior to those of modern times. The size of the ships. The crews not divided into rowers and fighters; few supernumeraries; ships without decks, and similar to those of the pirates. As representing all Greece, the expedition was not large.

For interesting additions to our knowledge of the wealth and civilization of prehistoric Mycenae, see Dr. Schliemann's account, in his *Mycenae and Tiryns*, of his excavations there in 1876–77.

Page 58, l. **26**. μικρόν: on the gender see G. 138, N. 2, (c.); H. 522. — ἦν: note the tense, and remember that Mycenae had been destroyed in 468 B.C.* **28**. μή: disregard in tr. G. 283, 6; H. 838.

Page 59, l. **2**. ἂν goes with εἶναι below, of which ἀπιστίαν is the sub. **3**. πρός: *in comparison with*. **4**. καίτοι: parenthetical to the end of l. 9. — τὰς δύο μοίρ.: *two-fifths, viz*, Laconia and Messenia, the other divisions being Argolis, Arcadia, and Achaia. Elis was reckoned with Arcadia, and the smaller divisions disregarded. **9**. φαίνοιτ': sup. ἡ πόλις, although πόλεως occurs in the same sentence, in the gen. absol. H. 791, d. **10**. Ἀθηναίων . . . . παθόντων = εἰ δὲ Ἀθηναῖοι . . . . πάθοιεν. *M. and T.*, 52. **11**. εἰκάζεσθαι depends on οἶμαι, l. 2. **14, 15**. μεγίστην . . . . τῶν πρὸ αὐτῆς: a frequent rhetorical error of Greek writers, instead of μείζω . . . . τῶν, &c.: *greater than those*, &c. — λειπομένην: *outstripped by, inferior to*. **16**. αὖ: *again*, referring back to p. 58, l. 18. — κάνταῦθα: *also here, i. e.*, also in regard to the Trojan expedition, as in regard to his estimate of Agamemnon's naval power. **17**. ἤν may refer to ποιήσει (*Kr.*), or to στρατείαν (*Cl.*), and the sense is about equally good in either way. It is the obj. of κοσμῆσαι. — εἰκός: sup. ἐστί. — ἐπὶ τὸ μεῖζον: *too much*. H. 662. **18**. ἐνδεεστέρα: sup. mentally ἐστὶ τῶν νῦν. The subj. is ἡ στρατεία. **19**. νεῶν: partit. gen. after τὰς μὲν Βοιωτῶν. **20**. ἀνδρῶν: gen. of characteristic or material after ναῦς omitted; *has represented*

* On the no. see G. 135, N. 4; H. 513.

of the 1200 *ships those of the B.* as ships *of* 120 *men* (Cp. *Kr.*). **22.** ἐν νεῶν καταλ. (II. II., 492–end), and, in l. **24.**, ἐν ταῖς Φιλ. ναῦς (II. II., 716–728): see n. on p. 58, l. 19. **30.** λῃστικώτερον: adv. — Πρὸς τὰς, &c.: *i. e.*, if one strike the average between 120 and 50 [and multiply the result by the no. of the ships], the total will not seem large, considering that it represents all Greece. Upon σκοποῦντι see G. 184, 5; H. 601, a.

Inadequate means cripple the efficiency of the armament from the start. The besieging forces resort to agriculture and marauding excursions for supplies; the Trojans a match for the army thus weakened, and the war prolonged. Confusion in Greece arising from the long absence of the heroes, who, in many cases, are expatriated, and found new cities. The colonization of Boeotia from Thessaly, and occupation of the Peloponnesus by Dorians. Ionia and many islands colonized from Athens; Italy and Sicily from the Peloponnese.

Page 60, l. **6.** ἐλάσσω: *less* than were needed, *too small.* — ὅσον: *only as large as*; sub. of βιοτεύειν. **7.** τέ corresponds to τέ in l. 5. **8.** δῆλον [ἐστί]: "*it is evident* that they did gain a victory upon landing, for otherwise the Trojans would not have permitted them to build a fortified camp upon the shore." **9.** φαίνονται δ': the δέ in apodosis, untranslatable. G. 227, 2; H. 862, b. — οὐδ' ἐνταῦθα: *i. e.*, not even after their arrival. **13.** τοῖς ἀεὶ ὑπολειτ.: *those who were, from time to time, left behind* to continue the siege. **17.** οἵ: its anteced. is the sub. of εἶλον; trans. οἵ γε, *seeing that they, inasmuch as they.* — καὶ οὐκ ἀθρόοι: ὄντες to be sup. as in l. 15. καί: *although.* **18.** ἀντεῖχον: *held out, continued the siege.* **20.** τούτων: neuter, *this expedition.* So αὐτά . . . . ταῦτα and αὐτῶν just below. Cp. τὰ Τρωικά. **21.** ὀνομαστότ.: see n. on μεγίστην, p. 59, l. 14. **22.** τοῖς ἔργοις: the facts stated in the next sentence, *viz.*, that certain causes which kept Greece weak long after the Trojan war, must, at that earlier date, have forbidden so powerful an armament as Homer describes. **27.** χρονία: *long deferred.* **28.** ὡς ἐπὶ πολύ: *very generally, far and wide* (*Cl.*). — ἀφ' ὧν: *as the result of which* revolutions. **30.** ἀναστάντες: used passively (like ἐκπίπτοντες above), and hence followed by ὑπό and the gen. of agent.

Page 61, l. **3.** ὧν has for its anteced. the collective noun ἀποδασμός (*Cl.* and *Kr.*). **4.** ἐστράτευσαν: sup. οἱ Βοιωτοί. — Δωριῆς: upon the form see G. 53, 3, N. 2; H. 190, d. **9.** Ἑλλάδος includes all Greek-speaking communities. **10.** ἔστιν ἃ = τινά. G. 152, N. 2; H. 812.

The rise of tyrannies. Progress in naval affairs at Corinth and Samos. A naval battle between Corinth and Corcyra the earliest known. The location of Corinth favorable to commercial prosperity. It abolishes piracy, and becomes rich by trade. The Ionians become a naval power in the times of Cyrus and Cambyses. Polycrates, tyrant of Samos, subdues some of the Aegean islands, and the Phocaeans colonize Marseilles and gain a naval victory over the Carthaginians. So late as this, "penteconters" and "long ships" used rather than triremes.

Page 61, l. **15.** τῶν . . . . γιγνομένων seems to be a repetition, and is bracketed as a gloss by Kr. **16.** ἐπὶ ῥητοῖς γέρασι: *under fixed prerogatives.* The distinction made between tyrannies and kingships "is plainly this, that in the latter case the power was legitimate, hereditary, and limited; in the former, usurped, unlimited, and despotic; at least nominally so, there being no sort of constitutional or legal check on their will" (*Bloomfield*). **17.** θαλάσσης: partit. gen. by G. 171; H. 574, b. **19.** τρόπου: gen. after an adv. G. 182, 2; H. 589. **20.** ναυπηγη.: used as deponent, and hence governs the accus. (τριήρεις). **22.** ναῦς ποιήσας: about 704 B.C., as the next sentence shows. — μάλιστα: *about;* with numerals to indicate that the number is approximately correct, but does not claim to be precise. **23.** πολέμου: the Pelop. war. **24.** Ναυμαχία: nothing is known about this battle (*Cl.*). The scholiast connects it with events recorded in Hdt. III., 53, — a chronological impossibility. See Bähr's note on that passage. **25.** ὧν: by attraction for ἅς. **26.** ταύτῃ: dat. of possessor (referring to ναυμαχία) instead of the gen. of the source or starting-point, which we might expect. **29.** Ἑλλήνων: gen absol. with ἐπιμισγόντων. **30.** τῶν . . . . ἔξω: *both the Peloponnesians and the inhabitants of Greece proper;* apposition with Ἑλλήνων.

Page 62, l. **1.** τῆς: sup. γῆς. — ἐκείνων: *i. e.,* Corinthians. **3.** ἀφνειὸν ἐπωνόμασαν: *e. g.,* Iliad II., 570. **5.** καθῄρουν: sup. οἱ Κορίνθιοι. **6.** ἀμφότερα: adverbial, with παρέχοντες; *in both ways, i. e.,* by land and sea. — Notice the predicate position of δυνατήν. **8.** ἐπί: *in the time of.* **13.** ἀνέθηκε: "Rheneia is so near [4 stades, — about 2400 feet] to Delos, that when Polycrates had got control of the other islands and had taken Rheneia, he *consecrated it* to the Delian Apollo, and fastened it to Delos with a chain." *Thu.,* III., 104. **14.** Φωκαῆς: see n. on Δωριῆς, p. 61, l. 4. Phocaea was on the W. coast of Asia Minor, just N. of the river Hermus. **16.** γάρ gives his reasons for mentioning the maritime states. "I have done this," he says, "because these were the strongest of the early navies" (*Cl.*). **17.** γενόμενα: concessive, *although,* &c. **18, 19.** χρώμενα, ἐξηρτυμένα: G. 280; H. 797. **20.** ἐκεῖνα: the Trojan armament.

The Sicilian and Corcyraean the most notable of more recent navies. Others composed of 50-oared ships. The Athenian ships, built later, by advice of Themistocles had only partial decks.

Maritime states became rich Those who lacked territory would subjugate the islands. Land wars local and unimportant. No distant expeditions for conquest. In the war between Eretria and Chalcis all Greece took sides.

The progress of the Ionic cities checked by the Persian conquest of Asia Minor The Greek tyrants, looking to their personal security and the increase of their estates, manifested little interest in foreign enterprises, and did nothing worthy of general notice. The Greek cities, then, for many reasons long cut off from the display of valor either in combination or singly.

Page 62, l. 23. περὶ Σικελίαν: *i. e.*, in Sicily, Magna Graecia, &c. 26. καὶ . . . . ἄλλοι, &c.: *and whoever else* had a navy *had a small one.* 28. ὀψέ τε [ἦν] ἀφ' οὗ is a confusion of two expressions. The ὀψέ expects a subsequent "when" or "before" (*it was late when Themistocles*, &c.), while ἀφ' οὗ assumes a preceding *οὐ πολὺς χρόνος ἐστί* (*it is no long time since*, &c.). *Classen.* Trans. *and it was a long time before*, &c. 29. πολεμοῦντας: both temp. and causal, as is the gen. absol. connected with it by *καί*. 30. τὰς ναῦς: the well-known (*Kr.*) ships which they built by advice of Themist. out of the surplus of the Laurian mines. *Curtius*, II., 260, 263; *Grote*, chap. 39; *Hdt.*, VII., 144.

Page 63, l. 1. ἐναυμάχησαν: *i. e.*, at Artemisium and Salamis. — διὰ πάσης: *throughout*: an elliptical expression, but the noun to be sup. indeterminate. In the same way occur many phrases in which it is not easy to sup. the fem. adject. with a noun. (See Classen's list.) The sense is that each ship had only a partial deck. 5. οἱ προσσχόντες: *those who gave their attention to them, i. e.*, to navies. Sup. *τὸν νοῦν* as the obj. of *προσσχόντες*. 10. ὅσοι καὶ ἐγένοντο: "as many as *did* take place." *S. and E.* ὅσοι, *i. e.*, *πόλεμοι*. 11. ἐκδήμους: *foreign.* — στρατείας: cognate accus. after ἐξῆεσαν. 12. ἐπ': *for, i. e.*, to secure. 13. Οὐ γάρ, &c.: the sense is that the Greeks had not generally attached themselves to the chief cities as dependents. 14. ἀπὸ τῆς ἴσης: *upon terms of equality.* Cp. n. on διὰ πάσης, l. 1. One may supply here, however, *μοίρας*. 16. ὡς ἕκαστοι: *individually.* — Μάλιστα goes with διέστη. Greece took sides in this war (the Lelantian war, *Hdt.*, V., 99; *Curtius*, I., 269) more generally than in any other prior to the Peloponnesian (*Cl.*). 17. πάλαι: time doubtful; perhaps about 800 B.C. 18. Ἑλληνικόν = Ἑλλάς. 20. μή: after the verbal noun *κωλύματα*. G. 283, 6; H. 838. 21. Ἴωσι: after ἐπεστράτευσε below. 23. ἔντος . . . . θάλασσαν: *i. e.*, between the Halys and the Aegaean. 24. ἐν . . . . ἠπείρῳ: *i. e.*, on the coast of Ionic Asia Minor. 25. Δαρεῖος: sup. a verb from the previous l. 27. τὸ . . . . προορώμ. *looking out for their own interests merely.* 28. σῶμα: *personal safety.* — οἶκον: *estate, property.* — δὶ ἀσφαλείας: *in a safe way.* They ran no risks in doubtful military operations, but, *as far as possible*, administered their governments in a peaceable manner. 30. ἀπ' αὐτῶν in itself suggests primarily the *source* of the act, but with ἐπράχθη the idea of *agency* must be made the more prominent. — εἰ μὴ εὖ: the second εἰ has no appreciable force, though some ellipsis after εἰ *μή* doubtless accounts for its use. Cp. *nisi si* in Latin. With τί sup. ἔργον ἀξιόλ. ἐπράχθη from the previous clause.

Page 64, l. 1. ἑκάστοις: dat. of agent after the omitted ἐπράχθη. — γάρ: Classen rejects this clause as at least out of place, and perhaps a mere marginal comment which has crept into the text. If retained, we must supply arbitrarily before it something like this: "This statement concerning the quiet habits of the tyrants does not apply to Sicily," *for the Sicilian tyrants*

were aggressive, and by their activity *reached the highest degree of power*. Cp. Arnold and Kr. **3.** κατείχετο in the sense of ἐκωλύετο, and hence the infin. after it takes (the untranslatable) μή (G. 283, 6; H. 838), but this negative in the second clause with εἶναι is supplied by the ἀ of ἀτολμοτέρα. Upon the double neg. μήτε . . . . μηδέν see G. 283, 8; H. 843.

THE PRINCIPAL DIALECTIC FORMS OF THE NEW IONIC USED BY HERODOTUS.

The following statement of the peculiarities of the dialect of Herodotus as compared with the Attic is based upon Stein's *Uebersicht* (in his vol. i.), but is considerably abridged and otherwise changed in form. It does not profess to be exhaustive, but it is believed to include every thing which is essential to the student.

References to the grammars of Goodwin and Hadley have been added to the most of the sections.

Exchange of Consonants.

1. κ for π: in pronominal adjectives and adverbs from the root πο: *κοῖος, δκοῖος, κόσος, κότερος, κῇ, κότε, κοῦ, κῶς*, &c. H. 247, D.

2. *Transfer of aspiration*: *ἐνθαῦτα, ἐνθεῦτεν, κιθών*, for *ἐνταῦθα, ἐντεῦθεν, χιτών*. H. 66 D.

3. *Retention of a smooth mute* before an aspirated vowel, particularly in the adv. οὐκ, and in the prepositions ἀντί, ἀπό, ἐπί, κατά, μετά, ὑπό after the elision of the final vowel: *αὐτημερόν, ἐπεξῆς, ἀπ' οὗ, κατίημι, οὐκ οὕτως*, for *αὐθημερόν, ἐφεξῆς, ἀφ' οὗ, καθίημι, οὐχ οὕτως*. G. 17, N.; H. 72 D.

4. *Change of a rough mute into a smooth*: κ for χ; *δέκομαι, οὐκί*, for *δέχομαι, οὐχί*.

τ for θ: *αὖτις* for *αὖθις*. H. 65 D.

Exchange of Vowels.

5. η for ᾱ: *θώρηξ, ἀπέδρη, θέητρον*, &c. G. 30, 1; H. 24 D, a.

6. η for ᾰ: in abstract nouns in *-εια, -οια*, and a few other words: *ἀληθείη, προνοίη, ἱρείη, πρύμνη*, &c.

7. ε for ει: in the fem. of adject. in *-υς*, as *ἡδέα* for *ἡδεῖα*. So in *κρέσσων, μέζων, πλέων, δέξω, ἔσω*, &c. G. 67, N. 1; H. 212 D.

8. ει for ε: *κεινός, ξεῖνος, στεινός, εἰρωτάω, εἵνεκα*, &c. G. 30, 2; H. 24 D. c.

9. ηυ for αυ: *νηῦς, νηυσί*. H. 11 D.

10. ου for ο: *γούνατα, μοῦνος, νοῦσος, οὔνομα*, &c. G. 30, 2; H. 24 D. c.

11. ωυ for αυ: *θῶυμα, ἑωυτοῦ, ὡυτός, τὡυτό*, &c. H. 11 D, 68 D, Rem. c.

ω for αυ: *τρῶμα, διαφώσκω*.

12. ω for ου: *ὦν, γῶν, οὔκων*. H. 24 D, d.

DECLENSION.

Remark. The *Dual Number* and *ν movable* are not found either in declension or conjugation.

Declension I.: —

13. η *for* ᾱ *in the endings of the singular*: *σοφίη, ἰσχυρή, μιῆς*, &c. Cp. § 5 above. G. 39; H. 125 D, 2.

14. εω *for* ου *in the gen. sing. of nouns in* –ης, –έης (or –ῆς): *νεηνίης, νεηνίεω; βορέης, βορέω;* Ἑρμέης, Ἑρμέω. G. 39; H. 26 D, 136 D, b, 2.

15. –έων *for* –ῶν *as the ending of the gen. plu.*: *γνωμέων, πολιητέων, ἐουσέων, ἀλλέων, ἀντιέων, σφετερέων, γενεέων,* &c.

Note: Barytones shorten –εέων into –έων. Some authorities (e.g. *Ab.* and *K.*) make the fem. gen. pl. like the masc. in barytone adjectives, pronouns, and participles in ος, η, ον. See K. 104, 3; G. 39, 79, 1, end, 83, N. 3; H. 128 D.

16. –ησι *for the ending of the dat. plural.* G. 39; H. 129 D.

DECLENSION II.: —

17. –οισι *for the end. of the dat. plu.* G. 44; H. 140 D, b.

18. The so-called *Attic II. declension* is almost limited to proper names, particularly those ending in –λεως, as Μενέλεως, Χαρίλεως. So too Ἄθως, Μίνως, Ἀμφιάρεως, and a few others. The Attic νεώς, κάλως, λαγώς, &c. appear as *νηός, κάλος, λαγός,* &c. For ἕως is used ἠώς (ἠοῦς, ἠοῖ, ἠῶ) of declens. III. G. 55, N. 1; H. 146 D, 182.

DECLENSION III.: —

19. The contracted forms found in Attic are not found in Herod. in the following classes of words: *neuters in* –ος, *adjectives in* –ης, *proper names in* –κλέης. Those in –κλέης drop one ε when two are brought by declension before a vowel in the ending, as Ἡρακλέης, Ἡρακλέος for –κλέεος, &c. G. 59, 4; H. 176 D, 180 D.

20. *Nouns in* –ις, *Att. gen.* –εως, are declined like πόλις: *πόλιος, πόλῑ, πόλιν, πόλι,* plu. *πόλιες, πολίων, πόλισι, πόλιας* or *πόλῑς*. G. 59, 2; H. 186 D.

21. *Nouns in* –υς *and* –εύς, *Att. gen.* –εως, –έως, *e. g., πῆχυς, βασιλεύς,* have the *gen. sing. in* –εος, –έος respectively, *gen. pl. in* –έων for both, other forms as in Att., but without contraction. G. 59, 3; H. 186 D, 189 D; G. 53, 1, N. 3, end (new ed.).

22. *Neuters in* –ας *are like* κέρας: *κέρεος, κέρεϊ,* pl. *κέρεα, κερέων*. But κρέας, κρέως, pl. κρέα, κρεῶν; γῆρας, γήραος, γήραϊ. H. 168 D, 182 D.

23. ναῦς *becomes* νηῦς (cp. § 9), and is thus declined: *νηῦς, νεός, νηΐ, νέα,* pl. *νέες, νεῶν, νηυσί, νέας*. H. 189 D; G. 54, N. (new ed.).

PRONOUNS: —

24. For the dec. of ἐγώ, σύ, and εὗ (Att. οὗ) see G. 79, N. 2; H. 233 D.
For τίς and τις, G. 84, N. 2; H. 244 D.
For ὅστις, G. 86, N. 2; H. 246 D.

CONJUGATION.

AUGMENT: —

25. In the *reduplication of the perfect* an initial vowel may remain short. H. 318 D.

26. *Iterative imperfects* and *aorists* in –σκον, –σκόμην do not take the augment. G. 122, 2; H. 410 D.

27. The *syllabic augment* is lacking in a few pluperfects. G. 101, N. 2; H. 309 D.

28. *The use of the temporal augment is not uniform.* The majority of verbs which can take it, do so; in some, however, it is regularly omitted; and in others it is used and omitted with about equal frequency.

PERSONAL ENDINGS:—

29. The *pluperfect active* has -εα, -εας, -εε, plu. 2 pers. -έατε, 3 pers. -εσαν only. G. 122, 2; H. 351 D.

30. The *perf. and pluperf. mid. and pass.* 3 *plu. usually,* even after vowels, and *the pres. and imperf. of* μι *verbs often take* ατι, ατο *for* ντι, ντο. A preceding α or η then becomes ε; and a preceding π, β, κ, or γ at the end of the perf. stem is aspirated (but the aspiration fails in ἀπικνέομαι). Examples: τετάχαται (= τεταγμένοι εἰσί), οἰκέαται (= ᾤκηνται), ἐφθάρατο, δεδέχαται, ἀπίκατο; τιθέαται (= τίθενται), ἐδυνέατο (= ἐδύναντο). G. 122, 2, 128; H. 355 D. e, 392, Rem. a, 392 D. end.

Also the Optat. 3 *pers. plu. always has* ατο *instead of* ντο; *e. g.,* γιγνοίατο for γίγνοιντο. G. 122, 2; H. 357 D.

30 a. *The* 2 *Aor. infin. act. has* -έειν *as well as* -εῖν (though some editors admit -εῖν only). G. 122, 2, end; H. 352 D.

CONTRACTION:—

31. The following forms *remain uncontracted: the fut. of liquid verbs* (*e. g.,* σημανέω, ἀποβαλέεις): *the aor. pass. sub. in* -έω, -έωμεν, -έωσι (*e. g.,* ἀπαιρεθέω, φανέωσι); *the endings* -εαι, -αο, -εο in the 2 pers. sing. mid. and passive (*e. g.,* φαίνεαι, ἐδέξαο, ἐγένεο, πείθεο). *Exception:* εο *sometimes becomes* ευ, as in the next section. G. 122, 2 (2d and 6th paragraphs); H. 373 D, 395 D, 363 D.

32. *Verbs in* -έω *remain uncontracted. Exceptions:* εο *and* εου *may become* ευ; also ἐθηεῖτο, τιθεῖ (see §§ 36, 37 below), δεῖ, δεῖν occur. The *imperat. ending* -έεο *may be shortened into* -έο (*e. g.,* αἰτέο for αἰτέεο). G. 124, 2; H. 370 D, e.

33. *In verbs in* -άω *the* α *generally changes into* ε *before* ο, ου, ω, and remains uncontracted (making *e. g.* τιμέονται, ὁρέουσι), but εο, εου occasionally contract into ευ. The regular contraction of the combinations given above, according to the Attic rule, will occasionally be found in most editions; and also the irregular forms ὁρέωντες, ἐχρέωντο, &c.

In other combinations verbs in -άω are contracted as in Attic. G. 124, 1; H. 370 D, d.

34. *Verbs in* -όω *are contracted as in Attic* except that ευ sometimes takes the place of ου. G. 124, 3; H 370 D. f.

VERBS IN -μι:—

35. -ατι, -ατο *for* -ντι, -ντο in the 3 pers. pl. See § 30 above

36. In addition to the usual forms of *-μι* verbs, certain collateral forms are found which must be referred to *assumed presents in -έω, -άω, -όω.* G. 127; H. 401 D, h. Cp. §§ 37–40.

37. *τίθημι*: pres. indic. *τιθεῖς, τιθεῖ, τιθεῖσι*; imperf. *ἐτίθεα* (H. 403 D. 2), *ἐτίθεες, ἐτίθεε*; 2 Aor. M. Opt. *προς-, ὑπο-θέοιτο* (for the sub. see § 41), indic. 2 pers. sing. *ἔθευ* (cp. § 32, *Exceptions*). Cp. § 36.

38. *ἵημι*: (as if from *ἱω*) pres. ind. act. 3 pers. sing. *ἔει*, sub. *ἀπίῃ*; sub. 3 plu. *ἀπιέωσι* (G. 128, 2; H. 400 D. i. end); perf. part. *μεμετιμένος* as if from a simple verb *μετίω* = *μετίημι* (Att. *μεθ-*).

39. *ἵστημι*: 3 sing. *ἱστᾷ* (as well as *ἵστησι*), imperf. 3 sing. *ἵστα* (*i. e.* *ἵσταε*). Cp. § 36 above. Upon the 3 pl. in *-αται, -ατο*, see § 39. For the 2 Aor. Sub. see § 41.

40. *δίδωμι*: *διδοῖς, διδοῖ* (rarely *δίδωσι*), 3 plu. *διδοῦσι*. Cp. § 36 above.

41. In the 2 *Aor. Sub.* *ῶ is resolved into -έω* even in α stems: *θέω, θέωμεν, θέωσι, θέωμαι, θέωνται, στέωμεν* (*ἵστημι*), *βέωμεν* (*βαίνω*). Cp. § 33. See G. 128, 2; H. 400 D, i. end.

42. *εἰμί*: 2 pers. *εἶς*, 1st plu. *εἰμέν*, sub *ἔω, ῇς, ῇ, ἔωσι*, partic. *ἐών, ἐοῦσα, ἐόν*; imperfect sometimes *ἔα, ἔας, ἔατε*; iterative *ἔσκε, ἔσκον*. G. p. 107, N.; H. 406 D, 1.

43. *εἶμι*: imperf. *ᾔια, ᾔιε, ᾔισαν*. G. p. 108, N.; H. 405 D, 1.

HERODOTUS.

"HERODOTUS, though a Dorian by birth, selected the Ionic dialect as a fitting language for his history. This dialect, as its name imports, was the native speech of the Ionian race, who inhabited the northern part of Peloponnesus, Attica, many of the islands in the Ægean Sea, as the Cyclades, Chios, Samos, and many of the cities along the western coast of Asia Minor, lying between Æolia on the north and Doris on the south. In the historical times Athens was generally recognized as the head of the Ionian States, and exercised the *hegemony*, a directorship or qualified sovereignty, over them. The earliest poetical development of the Ionic dialect took place in the islands and cities of Asiatic Ionia; and the Homeric poems became at once the noblest monument of the genius of the race, and the inapproachable model for epic poetry afterwards. The Hesiodic poems are composed in the same form of language. With some modifications, the Ionic is the dialect of the elegiac poets, who followed the epic minstrels. In prose, no writer in the Ionic approaches Herodotus; but there was an extensive prose literature in this dialect, a great part of which has been lost. The Attic dialect is founded on the Ionic." — *Felton.*

For an account of the life and writings of Herodotus, see Smith's *Dictionary of Greek and Roman Biography*. Grote's history *passim* (consult his index), Curtius, vol. ii. 346, 347, 549–554.

THE CAPTURE OF MILETUS.

COLLATERAL READING *Grote*, chap. XXXV.; *Curtius*, II. 193–215; *Smith*, chap. XVI.; *Cox*, 139–144.

Page 65, l. **1.** Ἰωνίην: *D. F.*, 5. — οὕτω, *i. e.*, while besieging a Thracian town. Hdt. V. 126. **2.** μεμετιμένος (*D. F.* 38): *having been dismissed* from Susa. See the history concerning his forced stay at the Persian court. **3.** παρῆν ἐς: although the verb expresses rest, it also implies a previous motion, and hence takes ἐς. G. 191, N. 6; H. 618, a. — Σάρδις, like the pl. of πόλις. *D. F.* 20. ἀπιγμένον: ἀφικνέομαι. *D. F.* 3. This retention of the smooth mute will occur constantly, and the usage must be kept in mind. **5.** κοῖον: *D. F.* 1. — δοκέοι: indirect discourse. G. 242; H. 736; *M. and T.* 70, 2. On the form see *D. F.* 32. **6.** ἐθώυμαζε: *D. F.* 11. — τὸ γεγονός = a relat. clause. G. 276, 2. — ὡς (subjective; G. 277, N. 2; H. 795, e) represents the ignorance of Histiaeus as assumed by himself, not ascribed to him by Hdt. **7.** παρεόντων: *D. F.* 42. **8.** ὁρέων: *D. F.* 33. **9.** τοί = σοί. ἔχει: intrans. with the force of ἐστί. **13.** ὑπό: *under cover of.* **14.** ἀπέδρη: *D. F.* 5. **15.** Σαρδώ: G. 55; H. 193. This promise helped to secure his release from the Persian court. Cp. Hdt. V. 106. "An expedition to Sardinia, though never realized, appears to have been among the favorite fancies of the Ionic Greeks of that day." *Grote*. **16.** ὑπέδυνε: *tried to slip into.* G. 209, N. 2; H. 702. — ἡγεμονίην (*D. F.* 13) here governs two genitives.

Page 66, l. **1.** καταγνωσθείς: *having been accused.* πρήσσειν: *D. F.* 5. **2.** ἐκ: *at the instigation of.* **4.** εἰρωτεόμενος: *D. F.* 8, 33. **5, 6.** ἐπέστειλε . . . . καὶ . . . . εἴη: for the use of both indic. and opt. in the same sentence in the indirect discourse, see *M. and T.* p. 151, Rem. 1. So just below, in ἐβουλεύσατο . . . . ἐπιστείλειε. — ἀπίστασθαι: *D. F.* 3. **7.** γενομένην: trans. *real.* **13.** μετά: *afterwards.* G. 191, N. 2; H. 615. The prepositions "are also used adverbially in Ionic Greek, as Hdt., far less frequently in Attic. The particle δέ is often joined to them, and they are frequently placed first in the sentence for greater emphasis." *Jelf*, 640. — ποιεύμενος: *D. F.* 32. **14.** Ἀπαρνείτεω: *D. F.* 14. **15.** ὡς: see n. on p. 65, l. 6. **16.** πέρι: note the accent. τούς: relat. G. 140, N. 4; H. 243, D. See also G. 152; H. 510. **17.** διδοῖ: *D. F.* 40. **29.** γάρ: *since.* The explan. clause introduced by γάρ often comes first in Hdt. κατιών: G. 279; H. 796, a. **30.** τευ: see τὶς, G. 84, N. 2; H. 244, D.

Page 67, l. **1.** τῆς: sup γῆς. G. 141, N. 4; H. 509, b. **2.** ὥστε: om. in trans. To make prominent the notion of the *effect* after certain verbs, ὥστε is sometimes prefixed to the dependent infin. *Jelf*, 664, Obs. 3. **7.** "ὅσοι, though grammatically referring to the ships, is a construction according to the sense; and so refers, in fact, to the men on board the ships." *Felton*.

The position of Byzantium enabled it to control the grain export from the Black Sea; and hence Histiaeus naturally expected both to punish the Milesians by destroying the commerce of their Euxine colonies, and to cripple the Persians in western Asia Minor by cutting off their supply of grain. See Blakesley's note. **12.** στρατόπεδον: *army.* **14.** προθυμότατοι: *most energetic* against the Ionians. The long-standing hostility of the two peoples was due to commercial rivalry. Cp. Bähr's note. **15** νεωστὶ κατεστραμ.: cp. Hdt. V. 116. **18.** προβούλους: *deputies.* **19.** Πανιώνιον: the Ionic assembly, which met in the temple of Poseidon, on the promontory of Mycale. The temple itself was also called Panionium. **22.** αὐτούς· *i. e.*, without aid from the Ionic League. **24.** τὴν ταχίστ.: G. 160, 2; H. p. 225, l. 4. **25.** νῆσος: "Ladé is now a hillock in the plain of the Maeander. The deposits from the river have extended the coast to a distance of several miles west of Miletus. The whole scene of the sea-fight is now land." *R.* **30.** Εἴχοντο . . . . τούτων: "ἔχεσθαι with the gen. case, *to be attached to, to hold by,* and so *to be next to.*" *Felton.* G. 171; H. 574, b.

Page 68, l. **7.** Πασέων: *D. F.* 15. **11.** ἀπίκατο: *D. F.* 3, 30. — Μιλησίην: sup. γῆν. **13.** Ἰάδων: from Ἰάς. **14.** γένωνται: *M. and T.* 46; G. 216, 2, 218 and examples; H. 743. **15.** ἔωσι: *D. F.* 42. μὴ οὐκ ἐόντες: *unless they were.* μὴ οὐ is sometimes used to express an exception to a neg. statement. G. p. 208, l. 4. **20.** καταλυθέντες: *having been deposed.* τῶν ἀρχέων (*D. F.* 15): *from their offices.* On the force of τῶν, see G. 141, N. 2; H. 527, d. **21.** συστρατευόμ.: G. 279, 2; H. 801. **22.** τούτων . . . . συγκαλέσαντες: a mere repetition of συλλέξαντες . . . . τυράννους above, in a modified form, on account of the interruption of the sense caused by the relat. clause. **24.** ποιήσας: G. 280; H. 797. **25.** ἀποσχίζων: cp. n. on κατιών, p. 66, l. 29. **26.** Προισχόμενοι: *bringing the matter before them.* **28.** σφί: dat. of disadvantage, but nearly equal in sense to the possessive gen. after ἱρά and ἴδια. G. 184, N. 4. **30.** οἱ: om. in trans. When emphasis has been laid by μέν on the action of some subject, "it is a peculiar idiom of Hom. and Hdt. to use οἱ δέ with the second pred., as it were to repeat the subject." J. 764, 3, d. Trans. "and will at all events go through battle." *F.*

Page 69, l. **2.** ἐξανδραποδιεῦνται = Att. -οῦνται, fut. tense. **3, 4** ποιήσομεν belongs to both clauses. With ἀνασπάστους ἐς, it = *we will transfer to Bactra.* — *i. e.*, as concubines. **8.** ἀγνωμοσύνῃ διεχρέοντο (*D. F.* 33): *remained obstinate.* προσίεντο: (*did not admit, i. e.*) *would not listen to.* **12.** μετὰ δέ: see n. on p. 66, l. 13. **13.** ἠγορώοντο: imperf. of ἀγοράομαι, an Epic form borrowed by Hdt., if the reading be correct, which is very doubtful. Ab. and D. have ἠγορεύοντο, from ἀγορεύω. **14.** ἐν: adv., *among them.* **15.** Ἐπὶ . . . . πρήγματα: "A proverbial expression, as old as Homer (Il. X. 173), *Our affairs stand upon a razor's edge; i. e.*, they are now at a most dangerous crisis." *Felton.* γάρ: see n. on p. 66, l. 29. **16.** All the datives

take the case of ἡμῶν. "When an adject., or a partic., or a substant follows the infin. as part of the pred., it is in the same case as the personal subject which precedes (gen., dat., or accus.)." J. 672, 3. εἶναι: accus. of specification. καὶ τούτοισι, &c.: "*and that too as runaways.*" *F.* **17.** βούλησδε (*willing*): note the form of this condition, and compare it with its counterpart, εἰ with the future, in l. 20. *M. and T.* p. 103, N. 1. **18.** ἐνδέκεσθαι: *D. F.* 4. **21.** μὴ οὐ: G. 283, 7; H. 847. **24.** θεῶν . . . . νεμόντων: *if the gods are impartial; νέμειν, to deal out, to dispense.* οὐ: for its use with the infin., see G. 242, 4; H. 837, b. **27.** ὁ δέ, &c.: on every occasion (ἑκάστοτε) when he was to drill the men, he formed the ships into two single files, parallel with each other. The ships could then, at the signal, prepare for the διέκπλοος by turning at right angles with their line of motion toward the other file of ships. "The διέκπλοος was a breaking through the enemy's line, in order, by a rapid turn of the vessel, to strike the enemy's ship on the side or stern where it was most defenceless, and so to sink it." Arnold's Thucyd. I. 49. Cp. Bähr. **29.** ὁπλίσειε: *train.* **30.** ἔχεσκε: from ἔχω. *D. F.* 26. ἀγκυρέων (and ἀλληλέων, in 29): *D. F.* 15.

Page 70, l. **5.** Τίνα δαιμόνων παραβάντες: cp. *quo numine laeso.* Verg., *Aen.* I. 8. (*St.*). **7.** ἐκπλώσαντες: a natural metaphor for sailors. **8.** τρεῖς: spoken contemptuously. ἐπιτρέψαντες . . . . ἔχομεν. "The aor. (seldom the perf.) partic. may be joined with the subject of ἔχω, forming a periphrastic perfect." *M. and T.* 112, N. 7. **12.** κρέσσον (*D. F.* 7): with ἐστί. καί: *both.* ὧν: *D. F.* 12. It emphasizes the indefinite notion of ὅτι in the sense of the Lat. *cunque.* J. 737, 7. See lex. ὅστις. **15.** αὐτοῦ: gen. after πειθώμεθα, as if it were ἀκούωμεν, — a rare usage, found three or four times in Hdt. Cp. G. 171, 2, N. 1; H. 576. **17.** οἷα: *L. and S.*, οἷος, V. 2. "*Like a land-force*" (*Bl.*). **18.** ἐσκιητροφ.: σκιατροφέω. *D. F.* 5. **19.** ἀναπειρᾶσθαι: the technical term for systematic naval practice. **20, 24.** ἐκ: "*on the part of*" (*F.*). **20–25.** οἱ στρατηγοί is the real sub. of ἐδέκοντο (*D. F.* 4), but is repeated (owing to the intervening lines) in the form οἱ Σάμιοι. So τοὺς λόγους (25) is a mere repetition of ἐκείνους (21), which is the obj. of ἐδέκοντο. So also Μαθόντες . . . . Ἰώνων (19–20) is repeated (24, 25) in ὀρέοντες . . . . Ἰώνων. Tr. the sentence so as to reproduce the thought, but not the confused form in which the Greek expresses it. **22.** Αἰάκης: one of those exiled Ionian despots, who had sought (p. 69, l. 5) to alienate their former subjects from the Ionian alliance. The Samians now renewed negotiations with him, and agreed to desert in the midst of the impending battle. **25.** ἀδύνατα: the pred. adject. is often in the neut. pl. when the subject is an infinitive. H. 518. ἐπιστάμενοι takes the case of Σάμιοι (23), the structure of the previous sentence (in which the real subj. is σφί, dat.) being overlooked. The τε connects ἐπιστάμ. with ὀρέοντες (23). **27.** εἰ . . . . Δαρεῖον: "The constr. here is that of νικᾶν τινα μάχην, *to*

conquer one in battle; if they should conquer D. in the present armament" (*F.*). **29.** ἐπεί τε: lex. ἐπείτε. H. 856, a.

Page 71, l. **4.** ἀρχήν: the accus. of the thing, after the pass. of verbs of depriving. H. 553, a. **7.** ἐπὶ κέρας: *in single columns;* one ship after another, as at p. 69, l. 27. **15.** στρατηγοῖσι: G. 184, 2; H. 595, b. κοινόν: the *state.* **16–18.** "The practice of recording public services on columns, or slabs of marble, was common in the Greek States" (*F.*). Cp. p. 169, ll. 10–12. **19.** τοὺς προσεχέας: *their neighbors* in the fight. Σαμίοισι: G. 186; H. 602 πλεῦνες = Att. πλέονες. **25.** τεσσεράκοντα: the usual number of ἐπίβαται, *marines,* in later times was 10 to a ship. *D. of A., Epibatae.* **26.** Ὀρέοντες: *D. F.* 33. **29.** διεκπλώοντες: see n. on διέκπλοος, p. 69, l. 28. ἐς ὅ: *until.* **30.** ἀπέβαλον: *lost.*

Page 72, l. **2.** ἀδύνατοι ὑπὸ τρωμάτων (*D. F.* 11): *disabled.* **3.** οὗτοι δέ: the οὗτοι is the antecedent of Ὅσοισι; the δέ is not translatable. See *M. and T.* p. 137, Rem. **4.** αὐτοῦ ταύτῃ: *in this very place.* J. 605, Obs. 1. **6.** νυκτός . . . . καὶ ἐόντων θεσμοφορίων: the ordinary temporal gen. and the gen. absol. expressing time, are here co-ordinated. **7.** γυναιξί: dat. by G. 184, 4; H. 598. **8.** θεσμοφορίων: a festival in honor of Demeter, in which only women participated. See the *D. of A.*, under *Thesmophoria.* **15.** οὐκέτι: *not again* (*St.*). **16.** ἀνδραποδιεῖται: cp. n. on p. 69, l. 2. The optat. might have been used. G. 243; H. 736. ὡς εἶχε: *just as he was: i. e.,* without further delay or preparation. **18.** ὁρμεόμενος (ὁρμάω: *D. F.* 33) δὲ ἐνθεῦτεν: *and making that his headquarters.* **19.** κατεστήκεε (*D. F.* 3, 29): *settled down* as a pirate. Upon the prevalence of piracy among the Greeks, see the statement of Thucyd., p. 55, l. 9, &c., of this book, with the note. **24** κατ' ἄκρης: *utterly.* **26.** συμπεσεῖν . . . . χρηστηρίῳ: *their experience agreed with the oracle.* **27.** χρεομένοισι: *consulting the oracle.* **29, 30.** τὸ μέν . . . . τὴν δέ: a change from the participial construction in the first clause to a finite verb in the second. A part of this general oracle related to the Argives; but the Pythia made an addition to it, which concerned the Milesians.

Page 73, l. **1.** ἔχον ἐς (= φέρον ἐς, above): *relating to.* — τοῦτο τοῦ λόγου: *that part of the history* which relates to the war between Sparta and Argos. Hdt., VI. 77. — γένωμαι: *M. and T.* 61, 3; 20, N. 1; G. 232, 3; H. 760. **2.** τά: relative. **3.** ἔχρησε: sup. ἡ Πυθίη, as at the bottom of the preced. page. Upon the influence of the oracles among the Greeks, see *Curtius,* II. 14, &c. **4.** The oracle, as usual, is in hexameter verse. **6** νίψουσι: νίζω. — πολλοῖσι . . . . κομήταις: *i. e.,* the Persians, who wore the hair long. **7.** Διδύμοις = ἐν Διδύμοις. Didyma, or Branchidae, was the name of the place, a few miles s. of Miletus, where the temple of Apollo stood. The priestess at Delphi could properly use ἡμετέρου of this allied temple. **11.** ἱρόν: the sacred inclosure, or rather its combustible contents. **13.** λόγου: G. 168, 182, 2; H. 559, 589. **17.** Ἐρυθρῇ: *D. F.* 5. "By the Red Sea here is meant the

Persian Gulf" (*Felton*). Elsewhere, Hdt. applies this term to the whole Indian Ocean, including the Persian Gulf and the Arabian Gulf, — our Red Sea. **19.** ἐξίει = ἐξίησι. *D. F.* 38. **23.** ἀπέδοσαν τὴν ὁμοίην (sup. χάριν): *did not make an adequate return* for the sympathy expressed by the Milesians for them in similar circumstances, some fifteen years before. **27.** τῶν: relative. G. 153; H. 808. **28.** ἀλλήλησι ἐξεινώθησαν: "*were in friendly relations with one another*" (*Felton*). See *D. F.* 8. For the case, G. 186; H. 602. **29.** ὑπεραχθεσθέντες: *M. and T.* 113; G. 246, 280; H. 796, a. **30.** τῇ τε ἄλλῃ πολλαχῇ: *both in divers other ways.* Sup. ὁδῷ. — ποιήσαντι . . . . δρᾶμα: *when he had dramatized.*

Page 74, l. **1.** Φρυνίχῳ: *in the case of Phrynichus.* G. 184, 5; H. 601. **2.** ἐζημίωσαν: note the change in number. **4.** χρᾶσθαι: Att. χρῆσθαι. G. 123, N. 2; H. 371 D, c.

Page 74, l. **6.** ὡς: *when.* **8.** λάβοι: *M. and T.* 62; G. 233. — ὡς ἑκάστην: since they took the islands *one at a time,* their forces were kept together, and there were always men enough for the operation described. **16.** ὀπειλάς: cp. p. 69, ll. 2–5. **17.** τάς: G. 159; H. 547, b. **20.** αὐτοῖσι τοῖσι ἱροῖσι: *temples and all.* G. 188, 5, N.; H. 604. **21.** Λυδῶν: viz., under Croesus (560–546 B.C.). δίς: first by Cyrus, after his conquest of Lydia, in 546 B.C.; again by the forces of Darius, in this Ionic revolt (dates disputed; perhaps 502–495 B.C. See Grote's note, chap. XXXV., near the end). **23.** ἐσπλέοντι: sup. τινί. G. 184, 5; H. 601.

Page 75, l. **2.** αἵδε sup. πόλιες. The Hellespont here includes the Propontis and the Bosporus (*Bachr*). **8.** οἴκισαν: *founded.* Some eds. have οἴκησαν, *settled in,* on the ground that Mesambria (or Mesembria) was founded by Megarians, according to Strabo (*Stein*). **11.** νείμαντες: *having committed* to the flames. **12.** πρότερον: viz., at their entrance into the Hellespont (*St.*). **14.** ἀρχήν: G. 160, 2; H. 552.

EXPEDITION OF MARDONIUS.

Collateral Reading: *Grote,* ch. XXXVI., beginning; *Curtius,* II. 215–217; *Smith,* chap. XVII., beginning; *Cox,* 146.

Page 76, l. **2.** τούτων: G. 175; H. 585. — ἐς νεῖκος φέρον: *tending to strife* with the Ionians. Ἴωσι: G. 184, 3; H. 597; J. 602, 3. **4.** μεταπεμψάμενος: *having summoned.* **5.** σφίσι: *with each other.* G. 185; H. 602; J. 594, Obs. 2. **7.** φέρειν καὶ ἄγειν: see lex. ἄγω, I. near beginning. **10.** κατὰ τούτους, a mere repetition. **11.** οἵ refers to φόρους. — κατὰ χώρην: *unchanged.* ἔχοντες: G. 279, 1; H. 798. **14.** τά . . . . εἶχον = ὡς . . . . ἦσαν in sense; τά, *as,* rel., adv. accus. **18.** ναυτικόν; *i. e.,* to put upon the fleet when they reached the sea.

Page 77, l. **7**: μή: G. 283, 4; H. 839, end. **8.** ἀποδεκ.: *D. F.* 4. Some of the Greeks were incredulous about the alleged proposal of Otanes, as may be seen in Hdt. III. 80. τοῖσι ἑπτά: the seven conspirators against the false Smerdis. Otanes led the conspiracy. Hdt., III. 70. See *Smerdis*, in the Class. Dict. **9.** ἀποδέξασθαι (-δείκνυμι): *D. F.* 7. **10, 11.** These two lines contain the θῶυμα (*D. F.* 11) of l. 7. **13.** χρῆμα (*matter*), tr. *number*. **16.** Eretria and Athens were aimed at, on account of their participation in the burning of Sardis. **17.** ὅσας ἂν: the ἄν is unusual. See *M. and T.* 63, 2, for an explanation. **19, 20.** τοῦτο μέν — τοῦτο δέ: *in the first place — in the second place;* adverb. accus. G. 148, N. 4; H. 525, a, end. **21.** τοῖσι ὑπάρχουσι: *those who were already* subject to Persia. **22.** ἐντός: *this side of, i. e.*, toward Persia; tr. *east of*. **25.** περιέβαλλον: G. 200, N. 2; H. 702. **27.** τρηχέος περιέσπε (lex. περιέπω): cp. p. 71, l. 22. — πλήθεϊ (G. 184, 5; H. 609): pleonastic; omit in tr. H. 884. **28.** ἐκβάλλων: *driving them.* **29.** κατά, *about*, governs τριηκοσίας (νέας). τὰς διαφθαρείσας, subj. of εἶναι. **30.** ἀνθρώπων: sup. τοὺς διαφθαρέντας εἶναι. — ὥστε: *as.* Ionic and poetic use.

Page 78, l. **2.** θηρίων, &c.: this statement is to be referred to the imagination of Hdt. or his informants, unless, with Grote and Baehr, we take the sense to be that this coast was infested with wild beasts, which destroyed those of the Persians who reached the land in safety. **4.** ἠπιστέατο: *D. F.* 35. **9.** τρωματίζουσι: *D. F.* 11. **14.** ἅτε: G. 277, 6, N. 2, end; H. 795, d.

FIRST PERSIAN WAR.

Collateral Reading: *Grote*, ch. XXXVI., near the beginning; *Curtius*, vol. II. 229, &c.

Page 79, l. **1.** Ἑλλήνων: G. 171; H. 574, b. (or 576, Hadley's preference). **2.** κότερα: *D. F.* 1. **3.** ἄλλους ἄλλῃ: *some this way, some that.* **4.** γῆν καὶ ὕδωρ: symbols of submission. To yield to this demand was to submit to the Persians; to refuse was to defy them. **7.** παραθαλασσίους: *along the Mediterranean.* — νέας μακράς: *men-of-war.* **10.** ἠπειρωτέων: *D. F.* 15. τά, &c.: *what the P. proposed in his demand.* **11.** ἀπικοίατο: *D. F.* 30; on the mood, G. 233; *M. and T.* 62. **12.** διδοῦσι: *D. F.* 36, 40. **13.** καὶ δὴ καί: *and especially.* σφί: the Aeginetans; σφίσι in the next l. the Athenians. **14.** ἐπεκέατο (ἐπίκειμαι): *D. F.* 35; *manifested hostility.* — ἐπὶ σφίσι ἔχοντας (intrans.): "having a purpose against them" (*F.*). **16.** προφάσιος: *D. F.* 20; G. 171; H. 574, b.

Page 80, l. **1.** φοιτέοντες: *D. F.* 33. **2.** Αἰγινητέων: G. 173, 2, N.; H. 583. — πεποιήκοιεν: G. 248, 4, and examples p. 190, top; *M. and T.* 77, 1, c. and ex on p. 169. **3.** πρός: *in consequence of.* **7.** ἐν: adv. **8.** χαίροντα:

"with impunity; lit. rejoicing" (*F.*). **9.** ἄνευ = *injussu* (*St.*). κοινοῦ: cp. note on p. 71, l. 15. **10.** ἀναγνωσθέντα χρήμασι: *having been bribed.* **11.** ἄν . . . . συλλαμβάνειν represents ἄν . . . . συνελάμβανες of the direct discourse. G. 222, 242, 2; *M. and T.* 49, 2; 69, 3, 4; 73. **12.** This was the second instance in which Demaratus had thwarted his colleague. See Hdt. V. 75 (*Rawlinson*). **15.** καταχαλκοῦ: for a similar play upon this name, Κριός, see Aristoph., *Nub.* 1356. Of the same sort is Cicero's pun upon the name "Verres" (*verres*, a boar-pig). **16.** κέρεα: *D. F.* 22. **19** οἰκίης: *house.* **20.** ἄλλο: *other* than πρεσβυγενείη. — τοῦ αὐτοῦ, viz., Aristodemus. On the origin of the double kingship at Sparta see Hdt. VI. 52, or *Eurysthenes* in the Class. Dict. On the name "Demaratus," see Hdt. VI. 63.

EXPEDITION OF DATIS AND ARTAPHERNES.

Collateral Reading: *Grote*, ch. XXXVI.; *Curtius*, II. 234, &c.; *Smith*, ch. XVII.; *Cox*, 149.

Page 81, l. **2.** τὸ ἑωυτοῦ ἐποίεε: *pursued his purpose.* — ὥστε = ἅτε, *as*, or *since*, — a common use of the word, with a participle, in Hdt. G. 277, N. 2, end; H. 795, d. — μιμνήσκοντος . . . . θεράποντος: gen. absol. The slave had been ordered to do this every day at dinner. Hdt. V. 105. **4.** Πεισιστρατιδέων refers especially to Hippias as head of the family; but the word probably includes all Athenians who had adhered to his cause, and been exiled with him (B. on Hdt., VIII. 52). **5.** Δαρεῖος: same construct. with Πέρσης, above. "But at the same time Darius did this (*i. e.*, τὸ ἑωυτοῦ ἐποίεε) from a desire," &c. **9.** ἀποδέξας: *D. F.* 7. **11.** ἑωυτοῦ, *i. e.*, Darius. **15.** Ἀλήϊον πεδίον: on the coast of eastern Cilicia, between the rivers Sarus and Pyramus. **18–20.** Cp. p. 79, l. 7. **24.** ἰθύ (Att. εὐθύ): *straight for*, governs the gen., apparently under the principle of G. 171, 1; H. 574, c. See G. 182, 2, end; H. 589, middle; J. 512, 2. **25.** ὁρμεόμενοι: *D. F.* 33. — Ἰκάριον: sup. πέλαγος. Their course lay *along the* northern *edge of the Icarian Sea.*

Page 82, l. **1.** δοκέειν: G. 268; H. 772. **4.** πρότερον, *i. e.*, about 501 B.C. 499 B.C., according to Curt. II. 197. See the history. **7.** ἐπείχον: *intended* **8.** οὔρεα: *D. F.* 10. **13.** ἐποίευν: *D. F.* 32. **14.** οἴχοντο φεύγοντες: G. 279 N.; H. 801. **18.** ἱροί: the sanctity of the island gave a sacred character to its inhabitants. **19.** οὐκ ἐπιτήδεα, &c.: *having made* (*i. e.*, in your thoughts) *unjust* (lit. *unfit*) *charges against me.* **20–22.** The meaning is that Datis himself had good sense enough not to plunder the island which was the birthplace of Apollo and Artemis, and moreover that specific commands had been laid upon him by King Darius to respect it. **30.** ἐκινήθη, *i. e.*, by an earthquake.

Page 83, l. 1. κού: *no doubt.* — τέρας: *warning.* 2. θεός: Apollo. — Ἐπί: *in the time* or *reigns of.* These three reigns extended from 521 to 425 B.C. This passage was probably written, then, after 425; and the evils referred to must include those which Greece suffered in the early years of the Peloponnesian war. This seems to be the latest chronological allusion to be found in Hdt. 4. τουτέων: *D. F.* 15. — ἐπεξῆς: *D. F.* 3. 5. γενεέων (γενεή, Att. -γεά): *reigns.* 8. κορυφαίων, &c.: *the leading men struggling for the supremacy,* — national supremacy, apparently. 9. ἀεικές: *strange.* — τὸ πρίν: *previously*; adv. phrase. J. 577, Obs. 2 (G. 160, 2; H. 552, a). 13. δύναται: *signify.* In this use δύναται is about equivalent to ἐστί, and hence takes a pred. nom. So in Hdt. II. 30, IV. 110, &c. 18. στρατιήν: *recruits for the army* which was on the fleet. 21. οὔτε ἐδίδοσαν — οὔτε ἔφασαν: *both did not give — and declined.* 22. λέγοντες: *meaning.* 25. παρέστησαν, &c.: "*came over to the views of the Persians*" (*F.*). 28–30. See Hdt. V. 77 for a history of the establishment of 4,000 Athenian colonists on the lands of the Chalcidian ἱππόβοται, who were the local aristocracy, as the ἱππεῖς, *equites,* were in other parts of Greece. This is the first recorded instance of Athenian *cleruchs.* For an account of the system, see the *D. of A.*, COLONIA, or the history (*Cleruchi, Cleruchies,* or *Kleruchies,* in the index).

Page 84, l. 2. ἐφρόνεον, &c.: "*but held divided opinions.*" ἰδέας, cognate acc. 6. ἑκάτερα: proleptic. H. 726. 7. τὰ πρῶτα: equals in trans. τῶν πρώτων τις. So in Hdt. IX. 78, and in other authors (H. 518, 522; fully explained in J. 382, 1). 8. σφί: the Eretrians. 13. κατέσχον (lex. κατίσχω): *steered.* — χώρης: G. 171; H. 574, c. 14. κατασχόντες: *having put in, landed.* 16. ὡς: subjective. G. p. 202, N. 2; H. 795, c. — προσοισόμενοι (-φέρομαι): G. 277, 3; H. 789, d. 18. διαφυλάξαιεν: *M. and T.* 77, 1, c. 19. τέ: not translatable. H. 856. — ἐνίκα: *prevailed;* sup. ἡ γνώμη, *the plan.* — 24, 26. τοῦτο μέν, τοῦτο δέ: cp. note on p. 77, l. 19. ἀνθρώπους: *inhabitants,* not men merely.

MARATHON.

COLLATERAL READING: *Grote,* chap. XXXVI.; *Curtius,* II. 236–255; *Smith,* chap. XVII.; *Cox,* 145–169; *Rawlinson,* Herod. Bk. VI. Appendix; *Blakesley,* Herod. Bk. VI. Excursus; *Creasy,* "The Fifteen Decisive Battles of the World."

Page 85, l. 2. κατέργοντες (lex. κατέργω): "*greatly straitening the Athenians*" (*R.*). 3. ποιήσειν: G. 165; H. 555. 4. γάρ: *since.* 5. Although this place was selected because it was so well adapted to cavalry movements, no mention of cavalry occurs in the account of the battle. 6. ἀγχοτάτω: *nearest to.* G. 182, 2; H. 589. — κατηγέετο: *D. F.* 3, 32. 9. στρατηγοί: see

STRATEGUS, in the *D. of A.* — Μιλτιάδης: the following table will show the relationship of the persons mentioned in this passage: —

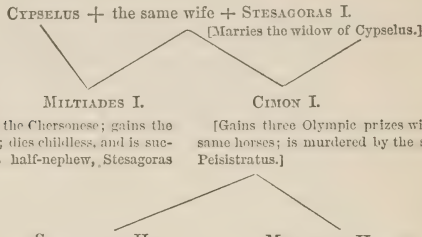

9. τοῦ τόν, &c.: *to whose father, &c., it happened to be banished* (φυγεῖν, *M. and T.* p. 5, N. 4, p. 24, N. 1) *by Peisistratus.* **13.** ἐξενείκασθαι = ἐξενέγκασθαι, from ἐκφέρω. In this victory he secured the same prize which his half-brother, Miltiades I., had once received. **14.** Μιλτιάδη: G. 186; H. 603. **15.** ὕπποισι: notice the explanation of the gender in the lex. — παραδιδοῖ: *D. F.*, 36, 40. He agreed to transfer to P. the honor of being proclaimed victor, upon condition of being allowed to return from exile. **20.** κατά: *near.* **21.** ὑπείσαντες: *having placed in ambush.* A defective aor.; see ὑφεῖσα, in the lex.; ἵζω, in G. p. 225, and in H. 431 D. 6; (ἕω) in Veitch. **22.** πέρην: *beyond.* **23.** τεθάφαται (θάπτω): *D. F.* 30.

Page 86, l. **1.** Κίμωνι: dat. after ἦν . . . . τρεφόμ. = possess. gen. after παίδων. G. 184, N. 4.—τηνικαῦτα: at the time of Cimon's murder. **5.** Μιλτιάδης: no. II. of the table. **6.** διπλόον: first, from the Phoenicians; second, from the prosecution (l. 12). **11.** ὑποδεξάμενοι: *having lain in wait for.* **12.** ἐδίωξαν: *prosecuted.* — τυραννίδος: G. 173, 2; H. 577, b. **13.** Ἀποφυγών: *having escaped* by acquittal. **14.** οὕτω implies that the cause which led to his acquittal, also influenced the people to elect him general. — ἀπεδέχθη = Att. ἀπεδείχθη. *D. F.* 7. **17.** Ἀθηναῖον μέν — ἄλλως δέ: *an Athenian by nation — and moreover:* ἄλλως: strictly, *in respect to other things.* Hemerodromos vocant Graeci *iugens die uno cursu emetientes spatium.* Livy, XXXI. 24. — τοῦτο: the business of courier. **21.** Βώσαντα for Att. βοήσαντα (βοάω). This sentence depends on ἔλεγε, to be supplied from the previous sentence. **22.** Pan *bade him report to the Athenians* the query *why*, &c. **23.** ἑωυτοῦ: Pan. — ποιεῦνται: *D. F.* 32. **25.** τὰ δ': *and in other cases.*

26. καταστάντων, &c.: "*as soon as their affairs were once more in good order*" (R.), *i. e.*, after the withdrawal of the Persians. **27.** ἱδρύσαντο . . . . ἱρόν: they consecrated to this new use a cave at the northwest corner of the Acropolis. **28.** ἀπό: *as the result of*. **29.** λαμπάδι: *torch-race*. See the *D. of A.*, under LAMPADEPHORIA.

Page 87, l. **1.** δευτεραῖος, &c.: the distance is about 140 miles. **2.** ἄρχοντας: *the magistrates, i. e.*, the ephors. **4.** περιΐδεῖν: *to overlook*; trans. *to permit*. **5.** δουλοσύνῃ περιπεσοῦσαν: *to be plunged into slavery*. G. 279; H. 799; on the time of the participle, *M. and T.* 24, N. 2. **7.** πόλι: G. 188, 2; H. 610. **8.** ἔαδε: lex. ἀνδάνω. **9.** ἀδύνατα: when the subject is an infin. or clause, the pred. adj. is often in the neut. pl. H. 518, a; J. 383. **11.** ἱσταμένου: on the triple division of the Att. lunar month, see lex., μήν: or CALENDARIUM in the *D. of A.* Tr. *the ninth day of the month*. **12.** μὴ οὐ: strictly, according to the usual force of μὴ οὐ in such connections (G. p. 208, l. 4; *M. and T.* p. 200, bot.), *unless the moon were full*. But as this could not occur on the ninth day of a lunar month, we may translate this, *since the moon was not full*. The Carneian festival, which ended with the full moon, is believed to have been in progress and to have caused the delay, as military enterprises were forbidden during it. **17.** συνεβάλετο: *conjectured*. **18.** κατελθών: G. 138, N. 8. **19.** ἐν τῇ ἑωυτοῦ: sup. γῇ. **22.** Στυρέων: *of, or belonging to, the Styreans*. Styra was a town in s. Euboea; Aegilia, an island between Eub. and Attica. **25.** διέποντι: *while superintending*. — ἐπῆλθε: *it happened*. — βῆξαι: βήσσω. — μεζόνως: *D. F.* 7. **26.** οἷα: *as, since*. G. 277, N. 2, end; H. 795, d. — οἱ: G. 184, N. 4. **30.** παραστάτας: *bystanders*.

Page 88, l. **2.** ὁκόσον: *D. F.* 1. **3.** ταύτῃ: *thus*. H. 509, b (a). **4.** ἐξεληλυθέναι: *had been fulfilled*. With this interpretation of μητρί (p. 87, l. 16), cp. the story of L. Junius Brutus kissing his "mother"-earth (Livy, I. 56); and of Deucalion and Pyrrha throwing behind them the bones of their "great mother" (Ovid, *Met.* I. 383). **8.** ἀναραιρέατο; pluperf. ἀναιρέω. G. p. 218 (αἱρέω); H. 450 D, 1; *D. F.* 30. **10.** ἐδίδοσαν: *attempted to give*. G. 200, N. 2; H. 702. — παρατυχοῦσι: *who happened to be present*. According to Grote, ch. XXXI. ("First connection between Athens and Plataea"), this took place on the return of Cleomenes from his unsuccessful attempt to overthrow the constitution of Cleisthenes and put Isagoras in power, B.C. 508. Curtius, however (I. 445), follows Thucyd. in placing this request of the Plataeans considerably earlier, — B. C. 519. **12.** δεκόμενοι: *D. F.* 4. — ἐκαστέρω: *too far away*. **14.** ἤ τινα: *M. and T.* p. 212, top; G. 274, N.; H. 768. **17.** ἐοῦσι: *D. F.* 42. **19.** συνεστεῶτας: *through collision with the Boeotians* (lit. *having become involved with*): *i. e.*, with the Boeotian league. **23.** βωμόν: this altar was in the *agora*, and was the point from which distances were measured upon the roads diverging thence. **25.** Μελλόντων συνάπτειν: *when about to engage*; *i. e.*, the Boeotian league, represented

by Thebes, to engage against Athens and Plataea. **27.** οὔρισαν: lex. *ὁρίζω*. **28.** Θηβαίους: sub. of *ἐᾶν* (*to let alone*). **29.** ἐς B. τελέειν: *to belong to the B. league.*

Page 89, l. **3.** Ἀσωπόν: the Thebans were now deprived of the territory s. of the Asopus, which the Corinthian arbitration had left in their hands. **8.** στρατηγοῖσι: G. 184, N. 4. **9.** τῶν μέν, &c.: *some* (half) *of them opposing* (lit. *not permitting*) *an engagement.* — **10.** συμβαλεῖν depends upon ὀλίγους (*too few*). G. 261; H. 767. — τῶν δὲ καὶ M.: *the rest including* (lit. *and*) *M.* **12.** ἐνίκα: *was about to prevail. M. and T.* p. 7, N. 4. — ἐνθαῦτα modifies ἐλθών, l. 16. **13.** ὁ τῷ κυάμῳ λαχών . . . . πολεμαρχέειν: *who had obtained by lot the office of polemarch* (commander-in-chief), — the title of the third annual archon. See *κύαμος* in lex. and *Archon* in the *D. of A.* According to some authorities, Hdt. is wrong in assigning this method of selecting the archons to so early a date. **18.** ποιήσαντα agrees with *σέ*, implied in *σοί*. **21.** ἐξ οὗ: *since.* **22.** δέδοκται: *it is already decreed, i. e.*, by the Persians. **25.** κῶς ὦν: *D. F.* 1, 12. **26.** κῶς, &c.: *how the decision* (τὸ κῦρος ἔχειν) *of these matters rests directly* (τοι) *upon you.* **30.** ἔλπομαι: *expect.* — στάσιν: *discord.* — ἐμπεσοῦσαν διασείειν: *will fall upon us, and shake the courage.*

Page 90, l. **2.** σαθρόν: *unsoundness.* **3.** θεῶν, &c.: gen. absol. to express a condition; *if the gods give*, &c. — εἰμέν: *D. F.* 42. **5.** γνώμῃ . . . . προσθῇ: *espouse my opinion* (lit. *join yourself to*). **6** and **8.** τοί = Att. *σοί*. **8.** τῶν: G. 153, 154, and N.; H. 808, 809, 2, and a. **12.** ἔφερε συμβάλλειν: *favored* (*aimed at*, lit.) *an engagement.* **17.** ὡς: G. 277, N. 2; H. 795, c. — συμβαλέοντες: *D. F.* 31. **20.** δεξιόν: the right wing was the post of honor because the post of danger, the left being protected by the shields. — ἐξεδέκοντο: *followed each other.* **21.** ἐχόμεναι ἀλλήλ.: *in close order* (lit. *clinging to each other.*) There were no gaps in the line to mark tribal divisions. **23.** γάρ: the sentence whereof the causal *γάρ* gives the premise is very often suppressed, and must be supplied by the mind. J. 786, Obs. 1. "And it is evident that the Plataeans were of great service to the Athenians *for since the time of this battle*" (others say *because of*, — ἀπό). — σφί: the Plataeans; dat. of advant. after κατεύχεται. — ἀναγόντων: *conducting.* **24.** πανηγύριας: prob. the Panathenaic festival, which occurred once in every period of four years. The Greeks called this period, and also any festival regularly recurring once within it, a *πεντετηρίς*. **28.** στρατόπεδον ἐξεισούμενον: trans. as the gen. absol. or as the gen. partit. limiting τὸ μέσον (with αὐτοῦ omitted. The construction is that of partitive apposition (Goodwin, 137, N. 2; Hadley, 500, b). It must be remembered that there is no nominative absolute in Greek.

Page 91, l. **1.** — ὡς δέ, &c.: *when their arrangements had been made;* verb impersonal. **2.** ἀπείθησαν (ἀφίημι, *D. F.* 3): *were let go* or *were started*, the figure being taken from the race-course (*St.*). **3.** ἦσαν: attracted into the

no. of its pred. nom. *στάδιοι*. G. 135, N. 4; H. 513. **5.** ὀρέοντες: *D. F.* 33. **7.** καὶ τούτους heightens the force of ὀλίγους: trans. *and yet*. **8.** ἵππου: notice the gender; *cavalry*. **12.** ἴδμεν: G. 130, 2, N.; H. 409, D. 6. **13.** πρῶτοι, &c.: *were the first to endure* (*i. e.*, without quailing) *the sight of*. G. 279, 1: H. 800. Upon the exaggeration involved in this statement, see Rawl. I. p. 64, N. 4. **14.** ταύτην: after ἐσθημένους (lex. ἐσθέω: *D. F.* 25). G. 164, 197, N. 2; H. 553, a. **15.** οὔνομα: sub. of ἦν; φόβος, pred. nom.; ἀκοῦσαι depends on φόβος by G. 261, 2, N.; H. 767, a. — Μαχομένων: temporal gen. absol.; *while they were fighting*. **17** τὸ μὲν μέσον: *along the centre of the line*. G. 160; H. 549. The middle was the post of honor in the Persian battle-line. **18.** ἐτετάχατο (τάσσω): *D. F.* 30. **19.** ἐς, &c.: *toward the interior*. **21.** τὸ τετραμμένον (τρέπω): *the part which had been turned in flight*. **22.** ἔων (ἐάω): imperf. *D. F.* 28. τοῖσι — ῥήξασι: *i. e.*, the Persae and Sacae, who had routed the Greek centre. For the case, see G. 186, N. 1; H. 602, 1. **27-29.** τοῦτο μέν — τοῦτο δέ: G. 148, N. 4; H. 525, a (middle). **28.** γενόμενος: *after proving himself*. — ἀπό: tmesis; Att. ἀπέθανε. **29.** Στησίλεως: Hdt. uses the Att. II. dec. forms for prop. names comp. of λαός (λεώς in Att. and Hdt.); *Stesilāus, son of Thrasylāus*. — **30.** Cynaegeirus was a brother of the poet Aeschylus.

Page 92, l. **1.** ἀφλάστων: it seems to be implied that the ships were beached, stern to the shore, in the usual way; but see note on l. 4. — χεῖρα: in the act. expression, Κυναίγειρον τὴν χεῖρα ἀποκόπτειν, χεῖρα is in partit. appos. with Κυναίγειρον; and this acc. of the part affected is retained even in the pass. where the acc. of the person has become the nom. and sub. of the verb. G. 197, N. 2; H. 500, b; J. 584, 1, 2. **4.** ἐξανακρουσάμενοι: any interpretation of this word has its difficulties. L. and S. render it *having retreated by backing water*, which is inconsistent with the position of the ships implied in ἐπιλαβόμενος τῶν ἀφλάστων above, but not inconsistent with p. 87, l. 23, where Hippias *anchors* the ships. B. renders it *retiring* (*sese recipientes*); St., *pushing off* (*abstessend*), *and sailing away*. Perhaps a part of the ships were stranded in the usual way, and the rest anchored prow to the shore. **8.** ἔσχε: *prevailed, obtained*. **9.** συνθεμένους: *by previous agreement*. **10.** ἀναδέξαι: *D. F.* 7. **11.** ὡς ποδῶν (G. 168, N. 3; H. 589) τάχιστα: "*at the top of their speed*" (*F.*). **13.** ἤκειν: G. 274, N.; H. 768. **16.** Φαλήρου: G. 177; H. 583. **17.** ὑπέρ, &c.: a mere repetition; *after keeping their ships at anchor off this place*, I say. L. & S. (6th ed.) adopt the spelling ἀνοκωχεύω. **20.** Rawl. estimates the Persians actually engaged in the battle at 110,000 (30,000 heavy-armed), and the Greeks at 20,000 (half heavy-armed); "but there are really no materials even for a probable guess in respect to the Persians" (*Grote*). **22.** συνήνεικε (-φέρω): *it happened*. — θῶυμα: *D. F.* 11. **26.** βληθέντα (βάλλω): *hit with a missile*. **30.** σκιάζειν: the infin. by assimilation in a relat. sent. in ind. discourse. G. 260, N. 2; *M. and T.* p. 193, N. 3.

Page 93, l. 9. ἀπίκατο: *D. F.* 3, 30. See p. 82, l. 13 concerning the flight of the Delians from home at the approach of the Persians. 20. ἐνεῖχέ σφι. *cherished against them.* οἷα: G. 277, N. 2, end; H. 795, d. 21. ἀδικίης: *i. e.*, their share in the burning of Sardis (Hdt. V. 101). 27. τὸ παρέχεται, &c.: *which yields three different products*, viz. bitumen, salt, and petroleum. The bitumen is the residue of the petroleum after its volatile parts have evaporated. 29. κηλωνηΐω: *a sweep*, like the common well-sweep of rural New England. 30. ὑποτύψας: the singular used collectively for the plu. is not uncommon in descriptions of customs, &c. (*St.*).

Page 94, l. 1. ἄλλο: the neut. used substantively, where we should expect ἄλλην (δεξαμενήν). — διαχεόμενον τράπεται: as with ἀντλέεται above, some indefinite word, referring to the contents of the tank, is understood. The mass having *run through into another tank*, is drawn off from this second tank by three different outlets. 2. ὁδούς: verbs of "moving along" take an accusative of the way. J. 558, 1. 5. βαρέαν: *D. F.* 7. 10. καταλαβεῖν: *to arrive* (at Athens). 13. θεήσασθαι: *D. F.* 5.

THE SUCCESSION OF XERXES.

Collateral Reading: *Grote*, chap. XXXVIII.; *Curtius*, II. 269, *foll.*; *Smith*, chap. XVIII.

Page 95, l. 3. καὶ πρίν, &c.: *who was even before greatly incensed* (χαράσσω). 4. καὶ δὴ καί: intensive; trans. "far *more than ever* was he then enraged." 5. ὥρμητο: plupf. in the sense of the aor. *M. and T.* 17, N. 4. 7. πόλις: *D. F.* 20. πλέω: sup. στρατιήν. 8. καὶ νέας τε, &c.: *and both ships and horses*, &c. νέας, *men-of-war*; πλοῖα, *transports*. 13. ἀπέστησαν: *revolted*. H. 416, 1, a.

Page 96, l. 1. ἀποδέξαντα: *D. F.* 7. 3. βασιλεῦσαι: G. 200, N. 5, second paragraph; H. 708. — Ἦσαν — γεγονότες: *M. and T.* 17, N. 2. 4. Γωβρύεω: *D. F.* 14. 9. παντὸς τοῦ γόνου: *of all the children*. 10. νομιζόμενα: used adjectively, *customary*. For the plu. numb. see n. on p. 87, l. 9. 14. κατὰ τὠυτό: *at the same time*. — τούτοισι: neut. gender. Dat. by G. 186; H. 603. 15. Δημάρητος: the same who figures on p. 80. Cleomenes had secured his deposition from his kingly office on the ground of illegitimacy, and he had gone into voluntary exile. Cp. Hdt. VI. 61–70. 17. ὠνήρ (= Att. ἀνήρ): by crasis for ὁ ἀνήρ. 18. ὡς ἡ φάτις μιν ἔχει: *as the story reports him*. 19. τοῖσι: relative. 22. οἰκός = Att. ἐοικός (lex. ἔοικα), *fitting*. 24. ὑποτιθέμενος: *by way of suggestion*. 26. τοῦ ἐπιγενομένου: possess. gen. in the pred. by G. 169; H. 572, c. 29. Δοκέει, &c.: on the construct. and trans. of this sent. see *M. and T.* p. 192, N. 2 (H. 777).

Page 97, l. 3. ἀλλὰ γάρ: supplying the ellipsis, we have *but* [he did not do this] *for*, &c.; trans. *but in point of fact*. H. 870, d. 4. συνήνεικε: see n. on

p. 92, l. 22. **5.** τὰ πάντα: in agreement with ἔτεα, but trans. *in all.* J 454, β; H. 537. **6.** οὐδέ οἱ ἐξεγένετο, &c.: *it was not even granted to him.* **8.** ἀνεχώρησε ἐς: *devolved upon.*

THE DEBATE.

Collateral Reading: the same as with the preceding extract.

"These speeches have scarcely any higher historical character than those of the conspirators in the third book. They must be considered, however, as embodying *Persian* as well as Greek views of the circumstances out of which the war arose, and the feelings of those who engaged in it" (*Rawlinson*). Having learned from Persian sources of this debate and of the incidents attending it, as current gossip reported them, he puts into the mouths of the speakers the sentiments which they would naturally have expressed, unconsciously giving at the same time a Grecian cast to the whole.

Page 97, l. **10.** ἐς χεῖρας ἄξ.: *to take in hand, i. e., to undertake the expedition.* **13.** πύθηται: G. 216, 2; H. 740; *M. and T.* 44, 2. **15.** κατηγήσομαι (*D. F.* 3) τιθείς: *be the first to establish.* — νόμον: *custom*, viz., of aggressive warfare. **17.** ἐπεί τε: lex. ἐπείτε; G. 151, N. 4; H. 856. **19.** ἄγει: *leads.* **20.** πολλά: object of ἐπέπουσι (lex. ἐφέπω, *D. F.* 3). Trans. *to us while engaged in many enterprises fortune has proved favorable.* **20–22.** Τά . . . . ἔθνεα: trans. *what nations.* G. 151; H. 809. **22.** ἐπισταμένοισι: sup. ὑμῖν. **24.** λείψομαι: pass. H. 379; G. 199, N. 4; on the mood, *Moods and Tenses*, 45; G. 217; H. 756.

Page 98, l. **3.** τῆς: rel.; gen. by G. 153 (and N. 1); H. 810. **6.** τό· rel. — ὑπερθέωμαι: *D. F.* 37. **9.** ὅσα, &c.: referring to the aid they gave the Ionians during the Ionian revolt at the time of the burning of Sardis. Hdt. V. 97–103. **12.** ἐξεγένετο: see n. on p. 97, l. 6. **13.** πρότερον: om. in trans. *M. and T.* 67, N. 4. — πρὶν ἤ: G. 240, 2, N.; H. 768, 769. — ἕλω: *M. and T.* 20, N. 1, end. **18.** ἀποβάντας: *after we had made a landing upon their coast* at Marathon. **20.** ἀνάρτημαι (ἀναρτάω: *D. F.* 25): *am bound.* **21.** ἐν αὐτοῖσι: *therein;* neut. pl. where we should expect the sing. **24.** ἀποδέξομεν (-δείκνυμι: *D. F.* 7): *render.* — ὁμουρέουσαν (*D. F.* 10): *conterminous with, adjoining.* The earth, a plane, is represented as bounded by the heavens, which descend to meet it at its extremities. The Persian empire is to cover the whole earth.

Page 99, l. **1.** ὑπεξαραιρ.: see ref. on p. 88, l. 8. **3.** ποιέοντες = εἰ ποιέοιτε. G. 226; H. 789, c. **5.** ἔχων: *with.* **6.** τὰ τιμιώτ.: accord. to Xen. (*Anab.* I. 2, 27), these were a horse with bridle trimmed with gold; necklace, bracelets, and scimetar, all of gold; and a Persian robe. **13.** λέγων ἐπίκεο (= ἐφίκου: *D. F.* 3, 31): "*have touched upon in your speech*" (*F.*). **15.** ἡμῖν: dat.

usually after καταγελάω in Hdt. Attic use has gen. (or accus.) — **ἀναξίους**: *unworthy, i. e., having no reason*, to revile us. **18.** ἀδικήσαντα, &c.: *not because they have harmed the P. at all, but because of our wish to extend our power.* **21.** Κοίην πλήθεος, &c.: *what vast numbers?* **22.** μάχην: *manner of fighting.* **24** ἐν τῇ ἤμετ., viz. on the w. coast of Asia Minor. **26–30.** Upon the hist. and failure of this exped. see pp. 76–78. **28, 29.** ὀλίγον ἀπολ. ἀπικέσθ.: *fell little short of reaching*; a mere variation of the common expression ὀλίγου δέησαντι ἀπικέσθαι, *lacked little of reaching.* Cp. p. 101, l. 22.

Page 100, ll. **2, 3.** "It is not very clear on what facts in early Grecian history this statement is founded" (*Rawl.*). **5.** ἀρχήν: *at all*; only with negatives. G. 160, 2; H. 552. — ἐξώλεες γιν.: *are utterly destroyed.* **6.** χρῆν: for the omission of ἄν, see *M. and T.* p. 97, N. 3, and p. 99, Rem. 1; G. 222, N. 2. **7.** καταλαμβάνειν: *to settle.* **8.** παντί: *in any way.* **9, 10.** Each party should test the foe where (land or sea) it thought itself strongest. **12.** ἐς τούτου λόγον: *to a discussion*, or *consideration of this*; "*they did not come to the point of fighting*" (*F.*). **17.** ἐπαερθέντες (ἐπαίρω) ἀβουλίῃ: *actuated by folly.* **20–21.** All successes are word ("like") to come to men as the result of effort; none spontaneously. — ἐπιλείνας: –λεαίνω. **22.** ἐπέπαυτο: *M. and T.* p. 19, N. 4. **24.** τῇ προκειμένῃ: *the proposed plan.* **25.** τῷ: *this fact.* **26.** μή, &c.: the gen. absol. = a cond. sent.: *if hostile opinions have not been expressed.* On the ending –έων, see *D. F.* 15. **28.** αἱρούμενον ἑλέσθαι: *to select in choosing.* **30.** παρατρίψωμεν: the relative purity of two specimens of gold was ascertained by rubbing them separately against the touchstone (βάσανος, *q. v.* in the lex.), and comparing the colors of the streaks.

Page 101, l. **1.** χρυσῷ: dat. by G. 187; H. 605. **9.** Τὸ δὲ αὐτοῖσι, &c.: tr. *but what peril is involved in that.* Τό, relat.; αὐτοῖσι, cp. p. 98, l. 21, note. **12.** καὶ δή, &c.: *now, suppose it happen* (lit. *has happened*) *that you are*, &c. A future contingency is vividly presented as an accomplished fact, as is sometimes done in prophetic language. The same usage is continued in l. 17, Οὐκ ὦν, &c. **14.** πάρεστι — σταθμώσ. continues the idea of the previous clause; *and we may also conclude* (*that they are strong*) since (εἰ). **17.** Οὐκ — ἀμφοτέρῃ, &c.: suppose them (Greeks) successful *only by sea* (lit. *not in both ways, i. e.*, by land and sea); *yet if they attack your ships*, &c **21.** οἷον = ὅτι τοιοῦτο: *because so great a disaster once nearly befell us. M. and T.* 65, 4. **22.** ὀλίγου: gen. by G. 172, N. 2; H. 575, a. Cp. p. 99, l. 28. Here πάθος, the antecd. of οἷον, is incorporated into the rel. sent. by G. 154; H. 809, 810. **23, 24.** Βόσπορον, Ἴστρον: Hdt. IV. 87–89. Date about 515 B.C. (Grote, chap. XXXIV.), or about 513 B.C. (Curt. II. 181). — παντοῖοι . . . . δεόμενοι: explained and translated, *M. and T.* 112, 2. **28.** διέργαστο, &c.: *the power of the P. would have been destroyed.* **29.** δεινόν: sup. ἐστί. **30.** ἐπ' ἀνδρὶ . . . . γεγενῆσθαι: *depended on the pleasure of one man.*

Page 102, l. **1.** βούλευ: imperat. (βούλομαι), *D. F.* 31, end. So πείθευ, l. 2.

6. Εἰ γάρ, &c. : *for if a thing is to go against* (*one*). Θέλει here = *μέλλει*. See the lex. *sub. voce*. This is in sense a fut. cond., though pres. in form. **7.** οὐδὲν ἧσσον : *nevertheless*. **9.** ἐπίσποιτο (lex. ἐφέπω) : *should attend.* — εὕρημα εὕρ. . "*has had a piece of good luck*" (*F.*). The perf. indic., representing the act as already finished, is a more vivid form of expression than the normal apod., — the opt. with ἄν. **11.** φαντάζεσθαι : *to become conspicuous.* **16.** σφί . the persons composing an army. **17.** βροντήν : to be taken in its usual signification. So B. and St., the latter of whom cites Hdt. VIII. 37 as an illustration. **18.** Ἐπειχθῆναι (ἐπείγω) : *haste in any cause produces failures.* Cp. our "Haste makes waste." **20.** φιλέουσι : ep. p. 100, l. 21. **21.** εἰ μή, &c. : *if not apparent at first sight, yet*, &c. **25.** φλαύρως ἀκούειν : *to be spoken of depreciatingly.* See the lex., ἀκούω. **26.** αὐτοῦ τούτου : neut. gend. **27.** ἐκτείνειν : *to exert.* **30.** οὐ, &c. : *in accusing a man behind his back.* παρεόντος : gen. by G. 173, 2, N.; H. 583.

Page 103, l. 2. ἐν αὐτοῖσι : see note on p. 98, l. 21. **3.** τοῦ ἑτέρου . . . . τοῦ — ἑτέρου : *the one . . . . the other.* **6.** παραβαλλομ. : *staking*; gen. absol. **8.** τούς : rel. — βούλεαι : *D. F.* 31. **9.** τῇ : *as.* — ἀναβαίνῃ : *turn out.* **10, 11.** ἐμοί, σοί : lex. ἐμός, σός. **12.** ὑποδύνειν : *to undertake.* **13.** οὐκ in protasis, *M. and T.* 47, 3, N.; H. 842. — πάντως : *at all hazards.* **14.** αὐτοῦ τῇδε : ep. n. on p. 72, l. 4. **15.** ἐξεργασμένον agrees with Μαρδόνιον. It takes two accus. **16.** διαφορεύμενον : *D. F.* 32. **17.** σέ : a mere emphatic repetition of Μαρδόνιον in a pronominal form; not translatable. — εἰ μὴ ἄρα : *unless perchance* torn in pieces *even sooner.* **18.** γνόντα : *having discovered*; agrees with σέ or Μαρδόνιον. — ἀναγινώσκειν : *persuade.* **22.** μηδένα . . . . λαβεῖν : *M. and T.* 95, 2; G. 263; H. 838. **23.** τοί = σοί. **26.** ἐπιτελέα ποιήσω = ἐπιτελέσω : *I will carry through.* **27–29.** This list is arranged as if representing one continuous genealogical line, while it really represents two parallel lines, springing from a common source in Teispes, as the following table will show : —

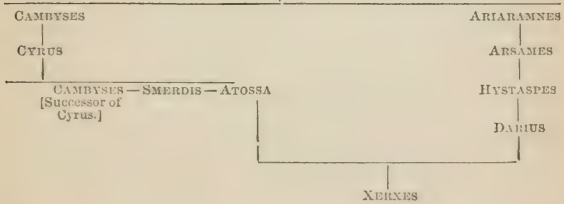

Through his mother, Atossa, he had descended from Cyrus and Cambyses (not to be confounded with King Cambyses, the son and successor of Cyrus, and brother of Atossa). The sense may be shown as follows: "May I not be thought to have sprung from Darius, the son of Hystaspes, the son of Arsames, the son of Ariaramnes, the son of Teispes; nor from Cyrus, the son of Cambyses, the son of the same Teispes, the son of Achaemenes, if I do not," &c. Full pedigrees of the Achaemenidae will be found in Rawl., Append. to Bk. VII.; Blakesley, Excursus to Bk. III.; and Stein, Bk. VII. 11.

Page 101, l. **1.** καὶ μάλα; *even again;* μάλα = μάλ' αὖθις. Other instances of this usage are cited in L. & S. **2.** εἰ, &c.: *if it is right to judge from their past acts,* lit. *from the acts begun* (lex. ὑπάρχω: *D. F.* 25) *by them.* **5.** ποιέειν, &c.: *to act or to suffer is the alternative proposed.* **7.** μέσον οὐδέν: *no compromise.* **9.** δεινόν, τὸ πείσομαι is an allusion to page 101, l. 20. **11.** δοῦλος: this statement is unhistorical, as the time of Pelops was prior to the rise of the Persian empire; but it may have a semblance of truth by considering the Persian empire as inheriting all the rights of the Assyrian (*St.*). **14.** μετά: see n. on p. 66, l. 13. **16.** "By meditation he fully discovered." — οὐ: *M. and T.* 69, 5; G. 242, 4; H. 837, b. — πρῆγμα: *an advantage;* but tr. *prudent.* **23.** οὔτε ὁ, &c.: *nor am I here to approve your change of plan.* πάρα = πάρειμι (*St.*); J. 63, Obs. 3; K. 86, 6. **26.** ἀποπτάσθαι: ἀποπέτομαι. **30.** Φρενῶν τὰ ἐμεωυτοῦ πρῶτα: *my highest mental development.*

Page 105, l. **1.** ἐκεῖνα, the invasion of Greece. **3.** ἐπέζεσε: ἐπιζέω. **5.** συγγνούς: *confessing my error.* **6.** μεταδεδογ.: acc. absol. G. 278, 2; H. 792. **13.** τοί, pron. **14.** ἀνασχήσει (intrans.): *will come from it* (αὐτῶν: same usage as on p. 98, l. 21, p. 103, l. 2). πολλός: *mighty.* **18.** καλέοντα: fut. G. 120, 2, 277, 3; H. 374, 789, d. **19.** τὸ παραυτίκα: *for the moment.* **22.** ὑπεθήκαο (–τίθημι): *suggested.* **23.** βουλόμενος: *though wishing* to do so. **24, 25.** ἐπιφοιτέον, διαπειλῆσαν: neut. partic. agreeing with ὄνειρον. *D. F.* 33. **26.** καί οἱ, &c.: *and if it is fully his pleasure.* **29.** ὧδε ἄν, &c.: *that the matter could best be tested in this way.* G. 279, 1; H. 799. On the use of ἄν with the part., see G. 226, 3; H. 803; *M. and T.* 53. **30.** σκευήν: *garments.*

Page 106, l. **4.** οἷ: trans. as gen. (limiting κελεύσματι), to which it seems to be equivalent. H. 598, b. (So *Bähr.*) Kühner (Gram. 424, Rem. 1, c) says that the dat. of pers. pronouns in such connections is controlled by the force of the clause, and not by the noun alone to which it is apparently attached; and yet that the dative, through its position, often seems (especially in Hdt.) to have the force of a possess. gen. He quotes this passage in illustration. — οἷα . . . . ἀξιεύμ.: *as he did not presume,* &c. G. 277, N. 2, end; H. 795, d **5.** τέλος: *finally.* G. 160, 2; H. 552. **6.** Ἴσον: the idea is, in substance, that deference to sound judgment in another is of equal value with

the personal possession of it. **8. 9.** τά, &c.: "both of which, having fallen to thy lot, the intrigues of evil men thwart" (*F.*). — κατά περ: see the lex. καθάπερ. **10.** θάλασσαν: sub. of χρᾶσθαι. **11.** πνεύματα . . . . ἐμπίπτ.: *squalls of wind falling upon it* (the sea). **12.** ἀκούσαντα . . . . κακῶς: cp. p. 102, l. 25, with note. **13.** ἔδακε: δάκνω. **13–17.** ὅσον . . . . ὅτι: *as because.* The personal affront had pained him less than the king's choice of a policy which would increase national vanity, to the neglect of the policy which would allay the vanity of the Persians and convince them that it was wrong never to be satisfied with their fortune. **18.** ἀναιρέο (*D. F.* 32, end) = ἀνῄρου. **19.** τοι μετιέντι (*D. F.* 3): *because of your abandoning.* **20–21.** ὄνειρον . . . . ἐῶντα: the noun here masc., though neut. on p. 105. **26.** πρὸ τοῦ; tr. *previous.* G. 141, N. 3; 143, 2; H. 525, d; 534, a. **27.** εἴχομεν: *had in hand, were discussing.* **29.** συλλαβών: tr. "*in brief*" (*R.*).

Page 107, l. **1.** οὐ: not translatable. See Jelf, 749, 3. The principle is similar to that of G. 263; H. 847, a. **7.** Εἰ, *whether*, follows μαθητέον ἐστί. **8.** ἀξιώσει: *deign.* **9.** ἐπιφοιτήσει: *will continue to haunt.* **11.** δεδόκηται = Att. prose δέδοκται. **16.** Ξέρξεα, &c.: *that X.'s story was incredible* (lit. *that X. said nothing.* G. 279; H 797). — ἀποδέξειν: *D. F.* 7. **19.** κοῖτον ἐποιέ.: *went to sleep.* The mid. of ποιέω is "often used with nouns periphr. for the verb derived from the noun." L. & S. *E. g.* μάχην ποιεῖσθαι = μάχεσθαι; and here κοῖτ. ἐποιέετο = ἐκοιτάζετο or ἐκοιμᾶτο. **24.** ἀποτράπων, &c.: *for trying to prevent the inevitable.* **25.** ἀνηκουστέοντα: *if disobedient.* **27.** ἐδόκεε: *thought.* **29.** ἀμβώσας (ἀναβοάω): apocope, G. 12, N. 3; H. 73 D. **30.** ὡς, &c.: *when he had gone through with a description,* &c.

Page 108, l. **1.** οἷα . . . . ἰδών: *as one who had seen.* **2.** πεσόντα: *overthrown.* — πρήγματα: "*empires*" (*R.*). **3.** ἐων: ἐάω, no aug. *D. F.* 28. — τῇ ἡλικ. εἴκειν: *to give way to youthful impulses.* **5.** Κύρου στόλον: the exped. in which C. lost his life, accord. to Hdt. (I. 214), though his account is discredited. — ἔπρηξε: *fared.* **6.** τὸν Καμβύσεω: the terrible privations suffered by the participants in this exped. are described by Hdt. III. 25. **7.** The Scyth. exped. is described in Bk. IV. of Hdt. See Grote, chap. XXXIV.; Curt., II. 181–186; Smith, chap. XV. end. **13.** χρᾶσθαι, &c.: *to follow your previous directions.* **15.** "In order that nothing shall be lacking on your part;" lit. "nothing of your [preparations] shall be," &c. On the mood, see G. 216, N. 1; H. 756; *M. and T.* 44, N. 1. — παραδιδ.: *permits* you to go against Greece. **17.** ὑπερετίθετο: *disclosed.*

MARCH OF THE PERSIANS.

Collateral Reading: *Grote*, chap. XXXVIII.; *Curtius*, II. 276–282; *Smith*, chap. XVIII.; *Cox*, 160, and following.

Page 109, l. **1.** ἀνομένῳ: "*in the course of the fifth year*" (*Bl.*). So the better eds. generally, including B. and St., contrary to L. & S. — χειρί, &c.: *with*

an enormous force. **3.** τὸν ἐπὶ Σ.: see n. on p. 101, ll. 23, 24 — παρά: *by the side of, in comparison with.* **4.** Σκυθικόν: accord. to Hdt. (I. 103–106), this occurred in the reign of Cyaxares (7th cent. B.C.), and resulted in the overthrow of the Median empire and the occupation of northern Asia by the barbarians for twenty-eight years. It also furnished Darius, about a century later, with a pretext for his counter-invasion of Scythia. **7.** ἐτιμωρέετο: G. 200, N. 2; H. 702. **9–11.** The exped. of the Mysians and Teucrians is referred to again by Hdt. in VII. 75, where the Thracians upon the Strymon are said to have been driven from their homes by the M. and T., and to have settled in Bithynia. "With respect to the exped. here mentioned, great obscurity prevails" (*R.*). The "Ionian Sea" is the S. part of the Adriatic off Epidamnus. **16.** The idea is that only the large rivers could supply such a host with drinking water. **18.** ἐτετάχατο (τάσσω: *D. F.* 30): *had been ordered to supply infantry.* **19.** ἅμα στρατ.: *while also joining the exped. in person.* **22.** τοῦτο μέν: G. 148, N. 4; H. 525, a (mid.); the corresponding τοῦτο δέ is lacking. ὡς, &c.: *on the ground that.* G. 277, N. 2; H. 795, c. — τῶν πρώτων: *i. e.* the exped. of Mardonius (pp. 76–78). **23.** προετοιμάζετο: Xerxes *made preparations;* or, impersonally, *preparations were made.* **25.** ὥρμεον: ὁρμέω. — ἐνθεῦτεν ὁρμεόμενοι (ὁρμάω: *D. F.* 33): *making this the* naval *head-quarters.* Cp. p. 72, l. 18, note. **30.** οὐνομαστόν: *D. F.* 10.

Page 110, l. **1.** Τῇ: *where.* **3.** ὡς: *about;* with numerals. The length of this canal was thus less than one and one-half miles; and, as it ran through a nearly level country, no part of which was more than a few feet above the level of the sea, it has no claim to distinction in comparison with similar modern works. But it was so audacious an undertaking in those times that the Romans, a little later, rejected the whole story as fabulous. Cp. Juv. X. 174. The credibility of the account of Hdt. is affirmed by all the best modern authorities, including Curtius and Grote. Travellers report that the canal can still be traced through a large part of its course; and its present local name, Próvlaka (προαῦλαξ, *the canal in front* of Athos), is a reminiscence of its history. — τοῦτο: subj. of ἐστί omitted; it refers to ἰσθμός, but agrees in gender with the predicate, πεδίον. κολωνοί: same constr. as πεδίον. **6.** οἴκηται: *D. F.* 25. — ἐντὸς Σ. = *south of S.* **9.** Πόλιες: *D. F.* 20. **11.** κατὰ Σάνην: *past Sane.* **15.** βάθρων: *stagings.* **16.** ἀπίκοντο: the assertion is made of the workmen, and hence uses a plu. verb, while we should have expected the singular, with ὁ χοῦς for subject. **19.** τοῦ, &c.: *the top of the cutting;* gen. after μέτρα, which is the obj. of ποιευμένων. **23.** ἵνα: *where.* **29.** ἀληλεσμένος: ἀλέω. — ὡς, &c.: *So far as I can ascertain by considering the facts.* See G. 268; H. 772.

Page 111, l. **2.** Παρεόν: G. 278, 2; H. 792; *D. F.* 42. **3.** διειρύσαι: this process was familiar to the Greeks in connection with the *Dioleus* (at the

isthmus of Corinth), "a level road, on which small vessels could be transported bodily by means of rollers." **5.** πλέειν: G. 266, N. 1; H. 770 (to which add "So also sometimes with ὡς"). **7.** ζεύξαντας: om. in trans. It refers to uniting the river banks by a bridge. **8.** παρεσκευάζ.: sup. Ξέρξης for subj. **13.** ἵνα: *where.* — εἴη refers indefinitely to any one of a series of special orders upon the same subject, and hence the opt. is used, accord. to G. 233; *M. and T.* 62. **18.** διαπεταγμένοι: *by special directions.* **19.** Ἐν ᾧ: *while.* **21.** Σάρδις: *D. F.* 20. **23.** Ὅς, &c.: *which of the commanders,* &c. **25.** ἀγαγών: *for bringing,* &c. G. 277, 2; H. 789, c. — προκείμενα: *proposed.* See p. 99, ll. 5–6. **26.** ἀρχήν: *at all.* G. 160, 2; H. 552. **27.** ἐπεί τε (or ἐπείτε): *when.* **29.** ἀναδιδοῦσι: *rise.* *D. F.* 36, 40. Cp. Xen. *An.* I. ii. 7–8. Hdt. (V. 118) mentions a river Marsyas, but it is in Caria.

Page 112, l. **1.** The *Catarrhact* is the *Marsyas* of Xen. **3.** ἐκδιδοῖ: *D. F.* 36, 40. — ἐν τῇ: *in which* market-place. **4.** ἀνακρέμαμαι serves as pass. to -κρεμάννυμι. — ὑπὸ Φρυγῶν: gen. of agent with λόγος ἔχει = λέγεται. **10.** τίς, &c.: *who P. was, and how much property he had, that he should,* &c. **13.** τοι: tr. *your.* G. 184, N. 5; H. 599. **15.** τῶν: G. 153; H. 808, 1. **16.** Θωυμάσας: *D. F.* 11. **23–25.** The wealth of Pythius was immense: 2,000 silver talents = $2,000,000+; 3,993,000 Darics = $21,000,000+; total over $23,000,000 in ready money, — an amount much greater even than it seems, because the purchasing power of a given sum was so much greater then than now.

Page 113, l. **6.** ἀποπλήσω: ἀποπίμπλημι. **10.** ἐκτήσαο (κτάομαι): *D. F.* 31. **11.** τοὶ ταῦτα ποιεῦντι: *if you do this;* τοί governed by μεταμελήσει. **13.** ἐπιτελέα ποιήσας = ἐπιτελέσας. Cp. n. on p. 107, l. 19. **17.** The Lycus is no longer subterranean, the natural bridge over it having been broken down, apparently by an earthquake. **18.** ὡς . . . μάλιστά κη: *somewhere about five.* **19.** Κολοσσσέων: *D. F.* 15. — ὁρμεόμενος: *D. F.* 33. **20.** οὔρους = Att. ὅρους, *boundaries.* **25.** τῇ, &c.: *by* (or *upon*) *which the traveller must also cross,* &c. **28.** μέλι: *confectionery,* made of wheat-flour and the saccharine sap of the tamarisk, and having a honey-like sweetness and consistence. **29.** ὁδόν: verbs of *moving along* take an accus. of the way or road. J. 558.

Page 114, l. **1.** ἀθανάτῳ: one of the body called the *Immortals,* because the no. of 10,000 was always kept complete (Hdt. VII. 83). **2.** ἄστυ: *i. e.* Sardis. **3.** γῆν καὶ ὕδωρ: conventional symbols of submission to Persia. **6.** ἐπί governs αἴτησιν. **11.** ὡς: G. 277, N. 2; H. 795, e. — ἐλῶν (ἐλαύνω): G. 277, 3; H. 789, d. **15.** τρηχέα (τραχύς): *D. F.* 5, 7. **16.** χρόνῳ, &c.: B.C. 479 or 478. See pp. 185–188 of this book. Protesilāus, a Thessalian chief, was the first of the Greeks to fall in the Trojan War, and after his death he received divine honors at Elaeus in the Chersonese. — ἐπί: *in the time of.* Xanthippus was the father of Pericles. **17.** Concerning Artayctes, see pp. 186–188 of this book, and the note on 186, 20. **20.** γυναῖκας: *concubines.*

— ἔρθεσκε: G. p. 92, mid.; H. 410 D. **22.** τοῖσι, &c.: *to whom the duty had been assigned.* — τήν: sup. *γέφυραν.* G. 159; H. 547, a. — λευκολίνου: G. 167, 4; H. 560. The supporting cables are represented as the bridge, and hence their material is the material of the bridge. **23.** Ἔστι: "In a few instances a plu. sub., *masc.* or *fem.*, has a verb in the sing. This can hardly occur except when the verb stands first, the subject being then thought of indeterminately, but afterwards specified by the nom." H. 516. Cp. J. 386, 2. **24.** τήν: sup. *ἀκτήν* or *γῆν.* **27.** ἐπικέσθαι (*D. F.* 3): *to inflict upon, to strike.* It takes two accusatives. This explan. is agreed upon by Ab., St. J. (583), K. (411, 3, b), and L. & S. **28.** κατεῖναι (*D. F.* 3): *to cast.* — πεδέων: *πέδη. D. F.* 15. **29.** Ἤδη: as on p. 125, l. 10, this particle serves to introduce a current tradition which differs from the one already stated, or makes some addition to it (*St.*). "But I have *furthermore* heard." — ἅμα τούτοισι: *with them, i. e.* with those who were to inflict the blows. **30.** στίζοντας: *στίζω.*

Page 115, l. **2.** ἐπιτιθεῖ: *D. F.* 36, 37. **6.** ἁλμυρῷ: a term of reproach because the water was useless for drinking purposes. The term ποταμός, of course, does not properly belong to the Hellespont, but is naturally suggested by the superficial outward current of three or four miles an hour, there being at the same time an under-current, setting back into the Euxine. For an interesting account of these currents, see an article by W. B. Carpenter in the *Contemp. Rev.* for Aug. 1873; partially reprinted also in the *College Courant* for Oct. 18, 1873. **10.** Τὰς δέ: sup. *γεφύρας.* **14.** ἐπικαρσίας: *at an angle with the Pontus, i. e.* with the general direction of the southern coast-line of the Euxine. Any interpretation of this passage has its difficulties. That of Felton — *heading toward the Pontus* — is plausible, and not inconsistent with the etymol. of *ἐπικαρσίας*; but I know of no other authority for it. The opinion of Curtius (II. 654, n. xxxi.), that "the actual nature of the construction of the bridge continues to remain an enigma," is no doubt correct. **15.** ἀνακωχεύῃ (L. & S., 6th ed. *ἀνοκωχ.*): that the bridge of ships beneath *might sustain the extended cables.* Supply *ἡ γέφυρα.* — τὸν τόνον τῶν ὅπλων = *τὰ τεταμένα ὅπλα* (*St.*). **16.** συνθέντες: a mere repetition of the same word above. — κατῆκαν: *καθίημι, D. F.* 3. **17.** τῆς ἑτέρης: as both bridges needed to be anchored upon both sides, it is better to supply, not *γεφύρης* (dependent upon *τὰς μὲν* [*ἀγχύρας*]), as is done by most editors, but χειρός, *upon the one hand* or *side* (τῆς δὲ ἑτέρης, *upon the other*), and consider it a local genitive. So *ἀριστερῆς χειρός*, Hdt. II. 169, V. 77. In this I follow Stein. — **24.** οὐκέτι χωρίς: *i. e.*, as had been done in the bridge which the storm destroyed. **25.** ἑκατέρην: sup. *γέφυραν.* **26.** καλλονή may be trans. *quality.* — κατὰ λόγον, *relatively.* **27.** τοῦ (*of which*) has for its antecedent the λίνον implied in the adj. λίνεα.

Page 116, l. **9.** ῥηχίης: cp. n. on p. 145, l. 3. **11.** διώρυξ is connected by

καί with χυτοί, and should, like it, be in appos. with τὰ περὶ τὸν Ἄ.; but it is supplied with a verb by an anacoluthon. **12.** ἔαρι: 480 B. C. **15.** *When it not only was not cloudy weather, but was especially clear.* ἐπινέφελα is here used substantively. The force of ἐόντων is carried over into the next clause, and hence ἐούσης is omit. with αἰθρίης. In fact, no eclipse visible at Sardis took place in the spring of 480. The statement is based upon misinformation. See Curtius, II. 346, 347. **20.** προδέκτορα (*D. F.* 7): *indicator of fut. events.* "The explanation is not particularly clear. The Sun and Moon were both worshipped by the Persians from a very early date . . . . and the Sun (Mithra) more especially" (*R.*). **23.** Πύθιος: cp. pp. 112, 113. **25.** χρηΐσας . . . . τυχεῖν, τό, &c.: *in my need might I express a desire to obtain a certain thing which,* &c. **26.** ἐμοὶ δέ: *but of great value to me, if granted.* G. 277, 4; H. 789, e.

Page 117, l. **1.** καταλαμβάνει: *it happens.* **7.** νοστήσειας: *may you return.* **11.** μνήσασθαι: "to call to mind a son of *yours.*" μιμνήσκεσθαι, instead of the simple gen., sometimes takes περί with the gen. in the same sense. K. 417, 6, Anmerk. 12. σέο, from σύ. **12.** "*Who ought with your whole household, wife and all, to follow me*" (*F.*). — πανοικίῃ: adv. **13.** ὡσί: οὗς. **14.** ἐμπιπλέει (ἐμπίπλημι): *D. F.* 36. **16.** In substance: "When you had made offers as generous as the hospitality you had previously shown." **19.** ἀξίην: *your due.* — λάμψεαι: λαμβάνω, Ion. fut. **20.** ῥύεται: *protect.* **21.** ψυχῇ: G. 188; H. 607. **22.** τοῖσι, &c.: those *to whom such duties had been assigned.* **26.** ταύτῃ: adv., *in this place.* **30.** Τῇ: *where.*

Page 118, l. **1.** διελέλειπτο: *a space had been left.* **17.** μετεκβαίνεσκε: G. p. 92, mid.; H. 410 D. — ὅκως . . . . αἱρέοι: *whenever a fancy (reason) struck him.* Opt. by G. 233; *M. and T.* 62. The ἅρμα afforded only standing room, while the ἁρμάμαξα was a luxurious covered carriage, which permitted a sitting or reclining posture. **20.** κατὰ νόμον: *in the usual way, i.e.,* points upward, in contrast with those mentioned in l. 4, above. — ἵππος: fem., *cavalry.* **22.** μύριοι: probably the *Immortals* (p. 114, l. 1).

Page 119, l. **9.** τινὰ . . . συχνὸν ὅμιλον: *a considerable number.* — αὐτοῦ ταύτῃ: cp. n. on p. 72, l. 4. **11–13.** The Scamander was the first river whose waters were insufficient to quench the thirst of the men and the animals. — ἐπέλιπε: *failed.* — ῥέεθρον: acc. of specification (Good., *Gr. Read.*). **16–17.** τῇ, &c.: *the Trojan Athena,* the tutelary deity of Troy. Cp. Il. VI. 297, *fd'.* **20.** ἀπέργων (Att. ἀπείρ-): *keeping.* **22.** Γέργιθας Τευκρούς: *Teucrian Gergithes,* a remnant of the ancient Teucrians, accord. to Hdt. V. 122. **24.** γάρ: *since;* it often has this force when its clause precedes the statement which it seeks to explain. **25.** ἐπίτηδες: *on purpose.* — ταύτῃ: *here.* **28.** ἐθηεῖτο, θηεύμενος (θηέομαι = Att. θεάομαι): *D. F.* 32, 31, exception.

Page 120, l. **1.** ὥρα = Att. ἑώρα (ὁράω). **5.** μίν: masc.; refers to Xerxes.

Supply with it δακρύσαντα, as with Ξέρξεα just below, which is a mere repetition of μίν, as φρασθείς is of μαθών. On line 6, cp. pp. 100–103. **9.** ὡς, &c.: *how far removed from each other are your present and your former behavior.* κεχωρισ. agrees with the omit. obj. of ἐργάσαο. **12.** εἰ, &c.: *if of these who are so many, no one is to survive to his,* &c. G. 221, N.; *M. and T.* 49, 1, N. 3 **16–17.** οὕτω εὐδαίμων . . . . τῷ οὐ παραστήσεται: *so happy that it will not often be his experience.* **20.** καὶ βραχὺν ἐόντα: *although it is short.* **24.** ἐν αὐτῷ: *therein* (referring to the gift just mentioned). On the thought cp. p. 102, l. 10, *foll.* **26.** διαιρέεαι εἶναι: *define it to be.* **27.** μεμνεώμεθα = Att. -νώμεθα which some eds. have here. The usage is like that of *D. F.* 31, the ε of the stem being accounted for in *D. F.* 33. **28.** ἡ ὄψις: the dream of p. 107, l. 20, *foll.*

Page 121, l. **3.** τελευτήσειε: on the mood see G. 251; H. 721, 1. **4.** ἐμεωυτοῦ: G. 182, 2; H. 589. **5.** καὶ δὴ καὶ ὁρ.: *and especially when I see.* **11.** Ἤ, etc.: *or does our fleet seem likely to fall behind theirs?* **15.** ὅστις . . . . ἔχει: *whoever at least is intelligent.* Cp. G. 233, and N. 1; *M. and T.* 62, and N. 1. **23.** After ἀλλὰ supply εἶναι λιμένας. **24.** Οὐκ, &c.: *since then you have no capacious harbors.* **26.** τῶν δύο τοι: *of the two obstacles before you.* G. 184, N. 5; H. 599. **27.** ἐρέων (*D. F.* 31): *to speak.* G. 277, 3; H. 789, d. **28.** εἰ, &c.: the sense is as follows: "Even if nothing is to make an active resistance to your progress, the earth will become increasingly hostile to you the further you are lured away from your base of supplies." ἐθέλει = μέλλει. Cp. n. on p. 102, l. 7.

Page 122, l. **1.** He would be constantly lured forward, because men never get enough of success, — are never satisfied with what they have. **2.** ὡς, &c.: *even supposing nobody to oppose you.* **3.** πλεῦνα: contract. for πλέονα. Cp. *D. F.* 32. **4.** εἰ, &c.: *if in counsel he were timid.* **9.** ἐπὶ τῷ αἰεὶ, &c.: *in the emergencies which are ever arising.* — ὁμοίως: *i. e.,* on the dark side. **11.** πάντα: neut. pl., obj. of θαρσέοντα, which agrees with the indefinite subject of πάσχειν. **12.** Εἰ, &c.: the sense is, "But if, in spite of your factious opposition to every plan proposed, you shall yourself present no plan certain to be the wise one for us to adopt, you deserve to fail therein (ἐν αὐτοῖσι; referring to ἐρίζων πρός, &c. Cp. n. on p. 98, l. 21) as much as one who advocates a course hostile to your views (τούτοισι). Your plan is on the same footing with every other [unless it have the element of certainty, τὸ βέβαιον]." **14.** καὶ: *as.* H. 856, c. So in line 22, below. **18.** φιλέει: cp. n. on p. 100, l. 21. **21.** ἐχρέοντο: *D. F.* 33. **23.** τοιούτους: *such as you.* **24.** αὐτά, *i. e.* τὰ Περσέων πρήγματα. — νῦν: *as it is.* **25.** σφέα (refers to πρήγματα) from σδ (*Hdt.* εὖ). **26.** καταιρέεσθαι: *to be secured, gained.* **27.** ὁμοιεύμ. ἐκείνοισι: "*following the example of our fathers*" (*R.*). *D. F.* 34.

Page 123, l. **2.** τῶν relates to τούτων, and limits γῆν. — ἐπιβέωμεν: *D. F.* 41. **3** καὶ οὐ νομάδας contrasts this expedition with that of Darius against

the nomadic Scythians. **5.** δέ: *M. and T.* 57 (G. 227, 2; H. 862, b). **6.** ἀναγκαίως ἔχει = ἀναγκαῖόν ἐστι. "In discussing many topics, one must necessarily speak at considerable length." **9.** εἶναι: *M. and T.* 97, N. 3. **10.** ἐπὶ τοὺς πατέρας: *against* the land of *their fathers.* **12.** Ἢ γάρ, &c.: "that the Ionians, if they joined the expedition, must either violate their natural sense of justice in helping to enslave their parent city, Athens, or respect their sense of justice by helping Athens to remain free." Cp. the procedure of Themistocles in cutting inscriptions upon the Euboean rocks, urging the Ionians not to fight against their race (Hdt. VIII. 22), — advice which few of them regarded at Salamis (p. 170, l. 14 of this book); but at Mycale in the following year they did prove treacherous to the Persians (p. 183, ll. 24–31 of this book). **17.** βαλεῦ (= Att. -λοῦ): 2 Aor. M. Imperat. *D. F.* 31, end. **20.** τῶν . . . . γνωμέων: G. 153, 154; H. 808, 809. **22.** γνῶμα: *proof.* — τῶν σύ: the τῶν refers to the plu. idea of γνῶμα (*St.*). **23, 24.** ἐπὶ τούτοισι . . . . ἐγένετο: *came to be in the power of these men, i. e.* when in charge of the Danube bridge. *Grote,* chap. XXXIV.; *Curtius,* II. 185; *Smith,* chap. XV.

Page 124, l. **2.** δεύτερα: for the first council, see p. 97, l. 12, *foll.* **4.** τῶνδ', ὑμέων: the verb χρηΐζω takes a gen. of the thing as well as of the person. **8.** ξυνὸν γάρ, &c.: *for this* expedition *is being pressed forward as an advantage common to all Persians.* **11.** οὐ μή: G. 257; H. 845; *M. and T.* 89, 1. **14.** λελόγχασι (λαγχάνω): *preside over.* **19.** πρός, &c.: *with his face toward the sun.* **22.** γένηται: *M. and T.* 67, N. 3; G. 240, N. **25** and **26.** εἰ, *whether.* — ἀναπιθείς: tr. *as an offering.* — κατῆκε (καθίημι): *D. F.* 3. **27.** τούτων: on the number cp. αὐτοῖσι, p. 98, l. 21, note. It refers to the punishment of the Hellespont.

Page 125, l. **2.** οἱ μύριοι: cp. p. 114, l. 1, p. 118, l. 22, with notes. **5.** οἱ πράποντες: cp. p. 118, l. 4. **7.** ἐπί: *next.* Cp. n. on p. 66, l. 13. **9.** τήν: sup. γῆν. G. 141, N. 4; H. p. 209, top. **10.** Ἤδη δέ: *but moreover;* see n. on p. 114, l. 29. **12.** ὑπὸ μαστίγων: cp. p. 109, l. 26. **16.** εἰδόμενος: *assuming the form of.* **19.** ἄνευ τούτων: *M. and T.* 52; G. 226. — ἐξῆν: supply mentally ἄν. *M. and T.* p. 97, N. 3; G. 222, N. 2. **22.** καί περ, &c.: *though its significance was easy to see.* **25.** περὶ . . . . τρέχων: *running for his life.* "The credulity of Hdt. with respect to portents is certainly great. He relates these without the slightest doubt of their reality. His knowledge of the wonderful things that do occur, and his belief in the frequent active interposition of Divine Providence in the affairs of men, are the cause of his ready faith" (*R.*).

Page 126, l. **1.** ἔξω . . . . πλέων = a compd. trans. verb, and so take the accus. **3.** ἐπί . . . . ποιεύμενος: *directing their course* (lit. *arrival*) *toward.* Upon consulting the map, it will be seen that the "east" and "west" of the text are not to be taken literally, as the real routes at starting were toward

the s. w. and n. e., the latter being nearly the direction of the sun's rising in summer. **11.** ῥέεθρον: accus. of specificat. as on p. 119, l. 12. **25.** πεπόλισται: *has been founded.* **26.** τελευταία, &c.: *and at the extremity of it* (*i. e.*, of the beach) *is*, &c. **27.** οὐνομαστή: *famous.* Here Orpheus was torn in pieces, according to the story, by the Thracian women, and near by Odysseus made his first stop on his homeward way (*Od.* IX. 39). **28.** ἀνέψυχον: fig. language, as if a man or a horse, exhausted from a journey, were spoken of (cp. *St.*). Tr. *put in thorough order.* **30.** ἕκασποι: *individual nations.*

Page 127, l. **5.** συννάξαντες (from -νάσσω): *having packed together.* **7.** ἀπέντες: *D. F.* 3. **8.** αἰμασίην: *stone-wall.* — ἀνήκουσαν: fem. part. from ἀνήκω. — ἀνδρί: G. 184, N. 4.

In book VII., 184, 185, we find this enumeration of the royal forces: Infantry, 1,700,000; crews of 1207 triremes, 277,610; crews of 3,000 pentekonters, 240,000; cavalry, 80,000; drivers of camels and chariots, 20,000; Greek tributaries, 24,000; Thracian and other tributaries, 300,000. Total, 2,641,610. To this number he adds as many more for servants, crews of provision ships, &c., making a grand total of over 5,000,000. "To admit this overwhelming total, or any thing near to it, is obviously impossible. . . . . We may well believe that the numbers of Xerxes were greater than were ever assembled in ancient times, or perhaps at any known epoch of history. But it would be rash to pretend to guess at any positive number, in the entire absence of ascertained data" (*Grote*). See also the remarks of Curtius, vol. II. pp. 346, 347.

PREPARATIONS OF THE GREEKS.

Collateral Reading: *Grote*, chap. XXXIX. (*Curtius*, II. 297–306); *Smith*, chap. XVIII.; *Cox*, Book II. chap. V.

Page 127, l. **14.** κατίετο: *D. F.* 3. **16.** γῆν: see n. on p. 114, l. 3. **19.** κατέστασαν (*D. F.* 3): καθίστημι, 2 pluperf. **20.** δέκεσθαι: *D. F.* 4. **21.** ἀντάπτεσθαι (*D. F.* 3) takes the gen. by G. 171; H. 574, b. **23.** ἀποδέξασθαι: ἀποδείκνυμι. *D. F.* 7.

Page 128, l. **6.** τοιάδε: *something like the following.* — Εἰ καὶ πολ.: *however many.* **7.** τειχέων κιθῶνες (by shifting of aspiration for χιτῶνες): *covers of wall, i. e., covering* or *protecting walls.* — Ἰσθμοῦ: *i. e.*, of Corinth, the usual use of the term, unless specially referred to some other locality. **9.** πόλις: *D. F.* 20. **11.** μουνωθέντες (*if they had been deserted*): contains the protasis of ἂν ἀπέθανον, while ἀποδεξάμ. has a concessive force (*although they had displayed*). *St.* **12, 13.** πρὸ τοῦ: G. 143, 2; H. 525, d. — ὀρέοντες: *D F.* 33. — ἄν goes with ἐχρήσαντο. It is often thus repeated (G. 212, 2; *M. and T.* 42, 3). So in lines 18, 19 below. **18.** Νῦν: *as it is.* **20.** Οὗτοι, &c.:

For to whatever side they leaned, that was destined to prevail. **22.** τοῦτο . . . . ἐμήδιστε: *all the rest of the Greeks who* (lit. *as many as*) *did not espouse the Persian cause.* On μή, see G. 231; *M. and T.* 58, 3; H. 835. **24.** ἀνωσάμ.: from ἀνωθέω. **26.** ἐς . . . βαλόντα: which *threw them into consternation.* **28.** δέξασθαι: *to meet.*

Page 129, l. **1.** τὰ νομιζόμ.: *the customary rites.* **3.** The oracle is in hexameter verse, as usual. The phrenzy of the priestess is suggested by the somewhat incoherent character of the whole oracle, and particularly by the gram. confusion, the plu. and sing. both occurring in this line, the sing. (σόν) in l. 9, and the dual and plu. in l. 14, all addressed to the θεοπρόποι. "Even when the general sense of an oracle is plain (which it hardly ever is), the particular phrases are always wild and vague" (*Grote*). — Λιπὼν φεῦγ', etc.: *leaving your homes and the,* &c. . . . . *flee to the uttermost parts,* &c. **4.** πόλιος τροχ.: *i.e.* Athens, from its shape. **5.** Notice the prophetic use of the pres. tense. **6.** νέατα: om. ἐν tr. — μέσσης: sup. πόλιος. **7.** πέλει: sup. from l. 4, κάρηνα, with which the pred. adj. ἄζηλα agrees (*B.*). — μίν: *i. e.* πόλιν. — κατὰ . . . . ἐρείπει = κατερείπει. **8.** Συριηγενές: *i. e.* Assyrian, — a common mistake of the Greeks. Cp. Hdt. VII. 63. **8.** διώκων: *driving, i. e. riding in.* **11.** Οἵ refers to νηούς. **12.** κατά separated from its verb, κέχυται (χέω), as in l. 7. **14.** κακοῖς . . . . θυμόν: "*Spread a brave spirit over your ills.*" L. & S., and B.; while St., Grote, and others adopt in substance the meaning, "Steep your souls in sorrow," which is in harmony with the general sense of the oracle, and seems the preferable interpretation. "It is a sentence of nothing but desolation and sadness" (*Grote*). **15–16.** συμφορῇ, &c.: "*felt it as the greatest of calamities*" (*F.*). — ἐχρέοντο: *D. F.* 33. — Προβάλ.: fig. *prostrating themselves under,* &c. This partic., as well as λαβοῦσι, agrees with σφί in l. 19, as ἐλθόντας might have done. **18.** ὁμοῖα: adv., *as much as.* **23.** ἄπιμεν: fut. in sense. G. 200, N. 3; H. 699, a. **24.** αὐτοῦ τῇδε: cp. the tr. of αὐτοῦ ταύτῃ, p. 72, l. 4. — τελευτήσωμεν: *M. and T.* 66, 2 (G. 239, 2). **25.** λέγουσι: a mere repetit. of λέγουσι in line 21. **29.** ἀδάμαντι πελάσσ.: see L. & S., πελάζω. **30.** Κέκροπος οὖρος: some tr. *Cecrops's Mount, i. e.,* the Acropolis; others the *bounds of Cecrops, i. e.* of Attica. That is, οὖρος may = Att. ὅρος, or ὄρος. I prefer the latter.

Page 130, l. **1.** Τριτογενεῖ: Athena. — διδοῖ: *D. F.* 36, 40. **3.** ἱπποσύνην = ἱππεῖς. — μένειν = the imperat. G. 269; H. 784. **4.** ἠπείρου: Asia. **7.** Δημήτερος (the patroness of cereals, used fig. for grain itself), &c.: *either in seed-time or harvest.* **12.** συνεστηκυῖαι: *at variance with each other.* **15.** ῥηχῷ: *a thorn-hedge.* The meaning *palisade,* though giving excellent sense and supported by good authorities, seems inadmissible from the etymol. of the word. Cp. Curtius's *Gr. Etymol.,* 512. **16–17.** κατὰ τὸν φραγμὸν . . . . εἶναι: *referred to the hedge.* **18.** ἀπέντας: ἀφίημι. *D. F.* 3. **19.** ἔσφαλλε:

puzzled. **29.** οὐκ . . . . πᾶν ὀρθῶς . . . . συμβάλ. : *had not altogether got the sense* of the last two lines. **30.** εἶχε . . . εἰρημένον = εἴρητο (*St.*).

Page 131, l. **4.** Ἀλλὰ γάρ : *but* this was not so, *for*, &c. H. 870, d. **5.** συλλαμβάν. κατὰ τὸ ὀρ. : *if one grasped its real meaning.* G. 184, 5, 277, 4; H. 601, a, 789, e. **7.** τούτου refers to the ships, but takes the gend. and no. of τείχεος. **10.** ἔων : ἐάω. **11.** τὸ δὲ σύμπαν εἶναι : *but in brief.* G. 268; H. 772. **13.** ἐς καιρὸν ἠρίστευσε : *had opportunely prevailed.* **14.** Ἀθηναίοισι : dat. after γενομέν. G. 184, 4; H. 598. **15.** τά : relat. **22.** ἐς . . . . ἐποιήθησαν : *for the purpose for which they were built*, viz., for the Aeginetan war. **23.** ἐς δέον = ἐς καιρόν of ll. 13, 14.

Page 132, ll. **1, 2.** "When the Greeks of Hellas who had right ideas of duty had assembled and exchanged arguments and pledges." The language excludes the Greeks of Asia, Sicily, &c., and all *Medizing* Greeks of Hellas proper. **6.** ἐγκεχειρημένοι : sup. πόλεμοι for subject. **14.** φρονήσαντες εἴ κως, &c. : *with the design that* (considering if) *in some way the Greek race might become a unit.* For the optat. see *M. and T.* 53, N. 2, 77, 1, c. **15.** ὡς : *on the ground that.* G. 277, N. 2; H. 795, e. **17.** οὐδαμῶν Ἑλ., &c. : *greater than those of every Greek State;* a condensed expression for οὐδαμὰ Ἑλληνικὰ πρήγματα ἦν τῶν (*than which*) τὰ Γέλωνος οὐ πολλὸν μέζω ἦν. The expression οὐδαμῶν τῶν οὐ is used as a comp. pron. (= *every*), agreeing with Ἑλληνικῶν. See K. 555, 5; cp. also the similar idiom mentioned in G. 153, N. 4; H. 817, a. **23.** ἀπολεύμενοί : *D. F.* 31, Exception.

Page 133, l. **5.** λόγου μέζω : *greater than could be told; too great for description.* **9.** πρὸ . . . . γινομένου : *before the expedition which was preparing* should start from Sardis. **11.** Οἶκε = ἔοικε, *seemed like.* **12.** γνώμῃ : "reasoning" (*R.*). **27.** τὰ κατ' ἑωυτούς : *the state of the case, so far as they were concerned.* **30.** παραλαμβάν. : *to enlist them against the Persians.* In Hdt. πειράομαι frequently takes a partic., instead of an infin.

Page 134, l. **3.** ποιεῦσι : partic. agreeing with σφί. **5.** Τῶνδε here, contrary to the common usage, refers to what precedes. **6.** *Responded as follows to their inquiries.* **7.** περικτιόνεσσι refers to the Spartans. **8, 9.** "Observe an armed neutrality; protect the head, and that will protect the body." The recent loss of 6,000 citizens seemed to justify the prudence of these directions. Whether κεφαλή is to be taken as referring to the citadel of Argos or to the ruling class of its citizens, is disputed. Upon πεφύλαξο, see *M and T.* 18, 2, N. 2. **16.** καί τοι = καίτοι. **17.** σφί, &c. : *they were content with the joint command.* **20.** μή : G. 283, 6; H. 838. **21.** ἔχειν (depends upon λέγουσι in l. 18) σπουδήν : *to be anxious to*, &c. **23.** μή shows the gen. absol. to be conditional. G. 283, 4; H. 839. **24.** ἐπιλέγεσθαι . . . . μὴ τὸ λοιπὸν ἔωσι, &c. : *feared that they would thereafter be tributary*, &c. **28.** ἀνοίσειν (-φέρω) : *they would refer* the matter. **29.** πλεῦνας : *the majority, i. e. the people.*

Page 135, l. 2. παῦσαι: *to deprive.* 5. τὴν πλεονεξίην: *the grasping spirit.* 8. περιέψ. depends upon φασί, l. 4. It may be active (*that they should treat them.* B.) or passive (*that the messengers would be treated.* St.) in sense. 18. Οὕτω: *in that case.* It is the protasis of ἂν εἴημεν. *M. and T.* 52. 19. οἰκός = ἐοικός, *proper.* 20. ἄλλοισι τιμωρέοντας: *by giving aid to others.* 21. κατῆσθαι: *D F.* 3. 22. Ἢν γένηται: *if things turn out.* 24. πρῆγμα ποιήσασθαι: *appreciated the force* of the argument. — οὐδέν (goes both with the partic. and the verb) &c.: *having given no pledges, they made no demands.* 25. παραλαμβάνειν: *were attempting to enlist.* G. 200, N. 2; H. 702. On the use of the infin. by assimilation in a dependent clause, see G. 260, N. 2; *M. and T.* p. 193, N. 3. 27. ἐπὶ προφάσιος: *under this pretext.* 28. Συμπεσεῖν . . . . τούτοισι: *coincided with this account.* 29. λόγον . . . . γενόμενον: *history of an event which occurred.* 30. Μεμνονίοισι: the Greek legends connected Memnon with Sousa as well as with Egypt. See Rawlinson's n. on Hdt. V. 54.

Page 136, l. 1. ἑτέρου πρήγ.: the negotiation of a peace with Persia. Date about 445 B.C. See Curt. II. 454, *fill.* 4. καὶ τούτους: hardly translatable; a mere repetition of Ἀργείους. 5, 6. τήν: relative. φιλίην is incorporated into the rel. clause, accord. to G. 154; H. 809. 9. ἀπέπεμψε: *did send.* 15. οἰκήϊα . . . . συνενείκαιεν: *should bring together their personal complaints* against others. 18. "And thus the conduct of Argos has not been so much worse than that of others" (*Grote*). 20. γε μέν: *nevertheless.* See L. & S. under γέ. 21. ἔπος: *remark.* ἐχέτω ἐς: *apply to.* 23. ἐπειδή, &c.: *Since their war against the L. had not prospered.* 25. πρό: *in preference to.* 27. ἀπίκατο: *D. F.* 3, 30. 28. καὶ δὴ καί: *and in particular.* They serve to introduce a particular statement following a general.

Page 137, l. 2. οὐκ ἐλείφθη: *was not left behind = joined the colony.* 11. ἐπ' ᾧ τε: *on condition that.* The Epic τε (as in ἐπεί τε) is not translatable. H. 856, a; J. 755, 3. 12. πρὸς τὰ πυνθάνομαι; *by what I learn* of his character. — κατεργάσασθαι: appos. with τοῦτο. 17. τὰ ὑπεναντία τούτων: *contrary to this = on the contrary.* G. 160, 2; H. 552. 21. ἀπέθανε . . . . ὑπό: cp. p. 85, l. 19. 28. εἶναι: *M. and T.* 97, N. 3. 30. καὶ πρός: *and furthermore.*

Page 138, l. 6. ἐπὶ τοῖσδε καταλλάξ.: *having secured peace* between the Syr. and Hip. *on the following terms,* viz. *that the S. transfer,* &c. 8. παραδοῦναι: *M. and T.* 99. 10. κατέλαβε: cp. p. 85, l. 10, and note. 12. τῷ λόγῳ τιμωρέων: *though nominally aiding.* 14. τῷ ἔργῳ: *in fact.* 15. ἀποστερήσας: *having deposed.* 17. γαμόρους: a Doric Sicilian term for *wealthy citizens,* — properly *land-holders.* — ἐκπεσόντας: ἐκπεσεῖν = *to be expelled* or *banished.* 19. δέ may occur, as here, without a previous μέν when several predicates belong to the same subject, and the contrast is slight between the clauses. J. 767 3, b. 25. καὶ ἦσαν: *and S. was every thing* to him. 26, 29. τοῦτο

μὲν . . . . τοῦτο δέ: cp. n. on p. 91, ll. 27, 29. — ὑπερημίσεας and τώυτό: G. 165; H. 555. **30.** τοῖσι Καμ.: dat. of likeness after τώυτό. G. 186; H. 603. — Μεγαρέας: the inhabitants of *Megara Hyblaea*, a little north of Syracuse.

Page 139, l. **1.** πολιορκεόμ.: *by siege.* **2.** παχέας: fig. for πλουσίους. **3.** προσδοκέοντας: προσδοκάω. *D. F.* 33. **7.** ἐπ' ἐξαγωγῇ ἐκ Σ.: *to be removed from Sicily.* **8.** Εὐβοέας: a colony of Leontini, location not known. **9.** διακρίνας: *making the same exception* as in the case of the Megarians. **12.** Τότε δέ: a resumption of the narrative which was broken off (at p. 136, l. 29) by the digression about Gelo. **15.** παραλαμψ. (Att. παραληψ.): *to enlist.* **22.** δυνάμιος: "*you have reached a high degree of power*" (*F.*). The gen. occurs after certain adverbs of *state, condition,* &c. (εὖ, καλῶς, μετρίως, &c.) combined with ἔχω, and, in Herodt., ἥκω. (Cp. G. 168, N. 3; H. 589.) Here the gen. is retained, though the adv. is wanting. K. 419, 5. Perhaps the gen. may be referred to the principle of G. 171; H. 574, c. **23.** μέτα: for the accent see G. 23, 2, end; H. 102, a. **24.** Ἁλής, &c.: a somewhat troublesome sentence. Grammatically Ἑλλάς is to be construed the subject, and χείρ the pred. of συνάγεται, for which γίνεται or ἐστί may almost be substituted in sense. Tr. *the union of all Greece is the gathering of a great force.* The participle is conditional as at p. 116, l. 27. See Stein's note, and a full discussion of the expression in K. 493, 4. **28.** τὸ δέ, &c.: *and the loyal part of Greece be small.*

Page 140, l. **3.** ἐθέλει: *is wont.* Cp. φιλέει, in the same sense on p 100, l. 21, p. 141, l. 8. **4.** πολλός, &c.: *M. and T.* 112, 2, and examples on p. 228, top. **9.** νεῖκος συνῆπτο: *hostilities had been engaged in.* — ἐπισκήπτοντος, &c.: *and when I begged you to avenge the murder of Dorieus by the Egestaeans.* See Hdt. V. 42–46, concerning Dorieus. **11.** ὑποτείνοντος, &c.: *and when I undertook to free the trading-ports.* We must suppose that the Carthaginians had seized some of the ports in Sicily or Africa with which the Greeks traded (*St.*). **14.** τὸ . . . . ὑμέας: *so far as you are concerned* (G. 160, 2; H. 552.) — τάδε ἅπαντα: all parts of Sicily. **15.** νέμεται: we should have expected ἐνέμετο ἄν (of which τὸ . . . . ὑμέας is the protasis. *M. and T.* 52), but the author chooses a more vivid form of expression. **24.** Ἐπὶ λόγῳ . . . . ἐπ' ᾧ: *on condition that.* **28.** ἠνέσχετο: G. 105, N. 3; H. 314, second part. **29.** Ἤ κε μέγ' οἰμώξειεν: an Homeric phrase, taken from the Il. VII. 125. **30.** ἀπαραιρήσθαι: cp. ἀναραιρέατο, p. 88, l. 8, note. — ἡγεμονίην: G. 164; H. 553. The passive retains the accus. of the thing.

Page 141, l. **3.** ἴσθι ἀρξόμ.: *know that you will be ruled by,* &c. G. 279, 280, N. 3; H. 799, 802. **5.** δέ: om. in tr. G. 227, 2; H. 862, b. — βοηθέειν: for the imperative. G. 269; H. 784. — ὥρα (ὁράω) = Att. ἑώρα. **6.** ἀπεστραμ.: *averse* to his proposal. **8.** φιλέει: cp. n. on ἐθέλει, p. 140, l. 3. **10.** Ὅκου: *since.* **11.** καὶ ἐμέ, &c.: *that I cling to it too, even more than you.* **16.** τοῦ δέ: see note on l. 5, above. ἂν ἡγεοίμην is to be supplied mentally. **24, 25.**

ὅκως . . . . οὐ προφαίνεις: *you make no offer that*, &c. — μὴ ἡγεύμ.: *unless you have command of the Greeks.* G. 283, 4; H. 839. **26.** ὅσον: *as long as.* **29.** ἀπάσης: sup. στρατιῆς. **30.** οὕτω . . . . ἔχει τοι: *then the case stands as follows.* We might have looked for ὧδε in place of οὕτω.

Page 142, l. **1.** ἐπίῃ, ἐπήσομεν: *D. F.* 3. **4.** παριέναι ναυαρχέειν = *to resign the naval command.* **5.** πάραλον: used for ναυτικόν (*St.*). **6, 7.** εἰ . . . . συγχωρήσομεν: G. 227; H. 750. **7.** ἀρχαιότ., &c.: *presenting ourselves as the most ancient nation.* **8.** οὐ μετανάσται: *having never changed our homes.* These expressions embody the well-known claim of the Athenians to be αὐτόχθονες, *aborigines.* **10.** τάξαι (depends on ἄριστον) &c.: *best at marshalling.* G. 261; H. 767. The allusion is to the Il. II. 552–554, where such a statement is made concerning Menestheus. **12.** οἴκατε = ἐοίκατε. **14.** οὐδὲν ὑπιέντες: *yielding nothing.* — οὐκ ἂν φθάνοιτε, &c.: *you could not be too quick in retiring.* G. 279, 2; H. 801. **17.** νόος: sup. ἐστί. — τὸ . . . . λέγειν (*what he means to say*) is probably a marginal comment of some early reader, which crept into the text by mistake. It adds nothing to the sense. **18.** δῆλα: sup. ἐστί. Cp. n. on ἀδύνατα, p. 87, l. 9. **20.** στρατιήν: sup. δοκιμωτάτην εἶναι. Observe the change from ὡς with the indic. to the infin. with subj. accus. **27.** "Fools! you still complain of the miseries (*tears*) which, on account of your aid to Menelaus, Minos (after he was deified) sent upon you, in his anger because they (the Greeks) did not join in avenging his death at Camicus (in Sicily)."

Page 143, l. **1.** ἀνδρός, *i. e.*, Paris. **2.** Ταῦτα . . . . ἀπενειχθέντα: *this report.* **4.** ὑπὸ ἀναγκαίης . . . . ὡς διέδεξαν (-δείκνυμι): *from compulsion, since they made it clear that*, &c. **17.** προκατημένους, &c.: *that we, situated so far in front of the rest of Greece, should*, &c. **19.** οὐ: we should expect μή (by G. 283, 4; H. 839), and the use of οὐ is regarded by St. as only an oversight for μή. — ἀναγκαίην, &c.: "You cannot compel us to oppose the Persians; for nothing can compel men to do impossibilities."

Page 144, l. **2.** κατά: *about.* **9.** μηδέ, &c.: *and not to remain at the pass and be trodden under foot.* **14.** Δοκέειν: G. 268; H. 772. **16.** κατά: *by, past.* **17.** τῇ περ: *where.* **19.** Αὕτη, &c.: *such did the expedition into Thrace prove to be.*

THE BATTLE OF THERMOPYLAE.

Collateral Reading: *Grote*, chap. XL.; *Curtius*, II. 306–311; *Smith*, chap. XVIII.; *Cox*, 180–191; Leake's *Travels in Northern Greece*, II. 31–55.

Page 145, l. **1**, refers to events mentioned in preceding chapters not found in this book. This Achaia was in the S. E. part of Thessaly. **2.** ἤϊε: *D. F.* 43. Supply Ξέρξης for its subject. **3.** ἄμπωτις, &c.: *ebb and flow of the tide.*

The average tide in the Mediterranean does not exceed eighteen inches. "The flatness of the coast round the Maliac Gulf would render the rise and fall more perceptible there than elsewhere" (*R.*). **5.** τῇ μέν, τῇ δέ: *here, there.* **8.** ἰόντι: G. 184, 5, end; H. 601, a. **10.** ἐκδιδοῖ: *D. F.* 36, 40. **11.** κού: *somewhere about.* — ποταμός: sup. *ἐστί.* **12.** τόν: rel., subject of ἀναφανῆναι. — καιομένῳ: *when he was burning* upon the pyre erected by himself upon Mt. Oeta. This myth represents the river-god Dyras as his deliverer. See the *Class. Dict.* **14.** Τρηχίς: *D. F.* 5. **16.** Ταύτῃ: *here.* — εὐρύτατον: tr. *the widest part.* See n. on p. 187, l. 4. **17.** κατ' ἅ = τῇ, *where.* **18.** πλέθρα must be taken to mean sq. measure, if the text be correct; but distance rather than area is naturally suggested by the context. B., R., and others suppose the text corrupt. **25.** στεινότατόν ἐστι: see the n. on l. 16. **26.** δέδμηται: δέμω.

Page 146, l. **1.** Ἐν τῷ μεταξύ: *between.* **4.** χῶρος: sup. *ἐστί.* **5, 6.** Ἀμφικτυονίδος: *Amphictyonic.* Upon *Amphictyon,* see the *Class. Dict.*; upon the *Amphictyonic council,* see the history (consult the index). This region has changed so much, through the gradual filling up of the Maliac Gulf with the alluvial deposits of the Spercheius and other streams, that the description of Hdt. would now be a poor guide to the topography of the district. The coast-line has receded some four miles at the head of the gulf, the Spercheius enters the gulf seven or eight miles from its ancient mouth, and where there was only room for a wagon-road between the rocks and the sea there is now a marshy plain about a mile wide between the pass and the Spercheius (*Elladha*). The name Θερμο-πύλαι, *Hot-gates,* is due to the hot springs which abound in the vicinity of the pass. The water of these springs now serves to turn the wheel of a grist-mill. The pass itself is still easily traced. **12, 13.** τῶν πρὸς . . . πάντων: *all the places stretching toward the north.* — οἱ δέ: the Greeks. **14.** φερόντων = ἐχόντων of the previous line. — τὸ ἐπὶ, &c.: *so far as the main land was concerned.* Acc. of specification. G. 160; H. 549, c. **30.** εἴη ἐν φυλακῇ = φυλάσσοιτο, *was guarded.* Abicht and Baehr make σφί refer to the Greeks; Stein, to the Locrians and Phocians. In the former interpretation it is the dat. of the agent after the passive idea of εἴη ἐν φυλακῇ, while in the latter it is the dat. of advantage after the same expression. I prefer Stein's interpretation.

Page 147, ll. **4, 5.** τῷ . . . . συνεμίχθη: *in whose case evil was not mingled* with the good *from his very birth.* **5.** τοῖσι, &c.: the higher the position of men, the more terrible the calamities which befall them. **6.** Ὀφείλειν . . . . ἂν (represents ὀφείλοι . . . . ἂν of the direct discourse): *would necessarily fail of his expectations.* The position of ἂν is unusual. **18** ἐξ ἀπροσδοκήτου: *unexpectedly.* **21.** γόνου: G. 180, N. 1; H. 584, b, end. — Δωριέος: cp. n. on p. 140, l. 9. **23.** καί: *both.* **27.** κατεστεῶτας (καθίστημι: *D. F.* 3): the no. of 300 was *fixed* by law or custom as the king's body-guard in such under-

takings. In this case he took the *fixed* or *usual* number of 300, but selected only those who had sons, in order that their families might not become extinct, even if they themselves perished. **28.** τούς: *whom.*

Page 148, l. **2.** σφέων μεγάλως κατηγόρητο: "vehement accusations had been brought against them" (*F.*). See G. 173, 2, N.; H. 583. **3, 4.** εἴ τε: see εἴτε in the lex. — ἀπερέουσι (-εἰπεῖν): *renounce.* **5.** ἀλλοφρον.: concessive. G. 277, 5; H. 789, f. **8.** οὗτοι, the allies; αὐτούς, the Spartans. **9.** ὑπερβαλ.: *lingering.* — Κάρνεια: a Doric festival, in honor of Carneian Apollo. It was celebrated annually in August for a period of nine days, and during its continuance (as also in case of other great festivals of the Greeks) no active military operations were begun. "That the origin and meaning of the word Carneius was unknown to the Greeks appears from the various explanations of Pausanias and others" (*R.*). **12.** ἐνένωντο (= ἐνενόηντο; formed by contraction, but with irreg. accent): pluperfect mid. of νοέω. **13.** ἕτερα τοι. ποιήσειν: *to take a similar course.* — ἦν γάρ, &c.: this statement is not exact. The Olympic games came at the first full moon after the summer solstice, and hence were a little earlier than the Carneia. **14.** Οὔκων: *D. F.* 12. **25, 26.** ὀλίγων . . . . ἀλέξασθαι: *too few to ward off.* G. 261; H. 767. **26.** σφέων: the Greeks at Thermopylae. **27.** ἰδέσθαι: G. 265; H. 765. **27, 28.** εἰσί, ποιέοιεν: note the change of mood, and cp. ἥκοιεν and εἰσί, p. 146, l. 28. **29.** τοὺς ἡγεμόνας: obj. of ἀκηκόεε by anticipation (*prolepsis;* H. 726), while logically the subj. of εἴησαν. Cp. Shakspere, *Merchant of Venice,* IV. 1: "You hear the learn'd Bellario, what he writes."

Page 149, l. **2.** κατώρα (ὁράω): *D. F.* 3. — πᾶν μὲν οὐ τὸ στρατόπ.: only *a part of the forces* (lit. *not all of the encamped army*). στρατόπεδον = στρατόν. **4.** ἀνορθώσαντες εἶχον: *which they had rebuilt, and were now holding.* **5.** ἐμάνθανε: *observed.* — τοῖσι: *whose.* G. 184, 3, N. 4; H. 598, a. **7.** ὥρα: cp. κατώρα, above. **8.** See ll. 27, 28 below for an explanation of these acts. **11.** οὔτε . . . . τέ: "Sometimes a neg. member is connected with a following affirmat. by οὔτε . . . . τέ." H. 859, examples. — ἀλογίης, &c.: *i. e.,* they paid no attention to him. **13.** συμβαλέσθαι . . . . ὅτι: *to conceive the fact that.* **16.** Δημάρητον: see the *Class. Diet.* **18** εἰρώτα takes two objects. G. 164; H. 553. **19.** πρός = ὑπό. **20.** ὡρμέομεν: *D. F.* 33. **21, 22.** γέλωτά με ἔθευ (*D. F.* 37, end): *you ridiculed me;* an extension of the principle that verbs signifying *to do a thing to a person* take two accusatives. — τά περ: relative with πρήγματα for its antecedent. **25.** ἀπίκαται: *D. F.* 3, 30. **29.** τὸ ὑπομένον = τοὺς ὑπομένοντας, *those remaining in* Sparta. **30.** ὑπομενέει: *D. F.* 31.

Page 150, l. **1.** The sense is, "You are now coming into contact with Spartans, citizens of the finest of Greek cities, and the one which has a dominant (regal) influence in Greece." καλλίστην πόλιν = πολίτας τῆς καλλί

στης πόλεως. **5.** **τοσοῦτοι**: *only so many* (*Ab.*); *so few.* **6.** **χρᾶσθαι** = the imperative. G. 269; H. 784. **15.** **φερόμενοι**: *furiously.* **18.** **παντί τῳ**: *every one.* G. 84, N. 2; H. 244 D. **19.** **πολλοὶ . . . . ἄνδρες**: no Eng. trans. can reproduce the terseness of the Greek. However sufficient his army was in numbers, in men it was deficient **21.** **περιείποντο**: **περιέπω.** **22.** **τούς**: relative. — **ἀθανάτους**: see n. on p 114, l. 1. **23.** **ὡς**, &c.: *as though they at least would easily "finish the business"* (*R.*) **25.** **ἐφέροντο**: *accomplished.* **29, 30.** **ἄλλα τε**, &c.: *both in other respects showing that they were well versed in the art of fighting* [and that they were now] *among those who were ignorant of the art.* **ἄλλα**: accus. of specification. — **ἐξεπιστάμ.**: G. 280; H. 797. — **τέ** after **ἄλλα** corresponds to *καί* before *ὅκως*: *both . . . . and.*

Page 151, l. **1.** **ἐντρέψειαν**: G. 233; *M. and T.* 62. — **φεύγεσκον**: iterative imperf. The **δῆθεν** shows that the flight was a mere ruse. **3.** **ἂν . . . . ὑπέστρεφον**: G. 206; H. 704. — **καταλαμβανόμ.**: *when already captured,* as their pursuers imagined. **7.** **ἐδυνέατο**: *D. F.* 30. — **ἐσόδου**: G. (171) and H. (576) differ in their explanations of the gen. after **πειράομαι.** I prefer the former. **13.** **ἐόντων**: sup. *τῶν Ἑλλήνων.* — **ἐλπίσαντες**, &c.: the Persians *supposed* (**ἐλπίσαντες**) that the Greeks (*σφέας*) must have been disabled. **16.** **ἐν μέρεϊ . . . . ἐμάχοντο**: the pass was too narrow for all of the Greeks to engage the enemy at once. **18.** **ἀτραπόν**: the famous path by which the Persians under Hydarnes circumvented Leonidas. See the map. **21.** **ὅ τι**: *how.* G. 160, 2; H. 552, a. — **χρήσηται**: G. 244; *M. and T.* 71. **23.** **οἱ**: G. 186, Note 1. **25.** **καὶ διέφθειρε**, &c.: *and* thus *destroyed.* — **ταύτῃ**: *there, i. e.,* at Thermopylae. **27.** **οἱ**: dat. after **ἐπεκηρύχθη.** **28.** The Pylagori were one of the two grades of deputies to the Amphictyonic council. This council assembled semi-annually near Pylae for certain ancient rites, and then adjourned to Delphi for business. — **Πυλαίην**: the general name for the *Session* begun near Pylae, but continued at Delphi. **30.** **ἀπέθανε** = *was killed,* and so takes a gen. of the agent with *ὑπό.* — **Ἀθηνάδεω**: *D. F.* 14.

Page 152, ll. **2, 3.** **τὴν . . . . σημανέω**: Hdt. does not redeem this promise. **4.** **ὑστερον τούτων**: *after these events, i. e.,* after the Persian invasion was ended. **8.** **λόγους**: *accounts* of the *ἀτραπός.* — **Πέρσησι**: G. 184, 3; H. 597. **9, 13.** **τοῦτο μὲν . . . τοῦτο δέ**: G. 148, N. 4; H. 525, a. **9, 10.** **τῷδε . . . . σταθμώσασθαι ὅτι**: *to decide thus,* viz. *that the Pylagori offered their reward,* &c., *after a most exact investigation no doubt in every way.* **13.** **φεύγοντα**: *fled before.* **14.** **καὶ ἐών**, &c.: *even if he were not a Malian,* — a supposition in accord with the fact, as Carystus was in southern Euboea. **16.** **ὡμιληκὼς εἴη**: *M. and T.* 18, 1, N. **17, 18.** **τοῦτον αἴτιον γράφω**: *I record him as the culprit.* **18.** **ἤρεσε**: **ἀρέσκω.** It agrees with the omitted antecedent of *τά.* **20.** **τῶν**, &c.: see p. 150, ll. 22, 23. **21** **λύχνων ἁφάς**: cp. our (now obsolete) expression, *early candle-light.* **23, 24.** The

time of these events is unknown. **25.** ἔκ τε τόσου δὴ κατεδέδεκτο (-δείκνυμι: *D. F.* 7). *from so early a time had* the pass *been proved by the Malians to be useless* for defence against northern invasion. — Μηλιεῦσι: dat. of the agent after κατεδέδεκ. — ἐοῦσα: G. 280; H. 797. **26.** ἔχει ὧδε = ἐστὶν τόδε.

Page 153, l. **1.** Λοκρίδων: sup. πολίων. — πρὸς τῶν Μ.: *adjoining the M.*; *after passing the M. boundary.* **2.** The epithet *Melampygus* was applied to some boulder or crag in the narrowest part of the pass, from its local association with the myth of Heracles and the Cercopes (see the dict. or *Class. Dict.*). "Hercules, annoyed at the insults offered to him by the Cercopians, binds two of them to a pole in the manner represented on the bas-relief of Selinus, and marches off with his prize. Happily for the offenders the hinder parts of Hercules had become tanned by continued labours and exposure to the atmosphere, which reminded them of an old prophecy, warning them to beware of a person of this complexion, and the coincidence caused them to burst out into an immoderate fit of laughter. This surprised Hercules, who inquired the reason, and was himself so diverted by it, that he set both his prisoners at liberty." Müller's *Dorians*, vol. I. p. 464. **12.** ὑπὸ τῶν εἴρηται: *by those by whom it has been said* that the pass was guarded, *i. e.*, by Leonidas and his men. **13.** ὑποδεξ.: *according to a promise they had made L.* **15.** οὖρος . . . . ἐόν: they were able to ascend the mountain unobserved, because it was heavily wooded. Oaks and pines still abound there. **17.** οἰκός = ἐοικός. **26.** φεύγοντες: G. 279, N. **27.** The Phocians thought that an attack upon them was the main object of the Persians *from the outset* (ἀρχήν: G. 160, 2). **30.** οἱ: omit in trans.

Page 154, l. **3.** ἐπὶ δέ (corresponds to πρῶτον μέν, just above): *and furthermore.* On the adv. use of ἐπί, see n. on p. 66, l. 13. **5.** οὗτοι, *i. e.*, Megistias and the deserters. — ἔτι νυκτός: *while still night; before dawn.* **9** ἀντέτεινον: *insisted* upon withdrawing. **10.** διακριθέντες: *having separated.* **14.** οὐκ ἔχειν εὐπρεπέως: *that it was disgraceful.* The infin. depends upon a word of thinking or feeling suppressed, but suggested by κηδόμενος. **16.** ἀρχήν, as above, p. 153, l. 27. Ταύτῃ, &c.: *I incline in opinion* [τῇ . . . εἰμι] *this way* [ταύτῃ, adv.], viz., that L. sent off his allies, *even more* [καὶ μᾶλλον] than to the other view, viz., that they separated owing to discord. **18, 20.** κελεῦσαι, ἔχειν: depend on τῇ γν. πλ. εἰμι. **20.** αὐτοῦ: adv. **21.** Ἐκέχρηστο, &c.: when at the very begin. of the war the Spartans had consulted the oracle with respect to it, the following reply had been given them by the Pythia. **26.** ἐν ἔπεσι ἑξαμ. ἔχοντα: *being in hexameter.* ἔχειν in the sense of εἶναι is not uncommon, especially with adverbs and adv. phrases, but the partic. seems unnecessary here. It agrees, as does λέγοντα, with Ταῦτα. **28.** Upon the second foot, ἄστυ ἐρι-, see G. 10; H. 37. — Περσείδησι: *descendants of Perseus*, meaning the Persians. The acciden-

tal likeness of the names Περσεύς and Πέρσης led the ancients into the error of supposing the Persian name to be of Greek origin. **29.** Πέρθεται: the present with prophetic force for the future. — ἢ τὸ μὲν οὐκί: *or this* will *not* be destroyed. Sup. πέρθεται (*Ab.*). — Ἡρακλέους: the lineage of Leonidas was traced back to Heracles, as may be seen on p. 147. **30.** βασιλῆ = Att. -έα. — οὖρος = Att. ὅρος.

Page 155, l. **1.** τόν: *him, i. e.*, the invader. — σχήσει Ἀντιβίῃ: *will withstand.* **3.** σχήσεσθαι: *refrain.* — διὰ . . . . δάσηται (lex. διαδατέομαι or διαδαίω): *shall have taken as his portion one or the other of these.* — πάντα: either adv. acc. pl. = πάντως, *wholly;* or acc. mas. sing., agreeing with ἕτερον, *in full.* **4–7.** Here the author reverts to the construction of ll. 17–19 of the preceding p., as if all that intervenes (from Μένοντι, l. 20) were parenthetical. καταθέσθαι involves the idea of laying aside in a safe place the savings of to-day against the needs of to-morrow. Leonidas is fig. represented as wishing to *deposit* in the memories of men *the glory only of the Spartans, i. e.*, their glory unmixed with recollections of dissension and the flight of allies. Cp. *Bl.* (Other eds. have, however, μούνων, which would mean that he wished *to secure the glory of the Spartans only, i. e.*, wished the glory of this defence to belong exclusively to them.) **9, 10.** ἄλλους, Μεγιστίην: obj. of ἀποπέμπων. — λεγόμενον, &c.: *claiming to be descended from Melampous.* — τὰ ἀνέκαθεν: acc. of specification. **11.** τοῦτον: a mere repetition of Μεγιστίην. **21.** οὐκ ἔφασαν: *refused.* — **25.** Xerxes waited till nearly noon before making the attack, so that Hydarnes might have had time to arrive at the rear of the Greeks, and co-operate with him. **29.** χῶρος: *distance.*

Page 156, l. **3.** αὐχένος: *pass.* **4.** ἔρυμα τοῦ τείχεος: *protecting wall.* This had hitherto been guarded, and they had made occasional excursions from it to fight the enemy, but had not gone beyond the narrow defiles of the pass. **8.** The whip was used freely by the Persian officers to urge on their men, both in labor and in battle. Cp. p. 109, l. 26. and p. 125, l. 12. **17.** κατηγότα: *κατάγνυμι.* **19** γενόμ.: *after proving himself.* **20.** τῶν: relat. limiting οὐνόματα. **21.** ἐπυθόμην δὲ καὶ: sup. τὰ οὐνόματα. **23.** ἐν: adv., *among them.* See n. on p. 66, l. 13. **24.** Abrocomes and Hyperanthes were then half-brothers of Xerxes; and Phratagoune, their mother, was the niece as well as wife of Darcius, as the next sentence shows. D. had in all six wives; but it is not known whether all were living at the same time or not. **26, 27.** See the family-tree of D. in the n. on p. 103, l. 27. — ὅς refers to Artanes. **28.** οἶκον: *estate.* **30.** ἀδελφεοί: the same who have just been mentioned.

Page 157, l. **2.** ὑπεξείρυσαν: *carried away,* or *rescued, his body* (τοῦτον). **3.** Τοῦτο δὲ συνεστήκεε: *this struggle continued.* **6.** Ἐς . . . τὸ στεινόν: cp. l. 3, p. 156. **10.** ἐπί: *in honor of.* — Ἐν τούτῳ, &c.: the sense is that while the Greeks were here defending themselves with hands, teeth, and short

swords, — so far as they still retained their swords, — the Persians fairly buried them beneath their missiles (βάλλοντες, lit. *by hurling*). **13–15.** The Persians had *followed up* (ἐπισπόμενοι: ἐφέπω) the Greeks *in front* (ἐξ ἐναντίης), as they retired behind their fortified wall, had then destroyed the wall, and in the confusion of the ensuing fight many had probably succeeded in pressing past the Greeks and in joining Hydarnes, by which union the Spartans were completely inclosed. **18.** πρὶν ἤ: G. 274, N.; H. 768 (cp. 769). — ἔπος: *witty reply, bon mot.* The ἔπος appears in ll. 24–27, below. **20.** ἀπιέωσι (ἀφίημι: *D. F.* 38): *shoot.* **22.** τοσοῦτο, &c.: *so great did* the Trachinian *say their numbers were.* εἶναι depends on a verb of saying, implied. **22, 23.** τὸν . . . . εἶπαι: a mere repetition, in effect, of the same words four lines above, though the *τόν* there is to be regarded as a relative, here as a demonstrative. **25, 26.** ἀγγέλλοι, ἔσοιτο: oratio obliqua. The words of Dieneces were ἀγγέλλει, ἔσται.

Page 158, l. **1.** Ἀρματίδεω: *D. F.* 14. Note the omission of ὁ (and cp. G. 141, N. 4; H. 509, β). **2.** θαφθεῖσι (H. 66, R. d): θάπτω. — αὐτοῦ ταύτῃ: cp. n. on p. 72, l. 4. **3.** πρότερον ἤ: see n. on πρὶν ἤ, p. 157, l. 18. **6, 7.** On the metres, see G. 295, 5; H. 911. **7.** Πελοποννάσου, τέτορες: Doric forms. **10.** ἀγγέλλειν: G. 269; H. 784. **11.** "It is because the laws of Lycurgus were not written that Simonides calls them *ῥήματα*, 'oral laws'" (*Larcher*). **13.** Μεγιστίᾳ: G. 39 (*Gen. Sing.*); H. 136, Rem. d. **14.** ἀμειψάμενοι: *having crossed.* **17.** ἕξω ἤ: *except.* The construction is peculiar, as we should expect ἕξω alone, followed by the gen. Ab. and St. regard ἐπίγραμμα as a second accus. after ἐπικοσμήσαντες. **20.** κατὰ ξεινίην: *because of his friendship, i. e.,* he was not paid for the epigram, as he usually was for such services. The other inscriptions are also ascribed to Simonides.

SEA-FIGHTS NEAR ARTEMISIUM.

Collateral Reading: *Grote*, chap. XL.; *Curtius*, II. 311 *foll.*; *Smith*, chap. XVIII.; *Cox*, 191 *foll.*

Page 159, l. **11.** νέας: *triremes.* See the *Dict. of Antiq.*, Navis. **14** ὡς, &c.: *how each nation furnished its quota of the ships, i. e., how large a share of the ships each furnished.* The MSS. have ὡς, which some eds. change into ὅσον. **19.** οὐκ ἔφασαν: *refused.* **21.** ἀλλά, &c.: *but* said *that they would break up,* &c. **22.** Ἐγένετο . . . λόγος: *it had been asserted.* — πρὶν ἤ (G. 274, N.; H. 768, 769): *even before sending to Sicily to secure an alliance* with Gelon against Xerxes. See p. 136, l. 27. This mission failed, as may be seen on pp. 140–142. **25.** μέγα, &c.: *making the safety of Greece the chief object.* G. 166; H. 556. **26.** ἀπολέεται: *D. F.* 31.

Page 160, l. **1.** ὀρθὰ νοεῦντες (corroborates γνόντες): *and thinking correctly.*

— στάσις, &c.: the sense is that a war among kindred states is as much worse than a foreign war, which they heartily carry on together, as war itself is worse than peace. **2.** κάκιον: notice the gender. G. 138, N. 2, c; H. 522. **4.** μέχρι ὅσου: *as long as.* — αὐτῶν: the allies. — διέδεξαν (-δείκνυμι): *D. F.* 7. — οἱ Ἀθηναῖοι is the subject of the verbs in ll. 3, 4. **5.** ὡσάμενοι: ὠθέω. — τῆς: sup. γῆς. G. 141, N. 4; H. 509, b. This refers to the expedition under Pausanias in which the Greek cities in Cyprus were liberated, Byzantium taken, &c. The transfer of authority to Athens was largely due to the misconduct and arrogance of Pausanias, the Spartan commander. The date usually assigned is 477 B.C.; but Curt. says 474, *circa.* See *Grote*, chap. XLIV.; *Curt.*, II. 368–376; *Smith*, chap. XXII.; *Cox*, 234–236. **7.** ἀπείλοντο: *D. F.* 3; G. 164; H. 553. **9–13.** The καί in line 9 refers back to p. 148, ll. 18–20, where the same statement is made about the Greeks who had gone to Thermopylae (*Ab.*). **12.** ἢ ὡς αὐτοὶ κατεδόκεον: this phrase merely amplifies the idea of παρὰ δόξαν, and may be omit. in trans. It seems to have been used in forgetfulness of the previous παρὰ δόξαν, as if some such word as ἄλλως, *otherwise*, had preceded. **19.** ταλάντοισι: in appos. with μισθῷ, but to be trans. as a gen. J. 611, Obs. 2; K. 402, c. — ἐπ' ᾧ τε = Att. ἐφ' ᾧτε, *on condition that.* **23.** παρ' ἑωυτοῦ δῆθεν: *from his own means of course.* **25.** μοῦνος: *D. F.* 10. **27.** ἐπομόσας: ἐπόμνυμι.

Page 161, l. **2.** πληγέντες δώρ.: *having been smitten with, i. e., having yielded to bribes.* **3.** ἐκεχάριστο (χαρίζομαι): impersonal. **4.** τὰ λοιπά: the remaining 22 talents. — ἔχων: G. 279, 2; H. 801. — ἠπιστέατο (*D. F.* 30): *supposed.* **6.** ἐπί . . . . τούτῳ: *for this purpose* (*Ab.* and *St.*). **9.** περὶ . . . . πρωΐην: *early in the afternoon.* **12.** ἕλοιεν: opt. in *orat. obliq.* G. 248, 2; *M. and T.* 77, 1, c, 53, N. 2. — ἐκ τῆς ἀντίης (*in front*) = ἐξ ἐναντίης of l. 24 below. **15.** καταλάβοι: *overtake.* — καί, &c.: *and* the Greeks *would in all probability* (δῆθεν) *escape* through the darkness, *while it was necessary*, as the Persians stated, *that not a soul should be saved by flight.* πυρφόρον, &c., is a proverb. expression, derived from a Spartan custom. In the Spartan armies the πυρφόρος carried the sacred fire from the altar of Zeus at Sparta. It was essential that this should not be extinguished; and hence the bearer was so carefully guarded that in a disaster he was the last man to fall. **19.** Σκιάθου: study the map upon this passage. The 200 ships, after rounding Geraestus, the s. extremity of Euboea, and sailing through Euripus, were expected to reach the rear of the Greeks at Artemisium, and cut off their avenue of escape. The main body (σφεῖς) would then attack the Greeks in front, who would thus be surrounded. — οἱ μέν, the Persians on the 200 ships. **27.** σύνθημα: *signal.* **29.** ἐν δὲ τούτῳ, &c.: a disconnected sentence, its primary plan being changed before it is finished (H. 886). The sense is that at this time the diver Scyllias, who had distinguished him-

self in the disaster off Pelion, succeeded in carrying out a long cherished plan of deserting to the Greeks.

Page 162, l. 3. The account of the shipwreck off Pelion (Hdt. VII. 188) is not included in this book. 11. μάλιστά κη with numerals indicates that the statement does not claim to be exact. Here with ἐς it shows that the distance, in the estimation of Hdt., came *about up to* 80 stades, *i. e.*, about nine miles. The distance is in fact about seven miles (*R.*). 19. λόγον . . . . ἐδίδοσαν: *conferred, deliberated together.* 20. ἐνίκα: *the plan was adopted.* The subject is πορεύεσθαι and ἀπαντᾶν below. 21. αὐλισθέντας: a word not properly applicable to naval forces, unless we suppose with Stein that they were to pass the time upon the shore, so as to avoid any appearance of a contemplated movement. Trans. *having slept there.* 22. παρέντας (παρίημι): *having let pass.* — τῇσι περιπλωούσῃσι: the 200 Persian ships. 24. δείλην . . . . φυλάξαντες: *having waited till late in the afternoon*, so that they might avail themselves of the darkness for escape, if compelled to flee. Cp. l. 15 of the previous page. 25. αὐτῶν (refers to the Persians) μάχης: *their method of fighting.* Upon διεκπλόου, see the n. on p. 69, l. 28. 28. πάγχυ . . . . ἐπενείκαντες (ἐπιφέρω): *imputing complete madness to them.* Cp. the similar expression, p. 91, l. 6.

Page 163, l. 3. καταφρον. . . . ταῦτα: *being confident of this* (so *Ab.* and *St.* in substance); or *thinking thus meanly* of them (ταῦτα, cogn. accus.). *Jelf.* — αὐτούς here and in l. 6 refers to the Greeks. 8. Ὅσοισι δέ (contrasted with Ὅσοι μέν above), &c.: *as many as found the present state of things even agreeable.* 9. ἄμιλλαν ἐποιεῦντο: *strove.* — ὅκως . . . . λάμψεται (Att. λήψ-): on the fut. indic. with ὅκως, see G. 217; *M. and T.* 45; H. 756. 11. Ἀθηναίων . . . . λόγος: *respect for the Ath.* — αὐτοῖσι: the Persians, or perhaps the Ionians in particular. 12. ἀνά: *throughout.* 13. ἐσήμηνε: sup. ὁ σαλπιγκτής, which is often thus om., as it is two ll. below with σημήναντος. G. 134, 2, d; H. 504, c. At the second signal the Greeks, though hampered for room, *engaged in action* with the enemy, *and face to face.* 17. The Salamis here referred to was upon the island of Cyprus. 24. πολλόν, &c.: *having had a* sharp *fight, quite contrary to their expectations.* 29. Literally, "But when night had come, it was to be sure midsummer, but rain fell in torrents," &c. Translate "*although it was midsummer.*" Such a storm is so rare in Greece during summer, the dry season, that our author considers (next p., l. 18) this instance a special interposition of providence.

Page 164, l. 3. εἰλέοντο: *were tossed about.* L. & S., εἴλω (H. 432 D., 22); Veitch, εἰλέω, εἰλέω. 4. ταρσοὺς τῶν κωπ.: *the blades of the oars.* κώπη, *D. F.* 15. — οἱ ταύτῃ: *those* who were *there.* G. 142, 2. 5. κατιστέατο: *D. F.* 3, 30. 6. ἐς οἷα . . . . ἧκον: *into such perils had they come.* 8. Before ἐκ the clause πρίν . . . . ἀναπνεῦσαι is to be repeated, as ὑπέλαβε is with ὄμβρος, &c. 9. ῥεύματα: "the suddenly formed streams which are so remarkable

a feature of the mountain scenery of Greece in a heavy rain" (*Felton*). **13.** τοσούτῳ ὅσῳ: dat. of "degree of difference," but best trans. by *since* (*Ab.*). **16.** Κοῖλα: *the Hollows.* Most authorities locate it on the S. W side of the island, between Geraestus and Eretria; although some, including Grote, incline to the S. E. side. **17.** τῇ: *where.* **18.** θεοῦ: see n. on l. 29 of the previous page. **22.** ἀτρέμας: adverb. — σφί ἀπεχρᾶτο (impersonal): *they were content.* **28.** τὴν αὐτήν: *the same* as the day before (p. 162, l. 24, note).

Page 165, l. **3.** τὸ ἀπὸ Ξέρξεω: *the wrath of X.* **5.** συνέπιπτε: *it happened, fell out.* **8, 9.** ὥστερ . . . . φυλάσσειν: from the previous clause we must supply ἦν ὁ ἀγών, and φυλάσσειν depends upon ἀγών. — οἱ μέν, the Greeks; οἱ δ', the Persians. **10–12.** ὅκως with the future: see Good. 217, Note 2. **14.** μηνοειδές: properly an adject. with some word like τάγμα or σχῆμα supplied, but used as a noun, *crescent.* **17.** παραπλήσιοι, &c.: *proved to be equally matched*, the Persian superiority of numbers not availing them, for reasons given in the next sentence. **18.** αὐτὸς ὑπ' ἑωυτοῦ ἔπιπτε: *fell under, was crushed by, its own weight, i. e.*, its very vastness was the obstacle to success. **20.** ἀντεῖχε: sup. στρατός. **21, 22.** χρῆμα, πράπεσθαι: two accus. after ἐποιεῦντο by G. 166; H. 556. **25.** χωρίς: redundant; om. in trans. **27.** αὐτοῖσι ἀνδράσι: *crews and all.* G. 188, 5, N.; H. 604. **30.** Κλεινίης· the father of the famous Alcibiades. He furnished, equipped, and manned his trireme at his own expense.

SALAMIS.

Collateral Reading: *Grote*, chap. XLI.; *Curtius*, II. 317 *foll.*; *Smith*, chap. XIX.; *Cox*, 197 *foll.*; the *Persians* of Aeschylus.

Page 166, line **5.** σχεῖν πρός: *to put in at.* **6, 8.** αὐτοί, αὐτοῖσι: the Athenians. **7.** πρὸς δέ: *and furthermore.* See n. on p. 66, l. 13. **10.** γνώμης: gov. by ἐψευσμένοι as a verb of separation. **11.** ὑποκατ. (*D. F.* 3): *awaiting.* **12.** ἐόν: G. 279; H. 799. οἱ δέ, the Athen.; αὐτούς, the Peloponnesians. **13, 14.** τὴν Πελ. . . . . περιεῖναι (*the safety of the Pel.*) depends on ποιευμένους. **15.** ἀπιέναι (ἀφίημι: *D. F.* 3): *were neglecting*, dependent upon ἐπυνθάνοντο, by a change of construction, instead of the participle (as in τειχέοντας, l. 13. G. 280; H. 799). **16.** σφέων = αὐτῶν of l. 5, *i. e.*, the allied Greeks. **17.** τὴν ἑωυτῶν: sup. γῆν. G. 141, N. 4; H. 509, b. **18.** ἄπιξιν: *arrival.* **19.** τῇ: relative, *in whatever way.* **20.** οἰκέτας: *households.* **22.** ὑπεκθέσ.: *to remove to a place of safety.* Cp. ὑπεξαγάγ., l. 6. — χρηστηρίῳ: see p. 130.

Page 167, l. **1.** ἱρῷ: the sanctuary of Athena Polias in the Erechtheium. The superstition here described was probably a reminiscence of the myth of

Erechtheus (see the *Class. Dict.*). **2.** ἐπιμήνια: equally the obj. of both the following words, but trans., *render homage by presenting monthly offerings* to it *as a real thing*. **5.** μᾶλλόν τι: Hdt. in several instances co-ordinates this phrase with a following comparative where it is difficult to preserve both in English. "Naturalis verborum scriptura haec erat, καὶ μᾶλλόν τι προθυμότερον" (*Schweig.*). **6.** θεοῦ: Athena. **8.** ὑπεξεκέετο: used as the pass. of ὑπεκτίθημι. **10.** πυνθανόμ.: *when they learned* of it (*i. e.*, of the arrival at Salamis). **17.** ἄριστα πλω.: *the best sailors*.

Chapters 43–77, omitted here, contain an enumeration of the ships furnished by different cities and islands; an account of the occupation of Athens by Xerxes; a description of the building of a wall across the Isthmus by the Peloponnesians; and an account of the dissensions among the Greek commanders as to the expediency of awaiting the Persians at Salamis, and of the sharp practice by which Themistocles forced them to remain and fight.

Page 167, l. **19.** ὠθισμός λόγ. πολ.: *violent wrangling* about leaving Salamis. **21.** τῆς ἡμέρης: *the* previous *day*. Gen. of time by G. 179; H. 591. — κατὰ χώρην: *in* the same *position*. **23.** συνεστηκότ.: *while the generals were contending*.

Page 168, l. **7.** συμμῖξαι: *to confer*. **11.** τοῦ agrees with the clause ὁκότερος . . . . ἐργάσεται. G. 141, N. 6, sec. clause; H. 493, c. — ἀγαθά, πατρίδα: acc. of the thing and of the person by G. 165; H. 555. **14.** Πελοπον.: dat. after ἴσον (*all the same*). **21.** ἐξ ἐμέο: sup. ποιεύμενα (G. 280; H. 799). *St.* Tr. *that the things done have been done at my instigation*. — οὐκ ἑκόντες ἤθελον: *would not voluntarily*. **25.** πλάσας (πλάσσω) λέγειν: *to tell a story of my own invention*. — ὡς, &c.: *on the ground that*, as they believe, *the barbarians are not*, &c. **29.** ὁμοῖον: *all the same*. Cp. ἴσον, l. 12.

Page 169, l. **2.** καὶ μόγις, &c.: "and that he with difficulty made his way through, unperceived by those who were keeping the blockade" (*Felton*). **10–12.** For their timely desertion the names of the Tenians were enrolled upon the pedestal of the tripod at Delphi in the list of those who had overpowered the barbarian. This tripod was erected from the spoils taken from the Persians at the battle of Plataea, 479. The tripod was of gold, but the pedestal of bronze, in the form of a three-headed serpent, tightly coiled into a straight, upright column. A fragment of the pedestal, sixteen feet high, still exists at Constantinople, and contains the inscription here referred to. See Hdt., IX. 81, and Rawlinson's note and Appendix. **19.** οἳ . . . . ποιησάμ.: in partitive apposition with Θεμιστοκλέης. (Cp. n. on p. 90, l. 28. Trans. as if the Greek were ἐπείτε ἠώς τε διέφαινε καὶ οἱ (demonstrative) σύλλογον τῶν ἐπιβατέων ἐποιήσαντο, προηγόρευε, &c. — οἱ: the Greek commanders. — προηγόρευε, &c.: *above all* the others *did* Themist. *utter noble sentiments*. **21.** ἣν . . . . ἀντιτιθέμενα = ἀντετίθετο, *contrasted higher with lower*

motives. **26.** ἡ . . . . ἀπεδήμησε: this ship had been sent to Aegina for these supernatural allies at a time just before the battle when the generals were alarmed by an earthquake (Hdt., VIII. 64). "The superstitious value attached by the Greeks to *the images of the Aeacids* appears again before the battle of Salamis, when these same images were expressly sent for, and the battle was not fought till they arrived. It is noticeable that Hdt., with his usual devout faith, identifies the images with the gods themselves" (R., note on V. 80). Cp. the similar superstition at Sparta respecting the δόκανα of Castor and Pollux. See *Docana* in *Dict. of Antiq.* **28.** ἐπεκέατο: G. p. 110, V. note; H. 405 D, 2. **29.** On the imperfect to express an attempt, see G. 200, N. 2; H. 702. **30.** ἐξαναχθείς: *pushing forward.* — νηῒ: dat. after ἐν in ἐμβάλλει.

Page 170, l. **1.** συμπλακείσης: -πλέκω. — δυναμένων: sup. αὐτῶν, referring to the sailors. **8.** στρατόπεδον: *fleet.* **10.** κατά: *against*, or *opposite.* **14.** ἐντολάς: an allusion to the inscriptions cut by Themist. upon the rocks on the coast of Euboea as he withdrew from Artemisium, urging the Ionians not to fight against their fathers, *i. e.*, their kinsmen in the fatherland (Hdt. VIII 22). **17.** οὐδέν: adv. accus. — Θεομήστορος = οὐνόματος Θεομήστορος. **21.** ἐτυράννευσε: *became tyrant. M. and T.* 19, N. 1. **25.** πλῆθος . . . . ἐκεραίζετο: *the bulk of the* Persian *ships* engaged *at Salamis were destroyed.* There was room in the strait, however, for only a part of the multitude of Persian ships. αἱ μέν and αἱ δέ: partitive appos. with πλῆθος, instead of the gen. in appos. with νεῶν. **28.** ἔτι suggests that the barbarians *began* the battle in an orderly manner. **29.** ἔμελλε, &c.: *such a disaster was likely to come to them as*, &c.

Page 171, ll. **1, 2.** ἀμείνονες . . . . Εὐβοίῃ: *braver than usual* (lit. *than themselves*), — braver, for instance, *than at Euboea* (Artemisium). **3, 4.** The king thought his fleet had not done its best at Artemisium, because not inspired by his personal presence, and hence he determined to witness the battle of Salamis from the base of Mt. Aegaleos on the edge of the strait, and notice who of his men fought bravely. Cp. p. 173, l. 11 *foll.* **5.** μετεξετέρους: *individually.* **11–13.** A disconnected expression (*anacolouthon*), beginning as if ἡ were to be the subject of a personal verb; but the author forgets ἡ, and supplies οἱ (*to her*) with the impersonal verb ἔδοξε (*it seemed best*). **14.** συνήνεικε: *proved an advantage.* **15.** φέρουσα: *forcibly.* The mid. part. is more common in this sense, as on p. 173, l. 26. **15, 16.** τὲ . . . . καί: irregular, in that an adnominal gen. (ἀνδρῶν) and a gen absol. (αὐτοῦ) are connected by them. **17.** Εἰ . . . . καί: *although.* **19.** εἰ . . . . εἰ: *whether . . . . or.* He admits some difficulty between Art. and Damas. near the Hellespont, but does not permit that fact, in the absence of other evidence, to condemn Artem. of intentional wrong in this case. **23.** μίν: *her.* **25.** αὐτοῖσι: the Greeks. **26, 28.** τοῦτο μὲν . . . . τοῦτο δέ (G. 148,

N. 4; H. 525, a (mid.)): *on the one hand, it happened that she secured* (αὐτῇ γενέσθαι) *safety by flight* (lit. *that there came to her this result*, viz., *to escape*, &c.). τοιοῦτο, subj. of γενέσθαι, which in turn is the subj. of συνήνεικε, while διαφυγεῖν and ἀπολέσθαι are in appos. with τοιοῦτο. The explan. of L. & S. (6th ed. under συμφέρω), which makes γενέσθαι pleonastic, seems to me unnecessary. **28.** συνέβη ὥστε: *M. and T.* p. 206, N. 2. **29.** τούτων: plu. for sing. referring to κακὸν ἔργασ. H. 518, b. **30.** μαθεῖν: *noticed.* — ἐμβαλοῦσαν: *M. and T.* 24, N 2.

Page 172, l. **4.** καὶ τοὺς φάναι: *and that they affirmed* that it was. **5.** ἐπίσημον: *figure-head.* **6.** ἠπιστέατο: *D. F.* 30. **8.** τό: cp. the n. on τοῦ, p. 168, l. 11. **13.** ἀπὸ μὲν ἔθανε = Att. ἀπέθανε μέν. **14.** ἀπό: sup. ἔθανον. **18.** καὶ μή, &c.: *unless they perished in the fight.* Condit. part. by G. 283, 4; H. 839. **22-25.** When the P. captains in the rear were pressing to the front, hoping to attract the king's notice by some deed of valor, their ships came into collision with other friendly ships which were fleeing from the Greeks. **28.** προδόντων: for the gen. absol. we should have expected the accus. agreeing with Ἴωνας.

Page 173, l. **2.** τέ . . . . καὶ: our idiom requires us to neglect τέ, and represent καί by *when.* **5.** τῆς καταδυσ. νεός: the Aeginetan ship. Notice the tense of the participle. H. 416. — βάλλοντες: *with their javelins.* **7.** σφέας: the Samothracians. **13.** κατήμενος: see the n. on p. 171, l. 3. **15.** πατρόθεν, &c.: *the name of the trierarch with that of his father and that of his city.* **16.** πρὸς δέ: see the n. on p. 166, l. 7. — προσεβάλ. . . . . πάθεος (partitive gen. G. 170; H 574, e): *contributed to the Phoenician disaster.* — φίλος: *i. e.*, a friend of the Ionians. **18.** οἱ μέν: the officers who had to execute the orders of ll. 9, 10, above. **21.** ὑποστάντες, &c.: *lying in wait in the strait* off the lower end of Psyttaleia. **22.** ἀπεδέξαντο: *D. F.* 7. **26.** φερόμ.: *headlong.* Cp. n. on p. 171, l. 15. **26** *foll.* The situation is this: Themist. is pursuing a Persian ship down the channel, while Polycritus, the Aeginetan, is cutting off the fugitive ships as they appear at the lower end of the strait, and has just attacked a Sidonian ship; this Sidon. ship proves to be the same which captured the Aeginetan guard-ship off Sciathus (before the battles of Artemisium, Hdt. VII. 181), and to have still on board Pytheas, the hero of the guard-ship, his life having been spared through admiration of his valor; Polycritus recognizes the ensign of the flag-ship (of Themistocles) and proceeds to gratify an old grudge by hurling at Themistocles sarcastic allusions to the *Medism* once charged upon Aegina (*Curt.* II. 244). A few years before this, the Athenians had accused the Aeginetans of favoring Persia; and Crius, the father of Polycritus, had been prominently involved in the troubles which arose from the charge, — a fact which no doubt sharpened the hostility of his son to Athens. See p. 80 of this book.

Page 174, l. **8.** νηῒ: dat. after ἐν in ἐμβαλών. **12.** ἤκουσαν Ἑλλήνων

ἄριστα: *had the best reputation of all the Greeks.* Cp. the Latin *bene audire, to be well spoken of.* **24.** λέγουσι: notice that this verb mainly controls the construction as far as l. 12 of the next page. **28.** γίνεσθαι: on the use of the infin. in a temporal clause see G. 260, N. 2; *M. and T.* p. 193, N. 3. — τῆς Σαλαμινίης (limits Ἀθηναίης; position unusual): *of the Salaminian country.* This phrase distinguishes this shrine of Athena Sciras from that at Phalerum. The location of this temple is conjectural. Leake (*Athens*, II. 173) identifies it with some ancient ruins in the N. W. part of the island, and is followed by the atlases of Smith and Spruner-Menke, while many other authorities place it on the southern coast. **30.** τόν, &c.: *which no one appeared to have sent.*

Page 175, l. **1.** οὔτε, &c.: *and that* the bark *approached the C. when wholly ignorant of the news from the fleet.* οὔτε negatives εἰδόσι, not the whole clause. **6.** καὶ δή = καὶ ἤδη (*St.*). Cp. Küh. 500, 2 (p. 679). **12.** Τούτους . . . . ὑπὸ Ἀθ.: a peculiar idiom, ἔχει governing Τούτους, and yet taking the gen. of the agent, as if it were λέγεται. Tr. *this rumor prevails among the Ath. about them.* **17.** πρότερον τούτων: *a little while ago*, viz., p. 168, top.

THE BATTLE OF PLATAEA.

Collateral Reading: *Grote*, chap. XLII.; *Curtius*, II. 332–343; *Smith*, chap. XX.; *Cox*, 212–226. While the extract here given includes the whole of the decisive battle at Plataea, it does not include the preliminary skirmishing and disposition of forces, a knowledge of which is essential to a correct understanding even of this passage. Hence, it is very desirable for the student to read the complete account of the battle in the history before attacking the Greek text.

At the opening of this extract, the Greeks have just withdrawn by night from the position which they have held for ten days on the south bank of the Asopus, and taken new ground nearer Plataea. That is, they have withdrawn from the position numbered II. in the plan of this battle to that numbered III.

Page 176, l. **2.** ὑπό: *under cover of.* So in other cases below. **3.** Thorax and his brothers represented the ancient Thessalian family of the Aleuadae, who had espoused the Persian cause. **7.** πολέμια: accus. of specif. — τούς: relative. — μετισταμένους (*D. F.* 3), &c.: this refers to the request made by Pausanias (Hdt. IX. 46) that the Athenians change places in the line with the Spartans, on the ground that the former had had experience in fighting the Persians at Marathon, while the latter had not had such experience, and hence knew nothing of their method of warfare. **9.** καί (*also*): goes with διαδράντας (*Ab.*, *St.*). — διέδεξαν (*D. F.* 7): *showed.* **11.** ὅτι, &c.:

i. e. "that inasmuch as they were of no real account themselves (lit. *nobodies*), they would never have been distinguished among the Greeks if the Greeks had not been a worthless race." He had forgotten Thermopylae. **12.** ὑμῖν: dat after *συγγνώμη*. G. 185; H. 595, d. ἐπαινεόντων is thrown into the form of the gen. absol. without regard to *ὑμῖν*, with which it ought to agree. **14.** τοῖσί τι καὶ συνηδέατε: *τινί τι συνειδέναι* means *to know something of* or *about one*. See n. on p. 177, l. 22. Tr.: *with whom you at least had some acquaintance*. συνηδέατε: G. 130, 2, N.; H. 409 D, 6. **15.** Ἀρταβάζου: subject. gen. limiting τὸ καταῤῥωδῆσαι. **18.** πολιορκησ.: mid. in form, but pass. in sense. **19.** τήν: relates to *γνώμην*. **20.** ἐκείνοισι: the Greeks. **21.** οὐκ ἐπιτρεπτέα ἐστί: impersonal, *it must not be permitted to them* to escape (*B.*). **22.** τῶν takes the case of its anteced. G. 153; H. 808. — Πέρσας: second accus. G. 165; H. 555. **24.** ὡς, &c.: *as though they were really running away*. **25.** ἐπείχε ἐπί: *pressed after, pursued*.

Page 177, l. **3.** τελέων: *divisions*. **4.** ὡς . . . . εἶχον: *as fast as they individually could, at full speed*. G. 168, N. 3; H. 589. **8.** ἡ ἵππος: *the* (Persian) *cavalry*. **10.** εἶναι: in appos. with ἀγῶνος. **11.** ὑπὸ τῶν συμ.: the allies (Corinthians, Megarians, &c.) had violated orders in withdrawing to Plataea, which was so far beyond the place agreed upon that they were of no service in the battle. **13.** διαδράντων agrees with *συμμάχων*. — τὸ ἐνθεῦτεν: *henceforth, at once*. **14.** ἀμυνομένους, &c.: sup. δέδοκται, of which περιστέλλειν is the subject. **15.** Εἰ . . . . ὥρμησε: a supposition contrary to fact. For the omission of ἄν in the apod. with *χρῆν*, see G. 222, N. 2; *M. and T.* p. 97, N. 3. **18.** ἅπασα: sup. ἡ ἵππος. **19.** δίκαιοι, &c.: trans. as if it were δίκαιόν ἐστι ὑμέας . . . . ἀμυνέοντας εἶναι. H. 777. **20.** μοιρέων (*D. F.* 15) = τελέων of l. 3. — ἀμυνέοντες: *D. F.* 31. **21.** ἀδύνατόν τι βοηθέειν: *any inability to come to our aid*. — ὑμεῖς δ': om. δέ in trans. See n. on l. 29 of p. 178. **22.** συνοίδαμεν δὲ ὑμῖν . . . . ἐοῦσι προθυμοτάτοισι: in Hdt. VIII. 113, is found the unmutilated form of this idiom, the verb taking the accus. τι with a supplementary participle and a dative of the agent after the partic. On p. 176, l. 14 (see note), we find the phrase disguised by the omission of the partic., but the accus. τι and the dat. remaining. Here the disguise is more complete, through the substitution of *ἐοῦσι προθυμοτ.* (in agreement with *ὑμῖν*) for the accus. τι. Translate: *we are aware that you are most zealous by far*, &c., *so that you* will in this case *listen to our request*. **28.** τὸ προσκείμενον = οἱ προσκείμενοι (*those who were pressing upon them*), viz., the Greek allies of the Persians.

Page 178, l. **1.** οὗτοι γάρ: *for they would* (lit. *did*) *on no account separate themselves*, &c. **3.** καὶ οὐ γάρ: an incomplete sentence as it stands. It begins as if it were intended to read thus: "And since the sacrifices were unfavorable, and many of his men were falling, &c., Pausanias, turning his eyes toward the Heraeum, besought the goddess," &c. In trans. neglect γάρ, and

the anacolouthon will not be noticed. **6.** φράξαντες τὰ γέρρα: *having made a barricade of their wicker shields.* — ἀπίεσαν: *D. F.* 3. **7.** πιεζομένων: passive voice. **8.** οὐ γινομέν.: sup. χρηστῶν. **10.** θεόν: Hera. **16.** ἐγένετο: sup. τὰ σφάγια χρηστά. **17.** ἀντίοι: sup. ἐγίνοντο. — μετέντες (μεθίημι): *throwing aside.* **21.** δόρατα: *i. e.*, of the Greeks. **25.** κατ' ἕνα, &c.: the Persians rushed upon the Greeks, now singly and now ten at a time, forming themselves into squads for this purpose (πλεῦνες, ἐλάσσονες, *i. e.*, sometimes more than ten, sometimes less). The sentence depicts not merely the determination and bravery of the Persians, but also their lack of system in fighting. **26.** διεφθείροντο: passive. **29.** ταύτῃ δέ: omit the δέ in trans. So two lines below, in οἱ δὲ ἀντεῖχον. Cp. p. 177, l. 21. See G. 227, 2; H. 862, b. **30.** ἐπίεσαν: πιέζω.

Page 179, l. **1.** περιῆν: *lived.* **3.** τὸ . . . . τεταγμένον: cp. τὸ προσκείμενον, p. 177, l. 28, and note. **7–9.** ἡ δίκη . . . . ἐπετελέετο: *the penalty was paid.* **8** χρηστήριον: see Hdt. VIII. 114. **10.** τῶν: cp. the n. on p. 176, l. 22. **11.** Τῶν, &c.: Pausanias and Leonidas were respectively grandson and son of Anaxandrides. Hence the list of the ancestors of Leonidas (p. 147 of this book) belongs equally to his nephew, Pausanias. — κατύπερθε: (*from above*) *from the beginning.* — οἷ: possess. dat. limiting προγόνων. (See Jelf, 597, Obs. 1; Küh. 424, 4, c.) **12.** ἐς: *down to, as far as.* **15.** πολέμου: known as the third Messenian war, B.C. 464. **18.** κόσμον: adv. accus. **19, 20.** Mardonius had built on the northern bank of the Asopus in the Theban district (μοίρῃ) a camp, ten stades square, and had surrounded it with a stockade (Hdt., IX. 15). — Θῶυμα: sup. ἐστί. **24.** εἴ τι . . . . δοκέειν δεῖ: *if one ought to have an opinion about,* &c. **25.** σφέας, &c.: *refused to admit them, because they had burnt,* &c.

BATTLE OF MYCALE.

Collateral Reading: *Grote,* chap. XLII.; *Curtius,* II. 354–356; *Smith,* chap. XX.; *Cox,* 227–230.

Page 180, l. **1.** When the Greek fleet, in the summer of 479 B.C., reached Samos, where they expected to find the Persian fleet, they discovered that the Persians had not ventured to await their coming, but had crossed over to Mycale, in order to be under the protection of their land forces. **3, 4.** For the subjunctives, see G. 244, 256; *M. and T.* 71, 88. **6.** ἀποβάθρας *gang-ways* for boarding a hostile ship, or for disembarking. **9.** νέας &c.: they found the Persian ships beached and surrounded by a rampart of stones, logs, and stakes driven into the ground (Hdt. IX. 97). **10.** παρακεκριμ.: *drawn up in line.* **12.** ἐγχρίμψας . . . . τὰ μάλιστα: *as close as possible to the shore,* so that the Ionians in the Persian army might be reached by

the herald's voice. — Λευτυχίδης (= Att. Λεωτυχίδης): Spartan king and admiral. **15.** οὐδὲν συνήσουσι (-ίημι) . . . . τῶν: *will understand nothing of what.* **17.** τινά: *every one of you.* — μετά: adv. **18.** συνθήματος: *watchword.* **19.** πρός: *from.* All who heard the herald were to spread his message among those who did not hear it. **20.** νόος, &c.: *the design of the act* was the same which Themistocles had in putting inscriptions upon the Eubœan coast, urging the Ionians not to bear arms against their fatherland (Hdt., VIII. 22). — καί: *as.* H. 856, c. — ὁ: sup. *νόος.* **22.** βαρβάρους: obj. of λαθόντα. **23.** ἀνενειχθέντα: ἀναφέρω. **24.** δεύτερα: *in the next place.*

Page 181, ll. **2, 10.** τοῦτο μέν, τοῦτο δέ: see the n. on p. 91, ll. 27, 29. **3.** τὰ Ἑλλήν. φρονέειν: (*thought the thoughts of the Greeks, i. e.*), *sided with the Greeks.* **6.** λελειμμένους: this refers to the few Athenians who, the previous summer, had awaited Xerxes upon the Acropolis instead of withdrawing to Salamis, or elsewhere. According to Hdt. (just below), they were 500 in number. **7.** λυσάμενοι: *having ransomed.* **8** ὑποψίην εἶχον: *came under suspicion.* **9.** πεντακοσ. κεφαλάς: at two minae a head, the rate of ransom customary in the Peloponnese (*Hdt.*, VI. 79), and adopted in one case at least by the Athenians (*Hdt.*, V. 77), the ransom of these prisoners required over $20,000, which sum, moreover, represents several times its nominal value, owing to the greater purchasing power of money in those days. **11.** φερούσας: *leading.* **12.** δῆθεν shows that the reason alleged was only a pretext. — In Ἐποίευν, the subj. refers to the Persians; in ἔωσι, to the Milesians. **14.** τοῖσι καὶ κατεδόκεον: *against whom the Persians entertained the belief that they would engage in a revolt* (lit. *something new*), *if they got the power.* We should have expected τούς for τοῖσι; as it stands, the dat. depends upon κατά in compos. (though κατά in compound verbs usually takes the gen.). So Bähr and Kühner (423, 3, end). **16.** συνεφόρησαν: *placed side by side.* Cp. p. 178, l. 6, and note. **18.** παρεσκευάδατο: *preparations had been made.* **19.** φήμη: "a divine Phemē or message flew into the camp." "The ancient idea of Φήμη, — a divine voice or vocal goddess, generally considered as informing a crowd of persons at once, or moving them all by one and the same unanimous feeling, — the Vox Dei passing into the Vox Populi." See Grote's long and interesting note upon this passage. **22.** νικῷεν: *had conquered, were victorious.* **23.** τὰ θεῖα τῶν πρηγμάτων: (*the divine element of the affairs*) *the divine influence upon the affairs* of men. **24.** εἰ καί: (*if indeed, if in fact*) assumes the supposition as real, and may be trans. *since.* — αὐτῆς: the Eng. will be bettered by om. this word in trans. — συμπιπτούσης: *coinciding.* **26.** τρώματος: *disaster* to the Persians. **30.** ἀμφοτέρ. τὰς συμβολάς: *both the engagements* = *both the battle-grounds.*

Page 182, l. **2.** πρότερον: viz., at l. 19, p. 178. **3.** Γεγονέναι: emphatic, — "that the victory *had been* won." Apposition with φήμη. **4.** ὀρθῶς: *cor-*

rectly. — συνέβαινε ἐλθοῦσα: *proved to have come.* **5.** τὸ μὲν γὰρ ἐν: *for the affair at.* **7.** συνέβαινε γίνεσθαι = ἐγίνετο in trans. **8.** δῆλα: as to the number, see the n. on ἀδύνατα, p. 87, l. 9. **10.** περὶ Μαρδ. πταίσῃ: fig. as if Mardonius were the rock upon which Greece might suffer shipwreck (*St.*). **12.** μᾶλλόν τι, &c.: see the n. on p. 167, l. 5. **20.** Ἐν ᾧ: *while.* **22.** ἕως: *as long as.* **27.** οὗτοι: the Athenians and their associates. **28.** φερόμενοι: *impetuously.* Cp. the n. on p. 173, l. 26. — δεξάμενοι: *having waited for them, having stood their ground.* **29.** τέλος: *finally.* Adverb. accus.

Page 183, l. **2.** συνεσέπιπτον: the σύν indicates that the foremost Greeks entered the Persian intrenchments as soon as the Persians themselves, so vigorous had been the pursuit. **3.** ἀραίρητο: G. p. 218, αἱρέω; H. 321 D., 450 D., l. — πρὸς . . . . ἐτράποντο: *resorted to, depended upon.* **4.** ὡρμέατο: *D. F.* 30. — οἱ ἄλλοι: all the other nationalities represented in their army. **5.** κατ' ὀλίγους γινόμ.: *forming into little knots.* **12.** τὰ λοιπὰ συνδιεχείριζον: *participated in the rest of the fight.* **16.** ὅπλα: the accus. of the thing, retained after the passive verb. **19.** ἄρξαντας: *beginning* a defection. **22.** σφί: dat. after σωτηρίης (G. 184, 3; H. 597). It refers to the Persians. **23.** οἷά περ κατέλαβε: any such experiences *as did in fact befall them.* **26.** νεοχμόν: cp. p. 181, l. 14, note. **27.** The action of the Ionians was, in fact, exactly contrary to their instructions. They guided the fleeing Persians by other roads back into the midst of the Greeks, and at last took an active part themselves in putting the barbarians to death. **30.** τὸ δεύτερον: upon the first Ionic revolt, see pp. 65 *foll.* of this book.

Page 184, l. **3.** παγκράτιον: see *Pancratium* in the *Dict. of Antiq.* **3.** τοῦτον, &c.: *it befell this Hermolycus . . . . to be buried near Geraestus.* The war between Athens and Carystus is referred to by Thucyd. (p. 195, l. 23 of this book). Nothing is known about the location of Cyrnus, except that it must have been at the S. end of Euboea. **8.** κατεργάσαντο: *had destroyed.* **12.** θησαυροὺς χρημάτων: *hoards of treasure.* **15.** ἀναστάσιος: a *removal* of the Ionians to new homes in Greece where they would be safe from Persian violence. The Greeks felt that the Ionians in their old homes would need the constant protection of Grecian troops, — a protection which they were not in a condition to guarantee. The Pelopon. leaders (τοῖσι ἐν τέλεϊ ἐοῦσι) suggested the forcible expulsion from their cities of the Greeks who had helped Xerxes, and the establishment of the Ionians in their places; but the Athenians rejected this proposal, because in the first place they did not favor the removal of the Ionians, and again because many of the *Medizing* cities had been Athenian colonies, and this proposition of the Peloponnesians was an unwarrantable interference with Athenian affairs. **15.** Ἑλλάδος: part. gen. after ὅκῃ. G. 182, 2; H. 589. **16.** αὐτοί: the Greeks as a whole. **17.** ἀπεῖναι: ἀφίημι. **19.** μή: with a condit. partic. G. 283, 4; H. 839. **20.** χαίροντας: (*rejoicing* =) *unmolested.* **24.** ἐνοικῆσαι: to express purpose.

G. 265; H. 765. **25.** οὐκ ἀρχήν: G. 160, 2; H. 552. **26.** Πελοποννησίοισι: sup. γενέσθαι (*St.*). Tr., *nor* did it seem to them *to belong to the Pelop.* to deliberate, &c. The construction of this dat. is so awkward that some editors (including Abicht) read Πελοποννησίους. **30.** ἐς . . . . ἐποιήσαντο: *received into the number of the allies* (*B.*).

Page 185, l. **3.** τὰς γεφύρας: the bridges across the Hellespont had in fact been destroyed by a storm many months before, so that Xerxes was compelled to cross the channel in ships upon his return from Greece the previous autumn (Hdt., VIII. 117). It is so strange as to be almost inconceivable that the news of this had not yet reached Greece.

The Persians who escaped from this battle retreated safely to Sardis, where Xerxes was still lingering, after his flight from Greece.

SESTOS.

Collateral Reading: *Grote*, chap. XLII. end; *Curtius*, II. 357; *Smith*, chap. XX. end.

Page 185, l. **7.** ὅρμεον: *ὁρμέω.* — *Lectum* was the name of the promontory in the S. W. corner of Troas. In the channel between Lectum and Lesbos the fleet would be sheltered from northerly winds. **9.** γεφύρας, &c.: see the n. on l. 3, above. **13.** Xanthippus was the father of Pericles. — αὐτοῦ: *there.* **14.** πειρᾶσθαι τῆς Χερσονήσου: *to attempt the Chersonese, i. e.*, to attempt to recover it from the Persians, in whose hands it had been since the flight of Miltiades in 493 (cp. pp. 85, 86 of this book). **17.** τείχεος: *fortress.* — ἰσχυροτάτου τῶν ταύτῃ: *strongest of those there, i. e.*, of all in the Chersonese. — συνῆλθον: the Persian and other barbarian residents flocked together at Sestos for safety. **21.** ὅπλα: the great cables of the Xerxeian bridges. We shall presently (p. 188, l. 9) find the Athenians taking these cables as trophies to Athens. **21, 22.** The original inhabitants of Sestos were Aeolians, and they had not been expelled by the Persians.

Page 186, l. **1.** νομοῦ: notice carefully the accent. — Ἀρταύκτης: cp. p. 114, ll. 16–20, with the notes, in which an account is given of Protesilāus. **8.** ἀναθήματα: *votive offerings.* See *Donaria* in the *Dict. of Antiq.* **9.** διεβάλετο: *imposed upon.* **10.** ἐπὶ γῆν τὴν σήν: explained below, ll. 15–18. **11.** δίκης κυρήσας: *meeting a just fate.* **12.** τίς: *everybody.* **13.** Ταῦτα, &c.: *by these words he was likely easily to persuade*, &c. In the same sense ἔμελλε is found on p. 110 (l. 20), and p. 170 (l. 29). **15.** τῶν . . . . ἐφρόνεε: *of what Artayctes designed.* **17.** αἰεί: *from time to time.* **20.** ὅκως: *whenever.* — ἀπίκοιτο: the opt. to express a customary act. G. 225, 233; *M. and T.* 51, 62. — ἐν τῷ ἀδύτῳ, &c.: *he indulged in excesses with his concubines within the temple.* "This is probably the Hellenic version of the fact that Artayctes

converted the demesne and temple of Protesilaus into a paradise and seraglio" (*Bl.*). **24.** σφί: the besieged. **26, 27.** ἐδέοντο, &c.: *begged their generals to take them back* to Athens. For ὅκως with a finite verb in place of the infin. after δέομαι, see *M. and T.* p. 77, N. 5. The opt. is due to the past tense of *ἐδέοντο*, — oratio obliqua. — οὐκ ἔφασαν: *refused.* **28.** πρὶν ἢ ἐξέλωσι: *M. and T.* § 67, N. 3, and N. on p. 144; G. 240, 2, note, and 239, note. **30.** ἐς πᾶν κακοῦ: *to extreme suffering.*

Page 187, l. **1.** Their food being exhausted, they softened the leather straps from their beds (cp. our old-fashioned "bed-cords") by boiling, and ate them. **2.** ὑπὸ νύκτα: see the n. on p. 176, l. 2. **4.** τῇ ἦν ἐρημότατον: (*where was the place freest from the foe, i. e.*) *where the enemy* — Greeks — *were fewest.* We should expect *τὸ ἐρημότατον*; but the omission of the article is a favorite usage of Hdt. with a superlative (used as a substantive) and the copula. Cp. *εὐρύτατόν ἐστι* and *στεινότατόν ἐστι*, p. 145, ll. 16, 25. **7.** τῶν refers to the Athenians. **11, 14.** Οἱ δὲ ἀμφὶ, &c. . . . . οἱ μὲν ἀπέθανον, οἱ δὲ ζώοντες ἐλάμφθησαν. The sense is the same as if the Greek were Τῶν δὲ ἀμφὶ τὸν Ἀρτ. *ὑστέρων ὁρμηθέντων φεύγειν, καί*, ... ἀλεξομένων, &c., in which form Τῶν δὲ ἀμφί, &c., is the gen. of the whole after *οἱ μέν* and *οἱ δέ*. As the Greek stands, οἱ μέν and οἱ δέ (of l. 14) are in partitive appos. with the subject Οἱ δὲ ἀμφί, &c.: *the companions of Artayctes were some killed, some taken alive.* G. 137, N. 2; H. 500, b. — ὕστεροι: *i. e.*, after the escape of Oeobazus. — καί connects *ὁρμηθέντες* with ἀλεξόμενοι (*B.*). Some eds. omit *καί*. **17.** τέῳ = Att. *τινί*. **18.** ὀπτέοντι: *broiling.* — ταρίχους: *salt-fish.* **20.** ἐπάλλοντο (πάλλομαι): *quivered.* — ὅκως περ = ὥσπερ. **23.** φοβέο: *D. F.* 32. **25.** τάριχος: the word may be used for any dead body preserved from decay by artificial means, and hence is not used here facetiously. It may be translated *embalmed.* **30.** περιγενόμενος: *if allowed to live.* G. 226; H. 789, e.

Page 188, l. **2.** μίν καταχρησ.: *that he* (*i. e.*, Artayctes) *be put to death.* **3.** ταύτῃ ἔφερε: *inclined the same way.* **4.** ἔζευξε τὸν πόρον: (*bridged the passage-way* =) *built his bridges.* **6.** σανίδα προσπασσαλεύσ.: *having nailed a plank to* him. That is, they crucified him. (On p. 114, l. 18, we find Ἀρταΰκτην ζῶντα πρὸς σανίδα διεπασσάλευσαν, *they nailed Art. alive to a plank.* Hence most editors conjecture that *πρός* has fallen out of the text here before *σανίδα*. Bähr seems to be alone in interpreting this passage *having set up a plank in the earth.*)

THUCYDIDES.

ORIGIN AND GROWTH OF THE ATHENIAN EMPIRE.

COLLATERAL READING: *Grote*, chapters 45, 47; *Curtius*, II. 353–459; *Smith*, chapters 23, 24; *Cox*, 246–260; *Lloyd's* "The Age of Pericles."

Page 189, l. 1. Ἐψηφίσαντο: this vote of the Lacedaemonian assembly was taken after the first congress at Sparta (*Thucyd.* I. 66–87) in the fourteenth year of the Thirty Years' Truce. See *Grote*, chap. 48. — τὰς σπονδάς: *i. e.*, the thirty years' truce between Athens and Sparta, negotiated in 445 B.C. See p. 205, ll. 21–24. 2. πολεμητέα εἶναι: *M. and T.* 114, 2. 6. ἦλθον ἐπί: *entered upon.* 11. ἀπεχώρησεν: this was when the combined fleet had gone from Mycale to Abydos to destroy the Xerxeian bridge, which they wrongly supposed to be in existence still. Cp. p. 185, line 3, note. 13. ἤδη: *i. e., at once* after the battle of Mycale. 15. ἐπιχειμάσαντες: Rawlinson (*Herod.* IX. 121, note) contends that the meaning of this verb is *to reach* or *touch the winter*, and Grote seems to interpret it in that sense (History, end of chap. 42); but L. & S. define it "*to pass the winter at* a place or *in* an enterprise." According to the former interpretation, the capture of Sestos took place in the autumn of 479; according to the latter, in the spring of 478. Classen and Curtius (Hist., II. 357) give 478 as the date.

Page 190, l. 1. ὡς ἕκαστοι: a favorite expression of Thucyd., originating in the omission of the verb after ὡς (*Kühner*, § 555, Anmerk. 15), but in trans. the ὡς may be disregarded: *they sailed away to their respective cities.* 3. ὅθεν (= ἐκεῖθεν ὅποι): *from the places to which, i. e.*, from Troezen, Aegina, and Salamis. Cp. *Hdt.*, p. 166, ll. 20–22 of this book, where ὑπεκτίθημι is used in the same sense and connection as here. 4. τὴν περι. κατασκευήν: *their household stuff which was saved, i. e.*, which they had taken from Athens and kept safely during their flight and absence. 6. βραχέα: *i. e.*, "*only* small portions." — οἰκίαι: trans. as if οἰκιῶν, the partit. gen., were used. "A noun which would regularly stand in the partit. gen. sometimes takes the case of the words denoting its parts. This is called partitive apposition" (G. 137, N. 2). 7. πεπτώκεσαν: without augment. G. 101, N. 2; H. 311, Rem. a. 9, 11. τὰ μὲν: *partly*, correl. to τὸ δὲ πλέον. — αὐτοί: Lacedaemonians. 10. ἥδιον ἂν ὁρῶντες = ὅτι ἥδιον ἂν ἑώρων. — ἐκείνους: Athenians. 12. αὐτῶν: Athenians. 13. ἐς: tr. *in connection with, in reference to.* 14. τῶν

ἔξω Πελοπ.: gen after περιβόλους. **15.** ὅσοις εἱστήκει (sup. τὰ τείχη) *whose walls were still standing.* **16.** σφῶν: the Laced. — τὸ μὲν βουλόμενον, &c.: *the desire and suspicion of their minds with reference to the Athenians.* **17.** ὡς δέ: the influence of ἠξίουν (l. 14) is still felt; "*but* they made this demand *on the ground that,*" &c. **18.** οὐκ ἂν ἔχοντος represents οὐκ ἂν ἔχοι. **19.** ἐχυροῦ ποθεν = ἐχυροῦ τινος χωρίου in sense (*Cl.*). — νῦν: *i. e.*, in the recent Persian invasion, particularly in the campaign of Mardonius in 479, in which he made Thebes his base of operations. **22.** Λακεδαιμον.: obj. of ἀπήλλαξαν. **23.** ὡς: prep. G. 191, 3, end; H. 621. **26.** πρός: *in addition to.* — ἑλομέν. agrees with the omit. subj. of ἀποστέλλειν and ἐκπέμπειν. **27.** ἐπισχεῖν: *to detain.* — ἕως ἄν, &c.: substantially, "until they have raised the wall to the least height sufficient for an effective defence." **30.** αὐτούς = ἄνδρας in trans.

Page 191, l. **4.** τάκεῖ: the negotiations at Sparta. — πράξοι: orat. obliq. He said πράξω (*M. and T.* 26 and 70, 2). So in l. **2** ἔσται might have been ἔσοιτο. **5.** τὰς ἀρχάς: *the authorities.* So τῶν ἐν τέλει ὄντων. — διῆγε: *kept delaying.* **7.** ἐπέρχεται might have been the opt. **8.** ξυμπρέσβεις: object of ἀναμένειν. — ἀσχολίας (causal gen. absol.): *on account of a business engagement they,* &c. **11.** τῶν δὲ ἄλλ.: *but when all the others* who came from Athens *declared very positively that,* &c. **12.** καί: intensive adverb with σαφῶς. Cp. Classen. **13.** οὐκ εἶχον, &c.: *did not know* (lit. *have*) *how they could,* &c. **15.** οἵτινες: sup. εἰσί. **17.** Ἀθηναίοις: the dat. and the infin. (after κελεύων) for the acc. and infin. **19.** αὐτοί: Themistocles and his fellow-ambassadors. — κομισθῶσιν: *M. and T.* p. 167, middle. **23.** ἀκούσειαν, ἀφῶσιν: *M. & T.* 77, 2, note. **29.** ἰέναι: *they* (the Laced.) *would thenceforth come as to,* &c. The infin. is governed by εἶπεν, l. 26, by a change of construction. It is future in effect (*M. and T.* 10, N. 6; G. 200, N. 3; H. 699, a).

Page 192, l. **2.** ἔφασαν: the pl. is used because, though Themistocles is the speaker, he represents the embassy. Above in εἶπεν and below in ἔφη, the speaker alone is recognized. **2, 3.** ἐκείνων: the Laced. — βουλεύεσθαι: upon the infin. in a rel. clause, see the n. on p. 135, l. 25. **5.** καὶ ἰδίᾳ . . . . ὠφελιμώτερον: *more useful to the citizens in their private affairs and in their relations to all,* &c. **6.** οὐ γάρ, &c.: a general proposition with a special application in the mind of the speaker to the case of Athens; "in deliberating for the common interests a state could not have equal weight with others, unless her military status was as good as theirs." With μή . . . . παρασκευῆς, the condit. participle βουλευομένους is to be sup. (*Cl.*) from βουλεύεσθαι: *unless they gave their advice from* a state of *equal* military *preparation.* **9.** τάδε the erection of walls at Athens. **12.** ἀλλὰ γνω. παραιν. δῆθεν τῷ κοινῷ: *but merely to urge a policy upon the assembly* of Athens. παραινέσει is governed by ἐπί, and κοινῷ by the verbal force of παραινέσει. **14.** αὐτοῖς: Athenians.

21. καὶ οὐ, &c.: *and of unwrought stone in some places* (ἔστιν ᾗ: G. 152, N. 2; H. 812.). **24.** ἐξήχθη: *was carried out, i. e.*, a larger space was enclosed by the new wall than by the old, so as "in case of a future siege to offer a retreat to the country population within the capital itself" (*Curtius*). **25.** πάντα . . . . κινοῦντες: this phrase probably involves both a literal and a figurative sense, for they would move every obstacle out of the way, and there would necessarily be everywhere a ferment of activity and commotion. Krüg. illustrates this expression by citing the adage πάντα λίθον κινεῖν. **27.** ὑπῆρκτο αὐτοῦ: *a beginning had been made of it.* The verb is impersonal, and governs αὐτοῦ. The year of the archonship of Themist. is disputed. **28.** ἧς: by attraction for the cognate accus. (G. 153; H. 808). **29.** καὶ αὐτούς, &c.: *and that they* (the Athen.), *by having become a maritime people, were making great progress toward*, &c. προφέρειν is intransitive, and the object of *νομίζων*. — μέγα: adverbial.

Page 193, l. **1.** θαλάσσης: governed by ἀνθεκτέα (G. 171; H. 574, b). **2.** ἀνθεκτέα (*ἀντέχομαι, cling to*) ἐστί: G. 281, 2; H. 804, b. **3.** πάχος: viz., 16 feet. **4.** δύο γάρ, &c.: the meaning is disputed; and yet it is pretty clear that the author wishes to describe the walls as thicker than two carts, side by side. Grote's interpretation is that "two carts meeting one another brought stones which were laid together right and left on the outer side of each, and thus formed two primary parallel walls, between which the interior space (of course at least as broad as the joint breadth of the two carts) was filled up, not with rubble, in the usual manner of the Greeks, but constructed throughout the whole thickness of squared stones, cramped together with metal." So Classen. **6.** ξυνῳκοδ.: sup. ἦσαν. **7.** σιδήρῳ: *i. e.*, iron clamps, the bent ends of which were inserted into holes drilled for the purpose in the blocks of stone, and fastened there by pouring in melted lead. — τὰ ἔξωθεν: *outside.* Adv. accus. **9.** ἥμισυ: pred. after ἐτελέσθη. Our idiom is "was finished *to* half." — οὗ: *i. e.*, τούτου ὅ. The height proposed Curtius supposes to have been 60 feet. **18.** αὐτόν: the Peiraeus. **20.** εὐθύς: *i. e.*, within two years after the battle of Plataea, according to Curtius. Grote and others allow less time. The precise dates of this period are in dispute. **21.** Upon Pausanias, see the *Class. Dict.* **27.** αὐτοῦ (causal gen. absol.), &c.: *inasmuch as he* (Pausanias) *was now*, &c.

Page 194, l. **1.** ξυγγενές: it will be remembered that the Athenians were of the Ionic race. — ἐπιτρέπειν: *to give way, yield.* **2.** βιάζηται: *M. and T.* p. 167, middle. **3.** προσεῖχον τὴν γνώ.: *showed their purpose not to* (lit. *as if not about to*) *overlook* the misconduct of Pausanias. **4.** φαίνοιτο: *M. and T.* 61, 3; 69, 4, end. **5.** αὐτοῖς: the Athenians. **7.** αὐτοῦ: after the comp. verb. G. 173, 2, Note; H. 583, examples. **9.** ἐφαίνετο (sup. ἡ στρατηγία): *his behavior as general seemed*, &c. **13.** ἰδίᾳ πρός τινα limit the verbal noun ἀδικημάτων: *for his outrages in private against anybody he was called to an account, i. e.,*

he had to suffer some penalty. He seems to have been convicted of the lesser charges of wrong and oppression against private persons, but acquitted of the weightier charge of treason, owing to the lack, probably, of competent technical proofs. And yet there were indications enough of his guilt to establish a *primâ facie* presumption that the charge had been really well founded (ἐδόκει σαφέστατον εἶναι). **24.** ἐπιτηδείους: *friendly, well disposed.* — Παραλαβόντες, &c.: in thus assuming the guidance of the allied Greeks against Persia, Athens became the head of the league known in history as the Confederacy of Delos. **28.** ἅς: same construct. with ἅς in l. 26. — ναῦς: same construct. with χρήματα. — ἀμύνασθαι ὧν (= τούτων ἅ): *to get satisfaction for what,* &c. **29.** ἐλληνοταμίαι: in appos. with ἀρχή (*Cl.*), but best rendered as if it were the gen. after it.

Page 195, l. **2.** This league included the islands of the Aegean, except Melos, Thera, Aegina, and Cythera; "the cities on the coasts of Thrace and the Chalcidic peninsula from the Maced. boundary to the Hellespont; Byzantium and various cities on the coasts of the Propontis, and less certainly of the Euxine; the important series of cities on the western coast of Asia Minor, — though apparently with considerable exceptions, — Aeolian, Ionian, Dorian, and Carian, as far at least as Caunus on the borders of Lycia, if not even round to the Chelidonian isles" (*The Age of Pericles*, I. 190). It did not include Crete and Cyprus. Thus the sum of 460 talents ($550,000+) was contributed by a very large number of cities and islands, so that the share of each was probably not oppressive. Aristides superintended the assessment, and the allies were satisfied with his execution of the duty. **4.** Ἡγούμενοι, &c.: the sense is that it was by virtue of their leadership of confederates who were at first independent and possessed of an equal voice in the common deliberations, that the Athenians accomplished so much (τοσάδε ἐπῆλθον) between the Persian and Pelop. wars. **5.** τὸ πρῶτον: goes with αὐτονόμων. The primary independence of the allies soon gave way to Athenian predominance. — ἀπό indicates the source from which the deliberations spring, while the Eng. idiom disregards this relation, and dwells merely upon the location, using *in* rather than *from.* Cp. the similar use of ἀπό, p. 192, l. 7. **7.** τοῦδε: *i. e.,* the Pelop. war, the history of which he is writing. Our usage would expect τοῦ Μηδικοῦ to be expressed first. **8.** ἅ refers to τοσάδε. — αὐτοῖς: dat. of the possessor after ἐγένετο. It refers to the Athenians. **10.** τοὺς . . . . ἑκάστῳ: *those of the Pelop. who from time to time* (ἀεί) *came into connection with them in each occurrence.* — **13.** χωρίον: *space* between the Per. and Pel. wars. **14.** συνετίθεσαν: *wrote the history of.* **15.** ξυγγραφῇ: this work has perished. **19.** An enumeration of specific events which led to Athenian supremacy. The chronology of this period is in dispute. He dismisses in a few lines the chief events of ten years, indicating their order, but not the

intervals between them. Curtius puts the capture of Eion and Scyrus in 470 or 469. Eion seems to have been the last Persian stronghold left upon the Thracian coast. **25.** ἀποστάσει: not to be confounded with the noun ἀπόστασις. **27.** παρά: *contrary to.* **28.** ἐδουλώθη: used of political subjection. They lost their independent position as a penalty for revolt. Cp. ll. 4, 5, above. — **30.** ἔκδειαι: *arrearages, failures to furnish.* — λειποστράτιον: *failure to provide their contingent of soldiers* (*Krüg.*).

Page 196, ll. **1–3.** For such omissions as those just mentioned, Athens rigorously used compulsory measures which led to revolts on the part of those allies who were not used nor inclined to bear hardships. **4.** ἐν ἡδονῇ: *to the satisfaction* of the allies. — ἄρχοντες: used as a pred. adject. (*M. and T.* p. 215, Notes 5, 6). **6–10.** The allies were responsible for this state of things; for, as the annual supply of ships and men which some of them had agreed to furnish became irksome to them because of the unwillingness of their citizens to do military duty at a distance from home, they gradually arranged to pay their share of the expense (τὸ ἱκνούμ. ἀνάλωμα) in money (χρήματα: appos. with ἀνάλωμα), and thus Athens became able to domineer over the allies, and they unable to resist, since they had no soldiers. **11, 12.** ξυμφέροιεν, ἀποσταῖεν: *M. and T.* § 62 (and bot. of p. 130); G. 233. **20.** αὐτῶν: *i. e.*, the Athenians, whose occupation of Eion was a constant menace to the Thasian possessions — towns and mines — on the Thracian coast. The gold mines of Scapte Hyle gave Thasos an annual income of 80 talents. Later Thu. himself owned an interest in these mines. — διενεχθέντας (-φέρω): *having quarrelled.* **22.** μετάλλου: used in a collective sense; trans. *mines.* **25.** ὑπό: *about* or *during.* **26.** οἰκιοῦντες (οἰκίζω): fut. to express purpose. G. 277, 3; H. 789, d. **27.** Ἐννέα Ὁδῶν: *Nine Ways.* **30.** τὸ χωρίον . . . . κτιζόμενον: *the occupation of the place.* — χωρίον takes Ὁδοί as an appositive.

Page 197, l. **4.** Ἀθηναίων: G. 182, 2, end; H. 589, end. — Sup. ἐπαμῦναι after the verbs of this line. **5.** τοῦ: this was by pre-eminence *the* earthquake of Spartan history. It nearly destroyed the city, and gave the long-suffering Helots an opportunity to revolt; and the Perioeci of Thuria and Aethaea (position unknown) joined them. (Consult the account of the Spartan population in the history, or see *Helotes* and *Perioeci* in the *Dict. of Antiq.*) **7.** Αἰθαιῆς: G. 53, 3, N. 2; H. 190, d. **8.** τότε: *i. e.*, in the Messenian wars. The Spartan Helot class was so largely increased by the subjugation of Messenia that the name Messenians was sometimes applied to them as a body. **12.** τρίτῳ ἔτει: *i. e.*, in the Greek way of reckoning, two years from the beginning of the siege. **14, 15.** ἀποδοῦναι, aorist, referring to this single occasion; φέρειν, present, involving a general line of action for the future (*Classen*). **20–22.** τοῖς δέ: Arnold, Krüger, and others make τοῖς refer to the Laced.; *while to them* (as contrasted with the Athenians, whose superior skill was admitted) *there seemed, owing to the pro-*

longation of the siege, to be a lack of the art of besieging. τούτου refers to τειχομαχεῖν, and depends on ἐνδεᾶ. Upon the impersonal expression, ἐνδεᾶ ἐφαίν., cp. p. 57, l. 12, πλωιμώτερα ἐγένετο, and the n. on p. 56, l. 25. βίᾳ γάρ, &c.: *for* otherwise *they* (the Laced.) *would have taken*, &c. (This appears to be the most natural interpretation of this passage; but Classen and others refer τοῖς to the Athen., making the contrast between what was expected of the Athenians and what they actually accomplished. In this way, the sub. of εἷλον will refer to the Athenians.) **25.** The sincerity of the Athenians was mistrusted because of their daring and innovating spirit, and because, belonging to another race, they might more naturally sympathize with the rebels within Ithōme. **27.** μή depends on δείσαντες, in spite of the intervening ἡγησάμενοι.

Page 198, l. **1.** βελτίονι λόγῳ implies that the alleged reason was better than the real motive; *that they were sent off, not for the valid* (lit. *better*) *reason* stated, *but*, &c. ἀπομεμπ.: G. 280; H. 799. **5.** ξυμμαχίαν πρὸς αὐτούς: *alliance with them.* αὐτούς and ἐκείνων refer to the Laced. **7.** ἀμφοτέροις: *i. e.*, the Argives and Athenians. **9.** ἐφ' ᾧ τε ἐξίασιν: *M. and T.* 65, 2, and 10, N. 6; G. 236, N. 2, 200, N. 3. **12.** εἶναι depends on ξυνέβησαν; a change of construction, instead of having ἐφ' ᾧ τε with the fut. indic., as in the previous clause. **13.** πρὸ τοῦ: G. 143, 2; H. 525, d. **14.** Ἰθωμήτα: Doric gen. G. 39; H. 134 D. **16.** ἤδη suggests the sudden growth of Athenian hostility to Sparta, on account of the experience at Ithome (p. 197, l. 28). **17.** ἔτυχον: sup. οἱ Ἀθηναῖοι. **18.** Μεγαρῆς: cp. Λίθαιῆς, p. 197, l. 7, and note. **20.** ὅρων: from ὅρος. **25.** When Egypt was conquered in 525 B.C. by Cambyses, the adjoining Libya also surrendered to Persia. Upon the result of the revolt at this time and the fate of Inarus, see pp. 202, 203. Marēa was upon the border of L. Mareōtis, at the N. W. extremity of the Delta of the Nile. **26.** ὁρμώμενος ἐκ: cp. p. 72, l. 18, and p. 109, l. 25, with the notes. **29.** ἐπηγάγετο: *summoned as allies.* As Persia was the enemy of Greece as well as of Egypt, it was easy for the Greeks to listen to such a call. Upon this episode in Greek history, see *Curtius*, II. 422, 443, 446; *Smith*, chap. 23, § 12.

Page 199, l. **5.** οἱ καταφυγόντες: *those who had fled* thither before the pursuing Greeks. **6.** οἱ μὴ ξυναποστάντες: *those who had not joined* Inarus *in the revolt.* **7.** Ἁλιᾶς: *Halieis*, the name of a small settlement of fishermen or sailors (as the name suggests) on the southern coast of Argolis. The form is contracted for *-έας* (cp. βασιλεύς, which does not, however, contract the acc. pl.). **9.** ἐπί: *at, by.* So in l. 12. **10.** Κεκρυφαλείᾳ: a small island between Aegina and Argolis. — ναυσί: G. 186, N. 1; H. 602. **16.** ἐπολιόρκουν: sup. τὴν Αἴγιναν as object. **18.** πρότερον goes with ἐπικούρους (with which sup. ὄντας); *i. e.*, the 300 hoplites (by implication mercenaries) had formerly been in the service of Corinth and Epidaurus

(*Krüger*). **20.** Γερανείας: the mountain range west of Megaris. **26.** ἐκ τῆς πόλεως (Athens): trans. as if it were ἐν τῇ πόλει, which our idiom requires.

Page 200, l. **5.** μάλιστα: *about.* So often with numerals. **7.** ἐκβοηθήσαντες: *having made a sally.* **10.** προσβιασθέν: *i. e.*, by the Athenians pursuing. **11.** ἐς . . . . ἰδιώτου: *into a private person's land* or *field.* — **13.** γνόντες: *having discovered this.* — κατὰ πρόσωπον: *at the entrance* to the field. **16.** αὐτοῖς: G. 184, N. 4. **21.** Δωριᾶς: from Δωριεύς. Cp. Ἁλιᾶς upon the previous page. μητρόπολιν is in appos with Δωρίδα, involved in Δωριᾶς. Doris was considered the birth-place of the Doric race. **24.** ὑπέρ: *in behalf of.* Pleistoanax was a minor, and his uncle Nicomedes was commander in his place. **29.** The Laced. had very likely reached upper Greece by crossing the Corinthian Gulf through the Crissaean bay (*Grote*); but their return that way was intercepted by an Athenian fleet. At the same time the Athenians held the passage through Megaris, and thus the Laced. could reach home only by fighting their way through.

Page 201, l. **5.** ἠσθάνοντο: sup. οἱ Λακεδαιμόνιοι as sub. — καὶ ταύτῃ: *here too* (*i. e.*, upon Geraneia) contrasted with κατὰ θάλασσαν, above. **6.** αὐτοῖς: the Laced. **7.** τὸ δέ τι καί: *but to some extent* (τὸ δέ τι: H. 525, a, end of examples) *also.* Cp. Classen and Krüger. An additional inducement to remain in Boeotia was the fact that some Athenian aristocrats were secretly trying to induce them to enter Attica. **13–15.** Νομίσαντες and ὑποψίᾳ are connected by καί, as they express the same relation to ἐπεστράτευσαν. — διέλθωσιν: the deliberative subjunctive. *M. and T.* 71, 88; G. 244, 256; H. 720, c, 735, b. — καταλύσεως: *overthrow of the democracy* at Athens by the Spartan army. **16.** ἐν τῷ ἔργῳ: *in the midst of the action.* **30.** περιελόντες: *M. and T.* 24, N. 3.

Page 202, l. **4.** νεώριον: *i. e.*, Gytheium, on the Laconian coast, about thirty miles from Sparta. **5.** ἐν ἀποβάσει τῆς γῆς: *in a landing upon their territory, i. e.*, after making a landing. **10.** βασιλεύς: Artaxerxes. **11.** χρήματα: money with which to bribe the Spartans to make a landing upon Attic territory. He thought that the Athenian force in Egypt would then necessarily be recalled. **13.** προὐχώρει: impersonal, *progress was made, affairs prospered.* **14.** ἄλλως: *in vain* (*i. e.*, *otherwise* than effectively). **16.** πέμπει: sup. βασιλεύς. **20.** The island of Prosopitis "was between the Canopic and Sebennytic branches [of the Nile], at the fork, and on the west side of the apex of the Delta" (Rawlinson's *Herodotus*, II. 41, note). **22.** ξηράνας: ξηραίνω. τὴν διώρυχα: διώρυχα is generally interpreted (*e. g.*, by Grote and Classen) to mean one of the channels of the Nile itself, in which the Athen. fleet was lying. Others, following the usual sense of the word, think it refers to a large canal connected with one of the Nile channels, and with that forming a small island within the larger Prosopitis. **24.** ἤπειρον: sec-

and accus. after ἐποίησε, to be repeated from the previous clause (G. 166; H. 556). **25.** πολεμήσαντα: the author attributes to πράγματα that which properly belongs only to Ἑλλήνων, and with the latter the partic. is to be taken in translating. **28.** βασιλέα: cp. I. 10. **29.** τοῦ ἐν, &c.: *king of the marshes* or *lowlands* of the Delta.

Page 203, l. **2.** ὅς, &c.: *i. e.*, who had instigated the whole revolt in Egypt. **5.** ἔσχον κατά: *put into.* **6.** κέρας: *branch* of the Nile. — εἰδότες conforms to the gender of the *ναυταί* of the triremes. **13.** βασιλέως: the title *king of the Thessalians* is inadmissible, unless it be a mere courtesy-title of the *ταγός*, an officer whose power, mainly military, extended in some way over the whole tetrarchy. The princely families of Thessaly were dominant only within their respective districts; and hence some (*e. g.*, Classen) suspect that Φαρσαλίων may be the true reading here, instead of Θεσσαλῶν. Cp. Arnold, Krüg., and Class., and on the nature of the government in Thessaly see *Grote*, Part. II. chap. 3, and the *Dict. of Antiq.*, under *Tagus*. **26.** παραλαβόντες Ἀχ.: *having received Achaeans as allies.* Cp. *Curtius*, II. p. 453, note.

Page 204, l. **1.** ἔσχον: intrans., *refrained from, gave up.* **5.** Ἀμυρταίου: causal. gen. absol. On Amyrtaeus, see p. 202, l. 29. **13.** πόλεμον: cognate accus. after ἐστράτευσαν as if it were ἐπολέμησαν (G. 159; H. 547, b). At this time the Phocians had assumed to themselves the management of the temple, but lost it as the result of this expedition from Sparta. As soon, however, as the Laced. had retired, the Athenians marched thither, took the temple away from the native Delphians, in whose hands the Laced. had left it, and gave it to the Phocians, their allies (*Grote*). **18.** Βοιωτῶν: causal gen. absol. "After the victory of Oenophyta [p. 201, l. 24], the Athenians had broken up the governments in the Boeotian cities established by Sparta before the battle of Tanagra [p. 201, l. 17], and converted them into democracies at Thebes and elsewhere. Many of the previous leading men had then been sent into exile" (*Grote*). **21.** τῶν . . . . ἑκάστοις: *and with troops of the allies, according to their several allotments.* **23.** καὶ ἀνδραπ.: lacking in the best MSS. **27.** τῆς . . . . γνώμης: *of the same opinion, i. e.*, hostile to Athenian ascendency.

Page 205, l. **1.** ἐφ' ᾧ . . . . κομιοῦνται: *M. and T.* 65, 2. The Athenians agreed to evacuate Boeotia entirely, in order to recover their men who had been captured. **5.** Περικλέους: *M. and T.* p. 224, N. 5; H. 791, d. **7.** Πελοπονν.: it is to be assumed that the five years' truce (p. 203, bottom) had now expired. **16.** τὸ πλέον . . . . προελθόντες: The sudden withdrawal of the Spartans without advancing further than Eleusis and Thria was attributed to the bribery by Pericles of Pleistoanax and his adviser, Cleandrides, both of whom were exiled from Sparta in consequence. **20.** Ἑστιαιᾶς (*i. e.*, -*έας* from -*εύς*): this exceptional severity was due to the fact that the Hes

tiaeans (Ionic, *Histiaeans*) had murdered the crew of an Attic ship, which they had captured. Attic settlers took possession of their territory, and it was subsequently called Oreos. **25.** Ἀχαΐαν: see the n. on p. 293, l. 26. The allusions to any control of Achaia by Athens are so slight that the word here is to be understood as referring, not to the district as a whole, but rather to individual towns within its limits. **27.** περί: *concerning the possession of.*

Page 206, l. **5.** Σαμίων: by a somewhat obscure condensation of expression, the *τινές* of the parenthesis has to do duty as the subject of the main clause as well, and upon it the gen. depends. In trans. *τινές* may be repeated. **7.** Πισσούθνη: Pissouthnes was the Persian satrap of Lydia. **10.** δήμῳ ἐπανέστησαν· *rose against* (*Cl.*) *their own democracy.* **12.** τοὺς αὐτῶν: appos. with *δήμους.* — ἀπέστησαν: *revolted* from Athens. **20.** οἰχόμεναι: G. 279, 2; H. 801. — περιαγγέλλουσαι βοηθεῖν: *to carry around* to all the allies *the order to bring aid* (*M. and T.* 109, 5, end). **22.** δεκάτου: trans. *with nine others.* The poet Sophocles was one of the ten generals, and had command of the detachment which went to summon the allies. **24.** στρατιώτιδες: heavy and slow transport ships. — ἔτυχον: in l. 15, the Samians, having overthrown the Athenian government in their island, and put down their own democracy, were preparing for an expedition against their neighboring rivals, the Milesians. Here they have just returned from that expedition.

Page 207, l. **1.** ἐπί: *for, toward.* **2.** ἐσαγγελθέντων: *when it had been announced that,* &c. As a pronoun is often in the neut. plu. when it refers to an infin. or a clause (H. 518, b), so the pl. partic. is used here for the sing., its indeterminate subject being pronominal, and referring to the following clause (H. 792, b, end). Cp. the somewhat similar idiom on p. 56, l. 26. Others, however, consider the participle to be plu. by a sort of attraction through the influence of the plu. sub. of the dependent clause. So Goodwin, *M. and T.* p. 224, top. — ἐπ' αὐτούς: *against the Athenians* (*Classen*). **3, 4.** ᾤχετο . . . . ἐπὶ τὰς Φοιν.: *had gone after the Phoen. ships, i. e.,* to summon them to aid Samos against the fleet of Pericles. **7.** τὰς ἀνταν.: the Athenian ships, which had been beached in the usual manner, were suddenly launched and got under way to support the sentry-ships and to repel the Samians, but were defeated. **9.** τεσσαρασκαίδεκα: *i. e., τέσσερας καὶ δέκα,* which is a better way of printing it. **10.** ἐσεκομίσαντο: *i. e.,* they improved the time by getting supplies from elsewhere, and making necessary preparations for the siege and blockade which must follow the return of Pericles. **13.** Θουκυδίδου: the son of Milesias, — not the historian, who was the son of Olorus. **20.** τὰ ἀναλωθέντα, &c.: they assumed the task of reimbursing the Athenians for their expenses in carrying on the war, the payments to be made at stated intervals (κατὰ χρόνους). **21.** ξυνέβησαν . . . . εἶναι (= ξυνέβ. ὥστε εἶναι): *came to terms* [*so as*] *to be,* &c. Cp. Classen.

SECOND CONGRESS AT SPARTA.

The first congress or conference at Sparta was held at the instigation of the Corinthians, who sent an embassy, as did the Megarians and others, to persuade Sparta that Athens had broken the Thirty Years' Truce, and that there should be no further delay in recognizing this fact, and in making an invasion of Attic territory. An Athenian embassy, accidentally present in Sparta upon other business, replied to the statements of the Corinthians, dwelling especially upon the past services of Athens to Greece in connection with the Persian invasions, and suggesting that the differences between them and the Peloponnesians should be settled by negotiation. In spite of the opposition of king Archidamus, the Spartan assembly voted that the truce had been broken. The real motive of the Lacedaemonians in reaching this decision was, in the opinion of Thucydides (p. 189, ll. 1–5 of this book), fear of the growing power of Athens.

According to their usage, this vote was merely preliminary to a congress of all the Peloponnesian allies, by whom the formal decision of the question of war was to be made. The extract here given contains the account of that congress. Date, about the end of 432 B.C.

COLLATERAL READING: *Grote*, chap. 48, first part; *Curtius*, III. 18–26; *Smith*, chap. 25; *Cox*, 267–270.

Page 209, l. **2.** τὰ προειρημένα: the account of the troubles between Corinth and Athens in regard to Corcyra and Potidaea is given by Thucyd. in I. 24–66. Κέρκυρα is the spelling of Herod. and Thu. rather than the later Κόρκυρα. **10.** αἰσθόμενοι: concessive. **12.** πρὸ τοῦ: G. 143, 2; H. 525, d. — μὴ goes with ὄντες ταχεῖς, and cannot be distinguished in trans. from οὐ, which would be expected here. "When the participle is causal, οὐ is generally used, but sometimes also μή" (*Kühner*, § 515, 3, Anm. 3). — ἰέναι depends on ταχεῖς. — εἰ . . . ἀναγκάζ.: a past gen. suppos. **13.** τὸ δέ τι: an adv. expression, differing but slightly from τὸ δέ (G. 143, N. 1; H. 525, a, middle). So at p. 201, l. 7. — οἰκείοις: *i. e.*, with the Helots (p. 197). **15.** αὐτῶν: the Lacedaemonians. **16.** ἐπιχειρητέα . . . . εἶναι: *that they must make an attack.* An impersonal expression (H. 494, fine print, end, and 518, a). So Cl., Kr., and Poppo. **18.** ἀραμένοις (αἴρω) agrees with the omitted αὐτοῖς, the dat. of agent with the verbals. — Αὐτοῖς . . . . διέγνωσστο refers to the vote of the Laced. assembly after the first conference. See the preliminary remarks above. **23.** ἔσεσθαι: *M. and T.* 23, 1, N. 2, examples. — αὐτός: translate with συλλήψεσθαι. This promise of the god to participate in the war on the Pelop. side, whether invited or not, was understood by some of the Athenians to be fulfilled by the plague which attacked them at

the beginning of the war (*Thucyd.* II. 51). **24.** Αἶθις: as they had been to the first conference (*Thucyd.* I. 67).

Page 210, l. **5.** ἑκάστων: after δεηθέντες (*Cl.*). **6.** προδιαφθαρῇ: sup. αὐτή, referring to Potidaea. **9.** οὐ goes with both the following verbs. **10.** τοῦτο: *i. e.*, a formal declaration of war. **11.** γάρ gives the ground of the approval, implied in the previous clause, of the present action of the Laced. **12.** νέμοντας: *while managing.* ἐν ἄλλοις: gender disputed. If neuter, *among other motives* or *inducements;* if masc., *among others* or *other persons.* Cp. Cl. and Kr. **13.** ἐκ: *above, more than.* **14.** ἐναλλάγησαν: ἐναλλάσσω, last def. in L. & S. **16.** μὴ ἐν πόρῳ: *not at a landing-place, i. e.*, not on the coast. **17.** τοῖς κάτω: *those who dwell by the coast.* Dat. of advantage. **19.** ὧν = τούτων ἃ. — δίδωσι: *i. e.*, through commerce. **20.** κριτάς: pred. after εἶναι, which has the same construct. as εἰδέναι above, as have also προσδέχεσθαι (*to expect*) and βουλεύεσθαι, below. **21.** ποτέ goes with προελθεῖν. For ποτέ . . . κἂν . . . προελθεῖν, we might have had ὅτι ποτὲ καὶ μέχρι . . . . προέλθοι ἄν (*Cl.*). **22.** προοῖντο: 2 Ao. M. Opt. of προίημι = προεῖντο. — σφῶν: those who live in the interior. **23.** οὐχ ἧσσον: sup. ἢ (*than*) περὶ τῶν κάτω (*Kr.*). **26.** ἀγαθῶν: same construct. as ἀνδρῶν. Brave men, when injured, give up the advantages of peace to engage in war. **26, 27.** ἐκ: *out of,* here *leaving.* **27.** εὖ παρασχόν: *a good opportunity offering* (accus. absol. by *M. and T.* 110, 2; G. 278, 2; H. 792). **28–30.** ξυμβῆναι, ἐπαίρεσθαι, ἀδικεῖσθαι: same construct. with ἡσυχάζειν and πολεμεῖν. **29.** ἡδόμενον: causal. Same construct. with ἀδικουμένους. The change of number is due to the indefiniteness of the omit. sub. of the infinitives.

Page 211, l. **1.** τερπνόν: the acc. of the thing after the pass. verb by G. 197, N. 2; H. 553, a. **3.** θράσει: not to be confounded with θρασεῖ. — ἐπαιρόμενος: G. 280; H. 799. **4, 5.** Πολλά . . . . κατωρθώθη: "many ill-planned movements in war turn out (G. 205, 2; H. 707) well, because the counter-movements of the foe are planned still worse." **7.** γάρ gives the reason of καὶ ἔτι πλέω [ἐστί] ἃ . . . . περιέστη (*Cl.*). **8.** πίστει goes equally with both verbs; καί connects the verbs, not the datives. **9.** ἐλλείπομεν: *fail, fall short* **10, 11.** ἀδικούμ., ἔχοντες: causal. **16.** ἀπὸ . . . . οὐσίας: from the existing wealth of the members of the Pelop. confederacy. **18.** χρημάτων: in cases of necessity, the treasures of the temples were taken, upon condition of future restitution (*Kr.*). **21.** τοῦτο: the danger of being seduced by the offer of larger wages from some other State. **24.** μελετήσομεν . . . . ναυτικά: *i. e.*, we shall thereby have a longer time for naval training. **28.** ὅ . . . . προὔχουσι: *whatever advantage they have.* — καθαιρετέον . . . . ἐστί: *we must get the better of* (*Kr.*). **30.** ἐς αὐτά: *for the purpose, i. e.*, to acquire naval superiority. — οἴσομεν, used of paying taxes. So φέροντες, just below.

Page 212, l. **1.** ἐκείνων: the Athenians. **2.** φέροντ. οὐκ ἀπεροῦσιν (ἀπεῖπον) *shall not fail to pay, be tired of paying.* On οὐκ for μή after εἰ, see *M. and T.* 47, 3, second part. — τῷ agrees with σώζεσθαι. — τιμωρούμενοι: *by punishing.* **5.** αὐτά: refers to χρήματα (so αὐτοῖς). On the construction, cp. p. 211, l. 1, note on τερπνόν. αὐτοῖς τούτοις: dat. of means. **7.** μάλιστα, &c.: "as that is a very effective way of reducing the revenues in which," &c. **8.** τῇ χώρᾳ: the Athen. territory. Dat. after ἐπί in the verbal noun. **9.** Ἥκιστα, &c.: *by no means does war go on by fixed* (or *predetermined*) *rules.* **11.** πρός, &c.: *according to the emergency.* — ἐν ᾧ (adv. phrase): *under which circumstances.* **12.** αὐτῷ: *i. e.*, πολέμῳ. — βεβαιότερος: sup. ἐστί. "Whoever engages in war in that calmness of temper which is not discomposed by surprises and repulses has the more secure position, while he who is moved by passionate excitement about war (αὐτόν) and its vicissitudes is more (lit. *no less*) liable to fail [than others]." **16, 17.** The Athen. were a match for all the Pel. allies combined, and more than a match for them taken singly (κατὰ πόλιν). **21.** φέρουσαν: G. 280; H. 799. — ὅ: sub. of the infin. **22.** αἰσχρόν: sup. ἐστί. **23.** ἐν ᾧ (*in which case*) serves as protasis, like εἰ δ' ὅμως τοῦτο ξυμβαίη (*Cl.*). — δικαίως: with πάσχειν. **24.** δοκοῖμεν: *should have the name* of, &c. **27.** αὐτό = τὸ ἐλεύθερον εἶναι (*Cl.*), the condition of freedom. **28.** ἐν μιᾷ: *in any single city.* The suppression of tyrants by the Laced. is more fully referred to by Thu. in I. 18. — καὶ οὐκ ἴσμεν ὅπως τάδε . . . . ἀπήλλακται: *and we do not know how this conduct is free from*, &c. **30.** Οὐ, &c.: "for surely it is not by an escape from these evils (ταῦτα, referring to ἀξυνεσίας, &c.) that you have resorted to contempt (of your foe)," &c. That is, your contempt of the Ath. shows that you have not escaped, — that you are still chargeable with some one of these evils.

Page 213, l. **6.** τῶν ἔπ. μελλόντ. (*the future*), τοῖς παροῦσι (*the present*): both neuter. **7.** πάτριον γὰρ ὑμῖν [ἐστί]: *it is your birthright.* **8.** τὰς ἀρ. κτᾶσθαι: *to secure your deserts.* **12.** ἰέναι: the influence of χρή continues. — θεοῦ: cp. p. 209, ll. 20–24. Causal gen. absol. **14.** ξυναγωνιουμ.: G. 120, 3; H. 376. — τὰ μὲν . . . . τὰ δέ: adverbial. G. 143, N. 1: H. 525, a, middle. **15.** ὠφελίᾳ: *from interest.* They hoped for lighter burdens after overthrowing the Ath. supremacy. **19.** καλῶς ὑπάρχον ὑμῖν: *as it is in your power to wage war under favorable conditions.* Accus. absol. impersonal (G. 278, 2; H. 792). — ὑμῖν: the Laced., the Corinthians, and other allies of Sparta. **20.** τάδε *i. e.*, πολεμεῖν (H. 518, b). So ταῦτα, next line. — εἴπερ, &c.: "if it be admitted as most certain that this measure is alike for the benefit of states and of the individuals who reside in them" (*Arnold*). **25.** μετελθεῖν: *seek to secure.* — ἐνδέχεται: *it is possible.* **26.** τοὺς μέν refers to the Potidaeans; τοὺς δέ, the rest of us. **29.** ἀφίχθαι: impersonal, *that matters have come.* **30.** τάδε ἄρ. λέγεσθαι "that the best course is that suggested now by us." ἄριστα, predicate.

Page 214, l. **1.** μή, instead of οὐ, through the influence of the imperative, with which the part. is connected (H. 841). **2.** αὐτοῦ: *i. e.*, τοῦ πολέμου (*Cl.*), or τοῦ δεινοῦ. — διὰ πλείονος: *lasting.* **3.** ἀφ': *out of regard for, for the sake of.* **4.** πολεμῆσαι: *M. and T.* 19, N. 1. — οὐκ ὁμοίως: *i. e.*, not so safe as the peace which results from war. **6.** ἐπὶ . . . . καθεστάναι: *has* thus *established itself with equal danger to all* (lit. *equally against all*). **7.** διανοεῖσθαι: sup. ἄρχειν. — παραστησώμ.: *let us reduce to submission.* **14.** ἐψηφίσαντο: plu. with a collective sub. in the sing. by G. 135, 3; H. 514, a. — Δεδογμένον: cp. the n. on ὑπάρχον, l. 19, previous page. Though the decree for war had been passed, they were not prepared to put it into immediate execution. **15.** ἀδύνατα: cp. the n. on p. 87, l. 9. **16.** οὖσιν goes with αὐτοῖς. **17.** καθισταμένοις: sup. αὐτοῖς.

SPEECH OF PERICLES BEFORE THE ATHENIAN ASSEMBLY, IN REPLY TO THE SPARTAN ULTIMATUM.

Collateral Reading: *Grote*, chap. XLVIII. (near the middle); *Curtius*, III. 26–31; *Smith*, chap. XXV. §§ 7–9; *Cox*, 270, 271; Lloyd's *The Age of Pericles*, II. 366–370.

Page 214, l. **22.** τοιαῦτα ἐπέταξαν refers to the Laced. demand (*Thu.* I. 126, 127) for the expulsion of the Alcmaeonidae from Athens, on account of the sacrilege committed by their ancestor, Megacles (see Cylon in the *Class. Dict.*). This demand was aimed at Pericles, who was an Alcmaeonid. The Ath. replied with a counter-demand that Sparta purge herself of two acts of sacrilege, specifically referred to (*Thu.* I. 128). **23.** ἐλάσεως follows περί, and governs ἐναγῶν. **24.** Ποτιδαίας: gen. after ἀπανίστασθαι.

Page 215, l. **3.** καθελοῦσι: dat. of the participle, involving a protasis, and agreeing with αὐτοῖς (the Ath.) to be supplied. It governs ψήφισμα. **4.** αὐτούς: the Megarians. **9.** Τέλος: adv. accus. **12.** ὧν = τούτων ἅ — αὐτά: *merely.* αὐτός often = μόνος. **14.** ἀφεῖτε: Aor. Opt. for ἀφείητε. **16.** ἅπαξ: *once for all, finally.* **17.** παριόντες: *coming forward* to speak. **18.** ἐπ' ἀμφότ. . . . . γνώμαις: "expressing opinions on both sides of the question," *i. e.*, some favoring and others resisting the Spartan demands. γνώμαις: dat. of respect. G. 184, 5; H. 601. **20.** εἶναι and καθελεῖν depend on χρή, to be repeated (*Cl.*). **24.** γνώμης: after ἔχομαι. G. 171; H. 574, b. **26–28.** The participles are supplementary after εἰδώς. The sense is that the enthusiasm with which war is resolved upon does not remain constant thereafter, but with change of events (ξυμφοράς) men's views also change. **29.** καὶ νῦν: *also now* will he give the same advice as heretofore. **30.** τοῖς κ. δόξασιν (dat. of δόξαντα): *the public decrees.* They must stand

by their votes, even in disaster, or else in success claim no sagacity for passing them.

Page 216, l. **3.** τὰς ξυμ. τῶν πραγ.: "the contingencies of events" (*Grote*). The issue of events may be as incapable of calculation as the purposes of men. **7.** ἐπιβουλεύοντες: G. 280, N. 1; H. 797, 1. **8.** Εἰρημένον (impersonal acc. absol. G. 278, 2; H. 792): *though it had been stipulated* (in the Thirty Years' Truce) *that*, &c. (cp. p. 214, l. 14, note). δίκας τῶν διαφόρων: a *judicial settlement of their differences, i. e.*, a settlement by arbitration. **18.** νομίσῃ: G. 254; H. 720, b. **19.** ὅπερ: introduced (prolepsis, H. 726) as the obj. of προύχ., though logically the subj. of καθαιρεθείη (*Cl.*). This decree "they chiefly put forward as if its repeal would avert the war" (*Grote*). **24.** γνώμης: *spirit, resolution.* καί: *also.* ἄλλο: the acc. of the thing, retained in the passive (G. 197, N. 2). **26.** ἀπισχυρισάμ. &c.: *but by a vigorous resistance* to their demands, *you would impress it upon them to approach you* hereafter *on terms of greater equality, i. e.*, without assumptions of superiority and of the right to dictate to the Athenians. **28.** αὐτόθεν, &c.: *at once resolve.* διανοήθητε first governs ὑπακούειν, and then by a change of construction takes the supplementary participles, εἴξοντες, ἕξοντες.

Page 217, l. **2.** δύναται: transitive, *equals, results in.* **3.** ἀπό (*springing from*) emphasizes the source of the demand, while our idiom in using *by* would make the idea of agency more prominent. τῶν ὁμοίων and τοῖς πέλας, both masculine. **4.** τὰ δέ, &c.: *as to the war equipment and the resources of both parties, that we shall not find* (have) *ours* (τὰ ἡμῖν ὑπάρχοντα, to be supplied. *Cl.*) *inferior, be assured*, &c. ὑπαρχόντων: same constr. as πολέμου. **10.** ἐπιφέρειν: sup. πολέμους (*Kr.*). **12.** ἐκπέμπειν δύνανται must be connected with ναῦς, as well as στρατιάς. Frequent milit. expeditions to distant places were not practicable to the Laced., because they had to go in person, to the neglect of their private affairs, and at their own expense. **14.** θαλάσσης εἰργόμενοι: *i. e.*, excluded by the naval superiority of Athens. **17–18.** τὸ μέν: *as to the former* (*i. e.*, σώματα), τὸ δέ, *the latter* (*i. e.*, χρήματα). τὸ μέν, accus. of specif.; τὸ δέ, obj. of προαναλώσειν. Trans. πιστὸν ἔχοντες *being confident.* πίστον and βέβαιον are both the second accus. after ἔχοντες. G. 166; H. 556. With both περιγενέσθαι and προαναλώσειν, αὐτοί is to be supplied in trans. (cp. Classen). μὴ οὐ: G. 283, 7; H. 847. **22.** μὴ πρὸς ὁμ. ἀντιπαρ. = ἐὰν μὴ πρὸς ὁμ. ἀντιπαρ. πολεμῶσι (*Cl.*). Though able to maintain themselves in a single battle, they are unable to wage a long war against superior (μὴ ὁμοίαν, lit. *unequal*) resources like those of Athens. **23.** βουλευτηρίῳ ἑνί: the Spartan league was at a disadvantage, as compared with the Athenian, because the former was composed of independent allies, who had not delegated authority to any central council to act promptly for them in emergencies, and moreover the Pelop. allies were

not bound together by unity of race as closely as were the Athenians. **25.** τὸ ἐφ' ἑαυτόν: *his own private interests.* **26.** σπεύδῃ conforms to the number of ἕκαστος irregularly, instead of agreeing with its proper subject, πάντες. φιλεῖ: impersonal, *it is usual.* μηδέν: sub. of the infin. (*Cl.*). **29.** μορίῳ: sup. τοῦ χρόνου; or τῆς ξυνόδου (*Kr.*). **30.** τῷ πλέονι: the ἐν of the previous line is to be mentally repeated. Supply χρόνῳ with πλέονι.

Page 218, l. **1.** καὶ ἕκαστος, &c.: in sense, "no member of the alliance expects to do any harm by his neglect, but thinks somebody else will assume in his place the care of common interests, and thus, because all as individuals (ἰδίᾳ) entertain the same view of duty, the league as a whole (ἁθρόον) receives a damage of which they are unconscious." **3.** τῷ αὐτῷ δοξάσματι: the noun, from its verbal force, takes a gen. of the agent with ὑπό, and also an adv. Tr. *the opinion held by all as individual* members of the alliance. **5.** μέγιστον (= ὅπερ μέγιστόν ἐστι. *Cl.*): "the most important consideration is that they," &c. Appos. with the sentence (G. 137, N. 3; H. 502, a, b). κωλύσονται: used as a passive (G. 199, N. 4; H. 379). **6.** σχολῇ, &c.: *by their slowness in providing funds* (αὐτά) *cause delay.* **9.** τὴν μέν: sup. ἐπιτείχισιν. Tr. *as to the former.* πόλιν ἀντίπ. is the obj. of παρασκευάσασθαι (*to found*), which has some general word like τινά for its subj. **11.** ἐκείνοις: after ἐπί in ἀντεπιτετειχ. **12.** φρούριον: *castle, fortress.* βλάπτοιεν ἄν: on the mixture of forms in this cond. sent., see *M. and T.* § 54, and the last ex. under (a), p. 117. **13.** αὐτομολίας: the slaves would be welcomed in the hostile fortress, as their desertion would weaken the surrounding country. So 20,000 Ath. slaves escaped to the Spartans at Decceleia (see *Grote*, chap. 61, near the beginning). **14.** ἔσται: the omit. sub. refers to φρούριον. "The presence of a hostile garrison in our territory will not hinder us from sailing to our enemies' country, and establishing there a similar post of our own to annoy them." ἐπιτειχίζειν depends on κωλύειν. **15.** ᾗπερ: adv. (*where* or *wherein*), referring to ναυσίν. **16.** πλέον governs ἐμπειρίας, which in turn governs τοῦ κατὰ γῆν (*war on land*). **23.** ἐασόμενοι: passive (cp. κωλύσονται, l. 5). **25.** διακινδυνεύσειαν: *cut their way through* (*Cl.*). **27.** ἐν τῷ μὴ μελετῶντι: the neut. of the partic. used as a verbal noun, — as rare an idiom in Greek as it is common in English. Tr. *in their not using, i. e.*, in their lack of practice (*M. and T.* 108, N. 4). **28.** τέχνης: predicate gen. G. 169, 3; H. 572, d. **30.** ἀλλά: sup. δεῖ or χρή as the verb of the clause.

Page 219, l. **2.** κινήσαντες: *by seizing upon.* χρημάτων: partitive gen. (G. 170; H. 574, e). This argument is an answer to that of the Corinthians, p. 211, ll. 15–20. **5.** ἂν ᾖν: this apod. conforms to the εἰ μὴ ἦμεν implied in the gen. absol., μὴ ὄντων, while ἂν εἴη would have been expected, going with εἰ πειρῶντο. **6.** τόδε: the advantage of being a match (ἀντίπαλοι) for the enemy. **7.** τὴν ἄλλ. ὑπηρεσίαν: *the rest of our naval service.* πλείους and

ἀμείνους conform to the collective and masculine sense of *ὑπηρεσίαν*. **9.** ἐπὶ τῷ κινδύνῳ: *in view of the risk.* τήν: sup. *γῆν*. For the hired sailors to desert Athens was really to desert their own homes, since they generally came from the states which were dependent upon Athens. **11.** ἡμερῶν depends on *μισθοῦ*, and that on *δόσεως*. ἐκείνοις (the Pelopon.): dat. of accompaniment. **14.** τούτων . . . . ἀπηλλάχθαι: *to be exempt from these disadvantages.* **15.** οὐκ ἀπὸ τοῦ ἴσου = *superior.* As we have certain advantages which they do not possess, we are not upon an equality with them, but superior to them. **17.** οὐκέτι, &c.: "it will be worse for them to have even a part of the Pelop. laid waste than for us to have all of Attica suffer the same." **23.** ἀληπτότεροι: *less exposed.* **24.** ὅτι ἐγγύτατα (II. 661) governs *τούτου* by G. 182, 2; H. 589. τούτου: *i. e.*, the idea of being islanders. "It is necessary to accustom our minds as much as possible to being islanders, — to act as if we had no lands or homes to lose, instead of making frantic assaults upon superior forces of the Pelop. in their defence." **27.** κρατήσαντες = *ἐὰν κρατήσωμεν.*

Page 220, l. **2.** ποιεῖσθαι: same constr. with *διαμάχεσθαι*. **5.** αὐτά: *i. e.*, houses and land. So *τούτων*. **6.** τούτων ἕνεκα: *so far as these things are concerned.* Pericles reverts to this topic in Thu. II. 62 (bot. of p. 237 of this book). **7.** ἔχω = ἔχω εἰπεῖν (*Cl.*). τοῦ περιέσεσθαι: *of success.* "Victory over the Pel. is assured, if the Ath. will forego their passion for extending their sway while at war, and will not incur needless ('self-chosen') risks." **11.** ἐκεῖνα refers to the thought of the preceding sentences. ἐν ἄλλῳ . . . . ἔργοις: *in another discussion in connection with events* as they occur. He redeems this promise in Thu. II. 13, 61 (this book, pp. 223–225, and 236). **12.** τούτοις: the Laced. envoys. In connection with the answer here made, see again their demands, p. 215, top. **15.** ξενηλασίας: Thu. in II. 39 (top of p. 229 of this book) again criticises the Spartan custom of excluding strangers (cp. also Aristophanes, *Birds*, 1008). This custom was founded upon the belief that intercourse with foreigners would corrupt the simplicity of the national character and manners. See Xenelasia in the *Dict. of Antiq.* **16.** οὔτε, &c.: "for nothing in the treaty (*i. e.*, the thirty years' treaty) forbids either the one (ἐκεῖνο, the exclusion of the Meg. from Ath. markets, &c.) or the other (τόδε, the exclusion of foreigners from Sparta)." κωλύει: impersonal, as in Aristoph., *Birds*, 463. **18.** εἰ καί, &c.: *i. e.*, if they were independent at the conclusion of the thirty years' truce. **19.** ἐκεῖνοι: the Laced. **20, 21.** σφίσι, αὐτοῖς: dat. after *ἐπιτηδείως*. **26.** ἢν δὲ . . . . ἕξομεν: *i. e.*, "if we unhesitatingly choose war (in preference to disgraceful concessions), we shall find the foe less likely to be aggressive." **29.** ὑποστάντες: *by withstanding.* **30.** οὐκ. . . . ὁρμώμενοι: *i. e.*, "their military operations did not set out from the vantage-ground of such resources and equipment as ours."

Page 221, l. 1. ἐκλιπόντες, &c. (same construct. with ὑποστάντες): *by the loss of even what they had.* 2. ἀπεώσαντο (-ωθέω): G. 103; H. 312. 3. τάδε, the present prosperity; αὐτά, *i. e.*, τὰ ὑπάρχοντα (*Kr.*), the power of the state. So in l. 5. Ὧν: gen. of separation. 4. λείπεσθαι: *to fall behind.* 11. τό ξύμπαν . . . . ποιήσειν: *in general they would do nothing at* Spartan *dictation* (κελευόμενοι). 17. ἐν: *during, in the midst of.* 18. ἀκηρύκτως: as they were still nominally at peace, there was no need of a herald (or flag of truce, as we should say) in journeying from one city to the other. 19. ξύγχυσις: *violation.* τὰ γιγνόμενα: the occurrences at Epidamnus and Corcyra.

RESOURCES OF ATHENS.

Consult Boeckh's *Public Economy of the Athenians*, Book III.

Page 223, l. 6. πολλάκις: *perchance.* αὐτός: *i. e.*, Archidāmus. His friendship for Pericles might lead him to spare the latter's property, or the Laced. might force him to spare it in order to bring Pericles into suspicion among the Athenians. 9. τὰ ἄγη ἐλαύνειν: cp. the n. on p. 214, l. 22. 11, 12. εἴη, γένοιτο: indirect discourse. "He said ξένος μοί ἐστιν, οὐ μέντοι . . . . ἐγένετο" (*M. and T.* p. 151, top). εἴη, *was;* γένοιτο, *had become.* 14. ἀφίησιν: the force of ὅτι, l. 10, continues. Pericles said ἀφίημι αὐτά, and hence the present in the indirect form (*Arnold*). αὐτά: *i. e.*, fields and houses. It is not stated by Thucyd., nor by any trustworthy authority, whether Pericles had occasion to redeem this promise or not. 15. γίγνεσθαι, by a change of construction, goes back to προηγόρευε (here = ἐκέλευε) for its government, in disregard of the intervening clauses with ὅτι (*Kr.*). 20. τά τε τῶν ξυμ., &c.: *i. e.*, to keep a firm hold upon their allies, so as not to lose the yearly tribute. 21. αὐτοῖς: the Athenians. Dat. of possessor after εἶναι. The order is awkward and unusual. The logical order is ἀπὸ τῆς προσόδου τούτων τῶν χρημάτων. That is, τούτων agrees with χρημάτων (the tribute from the allies), and that limits τῆς προσόδου. 22, 23. τὰ δὲ πολλὰ τοῦ πολ. . . . . κρατεῖσθαι = *and that victory in war was generally gained.* 24. ὡς ἐπὶ τὸ πολύ: *in general, upon the average.* φόρου: gen. of material after ταλάντων. 26. τῆς ἄλλ. προσόδ.: upon the various sources of revenue to the state (Athens), see Boeckh, as cited above.

Page 224, l. 1. τῇ ἀκροπόλει: the Ath. treasury was in the Parthenon. ἐπισήμου: *coined.* 2. τὰ γὰρ, &c.: *the highest sum had been* 10,000 *talents wanting* 300. γάρ explains the presence of ἔτι τότε (*Cl.*). 3 προπύλαια, &c.: the Propylaea, the Parthenon, and other edifices had been erected with public moneys. 4. ἐς Ποτίδαιαν: *upon the siege of Potidaea.* See Thu. I. 56, *foll.*, II. 70; Smith's history, chap. 25, § 4, chap. 26, § 8. 5. ἀπανηλώθη:

the funds had been taken. **6.** ὅσα ἱερὰ σκεύη: condensed for ἐν ἱεροῖς σκεύεσι ὅσα . . . ἦν. καί connects ἐν ἀναθήμασιν with ἐν . . . . σκεύεσι implied. ὅσα must be repeated with σκῦλα, which word refers, among other things, to the silver-footed throne of Xerxes and the golden sword of Mardonius (*Scholiast*). **8.** [ἦν]: so the MSS., but generally rejected by the editors. Disregard it, and supply ὑπάρχοντος (from ὑπαρχόντων, above) to agree with χρυσίου, and take ἐλάσσονος as a predicate. **10.** ἄλλων: other than the Parthenon, in which the treasures previously mentioned were kept. χρήσεσθαι: infin. in a rel. clause in the oratio obliqua (*M. and T.* 92, 2, N. 3, b). The infin. governs χρυσίοις below, as well as οἷς. If deprived of all income from their allies and other sources, they could temporarily borrow the gold from the chryselephantine statue of Athena in the Parthenon. **13.** σταθμόν: *in weight.* Accus. of specif. **16.** χρήμασι: dat. of respect or reference. **18.** εἶναι depends on the verb of saying, implied in ἐθάρσυνεν. φρουρίοις: Ath. strongholds in Attica, while ἔπαλξιν refers to the walls surrounding Ath., and the Peiraeus, and those extending from the one to the other (*Cl.*). **20.** ὁπότε . . . . ἐσβάλοιεν: *whenever they made an incursion, i. e.,* during the early portion of the war. The opt. of repeated action. τὸ πρώτον implies that the numbers stated did not remain the same at a later time (cp. Cl). **24.** ἄστεος: as usual, the city proper, as contrasted with the Peiraeus. **26.** τοῦ μακροῦ (sup. τείχους): loosely expressed for τῶν μακρῶν τειχῶν. **28.** τὸ ἔξωθεν: the manning of the south, or Phaleric, wall made it unnecessary to garrison the inner of the two long walls. A glance at the map of Athens will elucidate the statements of this passage.

Page 225, l. **4.** ἕκαστα: sup. ἦν. τούτων: *than this,* gen. after the compar. **5.** ἔμελλε: the indicative after ὅτε, because only one invasion — the first — is referred to. Cp. the more general ὁπότε . . . . ἐσβάλοιεν of the previous page. **7.** τοῦ περιέσεσθαι: cp. p. 220, l. 7, and note.

THE FUNERAL ORATION OF PERICLES, IN HONOR OF THOSE WHO FELL IN THE FIRST CAMPAIGN OF THE PELOPONNESIAN WAR.

In reading this famous oration, the student needs to bear in mind the principle which Thucydides has laid down for his own guidance in reporting speeches (Book I. chap. 22). Owing to the difficulty of retaining in the memory the exact form of what was said upon any occasion, his effort will be merely to reproduce the thought, keeping as close as possible to the general sense. Indeed, even without this disclaimer of verbal exactness, no one

need be misled as to the nature of the speeches which our author reports. A peculiar obscurity and condensation of expression, a desire to secure variety by sudden changes of structure, — sometimes at the expense of strict grammatical concord, — and a fondness for an antithetical balancing of clauses are observable in all his speeches, whoever is speaking; but this uniformity could not exist, if the peculiarities of individual style were preserved. All these features will be found in the oration before us in a marked degree, making the impression upon the reader's mind, as has been said before, that the author's thoughts outrun his power of expression, and become crowded and obstructed in the slow process of utterance.

This oration was delivered at the end of the first campaign of the Peloponnesian war. A large part of it is devoted to a panegyric upon the institutions of Athens, with the double purpose of disparaging Sparta by the contrast, and of showing that the city was worthy of the sacrifice which these men had made for her.

A full abstract of the speech may be found in Grote, chap. 48, near the end.

DESCRIPTION OF THE CEREMONIES OF THE PUBLIC FUNERALS.

Page 225, l. **12.** ἀπογεν. = ἀποθανόντων. **13.** σκηνήν: evidently not an ordinary tent. Bl. suggests *awning;* Cl. *scaffolding.* — ἐπιφέρει, &c.: *every one brings whatever he chooses* (*e. g.*, flowers), *in honor of his own* relative.

Page 226, l. **3.** ἔνεστι, &c.: in full, ἔνεστι δὲ τὰ ὀστᾶ τῇ λάρνακι τῆς φυλῆς ἧς (pred. gen.: tr. *to which*) ἕκαστος ἦν (*belonged*). — κλίνη: *bier.* **4.** ἐστρωμένη: *covered with a pall* (*Cl.*). — τῶν ἀφανῶν: *for* (of) *the missing.* — εὑρεθῶσιν: *have not been found* (*M. and T.* p. 27; so also upon κρύψωσι, l. 12). **8** τοῦ καλλ. προαστείου: the outer Ceramicus. **10.** τοὺς ἐν Μ.: *i. e., those* who fell *at Marathon.* **11.** αὐτοῦ καί: *on the spot, too* (where they fell). **14.** ἐπ': *over, in honor of.* So in l. 17. **16.** ὁπότε ξυμβαίη: *as often as the necessity came to them* through the casualties of the war. **19.** ἐπειδὴ καιρὸς ἐλάμβ.: *when the right moment came* (lit. *overtook* him), *i. e.*, after the burial. The article would be expected with καιρός. **21.** ὡς ἐπὶ πλ. τοῦ ὁμίλου: *over the greatest possible part of the throng* (partit. gen.). ὅπως expresses the purpose of ὑψηλὸν πεποιημ. ὡς intensifies the superlative.

THE ORATION.

"While others praise the addition of a eulogy to the funeral ceremony, to me the practical gratitude of the latter would seem sufficient. It is hard to strike a just mean in praising the dead, and thus avoid the charge by their friends on the one hand of inadequate treatment, or by the envious on the other of exaggeration. Nevertheless I will observe the law, and will strive to secure the approval of my audience in the discharge of this duty."

Page 226, l. 23. τὸν προσθέντα τῷ νόμῳ.: *him who proposed as part of the law,* — ὡς καλόν . . . . ἀγορεύεσθαι αὐτόν: *on the ground that it is becoming for it* (αὐτόν, *i. e.*, λόγον) *to be spoken*, &c. With καλόν sup. ὄν (accus. absol. by G. 278, 2; H. 792, a). Cp. Arn., Cl., Bigg, and Küh. (*Ausführ. Gram.*, zweiter Theil, p. 659). 25. ἀρκοῦν . . . . εἶναι = ἀρκεῖν (*Cl.*), contrary to the general prose usage, as stated in *M. and T.* 108, N. 6. 28. After καί sup. ἐμοὶ ἂν ἐδόκει. He would not approve of having the merits of many imperilled as to their public recognition (πιστευθήναι) in (*i. e.*, by being entrusted to) any one man, whether a good or an inferior speaker. 30. ἐν ᾧ = ἐν τούτῳ ἐν ᾧ: *in a matter in which even the acceptance of the* speaker's *truthfulness is with difficulty secured* among his hearers.

Page 227, l. 3. πρὸς ἅ, &c.: *as compared with what he wishes*, &c. 4. ὁ ἄπειρος: *one who is ignorant* of the history of the dead. — ἔστιν ἅ: *some parts* (sub. of the pass. πλεονάζ.). G. 152, N. 2; H. 812. 5. εἴ τι, &c.: if any deed beyond his own capacity were attributed to the dead, he would charge the speaker with exaggeration. 7. ἄν with the subjunctive, like a present general condition (*M. and T.* 62). 8. τῷ ὑπερβάλ. (neut.) αὐτῶν (partitive), &c.: *being at once filled with envy of any one of those things which passes their own powers.*

"Great credit is due to our early ancestors and even more to our fathers for laying the sure foundation on which we have been able to build up our present prosperity. The military history of our national growth I do not need to refer to before those who know it so well, but it may be well for me to portray the national character, polity, and habits which underlie our greatness, before offering the specific tribute to the dead."

Page 227, l. 14. ταύτην: *i. e.*, of mentioning them first. 16. διαδ. τῶν ἐπιγ.: *from generation to generation.* 18. πατέρες: the generation subsequent to the Persian invasions. 19. πρὸς οἷς = πρὸς τούτοις ἅ. They had inherited Attica. 21. μάλιστα: used as with numerals, to show that ἐν τῇ καθεστ. ἡλικ. (*middle life*) is not meant for an exact statement. 23. τὴν πόλ. τοῖς π. παρεσκευ. . . . . αὐταρκεσ.: *have made the city completely independent by providing it with every requisite.* 24. Ὧν: masc., referring to πατέρες and ἡμεῖς, above. 26. βάρβαρον and Ἕλληνα (used as an adj.) agree with πόλεμον, which is personified by the addition of ἐπιόντα. 27. ἐν εἰδόσιν: general in form, but of course here referring to the speaker's audience. 30. ἐγένετο: sup. αὐτά from l. 29.

"Our constitution is original. Our government is called a democracy, as being administered for the people; but all men are equal before the law, while public honors are conferred not from party considerations but from personal merit, and in the public service lack of wealth and social position do not hinder the advancement of an efficient officer. Liberal in our public policy, we are equally liberal toward private tastes which differ from our own. Avoiding offence both in our private and public relations, we show deference to the officers of the State and to its laws, especially those enacted to aid the distressed, and we respect even the unwritten law of public opinion."

Page 228, l. 4. ζηλούσῃ = μιμουμένῃ (*Scholiast*). 5. παράδειγμα ὄντες . . . . μιμούμενοι: by a change of constr. for παραδείγματι οὔσῃ . . . . μιμουμένῃ. 6. ὄνομα: accus. of specif. 7. οἰκεῖν: intrans., *to be administered*. 8. κέκληται: sup. ἡ πολιτεία (*Cl.* and *Kr.*). 10. μέρους: *party* or *class*. 11. προτιμᾶται: *is promoted, elevated*. κατὰ πενίαν should be rendered as if it were πένης μὲν ὤν. 13. The force of Ἐλευθέρως . . . . πολιτεύομεν extends to the second clause: "and as regards suspicions of each other's daily employments we act in a liberal spirit, holding resentment against no neighbor for doing as he likes (εἰ . . . . δρᾷ: *M. and T.* 51, N. 3), and avoiding (lit. *not assuming*) even an offensive demeanor, which though harmless is disagreeable to see." Many others (*e. g.*, Grote) take τῇ ὄψει ἀχθηδόν. προστιθ. as "putting on sour looks," governing ὄψει by the πρός of the participle. The eds. disagree upon some other details of the sent., but in its general sense it evidently means to contrast the freedom of private judgment and action at Athens with Spartan narrowness and illiberality. 18. ἴδια, δημόσια: accus. of specif. 19. ἀεί: *from time to time*. 21. αὐτῶν: partit. gen. after τούτων omitted, which is governed by ἀκροάσει. — κεῖνται: *are enacted;* used as the pass. of τίθημι. 22. αἰσχύνην . . . φέρουσιν: *i. e.*, when violated.

"We make life enjoyable by providing abundant holidays, games, and festivities to beget cheerfulness in the mind, while our commercial importance enables the people to use foreign luxuries as freely as the products of our own country."

Page 228, l. 24. τῇ γνώμῃ (= τῇ ψυχῇ. *Scholiast*): dat. of advant. 25. νομίζοντες: in the sense, and with the constr., of χρώμενοι. 26. καθ' ἡμέραν ἡ τέρψις = ἡ καθημερία τέρψις. — τὸ λυπηρόν: *discontent;* or *ennui* (*Bigg*). 28. ξυμβαίνει: *the result is* (lit. *it happens to us*). — μηδέν: adv. accus. with καρποῦσθαι. — οἰκειοτέρα τῇ ἀπολ.: (*with a more personal enjoyment*, but we should say) *more freely*. 29. αὐτοῦ: *here* (Attica).

"We adopt no policy of concealment, and do not abridge the privileges of strangers to keep information from the enemy. We do not secure courage by a system of training, but without imposing irksome restraints upon ourselves we encounter perils as great as others. For the Laced. do not invade our land without their allies, while we contend alone upon foreign soil and for the most part successfully. And no foe has ever met all our forces at once, as they are so widely scattered over land and sea, but, whether victor or vanquished in an engagement with some detachment of ours, the enemy always claims that it was our whole force. By our light-hearted way of preparing for danger we have the advantage of not being prematurely exhausted by labors still to come, of showing ourselves as brave as others in action, and of making our city admired for other things as well as for military discipline."

Page 229, l. 1. μελέταις: dative of respect; ποῖσδε, modal dat., to be trans. like ὧδε. ἐναντίων: after διαφέρομεν. 2. ἔστιν ὅτε: G. 152, N. 2; H. 812. 3. ξενηλασίαις: cp. the n. on p. 220, l. 15. 4. ὅ: after ἰδών. — μὴ κρυφθέν = εἰ μὴ κρυφθείη. 5. παρασκευ καὶ ἀπάτε ς: tr. *contrivances for mis-*

leading. **6.** τῷ . . . . εὐψύχῳ = τῇ εὐψυχίᾳ. **7.** εὐθὺς νέοι ὄντες (with ἀσκήσει, in trans.): *training from their very boyhood.* On εὐθύς, see *M. and T.* p. 219, N. 2. **9.** ἰσοπαλεῖς: *equal to,* or *as great as,* those which the Spartans meet. **10.** Τεκμήριον: appos. with the foll. sent. (G. 137, N. 3; H. 502, b). — καθ' ἑκάστους: the Laced. do not send the contingent of any single member of the Pelop. confederacy to invade Attica, but join all their forces for the purpose. **12.** τήν (sup. γῆν): after ἐπελθόντες, which becomes transit. by composition, like μετέρχονται, above. — αὐτοί = μόνοι in trans. as often. **17.** μορίῳ: *i. e.,* of our force. — προσμίξωσι: sup. οἱ πολέμιοι. **18, 19.** The participles are conditional. — ἀπεῶσθαι: ἀπωθέω. — καίτοι: *and . . . . yet,* the "yet" going with περιγίγνεται: "*and* if we prefer, &c., we *yet* have the advantage," &c. (*Classen*). (καίτοι generally looks backward; and here many consider καίτοι εἰ ῥᾳθυμίᾳ, &c. a sort of repetition of ἡμεῖς δὲ ἀνειμένως above.) **21.** ἀνδρίας is governed by μετά, and governs νόμων. **22.** μέλλουσιν: *future.* **23.** ἐς αὐτά (= ἐς τὰ ἔργα, of l. 6): *into action.* **24.** ἐν τούτοις (*in that*) refers to the thought of the previous sentence. **25.** ἄλλοις: culture and refinement.

"For our love of art we indulge without costly display, and we cultivate the intellect without being enervated. Wealth we prize merely as the means for efficient action, and it is no disgrace to acknowledge poverty. We regard him as a useless citizen who takes no part in public affairs. Discussion seems to us a necessary preliminary to any undertaking, and we are able to deliberate without losing our readiness to act, while most men begin to falter when they begin to think. And the noblest spirits may deliberately choose dangers rather than the pleasures of peace. Our friends we get by doing rather than receiving kindness; and doing a kindness confirms the friendship of the doer. No other people confers favors from pure generosity regardless of advantage."

Page 229, l. **26.** μετ' εὐτελείας: as this statement is conspicuously untrue of the public buildings of the age of Pericles at Athens, it must be supposed to refer to the existing conditions of art culture in private life. **30.** ἑτέροις: same constr. as τοῖς αὐτοῖς. — πρὸς ἔργα τετραμμ.: *i. e.,* engaged in active business.

Page 230, l. **2.** τῶνδε: partit. gen. after μετέχοντα. **3.** αὐτοί: cp. the n. on p. 229, l. 12. **4.** ἔργοις: dat. after the verbal noun βλάβην. **6.** πρότερον ἢ ἐπὶ . . . . ἐλθεῖν: *before entering upon.* On the infin. see G. 274, N.; H. 768. — ἐπὶ ἅ for ἐπὶ ταῦτα ἐπὶ ἅ. **7.** οἱ αὐτοί: in appos. with the omit. ἡμεῖς, the sub. of τολμᾶν, which is in the nom. because it refers to the same person as the sub. of the prin. verb ἔχομεν. **8.** περὶ ὧν = περὶ τούτων ἅ. — ὅ, &c.: the sentence is generally considered anacoloulhic (*Arn., Bigg, Kr.*) as though it was intended to be ὃ (referring to ἐκλογίζεσθαι) τοῖς ἄλλοις ὄκνον φέρει, ἀμαθία δὲ θράσος [φέρει], or something of that sort; but Classen's comment on ὅ is this: "strictly *with reference to which;* here *in opposition to which,*" making ὅ an accus. of specif. I incline to accept his interpreta-

tion, and to render δ' *while on the contrary*. **12.** τὰ ἐς ἀρετήν: *as regards kind actions*. **13.** ἠναντιώμεθα: perf. of ἐναντιόομαι. — οὐ γάρ, &c.: the εὖ must be repeated with δρῶντες. **14.** βεβαιότερος: *a firmer* friend. **15.** ὀφειλομένην: repeat τὴν χάριν. The details of the clause ὥστε . . . . σώζειν are differently explained by the eds.; but the general sense is nearly the same in all. Perhaps Arnold's interpretation is as simple as any: "So as to keep alive the obligation by means of good-will exhibited toward the person on whom he has conferred it. . . . . As a man is anxious to support his banker's credit, that he may not lose the money which he has put into his hands." **16.** εἰδώς, &c.: "knowing that if he return the kindness, it will not be as a favor, but merely the payment of an obligation." Nothing he can do for his benefactor will be considered a spontaneous manifestation of kindness, and this thought blunts the keenness of his friendship. **18.** τῆς ἐλευθ. τῷ πιστῷ: *in the confidence of liberality, i. e.*, the confidence in others which a truly liberal mind entertains (cp. *Cl.*).

"Our city is the school of Greece, and its citizens are better fitted for the graceful execution of varied duties than those of any other. And that this is no idle boast is proved by our present power, which is the result of these characteristics. The city is superior to its reputation, and none who come under our sway ever feel the chagrin of being under inferiors. We are not without tokens and witnesses of our power (and hence need no Homer as our panegyrist), but the indestructible monuments of our greatness all over the world will make us the admiration not only of this generation but of all posterity."

Page 230, l. **19.** ξυνελών: *in brief*. **20.** παίδευσιν: *an educating influence* (freely, *a school*). **21.** καθ' ἕκαστον . . . . τὸν αὐτὸν ἄνδρα: *the same individual*. The ἄν of l. 21 and its repetitions in 22 and 23 go with παρέχεσθαι. On this repetition, see *M. and T.* 42, 3; G. 212, 2; H. 873, a. **22.** παρ' ἡμῶν: *springing from us, being one of our number*. To be joined closely with ἄνδρα. — ἐπὶ πλεῖστ' εἴδη . . . . αὐτάρκες: *fitted to discharge the most varied duties and with the greatest versatility and grace*. **23.** σῶμα: nearly equal to ἑαυτόν. Possibly the word is chosen to intimate that the hardships of the Spartan training were not needed to fit the bodies of Athenians for efficiency in any kind of enterprise. **28.** ἔχει = παρέχει, *gives occasion for* (*Cl.*). It must be repeated in the next clause. — ὑφ' οἵων (masc.): tr. as if it were ὅτι ὑπὸ τοιούτων (cp. H. 815). **30.** μετὰ . . . . σημείων: in effect a pred. adj. with δύναμιν like ἀμάρτυρον, and hence the καί connecting the two.

Page 231, l. **2.** From καὶ οὐδέν to βλάψει is parenthetical (*Cl.*). **3.** ἔπεσι: *verses* or *epics*. **7.** κακῶν κἀγαθῶν: *the mischief and the good* we have done to foes and friends respectively. **8.** οἵδε: *those* just buried *here*. **9.** αὐτήν: "accus. of the thing," retained after the pass. verb (G. 197, N. 2; H. 553, a) **10.** τῶν λειπομένων: *the survivors*.

"In speaking thus at length I have wished, first, to show that we have more at stake than those who have not our advantages; and, secondly, to give plain reasons for my eulogy of the dead. Our glory is due to such as they, and few are the Greeks whose fame is so completely deserved as theirs. Such a fate as theirs proves a man's valor, and outweighs possible faults of private character. Neither the prospect of the continued enjoyment of wealth, nor the hope of escape from poverty made cowards of them. To them it was the noblest risk to avenge themselves on the foe, and in that they were willing to commit to hope the uncertainties of future success, while, in the visible dangers of the present, they trusted their own valor. They chose to suffer in exacting satisfaction from the enemy rather than to save themselves basely, and so they shrunk from the imputation of cowardice, exposed their lives in action, and fell at the height of their glory with no manifestation of fear."

Page 231, l. **13.** **οἷς** = *τούτοις οἷς*: though having the Spartans in mind, he chooses the indefinite form of expression. Hence, **μηδέν**, not *οὐδέν* (*M. and T.* 58, 3). **14.** **εὐλογίαν ἐφ' οἷς**, *i. e.*, *εὐλογίαν τούτων ἐφ' οἷς*. **16.** **ἅ** (cog. accus. G. 159, N. 4; H. 555) refers to *τούτοις*, omitted after *ἐκόσμησαν*. **18.** **ἰσόῤῥοπος . . . . τῶν ἔργων**; *equally balanced by* (of) *their deeds*. Most men's reputations exceed their merit, but not so these men's. **19.** **πρώτη**, &c.: *whether the first revelation or the final confirmation* of bravery. **21.** **τοῖς χείροσι**: dat. of advant. after *προτίθεσθαι* (*to be displayed in behalf of*). **24.** **Τῶνδε** (after *τῆς*) is emphatically contrasted with the hypothetical persons of the previous clause, whose valor might offset deficiencies in other respects. He would not suggest that any of *these* men had faults (cp. *Cl.*). **25.** **πλούτῳ**: with *ἐμαλακίσθη*. **25.** **προτιμήσας**: explanatory of **πλούτῳ ἐμαλακίσθη**. *No one was enervated by wealth, i. e., through preferring the further enjoyment* of it to death in war. **28.** **αὐτῶν**: *i. e.*, the continued enjoyment of their wealth by the rich, or the escape from poverty by the poor. Genit. after the comparat. **30.** **αὐτοῦ**, *i. e.*, *τοῦ κινδύνου*. **τῶν δέ**: same as *αὐτῶν* of l. 28. Gen. of the end aimed at (G. 171; H. 574, c).

Page 232, l. **1.** **ἐφίεσθαι**: the emendation *ἀφίεσθαι*, adopted by Classen, is very plausible, but not necessary against the authority of the MSS. These men were indeed desirous of wealth; but the indulgence of the desire was conditioned upon the establishment of their reputation for bravery in the midst of danger (**μετ' αὐτοῦ**). Without that, other blessings lost their attractiveness and were not sought. — **κατορθώσειν**: on the tense, see *M. and T.* p. 42, b. **2.** **ἔργῳ**: *in action*. **3.** **ἐν αὐτῷ**: *in it, i. e., ἔργῳ*. **4.** **ἡγησάμενοι**: in the unusual sense of "thinking . . . . better." — **ἐνδόντες**: *by giving in, surrendering*. **5.** **τὸ αἰσχρὸν τοῦ λόγου** = *τὸ ὀνειδίζεσθαι ὡς δειλοί* (*Schol.*). **6.** **δι' ἐλαχίστου . . . . τοῦ δέους**: an obscure and much disputed passage. **δι' . . . . τύχης** implies 1st, that death in battle was not prolonged, and 2d, that the moment which brought it was to them an opportunity (**καιρός**) in that they settled in it the question of their courage

(cp. ll. 19–21 of p. 231). δόξης is the "reputation for bravery," and hence admits of the contrasted δέους, in dependence also on ἀκμῇ, though the connection is somewhat unnatural. Though any trans. may easily be disputed, I would suggest something of this sort: "In a very brief but decisive moment of their fortune they passed away in the full tide, not of timidity, but of glory."

General exhortation to the survivors. "And the survivors of these men should emulate their zeal in war, but pray the gods for a more favorable result. Let a consideration of the greatness of the city fill you with a lover's ardor in her service, and do not forget that this greatness was secured by daring men who did not upon some slight reverse retire despondently from the service of the city, but made together the noblest contribution to her in the sacrifice of their lives, for which they gained unending honor. Their memory is enshrined in every land, and their real epitaphs are the unwritten memorials in the hearts of men. Taking these men for your models, do not neglect the perils of war. For it is not the miserable who may more properly be reckless of life, but rather the prosperous who may lose much by a public disaster. Cowardice brings more suffering than death in battle."

Page 232, l. **9.** ἀσφαλεστέραν: sup. τὴν διάνοιαν, from the next clause. **10.** ἀτολμοτέραν μηδέν: *no less daring.* **11.** σκοποῦντας . . . . ὠφελίαν: *considering in no merely rhetorical way the advantage* of a bold spirit, *i. e.*, not merely by listening to an oratorical portrayal of its benefits. **12.** τὶς . . . . μηκύνοι, *i. e.*, ἐγώ . . . . μηκύνοιμι. — πρός governs αὐτοὺς ὑμᾶς. — οὐδέν χεῖρον, *i. e.*, "as well as the speaker" (cp. μακρηγορεῖν ἐν εἰδόσιν, p. 227, l. 27). **14.** ἀλλά: the connection will be seen by rejecting for the moment the previous words from ἧν to ἔνεστιν. **15, 17.** θεωμένους, ἐνθυμουμένους: same constr. as σκοποῦντας, l. 11. **18.** αἰσχυνόμενοι: *ashamed of,* hence *avoiding, disgrace.* **19.** αὐτά: as so often before, the power and resources of the state. — πείρᾳ του σφαλ.: (*failed of any thing in trial*) *failed in any attempt.* Opt. of repeated past action (*M. and T.* 62; G. 233; H. 729, b). **25.** παρά . . . . καιρῷ: *upon every returning occasion for oratory or action, i. e.*, whenever orators may use their lives to illustrate heroism, or citizens take them as models for action. **27.** σημαίνει, used absolutely, = σημεῖόν ἐστι (*Cl.*). **28.** τῇ μὴ προσηκούσῃ = *foreign.* Sup. γῇ. **29.** ἄγραφος . . . . ἐνδιαιτᾶται: *there abides with every one an unwritten memorial of inward sympathy rather than of external monuments.*

Page 233, l. **1.** τὸ εὔδαιμον (*happiness*) and τὸ δὲ ἐλεύθερον: predicate accus. (G. 166; H. 556). The article is used with the pred., contrary to general usage, to give the neut. adject. the character of an abstract noun (G. 139, 2). **2.** περιορᾶσθε: *neglect, shrink from.* **3.** οἱ κακοπραγ.: *those whose lives are full of hardships.* For the general sense, see the abstract given above. **5.** οἷς, &c.: *i. e.*, those whose present circumstances are such that there is loss in any change to a contrary condition of life. **6.** τὰ διαφέροντα: the difference between their present and the future which a calamity would

bring. **8.** ἐν τῷ : disregard in translating. It is rejected generally by the eds., except Krüger. **9.** κοινῆς ἐλπίδος : *hope of the common good* (*Arn.*). — ἀναίσθητος : *i. e.*, compared with the pain of a lingering death from illness (cp. the ἐλαχίστου of p. 232, l. 6).

Comfort to the afflicted parents. "Wherefore I have only words of comfort for the parents. You know that you are subject to such afflictions. Yours is a most honorable grief, for your sons have died a noble death after a happy life. The happiness of others will no doubt remind you of your sorrow, and your grief is for the loss of real blessings you have long enjoyed. But many of you may take comfort in the hope of other children, and only those are safe counsellors for the State who have children to suffer from unwise measures. But those of you who are advanced in years may comfort yourselves with the memory of the happy past and in the honors paid to the memory of your sons. For the love of honor is the solace of decrepitude."

Page 233, l. **12.** ἐπίστανται τραφέντες : *know they have been brought up, live.* **13.** τὸ δ' εὐτυχές, οὗ ἄν, &c. : an combination of two phrases, τὸ δ' εὐτυχές ἐστιν ἐάν τινες, &c., and οἱ δ' εὐτυχεῖς εἰσι οὗ ἄν, &c. But there is no difficulty in the expression, since οὗ ἄν = ἐάν τινες. — εὐπρεπεστάτης agrees with λύπης as well as τελευτῆς : *the most honorable death like theirs, or sorrow like yours.* **15.** καὶ οἷς, &c. : an ingeniously obscure sentence. The infinitives express the purpose of ξυνεμετρήθη (*M. and T.* 97), and ὁμοίως (with the finite verb) shows that the two purposes were commensurate with each other. "To whom life was symmetrically allotted both to be happy in and to die in." The general sense is probably simply this, that the experiences of life were so happily adjusted for them that their happiness in it only ceased at the end of it. **17.** πείθειν (sup. ὑμᾶς περὶ τούτων. *Cl.*) : *to persuade you of this concerning those whose*, &c. **19.** λύπη (ἐστί), &c. : *and your grief is not for the loss of blessings you* (τις, *one*) *have never experienced.* **20.** οὗ, gen. after ἐθάς, is also logically the accus. after ἀφαιρεθῇ. **23.** οἱ ἐπιγιγ. : *i. e.*, other children. **25.** ξυνοίσει : *it will benefit;* subject indeterminate, but vaguely suggested by τέκνωσιν ποιεῖσθαι and οἱ ἐπιγιγνόμενοι. **25.** ἴσον : *fair.* **26.** οἳ ἄν, &c. : *who may not, by having children too* (*i. e.*, in addition to property. *Bigg*) *at stake, run the same risks as others.* **28.** κέρδος is inserted in the midst of the phrase τὸν πλείονα βίον for emphasis. — εὐτυχεῖτε : imperfect. **29.** τόνδε : *the remainder* of life.

Page 234, l. **1.** οὐκ must be put immediately before τὸ κερδαίνειν in trans. — τῷ . . . . ἡλικίας (with τέρπει) : *in the useless period of life, i. e.*, old age.

To the sons, brothers, and widows of the dead. "A hard position is yours, sons and brothers of our heroes, for you would hardly be thought their equals even if you should excel them. Rivalry depreciates the merit of the living, but whatever is no longer in the way is heartily praised. To those who are to be widows by this calamity will belong great honor if they maintain the excellence of their sex and give men little occasion to mention them either for good or evil."

Page 234, l. **4.** τὸν γάρ, &c.: cp. *de mortuis nil nisi bonum.* — οὐκ ὄντα: one of the many euphemisms for *τεθνηκότα.* **5.** καθ' ὑπερβ. ἀρετῆς: *by surpassing their valor.* — οὐχ ὁμοῖοι ἀλλ': *I will not say equal, but.* **6.** φθόνος, &c.: *i. e.*, the living are envied on the part of their competitors ("with reference to their competition"); but if competition be removed by the death of a rival, his merits are fully recognized. **8.** τετίμηται: gnomic (*M. and T.* 30). — γυναικείας = *γυναικῶν*, and hence serves as the antecedent of ὅσαι. **12.** καὶ ἧς = *καὶ μεγάλη ἔσται ἡ δόξα ἐκείνης ἧς*: "great will be her repute of whom least shall be said." **13.** κλέος: *talk.*

"The task imposed upon me by the law has now been finished. An honorable burial has been given to the dead, and in the future their children will be the wards of the State, — the substantial prize proposed to all for such services; for where the rewards of virtue are most liberal, are the best citizens found."

Page 234, l. **15.** τὰ μέν, τὰ δέ: *on the one hand, on the other.* **16.** τὸ ἀπὸ τοῦδε: *henceforth.* **19.** οἷς, τοῖς: *to whom, to them,* but freely, *where, there.* — δέ: silent in the apodosis (G. 227, 2; H. 862, b). **20.** ὃν προσήκει: sup. ὀλοφύρεσθαι.

THE DEFENCE OF PERICLES; HIS DEATH AND CHARACTER.

With the spring of the second year of the Peloponnesian war (B. C. 430) had come a second invasion of Attica by the Spartan king, Archidamus. In accordance with the defensive policy of Pericles, the inhabitants of Attica deserted their homes, and retired behind the walls of Athens. The invasion lasted forty days, during which nearly all of Attica was laid waste. Meanwhile the crowded city was smitten by another foe, more terrible than many invasions. This was the plague, so vividly described by Thucydides (II. 47–54. Cp. *Grote*, chap. 49; *Curtius*, III. 67–70; *Smith*, chap. 26; *Cox*, 281–282), who was himself a sufferer by it. The misery produced by these two evils combined served to bring about so great a change in public sentiment concerning the war that the popular favor toward Pericles turned into indifference or open hostility. His influence was destroyed, his policy rejected, and his advice disregarded. The opponents of the war came to be in the ascendant, and negotiations were opened with Sparta concerning peace.

It was under these adverse circumstances that Pericles came before the assembly to utter, in his own vindication and in defence of the war-policy, this, his last speech; but as on previous occasions, the citizens were unable to resist his eloquence. Their confidence in him as a leader was — temporarily — restored, and they decided to prosecute the war with vigor

Page 235, l. 5. ὡς (with πείσαντα): *on the ground that* (*M. and T.* 109, N. 4, examples; G. 277, N. 2; H. 795, e). 8. ὡς: *to;* preposition used with a personal object. 16. προσδεχομένῳ: *anticipating, expecting.* On the constr., see *M. and T.* 112, N. 8. — τὰ τῆς ὀργῆς = ἡ ὀργή in trans. 20. Ἐγὼ . . . . διασώζεται: the idea is that a nation may be strong and prosperous while its citizens are suffering reverses in their private affairs; and on the other hand that business prosperity may be co-existent with national misfortune, and that the former condition is the more beneficial to the citizens themselves; for a person who is successful in business will still go down with his country, while his country's prosperity will help to save him in private disasters.

Page 236, l. 1. ὁπότε: causal, *since.* 2. ἀδύνατος: sup. *ἐστί.* 3. καὶ μή: sup. δρᾶν. 5. ἀφίεσθε: the infin. (in apposition with the om. δρᾶν) might have been expected; but the constr. is changed to secure variety of expression, even at the expense of regularity of structure. 8. οὐδενὸς ἥσσων γνῶναι: *inferior to none in knowing.* 10. χρημάτων κρείσσων: *superior to bribes.* — Ὁ . . . . γνοὺς καὶ μὴ . . . . διδάξας (*whoever knows* a thing, &c.): subj. of *ἐστί* omitted. 11. ἐν ἴσῳ καὶ εἰ (*in the same condition as if* =) *of no more use than if.* 12. οὐκ . . . . ὁμοίως . . . . οἰκείως: *not with the same devotion* (*Cl.*), *i. e.*, as if he were not disaffected (δύσνους). 13. προσόντος . . . . τοῦδε: *even if this* (*i. e.*, loyalty) *be added.* — χρήμασι: as in l. 10. 14. τὰ ξύμ. . . . . πωλοῖτο: *all his merits would be counterbalanced by* (lit. *bartered for*) *this one* defect. 15. μοὶ καὶ μέσως . . . . μᾶλλον ἑτέρων (= μᾶλλον ἢ ἑτέροις): *to me even in a moderate degree more than to others.* 18. αἵρεσις: *option* of choosing peace or war. — εὐτυχοῦσι: partic. agreeing with οἷς. 21. τοῦ ὑποστ. μεμπτότερος: *more culpable than the one who stood his ground,* for the latter is not culpable at all under the conditions stated. 22. ἐξίσταμαι (sup. mentally τῆς γνώμης): *I do not swerve from my opinion.* 26. φαίνεσθαι: sub. of ξυνέβη, like πεισθῆναι, &c. — διότι, &c.: *i. e.*, because that which brings present distress makes itself so keenly felt as to banish from the mind the final advantage which it may work out. — ἔχει = παρέχει (*Cl.*, &c.), as at p. 230, l. 28. 29. ταπεινὴ . . . . ἐγκαρτερεῖν ἃ ἔγνωτε: *too feeble to persevere in your determination.* Cp. ὀλίγων ἀλέξασθαι, p. 148, l. 25.

Page 237, l. 4. ἀντιπάλοις αὐτῇ: *equal to it.* The ways in which they had been reared were as noble as the city they inhabited. 6. ἀφανίζειν: our idiom is "to tarnish," though that is not quite strong enough. 7. δόξης: after ἐλλείπει. 8. τῆς μὴ προσηκούσης [δόξης]: *a reputation which does not belong to him.* 9. ἀπαλγήσαντας τὰ ἴδια: *having disregarded our private distress.* — τοῦ κοινοῦ limits σωτηρίας. 10. πόνον: really the object of ἀπέδειξα; but owing to the intervening matter, αὐτόν (representing πόνον) is inserted with the verb, for the sake of clearness. πόνον may be translated as an accus. of specif. 11. μή depends on ὑποπτευόμενον (*Cl.* and *Kr.*).

12. οὐδὲν μᾶλλον: *no more* (than if the toil were not excessive). **14.** τόδε, ὅ . . . . ἀρχήν: *that which, as regards the extent of its influence* (μεγέθους πέρι) *upon the establishment of your supremacy, you seem to me never to have considered to belong to you* (cp. *Cl.*). τόδε is their naval power. — ὅ: obj. of ἐνθυμηθῆναι. **16.** οὔτ' ἐγώ (sup. ἐνεθυμήθην. *Kr.*): *nor did I consider fully.* (*Arn.* supplies ἐχρησάμην; *Classen*, ἱκανῶς ἐδήλωσα.) **18.** ἔχοντι agrees with the om. obj. of ἐχρησάμην, referring to τόδε. **20.** δύο μερῶν: partit. gen. after τοῦ ἑτέρου (*the one*). **22.** ἐφ' ὅσον . . . . νέμεσθε: *so far as you now avail yourselves of it.* **25.** βασιλεύς and ἔθνος are in appos. with the sub. of ἔστιν. This is a combination of two expressions, viz., "neither a king nor any one else" and "neither any king nor nation." The awkwardness may be avoided by disregarding ἄλλο in translation. **26.** οὐ κατά: *not on a level with, i. e., above, superior to.* **28.** δύναμις: *i. e.*, naval power. **29.** αὐτῶν (*i. e.*, houses and land): causal gen. after χαλ. φέρειν. — οὐ is silent in our idiom. Its use is analogous to the repetition of the negative with an infin. after a verb of negative meaning (cp. Jelf, 749, 3). Instead of grieving so deeply over the loss of houses and other possessions, they should regard them as mere appendages of wealth, and care little for them as compared with their naval power (πρὸς ταύτην).

Page 238, l. **3.** ὑπακούσασι (after ἐλασσοῦσθαι): dat. of disadvantage. — φιλεῖν: *are wont.* **4.** κατ' ἀμφότερα refers forward to κατέσχον (acquiring power) and παρέδοσαν (transmitting it unimpaired). — φανῆναι (sup. ἡμᾶς as sub.): same constr. as γνῶναι and φέρειν, above. So ἰέναι, below. **8.** ἰέναι ὁμόσε: *to come to close quarters with, to engage in battle with.* The dative by G. 186, N. 1; H. 602, a. **9.** καταφρονήματι: *disdain.* — Αὔχημα, &c.: *i.e.*, even a man void of real spirit may make a lucky hit ignorantly, and hence acquire self-confidence; but the sentiment of disdain toward one's foes belongs only to him who is confident of his superiority to them in counsel. καταφρόνησις δὲ [sup. ἐστί] ὃς ἂν: see the n. on l. 13, p. 233. The expression is logical in substance, if not in form, as ὃς ἂν = ἐάν τις. **12.** καὶ τὴν τόλμαν, &c.: *i. e.*, if fortune be impartial (ἀπὸ . . . . τύχης), sagacity combined with conscious superiority (ἐκ τοῦ ὑπέρφρονος) gives greater security in deeds of daring. — Ἀπὸ . . . . τύχης: *setting out from fortune, which favors neither party.* So ἐκ emphasizes the idea of the starting-point of ξύνεσις, where we should say *with* or *based upon.* **15.** γνώμῃ ἀπό, &c.: *a judgment derived from present resources.* A deliberate judgment, based upon an estimate of the resources of the contending parties, is a more trustworthy forecast of the future than blind hope can give. **16.** Τῆς . . . . ἄρχειν: *the honorable position which the city occupies as the result of her empire* (cp. *Cl.*). **17.** τῷ τιμωμένῳ = τῷ τιμᾶσθαι. **18.** ἢ: *or else.* **20.** ἀλλά connects στερήσεως and κινδύνου with ἑνὸς μόνου. **21.** κινδύνου ὧν = κινδύνου τούτων ἃ (cognate accus.): *danger from the enmities you have incurred*

among your tributaries) *in administering your empire* (cp. *Cl.*). **22.** Ἧς refers to ἀρχῇ. — τόδε refers to ἐκστῆναι, and is the obj. of ἀνδραγαθίζεται: *unless one through fright at existing circumstances indolently plays the honest man to this extent,* — a reference to those Athenians who were willing to throw off the yoke from their tributaries rather than to have their ill-will **26.** ἑτέρους πείσαντες is contrasted with εἰ . . . . αὐτόνομοι οἰκήσειαν. Whether they lived in some city like Athens, where they could carry no measure without convincing their fellow-citizens, or whether they lived independently in some place by themselves, — in either case, their plans would be ruinous. **30.** ἀσφαλῶς δουλεύειν: *to occupy a dependent position quietly.* The sub. of ξυμφέρει (*Cl.* and *Kr.*).

Page 239, l. **1.** παράγεσθε: *be misled.* **11.** ἐν ἔθει: *customary.* **12.** μὴ . . . . κωλυθῇ: *let them not be checked in you, i. e.,* so far as depends on you (*Kr.*). **16.** ἧς after μνήμη, below. — τοῖς ἐπιγιγνομένοις: *posterity.* — ἦν . . . . ποτε: *even if we do now at length give way a little.* **18.** καταλελείψεται: *M. and T.* 29, N. 1. — Ἑλλήνων, &c.: *i. e.,* that we held a wider sway over the Greek race than any other Greek state. ὅτι depends on *μνήμη.* **20.** καθ' ἑκάστους: Classen and most eds. (but not *Kr.*) take this as a substantive phrase (= Lat. *singulos*) in the same constr. as *ξύμπαντα*: *against all, both collectively and individually.* The statement that the Athenians had met all the Greeks collectively is an exaggeration. **21.** τοῖς . . . . εὐπορωτάτην: *very rich in all things.* **24.** μισεῖσθαι: passive. **26.** ἕτεροι merely emphasizes the contrast in position between the two parties, and is untranslatable. **30.** ἔς τε τὸ . . . . προγνόντες . . . . αἰσχρόν: *having made your decision with reference to what may be honorable for the future and not disgraceful for the present.*

Page 240, l. **4.** βαρυνόμενοι: supplementary partic. after ἔνδηλοι ἔστε (G. 280, N. 1; H. 797, 1). **13.** ὅτι . . . . καὶ τούτων: *because starting with less* (than the δυνατοί) *they had been deprived even of that.* **15.** οἰκοδομίαις, κατασκευαῖς: after καλά. — ἀπολωλεκότες (a change of constr. from ὅτι with the pluperfect): *because they had lost.* **16.** τὸ μέγιστον: apposition with the following clause. H. 502, b (G. 137, N. 3). **18.** χρήμασιν: *fine.* The amount is not given by Thucyd., but is variously reported by other authorities as 15, 50, or 80 talents. **21.** ὧν μὲν . . . . ὄντες: *being already less sensitive to those things* (supply πρὸς ταῦτα with ἀμβλύτεροι, making ταῦτα the antecedent of ὧν. *Classen*), *on account of which,* &c. ὧν causal gen. with ἤλγει. **22.** ὧν δέ (sup. as in the previous clause πρὸς ταῦτα with πλείστου ἄξιον. *Cl.*): *most valuable for those things which,* &c. **26.** δέ: in the apodosis, — silent in translation (G. 227, 2; H. 862, b). **27.** δύναμιν: *i. e.,* of Athens. — ἐπεβίω: *lived after, survived* the beginning of the war.

Page 241, l. **1.** ἀρχὴν μὴ ἐπικτωμένους: the warning of Pericles on this subject occurs at p. 220, l. 8. **4.** The things which seemed to be out

side of the scope of the war were, according to Arnold, sending a squadron to Crete (*Thu.* II. 85), wasting their force in petty expeditions in Sicily before the great invasion, the iniquitous attack on Melos, possibly also the expedition against Boeotia, which led to the defeat of Delium. — κατά: *for the sake of.* **6.** ἐπολίτευσαν: *managed.* — κατορθούμενα: *when successful.* **7.** μᾶλλον: more, *i. e.*, than to the state. **8.** βλάβη καθίστατο: *proved an injury.* **12.** διὰ τὸ μὴ . . . . λέγειν: in substance, "because he neither acquired his power by improper means, nor played the demagogue in his speeches." μή limits λέγειν, but influences κτώμενος as well. **14.** ἔχων: *being able.* — πρὸς ὀργήν: he not only did not attempt to conciliate the rabble in what he said in public, but his standing was so high that upon occasion he did not hesitate even to incense them. **16.** κατέπλησσεν . . . φοβεῖσθαι: *he would terrify them into a state of fear.* **17.** ἀλόγως: with δεδιότας. — ἀντικαθίστη: he would *restore.* **18.** Ἐγίγνετο: *there came to be.* **19.** ὑπό follows ἀρχή. **20.** οἱ ὕστερον: *the subsequent* leaders. — ἴσοι αὐτοὶ μᾶλλον: *more equal among themselves to each other* than other public men had been to Pericles. **22.** ἐτράποντο . . . . ἐνδιδόναι: *resorted to a surrender of even the control of affairs to the whims of the people, i. e.*, they shaped their measures to the popular caprice. δήμῳ: after ἐν- in composition. ἐτράποντο here governs the infin. **25.** ὃς . . . . ἐπῄεσαν: *which*, however, *was not so much a mistake of judgment* with reference to those *against whom*, &c. Before πρὸς οὕς sup. πρὸς τούτους (*Cl.*). **26.** οὐ . . . . ἐπιγιγνώσκοντες: *by "not voting afterwards* (ἐπι-) *the needful supplies to their absent armament"* (*Arnold*). **27.** κατὰ . . . . διαβολάς (balances ἐπιγιγνώσκοντες before ἀλλά, being equivalent to ἀλλήλους ἰδίᾳ διαβάλλοντες. *Cl.*): *but by quarrelling in private with each other about*, &c. Taken thus, the phrase is one of the numberless illustrations of our author's fondness for variety of expression. Others repeat ἐπιγιγνώσκοντες after ἀλλά (while *Arn.* supplies πολιτευόμενοι or βουλευόμενοι). διαβολάς is really more than "quarrels," as it involves the idea of making groundless charges. It is generally supposed to refer to the disputes which arose from the mutilation of the Hermae. **29.** ἀμβλύτ. ἐποίουν: *enfeebled.* — τὰ περὶ, &c. accus. of specification. **30.** Σφαλέντες: concessive, "*though* worsted." So ὄντες below.

Page 242, l. 3. τρία: what three years are referred to is uncertain. Krüger says 411–408 B.C. (Classen arbitrarily adopts the conjecture of Haack and Göller, for τρία substituting δέκα, which he would explain as the last ten years of the war). During this period, whatever it was, they had to contend with their former foes, reinforced (1) by those who had been opposing the Athenians in Sicily, (2) by the tributary states of Athens, which had now mostly revolted, and (3) by Cyrus, son of the Persian king, who had come down to western Asia Minor in 408 B.C. as satrap, with full authority to use the influence and money of Persia against her old enemy, Athens.

9. Τοσοῦτον, &c.: *so much were those resources in excess for Pericles, from which he foresaw*, &c., *i. e.*, "so superabundant were the resources of Athens upon which P. relied in judging in advance that," &c. Their subsequent resistance, against a more formidable combination than he had foreseen, more than justified the estimate he formed of their ability to cope with the Peloponnesians alone (αὐτῶν). Make the omitted antecedent of ὧν the sub. of ἐπερίσσευσε. **10.** αὐτός: *of himself, i. e.*, unaided by any practical experience of what they would do when put to an extreme test.

PREPARING FOR THE SICILIAN EXPEDITION; THE MUTILATION OF THE HERMAE.

Collateral Reading: *Grote*, chaps. LVII., LVIII.; *Curtius*, III. 321–364; *Smith*, chap. XXIX. §§ 10–15, chap. XXX. §§ 1–6; *Cox*, 361–374.

Page 243, l. **1.** μετὰ ταῦτα: *i. e.*, after a debate concerning the Sicilian expedition, and a final vote to give the generals full power to make all necessary arrangements, and even to determine the size of the armament according to their views of what the interests of Athens required. **3.** ἀνειλήφει . . . . ἑαυτήν: *had recovered*. **4.** ξυνεχοῦς: *i. e.*, from the beginning of the war in 431 B.C. to the Peace of Nicias in 421. **5.** ἐς: *with reference to* (*Cl.*). — χρημάτων: said to have been as much as 7,000 talents. — ἐκεχειρίαν: the partial cessation of hostilities since the Peace of Nicias. **7.** Ἑρμαῖ: consult the histories, as cited above. See also Hermae in the *Dict. of Antiq.* **8.** εἰσί, &c.: *but these — the* well-known *four-sided figures — are, according to the custom of the country, numerous both in*, &c. **9.** ἐργασία: used collectively in appos. with the sub. of εἰσί. **14.** τὸν βουλόμ.: sub. of μηνύειν. **15.** μειζόνως: *i. e.*, they took hold of the matter more seriously than it really deserved, — attributed an undue importance to it. **17.** νεωτ. πραγμάτ. and καταλύσεως: obj. gen. after ξυνωμοσίᾳ. — δήμου: *democracy*. **18.** ἀκολούθων: personal attendants, body-servants. **23.** αὐτὰ ὑπολαμβάν.: *taking it up*.

Page 244, l. **1.** ἐμποδὼν ὄντι . . . . προεστάναι: *i. e.*, because he was in the way of their being the recognized popular leaders. ὄντι goes with Ἀλκιβιάδῃ. — μή is silent (G. 283, 6; H. 838). **2.** καί connects νομίσαντες and ὑπολαμβάν. **3.** ἐμεγάλυνον: *exaggerated*. Repeat mentally αὐτά as its object. **5.** οὐ μετ' = *without*. **6.** ἐπιλέγοντες τεκμήρια: *mentioning as further indications*. **7.** ἐς: cp. l. 5, previous page. **9.** κρίνεσθαι: passive. **11.** εἴργαστο irregularly represents εἴργασμαι of the direct discourse. **12.** ἀπολυθείη represents (regularly) ἐὰν ἀπολυθῶ of the direct form (*M. and T.* 77, 2, N. 2). — ἄρχειν: *i. e.*, to take his place as one of the three commanders of the

Sicil. expedition. — ἐπεμαρτύρετο: with μὴ ἀποδέχεσθαι, *earnestly begged;* with ὅτι below, *forcibly showed.* — ἀπόντος πέρι αὐτοῦ = περὶ αὐτοῦ ἀπόντος (*in his absence*). **14.** καὶ ὅτι, &c.: a change of constr. from the infin. — σωφρονέστερον: *more prudent.* **16.** δεδιότες, &c.: *i. e.,* they feared to act against Alcib. with so large an army near the city, devoted to him. **17.** ἔχῃ = ᾖ. **18.** μαλακίζηται: *i. e.,* toward Alcibiades. **21.** ἐλθόντα: *after his return.* **24.** ἔδοξε: *it was voted.* **26.** ὧν: neuter. Thucyd. has been giving an account (omitted in this book) of the tyrannical conduct of Hippias. Remembering what they had suffered under a tyranny, they were very jealous of any indications of a tyrannical spirit in a public leader, or of any attempt to destroy their democratic constitution. **28.** τοὺς περὶ . . . . λαβόντας: "*those who had been criminated respecting*" (*Bloomfield*). **30.** αὐτῶν . . . . ὀργιζομένων: *owing to their indignation at such action* (τὸ τοιοῦτον, *i. e.,* such as the mock-mysteries).

Page 245, l **3.** ἐφαίνετο: sup. πράγματα or τὸ πρᾶγμα. — ἐπεδίδοσαν: neuter, *increased.* — ἐς (*in respect to*) governs ἀγριώτερον and ξυλλαμβάνειν (*arrest*). **6.** εἴτε . . . . καὶ οὐ: *to make disclosures, whether true or false.* **7.** ἐπ' ἀμφότερα: *both ways, i. e.,* as to the truth of his revelations. **10.** ἄδειαν ποιησάμενον: *by securing immunity, i. e.,* by turning state's evidence. **16.** ποιούμενοι: *considering.* The plural, because δῆμος is a collective noun. — εἰ = ὅτι (*M. and T.* 56). **17.** εἴσονται: from οἶδα. **19.** μή: G. 231; H. 835. — τοὺς καταιτιαθέντας: partit. appos. with τοὺς μέν, instead of the partit. gen. (G. 137, N. 2; H. 500, b). **21.** τῶν διαφυγόντων: G 173, 2; H. 577, b. **23.** εἰ ἀδίκως: *whether they had not unjustly* (*Krüger*). **25.** ἐναγόντων: *urging action.* **26.** χαλεπῶς . . . . ἐλάμβανον: *took hold* of the matter *in an angry mood.* **29.** λόγου: *motive.* — καί (after τοῦ αὐτοῦ): *as* (H. 856, c). — τῆς ξυνωμοσίας: attracted into the case of λόγου instead of being, like μυστικά, in the nominative. "The profane imitation of the mysteries had apparently been carried out by him from the same motive as the conspiracy against," &c. This is the interpretation of Classen, which I am inclined to accept, in preference to those of Poppo (*eodem consilio et* quidem *cum conjuratione*), or Krüger (*under the same motive and under,* on account of, *the conspiracy*). **30.** ἀπ' represents the agent as the source of the act (cp. p. 63, l. 30, note).

Page 246, l. **3.** πρὸς Β. τι πράσσοντες: *carrying out some project in connection with B.* On πράσσοντες see the n. on p. 245, l. 16. **5.** ἀπὸ ξυν.: *as the result of, according to, an agreement* between them and Alcibiades. — ἔφθασαν: φθάνω. **7.** ἡ πόλις: sup. ἐδόκει. τήν πόλιν would have seemed more natural. **8** ξένοι: *friends.* On the connection of Alcibiades with the affairs of Argos, see *Grote*, chap. 56 (middle); *Curtius*, III. 305–3 6; *Smith*, chap. 29, §§ 6–8; *Cox*, 353–357. **10.** τοὺς ὁμήρους: upon the overthrow of the oligarchy in Argos by the democracy in 417 B.C., the aid of Athens was in-

voked to establish the new order of things on a firm basis; and one of the methods adopted by Alcibiades to weaken the oligarchical and Spartan party was to take 300 of their number and place them under arrest on some of the islands (cp. *Thu.* V. 84). **16.** καὶ ὧν πέρι ἄλλων = *καὶ ἐπ' ἄλλους περὶ ὧν.* **17.** Εἴρητο: *directions had been given* to the captain of the Salaminian. **18.** θεραπεύοντες: anacolouthon (II. 886). The participle is used as if an active verb ("they had given orders") had preceded instead of εἴρητο. The whole clause is awkward in structure. Its sense is that the authorities at Athens, in order to avoid excitement among the forces in Sicily, did not formally arrest Alcibiades there. θεραπεύοντες τὸ . . . μὴ θορυβεῖν: *guarding against excitement with reference to those in S., both their own and the hostile forces.* The position of τέ (*τό τε πρός*) cannot be satisfactorily explained. The reading apparently should be *θεραπεύοντές τε*, corresponding to *καὶ . . . . βουλόμενοι* below. Classen avoids the difficulty by arbitrarily striking out the words *τό τε πρός.* **22.** σφᾶς: the Mantineans and Argives. Regular usage would require *αὐτούς.* Some read *σφίσι*, upon conjecture. **27.** τὸ . . . . καταπλεῦσαι: "the going home to trial with a prejudice existing against" them (*Arnold*).

Page 247, l. **2.** Θουρίας: not only Θούριοι (as above, in *ἐν Θουρίοις*), but also Θουρία and Θούριον occur as the name of the city. So here of the city, not the district (*Arm.* and *Kr.*). — ἐρήμῃ δίκῃ: in their failure to appear and answer to the indictment, the case went against them "by default."

FINAL SCENES OF THE SICILIAN EXPEDITION.

Collateral Reading: *Grote*, chap. LX. (last third); *Curtius*, III. 403–409; *Smith*, chap. XXX., end; *Cox*, 404–410.

Page 247, l. **5.** καί: a survival of the Homeric usage, which co-ordinates the apodosis with the preceding relative temporal clause. It may be disregarded in tr., or, perhaps, rendered *also* (cp. the not uncommon use of δέ in apodosis). *Küh.* § 524, Anm. 2. **6.** τρίτῃ: *i. e.*, the next day but one after the battle. We should say *second*, not *third*. **7.** Δεινὸν ἦν: sup. *ἡ ἀνάστασις* (G. 138, N. 2 (c); H. 522). — οὐ . . . . πραγμάτων ὅτι: *not in the one circumstance merely that.* **11.** ἑκάστῳ: after *ξυνέβαινε.* **13.** ἐς . . . . καθίστατο: *was plunged into.* **17.** καθίσταταν: sup. αὐτούς (*i. e.*, the departing soldiers) as object. **22.** ἡ ῥώμη καὶ τὸ σῶμα = *ἡ ῥώμη τοῦ σώματος.* — ὀλίγων: as the sense requires πολλῶν or some equivalent expression (cp. *Poppo*), I follow Kr. in putting the word in brackets and disregarding it (*Arm.* supposes οὐκ to be repeated before ὀλίγων, "just as *non modo* in Latin

is used instead of *non modo non*"). **24.** ἀπορίᾳ: like δάκρυσι, after πλησθέν, modal dative.

Page 248, l. **1.** ἐκ πολεμίας (γῆς) τε: sup. ἀφορμωμένους from the preceding ἀφορμᾶσθαι. — μείζω ἢ κατά: *too great for.* **2.** περὶ τῶν ἐν ἀφανεῖ = περὶ τῶν μελλόντων (*Scholiast*). **4.** Οὐδὲν γὰρ ἄλλο ἤ: a not uncommon idiom, in which a verb of doing or being is suppressed; *they did nothing else than resemble, i. e., they completely resembled.* (Read the examples under H. 508, b). **9.** ἱππῆς: G. 53, 3, N. 2; H. 190, d. — παρά: *contrary to.* **12.** ἀπηυτομολ.: sup. οἱ ἀκόλουθοι. — παραχρῆμα (= ἐν τῷ τότε παρόντι, *at that very time. Scholiast*): sup. ἀπηυτομόλουν (*Kr.*). **15.** ἔχουσα . . . . κούφισιν = *having nevertheless some alleviation* in the fact that every one suffered in common *with many others.* τὸ μετὰ πολλῶν: in appos. with κούφισιν. **17.** ἀπὸ οἵας = ὅτι ἀπὸ τοιαύτης (cp. H. 815). **18.** οἵαν may be trans. as if τοιαύτην. **19.** ἀφίκτο: impersonal, *affairs had come, they had come* (others sup. στράτευμα, στρατόπεδον, or πρᾶγμα). — διάφορον: *change of circumstances, reverse.* **20.** οἷς refers to the collective στράτευμα. Dative after ξυνέβη. **21.** τοῦ agrees with ἥκειν. — τοῦτο: *i. e.*, slavery. **22.** ἀντὶ . . . . ἐξέπλεον: see in the histories the account of their departure from the Peiraeus. **23.** τούτων: after ἐναντίοις. — ἀφορμᾶσθαι: same constr. as ἀπιέναι. **25.** προσέχοντας: *animos advertentes, i. e., confidentes* (*Poppo*). **30.** ἐπιπαριών: *passing to the front.* — ὡς . . . . ὑπαρχόντων (connect with the following verbs): *as far as existing circumstances allowed.*

Page 249, l. **1.** βοῇ χρώμενος, &c.: *calling out, through his earnestness, even louder* (than on previous occasions) *to the individuals*, &c. ἑκάστοις: dat. of advantage. **6.** καταμέμφεσθαι: repeat χρή. **7, 8.** ξυμφοραῖς, previous reverses in battle; κακοπαθείαις, their present adverse and desperate condition. **9.** προφέρων (with gen.): *though excelling.* **11.** ἐς: *with reference to.* **12.** τοῖς φαυλοτ.: dative of likeness after τῷ αὐτῷ. **13.** δεδιῄτημαι: διαιτάω, transitive, *pay, observe, discharge.* **14.** Ἀνθ' ὧν, &c.: *i. e.*, on account of this irreproachable life my hope for the future is firm, despite the untoward circumstances; and disasters alarm me less than they ought to do. **22.** αὐτῶν: *i. e.*, θεῶν. This is to me the most natural interpretation, in spite of the change of number. Kr., however, takes ἀπ' αὐτῶν to mean "in consequence of our sufferings." **27.** ἐπιόντας δέξαιτο: *await* (*i. e., withstand*) *your onset.* **29.** μή for οὐ with a partic. which forms part of a command. The sense is, "And let no one of you have any other idea than that, by winning for himself whatever place he may be forced to fight in, he will have in that both a fortress and a father-land."

Page 250, l. **4.** Σικελῶν: the native or prae-Hellenic race, whom the coming of Greek colonists had driven into the interior. **7.** εἰρημένον: accus. absol., *directions having been given* (G. 278, 2; H. 792). In trans. it precedes καὶ (*both*) ἁπαντᾶν. — ἄλλα: tr. *besides.* **10.** μαλακισθέντες = εἰ μαλακι-

σθείητε (*act the coward*). **11, 13.** τευξόμενοι, ἐπανορθώσοντες with γνῶτε: *be assured that the rest of you will obtain . . . . and that the Ath. will restore*, &c. **16.** ἐπῄει: *passed along.* **20.** Τὸ δέ: sup. στράτευμα. **21.** ἡγούμενον: *taking the lead.* **25.** παρατεταγμένους: sup. τινάς.

Page 251, l. **8.** λόφος: "It was a narrow ridge, or *hog's back*, to which the road ascended from the valley, and terminating on both sides in a steep and precipitous ravine" (*Arnold*). **10.** Τῇ ὑστεραίᾳ: the third day of the retreat. **16.** ἀποχωρεῖν: to go away from the main body after supplies. **17.** Πρωΐ: the fourth day. **18.** λόφον: the same as in l. 8. **21.** οὐκ . . . . ἀσπίδων = *many deep.* — γάρ: the depth of the enemy's line was due to the narrowness of the pass, which forbade them to form in any other way. **24.** διικνοῦντο: reached the Athenians with their missiles.

Page 252, l. **6.** Τῇ ὑστεραίᾳ: the fifth day. **16.** "It was now manifest that to reach the Sikelian country by ascending the valley from Syracuse was utterly hopeless: the generals accordingly resolved to change their line of retreat, and to penetrate into the interior by the valley of the Cacyparis, which terminates on the sea-coast, about six or seven miles to the southward of the Anapus" (*Arnold*). Consult a map of Sicily. **18.** Before κατατετραυματ. sup. in trans. ὅτι, *because.* **28.** οἷον . . . . ἐγγίγνεσθαι: οἷον (*which*) has the idea of ἐμπίπτει παραχή for its antecedent, and serves as the sub. of φίλεῖ. Then there is the awkward addition of φόβοι καὶ δείματα, in apposition with οἷον, and explanatory of its meaning. This addition may, perhaps, be due to the distance of οἷον from its antecedent. The clause may be rendered "as alarms and fancies are wont to befall even all encampments."

Page 253, l. **1.** ἰοῦσιν agrees with αὐτοῖς, above. **2.** ξυνέμενε: *staid together.* **5.** ἕῳ: the sixth day. **16.** ἡ ἡμέρα: same as ἕῳ, l. 5. **18.** ἐν αἰτίᾳ . . . . εἶχον . . . . ἀφεῖναι: *accused G. of intentionally letting the Ath. escape.* ἐν αἰτίᾳ εἶχον = ᾐτιῶντο, and, like that, takes the infin. (*Kr.*). **20.** ᾗ, &c.: *by which they easily saw that the Ath. had gone.* **23.** ὡς . . . . ξυνεταράχθησαν: *just as they had got into confusion during the night "at the time mentioned above"* (τότε). Cp *Arn.* **28.** τὸ ὑπομένειν καὶ μάχεσθαι is the first accus. and σωτηρίαν the second after a verb of thinking (νομίζων). G. 166; H. 556. — ἑκόντας εἶναι: *voluntarily;* with τὸ ὑπομένειν, *voluntary delay.* Upon the constr., see G. 268, note; H. 775, a. **30.** τοσαῦτα: *only so much.*

Page 254, l. **1.** τὰ πλείω: adv. accus. **2.** τό: with ἐπικεῖσθαι. **5.** μᾶλλον ἤ may be trans. *but rather.* **7.** ἀνειληθέντες: "*being driven back in confusion*" into "a piece of ground thickly planted with olive-trees, and nearly surrounded by a wall, while a road ran along each side of it" (*Arnold*). So substantially Poppo. Grote, however, thinks the place to have been "a walled olive-ground, through the middle of which the road passed," since

"a road which passed right through the walled ground, entering at one side and coming out at the other, might well be called ὁδὸς ἔνθεν τε καὶ ἔνθεν." Arnold's interpretation seems to me more consistent with the Greek than Grote's. **11.** ξυσταδόν: *hand to hand*, adv. limiting the verbal noun μάχαις. — τὸ, &c.: *i. e.*, for them to expose their lives against men in such desperate circumstances was rather in the interest of (πρός with the gen.) the Ath. than of themselves, and at the same time each Syracusan (τῳ, dat. after ἐγίγνετο), when success was now assured (ἐπ' . . . . σαφεῖ), strove to avoid throwing away his life before participating in the final victory. **21.** νησιωτῶν: the insular allies of the Ath. who were with them. — ἐπ' ἐλευθερίᾳ: *i. e.*, with the assurance that they would not be enslaved (*Kr.*). — ὡς σφᾶς ἀπιέναι: *i. e.*, to leave the Ath. and come over to them.

Page 255, l. **1.** ταύτῃ τῇ ἡμέρᾳ: still the sixth day. **4.** τῇ ὑστεραίᾳ: the seventh day of the retreat. **6.** κελεύοντες: with Συρακόσιοι. **8.** ἐπικηρυκεύεται: sup. Νικίας. **10.** ξυμβῆναι: *to agree, to promise*. **11.** ὥστε, &c.: on condition that the Syracusans dismiss his army in safety. **14.** ἕνα κατὰ πάλαντον: *one man per talent, for each talent*. **16.** καὶ τούτους: *these too*, as they had previously done to the forces of Demosthenes. **18.** ὅμως, &c.: in spite of their desperate state, they determined to wait for the quiet of night (τὸ ἡσυχάζον: *M. and T.* p. 215, Rem.) and then try to escape. **25.** ἡμέρα: the eighth day. **29.** ἅμα μέν (with οἰόμενοι): they pressed on toward the river *in the first place because, since they were hard pressed by*, &c., *they thought*, &c. The first reason of ἠπείγοντο is expressed by ἅμα μὲν . . . . οἰόμενοι, while ἅμα δὲ . . . . ἐπιθυμίᾳ gives the second, and βιαζόμενοι gives the ground of οἰόμενοι . . . . ποταμόν (cp. *Poppo* and *Kr.*).

Page 256, l. **4.** πᾶς τέ τις: the τέ shows that πᾶς τις and οἱ πολέμιοι are together the sub. of ἐποίουν. **7.** περί, &c.: *perished at once from their spears and impedimenta*. But the more usual, and perhaps better, interpretation separates σκεύεσιν from its natural connection and joins it with ἐμπαλασσόμενοι in sense. Thus Jowett: "*some at once perished, pierced by their own spears; others got entangled in the baggage and were carried down the stream.*" — κατέρρεον: *floated down stream* ("sank on the ground exhausted," according to Arn., as he thinks that the Assinarus, unless swollen by recent rain, would scarcely have water enough in the month of September to float any thing). **9.** Ἐς . . . . θάτερα: *on the other bank*. **10.** ἦν: sub. indeterminate. In Eng. sup. *bank*. **12.** κοίλῳ: *i. e.*, flowing in a deep channel, the water far below the banks. **17.** τέλος: adv. accus., *finally*. **23.** ὅ τι: trans. *as*. **28.** οἱ . . . . νυκτός: cp. p. 255, l. 24.

Page 257, l. **4.** οὐδενός: sup. φόνου. **15.** λιθοτομίας: *quarries*, "deep hollows, of confined space, with precipitous sides, and open at the top to the sky" (*Grote*). **18.** ἀγώνισμα: *achievement, distinction*. — ἐπί: *in addition to*. **20** τὸν μὲν . . . . εἶναι, Δημοσθένην: *that the one*, viz., *Demosthenes, was*, &c.

21. νήσῳ: Sphacteria, B.C. 425 (cp. the histories). **22.** τὸν δέ: *the other, i. e.*, Nicias. — τοὺς . . . . ἄνδρας: sub. of ἀφεθῆναι (*Kr.*). **25.** ὥστε ἀφεθῆναι (ἀφίημι) follows προὐθυμήθη. **27.** ἑαυτόν serves as the obj. of both partic. and verb. **28.** δείσαντες: *i. e.*, some of the Syracusans, who had held a treasonable correspondence with Nicias, feared that he would be put to torture and disclose their names.

Page 258, l. **1.** χρήμασι . . . . τινάς: *by bribing certain persons.* **4.** τοιαύτῃ . . . . αἰτίᾳ: *from such a cause or something very nearly like it.* **7.** διὰ τὴν . . . . ἐπιτήδευσιν: *because of his general and habitual practice of* (ἐς, strictly, *with reference to*) *virtue.* Or πᾶσαν may go with ἀρετήν: *every virtue.* **10.** ἥλιοι: *hot, sunny days.* **11.** πνίγος: *suffocating heat.* **14–16.** The genitives absolute are causal, accounting for the ὀσμαί. — πάντα ποιούντων αὐτῶν: euphemistic. **19.** ἐδίδοσαν . . . . κοτύλην: *i. e.*, they gave the amounts stated *every day* for eight months. The κοτύλη was about half a pint. "The allowance of food was only one-half of that commonly given to a slave" (*Arnold*). **23.** ἔπειτα, &c.: at the end of seventy days the surviving prisoners were sold into slavery, except the Athenians and any Sicilian or Italian Greeks, they being kept to the end of the eight months mentioned above. **24.** εἴ τινες: *whoever.* **27.** ἑπτακισχιλίων: it will be remembered that 40,000 started upon the retreat (p. 248, l. 6). Thucyd. accounts for the remainder on p. 257, near the top. **29.** δοκεῖν δ'. . . . ἴσμεν: *and, as it seems to me,* the greatest *also of all Greek affairs with which we are acquainted by tradition.* — δοκεῖν: independent in structure (G. 268; H. 772).

Page 259, l. **2.** οὐδὲν ὀλίγον . . . . κακοπαθήσαντες: *having suffered no trifling loss in any matter.* In ἐς οὐδέν we have the common repetition of the negative to strengthen the negation (G. 283, 8; H. 843). **3.** παγκαθερίᾳ goes with ἀπόλετο. — τὸ λεγόμενον: *according to the common expression, as the saying is.* In appos. with παγκαθερίᾳ . . . . ἀπόλετο (G. 137, note 3; H. 502, b). — "πεζός, νῆες, and οὐδὲν ὅτι οὐκ belong properly to the pred. of the proposition, and not to its subject" (*Arn.*). The sub. is the omitted pron. with which νικηθέντες and κακοπαθησ. agree, and hence ἀπόλετο should be plural; but through the proximity of οὐδὲν ὅ τι οὐκ (*every thing*), it is attracted into the singular. **5.** ἀπὸ πολλῶν: *i. e.*, out of the many who had gone to Sicily. "More than 200 ships of state, with their entire equipment, had been lost; and if we reckon up the numbers despatched on successive occasions to Sicily, the sum total, inclusive of the auxiliary troops, may be calculated at about 60,000 men" (*Curtius*).

EFFECTS OF THE DISASTERS IN SICILY.

COLLATERAL READING: *Grote*, chap. LXI., near the beginning; *Curtius*, III. 414 *foll.*, 427 *foll.*; *Smith*, chap. XXXI, beginning; *Cox*, 412.

Page 259, l. **8.** καί: *even.* — τοῖς πάνυ τῶν στρατιωτῶν: "*the most respectable of the soldiers.* Properly ὁ πάνυ στρατιώτης is 'one who is completely a soldier'" (*Arnold*). Cp. L. & S. under πάνυ, end. **9.** μή: silent after ἠπίστουν by G. 283, 6; H. 838. — οὕτω . . . . πανσυδί: *so very completely, so utterly.* **16.** περιειστήκει: *beset.* — ἐπί: *at* (*i. e.*, on account of). **21.** κοινῷ: *public treasury.* — ὑπηρεσίας: *crews.*

Page 260, l. **2.** καὶ . . . . παρεσκευασμένους: *even doubly provided with all requisites.* **4.** σφῶν, the Athenians; αὐτῶν, their neighboring foes. **5.** ὡς . . . ὑπαρχόντων: see p. 248, l. 30, n. **9.** τῶν . . . . σωφρονίσαι: *to reduce to an economical scale every one of the home expenditures, e. g.*, festivals, games, and sacrifices. **11.** ἀρχήν τινα: "*a Board.* I think that the Board lasted till the time of the Four Hundred, which would be about a year and a half from its first institution" (*Grote*). "The significance of this change was heightened by the circumstance that the sphere of action belonging to this new council was indefinitely large, but the number of its members extremely restricted, so that it was all the easier to use them as the instrument of a party" (*Curtius*). **13.** πρός: *on account of.* **16, 18.** πρὸς . . . . ἐπημμένοι ἦσαν: *were excited with regard to.* **19.** ὡς: *in*, or *with, the idea that* (cp. *Kr.*). **20.** οὐκ ἀποστατέον εἴη: *they ought not to hold aloof.* ἀποστατέον εἴη represents ἀποστατέον ἐστί of their own thoughts. **21.** νομίσαντες . . . . ἕκαστοι: *severally thinking.* — σφᾶς, *i. e.*, the οἱ . . . . ὄντες, mentioned above; αὐτοῦς, the Athenians. **24.** εἶναι: by assimilation for εἴη or ἐστίν (*M. and T.* § 92, 2, N. 3). **28.** καὶ . . . . δύναμιν: *even beyond their ability.* Their eagerness to assert their independence was greater than their ability to maintain it. — αὐτῶν (the Athenians): gen. after ἀφίστασθαι (*Kr.*). — διὰ . . . . πράγματα: "*because they judged of affairs under the influence of their feelings*" (*Arn.*). **29.** καὶ μηδ' . . . . ὡς: *and did not grant them* (the Athenians) *even the possibility* (λόγον, strictly, *calculation, expectation*) *that.* The constr. of ὑπολείπειν is the same as that of κρίνειν.

Page 261, ll. **2–4.** "The sense is that the Sicilian Greeks, although nominally the allies of Lacedaemon, never had and never would have sent a fleet to aid her, had not the circumstances of the war with Athens obliged them to create a navy for themselves, and made them less fearful of sending a part of it to aid the Lacedaemonians" (*Arnold*). **7.** τελευτήσαντος αὐτοῦ = εἰ τελευτήσαι ὁ πόλεμος (*if the war should end* favorably for them), while the

apodosis ἀπηλλάχθαι ἄν represents ἀπηλλαγμένοι εἶεν ἄν (*they would* then *have been relieved*). **8.** ὁ: sup. κίνδυνος. **9.** τὸ Σικελικόν = τοὺς Σικελιώτας (*Poppo*). Cp. the use of τὸ λῃστικόν, *the pirates*, τὸ ἱππικόν, *the cavalry*, τὸ βαρβαρικόν, &c., all in a collective sense. **10.** ἐκείνους, the Athenians; αὐτοί, the Laced. **14.** ἐπί: *toward*. **15.** κατὰ . . . . ἔχθραν: *because of their old enmity*. The city of Trachis, near Thermopylae (see the map), had been destroyed by the neighboring Oetaean tribes, and its inhabitants applied to Sparta for aid, which was granted, and the city rebuilt (B.C. 426) near the old site, under the name of Heracleia, and made a military post by the Spartans. Thus, by befriending the Trachinians, the Spartans had become the standing enemies of the Oetaeans (*Curtius*, III. 143). — λείας: *cattle*. **22.** ταῖς πόλεσιν: the cities of the Pelop. confederacy. Dat. after the verbal noun πρόσταξιν.

Page 262, l. **5.** ἐνῳκοδόμησαν: this was done by Demosthenes, while on his voyage to Sicily (*Thu.* VII. 26). — τἆλλα ξυστελλόμενοι: *bringing their other enterprises within economical limits.*

XENOPHON.

THE RETURN OF ALCIBIADES.

COLLATERAL READING: *Grote*, chap. LXIV.; *Curtius*, III. 507, *foll.* *Smith*, chap. XXXII., §§ 3–12; *Cox*. 455; Plutarch's *Life of Alcibiades*; the *Classical Dictionary* under ALCIBIADES.

Alcibiades has now been in exile since the early part of the Sicilian expedition, B.C. 415 (cp. pp. 243–247 of this book). The date of his return is given by Grote as 407 B.C., by Curtius as 408.

Page 263, l. 2. ἀνήχθη, *i. e.*, from Byzantium, which he had just captured. 12. φεύγοντα: *in exile*. 15. εὐθὺ Γυθείου: *straight for Gytheium*, the port of Sparta. The gen. after εὐθύ (G. 182, 2; H. 580) is similar to that after verbs of *aiming at*, &c. 17. τοῦ . . . . ἔχει: *how the city is affected toward him in respect to his returning home*. ὡς, ὅπως, &c., with ἔχω may govern a genitive (cp. p. 270, l. 6, and the familiar ὡς ποδῶν ἕκαστος εἶχεν, *as fast as each could*).

Page 264, l. 1. ᾑρημένους agrees with τοὺς πολίτας, implied in [πόλιν] οὖσαν. 2. μεταπεμπομένους: *were sending for him*. 3. Πλυντήρια: *the Plynteria*, a festival in honor of Athena Aglauros, held in the first half of June. On this day the statue of the goddess and its drapery were cleansed and put in order, the statue being meanwhile veiled from the public gaze. 4. ὅ refers to the idea of the previous clause. 10. θαυμάζοντες: plu. because ὄχλος is a collective noun. So at p. 276, l. 22. 11. οἱ μέν: the corresponding οἱ δέ is found at l. 3, on the next page. 12. μόνος . . . . φύγοι: the text is corrupt. Probably the words ἀπελογήθη ὡς have crept in from a marginal comment; and I follow Dind. and Breit. in bracketing them (cp. the notes of *Bäck.* and *Breit.*). Disregard these words entirely in trans. 13. τῶν . . . . δυναμένων: *those who were less capable than he* in public affairs. 17. τότε: *i. e.*, just before the sailing of the Sicil. exped. (cp. p. 244 of this book). — κρίνεσθαι τῆς αἰτίας: *to be tried on the charge*. Gen. of cause (G. 173, 2; H. 577, b). 18. ἠσεβηκότος (sup. αὐτοῦ): gen. absol. — ὑπερβαλόμενοι: *by postponing*. 20. ἐν ᾧ, &c.: *i. e.*, that during the period when he was promoting Spartan and Persian interests, he was helpless to do otherwise, being compelled to serve those whom he hated most, and being in constant danger of losing his life. 24. οὐκ . . . . ὠφελοίη: *he could render no*

aid, being prevented by exile (lit. *had not how he could aid*). **25.** τῶν . . . . ὄντων go together, and are the pred. gen. (G. 169; H. 572, e) after εἶναι, of which δεῖσθαι is the sub. — οἵωνπερ αὐτός is for ποιούτων οἷόσπερ αὐτός ἐστι by attraction (H. 816). "They said it was not characteristic of such men as he to desire revolution and change" (cp. *Büch.*). **29.** τοῖς ἐχθροῖς: same constr. as αὐτῷ. **30.** οἵοισπερ (cp. οἵωνπερ, above) is for οἷοίπερ ἔδοξαν εἶναι (*Büch.*). His friends claimed that he had not plotted a revolution, as was charged; for the democracy had specially favored him, while his foes had not been aided by the people to rise above their past reputations, and had had deference shown them after they had seized the government and put the best citizens to death, merely because there were none more worthy of it. An allusion to the government of the Four Hundred (B.C. 411).

Page 265, l. **3.** οἱ δέ corresponds to οἱ μέν on the previous page, l. 11, and is in the same constr. **5.** τῶν . . . . ὄντων: gen. after ἡγεμόν. — γενέσθαι (= μὴ γένηται after φοβερῶν. *Br.*): *of the things which it was feared would come upon the city.* **6.** κινδυνεύσαι . . . . καταστῆναι: *would probably come to be.* **15.** ἠσεβήκει: in the *oratio obliqua*, instead of the more usual *perf. opt.* by *M. and T.* p. 153, N. 2, second part. In ἠδίκηται, the tense and mood of the direct narrative are retained. **16.** διὰ τό, &c.: the assembly was too partial to him to permit any thing to be said against him. **18.** ὡς . . . . ὤν: *on the ground that he was able.* **19.** πρότερον μέν (with no corresponding δέ): for seven years before this the Spartan garrison at Decelcia had made it unsafe for the solemn procession to pass from Athens over the Sacred Way to celebrate the mysteries at Eleusis, and hence the Athenians had been forced to go around by sea. Now (September) Alcibiades with his army made it safe to resume the passage by land. **30.** ἐκβοηθήσαντας: *having sallied out against* the Athenian army.

THE SEA-FIGHT NEAR THE ARGINUSAE ISLANDS.

Collateral Reading: *Grote*, chap. LXIV., middle; *Curtius*, III. 529–545; *Smith*, chap. XXXII, §§ 15–18; *Cox*, 460–474.

Alcibiades has in his absence been stripped of his command (on his appointment see p. 265, l. 17), and his colleagues deposed with him; ten new generals have been appointed, among them Conon; Callicratidas has succeeded Lysander as Lacedaemonian admiral, and has effectually blockaded Conon's fleet in the harbor of Mytilēne.

Page 266, l. **5.** πολιορκίαν: the siege of Mytilene and blockade of its harbor, referred to above. **14.** ὁμοίως, &c.: the force of ᾤθροισαν continues. Whatever Ath. ships were scattered through the Aegean, they now

collected for this special service. **17.** αὐτοῦ: *i. e.*, at Mytilene. **21.** Ἀργινούσαις: three little islands in the channel between Malea and the mainland, and near the latter. **23.** ὅτι . . . . εἶεν: *that they were the Athenians*, the sub. of εἶεν being a pronoun, referring to the persons who had built the fires.

Page 267, l. 3. Ἐπεὶ δὲ ἀνέσχεν: just as we say, "When it held up." **7.** μετὰ δὲ ταῦτα: *and next, and then.* **8.** ἐπετέτακτο . . . . Ἀριστοκράτει: *had been stationed behind A.* — Περικλῆς: son of the statesman. **10.** ἐπὶ μιᾶς (sup. τάξεως): *in one line.* **11.** ἐχόμεναι: *next.* — αἱ . . . . δέκα: sup. τεταγμέναι ἦσαν (*Br.*). **16.** ἐπετέτακτο δὲ Πρωτομάχῳ: cp. l. 8, note. **18.** ἵνα μὴ διδοῖεν: *might not give* the enemy *an opportunity for.* On the διέκπλους, see the n. on p. 69, l. 28. **24.** εἴη καλῶς ἔχον = καλῶς ἔχοι (*Büch.*); καλῶς ἔχον being in the pred. by *M. and T.* 108, N. 5. **26.** οὐδὲν μὴ κάκιον οἰκεῖται: *will be managed none the worse.* οἰκεῖται: present in a vivid sense for the future. G. 209, N. 7; H. 699, *a*; *M. and T.* 10, N. 7. For οὐδὲν μή with the fut., see *M. and T.* 89, 1; G. 257; H. 845. (Büch. omits μή from his text. Some eds. have οἰκιεῖται, from οἰκίζω, instead of οἰκεῖται.)

Page 268, l. 2. τὸ εὐώνυμον: *i. e.*, the Pelopon. left. **6.** αὐτοῖς ἀνδράσιν: *crews and all.* Dat. of accomp. by G. 188, 5, N.; H. 604, end. **16.** διεκώλυσεν: this failure to rescue the living men, who were still clinging to the disabled (καταδεδυκυίας) ships or floating in the water, was thus apparently unavoidable, owing to the storm; but so great indignation was excited against the generals at Athens that those of them (six in number) who ventured to appear there were condemned and put to death, among them Pericles. See the history for a full account of the proceedings, and the part played by Theramenes. **17.** Ἐτεονίκῳ: it will be remembered that he had been left by Callicratidas at Mytilene with 50 ships. **21.** ἐστεφανωμένους: *wearing garlands*, as if they had been victorious. **26.** ἐμπόροις: *sutlers.* **27.** χρήματα: *goods, wares.* **28.** τριήρεις (the force of παρήγγειλε continues, and ἀποπλεῖν is to be repeated. *Büch.*): *he bade the triremes to sail away.*

"The battle of the Arginusae was the greatest naval battle which took place in the entire course of the war; 275 ships had been engaged in it, *i. e.*, five more than even in the great naval conflict at Sybŏta" (*Curtius*).

THE DISASTER TO THE ATHENIANS AT AEGOSPOTAMI.

Collateral Reading: *Grote*, chap. LXV., beginning; *Curtius*, III. 547–553; *Smith*, chap. XXXII., §§ 19, 20; *Cox*, 475–480.

Page 269, l. 7. [ἐπὶ Ἀρχύτα . . . . Ἀλεξίου]: bracketed as an interpolation, on the ground that this method of indicating dates belongs to a later

period than that of Xenophon. Ἀρχύτα: Doric gen. (G. 39; H. 134 D). **18.** Παρεσκευάζοντο . . . . πρὸς τὸ ναυτικόν: *were making preparations for their navy, i. e.*, probably, were making additions to it. Cp. the note of Br., who conjectures that some object of the verb like ἄλλας πεντήκοντα ναῦς has fallen out of the text. **21.** αὐτῷ: *i. e.*, Cyrus. ὧν goes with the sub. of καλοίη. The Cadusii were on the S. W. coast of the Caspian Sea.

Page 270, l. **2.** εἶναι γάρ, &c.: dependent on the verb of saying implied in οὐκ εἴα. **3.** ὥστε . . . . πληροῦν: *so that he* (Lysander) *could, so far as it depended on that, man many ships* (cp. *Br.* and *Büch.*). **4.** Παρέδειξε: *turned over, assigned.* **6.** ὡς εἶχε φιλίας πρός, &c.: cp. the n. on p. 263, l. 17. **19.** καὶ στρατηγοὺς . . . . προσείλοντο: Dindorf suspects that οἱ δ' ἐν οἴκῳ has fallen out of the text before στρατηγούς, as it was the province of the people at Athens to appoint generals, and not for the generals to add to their own number. **22.** πρός τε τῶν πλοίων, &c.: *both with reference to* (*i. e.*, to prevent) *the passage of the* Athenian corn *ships* from the Euxine through the Hellespont (*Br.* and *Büch.*). Thus the supply of food would be cut off at Athens. **24.** πελάγιοι: *keeping out at sea.* **27.** παρῆσαν: (*i. e.*, παρήεσαν) is Dindorf's reading for the παρῆσαν of other editions.

Page 271, l. **1.** σώματα: *inhabitants, persons.* **2.** κατὰ πόδας: *upon their heels, i. e., in close pursuit.* **12.** παραβλήματα: screens or curtains stretched along the ship's side above its upper edge as a protection against waves, or against hostile missiles, or to prevent the enemy from seeing what was occurring on board the ship. **13.** μηδεὶς κινήσοιτο . . . . μηδὲ ἀνάξοιτο: the opt. in the indirect discourse after the past tense προεῖπεν. His own words were μηδεὶς κινήσεται . . . . μηδὲ ἀνάξεται, — the rare use of the fut. indic. in prohibitions. See *M. and T.* 25, N. 5, b (*Kühner*, § 513, 3). **15.** ἐν μετώπῳ: *i. e.*, in a line fronting the enemy. **20.** ἐκβῶσι: its subject refers to the Athenians. **24.** ἐκ τῶν τειχῶν: *from his castle*, which was near by in the Chersonese, where he was now living in voluntary exile.

Page 272, l. **10.** ἆραι, &c.: by raising a polished shield at a distance as a signal for him to start, time could be saved. **16.** δίκροτοι, μονόκροτοι: *i. e.*, so few of the men composing the crews were present that in some of the vessels only one, and in others only two, of the three banks of oars could be manned, while others were not manned at all (cp. *Br.* and *Büch.*). These words are wrongly defined by L. & S. **18.** ἡ Πάραλος: the official despatch-yacht of the Athenians. **21.** τειχύδρια: fortified places in the Chersonese, friendly to Athens. Br. makes it refer to the walls of Sestos, to which Diodorus says the fugitives went for safety. **23.** κατασχών: *having put in.* **24.** τὰ μεγάλα ἱστία: the great sails had been left behind on land, as they would be an incumbrance in the expected battle. Conon had become informed of this in some way, and now boldly seized and carried off the sails, in order to hinder pursuit by Lysander.

Page 273, l. **12.** ἔδοξεν: *it was voted.* **14.** ἐπελάβετο: *opposed, objected to.*

THE TAKING OF ATHENS BY LYSANDER.

COLLATERAL READING: *Grote*, chap. LXV.; *Curtius*, III. 565–572; *Smith*, chap. XXXIII. §§ 3–5; *Cox*, 481–484.

Page 273, l. **21.** κατεσκενάσατο, &c.: *i. e.*, he reconstructed the governments of those cities in the Lacedaemonian interest.

Page 274, l. **2.** μετέστησεν: *brought over.* **5.** τῶν γνωρίμων: *i. e.*, the aristocratic and Lacedaemonian element among the citizens. **8.** ἐξῆσαν = ἐξήεσαν. **13.** [τῷ καλουμένῳ γυμνασίῳ]: bracketed as an interpolation by Dindorf, but not by Br. and Büch. Its construction is a "peculiar form of apposition, instead of ἐν τῷ γυμνασίῳ τῷ Ἀκαδημείᾳ καλουμένῳ" (*Büch.*). The Academy was about a mile N. W. of the city. It subsequently became famous as the scene of the teachings of Plato. **14.** ἀπέδωκε: *restored.* Αἰγινήταις: in 431 B.C. the resolve had been taken by the Athenians "to expel the Aeginetans in a body from their island; since they, above all, had contributed by secret accusations to excite the Peloponnesians against Athens. . . . . Accordingly, the lands were without delay distributed among Attic citizens, and the native Aeginetans transported with their families to the Peloponnesian coasts" (*Curtius*, III. 62). The siege and capture of Melos (416 B.C.) had been followed by the massacre of the grown men and the enslavement of the rest of the inhabitants, their lands being given to Athenian colonists. **22.** οὐδεμίαν . . . . παθεῖν: *that they had no security against suffering.* **23.** ἅ: object of both ἐποίησαν and ἠδίκουν. — οὐ τιμωρούμενοι: *not by way of requital* for injuries received. **24.** ἀλλὰ διὰ τὴν, &c.: *but such wrongs as they were in the habit of doing in wanton injustice to*, &c. **25.** ἐκείνοις: the Lacedaemonians.

Page 275, l. **15.** Λακεδαιμονίοις: dat. of interest, after εἰρήνην ποιεῖσθαι, which is used here in the sense of συναλλάττεσθαι (*Br.*), or συνθήκας ποιεῖσθαι. **18.** ἑκατέρου: partit. gen. (G. 170, 1; H. 574, e). **22.** Λακεδαιμονίους· introduced proleptically (H. 726) as the obj. of εἰδώς, but best translated as the sub. of ἀντέχουσι. **23.** ἀντέχουσι περὶ τῶν τειχῶν: *insist upon the destruction of the walls.* **25.** ἐπιτηρῶν ὁπότε: *watching for the time when.* **26.** ὅ, τι . . . . ὁμολογήσειν: *to agree to whatever anybody proposed.* The treachery of Theramenes in all these proceedings is very evident. **29.** κατέχοι, κελεύοι: the rare use of the optative for the imperfect in the indirect discourse (*M. and T.* 70, 2, N. 1, b). εἶτα for εἶτα δέ, as often. **30.** ὧν = τούτων ἅ (ἅ being the "accus. of the thing," retained in the passive. G. 197, N. 2; H. 553, a).

Page 276, l. **4.** ὅτι follows ἀγγελοῦντα. **10–12.** ἀντέλεγον . . . . μὴ σπένδεσθαι: *opposed making any terms.* On μή, see G. 283, 6; H. 838. **12.** ἐξαιρεῖν

depends on the verb of commanding suggested by *ἀντέλεγον*; *but* bade them *to destroy* Athens. **13.** οὐκ ἔφασαν: *refused*. **14.** τοῖς . . . . κινδύνοις: *i. e.*, in the Persian wars. **15.** ἐφ' ᾧ (*on condition that*) is followed by the infin., ἕπεσθαι (*M. and T.* 99; G. 267). **18.** καθέντας: *having taken back*. —τὸν αὐτὸν . . . . Λακεδαιμονίοις (dat. of likeness): *the same with the Lacedaemonians*. **22.** φοβούμενοι: plu. because *ὄχλος* is a collective noun. **26.** ποιοῖντο (*offered*): opt. in indirect discourse.

Page 277, l. **1.** κατῆσαν = *κατῄεσαν*. **2.** ὑπ' αὐλητρίδων: under the stimulus of music by flute-girls.

GOODWIN'S GREEK GRAMMAR.

List of Parallel References to the Old and New Editions so far as is required in using the notes of this book.

Old Edition.	New Edition.	Old Edition.	New Edition.
Page 92, mid.	§ 119, 10.	§ 122, 2.	§ 119, 2–5, 10, and 12 (*b*); and 126, 5.
" 107, N.	Page 173, N. 2.		
" 108, N.	" 174, N. 3.		
" 110, v. N.	" 178, VI., N.	§ 123, N. 2.	§ 98, N. 2.
" 190, top.	" 288, (4).	§ 124, 1.	§ 120, 1 (*d*).
" 202, N. 2.	" 301, N. 2 (*a*).	§ 124, 2.	§ 120, 2 (*a*).
" 208, l. 4.	" 309, N.	§ 124, 3.	§ 120, 3 (*a*).
" 218.	" 330.	§ 127.	§ 126, 1.
" 225, ἵζω.	" 337, ἵζομαι.	§ 128, 2.	§ 126, 7.
		§ 130, 2, N.	§ 127, VII., N.
§ 50, 2.	§ 53, 1, N. 3.	§ 141, N. 6, 2nd clause.	§ 141, N. 7.
§ 50, 3.	§ 53, N. 4.		
§ 50, 4.	§ 52, N. 4.	§ 142, 1.	§ 142, 1, N.
§ 79, 1, End.	§ 79, 1, N. 6.	§ 173, 1, end.	§ 173, N. 1.
§ 98, 2, N.	§ 118, 4.	§ 191, 3, end.	§ 191, III., 2.
§ 101, N. 2.	§ 101, 4, N.	§ 239, N.	§ 239, N. 1.
§ 103.	§ 104.	§ 279, 2.	§ 279, 4.
§ 120, 2.	§ 110, II., N. 1.	§ 279, N.	§ 279, 4, N.

PARALLEL REFERENCES

TO

HADLEY'S AND HADLEY & ALLEN'S GREEK GRAMMARS.

Hadley.	Hadley and Allen.	Hadley.	Hadley and Allen.	Hadley.	Hadley and Allen.
P. 200, top	§ 621, c	246 D.	280 D.	508, b	612
P. 225, l. 4	§ 622	247 D.	281 D.	509, b	621, a & c.
§ 11 D.	11 D.	309 D.	356 D.	509 (a)	622
22	27	311, Rem. a	358, c	509, β	730, a
24 D. a	30 D. (1)	312	359	510	996
24 D. c & d	34 D.	314	361	513	610
26 D.	36 D.	318 D.	363 D.	514, a	609
37	42	351 D.	458 D.	516	605
65 D.	73 D.	352 D.	435 D. b	518	635
66 D.	74 D.	355 D. c	376 D. d 464 D. a	518, d 522	637 617
66 R. d	74, d				
68 D. Rem. c	77 D.	357 D.	376 D. c	525	654
72 D.	82 D.	363 D.	383 D. 4	525, d	655, d
73 D.	84 D.	370 D.	409 D	527, d	658
102	109	371 D. c	412 D	534	663, c
102, a	109, b	373 D.	422 D.	536	671
125 D. 2	138 D. c	374	423	537	672
128 D.	141 D.	376	425	538	673
129 D.	142 D.	379	496	547	715
134 D.	146 D.	392, Rem. a	464, a	549	718
135 R. d	149	392 D.	464 D.	552	719
136 D. b. 2	148 D. 2	400 D. i. end	444 D. end	552, a	719, b
140 D. b	156 D.	401 D. h	419 D.	553	724
146	159	403 D. 2	534 D. 1	555	725
168 D.	183 D.	405 D. 1	477 D.	556	726
176 D.	190 D.	405 D. 2	482 D.	559	729, e
180 D.	194 D.	406 D. 1	478 D.	559, e	730, e
182	190, 191, 198	409 D. 6	491 D.	560	729, f
182 D.	199 D.	410 D.	493	572	732
186 D.	201 D.	414	498	574	736
189 D.	206 D.	416	500	574, a	737
190, d	208, a	431 D. 6	517 D. 7	574, b	738
191	247, b	432 D.	518 D.	574, c	739
193	197	450 D. 1	539 D. 1	574, e	736
212 D.	229 D.	493, e	600, a	575, a	743, b
233 D.	261 D.	500, b	624, d	576	742
243 D.	275 D.	502	626	577, b	745
244 D.	277 D.	504, c	602, c	583	751

PARALLEL REFERENCES (*Continued*).

Hadley.	Hadley and Allen.	Hadley.	Hadley and Allen.	Hadley.	Hadley and Allen.
584, b, end	753, c, end	720, c	866, 3	799	982
584, c	753, f	721, 1	870	800	983
585	755	726	878	801	984
587, c	754, c	729, b	894, 2	802	986
588	756		914, B, 2	804, b	990
589	757	735	932, 1	808	994
591	759	736	932, 2	809	995
595, d	765, a	740	881, a	809, a	995, c
596	766	743	887	810	996
597	767	750	901	812	998
598	768	756	911	814	1000
599	770	760	898, c	815	1001
601	771	765	951	816	1002
602	772	767	952	817, a	1003, a
603	773	768	954	825	1011
604	774	769	955	835	1021
604, end	774, a	770	953	837, b	1024
605	775	772	956	838	1029
607	776	775, a	956, a	839	1025
609	780	777	944	841	1027
610	781	781	959, Gen.	842	1028
615	785	781, a	960	843	1030
618, a	788	784	957	845	1032
621	784, a, end	789, c	969, b	847	1034
627, Phrases	652, a	789, d	969, c	856	1041
	797, Phrases	789, e	969, d	856 c	1042, a
662	649	789, f	969, e	859	1044
664	651	791, a	972, a	862, b	1046, c
665	652	791, d	972, d	870, d	1050, d
699, a	828, a	792	973	873, a	864
702	832	795, d	977	882	1059
704	835	795, e	978	884	1061
707	840	796	980	886	1063
708	841	797	981	911	1101
720, b	866, 2	798	981		

THIS BOOK IS DUE ON THE LAST DATE
STAMPED BELOW

AN INITIAL FINE OF 25 CENTS
WILL BE ASSESSED FOR FAILURE TO RETURN
THIS BOOK ON THE DATE DUE. THE PENALTY
WILL INCREASE TO 50 CENTS ON THE FOURTH
DAY AND TO $1.00 ON THE SEVENTH DAY
OVERDUE.

FEB 25 1933

LD 21–50m-1,'33

YB 00308

360217

Felton

UNIVERSITY OF CALIFORNIA LIBRARY